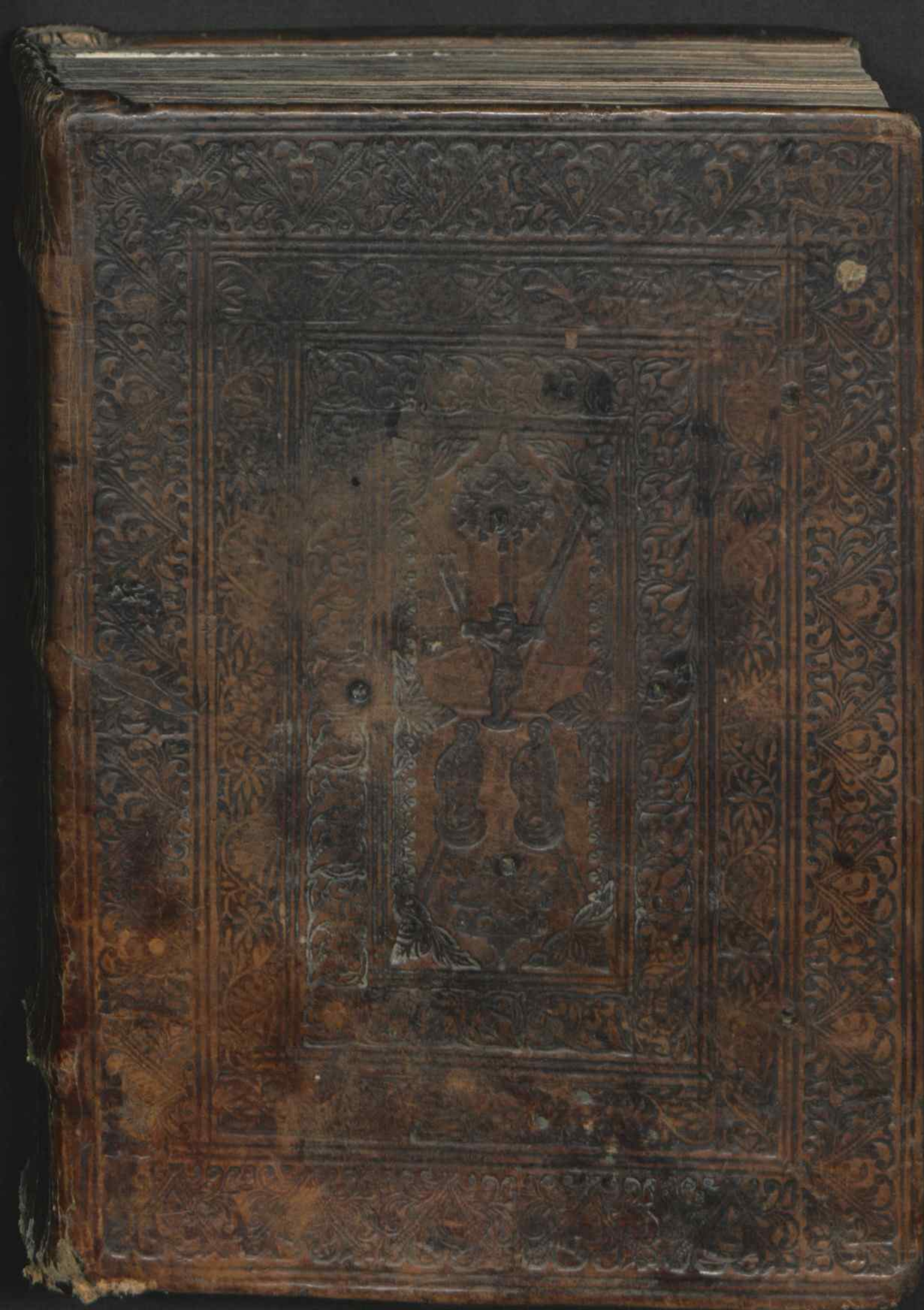
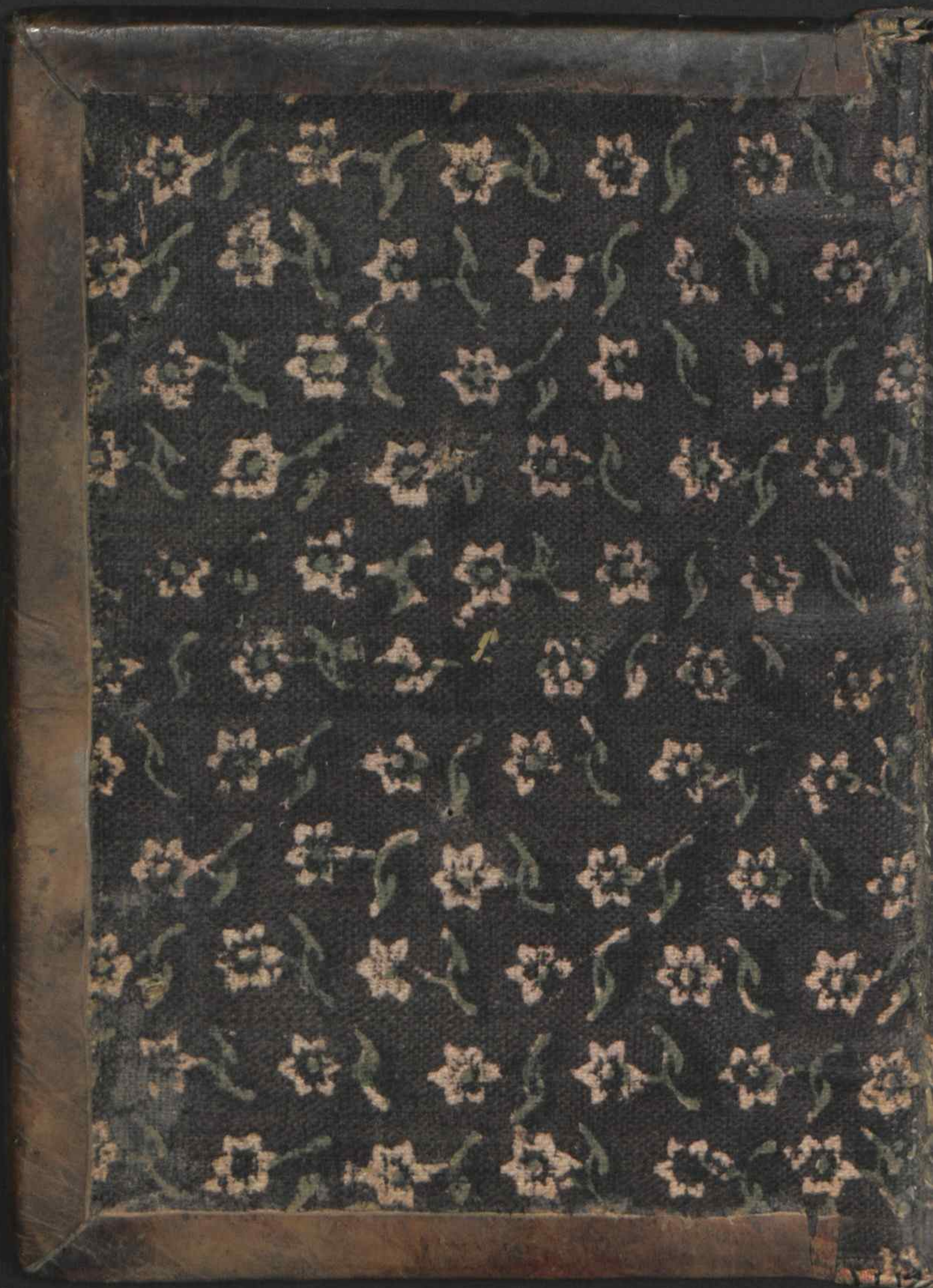
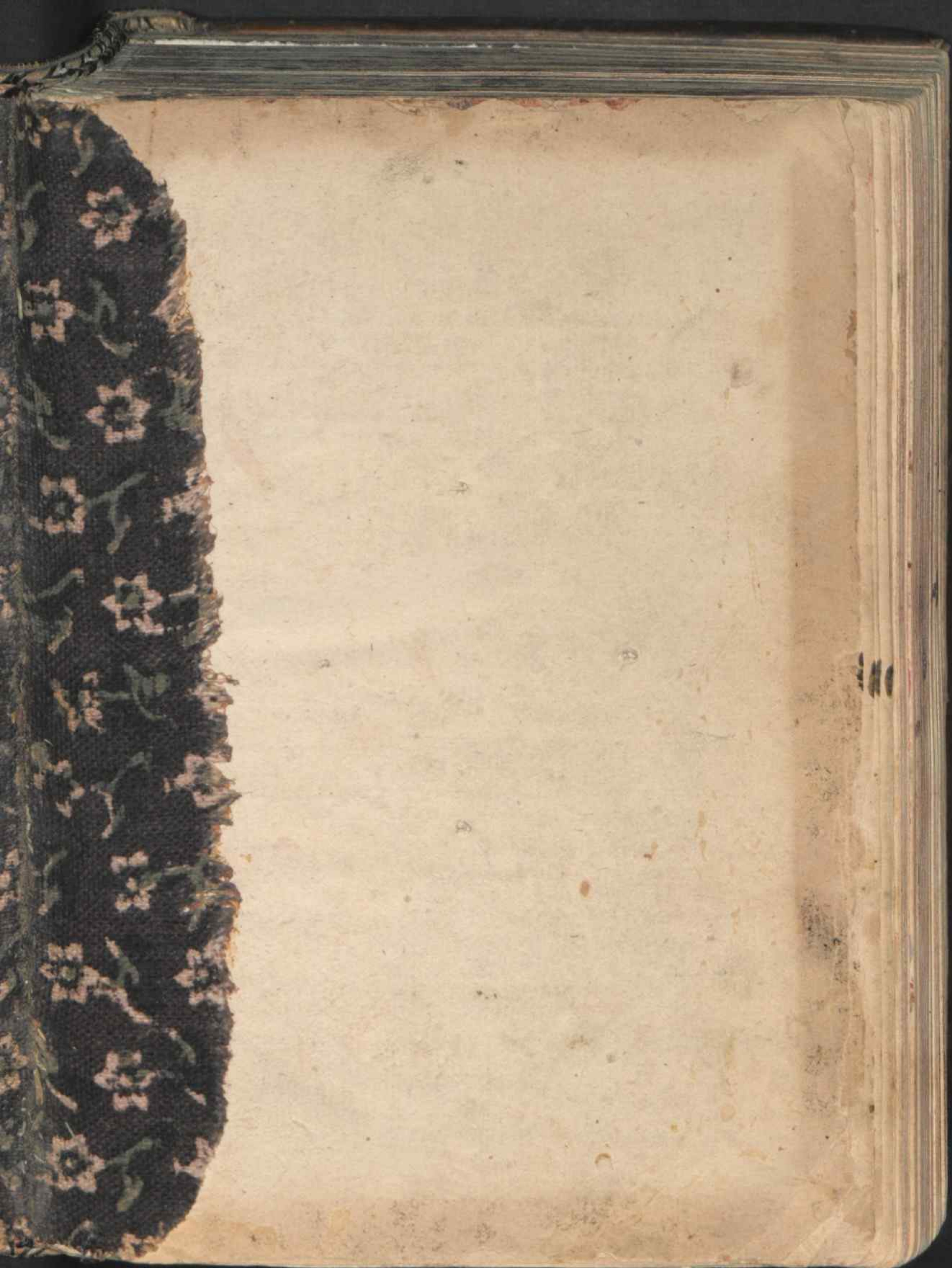

nº. 16

Johann N.

No. 16

Vier Evangelien mit Parallelen,
illustriert, geschrieben im
Jahre 1635 n. Ch. zur Zeit
der Königs pers. Shah Sekha in Gulpha.

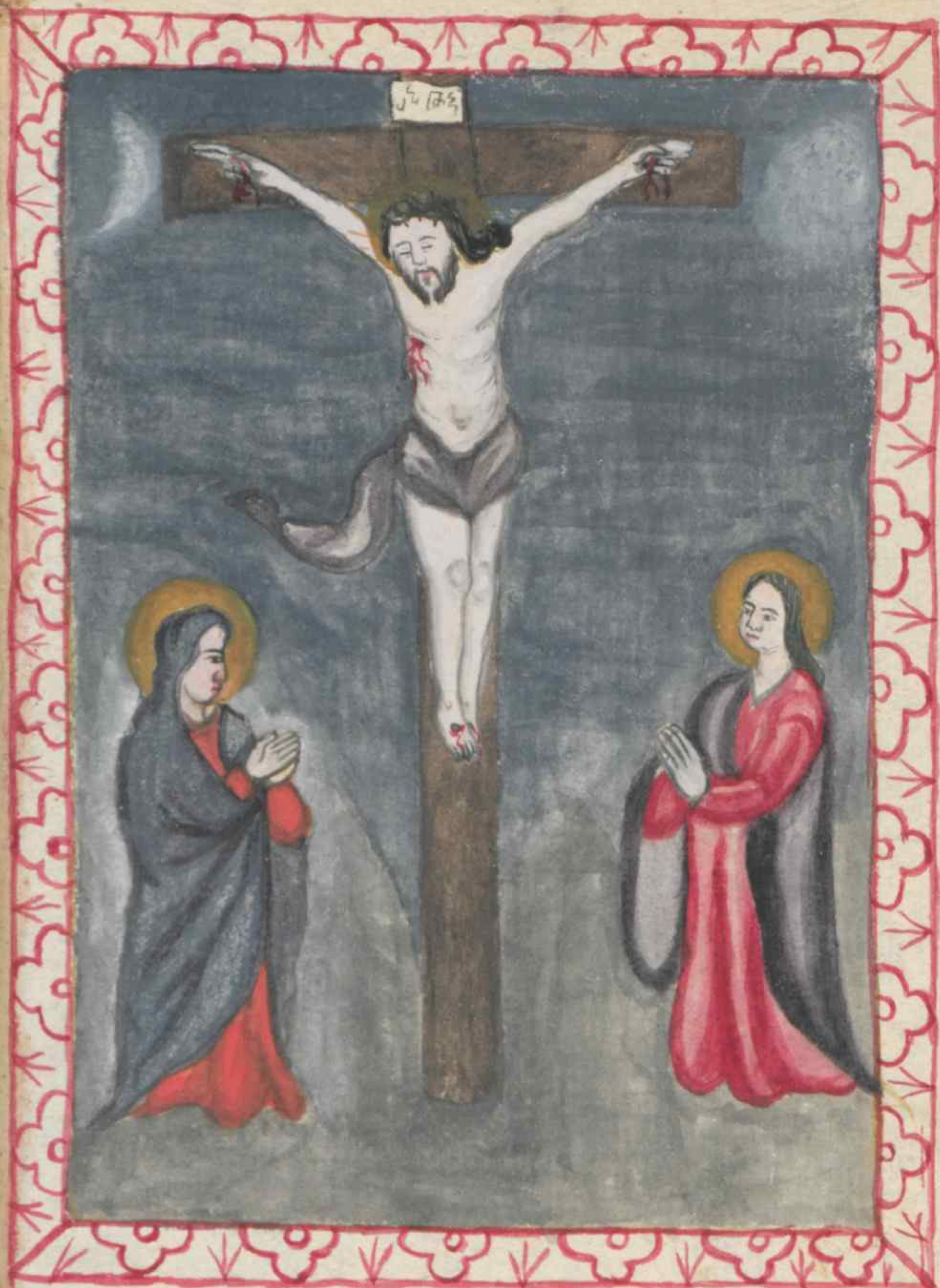

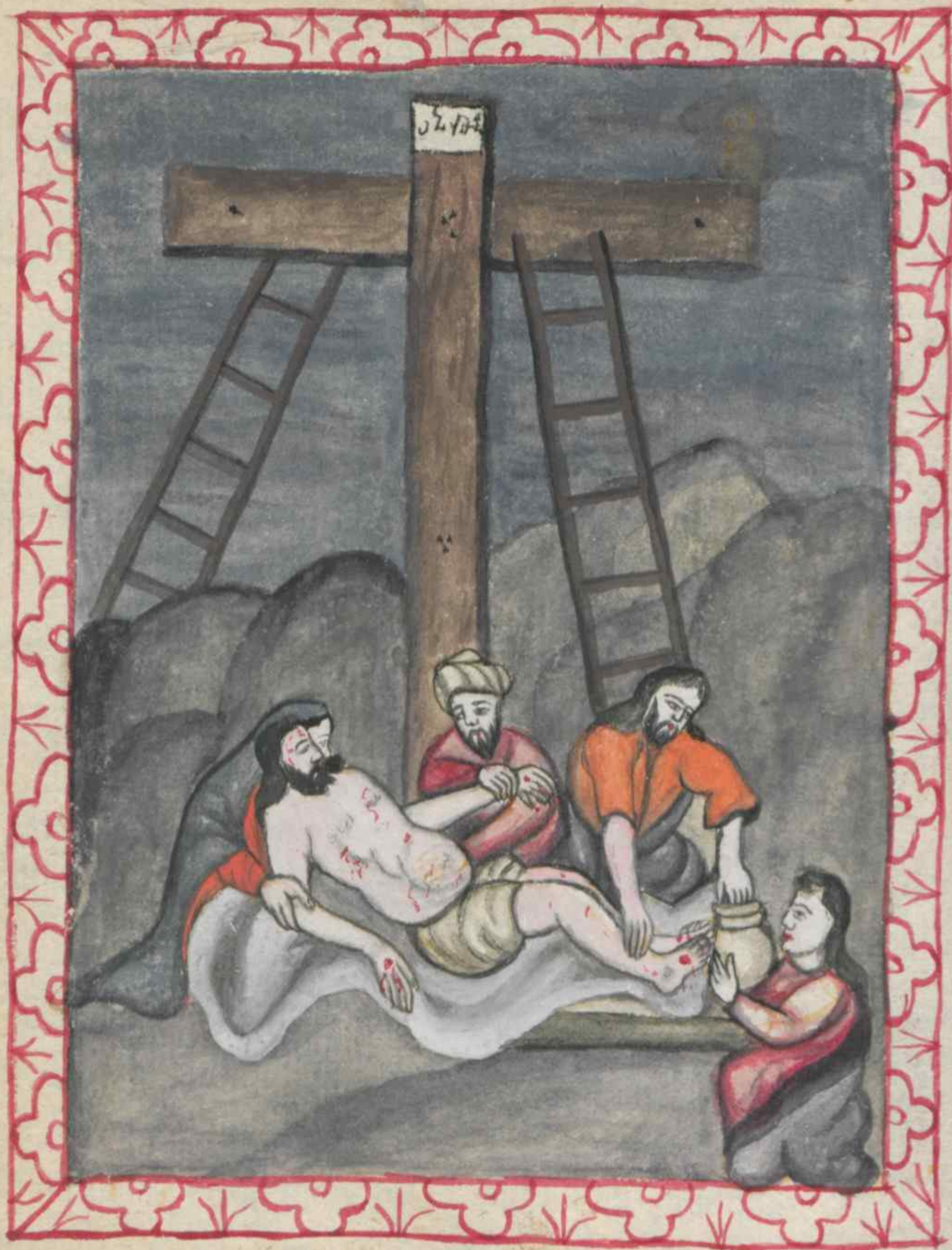

Ամոնիոս աղեքսա
նդրացին · բազմ աշխատութբ · և
[illegible] փոյթիւք
աւետարան չորեցն
եւթող զմեր ետարանն · զը
մատթէի · ուեան աւետարանին
զ համաձայն բարբառս այլոց ա-
ետարանչացն զ գլուխս ե-
դեալ առ ընթեր · Որով զի ի
հարկէ զհիւսկեալ շարի կար
գի երիցն ևս այս կանոնին-
-րոշալ ըստ միայոր ընթերցո
ածին ։ Աղ որդ զի ողջանդամ
և զայլոցն ես զընթա զմասամ
նոյն զ չոր ունեցիս զետեղ զա
նցիտ [illegible] աւետարանի
[illegible] յորս նոյնն ասծանաւէ
[illegible] · [illegible]
առ էնէ յոլովագոյն ա
ասցեալ առնն · առէ
[illegible]
ու է · կանոնն · տասն [illegible]
[illegible] բեղ նելքնա

կրգէլս · յորոց առաջինն
ունի զ[illegible] յորս յանգոյն միմեա
նց ասացին չորեքեան ·
մատթէոս · մարկոս · ղուկաս
յովհաննես ։ Երկրորդ յորս
գ · մատթէոս · մարկոս · յովհաննես · ղուկա ։
Երրորդ · յորս գ · մատթէոս · մարկոս ·
յովհաննես · Չորրորդ · յորս · գ · մատ
թէոս · ղուկաս · յովհաննես · Հինգերորդ
յորս · բ · մատթէոս · ղուկաս ։
վեցերորդ · յորս · բ · մատթէոս · մարկոս
Եօթներորդ · յորս · բ · մատթէոս · յովհ ։
Ութերորդ · յորս · բ · ղուկաս · մարկոս ։
իններորդ · յորս · բ · ղուկաս
յովհաննես ։ տասներորդ
յորս իւրաքանչ իւրք
ինքնանէ միան իրէք
ինչ առանձինն
առանձինն ·
գրեցաւ ։

Որք այսէ իններորդ կարգեալ կանոնանաց պատ-
ճառ. Եւ այսպիսիագոյն պատահումն նշէ. այսպէս. ի մի
խորհրդոյ չորեցունց աւետարանացն թիւ ինչ առընթեր
կայ ք. իւրաքանչիւր մասին։ Եւ եկեալ յառաջմէն. Եւ զայս
յերկրորդէն. եւ յառաջ կարգաւ խաղացեալ ք-րբաս
մինչեւ ց կատարած գրոցն։ Եւ ընդ իւրաքանչիւր իւրմէ այ
որ ցուցանէ թէ յորում տասնեկացունց կանոնացն կացցէ-
թիւն։ Եւ զայսպիսի ինչ. թէ յառաջինն յայտնէ թէ որպս
յառաջնումն. Եւ եթէ երկր. յերկրորդումն. Եւ այսպս
մինչեւ ց տասներորդն։ Եւ որ եթէ բացեալ զմի ի չորից
աւետարանացն յորոյ եւ մի կամիցիս կալ. ... յորում ճա
ռագլխի եւ կամիցիս գիտել. թէ ոյք են զորս յայնոցն մի
մեանց ասացին եւ զ յանցն իւրեանց յիւրաքանչիւր տեղիս գտա
նել. յորս ընդ նոյին ածանն։ Զոր ճառագլուխ եւ ունի
ցիս առեալ զատամբ կայ թիւն խնդրեսցես զնա ի ճակատ
կանոնինն ընդ որ կարմրագրովն նշանակ դրոշմեալ ի կողմնէ
Եւ հասցես գիտել իսկ. յառաջագոյն գրեցոյն ի ճակատ
կանոնինն. թէ քանիերորդ նորին հգեն ասացեն յորոց խնդրե-
ցեն. եւ կացցես իսկ թուոյն. եւ այլոց աւետարանացն որք ի
կանոնինն իցեն. զոր թիւ նշանիցես առընթերականաց
ացն. եւ խնդրեսցես զնա. ի նոյն յաւետարանացն իւրեան յիւրաքանչիւր աւե-
տարանի իսկ իսկ ասացեալ զնմանն նշանակեսցես։ Ողջ լեր։
Զ Զաքար երկեղի գծողս յիշեցէք։

[illegible]

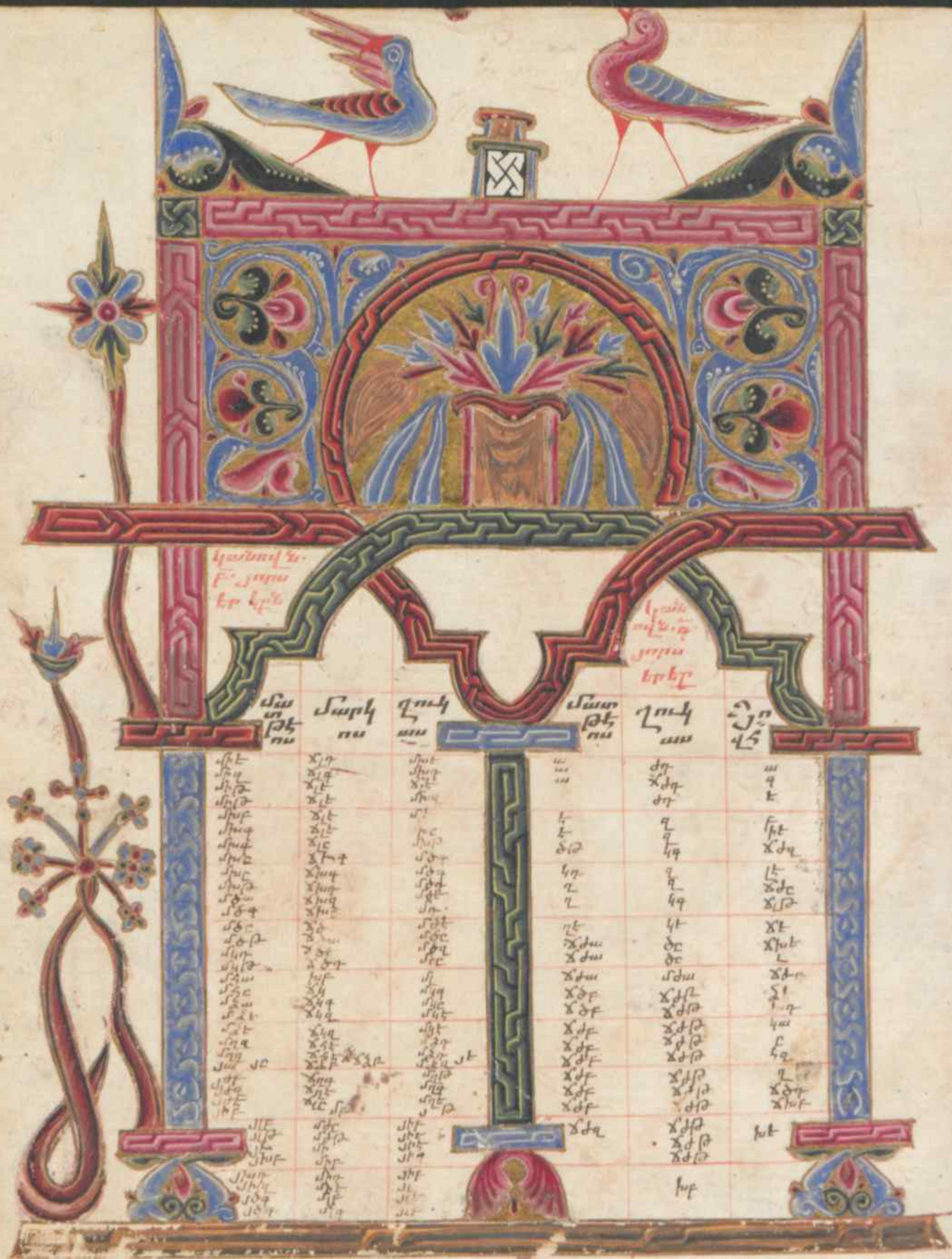
Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս
Ը	Բ	Է	Գ
ԺԱ	Դ	Ժ	Ե
ԺԱ	Դ	Ժ	ԺԲ
ԺԱ	Դ	Ժ	[illegible]
ԺԱ	Դ	Ժ	[illegible]
ԺԴ	Ե	ԺԳ	[illegible]
ԽԶ	ԻԵ	ԾԵ	[illegible]
ԽԸ	ԻԵ	ԿԳ	ԽԶ
ԽԹ	ԻԵ	ԽԵ	ԽԶ
	Ի	ԽԵ	[illegible]
ԿԸ	ԿԴ	ՃԾԶ	[illegible]
ԿԸ ԿԹ	ԿԴ	ՃԾԳ	[illegible]
	ԿԹ	ՃԾԹ	
ԿԸ	[illegible]	ՃԾԹ	[illegible]
ԿԹ	[illegible]	ՃԾԹ	[illegible]
ՃԻԳ	[illegible]	ՀԵ	[illegible]
ՃԽԱ	Ճ	ՄԹ	[illegible]
ՃԽԴ	Ճա	Խա	[illegible]
ՃԽԵ	Է	ՂԹ	[illegible]
ՃԿԶ	Ը	ՂԹ	
ՃԿԶ	Թ	ՂԷ	
ՄԹ	ՃԽԹ	Մի	[illegible]
Մձա	ՃԻա	ՄԻԸ	[illegible]
ՄԺ	ՃԻԲ	ՄԻԹ	ՃԵ
ՄԺ	ՃԻԹ	ՄԻԳ	ՃԱ
Մ[illegible]	ՃԻԲ	ՄԻա	ԿԵ
Մ[illegible]	ՃԻԵ	ՄԸ	ՃԻԶ
	ՃԻԹ	ՄԸ	ՃԻՂ
	ՃԾԶ	ՄԽ	
[illegible]	ՃԾԶ	ՄԽ	ԻԵ
[illegible]	ՃԾԶ	ՄԿ	ԻԵ
[illegible]	ՃԾԶ	ՄԿԹ	ԻԵ
[illegible]	ՃԿԵ	ՄԿԶ	ԻԵ
[illegible]	ՃԿԵ	ՄԿԶ	ԽԵ
	ՃԿԵ	ՄԿԶ	ԽԵ ԽԵ
	ՃԿԵ	ՄԿԶ	

[illegible]

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս
ՄԷ	ՃԻ	ՄԻԶ	ԿԵ
ՄԽԹ	ՃԽ	ՄԿԵ	ՃԻԶ
[illegible]	ՃԽԳ	ՄԿԹ	ՃԻԶ
Մ[illegible]	ՃԽԴ	ՄԿԱ	ՃԽԱ
ՄՂԵ	ՃԾԶ	ՄՃԳ	ԾԵ
[illegible]	ՃԾԶ	ՄՃԳ	ԽԳ
	ՃԽԱ	ՄՃԵ	ՃԾԷ
	ՃՂԱ	ՄՃԵ	ԿԹ
ՅԵ	ՃՃԶ	ՄՃԵ	ՃԿ
ՅԳ	ՃՃԶ	ՄՂ	ՃԿ
ՅԿ	ՃՃԵ	ՄՂ	ՃԿԼ
ՅԶ	ՃՃԵ		ՃԿԶ
[illegible]	ՃՂԱ	ՄՂԵ	ԿԹ
[illegible]	ՃՂԳ	ՄՂԹ	ՃԿԵ
[illegible]	ՃՂԵ	ՅԺԱ	ՃԿԵ
	[illegible]	ՅԺԱ	[illegible]
	[illegible]	ՅԺԱ	
[illegible]	ՃՂԵ	ՄՂԹ	ՃԿԵ
[illegible]	ՃՂԹ	Յ	ՃԿԶ
ՄԺ ՅԺԷ	Մ	ՅԵ	ՃԿԵ
	ՄԴ	ՅԸ	ՃԿԹ
ՅԽ	ՄԵ	ՅԺա	ՃԿԹ
ՅԽԿ	ՄԵ	ՅԺԴ	[illegible]
ՅԽԵ	ՄԶ	ՅԺԹ	ՃՂԳ ՃԿԵ
ՅԽ	ՄԻԸ	ՅԻԹ	ՃՂԵ
	ՄԻԹ	ՅԽա	ՃՂԵ
	ՄԻԹ	ՅԽԴ	ՃՂԸ
ՅԽԹ	ՄԻԹ	ՅԽԵ	ՃԿԵ
ՅԽԹ	ՄԻԹ	ՅԽԹ	ՃԿԵ
Յխոփ	ՄԽԵ	ՅԽԹ	ՃԵ
Յխոզ	ՄԽԵ	ՅԽԵ	ՃԵ
ՅԽԹ	ՄԽԸ	ՅԿԹ	ՃԵ
ՅԽՔ	ՄԽԱ	ՅԿԹ	ՃԿա
	ՄԽԵ	ՅԿԵ	

Կանոն երկրորդ. Յորում երեքն.

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս
	դ				
	ժ				
	ժգ				
	ժէ				
ժէ	ժթ	ծէ	ճժ	լէ	ղ
իա	իա	ծէ	ճժա	լը	ղէ
լա	իդ	ծէ	ճժէ	լէ	ղթ
լէ	իդ	ծդ	ճժէ	լդ	ղէ
լէ	իը	ծթ	ճիդ	ծէ	ղէ
ծ	իէ	կա	ճիդ	ծթ	ղժդ
կէ	իը	կգ	ճիթ	կէ	ճ
կէ	իա	կդ	ճլդ	կէ	ճը
կզ	իէ	կթ	ճլէ	կթ	ճժէ
կէ	իէ	կզ	ճլը	հթ	ճիբ
կթ	իգ	կէ	ճլթ	ձդ	ճլա
հա	իթ	կը	ճխ	ձդ	ճլէ
հէ	լէ	կը	ճխդ	ձէ	ճլէ
հը	լթ	կգ	ճխէ	ձէ	ճխէ
հթ	լդ	հա	ճծա	ղա	ճխգ
ձդ	լգ	հզ	ճծդ	ղգ	ճծա
ձէ	լդ	հէ	ճծէ	ղէ	ճծդ
ձէ	լզ	հը	ճծը	ղէ	ճծէ
ձզ	լէ	ձթ	ճկդ	ղը	ճծը
ձզ	լթ	ձզ	ճկէ	ճ	ճկ
ձէ	խա	ձէ	ճկը	ճա	ճկա
ձը	խա	ձգ	ճհ	ճգ	ճկէ
ձը	խա	ձէ	ճհա	ճէ	ճկը
ղէ	խդ	ձը	ճհէ	ճը	ճկթ
ղէ	խգ	ձա	ճհը	ճժա	ճհա
ղէ	խա	ձգ	ճձ	ճժգ	ճհը
ղը	խբ	ձդ	ճձա	ճժէ	ճձ
ղժդ	խբ	ղա	ճձբ	ճիդ	ճձա
ճժա	խե	ղը	ճղգ	ճիէ	ճձբ
ճիա	խթ	ղգ	ճղէ	ճիթ	
ճիբ	խթ	ղդ	ճղը	ճլ	
ճիգ	ծ	ճ	ճղթ	ճլա	
	ծա	ճա	մ	ճլէ	
	ծբ	ճբ	մա	ճլը	
	ծգ	ճգ	մբ	ճլթ	

Կանոն Դ. յորս երեքն			Կանոն Ե. յորս երկուքն	
Մատթէոս	Մարկոս	Յովհաննէս	Մատթէոս	Մարկոս
ծըճ ճժ	ըղթ	իգ ճխթ ձէ ծա	գ ժզ	է ծզ
ճժ ե ճծ	իզկէ	ճիէ կբ		իզ իը իէ
մծզ մհդ	ճիէ ճկա	ճծ ճէ	լ լգ	իթ ճխդ ճկբ
մձէ մղգ	ճկը ճհդ	հ ճգ	լթ խ	ծգ ծբ ծե
մղգ մղթ	ճհը ճձ	ճղէ ճձգ	խա խգ խէ	ճիգ ճծգ ճլգ
յիա յիգ	մա մգ	ճձէ	խը խթ ծա	ճղա ճծ ծթ
յիթ	մե		ծգ ծդ ծէ ծա ծբ ծթ կ ա լգէ կ	ճիէ ճհ կա դ կգ ճհաևդ ճկբ ևգ ճը

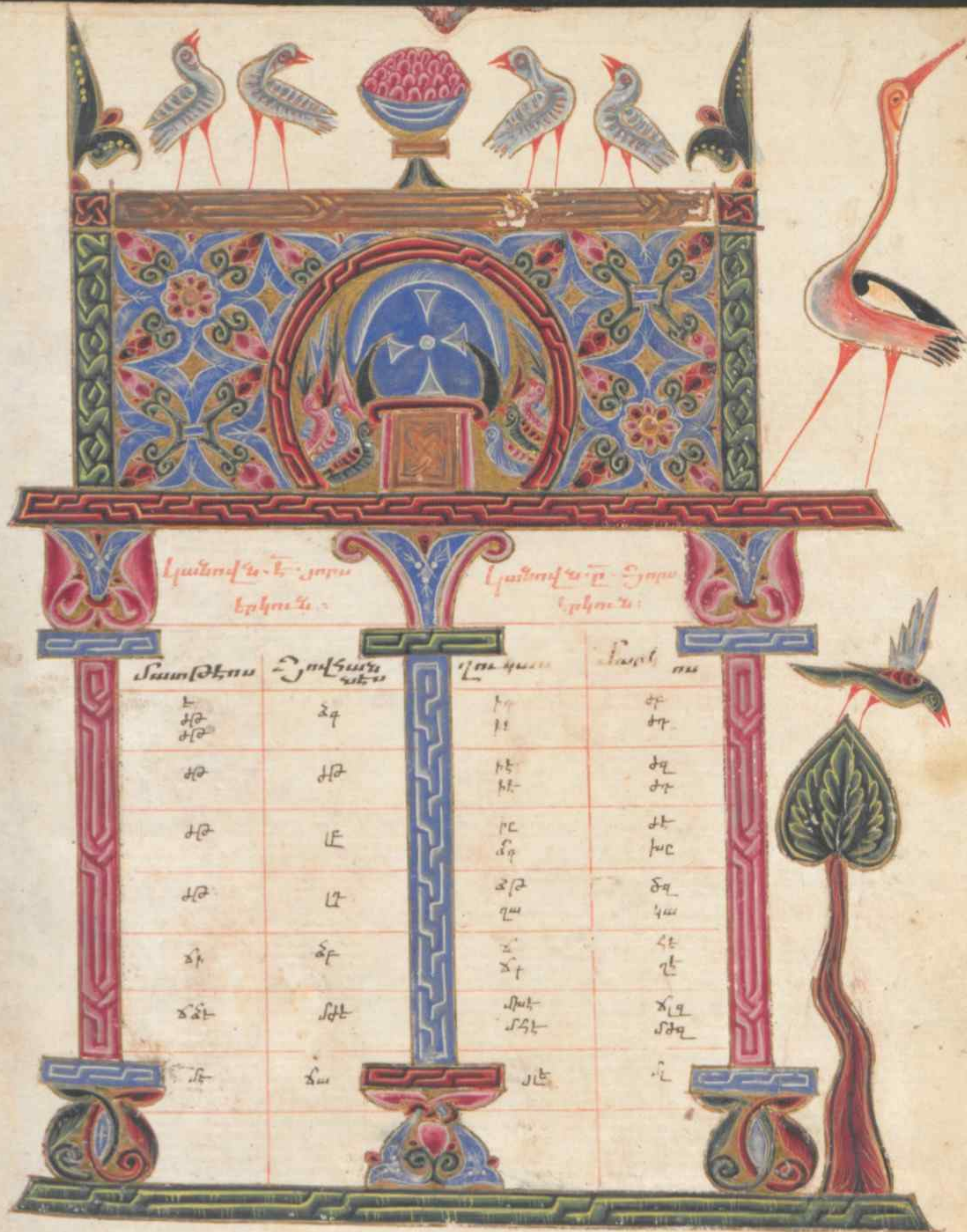

Ե. Չորս. եր
կուն

Կանոնն. Ե. յոր

Մատթէու երկուն ղուկ

Մատթէ ոս	Ղուկ աս	Մատթէու	Ղուկ
ճլբ ճլդ ճլը ճծզ	ճա ճի ճկը ծէ	թ ժէ ԻԴ ԻՀէ ճի ճճխբ ճիէ	գր ժա ծա ճիզ
ճծը ճհէ ճձա ճձբ	միզ մհէ մձթ ճղը	ճծէ ճծդ ճծ ճծէ ԺԵԿ ճհբ	կգ ղը ժա կէ ջէ
ճձզ ճհէ ճձէ մծդ	ճղթ բ ճ ձբ մլէ	ճկբ ճկգ կէ ճկթ ճհգ	կը հա հբ հգ [illegible]
մխա մխը մլա մլբ	ճձա ճլթ ճղթ ձխբ	ճծ ճձթ մէ մծդ մձէ	[illegible]
մլդ մլզ մլը մլէ	ճկզ ճկը ճկէ ճկի	մդ մկղ մկէ մծ մծբ մծդ	[illegible] ճիդ
մխ մխա մձէ մծղ	ճխա ճհէ մլբ մլէ	մկ մկդ մկէ մձ մծը մծղ	ճլա ճխ ճխբ ճխէ ճխէ ճխթ
մձէ մկա մկբ մկէ	մձդ մլէ մձը մձէ	մի միէ միէ մէ	ճծդ ճծը ճծէ ճկդ ճկ/ճկ
մկզ մկէ մհ մհբ	ճձէ ճծը մխթ մլա	ճխէ ճխ ճխա մխ մխէ	ճհա ճհգ ճհթ ճձէ ճղ ճղէ
			մի մծէ մխա մխգ մխթ

Կանոն Է. յորում երկուք

Կանոն Ը. յորում երկուք

Մատթէոս	Յովհաննէս	Ղուկաս	Մարկոս
է մթ մթ	ձգ	իգ իւ	ծբ ծդ
մթ	մթ	իէ իէ	ծզ ծէ
մթ	Լէ	իը ձգ	ծէ խը
մթ	Լէ	ձթ ղա	ճգ կա
ձի	ձէ	ճ ճե	հէ ղէ
ճձէ	ճթէ	ճխէ ճհէ	ճկզ ճձզ
ճլէ	ձա	ճլէ	ճլ

Կանոնն Թ. Ղուկաս Յովհաննէս:

Ղուկաս	Յովհաննէս:
Լ Լ ՄԿԲ	ՄԺԹ ՄԻԲ ՄԺԳ
ՄԿԲ ՄՀԳ ՄՀԴ	ՄԻԴ ՄԻԹ ՄԻԵ
ՄՀԴ ՅԲ ՅԷ	ՄԼԱ [illegible] [illegible]
ՅԺԲ ՅԴ ՅԵ	ՃՃԴ ՃՃԲ ՃՃԲ
ՅԺԲ [illegible] ՅԻ	ՃՁԴ ՃՁԲ ՃՁԲ
ՅԽԱ ՅԽԱ ՅԽԱ	ՃՀԲ ՄԺԴ ՄԺԵ
	ՄԻԱ ՄԻԴ ՄԻԵ

Կանոնն Ժ. յորում անձինն [illegible] Մատթէոս:

Բ Դ Զ ԺԴ	Ա Գ Է
ԻԴ ԻԵ ԻԹ ԻԴ	Թ ԺԲ Ի
ԼԵ ԼԷ ԼԹ ԽԲ	ԻԲ ԻԹ
ԽԵ ԾԲ ԾԶ ՀԵ	ԼԱ Ծ ԾԱ
ՃԱ ՃԺԹ ՂԱ ՂԹ	ԿԵ ԿԸ ՀԲ
ՃԱ ՃԴ ՃԹ ՃԺԴ	ՃԵ ՃԴ ՃԶ
ՃԺԸ ՃԺԹ ՃԻԴ ՃԻԶ	ՃԷ ՃԺԶ ՃԺԷ
ՃԼԶ ՃԽ ՃԾԱ ՃԾԵ	ՃԻԲ ՃԻԶ ՃԼԱ
	ՃԽԶ ՃԽԹ ՃԾԱ

Կանոն Ժ. յոր առանձինն ։ Կանոն Ժ. յոր առանձինն ։

Ղուկաս	Ղուկ	Ղուկ	Յովհ	Յովհ	Յովհ
ՃՀԴ ՃՀԸ	ՄԾԲ ՄԾԹ ՄԾԴ ՄԿԴ		Գ Է ԺԱ	ՂԲ ՂԴ ՂԵ ՂԸ	ՃԿԲ ՃԿԸ ՃՀԳ
ՃԿԴ ՃԿԴ ՃԿԶ	ՄՀԱ ՄՀԷ		ԺԳ ԺԴ ԺԷ	ՃԲ ՃԴ ՃԶ	ՃՀԴ ՃՀԵ ՃՀԸ ՃՁԱ ՃՁԹ
ՃՀԴ ՃՀԶ ՃՀԸ	ՄՁԳ ՄՁԸ ՄՁԸ		ԻԴ ԻԵ ԻԹ ԼԱ	ՃԸ ՃԺ ՃԺԲ ՃԺԵ	ՃՂԴ ՃՂԵ Ս
ՃՁ ՃՁԵ ՃՁԸ	ՄՂԳ ՄՂԸ Յ		ԼԹ ԼԹ ԼԹ ԽԱ	ՃԺԵ ՃԺԸ ՃԻԴ ՃԻԵ	ՄԲ ՄԵ ՄԷ
ՃՂ ՃՂԲ ՃՂՂ	ՅԴ ՅԼ ՅԸ		ԽԳ ԽԵ Ծ ԾԲ	ՃԻԷ ՃԼ ՃԼԲ ՃԼԳ	ՄԺ ՄԺԲ ՄԺԴ
ՄԱ ՄԷ ՄԸ	ՅԺԶ ՅԻ ՅԻԶ		ԿԴ ԿԴ ԿԸ	ՃԼԹ ՃԽԲ ՃԽԵ ՃԽԷ	ՄԺԶ ՄԻԸ ՄԻ
ՄԹ ՄԺԴ ՄԻԴ ՄԻԵ ՄԻԷ	ՅԼ ՅԼԴ ՅԼԹ ՅԽԲ		ՀԿԴ ՀԸ ՁԱ ՁԴ ՁԵ ՁԸ	ՃԾԴ ՃԾԵ ՃԾԷ ՃԾԸ ՃԿԱ ՃԿԲ ՃԿԵ	ՄԼԳ ՄԼԵ ՄԼԸ ՄԽ ՄԽԲ

բոց:

Ի

կոր :- ակոր ծնեալ զ յու րոյ. եկեղեցարս նր:-

Յուդայ ծնաւ ըզ
փարէս. և զզարա ի թա
մարայ:~
Փարէս ծնաւ զեզ
րովմ ըն.~
Եզրովն ծընաւ
զարամ:~
Արամ ծընաւ.
զամինադաբ:~
Ամինադաբ. ծնաւ
զնաասոն:~
Նաասոն ծնաւ
զսաղմոն:~
Սաղմոն ծնաւ
զբոոս ի ռաքաբայ:
Բոոս ծնաւ զյով
բէթ ի հռութայ:~
Յովբէթ ծնաւ.
ըզ յեսսէ:~
Յեսսէ ծնաւ զդաւ
իթ արքայ:~

Դաւիթ ծնաւ զսո
ղոմոն. ի կնոջէն ուրի
այ:~
Սողոմովն ծնաւ.
զռոբովամ:~
Ռոբովամ ծնաւ
զաբիայ:~
Աբիա ծնաւ զա
սափ:~
Ասափ. ծնաւ
զ յովսափաթ
Յովսափատ ծնաւ.
զյովրամ
Յովրամ. ծնաւ
զոզիայ
Ոզիա ծնաւ զյո
վաթամ
Յովաթամ ծնաւ
զաքազ
Աքազ ծնաւ զե
զեկիայ:~

Եզեկիա ծնաւ ըզ
մանասէ.
Մանասէ ծնաւ
զամովս.
Ամովս ծնաւ զյո
վսիայ.
Յովսիա ծնաւ զե
քոնիա. եւ զեղբարս
նորա. առ գերութեն
բաբելացւոց.
Յետ գերութեն՝ բա
բելացւոց. ծնաւ. յե
քոնիա. զսաղաթի
էլ.
Սաղաթիէլ ծնաւ
զզորաբաբէլ.
որաբաբէլ ծնաւ
զաբիուդ.
Աբիուդ. ծնաւ
զեղիակիմ.
Եղիակիմ ծնաւ.
զազովր.
Ազովր ծնաւ. ըզ
սադովկ.
Սադովկ ծընաւ.
զաքիմ.
Աքիմ ծնաւ. զե
ղիուդ.
Եղիուդ ծնաւ զե
ղիազար.
Եղիազար ծնաւ.
զմատթան.
Մատթան ծնաւ
զյակոբ.
Յակոբ ծնաւ.
զյովսէփ՝ զայրն
մարեմայ. որում խօսե
ցեալ զմարիամ կոյս.
յորմէ ծնաւն յս. որ
անուանեցաւ քս:
րդ՝ ամենայն
ազգքն յաբրահամէ մին

չեւ ի դաւիթ. ազգ
չորեք տասանք ։ –
Եւ ի դաւթէ. մինչև
ի գերութիւնն բաբելա
ցւոց. ազգ չորեք տա
սանք ։ –
Եւ ի գերութենէն
բաբելացւոց. մինչև
ի քս. ազգ չորեք տա
սանք ։ –
Եւ ի քի ծնու
նդէր այսպէս ։ –
օսեա՛լ զմա՛յր
նորա մարիամ յով
սեփու. մինչ չեւ եկե
ալ առ միմեանս. գտ
աւ յղացեալ ի հոգւ
ոյն սրբոյ ։ –
Եւ յովսեփ այր նր
քանզի արդար էր. և
ոչ կամէր առակել

զնա. խորհեցա՛ւ լռ
ռելեայն արձակել
զնա ։
Եւ մինչ դեռ նա զայս
ածէր զմտաւ. ահա
հրեշտակ տն ի տեսլեան
երեւեցաւ նմա. և աս
է յովսէփ. որդի դաւ
թի. մի՛ երկնչիր առ
նուլ առ քեզ. զմարի
ամ կին քո. քանզի
որ ի նմայն ծնեալ է.
ի հոգւոյն սրբոյ է.
ծնցի որդի. և կոչես
ցես զանուն նր յս.
զի նա փրկեսցէ զժո
ղովուրդ իւր. ի մեղաց
իւրեանց
Այս ամենայն
եղեւ. զի լցցի որ ա
սացաւն ի տէ. ի ձեռն

եսայայ մարգարէի · ահա կոյս յղասցի · և ծնցի որդի · և կոչեսցեն զանուն նր · էմմանուէլ · որ թարգմանի ընդ մեզ այ ։

Եւ զարթուցեալ յովսէփ ի քնոյ անտի արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տն · և առ զկին իւր · և ոչ գիտէր զնա մինչև ծնաւ զորդին իւր · զանդրանիկն · և կոչեաց զանուն նորա յս ։

յի ի բեթղեհէմ հրէաստանի · յաւուրս հերովդի արքայի ։

Ահա մոգք յարևելից · եկին յէրուսաղէմ · և ասեն · ուր է · որ ծնաւ արքայն հրէից · զի տեսաք զաստղն նորա յարևելս · և եկաք երկիր պագանել նմա ։

Եւ իբրև լուաւ արքայ հերովդէս · խռովեցաւ · և ամենայն երուս ընդ նմա · և ժողովեալ զամենայն · զքահանայապետս · և զդպիրս ժողովրդեանն · հարցանէր ի նոցանէ · թէ ուր ծնանիցի քս ։

Եւ նոքա ասեն ցնա · ի բեթղեհէմ հրէաստանի ։

ի այսպէս գրեալ է ի ձեռն մարգարէին ·

և դու բեթղեհեմ
երկիր յուդա. ոչ ինչ կր
սերես յիշխանս յու
դա. ի քէն ելցէ ինձ
իշխան. որ հովուեսցէ
զժողովուրդ իմ զիէլ:
Յայնժամ հերով
դէս. գաղտ կոչեաց
զմոգսն. և ստուգեաց
ի նոցանէ. զժամա
նակ աստեղն երևե
լոյ. և արձակեաց զնս
ի բեթղեհեմ. ասէ. գը
նացէք. ստուգեցէք
վասն մանկանն. և
յորժամ գտանիցէք.
ազդ արասջիք ինձ.
զի և ես եկեալ եր
կիր պագից նմա:
Նոքա իբրև
լուան ի թագաւորէն
գնացին. և ահա
աստղն զոր տեսին
յարևելս. առաջի
նոցա երթայր մինչև
եկեալ եկաց ի վերայ
ուր էր մանուկն.
Իբրև տեսին զաստ
ղն խնդացին յոյժ.
յոյժ խնդութիւն մեծ:
Եւ իբրև մտին ի տու
նն. տեսին զմանուկն
հանդերձ մարիամաւ.
մարբն իւրով. և անկ
եալ երկիր պագա
ին նմա. և բացեալ. զը
գանձս իւրեանց. մա
տուցին նմա պատա
րագս. ոսկի և կնդ
րուկ և զմուռս. և հր
րաման առեալ ի տես
լեան. չդառնալ առ

րեն առ հերովդէս .
ընդ այլ ճանապարհ
գնացին յաշխարհ իւ
րեանց

Իբրև գնացին նո
ցա . ահա հրե
շտակ տն երևեցաւ ի
տեսլեան յովսեփա
և ասէր . արի առ զմա
նուկդ . և զմայր նորա
և փախիր յեգիպտոս
և անդ լինիջիր . ցոր
ժամ ասացից քեզ . քա
նզի խնդրել հերով
դէս . կորուսանել ըզ
մանուկդ

Նա յարուցեալ
առ զմանուկն և զմ
այր իւր . գիշերի . և
գնաց յեգիպտոս . և
անդ էր մինչև ցվախ
ճանն հերովդի . Զի
լցցի ասացեալն ի տե
առնէ ի ձեռն մարգարէին որ
ասէ . յեգիպտոսէ կո
չեցի զորդի իմ .

Յայնժամ իբրև ե
տես հերովդէս . եթէ
խաբեցաւ ի մոգուց
անտի . բարկացաւ
յոյժ . և առաքեաց
կոտորեաց զամենայն
մանկունս որ են ի
բեթղեհէմ . և յամե
նայն սահմանս նորա
յերկեմենից և ի խոնա
րհ . ըստ ժամանակին
զոր ստուգեաց ի մո
գուցն

Այնժամ կատարե
ցաւ ասացեալն ի ձե
ռն երեմիայ մարգա

բէին. որ ասէ:
Ձայն գուժեաց ի
Հռամայ. ողբումն, եւ
լալումն. եւ աշխարու-
մն յոյժ. Հռաքէլ լայր
զորդիս իւր. եւ ոչ կա-
մէր մխիթարել. զի
ոչ են:
Եւ ի վախճանելն Հե-
րովդի. ահա հրեշ-
տակ տն ի տեսլեան. ե-
րեւեցաւ յովսեփու յե-
գիպտոս. եւ ասէր. ա-
րի առ զմանուկդ եւ
զմայր իւր. եւ գնա յեր-
կիրն իէղի. զի մեռան. որ
խնդրէին զանձն մանկ-
կանն:
Նա յարուցեալ
առ զմանուկն. եւ զմայր
նորա. եւ եկն յերկիրն

իէղի. եւ իբրեւ լուաւ
եթէ արքեղայոս թա-
գաւորեաց. Հրէաս-
տանի. փոխանակ Հե-
րովդի հաւրն իւրոյ. եր-
կեաւ երթալ անդր. եւ
հրաման առեալ ի տես-
լեան. գնաց ի կողմանս
գալիլեացւոց. եւ եկեալ
բնակեցաւ ի քաղաքին
որ կոչէր Նազարէթ
զի լցցի բանն մարգարէ-
ին. թէ Նազովրեցի
կոչեսցի:

Յաւուրսն յայ-
նոսիկ. գայ յո-
վհաննէս մկրտիչ. քա-
րոզէ յանապատին.
Հրէաստանի. եւ ասէ
ապաշխարեցէք. զի
մերձեալ. արքայութիւն

երկնից ։ —

[Ս]ա է. վասն որոյ
ասացաւն. ի ձեռն եսայ
եայ մարգարէի որ ասէ՝
ձայն բարբառոյ յանա
պատի. պատրաստ արա
րէք՝ զճանապարհ տն
և ուղիղ արարէք. զ
շաւիղս նորա ։

[Ե]ւ ինքն յովհաննէս
ունէր հանդերձ ի ստև
ոյ ուղտոյ. և գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ իւր
և կերակուր նորա էր
մարախ. և մեղր վայր
ենի ։ —

[Յ]այն ժամ ելանէ
ին առ նա ամենայն
երուսաղէմացիքն. և ամենա
յն հրէաստան. և ամ
կողմն յորդանանու. մկր
տէին ի նմանէ. ի յորդա
նան գետ. և խոստովան
լինէին զմեղս իւր
եանց ։ —

[Ե]ւ տեսեալ զբազու
մս ի սադուկեցւոցն.
և ի փարիսեցւոց. ե
կեալս ի մկրտութի
նորա. ասէ ցնոսա.
ծնունդք իժից. ո՞ ե
ցոյց ձեզ փախչել ի
բարկութենէն. որ
գալոցն է ։ —

[Ա]րարէք այսու հե
տև. պտուղ արժա
նի ապաշխարութե
ան. և մի համարիցիք
ասել յանձինս՝ թէ
ունիցիմք մեք հայր
զաբրահամ. ասեմ
ձեզ զի կարող է ած.

ի՛քարանցս յայսցանէ
յարուցանել որդիս
աբրահամու ։ ——
Զ ի առ ասէին՝ տա
պար առ արմին ծառ
ոց դնի. ամենայն
ծառ որոյ ոչ առնիցէ
զպտուղ բարի. հա
տանի. և ի հուր արկանի։
Ես մկրտեմ զձեզ
ջրով յապաշխարու
թի. բայց որ զկնի իմ
գայ՝ հզաւրագոյն է
քան զիս. և ես չեմ բաւ
ական բառնալ զկաւ
շիկս նորա. նա մկրտ
եսցէ զձեզ ի հոգին
սբ. և ի հուր ։
Որոյ հեծանոցն ի
ձեռին իւրում. և սրբ
եսցէ զկալսիւր. և ժո

ղովեսցէ զցորեանն
ի շտեմարանս իւր. և
զյարդն այրեսցէ ան
շէջ հրով ։—
Յայնժամ գայ յս
ի գալիլեէ. ի յորդա
նան առ յովհաննէս
մկրտել ի նմանէ
Եւ յովհաննէս ար
գելոյր զնա. և ասէ
ինձ պիտոյ է ի քէն մկ
րտիլ. և դու առ իս
գաս ։—
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնա. թոյլ
տուր այժմ. զի այսպէս
վայել է մեզ լնուլ զամ
արդարութիւն ։—
Ապա թոյլ ետ նմա։
Եւ իբրև մկրտե
ցաւ յս. ել վաղվաղակի

ի Ջրոյ անտի. և ահա հան
բացան նմա երկինք.
և ետես զհոգին այ
զի իջանէր իբրև զա
ղաւնի. և գայր ի վե
րայ նորա ։—
Եւ ահա ձայն յեր
կնից որ ասէր. դա է որ
դի իմ սիրելի. ընդ որ
հաճեցայ ։—
Յայն ժամ վարե
ցաւ յս. յանապատ.
ի հոգւոյն փորձել
ի սատանայէ ։—
Եւ պահեալ զքա
ռասուն տիւ. և զքա
ռասուն գիշեր ապա
քաղցեաւ ։—
Եւ մատուցեալ
փորձիչն ասէ ցնա. ե
թէ որդի ես այ. ասա
զի քարինքս այսոքիկ.
հաց լինիցին ։—
Նա պատասխանի
ետ և ասէ. գրեալ է
թէ ոչ հացիւ միայն
կեցցէ մդ. այլ ամե
նայն բանիւ. որ ելանէ
ի բերանոյ այ ։—
Յայն ժամ առեալ
ածէ զնա սատանայ ի
քաղաքն սբ. և կացու
ցանէ զնա ի վերայ աշ
տարակի տաճարին.
և ասէ ցնա. եթէ որ
դի ես այ. արկ զքեզ
աստի ի վայր. զի գրե
ալ է. թէ հրեշտակաց
իւրոց պատուիրեսցէ
վքո. և ի վր ձեռաց
բարձցեն զքեզ. զի մի
երբեք հարցես զքարի

զոտն քո ։–
Ասէ՛ ցնա դարձեալ
յս. գրեալ է. թէ ոչ
փորձեսցես զտր ած
քո ։–
Դարձեալ առնու
ածէ՛ զնա սատա
նայ ի լեառն մի բարձր
յոյժ. և ցուցանէ նմ
ա զամենայն թագաւո
րութիւնս աշխարհի.
և զփառս նոցա. և
ասէ՛ ցնա. զայս ամ
քեզ տաց. եթէ ան
կեալ երկիր պագա
նիցես ինձ ։–
Յայնժամ ասէ՛ ցը
նա յս. երթ յետս իմ
սատանայ. զի գրեալ է
տն այ քում երկիր պա
գցես. և զնա միայն
պաշտեսցես ։–
Ապա եթող զնա սա
տանայ. և ահա հրեշ
տակք մատեան. և
պաշտէին
զնա ։
Եւ լուեալ [illegible]
յս. եթէ յով
հաննէս մատնեցաւ
մեկնեցաւ գնաց ի գալի
լեայ ։–
Եւ թողեալ զնազա
րեթ. եկն բնակեցաւ
ի կափառնաում. ի
ծովեզերին. ի սահմա
նս զաբուղոնի. և
նեփթաղիմայ ։–
Զի լցցի բանն որ ա
սացաւ. ի ձեռն եսայ
եայ մարգարէի. եր
կիր զաբուղոնի. և

երկիր նեփթաղիմայ·
ճանապարհ ծովու·
յայնկոյս յորդանան
ու· գալիլեայ· հեթա
նոսաց· ժողովուրդ
որ նստէր ի խաւարի
ետես լոյս մեծ· եւ որոց
նստէին· յաշխարհին
եւ ի ստուերս մահու
լոյս ծագեաց նց :
Յայնմ հետէ սկը
սաւ քարոզել յս· եւ
ասել ապաշխարե
ցէք զի մերձեցեալ է ար
քայութիւն երկնից :
Մինչ դեռ զծովեզր
յն· ընդ եզր ծովուն
գալիլեացւոց· ետես
երկուս եղբարս· զսի
մովն· զկոչեցեալն
պետրոս· եւ զանդրէ

աս· եղբայր նորա· ար
կեալ ուռկանս ի ծով·
քանզի ձկնորսք էին :
Եւ ասէ ցնոսա եկ
այք զկնի իմ· եւ արա
րից զձեզ որսորդս
մարդկան :
Եւ նոքա թողեալ
վաղվաղակի· զգոր
ծիսն· գնացին զհետ
նորա :
Եւ մատուցեալ ան
տի· յառաջ ետես այլ
երկուս եղբարս· զյա
կովբոս զզեբեդեայ· եւ
զյովհաննէս եղբայր
նորա· ի նաւին զզեբե
դեա· հանդերձ
հարբն իւրեանց· մի
նչ դեռ կազմէին
զուռկանս իւրեանց·

և կոչեաց զնոսա ։
Նոքա թողեալ վաղ
վաղակի զնաւն. և զհ
հայր իւրեանց՝ գնա
ցին զհետ նորա ։
Եւ շրջէր յս̃ ընդ
ամ̃ կողմն գալիլեա
ցւոց. ուսուցանէր ի
ժողովուրդս նոցա. և
քարոզէր զաւետա
րանն արքայութեան
և բժշկէր զամ̃ հիւ
անդութիւ. և զամ̃
ախտս ի ժողովրդե
անն ։
Եւ ել լուր նր̃ ընդ
ամենայն երկիրն ասո
րոց. և մատուցին
առ նա զամենայն հիւ
անդս. որ նեղեալ էին
ի պէսպէս ցաւս. և ի

տանջանս. և զդիւա
հարս. և զլուսնոտս
և զանդամալոյծս. և
բժշկեաց զնոսա ։
Եւ երթային զհետ
նր̃ ժողովուրդք բա
զումք ի գալիլեէ. և
ի դեկապօլեայ. և
յեր̃մէ. և ի հրէաս
տանէ. և յայն կոյս
յորդանանու. և բժշ
կեաց զնոսա ։
Եւ տեսեալ յս̃
զժողովուրդ
սն ել ի լեառն. և իբր
րեւ նստաւ մատ
եան առ նա աշակերտ
քն նորա ։
Եւ բացեալ զբերան
իւր. ուսուցանէր
զնոսա և ասէր ։

Երանի աղքատաց.
հոգւով. զի նոցա է
արքայութիւնն երկ
նից ։
Երանի սգաւորաց.
զի նոքա. մխիթար
եսցին ։
Երանի հեզոց. զի
նոքա ժառանգեսցեն
զերկիր ։
Երանի որ քաղցեալ
և ծարաւի իցեն. ար
դարու թէ. զի նոքա
յագեսցին ։
Երանի ողորմած
աց. զի նոքա ողորմու
թիւն գտցեն ։
Երանի այնոցիկ որ
սբ են սրտիւք. զի նք
զա̅ծ տեսցեն
Երանի խաղաղարա
րաց. զի նոքա. որդիք
ա̅յ կոչեսցին ։
Երանի որ հալածեա
լիցեն. վ̅ն արդարու
թէ. զի նոցա է ար
քայութիւն երկնից ։
Երանի է ձեզ յոր
ժամ նախատեսցեն զձ
ձեզ. և հալածեսցեն.
և ասիցեն զա̅մ բան
չար զձէնջ սուտ. վ̅ն
իմ. ցնծացէք և ու
րախ լերուք. զի վար
ձք ձեր բազում են յեր
կինս. զի այսպէս հա
լածեցին զմարգարէ
սն. որ յառաջ քան
զձեզ էին ։
Դուք էք աղ երկրի.
ապա թէ աղն անհա
մի. իւ յաղեսցի. ոչ ի

ինչ ազդեսցէ՝ այնու
հետեւ. բայց եթէ
ընկենուլ արտաքս. և
կոխան լինել ի մարդ
կանէ ։

Դուք էք լոյս աշ
խարհի. ոչ կարէ քա
ղաք թաքչել որ ի վե
րայ լերին կայցէ.
և ոչ լուցանեն ճր
ագ. և դնեն ընդ գր
ուանաւ. այլ ի վերայ
աշտանակի. և լոյս
տայ ամենեցուն.
որ ի տանն իցեն. այն
պէս լուսաւորեսցէ
լոյս ձեր. առաջի մա
րդկան. որպէս. զի
տեսցեն զգործս բս
ձեր բարիս. և փառա
ւորեսցեն զհայր

ձեր որ յերկինս
է ։

Մի՛ համարիք
եթէ եկի լու
ծանել զօրէնս կամ
զմարգարէս. ոչ եկի լու
ծանել. այլ լնուլ ։

Ամէն ասեմ ձեզ.
մինչեւ անցցեն երկ
ինք և երկիր. յովտ
մի. որ նշանախեցմի
է. ոչ անցցէ յօրէ
նացն. և ի մարգարէ
իցն. մինչեւ ամենայն
եղիցի ։

Որ լուծցէ. մի
ինչ ի պատուիրանաց
յայսցանէ. ի փոքու
նց. և ուսուսցէ այն
պէս զմարդիկ. փոքր
կոչեսցի յարքայու

թին երկնից ։ ~
վն որ արասցէ ՝ և
ուսուսցէ · նա մեծ
կոչեսցի յարքայու-
թեն երկնից ։
այց ասեմ ձեզ
եթէ ոչ առաւելու-
ցու արդարութին
ձեր · առաւել քան զդ
դպրացն · և զփարիսե-
ցւոցն · ոչ մտանէք
յարքայութին երկ
նից ։ ~
լուարուք · զի ասա-
ցաւ առաջնոցն թէ
մի սպանանէր · զի ամ
որ սպանանիցէ՝ պար
տական լիցի դատաս
տանի ։ ~
յես ասեմ ձեզ՝
եթէ ամենայն · որ բար

կանայ · եղբաւր իւր
ում · տարապարտուց՝
պարտաւոր լիցի դա-
տաստանի ։ ~
ւ որ ասիցէ ցեղ
բայր իւր · յիմար · պար
տաւոր լիցի ատենի ։ ~
որ ասիցէ ցեղ
բայր իւր · մաւր ոս ·
պարտաւոր լիցի գե-
հեն հրոյն ։ ~
թէ մատուցանի
ցես · զպատարագ քո ·
ի վերայ սեղանոյ · և
անդ յիշեսցես · եթէ
եղբայր քո ունիցի ինչ
խեթ զքէն · թող զդ
պատարագն քո առա
ջի սեղանոյն · և երթ
նախ հաշտեաց ընդ
եղբաւր քում · և

ապա եկեալ մա
տուսցես զպատա
րագն քո :-
Եր իրաւախոհ
ընդ ոսոխի քում վա
ղագոյն · մինչ դեռ ի
ցես ընդ նմա ի ճանա
պարհի · գուցէ մատ
նիցէ զքեզ ոսոխն
դատաւորի · եւ դա
տաւորն դահճի · եւ
արկանիցես ի բանտ ·
ամէն ասեմ քեզ · ոչ ե
լանիցես անտի · մին
չեւ հատուցանիցես
զյետին նաքարակի
տն :
Լուարուք · զի ասա
ցաւ · մի շնար :-
այլ ես ասեմ ձեզ
թէ ամ որ հայի ի կին
մարդ · առ ի ցանկա
նալոյ նմա · անդէն շը
նացաւ ընդ նմա ի սր
տի իւրում :
Եթէ ակն քո աջ · գայ
թակղեցուցանէ զք
քեզ · խլեա զնա եւ
ընկեա ի քէն · զի լաւ է
քեզ · եթէ միոյ յանդա
մոց քոց կորիցէ · եւ
մի ամենայն մարմինդ
քո · անկանիցի ի գե
հեն :-
Եւ եթէ աջ ձեռն
քո գայթակղեցուցա
նէ զքեզ · հատ զնա
եւ ընկեա ի քէն · զի
լաւ է քեզ եթէ մի
յանդամոց քոց կորի
ցէ · եւ մի ամ մար
մինդ քո · անկանիցի

ի գեհեն ·
պաքէն ասացա
թէ որ արձակեսցէ
զկին իւր · տացէ նմա
զարձակման մանն :–
յլ ես ասեմ ձեզ
եթէ ամ որ արձակ
է զկին իւր · առանց
բանի պոռնկութե ·
նա առնէ զնա շնալ · և
որ զարձակեալն առ
նէ շնայ :–
արձեալ լուար
ուք · զի ասացա
առաջնոցն · մի երդ
նուցուս սուտ · բայց
հատուսցես տն զերդ
մունս քո :–
ես ասեմ ձեզ ·
ամենեւին մի երդ
նուլ · մի յերկինս · զի

աթոռ է այ · և մի յեր
կիր զի պատուանդա
նէ · ոտից նորա · և մի
յեմ զի քաղաք է · մե
ծի թագաւորի · և մի ի
գլուխ քո · երդնուցուս
զի ոչ կարես մազ մի
սպիտակ առնել կամ
թուխ :–
եղիցի ձեր · բանն
այոն · այո · և ոչն ոչ
զի առաւելն քան զայն
ի չարէն է :
ուարուք · զի ասա
ցաւ · ակն ընդ ական ·
և ատամն ընդ ատա
ման : ·
ես ասեմ ձեզ
մի կալ հակառակ
չար ին :–
եթէ ոք ածի

ցէ ապտակ յաջ ծն
նաւտ քո· դարձո նմա
եւ զմիւսն :
Եւ որ կամիցի ըդ դա
տել· եւ առնուլ զշա
պիկս քո· թող ի նմա
եւ զբաճկոնս քո :
Եւ որ տարապարհ
ակն վարեսցէ զքեզ
մղոն մի· երթ ընդ
նմա եւ երկուս· որում
խնդրէ ի քէն տուր·
եւ որ կամի փոխ առ
նուլ ի քէն· մի դարձ
ուցաներ զերեսս :
Լուարուք· ապաքէն
զի ասացաւ· սիրես
ցես զընկեր քո· եւ ա
տեսցես զթշնամ
ին քո :-
Այլ ես ասեմ ձեզ

սիրեցէք զթշնամիս
ձեր· աւրհնեցէք զա
նիծիչս ձեր· բարի
արարէք ատելեաց
ձերոց· եւ աղաւթս ա
րարէք ի վր այնոցիկ
որ լլկեն զձեզ· եւ հա
լածեն· զի եղիջիք որ
դիք հաւր ձերոյ· որ
յերկինսն է· զի զարե
գակն· իւր· ծագէ ի
վր չարեաց եւ բարե
աց· եւ ածէ անձրեւ
ի վերայ արդարոց· եւ
մեղաւորաց :
Եթէ սիրեցէք
զայնոսիկ որ սիրեն
զձեզ· զինչ վարձք
իցեն· ոչ ապաքէն եւ
մաքսաւորք զնոյն գոր
ծեն· եւ եթէ տայցէք

միայն ողջոյն բարե-
կամաց ձերոց · զինչ
աւելի առնէք · ոչ ա-
պաքէն մաքսաւորք
և մեղաւորք զնոյն
գործեն :
Արդ եղերուք դուք
կատարեալք · որպէս
և Հայրն ձեր երկնաւ-
որ կատարեալ է ·
Զգոյշ լերուք
ողորմու-
թե ձերում · մի առ-
նել առաջի մարդկան
որպէս թէ ի ցոյց ինչ
նոցա · ապա թէ ոչ վարձս
ոչ ընդունիցիք ի հօ-
րէն ձերմէ · որ յեր-
կինսն է :
Այլ յորժամ առնի-
ցես ողորմութիւն · մի

գիտասցէ ձախ քո ·
զինչ գործէ աջ քո ·
որպէս զի եղիցի ողոր-
մութիւն քո · ի ծածուկ
և Հայրն քո որ տեսա-
նէ ի ծածուկ · հա-
տուսցէ քեզ յայտ-
նապէս ·
Եւ յորժամ յաղա-
թս կայցէք · մի լինի-
ջիք · որպէս կեղծա-
ւորքն առնեն · զի սիր-
են ի ժողովուրդս · և
յանկիւնս հրապա-
րակաց · կալ յաղօ-
թս · որպէս զի երե-
ւեսցին մարդկան : ~
Ամէն ասեմ ձեզ ·
ա՛յնխոկեն վարձք նց :
Այլ դու յորժամ կայ-
ցես յաղօթս · մուտ

ի սենեակս քո․ և փա
կեա զդուրս քո․ և կաց
յաղօթս առ հայր
քո ի ծածուկ․ և հայր
քո որ տեսանէ ի
ծածուկ․ հատուսցէ
քեզ յայտնապէս․
Եւ յորժամ կայցէք
յաղօթս․ մի շատա
խօսս լինիք․ իբրև
զհեթանոսսն․ զի հա
մարին թէ ի բազում
խօսս իւրեանց․
լսելի լինիցին․ արդ
մի նմանիցէք նոցա․
զի գիտէ հայրն ձեր
զինչ պիտոյ ձեզ․ մինչ
չև ձեր խնդրեալ
ինչ ի նմանէ․
Արդ․ այսպէս
կացէք դուք յաղօթս

հայր մեր որ յերկինս․
սբ եղիցի անուն քո․
եկեսցէ արքայութի
քո․ եղիցի կամք քո որ
պէս յերկինս և յերկ
րի․ զհաց մեր հանա
պազորդ տուր մեզ այս
օր․ և թող մեզ զպարտ
իս մեր․ որպէս և մեք
թողումք մերոց պար
տապանաց․ և մի տա
նիր զմեզ ի փորձու
թի․ այլ փրկեա զմեզ
ի չարէ․ զի քո է արքայ
ութի․ և զօրութի․
և փառք յաւիտեանս
ամէն ։
Զի եթէ թողուցուք
մարդկան զյանցանս
նոցա․ թողցէ և ձեզ
հայրն ձեր երկնաւոր

Ապա թէ ոչ թողու
ցուք մարդկան զյան
ցանս նոցա. եւ ոչ հայ
րն ձեր թողցէ ձեզ զյ
անցանս ձեր :

Եւ յորժամ պահի
ցէք. մի լինիք՝ իբրեւ
զկեղծաւորսն տրտ
մեալք. որ ապական
են զերեսս իւրեանց՝
որպէս զի երեւեսցին
մարդկան. թէ պա
հի ցեն :

Ամէն ասեմ ձեզ
այն իսկեն վարձք
նոցա :

Այլ դու յորժամ
պահիցես. աւծ զգլ
լուխքո. եւ լուա զէ
րեսսքո. զի մի երեւ
եսցիս մարդկան՝ իբրեւ
զպահող. այլ հաւրն
քում ի ծածուկ. եւ
հայրն քո որ տեսանէ՝
ի ծածուկ հատուսցէ
քեզ :

Մի գանձէք ձեզ
գանձս յերկրի. ուր
ցեց եւ ուտիճ ապակա
նեն. եւ ուր գողք ական
հատանեն եւ գողանան :

Այլ գանձեցէք ձեզ
գանձս յերկինս. ուր
ոչ ցեց եւ ուտիճ ա
պականեն. եւ ոչ գողք
ական հատանեն. եւ
գողանան. զի ուր գան
ձք ձերեն. անդ եւ սիրտք
ձեր եղիցին :

մնոյ ակնէ
եթէ ակնքո՝ առատէ

ամենայն մարմինդ լու-
սաւոր եղիցի. ապա
թէ ակն քո չար է ամ
մարմինդ խաւարին է-
ղիցի ։
Արդ. եթէ լոյսդ
որ ի քեզ է խաւար է
խաւարն որչափ եւս։
Ոչ ոք կարէ. երկուց
տերանց ծառայել.
կամ զմին ատիցէ. եւ
զմիւսն սիրիցէ. կամ
զմին մեծարիցէ. եւ
զմիւսն արհամարհ-
իցէ. ոչ կարէք այ ծա-
ռայել եւ մամոնայի ։
Վասն այդորիկ աս-
եմ ձեզ. մի հոգայք
վս ոգւոց ձերոց. զինչ
ուտիցէք. կամ զինչ
ըմպիցէք. եւ մի վասն

մարմնոց ձերոց. թէ
զինչ ագանիցիք. ոչ
ապաքէն ոգի առաւ-
ել է քան զկերակուր
եւ մարմին քան զհան-
դերձ ։
Հայեցարուք ի թռ-
չունս երկնից. զի ոչ
վարեն. եւ ոչ հնձեն
եւ ոչ ժողովեն ի շտե-
մարանս. եւ Հայրն
ձեր երկնաւոր. կերա-
կրէ զնոսա. ոչ ապա-
քէն դուք առաւել
էք քան զնոսա ։
Արդ ո՞ ի ձէնջ
առ հոգալ իւրում
յաւելուլ կարիցէ
ի հասակիւր կանգուն մի ։
Եւ վս հանդերձի
զի հոգայք

Հայեցարուք ի շուշ
անն վայրենին որպ՟
աճէ. ոչ ջանայ և ոչ
նիւթէ. ասեմ ձեզ
զի և ոչ Սողոմոն յամ՟
ի փառսն իւրում. զգե
ցաւ իբրև զմի ի նո
ցանէ ։
Իսկ եթէ զխոտն
ի վայրի. որ այսօր է
և վաղիւ ի հնոց ար
կանի. ա՟ծ այնպէս զգ՟
զեցուցանէ. որ չափ
ևս առաւել զձեզ
թերահաւատք ։
Մի այսուհետև
հոգայցէք. և ասիցէք
զինչ կերիցուք. կամ
զինչ արբցուք. կամ
զինչ զգեցցուք. զի
զայդ ամ՟ հեթանոսք
խնդրեն. քանզի գիտէ
Հայրն ձեր երկնաւոր
թէ պիտոյ ձեզ այդ ամ՟ ։
Խնդրեցէք նախ
զարքայութ՟ի ա՟յ. և
զարդարութ՟ի նորա
և այդ ամ՟ յաւելցի
ձեզ ։
Մի այսուհետև
հոգայցէք վ՟ն վաղուին.
զի վաղիւն վ՟ն իւր հո
գասցի ։
Շատ է աւուրն չար
իւր ։
ի գաւազնէ զէ
Մի դատիցիք.
զի որով դատաստա
նաւ դատիք. դատի
ջիք. և որով չափով
չափէք չափեսցի ձեզ ։
Ի՞նչ տեսանես զշիւղ

յական եղբաւր քո.
եւ ի քում ական զգե- ծե ե
րանդ ոչ տեսանես.
կամ զիարդ ասես ցեղ-
բայր քո թող հանից
զշիւղդ յականէ քումմ
մէ. եւ ահաւասիկ ի
քում ական գերան կայ։
Կեղծաւոր հան նախ
զգերանդ յականէ քում-
մէ. եւ ապա հայես-
ցես հանել զշիւղդ յա-
կանէ եղբաւր քո։
ծէ դ Մի տայք զսրբութի-
շանց եւ մի արկանէք
զմարգարիտս ձեր ա-
ռաջի խոզաց. զի մի
առ ոտն կոխեսցեն զնո-
սա. եւ դարձեալ երգիծու-

ցանկեսցեն զձեզ։
Խնդրեցէք եւ տացի
ձեզ. հայցեցէք եւ
գտջիք. բախեցէք եւ
բացցի ձեզ. զի ամենայն որ
խնդրէ առնու. եւ որ
հայցէ գտանէ. եւ որ
բախէ բացցի նմա։
Ո՞ իցէ ի ձէնջ մարդ,
զոր խնդրեսցէ որդի իւր
հաց. միթէ քար տայ-
ցէ նմա։
Արդ եթէ դուք որ
չար էք. գիտէք պար-
գեւս բարիս տալ որդւոց
ձերոց. որչափ եւս առ-
աւել հայրն ձեր որ յեր-
կինս է տացէ բարիս.
այնոցիկ որ խնդրեն զնա։

Եւ կամ խնդրեսցէ որդի իւր ձուկն միթէ օձ տացէ նմա։

ծդ/ե Զամ որ միանգամ
կամիջիք թէ արասցեն
ձեզ մարդիկ այնպէս ար
արէք և դուք նոցա. զի
այս են օրէնք և մար
գարէք։
ծե/ե Մտէք ընդ նեղ դուռն
քանզի ընդ արձակ
դուռն. և համարձակ
ճանապարհն. որ տա
նի ի կորուստ. և բազո
ւմք են որ մտանեն ընդ նմա
քանզի անձուկ է դուռն
և նեղ ճանապարհն. որ
տանի ի կեանս. և սակ
աւք են որ գտանեն զնա։
ծզ/ե Զգոյշ լերուք ի սուտ
մարգարէից. որ գան
առ ձեզ. հանդերձիւք
ոչխարաց. և ի ներքոյ
են գայլք յափշտակողք

ի պտղոյ նց ծանիջիք
զնոսա։
ծէ/ե Միթէ քաղիցեն ի փշ
ոց խաղող. կամ ի տա
տասկէ թուզ։
ծը/ե Այսպէս ամ ծառ բա
րի պտուղ բարի առնէ.
և ծառ չար պտուղ
չար առնէ։
Ոչ կարէ ծառ բարի
պտուղ չար առնել. և
ոչ ծառ չար պտուղ
բարի առնել։
Ամենայն ծառ որ ոչ
առնէ պտուղ բարի հա
տանի և ի հուր արկանի.
ապա ի պտղոյ նց ծանի
ջիք զնոսա։
ծթ/ե Ոչ ամ որ ասիցէ ցիս
տր տր մտցէ յարքայու
թի երկնից. այլ որ առ

նէ զկամս հաւր իմոյ
որ յերկինսն է :
Ի Բազումք ասասցեն
ցիս յաւուրն յայնմիկ
տր տր ոչ յանուն քո
մարգարէացաք. եւ յա
նուն քո զաւրութիւն բա
զումս արարաք. եւ յա
նուն քո դեւս հանաք.
Եւ յայնժամ ասացից ցնո
սա. թէ ոչ երբէք գիտէ
ի զձեզ. ի բաց կացէք
յինէն ամենայն որ գործ
էք զանաւրէնութիւն :
Իա Ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ. եւ առնէ
զնոսա նմանեսցի առն
իմաստնոյ. որ շինեաց
զտուն իւր. ի վր վիմի.
Իջին անձրեւք՝ եւ խաղա
ցին գետք՝ շնչեցին հո

ղմք. եւ բախեցին զտունն
եւ ոչ կործանեցաւ. քան
զի ի վր վիմի հաստատե
ալ էր :
Եւ ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ եւ ոչ առ
նէ զնոսա. նմանեսցի
առն յիմարի. որ շինեաց
զտուն իւր ի վր աւազոյ.
Իջին անձրեւք՝ յարեան
գետք՝ շնչեցին հողմք
հարին զտունն. եւ ան
կաւ. եւ էր կործանումն
նորա մեծ յոյժ :
Իբ Եւ եղեւ իբրեւ կատա
րեաց յս զբանս զայս
ոսիկ զարմանային ժող
ովուրդքն ընդ վարդա
պետութիւն նր. քանզի էր
իբրեւ իշխանութիւն ու
սուցանէր. եւ ոչ որպէս

դպիրքն [նոցա] :
կգ Եւ իբրեւ էջ ի լեռնէ
անտի · գնացին զկնի նորա
ժողովուրդք բազումք:
Եւ ահա մատուցեալ
բորոտ մի երկիր պագա
նէր նմա եւ ասէր · տէր
եթէ կամիս կարող ես
զիս սրբել :
Ձգեաց զձեռն իւր եւ
հասոյց ի նա յս եւ ասէ
կամիմ սրբեաց :
Եւ վաղվաղակի սրբե
ցաւ ի նմանէ բորոտու
թիւնն :
Եւ ասէ ցնա յս զգուշ լեր
մի՛ ումեք ասիցես · այլ
երթ ցոյց զանձն քո
քահանային եւ մատոյ
զպատարագն զոր հրա
մայեաց մովսէս ի վկայ
ութիւն նոցա :
կդ Եւ մտեալ ի կափառ
նայում մատեաւ առ նա
հարիւրապետ մի · աղաչ
էր զնա · եւ ասէր տէր մա
նուկն իմ անկեալ կայ ի տան
անդամալոյծ չարաչար
տանջեալ ·
Ասէ ցնա յս ես եկից եւ
բժշկեցից զնա :-
Պատասխանի ետ հա
րիւրապետն եւ ասէ · տէր
չեմ բաւական եթէ ընդ
յարկաւ իմով մտցես ·
այլ ասա բանիւ եւ բժշկես
ցի մանուկն իմ · քանզի եւ
ես այր մի եմ ընդ իշխան
ութեամբ · ունիմ ընդ ինեւ
զինուորս ասեմ սմա երթ
եւ երթայ · եւ այլումն թէ
եկ եւ գայ եւ ծառայի իմ

ամ թէ արա՛ զայս և
առնէ ։
Իբրև լուաւ զայս յս
զարմացաւ և ասէ.
ցայնոսիկ որ զհետն եր
թային. ամէն ասեմ ձեզ.
և ոչ՛ ի իէլ այսչափ հաւ
ատս գտի երբէք ։
Բայց ասեմ ձեզ զի
բազումք յարևելից
և յարևմտից եկեսցեն
և բազմեսցեն ընդ Աբ
րահամու և ընդ Իսահա
կայ. և ընդ Յակոբայ
յարքայութե երկնից.
և որդիք արքայութե՛ ել
ցեն ՚ի խաւարն արտաքին
անդ եղիցի լա՛լ և կրճել
ատամանց ։
Եւ ասէ՛ յս ցհարիւր
ապետ՛ն. երթ և որպէս
հաւատացեր եղիցի
քեզ ։
Եւ ողջացաւ մանուկն
նր յաւուր յայնմիկ ։
Եւ եկեալ յս ՚ի տունն պե
տրոսի. ետես զի զզոքանչ
նորա անկեալ դնէր տա
պացեալ. կալաւ զձեռա
նէ նորա և եթող զնա
ջերմն. յոտն եկաց. և
պաշտէր զնոսա ։
Իբրև երեկոյ եղև
մատուցին առ նա դիւա
հարս բազումս. և եհան
զայսսն բանիւ. և զամ
հիւանդսն բժշկեաց ։
Ո ի լցցի բանն որ ա
սացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի. նա զհիւ
անդութի մեր վերացոյց
և զցաւս մեր եբարձ ։

Տեսեալ յս
ժողովուրդս բա
զումս. զիւրեւ հրամայ
եաց երթալ յայն կոյս:
Եւ մատուցեալ դպիր
մի ասէ ցնա վարդապ
ետ եկից եւ ես զհետ քո
յոր վայր եւ երթիցես:
Ասէ ցնա յս աղուես
ուց որջք գոն եւ թռչ
նոց երկնից բոյնք. այլ որ
դւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր
դիցէ զգլուխ իւր:
Եւ միւսն յաշակերտ
աց նորա ասէ ցնա տր
տուր ինձ հրաման. զի
երթայց նախ թաղեցից
զհայր իմ:
Ասէ ցնա յս եկ զկնի
իմ. եւ թոյլ տուր մեռել
ոցն. թաղել զմեռեալս
իւրեանց:
Իբրեւ եմուտ ի նաւն
գնացին զհետ նորա աշա
կերտք նորա. եւ ահա
շարժումն մեծ եղեւ ի
ծովուն. մինչ եւ նաւին
ծածկել յալեաց. անաւ
եւ ինքն ննջէր:
Եւ մատուցեալ աշա
կերտքն յարուցին զնա.
եւ ասէին տր փրկեա զմեզ
զի կորնչիմք:
Եւ նա ասէ ցնոսա ըն
դէր վատասիրտք էք սա
կասահաւատք:
Յայնժամ յարուցեալ
սաստեաց հողմոցն. եւ
ծովուն. եւ եղեւ խաղաղ
ութիւն մեծ:
Եւ մարդիքն զարմաց
ան եւ ասէին որպիսի՞ ոք

իցէ սա՛ զի հողմն՛ եւ ծով
հնազանդին սմա ։

Որք անցին յայն կոյս
յերկիրն գերգեսացւոց
պատահեցին նմա դիւ-
ահարք երկու ։ ելեա՛լք
ի գերեզմանացն չարա-
չարք յոյժ . որպ̃ զի չէր
հնար անցանել ումեք
ընդ այն ճանապարհ .
եւ ահա՛ աղաղակեցին եւ
ասեն . զի կա՛յ մեր եւ քո յս̃
որդի ա̃յ . եկիր տարաժա̃մ
տանջել զմեզ ։

Եւ էր հեռագոյն ի նո-
ցանէ երամակ մի խոզից
արածական ։

Եւ դեւք աղաչէին ըզ
նա՛ եւ ասէին եթէ հա-
նես զմեզ աստի հրաման
տուր մեզ . երթա՛լ յե-
րամակ խոզից ։ Եւ նա ասէ
ցնոսա՛ երթայք ։

Եւ նոքա ելեա՛լ գնա-
ցին յերամակ խոզիցն .
եւ դիմեաց ամ̃ երամակն
ի դարէ անդի ի ծով . եւ
մեռան ի ջուրսն . եւ խո-
զարա՛ծքն փախեա՛ն . եւ
երթեալ ի քաղաքն պատ-
մեցին զամ̃ եւ զիրս դիւա-
հարա՛ցն ։

Եւ ահա ամ̃ քաղաքն
ել ընդ յառաջ յի̃ . եւ տե-
սեալ զնա աղաչեցին
զի գնասցէ ի սահման-
աց նոցա ։

Եւ մտեա՛լ ի նաւն անց
յայնկոյս . եւ եկն ի քա-
ղաք իւր ։

Եւ ահա՛ մատուցին
առ նա՛ անդամալոյծ մի

որ դնէր ի մահիճս :
Եւ տեսեալ յի զհաւ
ատս նոցա ասէ ցան
դամալուծն թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո :
Եւ ահա ոմանք ի դպ
րացն ասեն ընդ միտս
հայհոյէ դա :
Եւ ծանուցեալ յի
զխորհուրդս նոցա.
ասէ ցնոսա ընդէր
խորհիք դուք չարիս
ի սիրտս ձեր. զինչ
դիւրին է ասել թողե
ալ լիցին քեզ մեղք քո
եթէ ասել արի եւ շրջե
աց. այլ զի գիտասջիք
եթէ իշխանութիւն ունի
որդի մարդոյ յերկրի
թողուլ զմեղս :
Այն ժամ ասէ
ցանդամալուծն. արի
առ զմահիճս քո. եւ
երթ ի տուն քո :
Եւ յարուցեալ գնաց
ի տուն իւր :
Իբրեւ տեսին ժողով
ուրդքն զարմացան. եւ
փառաւոր առնէին
զած զտուիչն այնպի
սի իշխանութե մարդ
կան :
Եւ անցեալ
ընդ այն յի ետ
ես այր մի զի նստէր ի
մաքսաւորութե մատ
թէոս անուն. եւ ասէ
ցնա եկ զկնի իմ :
Եւ յարուցեալ գնաց
զկնի նորա :
Եւ եղեւ իբրեւ բազ
մեալ էր. նա ի տանն.

եւ ահա մաքսաւորք
եւ մեղաւորք եկեալ եւ
բազմեալ էին ընդ յի
եւ ընդ աշակերտս նր:
ձգ Եւ տեսեալ փարի
սեցւոցն. ասէին ցաշա
կերտս նր. ընդէ՞ր ընդ
մաքսաւորս եւ ընդ մե
ղաւորս ուտէ վար
դապետն ձեր:
Եւ յս իբրեւ լուաւ
ասէ ցնոսա. ոչ պիտոյ
է բժիշկ առողջոց.
այլ հիւանդաց: Եր
թայք ուսարուք զինչ ձդ
է ողորմութի կամ
իմ եւ ոչ զզոհ. զի ոչ
եկի կոչել զարդարս
այլ զմեղաւորս:
այնժամ մատուցեալ
առ նա աշակերտքն
յովհաննու եւ ասեն
ընդէր մեք եւ փարիս
եցւոցն պահեմք յա
ճախ. եւ քո աշակերտ
քդ ոչ պահեն:
Ասէ ցնոսա յս միթէ
մարթ ինչ իցէ մանկա
նց առագաստի սուգ
առնուլ մինչ փեսայն
ընդ նոսա իցէ. այլ եկես
ցեն աւուրք յորժամ
բարձցի ի նոցանէ փե
սայն. եւ այնժամ պահես
ցեն:
Ոչ ոք արկանէ կա
պերտ անթափ ի մի
հնացեալ ձորձոյ. զի
առնու եղանէ զլրու
թի նորա ի հանդեր
ձէն. եւ եւս չար պա
տառումն լինի:

[Ե]ւ ոչ արկանեն զգի
նի նոր ի տիկս հինս.
ապա թէ ոչ տիկն պա
տառին. գինին հեղու
և տիկն կորնչին. այլ
արկանեն զգինի նոր ի
տիկս նորս. և երկոք
ին պահին:

ԿԷ ինչ դեռ
նա զայն
խօսէր ընդ նոսա.
ահա իշխան մի մա
տուցեալ երկիր պա
գանէր նմա և ասէր
դուստր իմ արդ և ա
վախճանեցաւ. այլ
եկեալ դիցես զձեռն
քո ի վր նր և կեցցէ.
[Յ]արեաւ յս̅ և գնց̅
զկնի նր աշակերտ
աւք հանդերձ:

[Ե]ւ ահա կին մի տե
ռատես երկոտասան
ամեայ մատուցեալ յե
տոյ մերձեցաւ ի դը
րաւշակ հանդերձի
նր. քանզի ասէր ի
միտ իւրում. թէ մի
այն մերձենամ ի հան
դերձս նորա փրկիմ:
[Ի]սկ յս̅ իբրև դար
ձաւ և ետես զնա. ա
սէ. քաջալերեաց դու
ստր հաւատք քո կե
ցուցին զքեզ:
[Ե]ւ փրկեցաւ կինն
ի ժամէն յայնմանէ:
[Ե]ւ իբրև եկն յս̅ ի տուն
իշխանին. և ետես
զփողարսն և ամբոխ
յոյժ. ասէ ցնոսա ի
բաց գնացէք զի ոչ

եթէ մեռեալ է աղ
ջիկդ · այլ ննջէ : և
ծաղր առնէին զնա ·
և իբրև եհան ամբոխն
՛ի բաց · եմուտ կալաւ
զձեռանէ նորա և
յարոյց զնա · և ել
համբաւս այս · ընդ
ամենայն երկի
րն ընդ այն :

Եւ մինչ ՀԷ
դեռ անցա
նէր ընդ այն յս զհետ
եղեն նորա կոյրք · եր
կու : աղաղակէին և
ասէին ողորմեա
մեզ որդի դաւթի :
Եւ իբրև եկին ի տունն
մատեան առ նա կոյրքն
Եւ ասէ ցնոսա յս
հաւատայք եթէ կա

րող եմ առնել ձեզ
զայդ :
Ասեն ցնա այո տր
յայնժամ մերձեցու
յաչս նոցա և ասէ ·
ըստ հաւատոց ձեր
ոց եղիցի ձեզ :
Եւ բացան աչք նց :
Եւ սաստեաց նց յս
և ասէ զգոյշ կացէք
մի ոք գիտասցէ · և
նոքա ելեալ համբաւ
եցին զնա ընդ ամեն
երկիրն ընդ այն :
Եւ յելանելն նց ար
տաքս ահա մատու
ցին առ նա այր մի
համր դիւահար · և
յելանել դիւին խօսե
ցաւ համրն :
Եւ զարմացան ժո

ժողովուրդքն և ասեն.
Թէ ոչ երբէք երևեաց
այսպիսի ինչ յԻսրայէլ:
Իսկ փարիսեցիքն
ասէին Թէ իշխանաւ
դիւաց հանէ
զդևս:
Եւ շրջէր Յիսուս
ընդ ամենայն քա-
ղաքս և ընդ գեօղս
ուսուցանէր ի ժողով-
ուրդս նոցա. և քարոզէր
զաւետարանն արքայ-
ութեան և բժշկէր զամե-
նայն ախտս և զամենայն հիւան-
դութիւնս ի ժողովրդե-
անն:
ձէ Տեսեալ զժողով-
ուրդն գթացաւ ի
նոսա զի էին աշխա-
տեալք և ցրուեալք
իբրև ոչխարս որոց
ոչ իցէ հովիւ:
ձը Յայնժամ ասէ ցա-
շակերտսն իւր. հունձք
բազում են և մշակք
սակաւ. արդ աղաչե-
ցէք զՏէր հնձոցն. զի
հանցէ մշակս ի հու-
նձս իւր:
ձթ Եւ կոչեցեալ զե-
րկոտասանեսին
աշակերտսն իւր.
ետ նոցա իշխանութի-
ւն այսոց պղծոց. հանել
զնոսա և բժշկել զամե-
նայն ցաւս և զամենայն հիւան-
դութիւնս:
ղ Երկոտասան առաքելոցն
անուանք այսոքիկ են. առա-
ջին Սիմոն անուանեալ

նեալն պետրոս և անդ-
րէաս եղբայր նորա
յակոբոս զեբեդեայ
և յովհաննէս եղբայր նորա.
փիլիպպոս և բարթող-
ոմէոս. թովմաս և
մատթէոս. մաքսաւ-
որ. յակոբոս ալփեայ
և ղեբէոս որ անուանու-
նեցաւն թադէոս. սի-
մոն կանանացի. և յու-
դայ սկարիովտացի
որ և մատնեացն զնա :
ԾԱ Ժ Զնոսա երկոտասանս
նեսին առաքեաց յս
պատուիրեաց նոցա և
ասէ. ի ճանապարհ հա-
հեթանոսաց մի երթ-
այցէք. և ի քաղաքս
սամարացւոց մի մտա-
նիցէք. այլ երթայք
առաւել առ ոչխարս
կորուսեալս տանն իէլի :
Եւ երբ և երթայցէք
քարոզեցէք և ասաց
էք. թէ մերձեալ է
արքայութիւն երկնից :
ԾԲ Ե Զհիւանդս բժշկե-
ցէք. զբորոտս սրբեցէք
զդևս հանէք. ձրի
առէք և ձրի տուք :
Մի՛ ստանայք ոսկի
և մի՛ արծաթ. և մի՛
պղինձ. ի գաւտիս ձեր.
մի՛ պարկ ի ճանապար-
հ. և մի՛ երկու
հանդերձս. մի՛ կաւ-
շիկս. մի՛ ցուպ
զի արժանի է
մշակն կերակրոյ իւրոյ :
ԾԳ Ե Յոր քաղաք մտանի-
ցէք. կամ ի գեւղ. հար

ցանիցէք. Թէ ո՞ իցէ ի նմա
արժանի. եւ անդ լինի
ջիք մինչ ելանիցէք
անտի:
Ղդ Ե ւ իբրեւ մտանից
էք ի տունն ողջոյն տա
ջիք նմա եւ ասասջիք
ողջոյն տանս յայսմիկ
եթէ իցէ տունն արժա
նի եկեսցէ ողջոյնն
ձեր ի վերայ նորա. ապա թէ
ոչ իցէ արժանի. ող
ջոյնն ձեր առ ձեզ դա
րձցի:
Ղե Ե որոչ ընկալցին զձ
եզ. եւ ոչ լուիցեն բա
նից ձերոց. ի բաց ելա
նիցէք. ի քաղաքէն
յայնմանէ. թօթափ
եսջիք. զփոշի յոտից
ձերոց. ամէն ասեմ

ձեզ. դիւրագոյն լիցի
երկրին սոդոմացւոց
եւ գոմորացւոց յաւուրն
դատաստանին. քան
քաղաքէն այն
միկ:

Ղզ Ա Ահաւասիկ
ես առաքեմ
զձեզ իբրեւ զոչ
խարս ի մէջ գայլոց. ե
ղերուք այսուհետեւ
խորագէտք իբրեւ զօ
ձս. եւ միամիտք իբրեւ
զաղաւնիս:
Ղէ Ե Զգոյշ լինիջիք ի մա
րդկանէ. զի մատնես
ցեն զձեզ յատեանս.
եւ ի ժողովուրդս տան
ջեսցեն զձեզ. եւ առա
ջի դատաւորաց եւ թա
գաւորաց տանիցեն զձեզ

վա՛ն իմ ի վկայութիւն նոցա
և հեթանոսաց:
ղը բ Այլ յորժամ մատն
եսցեն զձեզ մի հոգայ
ցէք թէ որպէս կամ
զինչ խօսիցիք. զի
տացի ձեզ ի ժամուն
յայնմիկ զինչ խօսի
ցիք. զի ոչ եթէ դուք
իցէք որ խօսիցէքն
այլ հոգին հօր ձերոյ
որ խօսեսցի ի ձեզ:
Մատնեսցէ եղբայր
զեղբայր ի մահ և հա՛
յր զորդի. և յարիցեն
որդիք ի վր հարց և
սպանանիցեն զնս. և ե
ղիջիք ատեցեալք յա
մենեցունց վս անուան
իմոյ. իսկ որ համբեր
եսցէ ի սպառ նա կեցցէ.

ղթ ժ Եւ յորժամ հալա
ծիցեն զձեզ ի քաղա
քէս յայսմանէ փա
խիջիք յայլ. և եթէ
յայնմանէ հալած
եսցեն զձեզ փախի
ջիք. ի միւսն. ամէն
ասեմ ձեզ ոչ սպառ
եսջիք զքաղաքս իղի
մինչև եկեսցէ որդի
մարդոյ:
ճ գ Ոչ է աշակերտ առա
ւել քան զվարդա
պետ. և ոչ ծառայ
քան զտէր իւր. շատ է
աշակերտին. եթէ եղ
իցի իբրև զվարդապետ
իւր. և ծառային
իբրև զտէր իւր:
ճա Թէ զտանուտէրն
բէեղզեբուղ կոչեցին

որչափ և ատամունք
զընդամանս նր։
Մեծացոյց Տէր և
երկնչեցիք ի նոցանէ։
Ոչ ինչ է ի ծածու
կ որ ոչ յայտնեսցի և
գաղտնի որ ոչ ծանիցի։
Զոր ասեմ ձեզ ի
խաւարի ասացէք ի
լոյս․ և զոր լուիցէք յա
կանջս քարոզեցէք ի
վր տանեաց։
Եւ մի երկնչիք յայն
ցանէ որ սպանանեն
զմարմին և զոգին ոչ
կարեն սպանանել։
Այլ երկերուք դուք
առաւել յայնմանէ
որ կարող է զոգի
և զմարմին կորուսա
նել ի գեհեն։

Ոչ ապաքէն երկու
ճնճղուկք․ դահեկանի վա
ճառին․ և մի ի
նոցանէ յերկիր ոչ անկ
ցի առանց Հօր ձերոյ
այլ ձեր և ամն իսկ հեր
գլխոյ թուեալ է․ և արդ
մի երկնչիցէք․ զի լաւ
էք քան զբազում
ճնճղուկս։
Ամենայն որ խոստով
անեսցի յիս առաջի
մարդկան․ խոստովա
նեցայց և ես զնմանէ
առաջի հօր իմոյ որ
յերկինս է։
Եւ որ ուրասցի զիս
առաջի մարդկան․ ու
րացայց և ես զնա առ
աջի հօր իմոյ որ յեր
կինս է։

Մի՛ համարիք եթէ
եկի արկանել խաղաղ
ութիւն յերկիր. ոչ եկի
արկանել խաղաղու
թիւն այլ սուր. Քանզի
եկի քակել զայր ի հօր
է իւրմէ. եւ զդուստր
ի մօրէ. եւ զհարսն ի
ի սկեսրէ իւրմէ. եւ թշ
նամիք առն ընտանիք
իւր ։
ՂԸ Որ սիրէ զհայր կամ
զմայր առաւել քան
զիս չէ ինձ արժանի ։
Եւ որ սիրէ զուստր
կամ զդուստր առաւել
քան զիս չէ ինձ ար
ժանի ։
Եւ որ ոչ առնու զխաչ
իւր եւ գայ զկնի իմ. չէ
ինձ արժանի ։

ՂԹ Ա Որ գտանէ զանձն
իւր՝ կորուսցէ զնա.
եւ որ կորուսցէ զանձն
իւր վասն իմ. գտցէ զնա ։
Ճ Ա Որ ընդունի զձեզ
զիս ընդունի. եւ որ
զիս ընդունի՝ ընդու
նի զառաքիչն իմ ։
ՃԱ Ժ Որ ընդունի զմար
գարէ յանուն մար
գարէի՝ զվարձս մար
գարէի առցէ ։
Եւ որ ընդունի զար
դար յանուն արդա
րոյ զվարձս արդարո՛յ
առցէ ։
ՃԲ Բ Եւ որ արբուսցէ
միում ի փոքրկանցս
յայսցանէ բաժակ
մի ջուր ցուրտ միայն
յանուն աշակերտի ։

ւԶ մէնասեմ ձեզ·
ոչ կորուսցէ
զվարձս իւր ։

Գ Ճա Է Եւ եղեւ իբրեւ
կատարեաց
Յս զպատուէր երկո
տասանից աշակերտ
ացն իւրոց ։ գնաց ան
տի քարոզել եւ ուսու
ցանել ի քաղաքս նոցա ։
Ճբ Է Եւ յովհաննէս
իբրեւ լուաւ ի բան
տին զգործսն քի · ա
ռաքեաց · ի ձեռն աշա
կերտացն իւրոց եւ ա
սէ ցնա ։ դուես
որ գալոցն ես · եթէ այլ
ում ակն կալցուք ·
Պատասխանի ետ
Յս եւ ասէ ցնոսա ։
գնացէք պատմեցէք
յովհաննու զոր լու
այք եւ տեսէք ։ կոյրք
տեսանեն ։ կաղք
գնան ։ բորոտք սր
բին ։ եւ խուլք լսեն ։
եւ մեռեալք յառնեն ։
եւ աղքատք աւետա
րանին ։ եւ երանի է
այնմ՝ որ ոչ գայթագ
ղեսցի յիս ։
Եւ իբրեւ նոքա գնա
ցին · սկսաւ Յս ասել
ցժողովուրդսն զյով
հաննէ ։
Զինչ ելէք տեսանել
յանապատին · եղէգն
շարժուն ի հողմոյ ։
Այլ զինչ ելէք տեսա
նել · մարդ ի հանդեր
ձս փափկութեան
զարդարեալ ։

Ճա Ճբ

Ահաւասիկ որ ըզ
փափուկսն զգեցեալքն
ի տունս թագաւորացն ։
Այլ զինչ ելէք տե
սանել ։ մարգարէ ։
այո ։ ասեմ ձեզ և
առաւել քան ըզ
մարգարէ ։
ԽԳ Սա է վասն որոյ
գրեալ է ։ ահա ես ա
ռաքեցից զհրեշտակ
իմ առաջի երեսաց
քոց՝ որ պատրաստես
ցէ զճանապարհ քո
առաջի քո ։
ԽԴ Ամէն ասեմ ձեզ՝ չէ
յարուցեալ ի ծնունդս
կանանց մեծ քան զյով
աննէս մկրտիչ ։
Այլ փոքրիկն՝ յար
քայութեան երկնից
մեծ է քան զնա ։
ԽԵ Յաւուրցն յով
հաննու մկրտչի
մինչև ցայժմ արքայ
ութիւն երկնից բռնա
դատի և բռնաւորք յափ
շտակեն զնա ։
ԽԶ Քանզի ամենայն օրէնք
և մարգարէքն մինչև
ցյովհաննէս մարգարէ
ացան ։
Եւ եթէ կամիք ընդ
ունել՝ նա է եղիա որ
գալոցն է ։
ԽԷ Ում նմանեցուցից
զազգս զայս՝ նման է
մանկտոյ որ նստիցեն
ի հրապարակս՝ կար
դայցեն զընկերս իւրեանց
և ասիցեն ․ փողս հա
րաք ձեզ և ոչ կաքաւե

ԽԳ ԽԴ ԽԵ ԽԶ ԽԷ

եցէք․ ողբացաք և ոչ
կոծեցարուք։
Եկն յովհաննէս ոչ
ուտէր և ոչ ըմպէր․ և
ասեն դև գոյ ի նմա։
Եկն որդի մարդոյ․
ուտէ և ըմպէ․ և ասեն
ահա այր կերող և
արբեցող․ բարեկամ
մաքսաւորաց և մեղա
ւորաց։
Եւ արդարացաւ
իմաստութիւն յորդւոց
իւրոց։
Յայնժամ սկսաւ
նախատել զքաղաք
սն յորս եղեն բազում
զաւրութիւն նորա․ և ոչ
ապաշխարեցին։
Վայ քեզ քորազին
վայ քեզ բեթսայիդա։

Զի եթէ ի տիւրոս․
և ի սիդոն եղեալ էին
զաւրութիւնքն որ եղեն
ի ձեզ․ վաղու և սար
գեամբք խորգով և մոխ
րով ապաշխարեալ էր։
Բայց ասեմ ձեզ դիւ
րագոյն լիցի երկրին
տիւրոսի և սիդոնի
յաւուրն դատաստա
նի քան ձեզ։
Եւ դու կափառնայ
ում․ որ մինչև յեր
կինս բարձրացեալ․
այլ մինչև ի դժոխս
իջցես։
ՃԹ Ժ Զի եթէ ի սոդոմ և ի
գոմոր եղեալ էին զաւր
ութիւնքն որ եղեն ի քեզ
ապաքէն կային և մինչ
ցև ցայսաւր ։ ․․

Բայց ասեմ ձեզ եթէ
երկրին սոդովմացւոց
դիւրագոյն լիցի յաւ
ուրն դատաստանա
նի քան ձեզ:
ՃԺ Ը Յայն ժամանա
նակի՝ պատաս
խանի ետ յս եւ ասէ:
Գոհանամ զքէն
Հայր՝ տր երկնի եւ երկ
րի՝ զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց՝ եւ ի գիտնոց
եւ յայտնեցեր տղայոց:

ՃԵ Այո Հայր զի այսպէս
հաճոյ եղեւ առաջի քո:
ՃԺԱ Դ Ամենայն ինչ տուաւ
ինձ ի հաւրէ իմմէ:
ՃԺԲ Եւ ոչ ոք ճանաչէ
զորդի՝ եթէ ոչ հայր:
եւ ոչ զհայր ոք ճանա
չէ՝ եթէ ոչ որդի. եւ

ում որդին կամիցի
յայտնել:
ՃԺԳ Է Եկայք առ իս ամէն
այն վաստակեալք եւ
բեռնաւորք՝ եւ ես
հանգուցից զձեզ:
առէք զլուծ իմ ի ձեզ
եւ ուսարուք յինէն
զի հեզ եմ եւ խոնարհ
սրտիւ. եւ գտջիք հան
գիստ անձանց ձերոց՝
զի լուծ իմ քաղցր է՝
եւ բեռն իմ փոքր ոգի:
ՃԺԴ Բ Յայն ժամ գնայ
յս ընդ ար
տորայսն ի շաբա
թու. եւ աշակերտացն
նորա քաղցեան. եւ
սկսան հասկ կորզել
եւ ուտել. փարիսաց
իքն իբրեւ տեսին՝ աս

ՃԺ ՃԺԱ ՃԺԲ ՃԺԳ ՃԺԴ

էն ցնա ։ ահաւասիկ
աշակերտքն քո գործ
են՝ զոր ոչ է արժան
գործել ի շաբաթու ։
Եւ նա ասէ ցնոսա ։
ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր
զոր արար դաւիթ ·
յորժամ քաղցեաւն՝
և որ ընդ նմայն էին՝ զի
արդ եմուտ ի տունն այ
և եկեր զհացն զառաջ
աւորութեն՝ զոր ոչ էր
արժան նմա ուտել ·
և ոչ որոց ընդ նմայն
էին ։ բայց միայն քա
հանայիցն ։
ճժե | ա Կամ թէ չիցէ ընթ
երցեալ յօրէնսն՝ զի
ի շաբաթս քահանայ
քն ի տաճարին պղ
ծեն զշաբաթն ․ և
անպարտ են ։ բայց աս
եմ ձեզ՝ զի մեծ քան
զտաճարն է աստ ։ –
Եթէ գիտէիք՝ զինչ
է զողորմութիւն կամիմ
և ոչ զզոհ ։ ապա ոչ
դատապարտէիք զոք
զանպարտսն ։
Զի տէր է շաբաթու
որդին մարդոյ ։
ճժզ | է Եւ գնացեալ անտի
եկն ի ժողովուրդն
նոցա ։
իա Եւ անդ էր այր մի որ
որ ձեռն իւր գօսացե
ալէր ։ հարցին զնա
և ասեն՝ եթէ պարտ
իցէ ի շաբաթու բժշ
կել՝ զի չարախօսես
ցեն զնմանէ ։
Եւ նա ասէ ցնոսա՝

ո՞վ է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի · եւ ան
կանիցի այն ի խոր խոր
ատ ի շաբաթու · մի թէ
ոչ ունիցի · եւ յարուցա
նիցէ զնա ։ Իսկ արդ
որչափ եւս առաւել
մարդ քան զոչխար ։
ապա ուրեմն պարտ է
ի շաբաթու՝ բարիս
գործել ։
Յայն ժամ ասէ՝ ցայրն
ձգեա զձեռն քո՝ եւ նա
ձգեաց , եւ եղեւ ողջ
իբրեւ զմիւսն ։
ճժէ բ Ելեալ փարիսեցիքն
ելեալ արտաքս՝ խոր
հուրդ առնէին զնմա
նէ՝ թէ որպէս կորուս
ցեն զնա ։
Եւ յս իբրեւ գիտաց
մեկնեցաւ անտի
ճժը Եւ գնացին զհետ
նր ժողովուրդք բազումք՝
եւ բժշկեաց զամենեսե
ան · եւ սաստեաց նց · զի
մի յայտնեսցեն զնմա
նէ ումեք ։ զի լցցի որ
ասացաւն ի ձեռն եսայ
եայ մարգարէի ։ ահա
մանուկ իմ զոր ընտրե
ցի · եւ սիրելի իմ ընդ որ
հաճեցաւ անձն իմ ։
եդից զհգի իմ ի վերայ նր ·
եւ իրաւունս հեթանո
սաց · պատմեսցէ ։ ոչ
հակառակեսցի՝ եւ ոչ
աղաղակեսցէ՝ եւ ոչ ոք
լուիցէ ի հրապարակս
զբարբառ նր ․ զեղէգն
ջախջախեալ ոչ փշրես
ցէ · եւ զպատրուկն

առկայծեալ ոչ շի
ջուսցէ. մինչև հան
ցէ ի յաղթութն. զդ
դատաստանն. և յա
նուն նր հեթանոսք
յուսասցին:

Յայն ժամ մա
տուցան առ
նա դիւահար մի կոյր
և համր. և բժշկեաց
զնա. որպէս զի համ
րն և կոյրն խաւսես
ցի և տեսանիցէ:

ՃԺ Է
Զարմացան ամ ժո
ղովուրդքն և ասէին՝
միթէ այս իցէ քս որ
դի դաւթի:

ՃԺԱ Բ
Իսկ փարիսեցիքն
իբրև լուան ասեն
ոչ իւիք հանէ դա զդ
դեւս եթէ ոչ բեեղ
զեբուղաւ իշխանաւն
դիւաց:

Է ՃԺԲ
Իբրև գիտաց յս
զխորհուրդս նոցա
ասէ ցնոսա. ամ թա
գաւորութն բաժան
եալ յանձն իւր աւե
րի: և ամ քաղաք կամ
տուն բաժանեալ յա
նձնիւր ոչ կացցէ:
Եւ եթէ սատանայ զս
սատանայ հանէ հա
նէ՝ յանձնիւր բաժա
նեցաւ. արդ զիարդ
կացցէ թագաւոր
ութն նորա:
Եւ եթէ ես բեեղզե
բուղաւ հանեմ զդևս
որդիքն ձեր իւ հա
նիցեն: վասն
այնորիկ նոքա եղիցին

ձեր դատաւորք։
Ապա եթէ հոգւով
այ հանեմ ես զդեւս.
ապա հասեալ է ի
վերայ ձեր արքայութի
այ։
Կամ զիա՞րդ կարէ
ոք մտանել ի տուն հզօ
րի. եւ զգործիսն
նր յափշտակել եթէ
ոչ նախ զհզօրն կա
պիցէ. եւ ապա զտու
նն նր յափշտակիցէ։
Որ ոչ ընդ իս է՝ հա
կառակ իմ է. եւ որ ոչ
ժողովէ ընդ իս ցրուէ։
ճիդ Է Վասն այսորիկ աս
եմ ձեզ. ամ մեղք եւ
հայհոյութիւնք թողցին
մարդկան. բայց զհո
գւոյն հայհոյութի

մի թողցի։
Եւ որ ասիցէ բան
զորդւոյ մարդոյ թող
ցի նմա. բայց որ զհոգ
ւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի
թողցի նմա. մի յայսմ
աշխարհի. եւ մի ի հա
նդերձելումն։
ճիդ Է Կամ արարէք զծա
ռն բարի եւ զպտուղ նր
բարի։ կամ արարէք
զծառն չար. եւ զպտո
ւղ նր չար։ քանզի զի
ի պտղոյ անտի ծառն
ճանաչի։
Ծնունդք իժից. զի
արդ կարիցէք բարիս
խօսել որք չարքդ էք
քանզի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան։
ճիե Է Մարդ բարի ի բարի

գանձուց սրտի իւրոյ
հանէ զբարին ։ Եւ այ
ր չար՝ ի չար գանձ
ուց սրտի իւրոյ հանէ
զ չարիս ։

ճիզ Ժ Բայց ասեմ ձեզ
թէ ընդ ամ՟ դատարկ
բանի զոր խօսեսցին
մարդիկ ՝ տացեն
համար ՚ի յաւուրն դա
տաստանի ։ Զի ՚ի բան
ից քոց արդարասցիս
եւ ՚ի բանից քոց պար
տաւոր եսցիս ։ -

ճիէ Յայն ժամ
պատաս
խանի ետո
ւն նմա ոմանք ՚ի դպր
աց՝ եւ ՚ի փարիսեցւոց
եւ ասեն ․ վարդապետ
կամիմք նշան ինչ տե

սանել ՚ի քէն ։

ճիը Է Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնոսա ։
ազգ չար եւ շնացող՝
նշան խնդրէ ․ եւ նշան
մի տացի նմա ․ բայց
նշանն յովնանու մար
գարէի ։

Զի որպէս եղեւ յով
նան ՚ի փոր կէտին զե
րիս տիւս՝ եւ զերիս
գիշերս նոյնպէս եղի
ցի եւ որդի մարդոյ ՚ի
սիրտ երկրի զերիս
տիւս՝ եւ զերիս գիշերս ։
Արք նինուէացիք
յարիցեն ՚ի դատաստ
անի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ՝ եւ դատապար
տեսցեն զսա՛ զի զղջ
ացան ՚ի քարոզութեն

ճիզ ճիէ ճիը

յովնանու :

Եւ արդ աւասիկ
մեծ քան զյովնանէ
աստ :

Թագուհին հարաւոյ
յարիցէ ի դատաստա
նի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ և դատապար
տեսցէ զսա՝ զի եկն
ի ծագաց երկրի լսել
զիմաստութիւն սողո
մոնի :

Եւ ահա մեծ քան զսո
ղոմոնէ աստ :

ՃԺԹ Է Այլ յորժամ այսն
պիղծ ելանիցէ ի մար
դոյ շրջի ընդ անջրդ
ին տեղիս . խնդրէ հա
նգիստ և ոչ գտանէ :
Յայնժամ ասէ՝ դարձ
այց ի տունն իմ ուստի

ելի : Եւ եկեալ գտանէ
պարապորդ մաքրեալ
և յարդարեալ : Յայն
ժամ երթայ և առնու
ընդ իւր եւթն այլս այս
չարագոյնս քան զինքն
և մտեալ բնակէ անդ :
Եւ լինի յետինն մարդ
ոյն այնորիկ չար քան
զառաջինն :

Նոյնպէս եղիցի ազ
գիս այսմիկ չարի :

ՃԻ Բ Մինչ դեռ նա ընդ
ժողովրդեանն խաւս
էր : ահա մայր նորա
և եղբարք նորա . կային .
արտաքոյ . և խնդրէին
խաւսել ընդ նմա :

Ասաց ոմն ցնա .
ահա մայր քո և եղբ
արք քո կան արտաքոյ

ՃԺԹ

ՃԻ

եւ խնդրեն խաւսել
ընդ քեզ ։
Նա պատասխանի
ետ այնմիկ որ ասացն
ցնա․ եւ ասէ՝ ով է իմ
մայր ։ կամ ովք են իմ եղ
բարք ։
Եւ ձգեալ զձեռն
իւր յաշակերտսն ասէ
ահա մայրիմ եւ եղբա
րքիմ ․ զի որ առնիցէ
զկամս հաւրիմոյ՝ որ
յերկինսն է՝ նա է իմ
եղբայր․ եւ քոյր եւ մայր ։
Յաւուր յայն
միկ ելեալ
յս ի տանէն
նստէր առ ծովեզ
երն․ եւ ժողովեցան
առ նա ժողովուրդք
բազումք մինչեւ մտա

նել նորա ի նաւ․ նստա
ել ։ եւ ամ ժողովուրդն
կայր առ ծովեզերբն ։
Եւ խաւսէր ընդ
նոսա բազում առակաւք
եւ ասէր ։
Ահա ել սերմանա
հան սերմանել ։ եւ ի
սերմանելն իւրում․
էր որ անկաւ առ ճա
նապարհաւ ․ եւ եկն
թռչուն երկնից՝ եւ ե
կեր զնա ։
Եւ այլն անկաւ յա
պառաժի՝ ուր ոչ գոյր
հող բազում․ եւ վաղ
վաղակի բուսաւ ։ առ
ի չգոյէ հիւթոյ երկ
րին ի ծագել արեւու
տապացաւ․ եւ զի ոչ
գոյր արմատ՝ ցամա

փեցաւ ։

Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց ։ և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա ։

Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի․ և տայր պտուղ ։ էր որ հարիւրաւոր ։ և էր որ վաթսնաւոր ։ և էր որ երեսնաւոր ։

Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։

Մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա․ ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նոսա ։ զի տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն ։ և լսեն՝ և ոչ լսեն ։ և ոչ առնուն ի միտ ։

Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա ։ Քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան երկնից ։ և նոցա ոչ է տուեալ ։

ճլե Ոյր ունիցի՝ տացի նմա և յաւելցի․ և ոյր ոչն ունիցի․ և զոր ունիցին բարձցի ի նմանէ ․

ճլզ Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա․ զի տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն ․ և լսեն և ոչ լսեն ․ և ոչ առնուն ի միտ ։

Եւ կատարի առ նոսա մարգարէութիւն եսայեայ որ ասէ ։ լսելով լուիջիք՝ և մի իմասջիք ։ և տեսանելով տեսջիք՝ և մի տեսջիք ։

զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդորիկ. եւ ականջօք իւրեանց ծանունս լուան. եւ զաչս իւրեանց կափուցին. զի մի երբեք տեսցեն աչօք. եւ ականջօքն լուիցեն. եւ սրտիւքն իմասցեն. եւ դարձցին եւ բժշկեցից զնոսա ։

ծզ Բայց ձեր երանի աչացդ. զի տեսանեն եւ ականջաց ձերոց՝ զի լսեն ։

Ամէն ասեմ ձեզ. զի բազում մարգարէք եւ արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ. եւ ոչ տեսին. եւ լսել զոր լսէքդ. եւ ոչ լուան ։

ծէ Է Արդ դուք լուարուք զառակ սերմանացանին. յամէնն որ լսէ զբանն արքայութեան. եւ ոչ առնու ի միտ. գայ չարն եւ յափշտակէ զսերմանեալն ի սրտէ նր. այն է որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ ։

Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ. այն է՝ որ իբրեւ լսէ զբանն. եւ վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունի զնա. բայց քանզի ոչ ունի արմատս յինքեան. այլ առ ժամանակ մի է. ի լինել նեղութեան եւ հալածանաց վասն բանին. վաղ

վաղվաղակի գայթագ
ղին ։։
Նման որ ի մէջ փշոցն
սերմանեցաւ՝ այնք է
որ երբև լսէ զբանն՝
և հոգք աշխարհիս
և պատրանք մեծու
թեան հեղձուցանեն
զբանն. և լինի անպը
տուղ ։
Նման որ յերկիրն սեր
մանեցաւ՝ այնք է որ
երբև լսէ զբանն և
ի միտ առնու՝ և տայ
պտուղ. է որ հարիւր
և է որ վաթսուն. և
է որ երեսուն։

Այլ առակ արկ
առաջի նոցա
և ասէ ։
Նմանեցաւ արքայ
ութիւն երկնից առն
որ սերմանեցէ սերմն
բարի յագարակի իւր
ում. և ի քուն լինել
մարդկան. եկն թշնա
մի նորա և ցանեաց ի վերայ
որոմն ի մէջ ցորեն
ոյն՝ և գնաց. և երբև
բուսաւ խոտն և ար
ար պտուղ՝ ապա եր
ևեցաւ և որոմն ։։
Մատուցեալ ծառ
այք տանուտեառն
ասեն ցնա. տէր ոչ սե
րմն բարի սերմանեց
եր յագարակին քում.
արդ ուստի ունիցի
զորոմն ։։
Նա ասէ ցնոսա՝
այր թշնամի արար
զայն ։

Ասեն ցնա ծառայ
քն. կամիս զի երթի
ցուք քաղեսցուք զդա
յն ի բաց.
Նա ասէ ցնոսա
մի. գուցէ մինչ քա
ղիցէք զորոմնն. և
զցորեանն ընդ նմին
ի բաց խլիցէք. Թոյլ
տուք երկոցունց ա
ճել ի միասին մինչև
ի հունձս. և ի ժամա
նակի հնձոց՝ ասաց
ից հնձողացն. քա
ղեցէք նախ զորոմն.
և կապեցէք զայդ խուր
ձ խուրձ առ ի այրել.
և զցորեանն ժողովե
ցէք ի շտեմարանս իմ.
ճլե / է Այլ առակ արկ առ
նոսա և ասէ. Նման է
արքայութիւն երկնից
հատոյ մանանխոյ.
զոր առեալ մարդոյ
սերմանեաց յագարա
կի իւրում. որ փոքր է
քան զամենայն սերմանիս.
և յորժամ աճիցէ մե
ծ է քան զամենայն բանջարս.
և լինի ծառ. մինչև
գալ թռչնոց երկնից
և հանգչել յոստս նորա.
ճլզ / է Այլ առակ խօսե
ցաւ ընդ նոսա և ասէ.
Նման է արքայու
թիւն երկնից խմորոյ.
զոր առեալ կնոջ թա
գոյց ի գրիւս երիս
ալեր մինչև ամենայն
խմորեցաւ.
ճլէ / է Զայս ամենայն խօսեց
աւ յիսուս առակօք ընդ

դէ

ժողովրդեան· և առա
անց առակի ոչ ինչ
խօսէր ընդ նոսա։
զի լցցի ասացեալն ի
մարգարէէն։ բացից
առակաւք զբերան
իմ, բղխեցից զծած
կեալսն· իսկ զբանն է
աշխարհի։
Յայն ժամ
թողեալ յի
զժողովուրդսն· եկն
ի տուն։ մատեան
առնա աշակերտքն
և ասեն· մեկնեա մեզ
զառակ որոմանցըն
ագարակի։
ա պատասխանի
ետ և ասէ ցնս· որ
սերմանէ սերմն բա
րի· է որդի մարդոյ։

և ագարակն աշխար
հս է։ սերմն բարի
նոքա են որ որդիքն
արքայութեանն։ իսկ
որոմն որդիք չարին
են· և թշնամին որ վա
րեաց զայն՝ սատա
նայ է։ և հունձքն
կատարած աշխար
հիս է։ և հնձաւող
քն հրեշտակքն են։
Որպէս ժողովի
որոմն և ի հուր ար
կանի· այնպէս եղիցի
և ի կատարածի աշ
խարհիս։ առաքես
ցէ որդի մարդոյ ըզ
հրեշտակս իւր՝ և ժո
ղովեսցեն յարքայ
ութենէ նորա զամե
նայն գայթագղութիւն

և զայնոսիկ ոյք գոր
ծեն զանաւրէնութիւն
և արկցեն զն͞ս ի հնոց
հրոյ՝ անդ եղիցի լալ
և կրճել ատամանց։
Յայնժամ արդար
քն ծագեսցեն իբրև
զարեգակն յարքայ
ութեան երկնից՝ որ ու
նիցի ականջս լսելոյ
լուիցէ։
Դարձեալ նմանէ
արքայութիւն երկնից
գանձի ծածկելոյ յա
գարակի. զոր գտեալ
մարդոյ թագոյց։ և
ի խնդութենէ անտի
երթայ վաճառէ զա͞մ
ինչ զոր ունի. և գնէ
զագարակն զայն։
Դարձեալ նմանէ
արքայութիւն երկնից
առն վաճառականի
որ խնդրիցէ մարգա
րիտս գեղեցիկս՝ և
գտեալ մի պատուակ
ան մարգարիտ՝ եր
թեալ վաճառեաց
զա͞մ զորինչ ունէր
և գնեաց զայն մար
գարիտ։
Դարձեալ նմանէ
արքայութիւն երկնից
ուռկանի արկելոյ ի
ծով և յա͞մ ազգաց
ժողովելոյ։ զոր իբրև
լցաւ հանեալ ի ցա
մաք. և նստեալ ժող
ովեցին զբարի՝ բարին
յամանս. և զխոտանն
ի բաց ընկեցին։
Այնպէս եղիցի ի կա

տարածե աշխարհս: Եւ ցեն հրեշտա կք և մեկնեսցեն զչարս ի միջոյ արդարոց: Եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյն: անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

Ասէ ցնս յս. իմացարուք զայս ամ: ասեն ցնա այո տր:

Եւ նա ասէ ցնոսա վասն այսորիկ ամ դպիր աշակերտեալ արքայութեն երկնից նմանէ առն տանուտեառն որ հանէ ի գանձէ իւր մէ զնոր և զհին:

ճկա Եւ եղև իբ

զե. կատարեաց յս զառակս զայս փոխե ցաւ անտի:

Եւ եկեալ ի գաւառն իւր ուսուցանէր զնս ի ժողովրդեանն նց մինչև զարմանալ նց և ասել. ուստի է սմա այս իմաստութի և զաւրութիք: ոչ սա է հիւսանն որդի: ոչ մայր սորա կոչի մարիամ. և եղբարք սորա՝ յակովբոս՝ և յովսէս. և սիմովն՝ և յուդայ: և քորք սորա՝ ոչ ամենեքե ան առ մեզ են. արդ ուստի է սմա այս ամ: և գայթագղէին ի նմա:

ճկբ
բ
Եւ յս ասէ ցնոսա

ճկա

ճկբ

չէ՛ մարգարէ անարգ
եթէ ո՛չ յիւրում գաւա
ռի եւ յիւրում տան:
Եւ ո՛չ արար անդ
զաւրութիւնս բազու
մս վասն անհաւա
տութեան նց:
ճխգ Բ Յայնմ ժա
մանակի
լուաւ հերովդէս
չորրորդապետ զլուր
Յի: եւ ասէ ցծառա
յս իւր՝ նա՛ է յովհա
ննէս մկրտիչ: նա՛
յարեաւ ի մեռելոց
եւ վս այնորիկ զաւրու
թիւնք լինին նովաւ:
ճխդ Բ Քանզի հերով
դէս կալեալ զյով
հաննէս կապեաց
զնա եւ եդ ի բանտի.

վասն հերովդիայ կը
նոջ փիլիպպոսի եղ
բաւր իւր: զի ասէր
ցնա յովհաննէս.
չէ՛ արժան քեզ ուն
ել զդա: եւ կամէ՛ր
զնա սպանանել: բա
յց երկնչէ՛ր ի ժողով
րդենէ անտի՝ քանզի
իբրեւ զմարգարէ
ունէին զնա:
ճխե Իսկ իբրեւ եղեն ծը
նունդք հերովդի.
կաքաւեաց դուստրն
հերովդիայ ի մէջ բա
զմականին. եւ հա
ճոյ թուեցաւ հեր
ովդի. ուստի երդ
մամբ խոստացաւ
նմա տալ զինչ եւ խնդ
րեսցէ:

Եւ նա յառաջագոյն
խրատեալ ի մօրէ
իւրմէ: տուր ինձ աս-
է այսր ի վերայ սկտեղ
զգլուխ Յովհաննու
մկրտչի:
Եւ տրտմեցաւ թա-
գաւորն. բայց վասն
երդմանցն եւ բարձ-
ակցացն հրամայեաց
տալ նմա:
Եւ առաքեաց գլու-
խատեաց զՅովհան-
նէս ի բանտի. եւ բե-
րին զգլուխն նորա սկտե-
ղբ եւ ետուն աղջկա-
նն եւ տարաւ առ
մայր իւր:
Եւ մատուցեալ ա-
շակերտքն նորա բար-
ձին զմարմինն եւ թա-
ղեցին. եւ եկեալ
պատմեցին
Յի:
Եւ լուեալ Յս
գնաց
անտի նաւու յանապա-
տ տեղի առանձինն:
Եւ լուեալ ժողով-
ուրդքն գնացին զհետ
նորա հետի ի քա-
ղաքաց անտի:
Եւ ելեալ ետես
ժողովուրդ բազում
գթացաւ ի նոսա եւ
բժշկեաց զհիւանդս
նոցա:
Եւ ընդ երեկս
եղեալ մատեան առ
նա աշակերտքն եւ աս-
են. տեղիս անապատ
է. եւ ժամս տարա

ձկզ է

ձկէ ը

ժամէտ. արձակեա
զժողովուրդդ` զի եր
թիցեն շուրջ ի շէնսն
գնեսցեն իւրեանց
կերակուրս ։
Եւ ասէ յս. ոչ ինչ
պիտոյէ դոցա երթալ`
դուք տուք դոցա ուտել։
Եւ նոքա ասեն ցնա`
ոչ ինչ ունիմք աստ.
բայց հինգ նկանակ`
և երկուս ձկունս։
Եւ ասէ ցնոսա` բե
րէք այսր զայն ։ ճիւզ Գ
Եւ հրամայեաց
բազմեցուցանել զժո
ղովուրդսն ի վր խոտո
յ։ Եւ առեալ զհինգ
նկանակն և զերկուս
ձկունս. հայեցաւ
յերկինս. աւհնեաց

եբեկ. և ետ ցաշա
կերտսն` զնկանակսն.
և աշակերտքն ժողով
րդոցն ։ Կերան ամեն
եքին յագեցան. և
բարձին զնշխարս
կոտորոցն` երկոտաս
ան սակառի լի ։
Եւ որք կերանն` էին
արք իբրև հինգ հա
զար թող զկանայս
և զմանկտի ։

Եւստիպեաց
վաղվաղա
կի զաշակերտսն մտա
նել ի նաւ և յառաջել
յայնկոյս մինչ ինքն
զժողովուրդսն արձ
ակեսցէ ։
ճիւթ Բ Եւ իբրև արձակե
աց զժողովուրդսն

ի լեառն կալ յաղօ
թս առանձինն։
ճծ Դ Եւ իբրև ընդերեկս
եղև՝ անդէր միայն։
Եւ նաւն մեկնեալէր
ի ցամաքէն բազում
ասպարիսաւք ծփեալ
յալեացն քանզի ընդ
դէմ էր հողմն։
Եւ ի չորրորդում
պահու գիշերոյն.
եկն առ նոսա յս գնա
լով ի վր ծովուն։
Իբրև տեսին զնա
աշակերտքն զի գնայր
ի վր ծովուն։ խռովե
ցան և ասեն թէ առ
աչաք ինչ իցէ. և
առ ահին աղաղա
կեցին։
Եւ վաղ վաղակի

ճծ

խօսեցաւ ընդ նոսա
յս և ասէ. քաջալերէ
ցարուք ես եմ. մի եր
կնչիք։ –
ճծա Պատասխանի ետ
նմա պետրոս և ասէ։
տր եթէ դու ես՝ հրա
մայեա ինձ գալ առ
քեզ ի վր ջուրցս։
Նա ասէ եկ։
Եւ իջեալ ի նաւէն
պետրոս գնայր ի վերա
ջուրցն և եկն առ յս։
Տեսեալ զհողմն
սաստիկ երկեաւ. և
իբրև սկսաւ ընկղմել
աղաղակեաց և ասէ
տր փրկեա զիս։
Եւ վաղվաղակի յս
ձգեաց զձեռն իւր՝
կալաւ զնա և ասէ.

ճծա

ՃԾԵ Է

Թերահաւատ՝ ընդ
էր երկմտեցեր ։
[Ե]ւ իբրև ելին ի նաւն
հանդարտեաց հողմն ։
[Ե]ւ որ ի նաւին էին
մատեան երկիր պա
գին նմա և ասեն ։
արդարև որդի այ
ես դու ։
[Ա]նցեալ եկին ի
ցամաք ի գեննեսար
եթ ։ և իբրև ծանեան
զնա արք տեղւոյն այն
որիկ առաքեցին ընդ
ամ գաւառն և ածին
առ նա զամենայն հիւ
անդս՝ և աղաչէին
զնա զի գոնէ միայն
ի քղանցս հանդերձ
ին նր մերձեսցին ։ և
որք միանգամ մերձե
ցան փրկեցան ։

ՃԾԶ

Յայնժամ մա
տեան առ յս
որ յեմէ փարիսեց
իքն և դպիրքն՝ և ասեն
ընդէր աշակերտքն
քո անցանեն զաւ
անդութբ ծերոցն՝
զի ոչ լուանան զձե
ռս յորժամ հաց ու
տեն ։

[Ն]ա պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա՝ իսկ
դուք ընդէր անցան
էք զպատուիրանաւն
այ վասն ձերոյ աւ
անդութեն ։
[Զ]ի ած ասաց պատ
ուեա զհայրքո և զ
մայր ։ և որ բամբասէ
զհայր կամ զմայր ։

մահու վախճանեսցի:
Եւ դուք ասէք՝ որ ասի
ցէ ցհայր իւր կամ
ցմայր իւր թէ պատա
րագ է զոր յինէն
աւգտեսցիս: Եւ ոչ պա
տուեսցէ զհայր իւր
և զմայր իւր: Եւ խոտ
եք զբանն այ վասն ձերոյ
աւանդութեն:
Կեղծաւորք՝ բարւ
ոք մարգարէացաւ ի
վր ձեր Եսայի և ասէ:
Ժողովուրդս այս շր
թամբք պատուէ զիս.
և սիրտք իւրեանց հե
ռացեալ մեկուսի է
յինէն: Զուր պաշտ
են զիս՝ ուսուցանեն
վարդապետութիւն
զմարդկան պատուի

րանս:
Եւ կոչեցեալ առ
ինքն զժողովուրդսն
ասէ ցնոսա՝ լուարո
ւք և իմացարուք:
Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ
բերան պղծէ զմարդ.
այլ որ ինչ ելանէ ի
բերանոյ՝ այն պղծէ
զմարդ:
ԽԷ Յայնժամ մատու
ցեալ աշակերտացն
նր ասեն ցնա: գիտես
զի փարիսեցիքն
իբր լուան զբա
նն գայթագղեցին:
Եւ պատասխանի
ետ նց և ասէ՝ ամենա
յն տունկ զոր ոչ տնկեաց
հայր իմ երկնաւոր
խլեսցի:

ՃԾԴ Է

Թոյլ տուք զնոսա
կոյրք են կուրաց
առաջնորդք: կոյր
կուրի յորժամ առ
աջնորդէ՝ սխալէ՝
և երկոքեան ի խորխո
րատ անկանին:

ՃԾԵ Է

Պատասխանի ետ
Պետրոս և ասէ՝
մեկնեա մեզ զառ
ակս զայս:

Ասէ յս տակաւ
ին և դուք անմիտք
էք. և ոչ իմանայք:
եթէ ամ որ մտանէ
ի բերան՝ յորովայն
երթայ և արտաքս
ելանէ ի բերանոյ ան
տի. ի սրտէ անտի
գայ և այն պղծէ զմարդ:
Զի ի սրտէ ելանեն
խորհուրդք չարք:
սպանութիւնք: շնու
թիւնք: պոռնկութիւնք
գողութիւնք: սուտ
վկայութիւնք: հայհոյ
ութիւնք: այս ամէն որ
պղծէ զմարդ: այլ
անլուայ ձեռօք
ուտել ոչ պղ
ծէ զմարդ:

Եւ ելեալ յս ան
տի. գնաց ի
կողմանս Տիւրոսի
և Սիդոնի:
Եւ ահա կին մի քա
նանացի ի սահմանաց
անտի նոցա ելեալ
աղաղակէր և ասէր.
ողորմեա ինձ տր որ
դի դաւթի. դուստր
իմ չարաչար դիւահա
րի:

Եւ նա ոչ ետ նմա
պատասխանի:
Եւ մատուցեալ աշ
ակերտքն նորա աղա
չէին զնա և ասէին
արձակեա զնա զի
աղաղակէ զհետ մեր:
ճծը Է Եւ նա պատասխանի
ետ և ասէ. ոչ
ուրեք առաքեցայ
եթէ ոչ առ ոչխարս
կորուսեալս տանն
իղի:

ճծթ Ը Եւ նա մատուցեալ
երկիր պագանէր նմ
ճկ և ասէր. տր օգն
եա ինձ:
Եւ նա պատասխանի ետ
նմա և ասէ. ոչ է
բարւոք առնուլ զ
հաց մանկանց. և
արկանել շանց:
Եւ նա ասէ՝ այո
տր. քանզի և շունք
կերակրին ի փշրա
նաց անկելոց ի սեղա
նոյ տն իւրեանց:
Յայնժամ պատա
սխանի ետ նմա յս
և ասէ. ով կին դու
մեծ են հաւատք քո.
եղիցի քեզ որպէս
և կամիս:
Եւ բժշկեցաւ
դուստր նր ի նմ
մին ժամու:

ճկա Ը Եւ փոխեցեալ անտի
եկն ի ծովեզրն գա
լիլեացւոց:
Եւ ելեալ ի լեառն
նստէր անդ:

ճծը ճծթ ճկա

Լ Մատեան առնա
ժողովուրդք բազու
մք` որ ունէին ընդ
իւրեանս` կաղս` կոյ
րս. համերս. միա
կողմանիս. և այլս
բազումս. և ընկեց
ին զնոսա առ ոտս
նր և բժշկեաց զնս:
Մինչ և զարման
ալ ժողովրդոցն` որ
տեսանէին. զի հա
մերքն խօսէին:
կաղքն` գնային: մի
ակողմանիք` բժշկէ
ին: կոյրք տեսանէ
ին. և փառաւոր առ
նէին զած իղէ:
Եւ կոչեցեալ առ
ինքն յս զաշակերտս
ն ասէ. գթամ ի
ժողովուրդդ. զի ահա
երեք աւուրքեն զի
կան առ իս` և ոչ ուն
ին զինչ ուտիցեն:
և արձակել զդոսա
նօթիս չկամիմ.
գուցէ նքթիցեն ի
ճանապարհայն:
Ասեն ցնա աշակ
երտքն. ուստի մեզ
յանապատի աստ`
ուստի իցէ այնչափ
հաց մինչ յագեցու
ցանել զայս չափ ժո
ղովուրդ:
Եւ ասէ ցնոսա յս
քանի նկանակ ուն
իք:
Լա Եւ նքա ասեն. եւթն.
և սակաւ ձկունս:
Եւ հրամայեաց ժո

ղովրդեանն բազմել
ի վերայ գետնոյ ։ և
առեալ զեւթն նկա
նակն և զձկունսն ։
գոհացաւ և եբեկ ։
և ետ աշակերտացն ։
և նքա ժողովրդեանն ։
Կերան ամենեքին
և յագեցան ․ և բար
ձին զնշխարս կոտոր
ոցն եւթն զամբեղ
լի ։
Եւ որք կերանն էին
արք իբրև չորք հա
զար՝ թող զկանանյս
և զմանկտի ։
Իբրև արձակեաց
զժողովուրդն ․ ել
ի նաւ ․ և եկն ի սահ
մանս մագդաղենայ ։
ճկա է Եւ մատուցեալ փա
րիսեցիքն և սադու
կեցիքն ․ փորձելով
խնդրէին ի նմանէ
նշան յերկնից ցու
ցանել նոցա ։
ճկբ է Նա պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա ։
ազգ չար և շնացող
նշան խնդրէ ։ և նշ
ան մի տացի նմա ․
բայց նշանն յովնա
նու մարգարէի ։
Եւ թող զնոսա
և գնաց ։
ճկգ է Գնացին և աշակ
երտքն յայն կոյս
և մոռացան առ
նուլ հաց ։
ճկդ բ Ասէ ցնոսա յիսուս՝
տեսէք և զգոյշ լերուք
ի խմորոյ սադուկե

ճկա

ճկբ ճկգ ճկդ

ցոյց և փարիսեցւոց։
ճկէ Դ Նոքա խորհէին
ընդ միմեանս և ասէ
ին թէ հաց ոչ բար
ձաք։։
Իմաց յս և ասէ՝
զի խորհէք ի միտս
ձեր թերահաւատք
եթէ հաց ոչ ունիք։
տակաւին չիմանայք՝ ղկ
և ոչ յիշէք զհինգ
նկանակն ի հինգ
հազարս՝ և քանի՛ սա
կառի բարձէք։ և ոչ
զեւթն նկանակն ի
չորս հազարս. և
քանի՛ զամբիղս բար
ձէք։ արդ՞ զի արդ՞
ոչ իմանայք եթէ ոչ
վասն հացի ասացի
ձեզ զգոյշ լինել ի

խմորոյ սադուկեց
ւոցն և փարիսեցւոցն
Յայնժամ իմա
ցան. եթէ ոչ ասաց
զգուշանալ ի խմորոյ
այլ յաղանդոյ փարի
սեցւոցն և սադու
կեց
ւոց։
ճկէ Եկեալ յս
ի կողմանս փիլիպպեայ
կեսարուան. հարցա
նէր ցաշակերտսն և
ասէր։ զո՞ ասեն
զինէն մարդիկ թէ
իցէ որդի մարդոյ։
Նոքա ասեն՝ ոմն
զյովհաննէս մկրտ
իչ։ և այլք զեղիա։
և կէսք զերեմիա կամ
զմի ի մարգարէից։

ղկ

Ասէ ցնոսա՝ եւ
դուք զո՞ ասէք զինէն
թէ իցեմ։
Պատասխանի ետ
նմա՝ սիմովն պետր
ոս եւ ասէ. դու ես Քս
որդի այ կենդանւոյ։
Ճկզ Ժ Պատասխանի ետ
յս եւ ասէ ցնա. եր
անի է քեզ սիմովն
որդի յովնանու. զի
մարմին եւ արիւն ոչ
յայտնեաց քեզ՝ այլ
հայր իմ որ յերկինսն է։
Ճկէ Ժ Եւ ես քեզ ասեմ.
զի դու ես վէմ. եւ ի վե[րայ]
այդր վիմի շինեցից
զեկեղեցի իմ։ եւ դրր
ունք դժոխոց զնա մի՛
յաղթահարեսցեն։
Տաց քեզ՝ փակ
անս արքայութե[ան]
երկնից։ եւ զոր կապ
եսցես միանգամ յեր
կրի. եղիցի կապեալ
յերկինս։ եւ զոր արձ
ակեսցես յերկրի. ե
ղիցի արձակեալ յեր
կինս։
Ճկը Ժ Յայնժամ սաստեա
ց՝ աշակերտացն.
զի մի՛ ումեք ասաս
ցեն թէ նա է Քս։
Յայնմ հետէ սկ
սաւ յս ցուցանել
աշակերտացն թէ
պարտ է նմա երթալ
յէմ։ եւ թէ բազում
չարչարանս չարչա
րել ի քահանայապե
տից. եւ ի դպրաց. եւ ի
ծերոց ժողովրդեանն։

և սպանանել. և յեր
իր աւուր յառնել։
ծկթ Է Եւ առեալ զնա մե
կուսի պետրոսի՝ սկս
աւ կազել ընդ նմա՝
և ասել. քաւ լիցի
քեզ տէր. մի եղիցի
քեզ այդ։
Եւ նա դարձեալ
ի պետրոս ասէ՝ երթ
յետս իմ սատանայ՝
գայթագղութիւն իմն ես
զի ոչ խորհիս զաստուծոյ
այլ զմարդկան։
ծհ Ա Յայնժամ յիսուս ասէ
ցաշակերտսն իւր.
եթէ ոք կամի զկնի
իմ գալ. ուրասցի
զանձն. և առցէ
զխաչն իւր և եկեսցէ
զկնի իմ։

Զի որ կամիցի զա
նձն իւր կեցուցանել
կորուսցէ զնա։ և
որ կորուսցէ զանձն
իւր վասն իմ. գտցէ զնա։
Զինչ օգտեսցի մա
րդ. եթէ զաշխարհ հ
ամ շահեսցի. և զա
նձն իւր տուժեսցի։
կամ զինչ տացէ մարդ
փրկանս ընդ անձն
ին իւրում։
ծհա Է Զի գալոց է որդի
մարդոյ փառօք
հաւր իւրոյ հանդերձ
հրեշտակօք իւրովք
և յայնժամ հատուս
ցէ իւրաքանչիւր ըստ
գործս իւր։
ծհբ Ամէն ասեմ ձեզ զի
են ոմանք ի սոցանէ

որ աստ կան՝ որք ոչ
ճաշակեսցեն. զմահ
մինչև տեսանիցեն
զորդի մարդոյ եկեալ
արքայութեբ իւրով։
Ա ԺԵ Է Եւ յետ վեցաւուր
առնու յս զպետրոս
և զյակոբոս՝ և զյո
վհաննէս. եղբայր նր
և հանէ զնս ի լեառն
մի բարձր առանձինն
և այլակերպեցաւ
առաջի նց. և լուսաւ
որեցան երեսք նորա
իբրև զարեգակն ։ և
հանդերձք նր եղեն
սպիտակ՝ իբրև
զլոյս ։
Եւ ահա երևեցան
նց մովսէս և եղիայ
որ խօսէին ընդ նմա ։

Պատասխանի ետ
պետրոս և ասէ
ցյս. տր բարւոք է
մեզ աստ լինել ։ եթէ
կամիս արասցուք
երիս տաղաւարս ։
մի քեզ. և մի մովսէ
սի. և մի եղիայի ։
Մինչ դեռ նա
խօսէր՝ ահա ամպ
լուսաւոր հովանի
եղև ի վերայ նոցա ։
Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ ։ դա է որդի
իմ սիրելի ընդ որ հա
ճեցայ դմա լուար
ուք ։–
Իբրև լուան աշա
կերտքն. անկան ի
վր երեսաց իւրեանց
և երկեան յոյժ ։

Մատուցեալ յիս
բուռն եհար զնոցա
նէ եւ ասէ. յոտն կա
ցէք եւ մի երկնչիք։
Ամբարձին զաչս
իւրեանց՝ եւ ոչ զոք
տեսին բայց միայն
զյիս։
Եւ մինչ դեռ իջա
նէին ի լեռնէ անտի.
պատուիրեաց նոցա
յիս եւ ասէ։ մի ումեք
ասիցէք զտեսիլդ
մինչեւ որդի մարդոյ
ի մեռելոց յարիցէ։
ճկգ Հարցին ցնա աշա
կերտքն եւ ասեն՝ զի
արդ դպիրքն ասեն
թէ եղիայի նախ պար
տ է գալ։
Պատասխանի ետ
յիս եւ ասէ ցնոսա։
Եղիայ գայ եւ հաս
տատեսցէ զամ։
այլ ասեմ ձեզ՝ զի
եւ եղիա եկեալ իսկ է՝
եւ ոչ ծանեան զնա.
այլ արարին ընդ նա
զոր ինչ կամեցան։
Նոյնպէս եւ որդի մար
դոյ չարչարելոց է ի
նոցանէ։
Յայնժամ ի միտ
առին աշակերտքն
թէ վասն յովհաննու
մկրտչի ասաց ցնս։
է ճկդ Եւ իբրեւ
եկին ի ժո
ղովուրդն մատեաւ
այր մի. ի ծունր իջա
նէր եւ ասէր. տր ող

ողորմեաց որդւոյ իմ
ում· զի լուսնոտի · և
չարաչար հիւանդա
նայ : բզմ անգամ ան
կանի ՚ի հուր և երբ
եմն ՚ի ջուր : և մատու
ցի զնա աշակերտա
ցն քոց և ոչ կարա
ցին բժշկել :
Պատասխանի ետ
յս և ասէ : ով ազգ
անհաւատ և թիւր
մինչև ցերբ իցեմ
ընդ ձեզ · մինչև յերբ
անսայցեմ ձեզ : ած
զնա առ իս :
Եւ սաստեաց նմա
յս և ել ՚ի նմանէ դևն
և բժշկեցաւ մանու
կն ՚ի ժամէն յայնմանէ :
Յայնժամ մատեան ճհգ
Է

աշակերտքն առան
ձինն և ասեն ցյս·
մեք ընդէր ոչ կարա
ցաք հանել զնա :
Եւ նա ասէ ցնս
վսն թերահաւատ
ութե ձերոյ : ամէն
ասեմ ձեզ եթէ ու
նիցէք հաւատս
քան զհատ մանան
խոյ՝ ասասջիք լե
րինս այսմիկ փոխ
եաց աստի անդր՝
և փոխեսցի : և ոչ
ինչ անհնարին լինի
ցի ձեզ : բայց այս
ազգ ոչ իւիք ելանէ
եթէ ոչ աղօթ
իւք և պա
հօք :

Եւ մինչդեռ

Շրջէին նոցա ի գա
լիլեա ։ ասէ ցնոսա
յս ։ մատնելոց է
որդի մարդոյ ի ձեռս
մարդկան և սպան
ցեն զնա․ և յերիր
աւուր յարիցէ ։
Տրտմեցան յոյժ ։
Իբրեւ եկին նոքա
ի կափառնայում՝
մատեան որ զերկ
դրամեանն պահան
ջէին առ պետրոս՝
և ասեն ։ վարդա
պետն ձեր ոչ տայ
զերկ դրամեանն
Եւ ասէ՝ այո ։
Եւ իբրեւ եմուտ
ի տուն․ յառաջեաց
քան զնա յս և ասէ ։
զիարդ թուի քեզ
սիմովն․ թագաւորք
ազգաց՝ յումմէ առ
նուն զհարկս՝ կամ
զհաս․ յորդւոց
իւրեանց՝ թէ յօտ
տարաց ։
ՃՀԷ Ժ Եւ իբրեւ ասաց
թէ յօտարաց ։ ա
սէ ցնա յս ։ ապա
ուր եմն ազատ են ։
որդիքն ։
Բայց զի մի գայ
թագղեցուսցուք
զնս ։ երթ ի ծով․ և
ընկեա կարթ․ և զա
ռաջին ձուկն որ ել
անիցէ առ և բաց
զբերանն նր․ և գտա
նիցես սատեր․ և
զայն առեալ տացես
նց ընդ իմ և ընդ քո ։

ճհը Բ Յայնմ ժամու մա-
տեան աշակերտքն
առ յս և ասեն ։ ո՞վ
իցէ ՚ի մէնջ մեծ յար-
քայութե՛ երկնից ։
Եւ կոչեցեալ յսու
ինքն մանուկ մի կաց-
ոյց զնա ՚ի մէջ նոցա
և ասէ ։ ամէն ա-
սեմ ձեզ ։ եթէ ոչ
դարձջիք և լինիջիք
իբրև զմանկտի ։ ոչ
մտանիցէք յարքայ-
ութե՛ երկնից ։
Արդ որ խոնարհե-
ցուսցէ զանձն իբր-
և զմանուկս զայս
նա է մեծ յարքայ-
ութե՛ երկնից ։
Եւ որ ոք ընկալցի
մանուկ մի այսպիսի
յանուն իմ զիս ընդ-
ունի ։
ճհթ Բ Եւ որ ոք գայթագ-
ղեցուսցէ զմի ՚ի փո-
քրկանցս յայսցա-
նէ յիս հաւատաց-
ելոց ։ լաւ է նմա
եթէ կախիցի եր-
կան իշոյ ընդ պա-
րանոց նր և ընկղ-
միցի ՚ի խորս ծովու ։
Վայ աշխարհի
գայթագղութեանց ։
հարկ է գալ գայթ-
ագղութեանց ։ բայց
վայ է մարդոյն այն-
միկ յորոյ ձեռն գայ-
ցէ գայթագղութի
ճձ Ե Եթէ ձեռն քո կամ
ոտն գայթագղեցու-
ցանէ զքեզ հատ

զնա ևընկեա՛ ի քէն·
լա՛ւ է քեզ միա
ձեռն կամ կաղ մը
տանել ի կեա՛նս՝ քա՛ն
թէ երկուս ձեռս
և երկուս ոտս ու
նիցիս՝ և անկանել ի
հուրն յա՛ւիտենա
կան ։
Եւ եթէ ակն քո
գայթագղեցուցա
նէ զքեզ՝ խլեա՛ զնա՛
ի քէն լա՛ւ է միա
կանի մտանել ի կեա՛
նս․ քան երկուս ա՛չս
ունել և անկանել ի

ճծա

գեհեն հրոյն։
զգո՜յշ լե՛
րուք ։
մի՛ արհամարհեց
էք զմի ի փոքրկա.

ճծա

նցս յայսցանէ ։ ա
սեմ ձեզ՝ զի հրեշ
տա՛կք նց յերկինս
հանապա՛զ տեսա
նեն զերեսս հա՟ւր
իմոյ որ յերկինսն է ։
Զի եկն որդի մար
դոյ կեցուցանել՝ զ
կորուսեալն ։
ճծէ Զիա՛րդ թուի
ձեզ՝ եթէ լինիցի
մարդոյ հարիւր ոչ
խար՝ և մոլորիցի
մի ի նոցանէ՝ ո՞չ թո
ղուցու զինն նսուն
և զինն ո՛չխարսն ի
լերինս՝ և երթա՛յցէ
խնդրիցէ զմոլորեալն․
և եթէ լինիցի գտա
նել զնա ։ ամէն աս
եմ ձեզ՝ զի ուրախ

ճծա

լինի ի վեր նոր· առաւ-
ել քան ի վեր իննսուն
եւ յիննուննցն որ չիցէ
մոլորեալ :

Այսպէս ոչ են կամք
առաջի Հաւր իմոյ
որ յերկինսն է · եթէ
կորիցէ մի ի փոքր
կանցս յայսցանէ :

ճծգ Է Եթէ մեղիցէ քեզ
եղբայր քո · երթ յան
դիմանեա զնա՝ յոր
ժամ դու եւ նա միայն
իցէք : եթէ լուիցէ
քեզ · շահեցար զեղ
բայր քո :

ճծդ Ժ Ապա թէ ոչ լուի
ցէ քեզ · առ ընդ քեզ
մի եւս կամ երկուս
զի ի բերանոյ երկուց
եւ երից վկայից հաս

տատեսցի ամ բան :
Իսկ եթէ նոցա ոչ լու
իցէ · ասասջիր
յեկեղեցւոյն :

Ապա թէ եւ եկեղ
եցւոյն ոչ լուիցէ :
եղիցի քեզ իբրեւ
զհեթանոսն · եւ զը
մաքսաւորս :

ճծե Է Ամէն ասեմ ձեզ՝
զոր կապիցէք յերկ
րի · եղիցի կապեալ
յերկինս : եւ զոր ար
ձակիցէք յերկրի
եղիցի արձակեալ
յերկինս :

ճծզ Ժ Դարձեալ ասեմ
ձեզ · եթէ երկու
ի ձէնջ միաբանեսց
են յերկրի վասն ամ
իրաց զինչ եւ խնդ

ճծգ ճծդ ճծե ճծզ

բսցեն· եղիցի նոցա
ի հաւրէ իմմէ որ
յերկինսն է:
Զի ուր իցեն երկու
կամ երեք ժողովե
ալ յանուն իմ, անդ
եմ ես ի մէջ նոցա:
ՃՀԵ Ե Յայնժամ մատուցե
ալ առ նա պետրոս՝ և
ասէ: տ՟ր քանիցս
անգամ եթէ մեղից
է ինձ եղբայրն իմ
և թողից նմա. մինչև
յեօթն անգամ:
Ասէ ցնա յ՟ս. ոչ ա
սեմ քեզ մինչև
յեօթն անգամ. այլ
մինչև յեօթանաս
նեկին եօթն:
ՃՀԸ Ժ Վասն այսորիկ նմ
մանեցաւ արքայ
ութ՟ի երկնից առն
թագաւորի. որ կա
մեցաւ համար առ
նել ի մէջ ծառայ
ից իւրոց:
Եւ իբրև սկսաւ
առնուլ. մատուցան
առ նա պարտապան
մի բիւր քանքարոյ:
Եւ իբրև ոչ ունէր հա
տուցանել. հրա
մայեաց զնա վաճա
ռել տ՟րն ն՟ր. և զկինն
ն՟ր. և զորդիս. և զա՟մ
որ զինչ և ունիցի
և հատուցանել:
Անկեալ ծառ
այն երկիր պագա
նէր նմա և ասէր:
երկայնամիտ լեր ա
ռիս և զա՟մ հատու

ՃՀԵ ՃՀԸ

ցից քեզ ։

ճհթ Գթացեալ տրն ծառայէն այնորիկ արձակեաց զնա՝ և զփոխն եթող նմա ։

Ելեալ ծառայն եգիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան. և կալեալ զնա խեղդէր և ասէր՝ հատոյ ինձ զոր պարտիս ։

Անկեալ ծառայակիցն առ ոտս նր. աղաչէր և ասէր երկայնամիտ լեր առ իս և հատուցից քեզ ։

Եւ նա ոչ կամէր այլ չոգաւ արկ զնա ՚ի բանտ. մինչև հատուսցէ զպարտսն ։

Թ Իբրև տեսին ծառայակիցքն նր. որ ինչ եղևն. տրտմեցան յոյժ ։ Եւ եկեալ ցուցին տն իւրեանց զամ որ ինչ եղև ։

Յայն ժամ կոչեաց զնա տրն իւր և ասէ ։ ծառայ չար՝ զամ զքո պարտսն թողի քեզ ։ վասն զի աղաչեցեր զիս. ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծառայակցին քում ։ որպէս և ես քեզ ողորմեցայ ։

Բարկացեալ տրն նր մատնեաց զնա դահճաց մինչև հատուսցէ զամ զպարտսն ։

ճհթ

թողի քեզ· վ͞զի ա
ղաչեցեր զիս: Իսկ
արդ՞ ոչ էր պարտ՞ և
քեզ ողորմել ծառա
յակցին քում: որ
պէս և ես քեզ ողոր
մեցայ:
Եւ բարկացեալ
տ͞րն ն͞ր մատնեաց
զնա դահճաց մինչ
և հատուսցէ զա͞մ
զպարտսն:
Այնպէս և հայր
իմ որ յերկինսն է՝ ար
ասցէ ձեզ՝ եթէ ոչ
թողուցուք իւրաք
անչ իւր եղբ͞ր իւր
ում ՚ի սրտից
ձերոց զյան
ցանս ն͞ց:
ՃԾԹ
Ժ
Եւ եղեւ իբրեւ

ՃԾԹ

կատարեաց յ͞ս զ
բանս զայսոսիկ փո
խեցաւ ՚ի գալիլեէ
և եկն ՚ի սահմանս
հրէաստանի յայն
կոյս յորդանանու:
Եւ գնացին զհետ
ն͞ր ժողովուրդք բա
զումք· և բժշկեաց
զնոսա անդ:
Եւ մատուցեալ
առ նա փարիսեցիք͞ն
փորձէին զնա և աս
էին· եթէ արժա͞ն իցէ
ումեք արձակել զ
կինիւր ըստ ամենայ
ն վնասու:
Պատասխանի ետ
նոցա և ասէ՝ ոչ ի
ցէ ընթերցեալ ձեր
թէ որ հաստատեաց͞ն

ի սկզբանէ · արու
և էգ արար զնոսա :
և ասէ · վասն այնոր
իկ թողցէ այր զհա̃
յր իւր և զմայր · և
երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ · և եղիցին եր
կոքեան ի մարմին մի :
Ապա ուրեմն ոչ են
երկու այլ մի մարմին ·
Արդ զոր ա̃ծ զուգ
եաց · մարդ մի մեկ
նեսցէ :
Ասեն ցնա իսկ մով
սէս ընդէր պատու
իրեաց մեզ տալ թու
ղթ մեկնելոյ և ար
ձակելոյ :
Ասէ ցնոսա մով
սէս վասն խստա
սրտութե̃ ձերոյ հր̃

ամայեաց ձեզ ար
ձակել զկանայս ձեր
այլ ի սկզբանէ ոչ է
ր այնպէս :
ճղ Բայց ասեմ ձեզ
զի ա̃մ որ արձակ
եսցէ զկին իւր և ոչ
վասն բանի պոռն
կութե̃ · և առնիցէ
այլ շնայ · և որ զար
ձակեալն առնիցէ
շնայ :
ճղա Ասեն ցնա աշակեր
տքն իւր · եթէ այս
պէս ինչ վնաս իցէ
ընդ այր և ընդ կին
լաւ է չամուսնանալ :
Նա ասէ ցնոսա
ոչ ամենեքին բաւ
ականեն այդմ բանի :
այլ որոց տուեալ է :

ճղ ճղա

Զի են ներքինիք
որ յորովայնէ մօր
իւրեանց ծնան այն
պէս ։
Եւ են ներքինիք՝
որ ի մարդկանէ եղ
են ներքինիք ։
Եւ են ներքինիք՝
որ զանձինս իւրեա
նց արարին ներքինիս
վասն արքայու թե՛
երկնից ։
Որ կարող է տանել
տարցի ։
Յայնժամ մատու
ցան առնա մանկտի
զի ձեռն դիցէ ի վր̃
նոցա՝ եւ աղօթս
արասցէ ։
Եւ աշակերտքն
նր̃ սաստէին նոցա ։

Ասէ յս· Թոյլ տուք
մանկտոյդ եւ մի՛ ար
գելուք զդոսա գալ
առիս· զի այդպիսե
ացդ է արքայու
թի երկնից ։
ճկգ բ խա Եւ եդեալ զձեռն
ի վր̃ նց գնաց
անտի ։
Եւ ահա մի մ
ատու ցեալ ոմն
առնա ասէ ։ Վար
դապետ բարի՝ զինչ
բարի գործեցից՝ զի
ընդունիցիմ զկեան
ս յաւիտենական ։
Եւ նա ասէ ցնա
զի՞ հարցանես զիս
բարւոյ · մի է բարի ած ։
Եթէ կամիս ի կեանս
յաւիտենականս մտ

տանել. պահեա՛
զպատուիրանսն
Ասէ՛ ցնա զորս ։
Ասէ ցնա՛ յս̃ ։ զմի՛
սպանանէրն ։ և մի՛
շնա̃ր ։ և մի՛ գողան
ա̃ր ։ և մի՛ սուտ վկա
եր ։ պատուեա՛ զը̃
հայրքո՛ և զմայր̃ ։
և սիրեսցես զը̃նկեր
քո իբրև զանձն քո ։
Ասէ ցնա պատա
նին. զայդ ա̃մ պահե
ցի ի մանկութենէ
իմմէ ։ ա̃րդ և՛ եւս
պակասեցեմ ։
ճղդ Բ Ասէ ցնա յս̃ եթէ
կամիս կատարեալ
լինել՝ երթ վաճառ
եա՛ զինչս քո. և տո̃ւր
աղքատաց. և ունի
ցիս գանձս յերկինս
և եկ՛ զկնի իմ ։
ճղե Իբրև լուա̃ւ պա
տանին զբանն զը
նաց տրտմեալ. զի
ունէր ստացուածս
բազու̃մս ։
Ասէ՛ յս̃ ցաշակեր
տսն. ամէ՛ն ասեմ
ձեզ. զի դժուարա̃ւ
մտցէ մեծատո՛ւն
յարքայութի̃՛ երկ
նից ։ ~
Դարձեալ ասեմ
ձեզ. դիւրին̃ է
մալխ՛ոյ մտանել
ընդ ծակ ասղան
քան մեծատանն յա
րքայութի̃՛ երկնից
մտանել ։
Իբրև լուան աշա

կերտքն զարմացան
յոյժ. և ասեն՝ իսկ
ո՞ կարիցէ ապրել։
Հայեցաւ ի նոսա
Յս և ասէ. առ ի մա
րդկանէ այդ անհնա
րէ. այլ առ յԱյ ամ̃
ինչ զաւրաւոր։
Յայնժամ պա
տասխանի ետ պե
տրոս և ասէ ցնա.
ահաւասիկ մեք թող
աք զամ̃ և եկաք
զկնի քո. արդ զի՞նչ
լինիցի մեզ։
Ասէ ցնոսա Յս
ՃՂԴ ամէն ասեմ ձեզ։
զի դուք որ եկիք զ̊
կնի իմ. ի միւսում անգամ
գալստեանն յորժամ
նստցի որդի մարդոյ
յաթոռ փառաց իւրոց։
ՃՂԵ Ժ Նստջիք և դուք
յերկոտասան աթո̃
դատել զերկոտասա
ան ազգս իղի։
ՃՂԶ Է Եւ ամ̃ որ եթող
զտուն կամ զեղբա
րս. կամ զքո̃յրս.
կամ զհայր. կամ զմ̊
այր. կամ զկին.
կամ զորդիս. կամ
զագարակս՝ վասն
անուան իմոյ՝ հար
իւրապատիկ առցէ
և զկեանսն յաւիտե
նականս ժառանգ
եսցէ։
ՃՂԹ Բ Բազումք եղիցին
առաջինք յետինք՝
և յետինք առաջինք։

Գ
Մ
Ժ
ԻԲ

[…]անն զի նմանեալ ար
քայութի երկնից
առն՝ տանուտեառն
որ ել ընդ առաւօտս
ի վարձու ունել մշ
ակս յայգի իւր. և
արկ վարձս մշակ
ացն՝ ատուրն դահե
կան՝ և առաքեաց
զնոսա յայգի իւր :
Ելեալ զերրորդ
ժամու. ետես այլս
զի կային դատարկք
ի հրապարակս. ա
սէ և ցնոսա երթ
այք և դուք յայգի
իմ. և որ ինչ արժան
իցէ տացեմ :
Գնացին և նոքա:
Եւ դարձեալ ել
եալ զվեցժամին.
և զինն ժամու արար
նոյնպէս
Եւ զմետասան եր
որդ ժամու ելեալ
եգիտ այլս զի կային
դատարկ՝ ասէ և ցնո
ընդէր կայք աստ
զաւուրս ցերեկ դա
տարկք :
Ասեն ցնա՝ զի ոչ
ոք կալաւ զմեզ ի վա
րձու :
Ասէ ցնոսա՝ երթ
այք և դուք յայգ
ին. և որ ինչ արժա
նէ առնուցուք:
Եւ երբ և երեկոյ
եղև. ասէ տէր այ
գոյն ց գաւառա
պետն իւր. կոչեա
զմշակսն. և տուր

Մ

նց վարձս՝ սկսեալ
ի յետնոցն մինչեւ
ցառաջինսն ։
Իբրեւ եկին որ զը
մետասան երորդ
ժամուն՝ առին մին
մի դահեկան ։
Եկեալ եւ առաջ
ինքն․ համարէին
թէ աւելի առնու
ցուն ։ Եւ առին մին
մի դահեկան եւ նք ։
Իբրեւ առին՝ տըր
տնջէին զտանու
տեառնն․ եւ ասէ
ին թէ դոքա յետ
ինքդ՝ մի ժամ գործե
ցին․ եւ հաւասար
ընդ մեզ արարեր
զդոսա ։ որ զծան
րութիւն աւուրն բա
րձաք եւ զտօթ
Նա պատասխա
նի ետ միում ի նոց
անէ եւ ասէ՝ ընկեր
չզրկեմ զքեզ՝ ոչ
դահեկանի միոջ
սակարկեր ընդ իս
առ զքոյդ եւ երթ ։
Եթէ կամիմ յետնոյս
տալ որպէս եւ քեզ․
Եթէ չիցէ ինձ իշ
խանութիւն յիմս առ
նել զինչ եւ կամիմ ։
կամ թէ ակն քո չար
է զի ես առատ եմ ։
Այսպէս եղիցին
յետինք առաջինք
եւ առաջինք յետ
ինք ։ Զի բազումք են
կոչեցեալք․ եւ սակ
աւք ընտրեալք

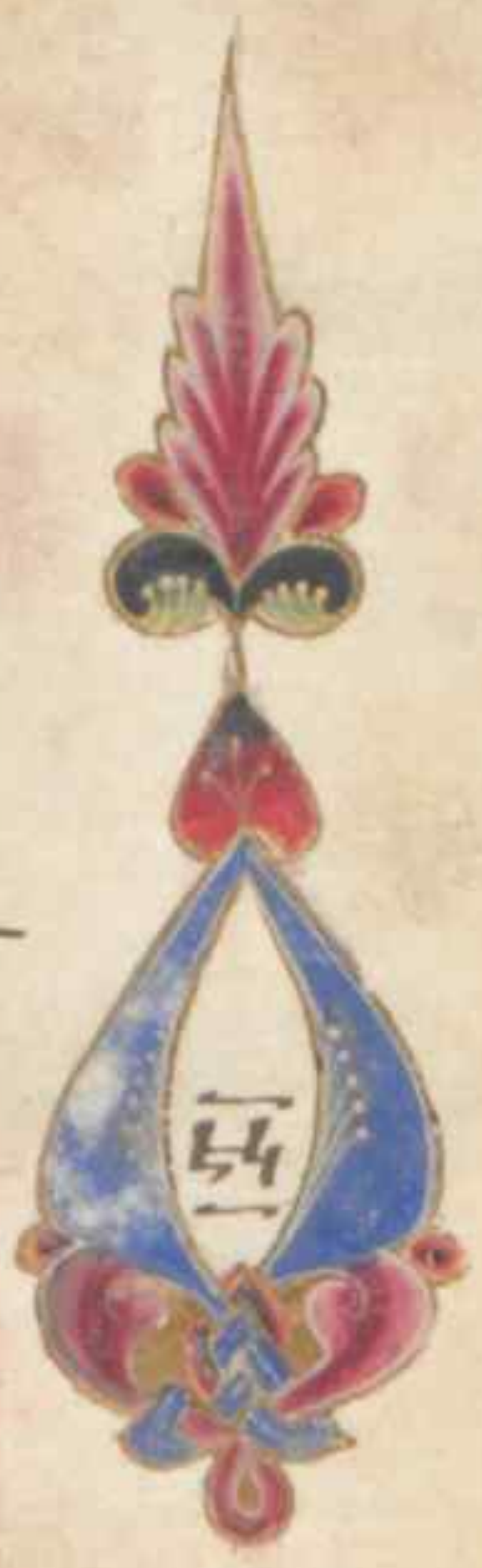

Եւ իբրեւ ելա
մա Է նէր յս յէմ
առ զերկոտասան
ան առանձինն, և ի
ճանապարհին՝ ա
սէ ցնոսա. ահա՛
ւասիկ ելանեմք յէմ
և որդի մարդոյ մատ
նեսցի քահանայա
պետից՝ և դպրաց
և դատապարտես
ցեն զնա ի մահ. և
մատնեսցեն զնա հե
թանոսաց. այպա
նել. և հարկանել.
և ի խաչ հանել. և
յերրորդ աւուր յա
րիցէ.
մբ Ղ խգ Յայնժամ մատ
եաւ առ նա մայր
որդւոցն զեբեդեա

որդւովքն իւրովք
հանդերձ. երկիր
պագանէր և խնդրէր
ինչ ի նմանէ.
Եւ նա ասէ ցնա
զինչ կամիս.
Նա ասէ ցնա՝ ասա
զի նստցին սոքա
երկու որդիքս իմ
մի ընդ աջմէ
քումմէ. և մի ընդ
ահեկէ յարքայու
թե քում.
Պատասխանի
ետ յս և ասէ՝ ոչ
գիտէք զինչ խնդ
րէք. կարէք ըմպել
զբաժակն՝ զոր ես
ըմպելոց եմ. կամ
զմկրտութիւն զոր
ես մկրտելոց եմ մկր

մբ

տեղ։
Ամեն ցնա կա
րող եմք։
Ասէ ցնոսա յս.
զբաժակն իմ ըմպի
ցէք. և զմկրտութի
զորես մկրտելմ մկր
տեցէք. բայց նստ
ուցանել ընդ աջմէ
և ընդ ահեկէ իմ
մէ. ոչ է իմ տալ.
այլ որոց պատրաստեալ է
ի հօրէ իմմէ։
մգ Է Եւ լուեալ տաս
անցն. բարկացան
ի վր երկուցն եղ
բարց։
Եւ կոչեցեալ զն
նս առ ինքն ասէ.
գիտէք. զի իշխանք
ազգաց տիրեն նց։

և մեծամեծքն իշ
խեն նոցա։
Ոչ այնպէս իցէ
և ի ձերում միջի։
Այլ որ կամիցի ի
ձէնջ մեծ լինել եղի
ցի ձեր պաշտօնեայ.
և որ կամիցի
ի ձէնջ առաջին լի
նել. եղիցի ձեր
ծառայ։
մդ Բ Որպէս որդի մար
դոյ ոչ եկն պաշտօ
անել. այլ պաշ
տել. և տալ զանձն
փրկանս փոխ
անակ բազ
մաց։
մե Է Եւ յելանել
նոցա
յերիքովէ գնացին

զհետ նորա ժողով
ուրդք բազումք ։
Եւ ահա՛ կոյրք ․ եր
կու նստէին ․ առ
ճանապարհաւն
իբրեւ լուան թէ յիս
անցանէ ․ աղաղա
կեցին եւ ասեն՝ ողոր
մեաց մեզ յիս որդի
դաւթի ։
Ամբոխն սաս
տեաց նոցա՝ զի լռ
եսցեն ։
Եւ նոքա՛ եւս առ
աւել աղաղակէին
եւ ասէին ։ տէր ողոր
մեաց մեզ որդի
դաւթի ։
տեղի առ յիս ։
կոչեաց զնոսա՝ եւ ա
սէ ․ զինչ կամիք

մգ

զի արարից ձեզ ։
Ասեն ցնա՝ տէր զի
բացցին աչք մեր ։
Եւ գթացեալ յիս
մերձեցաւ յաչս նոցա ։
եւ վաղվաղակի՝ տե
սին եւ գնացին զ
հետ նորա ։
Իբրեւ մօտ եղեն
յեմ եւ եկին ի բեթ
փագէ մերձ ի լեառն
ձիթենեաց ․ յայն
ժամ յիս առաքեաց
երկուս աշակերտ
աց իւրոց՝ եւ ասէ
ցնոսա՝ երթայք ի
գեօղ դա որ առաջի
ձեր է ։ եւ անդէն
գտանիցէք էշ կա
պեալ՝ եւ յաւանակ
ընդ նմին ․ լուծէք

մգ

և ածէք ինձ. և
եթէ ոք ասիցէ ինչ
ձեզ. ասասջիք եթէ
տն իւրոց պիտոյ են.
և վաղվաղակի ա-
ռաքեսցէ զնս.
Այս ամն եղև
զի լցցի բանն մար-
գարէին որ ասէ.
ասացէք դստեր
սիոնի. ահա թա-
գաւոր քո գայ քեզ
հեզ. և հեծեալ
յէշ. և յաւանակ
իշոյ.
Գնացին աշակեր-
տքն. և արարին
որպէս հրամայեաց
նց յս. և ածին զէշն
և զաւանակն.
Արկին զնովաւ զ-
հանդերձս. և նստաւ
ի վերայ նորա.
Եւ բազում ժողով-
ուրդք տարածանէ-
ին զհանդերձս իւր-
եանց ի ճանապար-
հին.
Եւ այլք հատա-
նէին ոստս ի ծա-
ռոց. և տարածա-
նէին ի ճանապա-
րհին.
Եւ ժողովուրդքն
որ առաջին և զկնի
երթային. աղաղա-
կէին և ասէին. ովս
նուԹի որդւոյ դա-
Թի. ովսննա որ
գայ յանուն տն.
ովսննաԹի ի բար-
ձունս.

ձթ ա Եւ ի մտանելն
նոյ յէմ· դղրդեցաւ
քաղաքն ամ· և ասէ
ո՞վ իցէ սա ։
ձժ ժ Եւ ժողովուրդքն
ասէին · սա է մարգա
րէն յս· որ ի նազա
րեթէ գալիլեացւոց ։
ձիա ա Եւ եմուտ յս ի տա
ճարն և եհան ար
տաքս զամենեսին
որ վաճառէին և
գնէին ի տաճարի
անդ · և զսեղանս
հատավաճառացն
կործանեաց ։ և զա
թոռս աղաւնավա
ճառացն ։ և ասէ
ցնոսա · գրեալ է
տուն իմ տուն աղօ
թից կոչեսցի՝ և դուք

արարէք զդա այր
աւազակաց ։
ձիբ ժ Եւ մատեան առ
նա կոյրք և կաղք
ի տաճարին և բժշ
կեաց զնոսա ։
ձիգ է Բայց տեսեալ քա
հանայապետիցն
և դպրաց զսքանչե
լիսն զոր արար՝ և զմ
մանկտին որ աղա
ղակէին ի տաճարին
բարկացան և ասեն
լսե՞ս զինչ ասեն դքա ։
Ասէ ցնոսա յս այո՛
չիցէ ընթերցեալ
ձեր՝ եթէ ի բերանոյ
տղայոց՝ և ստնդե
ցաց կատարեցեր
զօրհնութի
ձիդ զ Եւ թողեալ զնոսա

ել արտաքոյ քա
ղաքին ի բեթա
նիայ : եւ

անդ
ագաւ :
[Ը]նդ այգուցն
իբրեւ դար
ձաւ անդրէն ի քա
ղաքն՝ քաղցեաւ :
Եւ տեսեալ թզենի
մի ի վերայ ճանա
պարհին· եկն ի նա·
եւ ոչ ինչ եգիտ ի նմ
բայց միայն տերեւ :
Եւ ասէ ցնա՝ միայ
սո հետեւ ի քէն
պտուղ եղիցի յաւ
իտեան :
ԻԵ Եւ առ ժամայն
չորացաւ թզենին :
Եւ իբրեւ տեսին աշա

կերտքն զարմացան
եւ ասեն· թէ զի արդ
վաղվաղակի ցամա
քեցաւ թզենին :
ՃԺԵ / Ը [Պ]ատասխանի ետ
յս եւ ասէ ցնոսա·
ամէն ասեմ ձեզ· եթէ
ունիցիք հաւատս
եւ ոչ երկմտիցէք՝ ոչ
միայն թզենւոյդ առ
նիցէք՝ այլ թէպէտ
եւ լերինդ ասիցէք՝
բարձիր եւ անկիր ի
ծով· եղիցի :
ՃԺԶ / Ը Եւ զամ ինչ զոր եւ
խնդրիցէք յաղօթս
հաւատովք առ
նուցուք :
ՃԺԷ / Է / ԻԶ Եւ իբրեւ եկն ի տա
ճարն· մատեան առ
նա մինչ դեռ ուսու

ՃԺԷ ՃԺԴ ՃԺԵ

ցանկէր՝ քահանայ
պետացն. և ծերք ժո
ղովրդեանն և ասեն
որո՞վ իշխանութբ
առնես զայդ ։ և ո՞ է որ
ետ քեզ զիշխանութիւն
զայդ ։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնոսա ։
հարցից և ես զձեզ
բանս մի զոր թէ ա
սիցէք ինձ. և ես ձեզ
ասացից՝ որով իշխա
նութբ առնեմ զայս
մկրտութիւնն յովհա
ննու՝ ուստի էր. յե
րկնից թէ ի մարդ
կանէ ։ Եւ նոքա
խորհէին ընդ միմե
անս և ասէին՝ եթէ
ասեմք յերկնից՝ ա
սէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր
ո՞չ հաւատա
ցէք նմա. և եթէ
ասեմք ի մարդկա
նէ. երկնչիմք ի ժո
ղովրդենէն ։ զի ա
մենեքին զյով
հաննէս իբրև զ
մարգարէ ունէին ։
Պատասխանի ետ
ուն յի և ասեն.
ոչ գիտեմք ։
Ասէ ցնս և նա՝ և
ոչ ես ասեմ ձեզ որ
ով իշխանութբ
առնեմ զայս ։
մծբ ժ իա Բայց զիարդ թուի
ձեզ. առն միոյ
էին երկու որդիք ։
և մատուցեալ առ
առաջինն ասէ ։ որ

դեակ՝ երթ այսօր
գործեա յայգւոջ ։
Եւ նա պատասխա
նի ետ և ասէ ։ եր
թամ տր ․ և ոչ
չոգաւ ։
Մատուցեալ և առ
միւսն և ասէ նոյնպս ։
Եւ նա պատասխանի
ետ և ասէ ․ ոչ
կամիմ ․ բայց յետոյ
զղջացաւ և չոգ
աւ յայգին ։
Ո՞ր ոք յերկոցունց
արար զկամս հօրն ։
Ասեն յետինն ։
Ասէ ցնս յս ․ ա
մէն ասեմ ձեզ զի
մաքսաւորք՝ և պո
ռնիկք՝ յառաջեսցեն
քան զձեզ՝ յար
քայութիւն երկնից ։
Զի եկն յովհան
նէս ճանապար
հաւ արդարութե
և ոչ հաւատացէք
նմա ։ և մաքսաւ
որք և պոռնիկք
հաւատացին նմա ։
և դուք տեսէք և ոչ
զղջացարուք յետոյ
հաւատա
ալ նմա ։

ձթ

Այլ առակ
լուարուք ։ այր մի էր
տանուտէր որ տն
կեաց այգի ։ և ցան
կով պատեաց զնա ։
և փորեաց ի նմ հն
ձան ։ և շինեաց աշ
տարակ ։ և ետ զնա

ցմշակս ։ և գնաց ի տար աշխարհ ։

Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն առնուլ զպտուղս նորա ։ և կալեալ մշակացն զծառայս նորա ։ զոմն տանջեցին ։ զոմն սպանին ։ զոմն քարկոծեցին ։

Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն ։ և արարին նոցա նոյնպէս ։

Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր ։ և ասէ ։ Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ ։

Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին ՝ ասեն ընդ միմեանս ։ սա է ժառանգն ։ եկայք սպանցուք զսա ՝ և կալցուք զժառանգութիւն սորա ։

Եւ կալեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին ։ և սպանին ։

Արդ յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ

Ասեն ցնա ՝ զչարսն չարաչար կորուսցէ ՝ և զայգին տա

ցէ այրց մշակաց ։
որք տայցեն նմ զպ
տուղս ՚ի ժամու
իւրեանց ։
Ասէ ցնոսա յս · չի՞
ցէ՞ երբէք ընթեր
ցեալ ձեր ՚ի գիրս ·
զվէմն զոր անար
գեցին շինաւղքն
նա եղև գլուխ ան
կեան ։ ՚ի տէ եղև
այս՝ և է սքանչելի
յաչս մեր ։
Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ · զի բար
ձցի ՚ի ձէնջ արքայ
ութի այ · և տացի
ազգի որ առնիցէ
զպտուղս նր ։
Եւ որ անկցի ՚ի վր
վիմիս այսորիկ

փշրեսցի ։ և յորո
վր անկցի հոսես
ցէ զնա ։
Եւ իբրև լուան քա
հանայապետքն
և դպիրք և փարի
սեցիք զառակսն նր ։
գիտացին թէ վն նց
ասաց ։ և խնդրէ
ին զնա ունել՝ բայց
երկեան ՚ի ժողովրդ
ոցն · քանզի իբրև
զմարգարէ ունէ
ին զնա ։
Պատասխանի ետ
նոցա յս և ասէ
ցնոսա առակաւք ։
Նմանեցաւ ար
քայութի երկնից
առն թագաւորի

որ արար հարսա հարսանիս որդւոյ իւրում ։

ծա

Եւ առաքեաց զը ծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ի հարսանիս ։ եւ ոչ կամէին գալ ։

Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս եւ ասէ ։ ասացէք հրաւիրելոցն ։ ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի ։ զուարակք իմ եւ պարարակք զենեալ են ։ եւ ամ̃ ինչ պատրաստ է ։ եկայք ի հարսանիս ։

Եւ նոքա յուլացեալ գնացին. ոմն յագարակ իւր՝ եւ ոմն ի վաճառ իւր ։

Եւ այլք կալեալ զը ծառայսն նր̃ ։ թշնամանեցին ։ եւ սպանին ։

Եւ թագաւորն իբրեւ լուաւ ։ բարկացաւ ։ եւ առաքեաց զզաւրս իւր՝ եւ սատակեաց զսպանողսն զայնոսիկ ։ եւ զքաղաքն նոցա այրեաց ։

Յայնժամ ասէ ցծառայսն իւր ։ հարսանիքս պատրաստ են ։ եւ հրաւիրեալքն չէին արժանի ։

Արդ երթայք ի

յանցս ճանապար
հաց. և զորս միան
գամ գտանիցէք կո
չեցէք ի հարսանիս ։
Ե ւ ելեալ ծառայ
քն ի ճանապարհս
և ժողովեցին զամե
նեսեան զոր և գտին
զչարս և զբարիս
և լցան հարսա
նիքն բազմակա
նօք ։
մբ Մ տեալ թագ
աւորն հայել զբազ
մականս եւտես
անդ այր մի որ ոչ էր
զգեցեալ հանդերձ
հարսանեաց. և աս
է ցնա. ընկեր. զի
արդ մտեր այսր զի
ոչ ունէիր հանդերձ

հարսանեաց ։
Ե ւ նա պապանձ
եցաւ ։
Յ այնժամ ասէ թա
գաւորն սպասաւ
որացն. կապեցէք
զոտս զձեռս նորա
և հանէք զդա
ի խաւարն արտա
քին. անդ եղիցի
լալ և կրճել ատա
մանց ։
Ո ի բազումք են կոչե
ցեալք. և սակաւք
են ընտրեալք ։
մգ Յ այնժամ
գնացեալ
փարիսեցիքն առ
ին խորհուրդ զնե
մանէ. թէ որպէս
դնիցեն նմա որո

գայթ բանիւք ։
Առաքեն առ
նա զաշակերտսն
իւրեանց հերովդի
անոսաւքն հանդ
երձ եւ ասեն ։ վար
դապետ․ գիտեմք՝ զի
ճշմարիտ ես՝ եւ զճա
նապարհն այ ճշ
մարտութբ ուսու
ցանես ։ եւ ո՛չ է՛ քեզ
փոյթ զումեքէ ։ եւ
ո՛չ հայիս յերեսս
մարդոյ ։ արդ ասա
մեզ՝ զիարդ թուի
քեզ՝ պարտ է՞ հա
րկս տալ կայսեր՝ թէ
ո՛չ

ծէ Գիտաց յս զխոր
ր ամանկութիւն նց
եւ ասէ ։ զի՞ փորձէք
զիս կեղծաւորք ՝
ցուցէք ինձ զդահե
կան հարկին ։
Նոքա մատու
ցին նմա դահեկ
ան մի ։
Եւ ասէ ցնոսա ոյր է
պատկերս այս կամ
գիր ։
Ասեն կայսեր ։
Յայնժամ ասէ
ցնոսա ։ երթայք տուք
զկայսեր՝ կայսեր ։
եւ զայ՝ այ ։
Իբրեւ լուան՝ զար
մացան ։ եւ թողին
զնա եւ գնացին ։
ծգ Յայնմ աւուր մա
տեան առ նա սադու
կեցիքն որ ասէին
թէ չիք յարութի՛

հարցին ցնա և ա-
սեն․ վարդապետ
մովսէս ասաց՝ եթէ
ոք մեռցի անորդի՝
արասցէ զկինն նորա
եղբայր իւր․ և յար
ուսցէ զաւակ եղ
բօր իւրում։
Էին առ մեզ եղ
բարք եւթն․ առա
ջինն առաւ կին՝ և
մեռաւ․ և զի ոչ
ունէր զաւակ․ ե
թող զկինն իւր եղ
բօր իւրում․ նոյն
պէս և երկրորդն․
և երրորդն․ մինչև
ցեւթներորդն։
յետ ամենեցուն
մեռաւ և կինն։
Արդ՝ ի յարութեան
ոյր յեւթանցն եղի
ցի նա կին։ զի ամե
նեքին կալան զնա
կին։
Պատասխանի ետ
նոցա յիսուս և ասէ մոլո
րեալ էք․ ոչ գիտէք
զգիրս՝ և ոչ զզօ
րութիւն աստուծոյ։ զի ի յա
րութեան ոչ կանայս
առնեն․ և ոչ արանց
լինին․ այլ են իբրև
զհրեշտակս յերկինս։
Բայց վասն յարու
թեան մեռելոց՝ չիցէ
ընթերցեալ զասա
ցեալն ձեզ յաստուծոյ։ ես
եմ աստուած աբրահամու
աստուած իսահակայ։
աստուած յակոբայ։ և
չէ աստուած մեռե-

լոց. այլ կենդանեաց։
Իբրև լուան ժո
ղովուրդքն՝ զար
մանային ընդ վար
դապետութիւն նոր։
մդ Է Եւ փարիսե
ցիքն իբրև լու
ան թէ պապանձե
ցոյց զսադուկեցի
ան։ ժողովեցան ի
ի միասին։
Եւ եհարց մի ոմն
ի նոցանէ զնա փոր
ձելով և ասէ՝ վար
դապետ՝ որ պատ
ուիրան մեծ է յօ
րէնս։
Եւ Յս ասէ ցնա
սիրեսցես զտր ած
քո յամ սրտէ քում
մէ. և յամ անձնէ
քումմէ. և յամ մը
տաց քոց։ այս է
մեծ և առաջին
պատուիրան։ և
երկրորդն նման սը
մին։ սիրեսցես զըն
կեր քո. իբրև զանձն
քո։ յայս երկուս
պատուիրանս ամ
օրէնք և մարգա
րէք կախեալ կան։
մե Է ծե Եւ ի ժողովել փա
րիսեցւոցն՝ եհարց
զնոսա Յս և ասէ։ զի
արդ թուի ձեզ
վասն Քի՝ ոյր որդի է։
Ասեն ցնա դաւթի։
Ասէ ցնոսա Յս. իսկ
զիարդ դաւիթ հո
գւովն կոչէ զնա տր
և ասէ։ ասաց տր

ցՏէրն իմ. նիստ ընդ
աջմէ իմմէ. մինչև
եդից զթշնամիս քո
պատուանդան ոտ
ից քոց: Իսկ եթէ
Դաւիթ զնա Տէր
կոչէ զիարդ որ
դի նորա իցէ:
միգ Բ Ոչ ոք կարէր
տալ նմա պատաս
խանի բանին. և ոչ
ոք իշխէր յայնմ օրէ
հարցանել զնա և
ոչ ևս:

միէ ԺԳ Յայնժամ
խօսեցաւ
Յիսուս ընդ ժողով
ուրդսն. և ընդ աշա
կերտսն իւր և ասէ.
յաթոռն Մովսէսի
նստան դպիրքն և
փարիսեցիք: զամե
նայն ինչ զոր ասի
ցեն ձեզ արարէք
և պահեցէք. բայց
ըստ գործոց նոցա
մի առնէք. զի ասեն
և ոչ առնեն:
միը Բ Կապեն բեռինս
ծանունս և դժուա
րակիրս. և դնեն
ի վերայ ուսոց մարդ
կան. և մատամբ
իւրեանց ոչ կամին
շարժել զնոսա:
միթ Բ Եւ զամենայն զգործս
իւրեանց առնեն
ի ցոյց մարդկան:
լայնեն զգրապա
նակս իւրեանց. և եր
կայնեն զքղանցս
հանդերձից իւրե

անց. սիրեն զյա-
ռաջագահս յընթ-
րիս. և զնախաթո-
ռս. ի ժողովուրդս.
և զողջոյնս ի հրա-
պարակս. և կոչել
ի մարդկանէ. ռաբ-
բի ռաբբի:
ՄԼ Ժ Բայց դուք մի
կոչէք վար-
դապետ. զի մի է
ձեր ուսուցիչն. և
ամենեքին դուք եղ-
բարք էք:
Եւ հայր մի կոչէք
ձեզ յերկրի. զի
ձեր մի է հայր որ
յերկինսն է:
Եւ մի կոչիցիք ու-
սուցիչք. զի ու-
սուցիչ ձեր Քս է:

Եւ մեծն ի ձէնջ ե-
ղիցի ձեր սպասա-
ւոր:
ՄԼԱ Որ բարձրացու-
ցանէ զանձն. խո-
նարհեսցի: Եւ որ
խոնարհեցուցա-
նէ զանձն բարձ-
րասցի:
ՄԼԲ Բ Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց. զի փա-
կէք զարքայութիւն
երկնից առաջի մա-
րդկան: դուք ոչ
մտանէք. և որոց
մտանելն չտայք
թողուլ մտանել:
ՄԼԳ Ժ ՃԶ Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց` կեղ-
ծաւորաց: զի յա-

ՄԼ ՄԼԲ ՄԼԳ

ծէք ընդ ծով և
ընդ ցամաք առնել
եկամուտ մի։ և
յորժամ լինիցի առ
նէք զնա որդի գե
հենի կրկին ևս
քան զձեզ։
Վայ ձեզ առաջ
նորդք կուրք. զի
ասէք որ երդնու
ի տաճարն չէ ինչ
բայց որ երդնու
յոսկին որ ի տաճա
րինէ՝ արժանէ։
Յիմարք և կոյրք՝
զինչ մեծ է. ոսկին
եթէ տաճարն որ
սրբէ զոսկին։
Եւ որ երդնու ի
սեղանն չէ ինչ՝ բայց
որ երդնու ի պատա

մէ
Է

րագն որ ի վր նորէ
արժանէ։
Յիմարք և կոյրք.
զինչ մեծ է. պատա
րագն. եթէ սե
ղանն որ սրբէ զը
պատարագն։
Ասկարդ՝ որ երդ
ուաւ ի սեղանն.
երդուաւ ի նա և
յամէն որ ի վերայ
նորայէ։
Եւ որ երդուաւ
ի տաճարն՝ երդնու
ի նա և ի բնակիչն
նորա։
Եւ որ երդուաւ
յերկինս. երդնու
յաթոռն այ. և յայն
որ նստին ի վր նր։
Վայ ձեզ դպրաց

և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի տա
սանորդէք զանա
նուխ. և զսամիթ.
և զչաման. և թո
ղէք զծանր ծանր
օրինացն զդատաս
տան՝ և զողորմու
թիւն և զհաւատս։
զայս արժան էր առ
նել և զայն չթողուլ։
մխե ժ Առաջնորդք
կոյրք, որ զմժղու
կս քամէք և զուղ
տս կլանէք։
մխզ ե Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց, զի սրբ
էք զարտաքին
բաժակին՝ և զսկա
ւառակին. և ի ներ
քոյ լի են յափշտա
կութեամբ. և անիրա
ւութեամբ։
Փարիսեցի կոյր
սրբեա նախ զը
ներքին բաժակին
և զսկաւառակին
զի լինիցի և արտա
քինն նոցա սուրբ։
մխէ ե Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի նը
մանիք գերեզմա
նաց բռելոց. որ
արտաքոյ երեւին
գեղեցիկք. և ի
ներքոյ լի են ոսկե
րօք մեռելոց՝ և
ամենայն պղծութեամբ։
Նոյնպէս և դուք՝
արտաքոյ երեւիք

մարդկան արդարոց՟
և ի՛ ներքոյ լինէք
կեղծաւորութեամբ
և անօրէնութեամբ։
ՄԼԸ Է Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցոց կեղ
ծաւորաց. զի շի
նէք զշիրիմս մար
գարէից. և զարդա
րէք զգերեզմանս
արդարոց։ և ասէք
եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց. ոչ
հաղորդեաք արե
ան մարգարէիցն։
ապա ուրեմն վկ
այէք զանձանց
եթէ որդիքէք այն
ոցիկ որ կոտորեցին
զմարգարէսն. և
դուք լցէք զչափ

հարցն ձեր։
ՄԼԹ Է Օձք. ծնունդք
իժից. զի արդ փա
խնուցուք ի դատաս
տանէ գեհենին։
Մխ Է Վասն այդորիկ։
ահաւասիկ ես ա
ռաքեմ առ ձեզ
մարգարէս. և ի
մաստունս. և դպ
պիրս։
Ի նոցանէ սպա
նանիցէք և ի
խաչ հանիցէք. և
ի նոցանէ տանջիցէք
ի ժողովուրդս ձեր
և հալածիցէք ի
քաղաքէ ի քաղաք։
որպէս զի եկեսցէ
ի վերայ ձեր ամ ա
րիւն արդար. հե

ՄԼԸ ՄԼԹ Մխ

ղեալ յերկրի ։ յարե
նէ աբէլի արդարոյ
մինչև ցարիւնն
զաքարիայ որդւոյ
բարեքեայ ․ զոր սը
պանէք ընդ մէջ
տաճարին և սե
ղանոյ ։ Ամէ̃ն ա
սեմ ձեզ ․ եկեսցէ
քոյ լի են յախշտա
կութե ․ և անխա
ճէ ւսութե ։
Փարիսեցի կոյր
ս րբեա՛ նախ զներ
քին բաժակին ․ և
զսկաւառակին ․
զի լինիցի և արտա
քինն նոցա սր̃
մանկունս քո՝ զոր
աւրինակ ժողովէ
հաւ զձագս իւր

ընդ թևովք՝ և ո՛չ
կամեցարուք ։ Ահա՛
թողեալ լիցի ձեզ
տունդ ձեր աւերակ ։
Բայց ասեմ ձեզ
թէ ոչ և՛ս տեսանի
ցէք զիս յայսմ հե
տէ մինչև ասիցէք
աւրհնեալ է
եկեալն յանուն
տն ։

մխբ ւ ելեալ յար
տաքս յս ի
տաճարէն գնայր ։
և մատեան աշա
կերտքն ցուցա
նել նմա զշինու
ա՛ծս տաճարին ։
Նա՛ պատասխա
նի ետ և ասէ՛ ցնոսա
տեսանէք զայդ ամ

ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ մնասցէ այդր
քար ի վերայ քարի որ
ոչ քակտեսցի։
Եւ մինչ դեռ
նստէր ի լերինն ձի
թենեաց՝ մատեան
առ նա աշակերտքն
առանձինն և ա
սեն։ ասա մեզ՝
երբ լինիցի այդ՝
և կամ զինչ նշան
իցէ քոյոյ գալստե
անն և վախճանի
աշխարհիս։
Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնս։
զգոյշ լերուք։ գու
ցէ ոք զձեզ խաբես
ցէ։ զի բազումք գայ
ցեն յանուն իմ և
ասիցեն թէ ես եմ
քն։ և զբազումս մոլո
րեցուցանիցեն։
Լսելոց էք պատե
րազմունս և զհամ
բաւս պատերազ
մաց։ զգոյշ լերուք
մի խռովիցիք։
զի պարտ է լինել
այնմ ամենայնի։ այլ չև
է կատարած։
Յարիցէ ազգ
յազգ ի վերայ։ և թա
գաւորութիւն ի թա
գաւորութիւն։ և ե
ղիցին սովք և սրա
ծութիւնք և սասան
ութիւնք ի տեղիս տե
ղիս՝ սակայն և այն
ամ սկիզբն է եր
կանց։

մխդ [illegible] Յայնժամ մատ
նեսցեն զձեզ ի նե
ղութիւն. և սպանա
նիցեն զձեզ. և եղի
ջիք ատեցեալք
յամ ազգաց վասն
անուան իմոյ ։
մխե ժ Եւ յայնժամ գայ
թագղեսցեն բզմք՝
և զմիմեանս մատ
նեսցեն. և ատեսցեն
ցեն զմիմեանս ։
Եւ բզմք սուտ
մարգարէք յարից
են. և զբազումս մո
լորեցուսցեն ։
Եւ վասն բազմա
նալոյ անօրէնու
թեան. ցամաքեսցի
սէր բազմաց ։
Իսկ որ համբերես
րեսցէ իսպառ նա
կեցցէ ։
մխզ Բ Եւ քարոզեսցի
աւետարանս ար
քայութե ընդ ամ
տիեզերս ի վկայ
ութի ամ հեթա
նոսաց ։
ծէ Եւ ապա եկեսցէ
կատարած ։
մխէ Բ Արդ յորժամ տե
սանիցէք զպղծու
թի աւերածոյն
որ ասացեալն է ի
ձեռն դանիէլի մա
րգարէի. զի կայց
է ի տեղւոջն սրբու
թե. որ ընթեռնու
ուն իմասցէ ։
մխը Բ Յայնժամ որ ի
հրէաստանի իցեն

փախիցեն ի լերինս
նոցա:
Եւ որ ի տանիս
կայցէ. մի իջցէ
առնուլ ինչ ի տա
նէ իւրմէ:
Եւ որ յանդի իցէ
մի դարձցի յետս
առնուլ զհանդերձս
իւր:
Ճխթ Է Բայց վայ իցէ
յղեաց եւ սնուցանո
ղաց յաւուրսն յայն
ոսիկ:
Ճծ Գ Աղօթս կա
ցէք. զի մի լինիցի
փախուստն ձեր
ձմերայնի. եւ մի ի
շաբաթու:
Ճծա Է Զի եղիցի յայն
ժամ նեղութիւն մեծ
որպիսի ոչ եղեւ
ի սկզբանէ արա
րածոց աշխարհի
մինչեւ ցայժմ. եւ
ոչ այլ լիցի:
Ճծբ Գ Եւ եթէ ոչ կար
ճեին աւուրքն
այնոքիկ. ոչ ապրէր
ամենայն մարմին. բայց
վասն ընտրելոցն
կարճեսցին աւու
րքն այնոքիկ:
Ճծգ Է Յայն ժամ թէ
ոք ասիցէ ձեզ. ա
հաւասիկ աստ է
քրիստոս կամ անդ. մի
հաւատայցէք:
Ճծդ Գ Զի յարիցեն սու
տ քրիստոսք. եւ
սուտ մարգարէք.
եւ տացեն նշանս

մեծամեծս և ար
ուեստս · մինչ և
մոլորեցուցանել
թէ հնար ինչ իցէ
և զընտրեալսն ։ Ա
հա յառաջագոյն
ասացի ձեզ ։
մծե Ապա թէ ասի
ցեն ձեզ · ահաւա
սիկ յանապատի է՝
մի ելանիցէք՝ և
թէ ահա ի շտեմա
րանս է · մի հաւա
տայցէք ։
մծզ Որպէս փայլա
կն որ ելանէ յար
ևելից և երևի մին
չև յարևմուտս ·
այնպէս եղիցի գա
լուստն որդւոյ
մարդոյ ։

մծէ Զիուր գէշն իցէ
անդր ժողովեսցին
արծուիք ։
մծը Վաղվաղակի յե
տ նեղութե աւ
ուրցն այնոցիկ · ա
րեգակն խաւար
եսցի ։ և լուսին
ոչ տացէ զլոյս իւր՝
և աստեղք անկց
ին յերկնից · և զօ
րութիւնք երկնից
շարժեսցին ։ –
Եւ ապա երևես
ցի նշան որդւոյ մա
րդոյ յերկինս · և
յայնժամ կոծես
ցին ամենայն ազգք
երկրի ։
մծթ Տեսցեն զոր
դի մարդոյ եկեալ

մծե մծզ Է մծէ մծը մծթ

ի վերայ ամպոց երկ
նից զաւրութ(եամ)բ և
փառօք բազմօք:
ւ առաքեսցէ
զհրեշտակս իւր
փողով մեծաւ. և
ժողովեսցեն զընտ
րեալսն իւր ի չորից
հողմոց. ի ծագաց
երկնից մինչև ի
ծագս նոց:
Ի թզենւոյ անտի
ուսարուք զառ
ակն. զի յորժամ
նր ոստքն կակղաս
ցին. և տերևն ցը
ցուսցի՝ գիտէք
թէ մերձ է ամառն:
նոյնպէս և դուք
յորժամ տեսանի
ցէք զայս ամ(ենայն) ե

ղեալ գիտասջիք՝
թէ մերձ է ի դուրս
Ամէն ասեմ ձեզ.
ոչ անցցէ ազգս
այս մինչև այս ամ(ենայն)
եղիցի:
Երկինք և երկիր
անցցեն. և բանք
իմ մի անցցեն:
այլ վա(սն) աւուրն
այնորիկ և ժամու
ոչ ոք գիտէ ոչ հր
եշտակք յերկինս
և ոչ որդի՝ բայց մի
այն հայր:
որպէս աւ
ուրքն նոյի. այն
պէս եղիցի գա
լուստն որդւոյ
մարդոյ:
Զի որպէս էին

Ճ

մկ մկա

յաւուրսն որ յա-
ռաջ քան զջրհեղ
եղն․ ուտէին․ և
ըմպէին․ կանայս
առնէին և արանց
լինէին․ մինչև յաւու
րն յորում եմուտ
Նոյ ի տապանն․ և
ոչ գիտացին մինչև
եկն ջրհեղեղն և
եբարձ զամենեսին
այնպէս եղիցի և
գալուստն որդւոյ
մարդոյ։
ՄԿԲ Ե Յայնժամ լինի-
ցին երկու յագա-
րակի․ մին առնու-
ցու․ և միւսն թո-
ղուցու։
Երկու ա-
ղացցեն ի մի երկա-

նս․ մին առնուցու
և միւսն թողուցու։
ՄԿԳ Զ Արթուն կացէք
զի ոչ գիտէք յոր
ում ժամու տէրն
ձեր գայ։
ՄԿԴ Է Զայն գիտասջիք
եթէ գիտէր տանու-
տէր յորում պա
հու գող գայ՝ սկէր
և ոչ տայր թոյլ ա-
կան հատանել
զտան իւրոյ։
Վասն այսորիկ
և դուք եղերուք
պատրաստք․ զի
յորում ժամու ոչ
ակն ունիցիք՝ գայ
որդի մարդոյ։
ՄԿԵ Է Ո՞վ ոք իցէ հա-
ւատարիմ ծառայ

և իմաստուն զոր
կացոյց տր իւր ի
վր ծառայից իւր
ոց՝ տալ նց կերա
կուր ի ժամու։
մկզ ե Երանի իցէ ծա
ռային այնմիկ զոր
եկեալ տրն գտա
նիցէ արարեալ
այնպէս. ամէն ա
սեմ ձեզ՝ զի գօ
տի ընդ մէջ ածցէ
և բազմեցուսցէ
զնոսա։
մկէ ե Ապա թէ ասիցէ
ծառայն չար ի
սրտի իւրում. տր
իմ յամէ գալ. և
սկսանիցի հարկա
նել զծառայակի
ցս իւր. ուտիցէ

և ըմպիցէ ընդ ար
բեցողս. գայցէ
տր ծառային այնո
րիկ յաւուր յորո
ւմ ակն ոչ ունիցի
և ի ժամու յորում
ոչ գիտիցէ՝ և կտոր
եսցէ զնա ընդ մէջ
և զբաժին նր ընդ
կեղծաւորս դիցէ։
Անդ եղիցի լալ և
գ իե կրճել ատամանց։
մկը ժ ծթ Յայն ժամ նմա
նեսցի արքայութի
երկնից տասն կու
սանաց՝ որոց առ
եալ զլապտերս իւր
եանց ելին ընդ ա
ռաջ փեսային և
հարսին. Հինգն
ի նոցանէ յիմարք

մկզ մկէ մկը

էին և հինգն իմաս
տունք :~
Յիմարքն առ էին
զլապտերսն. և
ձէթ ընդ իւրեանս
ոչ բարձին : Իսկ
իմաստունքն առ
ին ձէթ ամանովք
ընդ լապտերս իւր
եանց :
Եւ յամել փեսայ
ին. նիրհեցին ամե
նեքեան և ի քուն
մտին :
Ի մէջ գիշերի
եղև բարբառ՝ ա
հա՛ փեսայ գայ ե
ելէք ընդ առաջ նո :
Յայն ժամ յարե
ան ամ կուսանքն՝
և կազմեցին զլապ
տերս իւրեանց :
Ասեն յիմարքն
ցիմաստունսն :
տուք մեզ յիւղոյդ
ձերմէ՝ զի ահա շիջ
ջանի լապտերքս
մեր :
Պատասխանի ե
տուն իմաստուն
քն և ասեն՝ գուցէ
ոչ իցէ մեզ և ձեզ
բաւական. այլ եր
թայք ի վաճառա
կանս և գնեսջիք
ձեզ :
Իբրև նոցա գնա
ցին գնել. եկն փե
սայն. և պատրաս
տքն մտին ընդ նմ
ի հարսանիսն. և
փակեցաւ դուռնն :

Յետոյ գան և
այլ կուսանքն ա
սեն. տր տր բաց
մեզ։
Նա պատասխա
նի ետ և ասէ. ա
մէն ասեմ ձեզ. ե
թէ ոչ գիտեմ զձեզ։
մկթ ե Արթուն կացէք
զի ոչ գիտէք զօրն
և ոչ զժամն։
Որպէս այր մի գը
նացեալ ի տար աշ
խարհ. կոչեաց զիւր
ծառայսն. և ետ
նոցա զինչս իւր։
մհ ե Ումեմն ետ հինգ
քանքար. ումեմն
երկուս. ումեմն
մի. իւրաքանչիւր
ըստ իւրում կարի

և գնաց։
Զօրն վաղվա
ղակի որ առ զհինգն
գն. գործեաց նոք
օք. և շահեցաւ
այլ ևս հինգ։
Նոյնպէս և որ զեր
կուսն. շահեցաւ
այլ ևս երկուս։
Իսկ որ զմին առ
գնաց փորեաց զեր
կիր. և թաքոյց
զարծաթ տն իւրոյ։
Յետ բազում ժա
մանակի. գայ տր ծա
ռայիցն այնոցիկ. և
առնէ համարս ի
մէջ նոցա։
Եւ մատուցեալ
որ զհինգ քանքարն
առ. մատոյց այլ ևս

հինգ քանքար․ և
ասէ․ տր հինգ քա
նքար ետուր ցիս․
արդ՝ ահաւասիկ հինգ
այլ ևս քանքար ի վր
շահեցայ։
Ասէ ցնա տր իւր․
ազնիւ ծառայ բա
րի և հաւատարիմ
իմ․ որովհետև ի
սակաւուդ հաւա
տարիմ ես․ ի վր բազ
մաց կացուցից զք
եզ․ մուտ յուրա
խութի տն քո։
Մատուցեալ և
որ զերկուս քան
քարսն առեալ էր
և ասէ․ տր երկուս
քանքարս ետուր
ցիս․ ահաւասիկ

երկուս ևս այլ քա
նքարս զոր ի վերայ
շահեցայ։
Ասէ ցնա տր իւր
ազնիւ ծառայ բա
րի և հաւատարիմ
իմ․ որովհետև ի
սակաւուդ հաւա
տարիմ ես․ ի վերայ
բազմաց կացուցից
զքեզ․ մուտ յուրա
խութի տն քո։
Մատուցեալ և
որ զմի քանքարն
առեալ էր և ասէ․
տր գիտէի զի այր
մի խիստ ես․ հնձ
ես զոր ոչ սերմանե
ցեր․ և ժողովես
ուստի ոչ սփռե
ցեր․ երկեայ․ գնա

ցի և թագուցի զքո
քանքարս քո յերկրի
արդ՝ ահաւասիկ քոյդ
ցքեզ ։
Պատասխանի ետ
տէրն և ասէ ցնա։
ծառայ չար և վատ-
գիտէիր թէ հնձ
եմ՝ ուստի ոչ սեր
մանեցի․ և ժողով
եմ ուստի ոչ սփռե
ցի․ պարտէր քեզ
արկանել զարծաթդ
իմ ի սեղանաւորս՝
և եկեալ ես տոկոս
եաւք պահանջէի
զիմն ։
Արդ՝ առէք ի դմա
նէ զքանքարդ․ և
տուք այնմ որ ունի
ցի զտասն քանքարն

մհա բ Զի ամենայն որ ունիցի
տացի և յաւելցի․
և որոյ ոչն ունիցի․ և
զոր ունիցին բարձ
ցի ի նմանէ ։
մհբ է Եւ զծառայդ
անպիտան՝ հանէք
ի խաւարն արտա
քին․ անդ եղիցի
լալ և կրճել ատա
մանց ։
մհգ ժ կա Յորժամ եկես
ցէ որդի մարդոյ փա
ռաւք իւրովք․ և ամ
հրեշտակք ընդ նմ․
յայն ժամ նստցի
յաթոռ փառաց իւր
ոց․ և ժողովեսցին
առաջի նորա ամ
ազգք և մեկնեսցէ
զնոսա ի միմեանց

որպէս հովիւ զի
մեկնեսցէ զոչխարս
յայծեաց ։ եւ կաց
ուսցէ զոչխարսն
ընդ աջմէ իւրմէ ։
եւ զայծիսն ի ձախ
մէ ։
Յայն ժամ ասաս
ցէ թագաւորն
ցայնոսիկ որ ընդ
աջմէն իցեն ։ Եկ
այք օրհնեալք
հաւր իմոյ ժառ
անգեցէք զպատ
րաստեալ ձեզ զար
քայութիւն ի սկզբա
նէ աշխարհի ։ զի
քաղցեայ՝ եւ ետուք
ինձ ուտել ։ ծար
աւեցի եւ արբուցէք
ինձ ։ օտարէի
եւ ժողովեցէք զիս ։
հիւանդէի՝ եւ տե
սէք զիս ։ ի բանտի
էի եւ եկայք առ իս
Յայն ժամ պատ
ասխանի տացեն
նմա արդարքն եւ
ասասցեն ։ Տէր ։ երբ
տեսաք զքեզ քաղ
ցեալ եւ կերակրե
ցաք ։ կամ ծարաւ
ի՝ եւ արբուցաք ։
երբ տեսաք զքեզ
օտար՝ եւ ժողով
եցաք ։ կամ մերկ
եւ զգեցուցաք ։ երբ
տեսաք զքեզ հիւ
անդ կամ ի բանտի
եւ եկաք առ քեզ ։
Պատասխանի
տացէ թագաւ

որն և ասասցէ
ցնս. ամէն ասեմ
ձեզ. որով չեւս
արարէք միում
յեղբարցս յայս
ցանէ փոքրկանց
ինձ արարէք:
Յայնժամ ասաս
ցէ և ցայնոսիկ որ
ընդ ահեկէնիցէն.
երթայք յինէն ա
նիծեալք ի հուրն
յաւիտենական որ
պատրաստեալ է
սատանայի և հրե
շտակաց նորա:
Զի քաղցեայ. և
ոչ ետուք ինձ ու
տել. ծարաւեցի
և ոչ արբուցէք զիս
աւտարէի. և ոչ ժո
ղովեցէք զիս: մեր
կէի. և ոչ զգեցու
ցէք զիս: հիւանդ
և ի բանտի. և ոչ
տեսէք զիս:
Յայնժամ պատ
ասխանի տացեն
և նոքա և ասասցեն.
տր երբ տեսաք զք
քեզ քաղցեալ կմ
ծարաւի. կամ աւ
տար. կամ մերկ.
կամ հիւանդ. կամ
ի բանտի. և ոչ պաշ
տեցաք զքեզ:
Յայն ժամ պատ
ասխանի տացէ և
նց և ասասցէ. ա
մէն ասեմ ձեզ. որ
ով չեւս և ոչ արա
րէք միում ի փոքր

կանցս։ յայսցանէ
և ոչ ինձ արարէք
Եւ երթիցեն նոքա
ի տանջանսն յաւի
տենական. և ար
դարքն ի կեանսն
յաւիտենականս։
Եւ իբրև կատա
րեաց յս զամ զբա
նս զայսոսիկ. ասէ
ցաշակերտսն իւր։
ճհդ ա Գիտէք զի յետ
երկուց աւուրց
զատիկ լինի. և որ
դի մարդոյ մատնի
ի խաչելանել։
ճհե
Յայն ժամ ժո
ղովեցան քա
հանայապետքն և
դպիրք և ծերք ժո
ղովրդեանն ի սրահ
քահանայապե
տին՝ որում անուն
էր կայիափա։ և
արարին խորհ
ուրդ՝ զի նենգութբ
կալցեն զյս. և
սպանցեն։ բայց
ասէին թէ մի ի
տաւնի աստ՝ զի մի
խռովութի լինիցի
ժողովրդեանն։
ճհզ կբ Եւ իբրև եկն յս ի բե
թանիայ՝ ի տուն
սիմոնի բորոտի.
մատեաւ առնա
կին մի՝ որ ունէր
շիշ իւղոյ ծանրա
գնի. և թափեաց
ի գլուխն նր ի մէջ
բազմականին։
Եւ իբրև տեսին աշա

կերտքն բարկա
ցան և ասեն. ընդ
դէր է կորուստ
իւղոյդ. զի մարթ
էր վաճառել զդա
մեծագնի. և տալ
աղքատաց.
Գիտաց Յս և աս
է ցնոսա. զի աշ
խատ առնէք զկի
նդ. գործ մի բա
րի գործեաց դա
յիս. յամ ժամ
զաղքատս ընդ
ձեզ ունիք. բայց
զիս ոչ հանապազ
ընդ ձեզ ունիք.
մհէ Արկանել դորա
զիւղդ ի մարմին
իմ առ ի թաղելոյ
զիս նշանակեաց.

Բայց ամէն ասեմ
ձեզ. զի ուր քա
րոզեսցի աւետա
րանս այս ընդ ամ
աշխարհ. խօսես
ցի. և զոր արար դա
ի յիշատակ դորա.
մհը Յայնժամ գնաց
մի յերկոտասանի
ցն. անուանեալն
յուդա սկարիով
տացի առ քահա
նայապետսն և աս
է. զինչ կամիք
տալ ինձ և ես մատ
նեցից զնա ձեզ.
Եւ նոքա կշռեցին
նմա երեսուն ար
ծաթի. և յայնմհե
տէ խնդրէր պա
րապ զի մատնեսցէ

մհէ մհը

զնա նոցա։

յառաջ
նում աւուր
բաղարջակերացն
մատեան աշակեր
տքն առ յս եւ ասեն
ո՞ւր կամիս զի պատ
րաստեսցուք քեզ
ուտել զպասեքն։
Եւ նա ասէ ցնոսա
երթայք ի քաղա
քն առ այս ինչ
եւ ասասջիք ցնա։
վարդապետն ասէ
ժամանակ իմ մեր
ձեալ է. առ քեզ
առնեմ զպասեքն
աշակերտօքս
համդերձ։
Եւ արարին աշա
կերտքն որպէս եւ
հրամայեաց նոցա
յս։ եւ պատրաստ
եցին զպասեքն։
Եւ ընդ երեկոյս
եղեւ. կայր բազմե
ալ ընդ երկոտասա
նան աշակերտսն
ՃՀԹ/Դ Եւ մինչդեռ ու
տէին նոքա. ասէ
ամէն ասեմ ձեզ
զի մի ոմն ի ձէնջ
մատնելոց է զիս։
ՃՁ/Ա Եւ տրտմեցան
յոյժ. սկսան ասել
ցնա իւրաքանչիւր
ոք ի նոցանէ. մի՞
թէ ես իցեմ տէր։
ՃՁԱ/Է Պատասխանի
ետ եւ ասէ. որ
մխեաց ընդ իս զձ
ձեռն իւր ի սկաւ

ՃՀԹ ՃՁ ՃՁԱ

առակս: Նա մատ
նելոց է զիս:
Որդի մարդոյ եր
թայ որպէս եւ գր
եալ է վն̄ նր̄: բայց
վայ մարդոյն այն
միկ յորոյ ձեռս որ
դին մարդոյ մատ
նեսցի:
ՄՁԲ / Բ Լաւ էր նմա թէ
չէր ծնեալ մար
դն այն:
ՄՁԳ / Ժ Պատասխանի
ետ Յուդա որ
մատնելոցն էր զնա
եւ ասէ. միթէ ես
իցեմ վարդապետ:
Ասէ ցնա՝ դու
Է / ՄՁԴ / ՄՀԹ ասացեր:
Եւ մինչդեռ ու
տէին նոքա. առ յս̄

հաց՝ օհնեաց եւ
եբեկ: եւ ետ աշա
կերտացն: եւ ասէ՝
առէք կերայք՝
այս է մարմին իմ:
ՄՁԵ / Բ Եւ առեալ բա
ժակ. գոհացաւ.
ետ նց̄ եւ ասէ՝ ար
բէք ի դմանէ ամե
նեքին. զի այդ է ա
րիւն իմ նորոյ՝ ու
խտի որ ի վր̄ բազ
մաց հեղու ի թո
ղութի մեղաց՝
Բայց ասեմ ձեզ
ոչ եւս արբից յա
յմ հետէ ի բերոյ
որթոյ մինչեւ ցօրն
ցայն. յորժամ ար
բից զդա ընդ ձեզ
նոր յարքայութե

հաւր իմոյ։
մձգ է Օրհնեցին և
ելին ի լեառն ձի
թենեաց։
մձէ Յայն ժամ
ասէ ցնոսա
յս։ ամենեքին
դուք գայթագղե
լոց էք յայսմ գիշերի
մձը գ Զի գրեալ է թէ
հարից զհովիւն.
և ցրուեսցին ոչ
խարք հաւտին։
Այլ յետ յարուցանելոյն
իմոյ յառաջեցից
քան զձեզ ի գալիլե
եայ։
մձթ ա Պատասխանի ետ
պետրոս և ասէ
ցնա. թէպէտ և ա
մենեքեան գայթա
գղեսցին ի քէն
սակայն ես ոչ գայ
թագղեցայց։
մղ գ Ասէ ցնա յս. ամէն
ասեմ քեզ. զի յայսմ
գիշերի՝ մինչև հաւ
ու խաւսեալ իցէ՝
երիցս ուրասցիս զիս։
Ասէ ցնա պետր
ոս։ թէ մեռանել
հասանիցէ ընդ
քեզ զքեզ ոչ ու
րացայց։
Նոյնպէս և ամ
աշակերտքն ասէ
ին։
մղա ա Յայն ժամ գայ յս
ընդ նոսա ի գեւղ մի
որում անուն էր գե
սեմանի։
մղբ գ Եւ ասէ ցնոսա. նըս

մձգ մձէ մձը · մձթ մղ մղա մղբ

տարուք այդր մին
չև երթայց կացից
յաղօթս :
Եւ առեալ ընդ իւր
զպետրոս եւ զեր
կուս որդիսն զեբե
դեայ . սկսաւ տրտ
մել եւ հոգալ ։
ՃՂԴ Գ Յայնժամ ասէ
ցնոսա ։ տրտում է
հոգի իմ մինչև ի
մահ ։ կացէք աստ
եւ սկ եցէք ընդ իս ։
ՃՂԳ Ե Եւ մատուցեալ
յառաջ սակաւ
իկ մի անկաւ ի վր
երեսաց իւրոց ։ կայր
յաղօթս եւ ասէ .
հայր իմ . եթէ հն
նար է . անցցէ
բաժակս այս յինէն ։

ՃՂԵ Ա Բայց ոչ որպէս
ես կամիմ , այլ որ
պէս դու ։
ՃՂԶ Բ Գայ առ աշակեր
տսն . եւ գտանէ
զնոսա ի քուն ։ եւ աս
ասէ ցպետրոս այդ
պէս ոչ կարացէր
մի ժամ արթուն
կալ ընդ իս ։ Ար
թուն կացէք եւ ա
ղօթս արարէք
զի մի անկանիցէք
ի փորձութիւն ։
ՃՂԷ Գ Հոգիս յօժարէ .
բայց մարմինս
տկար ։
ՃՂԸ Դ Դարձեալ երկր
որդ անգամ չո
գաւ եկաց յաղօ
թս յս եւ ասէ ։ հայր

ՃՂԴ ՃՂԳ ՃՂԵ ՃՂԶ ՃՂԷ ՃՂԸ

իմ. եթէ հնարիցէ
անցանել՝ յինէն
բաժակիս այսմիկ.
ապա թէ ոչ՝ արբից
զսա՝ եղիցին կամք
քո :
Եկեալ միւսան
գամ եգիտ զնոսա
ի քուն. զի էին աչք
իւրեանց ծանրաց
եալք :
Եւ թող զնոսա՝ և
գնաց կաց յաղօ
թս երրորդ անգամ.
և դարձեալ զնոյն
բան ասաց :
Յայնժամ գայ առ
աշակերտսն և ասէ
ցնոսա :
ճղթ Ննջեցէք այսու
հետև հանգերուք :

Ահա հասեալ
է ժամ. և որդի
մարդոյ մատնի ի
ձեռս մեղաւորաց.
արիք երթիցուք
աստի. զի ահա հաս
եալ է հաս որ մատ
նելոցն է զիս :
մ Եւ մինչդեռ նա
զայն խօսէր. ա
հա յուդա մի յերկո
տասանիցն եկն և
ընդ նմա ամբոխ բա
զում սրովք և բրօք.
ի քահանայապե
տիցն և ի ծերոց
ժողովրդեանն :
մա Եւ որ մատնելոցն
էր զնա. ետ նց նը
շան և ասէ ընդ որ
ում ես համբուրե

ցից նմա զնա
ունիցիք
Եւ վաղվաղա
կի մատուցեալ
առ յս̅ ասէ ողջ
լեր վարդապետ.
և համբուրեաց
ընդ նմա։
Եւ յս̅ ասէ ցնա
ընկեր. վ̅որոյ ե
կիր
Յայն ժամ մա
տուցեալ արկին
ձեռս ՚ի յս̅. և կա
լան զնա։
ՄԲ Եւ ահա մի ոմն
յայնցանէ որ է
ին ընդ յի̅. ձգեաց
զձեռն և եհան
զսուր իւր. և եհար
զծառայ քահա

Ա ՄԲ   Մր ՃԾԴ   Ղ ՃԾԵ   Մ ՃԿ

նայապետին. և ՚ի
բաց եհան զունկն
նորա ։~
ՄԴ Յայն ժամ ասէ
ցնա յս̅. դարձո՛
զսուրդ անդրէն ՚ի
տեղի իւր. զի ամե
նեքին որ սուր առ
նուն. սրով անկա
նիցին։
Եւ համարիցիս
թէ ոչ կարեմ ա
ղաչել զհայր իմ.
և հասուցանիցէ
ինձ այ ժմ աւելի
քան զերկոտա
սան գունդս հրեշ
տակաց։ այլ զի
արդ լնուցուին գիրք
թէ այսպէս պարտ է
լինել։

Ա ՄԴ

ՄԴ ա Յ այնժամ ասաց
յի ցամբոխսն. Իբ
րեւ ի վր աւազակի
ելէք սուսերօք
եւ բրաւք ունել զիս
հանապազ առ ձեզ
ի տաճարին նստէի
եւ ուսուցանէի. եւ
ոչ կալայք զիս։
Այս ամն եղեւ՝ զի
լցցին գիրք մար
գարէիցն։
ՄԵ գ Յ այնժամ աշա
կերտքն ամենեքեան
թողին զնա եւ
փախեան։

ՄԶ Իսկ նոքա կա
լեալ զյս ա
ծին առ կայիա
փա քահանայա
պետ. ուր դպիրք
եւ ծերք ժողովեալ
էին։
ՄԷ դ Եւ պետրոս զհե
տ նր երթայր բա
ցագոյն մինչեւ ի
սրահ քահանայա
պետին։ եւ մտեալ
ի ներքս՝ նստէր
ընդ սպասաւորսն
տեսանել զկատա
րածն։
ՄԸ Է Իսկ քահանայա
պետքն եւ ամ ա
տեանն՝ խնդրէին
սուտ վկայութի
զյէ՝ զի սպանա
նիցեն զնա. եւ ոչ
գտանէին իբրեւ զ
մեծ. սուտ վկայ
ին մատուցելոց։
ՄԹ Է Յ ետոյ մատու

Մ	Մր	Ղ	Յ
ՄԴ	ՃՀԵ	-	-
ՄԶ	ՃՀԶ	ՄՂ	ՃԿԲ
ՄԷ	ՃՀԷ	ՄՂա	ՃԿԳ
ՄԸ	ՃՀԸ		ՃԿԴ

Մ	Մր	Ղ	Յ
ՄԸ	ՄԸ	-	ՄԷ
ՄԹ		-	

ցեալ երկու սուտ
վկայք ասէին՝ թէ
սա ասէր՝ կարող
եմ քակել զտա
ճարն այ եւ զերիս
աւուրս շինել։
Եւ յարուցեալ
քահանայապե
տն. ասէ ցնա. Ոչ
տաս ինչ պատասխա
խանի զինչ դոքա
ամբաստանենդ
զքէն։
Եւ յս լռեալ կայր։
Պատասխանի ե
ետ քահանայա
պետն եւ ասէ ցնա
երդմնեցուցանեմ
զքեզ յած կեն
դանի զի ասասցես
մեզ թէ դու ես քն

որդի այ։
Ասէ ցնա յս. դու
ասացեր։
յժ Բայց ասեմ ձեզ
յայսմ հետէ տե
սանիցէք զորդի
մարդոյ նստեալ
ընդ աջմէ զօրու
թեան եւ եկեալ ընդ
ամպս երկնից։
յժա Յայնժամ քահանա
նայապետն պատա
ռեաց զհանդե
րձս իւր եւ ասէ
հայ հոյեաց։
յժբ Զի՞ եւս պիտոյեն
մեզ վկայք։ ահա
այժմ լուայք զհայ
հոյութիւն դորա
զինչ համարիք ձեզ
Նոքա պատաս

Մ	Մր	Ղ	Յ
յժ	ձղա	մղէ	կԲ
յժա	ձղբ		
յժբ	ձղգ	մղթ	

խանի ետուն եւ ա-
սեն. մահապարտ է:
ճժգ Յայնժամ թքին
ընդ երեսանր եւ կռ-
փեցին զնա. եւ ո-
մանք ապտակե-
ցին եւ ասեն. մար-
գարէաց մեզ քրիստ-
ոսէ որ է հարն զքեզ:
ճժդ Իսկ պետրոս նըս-
տէր արտաքոյ ի
գաւթին: մա տեա-
ռ նա աղախին մի
եւ ասէ: եւ դու ընդ
յի գալիլեացւոյ էիր:
Նա ուրացաւ ա-
ռաջի ամենեցուն
եւ ասէ. թէ ոչ գի-
տեմ զինչ խօսիս:
ճժե Եւ ելեալ նորա ար-
տաքս ի դրունսն
ետես զնա այլ կին
մի եւ ասէ ցայնո-
սիկ որ անդ կային
եւ սա ընդ յի նազ-
ովրեցւոյ էր:
Եւ դարձեալ ու-
րացաւ երդմամբ
թէ ոչ գիտեմ զայրն:
Եւ յետ սակաւ
միոյ մատուցեալ
որք կայինն անդ
ասեն ցպետրոս
արդարեւ դու ի նո-
ցանէ ես: քանզի
եւ խօսք քո յայտ
առնեն զքեզ:
Յայնժամ սկսաւ
նզովել եւ երդնուլ
թէ ոչ գիտեմ զայրն:
Եւ նոյն ժամ
խաւսեցաւ:

մ	մր	ղ	յ
ճժգ	ճղդ	մղդ	ճհբ
ճժդ	ճղէ	մղա	ճհգ ճհը
ճժե	ճղզ	մղբ	ճհէ

յճղ ե Եւ յիշեաց պետ
րոս զբանն յի զոր
ասաց. թէ մինչ
չև հաւու խօ
սեալ. էրիցս
ուրասցիս զիս. և
ելեալ արտաքս ե
լաց դառնապէս

յճղ ա Եւ ընդ առաւօ
տն խոր
հուրդ արա
րին ամ քահա
նայապետք և
ծերք ժողովրդե
անն վն յի սպա
նանել զնա. կապե
ցին զնա և տարին
գնացին.
յճզ ա Եւ տուին ի ձեռս
պոնտացոյ պիղա

տոսի դատաւորին.
յճթ ա Յայնժամ տեսե
ալ յուդայի որ մա
տնեացն զնա թէ
պարտաւորեցաւ.
և դարձոյց զարծ
աթն առ քահա
նայապետսն և ծե
րս ժողովրդեանն
և ասէ. մեղայ զի
մատնեցի զարիւն
արդար.
Եւ նք ասեն մեզ
չէ փոյթ, դու գի
տես.
Եւ ընկեց զարծա
թն ի տաճարին և
գնաց. և չոգաւ
խեղդեցաւ.
Եւ քահանայա
պետքն առեալ

Մտ	Մր	Ղ	Յ
յճղ	ճղէ	մղդ	

Մտ	Մր	Ղ	Յ
յճղե	ճղը	մղէ	
յճզ			
յճթ	ճղթ		ճհղ

զարծաթն ասեն
ոչ է արժան ընդու-
նել զայդ ի կորբ-
անն. քանզի գին
արեան է։
Խորհուրդ առ-
եալ գնեցին այնու
զագարակն բրտի ի
գերեզման օտարաց։
Վասն այնորիկ կո-
չեցաւ ագարակն
այն ագարակ ար-
եան մինչև ցայս-
օր։ Յայն ժամ
լցաւ որ ասացեալն
ի ձեռն Երեմիայի
մարգարէի։ և առ-
ին զերեսուն ար-
ծաթին զգինն
վաճառելոյն՝ զոր
արկին յորդոցն իսրլի։

և ետուն զնա յագա-
րակն բրտի՝ որպէս
հրամայեացին ինձ տր։
յէ Իսկ Յս եկաց առա-
ջի դատաւորին։
Եհարց ցնա դա-
տաւորն և ասէ։
Դու ես թագաւոր
հրէից։
Իսկ Յս ասէ՝ դու
ասացեր։
յեա Եւ ի չարախօսելն
նր ի քահանայապե-
տիցն և ի ծերոց՝
ոչ ինչ ետ պատա-
սխանի։
Յայն ժամ ասէ
ցնա պիղատոս՝ ոչ
լսես՝ որչափ դքա
հակառակ քո վը-
կայեն։ և ոչ ետ նմ

Օ
մ մր ղ յ
յե մ … յհէ
յեա մա յբ ձձ ձղ

պատասխանի և
ոչ բանիւ մի։ մինչև
զարմանալ դատա
ւորին յոյժ։
ՅԻԲ Բ Բայց ըստ տօնի
սովորէր դատաւ
որն արձակել ժո
ղովրդեանն կապ
եալ մի զոր կամէին։
ՅԻԳ Բ Ունէին յայնժամ
կապեալ մի նշան
աւոր՝ որում անո
ւնէր յեսու բարա
բբա։
Եւ ժողովե
ցան՝ ասէ ցնոսա
պիղատոս։ զո՞ կա
միք յերկուց աստի
զի արձակեցից ձեզ՝
զյեսու բարաբբա
եթէ՝ զյս զանու

անեալն քս։ Քան
զի գիտէր թէ առ
նախանձու մատ
նեցին զնա։
ՅԻԴ Ժ Մինչ նստէր
յատենին՝ առաքե
աց առ նա կինն իւր
և ասէ։ չկա ինչ քո
և արդարոյն այնո
րիկ՝ զի բազում անցք
անցին ընդ իս այս
օր յանուրջս վա
նորա։
ՅԻԵ Եւ քահանայա
պետքն և ծերք
հաւանեցուցին
զժողովուրդն՝ զի
խնդրեսցեն զբարա
բբայն և զյս կոր
ուսցեն։
Պատասխանի ետ

Մ ՅԻԲ ՅԻԳ — Մր ՄԲ ՄԴ — Ղ ՅՂԹ — Է — Մ ՅԻԴ — Մր ՄԴ — Ղ ՄՅ — Յ ՃԾԴ

դատաւորն եւ ասէ
ցնոսա· զո՞ր կամիք
զի արձակեցից ձեզ
յերկուց այդի :
Նոքա ասեն
զԲարաբբա :
ճիզ Ասէ ցնոսա պիղա
տոս : Իսկ զի՞ արա
րից զՅս յանուանեա
նեալն Քս :
Ասեն ամենեքեան
խաչեսցի :
Նա ասէ՝ զինչ
չար արար :
Նոքա առաւել
եւս աղաղակէին
եւ ասէին խաչես
ցի :
ճիէ Ժ Տեսեալ պի
ղատոսի՝ թէ ոչ
ինչ օգնէ :~

Այլ առաւել խռո
վութիւն լինի· ա
ռեալ ջուր լուաց
զձեռս առաջի ժո
ղովրդեանն եւ ասէ
քաւեալ եմ ես յարե
նէ արդարոյդ այդ
միկ՝ դուք գիտասջիք
Եւ պատասխանի
ետ ամն ժողովուր
դն եւ ասէ : արիւն
դորա ի վերայ մեր՝ եւ
ի վերայ որդւոց մերոց :
ճիը Ժ Յայնժամ արձակեաց
նոցա զԲարաբբայն :
Եւ զՅս գան հա
րեալ ետ ի ձեռս
զի խաչեսցի :
ճիթ Ժ Յայնժամ զինուո
րք դատաւորին
առին զՅս յապա

Մ	Մր	Ղ	Յ
ճիզ	մէ	յժ	ճձէ
ճիէ	·	յժդ	ճղդ

Մ	Մր	Ղ	Յ
ճիը	մզ	յժդ	ճղգ
ճիթ	մէ	·	ճձէ ճձէ

րանս · և ժողովե
ցին ի վ(ե)ր(այ) նո(ցա) զամ(ենայն)
զգունդն ։
Երկացուցին
զնա · և արկին զն(ո)
նովա(ւ) քղամիդ
կարմիր ։ և բոլորե
ալ պսակ ի փշոց
եդին ի գլ(ու)խ նո(ր)ա ։
և եղեգն յաջոյն ձե
ռին նորա ։
Ծունր իջեալ
առաջի նո(ր)ա կատա
կէին և ասէին ·
ողջ լեր Թագա(ւո)ր
որ հրէից ։
ՅԼ Դ Թքեալ ի նա
առնուին զեղեգն
և ծեծէին զգլ(ու)խ
նորա ։
Յորժամ ձա

ղեցին զնա մերկա
ցուցին ի նմանէ
զքղամիդն · և ա
գուցին նմ(ա) զիւր
հանդերձն · և տա
րան զնա ի խաչ
հանել ։
ՅԼԱ Ա Ելեալ արտա
քոյ գտին այր մի
կիւրենացի անուն
սիմովն · զնա կա
լան պահակ զի
բարձցէ զխաչն
նորա ։
ՅԼԲ Ա Եկեալ ի տեղին
անուանեալ գող
գոթայ ։ որ է տե
ղի կառափելոյ ։
ՅԼԳ Ա Ետուն նմ(ա) ըմ
պել գինի ընդ լե
ղի խառնեալ ։ և

Մ ՅԼ | Մր ՄԷ | Յ ՃՀԵ · ՃՀԶ

Մ ՅԼԱ ՅԼԲ ՅԼԳ | Մր ՄԸ ՄԹ | Ղ ՅԺԷ | Յ ՃՂԷ

եւ ճաշակեաց
ՅԼԳ ոչ կամէր ըմպել։
Եւ հանեալ զնա
ի խաչ. բաժանե
ցին զհանդերձս
նորա վիճակաւ. զի
լցցի բանն որ ասա
ցաւ ի մարգարէ
էն. բաժանեցին
զհանդերձս իմ յիւ
րեանս. եւ ի վե
րայ պատմուճանի իմոյ
վիճակս արկանէ
ին։ Եւ նստեալ պա
հէին զնա։
ՅԼԵ Եւ եդին ի վր գլ
խոյ նորա գրեալ
զվնաս նորա. թէ
այս է թագաւորն
հրէից։
ՅԼԶ Այն ժամ հանէին

ընդ նմա ի խաչ. եր
կու աւազակս. մի
յաջմէ նորա եւ մի
յահեկէ.
ՅԼԷ Եւ որ անցանէին
հայհոյէին զնա
շարժէին զգլուխս
իւրեանց եւ ասէին.
Վահ որ քակէիր
զտաճարն. եւ զե
րեք աւուրս շինէ
իր զնա. ապրեցո
զքեզ. թէ որդի ես
այ. էջ ի խաչէդ։
ՅԼԸ Նոյնպէս եւ քա
հանայապետքն.
ծաղէին յանդերձ
դպրաւքն եւ ծերով
ք. եւ ասէին. զայլս
ապրեցոյց. զինքն
ոչ կարէ ապրեցու

Մ	Մր	Ղ	Յ	Մ	Մր	Ղ	Յ
ՅԼԳ	ՄԺ	ՅԺԸ	ՃՂԵ	ՅԼԷ	ՄԺԴ	ՅԻԴ	ՃՂԹ
ՅԼԵ	ՄԺա	ՅԻա	ՃՂԴ-ՃՂ	ՅԼԸ	ՄԺԵ	ՅԻԵ	ՃՂԸ
ՅԼԶ	ՄԺԲ				ՄԺԶ	ՅԻԹ	

ցանել. եթէ թա
գաւորէ իղի իջցէ
այժմ ի խաչէդ՝ և
հաւատասցուք :
եթէ յուսացաւ
յած. փրկեսցէ
այժմ զդա եթէ
կամի զդա : քանզի
ասաց եթէ այ որ
դի եմ :

շլթ
բ
Նոյն և աւազ
ակքն որ խաչեալ
էին ընդ նմա նախա
տէին զնա :

շխ
բ
Ի վեցերորդ ժամէ
աւուրն խաւար ե
ղև ի վր ամ երկրի :
մինչև ցիններորդ ժամն :

շխա
բ
Եւ զիններորդ ժամաւն
գոչեաց յս ի ձայն
մեծ և ասէ : էլի

էլի՝ լամասաբաք
թանի : այսինքն՝
ած իմ ած իմ, ընդ
էր թողեր զիս :
Եւ ոմանք յայնցանէ
որ անդն կային իբ
րև լուան ասէին՝
զեղիա կարդայ դա :

շխբ
բ
Եւ վաղվաղակի
ընթացեալ մի ոմն
ի նոցանէ՝ առ սպ
ունգ լի քացաւ
խով հարեալ յե
ղեգան եւ ըմպէր
նմա :
Եւ կէսքն ասէին
թող տեսցուք եթէ
գայ եղիա փրկել
զդա :

շխգ
ա
Եւ յս դարձեալ
աղաղակեաց՝ ի

մ
շլթ
շխ
շխա

մր
մծէ

ղ
շիբ

մ
շխբ
շխգ

մր
մծթ
մխ
մխա

ղ
շիէ
շիէ

ձայն մեծ և ար
ձակեաց զոգին ։
ՅԽԳ Բ Եւ վարա
գոյր տաճարին ցե
լաւ յերկուս ի վե
րուստ մինչ ի խոնար
ՅԽԴ Ժ Եւ երկիր շարժե
ցաւ · և վէմք պա
տառեցան ։ Եւ գե
րեզմանք բացան ։
Եւ բազում մարմինք նն
ջեցելոց սրբոց յա
րեան ։ Եւ ելեալ ի գե
րեզմանացն յետ
յարութեանն նր մը
տին ի քաղաքն սբ
և երևեցան բազ
մաց ։
ՅԽԵ Բ Իսկ հարիւրա
պետն և որ ընդ
նմա պահէին զՅս ։

իբրև տեսին զշար
ժումն և զեղեալ
սն · երկեան յոյժ
և ասեն · արդարև
այ որդի էր սա ։
ՅԽԶ Ա Էին անդ կանա
յք բազումք · կային ի
հեռաստանէ և
հայէին · որք եկին
զհետ Յի ի գալիլէէ
պաշտել զնա ։
Յորս էր մարիամ
մագդաղենացի · և
մարիամ յակով
բայ · և յովսեայ
մայր որդւոցն
զեբեդեայ ։
ՅԽԷ Ա Իբրև երե
կոյ եղև եկն
այր մի մեծատուն
յարիմաթեայ · որ

ում անուն էր յով
սէփ ․ որ և աշա
կերտեալ էր յի ։
սա մատուցեալ
առ պիղատոս խը
նդրեաց զմարմինն յծա
յսի ։
Յայնժամ պիղա
տոս հրամայեց
տալ զմարմինն ։
յկթ Եւ առեալ զմար
մինն յովսէփ՝ պա
տեաց սր կտաւո
վք և եդ ի նոր գե
րեզմանի զոր փո
րեաց ի վիմի ․ և
թաւալեցուցեալ
կափարիչ դրան
գերեզմանին վէմ
մի մեծ գնաց ։
յծ Էին անդ մարիամ

մագդաղենացի ․
և միւս մարիամն
նստէին հան
դէպ գերեզմա
նին ։
Եւ ի վաղիւ
անդր որ է
յետ ուրբաթուն՝
ժողովեցան քահա
նայապետքն ․ և փա
րիսեցիքն առ պի
ղատոս և ասեն ։
տէր ․ յիշեցաք զի
մոլորեցուցիչն այն
ասէր մինչ կեն դա
նի էր թէ յետ ե
րից աւուրց յառ
նեմ ․ արդ հրամա
եա զգուշանալ զգե
րեզմանն մինչև
ցերիս աւուրս ․ զու

ցէ եկեալ աշակերտ
քն գողանայցեն
զնա և ասիցեն ժո
ղովրդեանն թէ յա
րեաւ ի մեռելոց. և
լինիցի յետին մոլո
րութիւն չար քան
զառաջինն.
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս. ունիք զզաւ
րականն. երթայք
զգուշացարուք որ
պէս և գիտէք.
Նոքա երթեալ
զգուշացան գերեզ
մանին. և կնքեցին
զվէմն համդերձ
զաւրակա
նաւքն.
Յերեկոյի
շաբաթուն

յորում լուսանայր
միաշաբաթին.
եկն մարիամ մագ
դաղենացի. և միւս
մարիամն տեսա
նել զգերեզմանն.
Եւ ահա շարժու
մն մեծ եղև. զի
հրեշտակն իջե
ալ յերկնից մա
տուցեալ ի բաց
թաւալեցոյց զվէ
մն ի դրաց ան
տի. և նստէր ի վերայ
նորա. և էր տեսիլ
նորա իբրև զփայլ
ակն. և համդերձ
նորա սպիտակ իբր
և զձիւն.
Յահէ անտի
նորա խռովեցան

պահապանքն
և եղեն իբրև զմե
ռեալս ։
Պատասխանի
ետ հրեշտակն
և ասէ ցկանայսն
մի երկնչիք դուք
գիտեմ զի զյս
զխաչեալն խնդ
րէք ։ չէ աստ քան
զի յարեաւ որպէս
ասացն ։ եկայք
տեսէք զտեղին
ուր կայր ։
Եվ վաղվաղակի
երթայք ասացէք
աշակերտացն նորա
թէ յարեաւ ։ և ա
հա յառաջանայ
քան զձեզ ի գա
լիլեա անդ տեսա
նիցէք զնա ահա
ասացի ձեզ ։
Եվ ելեալ վաղվա
ղակի ի գերեզմա
նէ անտի ահիւ և
խնդութեամբ բազմաւ
ընթանային պատ
մել աշակերտացն ։
Եվ ահա յս պատա
հեաց նոցա և ա
սէ ողջ էք ։
Եվ նոքա մատուցեալ
կալան զոտս նորա
և երկիր պագին
նմա ։
Յայնժամ ասէ
ցնոսա յս ։ մի երկն
չիք երթայք ա
սացէք եղբարցն
իմոց զի երթիցեն
ի գալիլեա ։ և անդ

տեսցեն զիս ։
Իբրեւ նոքա գնա-
ցին․ ահա ոմա-
նք ի զօրական
ացն եկին ի քա-
ղաքն․ եւ պատմե-
ցին քահանայա
պետիցն զամ որ
ինչ եղեւն
Նոքա ժողովեալ
հանդերձ ծերովք
խորհուրդ առեալ
արծաթ յոյժ ե-
տուն զօրակա-
նացն․ եւ ասեն․
ասասջիք․ եթէ ա-
շակերտքն նր եկե-
ալ գիշերի գողա-
ցան զնա մինչ մեք
ի քուն էաք ։ Եւ եթէ
լուր լիցի այդ առ
դատաւորն մեք
հաւանեցուցք զնա
եւ զձեզ անհոգս
արասցուք ։
Նոցա առեալ
զարծաթն արա-
րին որպ ուսանին ։
Եւ ել համբաւս այս
ի հրէից մինչեւ
ցայսօր ։
Իսկ մետասանն
աշակերտքն
գնացին ի գալիլ
եայ ի լեառն ուր
ժամադիր եղեւ նոցա
յս․ իբրեւ տեսին
զնա․ երկիր պա-
գին նմա․ եւ ոմանք
յերկուանային ։
Մատուցեալ
յս խօսեցաւ

ընդ նս̅ և ասէ. տուաւ ինձ ամ̅ իշխանութի̅ յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս հայր և ես առաքեմ զձեզ. գնացէք այսուհետև աշակերտեցէք զամ̅ հեթանոսս. մկրտեցէք զնս̅ յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ուսուցէք նց̅ պահել զամ̅ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ.

Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամ̅ աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի.

Աւետարան Ըստ.
Մատթէոսի. Ղուկաս
գրութի Մարկոսի ա
ւետարան են:

Աւետարանս որ ըստ
Մարկոսի գրեալ է. սոյն
Մարկոս աշակերտ պետ
րոսի. և ընթացակից պօ
ղոսի. գրեաց զաւետար
անս զայս: և դնէ սկիզբն
աւետարանի: Ի յովհա
նու քարոզութենէն. և
մկրտութիւն յովհաննու
է. առանց վկայութեան յէ
սայեայ մարգարէէ: նշա
նակէ և զփորձութիւն ի
լերինն. և ոչ ասէ զփորձ
անսն: և պատմէ և զնն
ընտրութեան աշակերտացն
և նշանս և արուեստս զոր
արար. և զխորհուրդ մատ
նութեան և զչարչարանացն
որ և մատնեցաւ պիղա
տոսի և խաչեցաւ մար
մնով: և զի զինուորքն
բաժանեցին զհանդերձս
նր: և զի մարմինն եղաւ
ի գերեզմանի. և յարեաւ
երեքօրեայ. և զի ջանէր
հրեշտակին և երևել կա
նանցն: և զնոյն պատ
մեցին աշակերտացն:
Մարկոս հռոմայեցւոց
պետրոսի վիմի. գրեաց
զաւետարանս իւր յա
ղէկ սանդր քաղաքի. ի
լեզու եգիպտացի. զ̄ը
կնի. ԺԵ. ամի համբար
ձման փրկչին: Տունս գլխ
ոց: Վկայութիւնս. ԺԵ:
Սոյնս. Ռ̄. Ղ̄Խ: ..
Աւետարանս գլխոց

որս ·ծե· Հեշտս ·ճհդ· տն·բ· յի·ժ· բի·բ·
իէլ·գ· տերունական· հրմն· յա· ձա· այ· ԺԵ· իղէ·ա·
Մարկոս՝ բարձր պատուար կամ իվր տանեցն:

	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս	Մատթէոս
Դիւահարին:	ա			
Պետրոսի զոքանչին:	բ	թ		ը
Բժշկութեան պէսպէս հիւանդաց:	գ	գ		թ
Բորոտին:	դ	ժբ		զ
Անդամալուծին:	ե	ժգ	ե	ժգ
Ղեւեա մաքսաւորին:	զ	ժդ		ժդ
Չորացեալ ձեռինն:	է	ժե		իա
Առաքելոցն ընտրութեան:	ը	ժզ իէ		ժթ
Սերմանեացն առակին	թ	իբ իթ		իգ
Սաստելոյ ջուրցն	ժ	իգ		ժա
Լեգէոն այսն:	ժա	իդ		ժբ
Դստեր ժողովրդապետին:	ժբ	իե		ժե
Արեանհոսին:	ժգ	իզ		ժզ
Համարոյ առաքելոցն:	ժդ	իէ ժը		ժթ
Յովհաննու և Հերովդի:	ժե			իէ
Հինգ հացին և երկու ձկանցն:	ժզ	իը	ը	իզ
Իվր ծովուն գնալոյն:	ժէ		թ	իէ

		Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս	Մատթէոս
Վն	Անցանելոյն զպատուիրանաւն :	ժը			իը
Վն	Ասորոյ կնոջն փիւնիկեցւոյ :	ժթ			իթ
Վն	Համերն և խլին :	ի	լթ		իբ
Վն	Եաւթն հացին :	իա			լա
Վն	Խմորոյ փարիսեցւոցն :	իբ	խդ		լբ
Վն	Կուրին :	իգ			
Վն	Հարցանելոյ կեսարիայ :	իդ	իթ		լգ
Վն	Այլակերպութեան տեառն :	իե	լ		լդ
Վն	Լուսնահարին :	իզ	լա		լե
Վն	Խորհելոյն թէ ով իցէ մեծ :	իէ	լբ հէ		լէ
Վն	Հարցանելոյն թէ պարտ է արձակել :	իը			խ
Վն	Հարցանելոյն մեծատանն զյն :	իթ	կզ		խա
Վն	Որդւոցն զեբեդեայ :	լ			խգ
Վն	Բարտիմէոսի :	լա	կդ		խդ
Վն	Յաւանակին :	լբ	կը	ժդ	խե
Վն	Չորանալոյ թզենոյն :	լգ			խէ
Վն	Անյիշաչարութեան :	լդ			
Վն	Հարցանելոյ քահանայապետիցն :	լե	խթ		խը
Վն	Այգւոյն :	լզ	հ		ծ
Վն	Հարցանելոյ զհարկանէն :	լէ	հա		ծբ
Վն	Սադուկեցւոցն :	լը	հբ		ծգ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ։ ՅԻ ՔԻ ՈՐԴՒՈՅ ԱՅ ԵՒ

գրեալ է ի մարգարէս՝ ահաւասիկ ես

առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո. որ

հանդերձեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։

Բ Ա Ձայն բարբառո
ոյ յանապատի.
պատրաստ արա
րէք զճանապա
րհ տն և ուղիղ
արարէք զշաւի
ղս նորա։
Գ Ա Եղև զի յով
աննէս մկրտէր յա
նապատի։ և քա
րոզէր մկրտութի
ապաշխարութե
ի թողութի մեղց։
Ելանէր առ
նա ամ աշխարհն
հրէաստանի. և
երուսաղէմացիք ամենե
քեան. և մկրտէ
ին ի նմանէ ի յոր
դանան գետ խոս
տովանեալ զմեղս
իւրեանց։
Եւ էր յովհան
նէս զգեցեալ ստե
ւ ուղտու։ և գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ
իւր և կերակուր
նր մարախ և մեղր
վայրենի։
Դ Ա Քարոզէր և աս
էր գայ զօրագոյն
քան զիս զկնի իմ
որում չեմ բաւա
կան խոնարհել
լուծանել զխրացս
կօշկաց նր. նա
մկրտեսցէ զձեզ
հոգւովն սրբով։
Ե Բ Եւ եղև յաւուրսն
յայնոսիկ. եկն յս
ի նազարեթէ գա
լիլեացւոց. և մկր

Մր Բ Դ Ղ Ե Յ Ժ Մ Ճ Թ
Մր Դ Ե Ղ Ժ Յ Գ․Ժ․Ժ․Ի Մ Ճ

տեցաւ ի յովհան
նէ ի յորդանան :
Նոյն ժամայն
ընդ վերանալ ի ջը
րոյն · ետես ցելե
ալ զերկինս : եւ
զհոգին այ իբրեւ
զաղաւնի իջա
նել ի վր նր :
Ձայն եղեւ յերկ
նից եւ ասէ · դու
ես որդի իմ սիրելի
ընդ քեզ հաճե
ցայ :
Նոյն ժամայն
հոգին հանէ զնա
յանապատ :
Եւ էր նա անդ
զաւուրս քառաս
ուն փորձեալ ի
սատանայէ :

Եւ էր ընդ գազա
նս եւ հրեշտակք
պաշտէին
զնա

Յետ մատն
ելոյն յով
հաննու եկն յս ի
գալիլեա :
Քարոզէր զաւե
տարանն այ եւ ա
սէր· թէ կատարե
ալ է ժամանակ
եւ հասեալ է ար
քայութիւն այ : ա
պաշխարեցէք եւ
հաւատացէք յաւ
ետարանն :
Եւ բրեւ անցանէր
առ ծովեզերբն
գալիլեացոց · ետես
զսիմովն եւ զանդ

րէաս եղբայր Սի
մոնի զի արկեալ
էին ուռկանս
ի ծով. քանզի ձկն
որսք էին ::
ժ Եւ ասէ ցնոսա Յս.
եկայք զկնի իմ. եւ
արարից զձեզ լի
նել որսորդս մար
դկան ::
դ Եւ վաղվաղակի
թողեալ զուռկա
նսն գնացին զհե
տ նորա :
ժա Եւ մատուցեալ
անտի սակաւիկ
մի՛ յառաջ ետես
զՅակովբոս զեբե
դեայ. եւ զՅովհան
նէս եղբայր նոր
եւ զնոսա ի նաւին.

մինչ կազմէին
ուռկանս. եւ կոչ
եաց զնս ::
Եւ վաղվաղակի
թողեալ զհայրն
իւրեանց զզեբեդ
ոս ի նաւին վարձ
կանօքն հան
դերձ գնացին
զհետ նր ::
ժբ Եւ մտանեն ի
կափառնայ
ում. եւխակ եւխակ
ի շաբաթուն մը
տեալ ի ժողովու
րդն ուսուցանէր
զնոսա ::
ժգ Եւ զարմանային
ընդ վարդապետ
ութիւն նր. զի ու
սուցանէր զնոսա

մր ժ ժա | ղ ԼԷ | յ ե | մ իա
մր ժբ | մ իա

իբրև իշխանու-
թե և ոչ որպէս
դպիրքն ։
ժդ ԺԵ Եւ էր ի ժողովրդ-
եանն նց̅ այր մի
յորում այս պիղծ
գո̅յր ի նմա ։ որ ա-
ղաղակեաց և աս-
է ։ Թո̅ղ տուր
զի՞ կայ մեր և քո յս̅
նազովրեցի եկիր
կորուսանել զմեզ ։
գիտեմ զքեզ ով
ես ս̅րբ ա̅յ ։
Սաստեաց ի նմա
յս̅ և ասէ . կարկե-
աց և ել ի դմանէ ։
Եւ զարկոյց զնա
այսն պիղծ և ա-
ղաղակեաց ի ձայն
մեծ և ել ի նմանէ ։

մր ժդ
ղ իդ

Եւ զարմացան ա-
մենեքեան մինչև
հարցանել ընդ միմե-
անս և ասել ։ զինչ
այս նոր վարդապե-
տութի . զի իշխա-
նութե և այսոց պղ-
ծոց սաստէ . և հը-
նազանդին նմա ։
Ել լուր նր̅ ընդ
ամ̅ կողմն գալիլե-
ացւոց
ԺԶ Եւ վաղվաղակի
ելեալ ի ժողովրդե-
նէն եկն ի տուն սի-
մովնի և անդրեայ ։
յակոբաւ և յովհա-
ննու հանդերձ ։
Եւ զոքանչ սիմ-
ովնի դնէր ջերմա-
ցեալ ։ և վաղ վա-

մր ԺԶ
ղ իզ
յ կե

Վաղվաղակի ասեն ցնա
վասն նորա : և մատու
ցեալ յարոյց զնա
կալեալ զձեռա
նէ նորա և եթող զնա
նա տենդն և պաշ
տէր զնոսա :

Իբրև երեկոյ
եղև ի մտանել ա
րեգականն բերէին
առ նա զամենայն հի
ւանդս . և զդիւահա
րս : և էր ամենայն քաղա
քն ժողովեալ առ
դրունսն :

Է Եւ բժշկեաց բա
զում հիւանդս ի
պէսպէս ախտից :

ԺԴ Ը և դևս բազումս ե
հան . և ոչ տայր
խօսել դիւացն .

ԺԵ զի գիտէին
զնա թէ քրիստոս է :

և ընդ
այգն ընդա
ռաւօտն յարու
ցեալ ել և գնաց
յանապատ տեղի
և անդ կայր յաղ
օթս :

Եւ գնաց զհետ
նորա սիմովն և որ
ընդ նմայն էին : և
իբրև գտին զնա
ասեն ցնա թէ ա
մենեքին խնդրեն
զքեզ :

Ասէ ցնոսա . ե
կայք երթիցուք
յայլ մօտաւոր
գեօղս և ի քաղաք
ս . զի և անդ քա

մր ղ
ժդ իէ
ժե իը

Է

րոզեցից՝ զի յայս
իսկ եկեալ եմ։
Եւ քարոզէր ի ժո
ղովուրդս նոցա ընդ
ամենայն գալիլեացիս
եւ զդեւս հանէր։
ԺԷ Գայ առ նա բո
րոտ մի, աղաչէր
ի ծունր իջանէր։
տէր. եթէ կամիս՝
կարող ես զիս սր
բել։
Իսկ Յիսուս գթացե
ալ ձգեաց զձե
ռն իւր մերձեցոյց
ի նա եւ ասէ՝ կամ
իմ սրբեաց։
Եւ իբրեւ ասացն
ցնա, եւ վաղվաղա
կի գնաց ի նմանէ
բորոտութիւնն, եւ
սրբեցաւ։
Եւ սաստեաց նը
մա եւ հան զնա ար
տաքս վաղվաղա
կի եւ ասէ ցնա. զը
գոյշ լեր՝ միումեք
ինչ ասիցես. այլ
երթ ցոյց զքեզ
քահանային եւ մա
տո վասն սրբութեան
քո պատարագ՝ զոր
հրամայեաց մովսէս
ի վկայութիւն նոցա։
Եւ նա ելեալ սկը
սաւ քարոզել յոյժ
եւ հռչակ հարկա
նել զբանն. մինչ
ոչ եւս կարող լինել
նմա յայտնապէս
ի քաղաք մտանել
այլ արտաքոյ յա

մր ժէ | ղ ԺԸ | մ կզ | Ը

նապատ տեղիս էր
և գային առ
նա յամէ
կողմանց։
Ի
Եւ մտեալ դար
ձեալ ի կա
փառնայում։ յետ
աւուրց լուր եղև
եթէ ի տանէ է։ և
ժողովեցան բազումք
մինչև տեղի ևս
ոչ լինէր։ և ոչ առ
դրանն. և խօսէր
նոցա զբանն։
Ե Եւ գային առ նա
բերէին անդամա
լոյծ մի բարձեալ
ի չորից։ և ի բերել
ոչ կարէին մերձե
նալ առ նա յամբո
խէ անտի. քակե

մր	ղ	մ
ի	Գ	կԳ

ցին զյարկն ուր
էր յս. և բացեալ
զառաստաղն իջու
ցին զմահիճսն
յորում կայր ան
դամալոյծն։
Եւ տեսեալ յս
զհաւատս նոցա ա
սէ ցանդամալոյ
ծն. որդեակ թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո։
Էին ոմանք ի
դպրաց անտի՝ որ
նստէին. և խոր
հէին ի սիրտս իւր
եանց. զինչ է այս
որ խօսի սա զհայ
հոյութի. ով կա
րէ թողուլ զմեղս
եթէ ոչ մի ած

Եւ գիտաց յս̃ հո
գի իւր թէ այնպս̃
խորհին ի սիրտս
իւրեանց. և ասէ
զի խորհէք զայդ
ի սիրտս ձեր. զինչ
դիւրին է. ասել
ցանդամալոյծն.
թողեալ լիցին քե
զ̃ մեղքքո՝ թէ
ասել՝ արի առ զ
մահիճս քո և երթ
ի տուն քո։
Այլ զի գիտասջիք
եթէ իշխանութի
ունի որդի մարդոյ.
ի վր̃ երկրի թողուլ
զմեղս. ասէ ցան
դամալոյծն. քեզ
ասեմ՝ արի առ զ
մահիճս քո և երթ
ի տուն քո։
Եւ յարեաւ. և
վաղվաղակի առ
զմահիճսն. ել ա
ռաջի ամենեցուն.
մինչ և զարմանալ
ամենեցուն. և փա
ռաւոր առնել զա̃ծ
և ասել. թէ այս
պիսի ինչ եր
բէք ոչ տե
սաք։
Ել դարձե
ալ ի ծովեզն
և ամ̃ ժողովուրդն
գայր առ նա և ու
սուցանէր զնոսա։
Եւ մինչ դեռ ան
ցանէր ետես զ
ղևի ալփեան զի
նստէր ի մաքսա̃

խա

Գ

մր խա
ղ լե
մ հա

որութե · և ասէ
ցնա եկ զհետ իմ :
Յարուցեալ գն
աց զհետ նորա
ԻԲ Բ Եւ եղև ի բազմել նո
րա ի տանն նորա · և ահա
բազում մաքսաւորք
և մեղաւորք բազ
մեալ էին ընդ Յի ·
և ընդ աշակերտսն
նորա : Քանզի էին
բազումք որ երթային
զհետ նորա :
Եւ դպիրքն և
փարիսեցիքն իբրև
տեսին թէ ուտէ
ընդ մաքսաւորս և
ընդ մեղաւորս · ա
սէին ցաշակերտսն
նորա · զի՞ է զի ընդ
մեղաւորս և ընդ
մաքսաւորս ուտէ
և ըմպէ :
ԻԴ Բ Իբրև լուաւ Յս
ասէ ցնոսա · ոչ ինչ է
պիտոյ բժիշկ ող
ջոց · այլ հիւանդ
աց · ոչ եկի կոչ
ել զարդարս · այլ
զմեղաւորս :
Եւ էին աշակեր
տքն Յովհաննու
և փարիսեցիքն ի
պահս · գան և ա
սեն ցնա · ընդէ՞ր
աշակերտքն Յով
հաննու և փարի
սեցւոցն պահեն ·
և քո աշակերտքդ
ոչ պահեն :
Եւ ասէ ցնոսա Յս ·
միթէ մարթ ինչ

Մր ԻԲ · Ղ ԼԹ · Մ ՀԲ

Մր ԻԴ · Ղ Խ · Մ ՀԴ

իցէ որդւոց առա
գաստի մինչ փե
սայն ընդ նմա իցէ
պահել. ցորքան
ընդ իւրեանս ու
նիցին զփեսայն՝
ոչ է մարթ պահել
այլ եկեսցեն աւ
ուրք յորժամ վե
րասցի ի նոցանէ
փեսայն. և ապա
պահեսցեն յաւ
ուրն յայնմիկ:
Եւ ոչ ոք կարկատան
նոր անթափ ար
կանէ ի վերայ հնա
ցեալ ձորձոյ: ապա
թէ ոչ՝ առնու
լրութիւն իւրով նո
րն ի հնոյ անտի.
և չար ևս պատա
ռումն լինի:
Եւ ոչ ոք արկանէ
գինի նոր ի տիկս
հինս: ապա թէ ոչ
պայթուցանէ գի
նին զտիկսն՝ գինին
հեղու և տիկքն
կորնչին. այլ գինի
նոր ի տիկս նորս
արկանելի է:

իդ
դ

Եւ եղև
նա ի շաբա
թու անցանել ընդ
արտորայս: և ա
շակերտքն ի գնալն
իւրեանց սկսան
հասկ կորզել և
ուտել:
Եւ փարիսեցիքն
ասեն ցնա. տես
զինչ գործեն աշա-

իե

կերտքն քո ի շաբա
թուս զոր չէ ար
ժան ։
իե բ ասէ ցնս յս
ոչ երբէք իցէ ըն
թերցեալ ձեր զոր
արարն դաւիթ ·
յորժամ պիտոյն
եղեւ քաղցեաւ նա
եւ որընդ նմայնէին
զիարդ եմուտ ի
տուն այ առ աբիա
թարաւ քահանայ
պետիւ · եւ զհացն
զառաջաւորութե
եկեր · եւ ետ այնո
ցիկ · որընդ նմայն
էին · զորոչէր օր
էն ուտել · բայց մի
այն քահանայի
ցն ։

ւ ասէ ցնոսա ·
շաբաթ վան մար
դոյ եղեւ · եւ ոչ եթէ
մարդ վան շաբա
թու ։ ապա ուրեմն
տր է որդին մարդոյ
եւ շաբաթու
եմուտ միւս
անգամ ի ժողով
ուրդն · եւ էր անդ
այր մի որոյ ձեռն
իւր գօսացեալ էր ։
ւ սպասէին նմ ·
եթէ բժշկիցէ զնա
ի շաբաթուն · զի
չարախօսեսցեն
զնմանէ ։
ւ ասէ ցայրն ո
րոյ ձեռնն գօսա
ցեալ էր ։ արի անց
ի մէջ ։

Եւ ասաց ցնոսա
զէնջ արժանէ ի
շաբաթու՝ բարի
ինչ գործել եթէ
չար առնել. ոգի
մի ապրեցուցանել
եթէ կորուսանել։
Եւ նք լռեցին։
Եւ հայեցեալ ընդ
զնոքօք լի ցասմա
մբ՝ տրտմեալ վասն
կուրութե՛ սրտից
նց. և ասէ ցայրն՝
ձգեա զձեռն քո և
նա ձգեաց։
և ողջացաւ
ձեռն
նր։

ժդ Եւ ելեալ փար
իսեցիքն վաղ
վաղակի փարիսե

ցեցքն ընդ հերովդիա
նոսացն հանդե
րձ. խորհուրդ
առնէին վասն նր
թէ զիարդ կորուս
ցեն զնա։
Եւ յիսուս աշակեր
տօքն իւրովք գն
ացին ի ծովեզրն։
ժե Եւ բազում ժողովուրդ
ի գալիլեացւոց եր
թային զհետ նորա
և ի հրէաստանէ՝
և յերուսաղէմէ՝ և յայն
կողմանէ յորդանանու։
և որք ի տիւրոսէ՝
և ի սիդոնէ բազում
ժողովուրդ իբրև
լուեալ որ չափ ինչ
առնէր՝ գային
առ նա։

մր ժդ — մ ձժե — մր ժե

Եւ ասաց ցաշա-
կերտսն իւր · զի նա-
ւակ մի պատրաստա-
կան կայցէ նմա ·
վասն ամբոխին՝ զի
մի նեղեսցեն զնա ։
Քանզի զբազումս բժշ-
կեաց մինչ գալ հա-
նել զնովաւ · զի
մերձեսցեն ի նա
որք ունէին ախտս
ինչ ։
ԻԲ Եւ այսք պղծք
յորժամ տեսանէ-
ին զնա · անկանէին
առաջի նր եւ աղա-
ղակէին եւ ասէին՝
թէ դու ես որդին
այ · Եւ նա յոյժ սաս-
տէր նց զի մի յայտ-
նի առնիցեն զնա ։

ԻԹ Բ

Ելանէ ին ի
լեառն եւ կո-
չէ առ ինքն զորս ինքն կամէ-
ցաւ · եւ չոգան
առ նա ։
Եւ արար երկո-
տասանս զի իցեն
զնովաւ · եւ զի ա-
ռաքեսցէ զնոսա
քարոզել եւ ունել
իշխանութի բժշ-
կելոյ զ ցաւս եւ
հանել զդեւս ։
Լ Բ Եւ եդ անուն սի-
մովնի՝ պետրոս ։
Եւ յակովբոս զե-
բեդեա · եւ յովհա-
ննու եղբօրն յա-
կովբայ ։ Եւ եդ նց
անուանս բանէր
գէս որ է որդիք

մր
իբ

մր
իթ
լ

ղ
ճզ
խդ

մ
հբ
ճ

որոտման ։ և զա
նդրեաս ։ և զփիլ
իպպոս ։ և զբար
թողիմէոս ։ և զմա
տթէոս զմաքսաւ
որն ․ և զթովմաս ։
և զյակոբոս ալ
փեայ ։ և զթադէ
ոս ․ և զսիմովն
կանանացի ։ և զյը
ւդա սկարիովտ
ացի որ և մատնե
ացն զնա ։

ան ի տուն
ԼԴ Է և գայ միւս
ան գամ ընդ
նմա ժողովուրդն
մինչ զի և հաց
ևս ոչ ժամանել
ուտել նոցա ։
ԼԵ Բ Եւ իբրև լուան

որ իւրքն էին ; ելին
ունել զնա՝ զի համ
արէին թէ մոլեգ
նեալ է ։
ԼԳ Բ Եւ դպիրքն որ
յէմէ իջեալ էին
ասէին թէ բեեղ
զեբուղ գոյ ի դմա
և իշխանաւն դև
ացն հանէ դա
զդևս ։
Եւ կոչեցեալ զն
նոսա առ ինքն ա
ռակաւք խօսէր
ընդ նոսա ։ զի արդ
կարէ սատանայ
զսատանայ հանել ։
և արդ եթէ թա
գաւորութի յանձ
նիւր բաժանես
ցի ․ ոչ կարէ կալ

տունն ։ Եւ եթէ
սատանայ ի վր
անձին իւրոյ յա
րեաւ. եւ բաժա
նեցաւ. ոչ կա
րէ կալ. այլ վախ
ճանեալ է ։
Ոչ ոք կարէ
լգ զկարասի հզօրի
մտեալ ի տուն նր
յափշտակել
եթէ ոչ նախ զհզ
զաւրն կապիցէ
եւ ապա զտուն նր
յափշտակեսցէ ։
լդ Ամէն ասեմ ձեզ
զի ամ̅ թողցի որ
դւոց մարդկան
մեղք եւ հայհոյ
ութիւնք որչափ եւ
հայհոյեսցեն ։

Մր լդ
Ղ ճխէ
Մ ճիգ

Բայց որ հայհոյ
եսցէ զհոգին սբ̅.
ոչ ունիցի թողու
թի յաւիտեան.
այլ պարտապան
լիցի յաւիտենիցն
մեղաց ։
Զի ասէին պիղծ
գոյ ի նմա ։
լե Գան եղբարք
նր եւ մայր նր
եւ արտաքոյ
կացեալ յղեցին
եւ կոչէին զնա ։
Եւ ամն ժողով
ուրդն շուրջ զնով
աւ նստէր. եւ իբրեւ
ասացին ցնա. ա
հաւասիկ մայր
քո եւ եղբարք քո
կան արտաքոյ եւ

Մր լե
Ղ ճբ
Մ ճլ

խնդրեն զքեզ:
Պատասխանի
ետ նոցա և ասէ.
ով է իմ մայր կամ
եղբարք: Հայե
ցեալ շուրջ զիւր
եաւ յաշակերտ
ան՝ զի նստէին: և
ասէ՝ ահաւասիկ
մայրիմ և եղբարք
իմ. զի որ առնիցէ
զկամս այ. նա է
իմ եղբայր և քոյր
և մայր:

Գ
արձեալ
սկս աւ ուսու
ցա նել առ ծով
եզե րբն: և ժո
ղովեցան զնովաւ
ժողովուրդք բա
զումք: մինչև ՚ի
նաւ մտանել նմա
և նստել ՚ի ծովուն
և ամ ժողովուրդ
քն զծովեզերբն
զցամաքն ունէին:
Եւ ուսուցանէր զն
նոսա առակօք
բազում իրս:
Եւ ասէր նոցա ՚ի
վարդապետութե
իւրում:
Թ Լսէք ահաւա
սիկ. ել սերմանօղ
սերմանել: և եղև
՚ի սերմանելն ոմն
անկաւ առ ճանա
պարհաւ. և եկին
թռչունք և կերին
զնա:
Եւ այլն անկաւ
յապառաժի՝ ուր

մտ ղ յ
ԼԳ ՀԳ Ճլա

ոչ գոյր հող բազում
և վաղվաղակի բու
սաւ. վասն զի ոչ
գոյր հիւթ երկ
րին. և յորժամ
ծագեաց արև՝ ջե
ռաւ. և զի ոչ գոյ
ին արմատք ցամա
քեցաւ:
Եւ այլն անկաւ ի
մէջ փշոց. ելին փո
ւշքն և հեղձու
ցին զնա՝ և պտուղ
ոչ ետ:
Եւ այլն անկաւ
յերկիր բարւոք
և եղեւ աճեցեալ
տայր պտուղ. և
բերէր ընդ միոյ ե
րեսուն. և ընդ մի
ոյ վաթսուն. և
ընդ միոյ հարիւր:
Եւ ասէր որ ու
նիցի ական
ջս լսելոյ
լուիցէ:
Եւ իբրև եղև
առանձինն
հարցին զնա որ
զնովաւն էին աշա
կերտաւքն հան
դերձ զառակն:
Եւ ասէ ցնոսա
ձեզ տուեալ է գի
տել զխորհուրդս
արքայութեան այ:
լէ Այլոցն որ ար
տաքինքն են՝ ամ
ենայն առակօք լինի:
զի տեսանելով տե
սցեն՝ և մի տեսցեն
և լսելով լուիցեն

մր լէ | ղ հէ | յ ճթ | մ ճգ

եւ մի խնամեսցին. զի
մի երբէք դարձ
ցին. եւ թողցի նոցա։
Եւ ասէ ցնոսա. ոչ
գիտէք զառակս
զայս. եւ զիարդ
զամ առակսն գի
տիցէք։
ԼԸ Սերմանիչն զբ
անն սերմանէ։
Եւ նոքա են որ առ
ճանապարհաւն
ուր բանն սերմանի։
Եւ յորժամ լսեն զնա
գայ սատանայ
եւ հանէ զսերմա
նեալն ի սրտից նոցա։
Եւ նոքա են որ յա
պառաժին սերմա
նեցան. որք յորժ
ամ լսիցեն զբանն
վաղվաղակի խնդ
ութեամբ ընդունին։
Եւ զի ոչ ունին ար
մատս յանձինս։
այլ առ ժամանակ
մի են. ապա ի հասա
նել նեղութեան կամ
հալածանաց վասն
բանին վաղվաղա
կի գայթագղին։
Եւ այլք են որ ի մէջ փշ
ոցն սերմանեցան.
նոքա են որ զբանն լսեն
զբանն. եւ հոգք աշ
խարհիս եւ պատ
րանք մեծութեան
մտանեն եւ հեղ
ձուցանեն զբանն
եւ անպտուղ լինի։
Եւ նոքա են որ բա
րւոք յերկիրն սեր

Մր ԼԸ
Ղ ՀԸ
Մ ՃԼԵ

մանկեցան։ որք
լսեն զբանն և ըն
դունին. և տան
պտուղ. ընդ միոյ
երեսուն. և ընդ
միոյ վաթսուն
և ընդ միոյ
հարիւր։

լթ ասէ ցնոսա
միթէ գայ
ճրագ զի ընդ գրու
անաւ դնիցի. կամ
ընդ մահճօք։
ոչ ապաքէն ի վր
աշտանակի դնիցի։
խ Ոչ ինչ է ինչ ի ծա
ծուկ որ թէ ոչ յայ
տնեսցի. և ոչ եղև
ինչ գաղտնի. եթէ
ոչ ի յայտ գայցէ.
եթէ ոք ունիցի ա

կանջս լսելոյ լու
իցէ։
խա Եւ ասէ ցնոսա տե
սէք զինչ լսէքդ.
և յաւելցի ձեզ ո
րոց լսէքդ. որով
չափով չափէք
նովին չափեսցի
ձեզ։
խբ Որ ոք ունիցի տա
ցի նմա. և որոյ ոչն
ունիցին. և զոր
ունին. բարձ
ցի ի նմանէ։

խգ ասէր
այսպէս
արքայութիւն այ։
որպէս զի այր մի ար
կանիցէ սեր մա
նիս յերկիր. և նն
ջիցէ և յառնիցէ

մր ղ մ
լթ ճկգ լբ
խ

մր ղ մ
խա ձ ձբ
խբ ծ ծ
խգ լբ

զցայգ և զցերեկ
և սերմանիքն բու-
սանին. և աճիցեն
և նա ոչ գիտէ. Թէ
երկիրն ինքնին բե-
րէ զպտուղ. նախ
զխոտն. և ապա
զհասկն. և ապա
զցորեան ատոք
ի հասկին. այլ յոր
ժամ տայցէ զպը
տուղ. վաղվաղա
կի առաքի մանգաղ
զի հասեալ են հո
ւնձք.
խդ Եւ ասէր. ում
նմանեցուսցուք
զարքայութին այ
կամ որով առակաւ
առակեսցուք զնա
որպէս հատն մանան
խոյ. որ յորժամ
սերմանիցի յերկրի
փոքրագոյն է քան
զամ սերմանիս որ
են յերկրի. և յոր
ժամ սերմանիցի
բուսանի և լինի
մեծ քան զամ բան
ջար. և արձակէ
ոստս մեծամեծս
մինչև բաւական
լինել ընդ հովան
եաւ նր թռչնոց
երկնից բնակել.
խե Եւ այնպիսի առա
կաւք խօսէր ընդ
նոսա զբանն. որպէս
կարող լինէին լսել.
և առանց առակի
ոչ ինչ խօսէր ընդ
նոսա.

մր	ղ	մ	մր
խդ	ճկէ	ճլէ	խե

խզ Բայց առանձին աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամ :

խե Եւ ասէր ցնոսա յաւուրն յայնմիկ իբրև ընդ երեկս լինէր. եկայք անցցուք յայն կողմն :

Թողուն զժողովուրդն. և առնուն զնա նաւաւն հանդերձ. և այլ ևս նաւք որք էին ընդ նմա. և լինէր մըրրիկ մեծ հողմոյ և զալիսն ի նաւն զեղոյր մինչ գրեթէ լի իսկ լինել : և ինքն նիրհէր ի հետս նաւին ի վե̃ր բարձի :

Զարթուցանեն զինքն զնա և ասեն ինքն վարդապետ. ոչ ինչ է քեզ փոյթ զի կորնչիմք ա̂ա սիկ :

Զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն. և ծովուն ասէ. դադարեա կարկեաց :

Եւ դադարեաց հողմն, և եղև խաղաղութի̃ մեծ :

Եւ ասէ ցնոսա. ընդէր այդպէս վատասիրտ էք չև ևս ունիք հաւատս :

մր	ղ	մ
խզ	[illegible]	[illegible]
խե	ձգ	կթ

Եւ երկեան յեր
կիւղ մեծ. և ասէ
ին ցմիմեանս. ով
ոք արդեօք իցէ
սա. զի և հողմ և
ծով հնազանդին
սմա.

Եւ եկին յայնկոյս
ծովուն յերկիրն
գերգեսացւոց.

Եւ ընդ յելանելն
նր ի նաւէ անտի
պատահեաց նմա
այր մի ի գերեզ
մանացն զոր ու
նէր այսպիղծ. ո
րոյ բնակութի
ւն իւր ի գերեզ
մանսէր. և ոչ
շղթայիւք ոք ևս
կարէր կապել զնա.
վն բզմ անգամ
ոտնակապօք. և
շղթայիւք կապե
լոյ. և խզելոյ ի նը
մանէ զշղթայսն
և զոտնակապսն
խորտակելոյ. և
ոչ ոք կարէր պար
տել զնա. քանզի
հանապազ զցայգ
և զցերեկ ի գերեզ
մանս և ի լերինս
աղաղակէր և կոծ
էր զանձն իւր քա
րամբք.

Եւ իբրև ետես զյս
ի հեռաստանէ.
ընթացաւ և երկ
իր եպագ նմա. ա
ղաղակեաց ի ձայն
մեծ և ասէ. զի կայ

իմ եւ քո յս որդի
այ բարձրելոյ. եր
դմնեցուցանեմ
զքեզ յած մի տան
ջեր զիս։
ժա Քանզի ասէր ցն
նա՝ ել այսդ պիղծ
ի մարդոյ այդի։
Եւ հարցանէր
ցնա՝ թէ զինչ է
անուն քո։
Եւ ասէ ցնա լե-
գէովն անուն է իմ.
քանզի բազումք
եմք։
Եւ աղաչէին զնա
յոյժ. զի մի առա
քեսցէ զնոսա ար
տաքս քան զաշ
խարհն։
Եւ անդ էր առ լեր

ամբն երամակ մի
խոզաց արօտա
կան մեծ։
Աղաչէին զնա
ամ դեւքն եւ ասէն
առաքեա զմեզ ի
խոզանն. զի մտցուք
ի նոսա։
Եւ հրամայեաց
նոցա։
Եւ ելին
այսքն պիղծք. մը
տին ի խոզանն։ եւ
դիմեաց երամակն
ի դարէ անտի ի
ծովն. էին իբրեւ
երկու հազարք
եւ հեղձնուին ի
ծովուն։
Եւ խոզարածքն
փախեան եւ պատ

մեցին ի՛ քաղաքին
և յագարակս ։ և
ելին տեսանել զինչ
էր որ գործեցաւն
Գան առ յս և տե
սանեն զդիւահ
արն ․ զի նստէր զգ
եցեալ և զգաս
տացեալ ։ որ ուն
էր զլէգէոնն ։
Եւ զահի հարան ։
Պատմեցին
նց որոց տեսեալն
էր թէ զինչ եղև
այսահարին ․ և
զինչ վան խոզիցն ։
Սկսան աղա
չել զնա՝ գնալ ի
սահմանաց նց ։
խբ Եւ իբրեւ եմուտ ի
նաւն աղաչէր

մր
խբ

ղ
ճդ

զնա դիւահարն
զի ընդ նմին իցէ ։
Եւ յս ոչ ետ նմա
թոյլ ՝ այլ ասէ ցնա
երթ ի տուն քո առ
ընտանիս քո և
պատմեա նց որ ինչ
միանգամ տր արար
քեզ և ողորմեցա
ւ քեզ ։
Եւ չոգաւ ․ և սկ
սաւ քարոզել ի դե
կապաւլին զոր ինչ
արար նմա յս ․ և ամե
նեքին զար
մանային ։
Եւ իբրեւ անց
միւսանգամ
յայնկոյս ․ ժողով
եցաւ առ նա ժողով
ուրդ բազում ․ և էր

առ ծովեզերբն:
ԺԵ Եւ ահա գայ մի ի ժո
ղովրդապետացն
գայր՝ որում անուն
էր Յայրոս: Իբրեւ
ետես զնա · անկանէր
առ ոտս նր · աղաչէր
զնա յոյժ եւ ասէր
թէ դուստր նորա
մերձ է ի մահ · զի
եկեալ դնիցէ նմա
ձեռն՝ որպ զի ապ
րեսցի եւ կեցցէ:
Եւ գնաց ընդ նմա
երթայր եւ ժողով
ուրդ բազում զհ
ետ նր · եւ նեղէ
ին զնա:
ԺԶ Եւ կին մի էր ի տեռ
ատեսութե ա
րեան զերկոտասա

ամս: եւ յոյժ վշ
տացեալ ի բազում
բժշկաց՝ եւ ծախ
եալ զինչս իւր
զամ · եւ չէր ինչ
օգտեալ այլ եւս
առաւել զայրա
ցեալ:
Իբրեւ լուաւ զՅս
յէ եկն ի մէջ ամ
բոխին յետոյ: եւ
բուռն եհար զհ
հանդերձէ նորա
քանզի խորհէր ի
մտի թէ միայն մեր
ձեցայց ի հանդեր
ձս նր փրկեցայց:
Եւ վաղվաղակի
ցամաքեցաւ աղ
բիւր արեան նր:
եւ գիտաց ի մարմնի

իւր թէ բժշկեցաւ
ի տանջանաց ։
Եւ անդէն վաղ
վաղակի գիտաց
յս յանձն իւր զը
զօրութիւն որ ել ի
նմանէ ։
Դարձաւ յամբ
ոխն եւ ասէ. ո՞ մեր
ձեցաւ ի հանդէ
ր բձսիմ ։
Եւ ասեն ցնա՝ ա
շակերտքն ։ տե
սանես զամբոխդ
նեղէ զքեզ. եւ ա
սես թէ ո՞ մերձե
ցաւ ի հանդերձս
իմ ։
Եւ շուրջ հայեր
տեսանել թէ ո՞
զայն արար ։

Եւ կինն զարհո
ւրեալ եւ դողացեալ
վան որոյ գաղտն
արար ։ քանզի գի
տէր զինչ եղեւ
նմա ։ եկն անկաւ
առաջի նր. եւ ասաց
զամ իրսն ստու
գութե ։
Եւ յս ասէ ցնա՝
դուստր՝ հաւատք
քո կեցուցին զքեզ
երթ ի խաղաղութի
եւ եղիջիր ողջ
ի տանջանաց
քոց ։

ւ մինչ դեռ
նա զայն խօ
սէր գան ոմանք
ի տանէ ժողովր
դապետին եւ ասեն

Թէ դուստրն քո
մեռաւ. զի՞ նեղես
աշխատ առնես
զվարդապետդ:
Իսկ Յս իբրեւ
լուաւ զբանն ա-
սացեալ. ասէ ցժո-
ղովրդապետն, մի
երկնչիր՝ բայց մի-
այն հաւատայ:
Եւ ոչ զոք եթող
ընդ իւր երթալ.
բայց միայն զպետ-
րոս. եւ զյակով-
բոս. եւ զյովհան-
նէս. զեղբայրն
յակովբայ:
այ ի տուն ժո-
ղովրդապետին
եւ տեսանէ ամբոխ
յոյժ եւ լալականս

եւ աղաղակ յոյժ
եւ մտեալ ի ներքս
ասէ ցնոսա: զի՞ խռո-
վեալ էք եւ լայք
մանուկն ոչ է մե-
ռեալ այլ ննջէ:
Եւ ծաղր առ-
նէին զնա:
Եւ նա հանեալ
արտաքս զամենե-
սեան: առնու
ընդ իւր զհայր
մանկանն եւ զմայր
եւ զնոսա որ ընդ ն-
մայն էին: եւ մտա-
նէ ուր դնէր մա-
նուկն: եւ կալեալ
զձեռանէ մանկ-
անն ասէ ցնա:
տալիթա կումի՝
որ թարգմանի

աղջիկ դու քեզ
ասեմ արի ։
Եւ վաղվաղ յա
րեաւ աղջիկն . եւ
գնայր ։ քանզի էր
ամաց իբրեւ երկո
տասանից ։ եւ զար
մացան մեծաւ
զարմանալեօք ։
Եւ պատուէր
տայր նոցա յոյժ զի
միոք գիտասցէ
զայն ։ եւ ասաց
տալ նմա ու
տել ։
[գ] Ել անտի
եկն ի գաւ
առ իւր՝ եւ երթայ
ին զհետ նր աշա
կերտքն իւր ։
Եւ եղեւ ի շաբա
թուն սկսաւ ու
սուցանել ի ժողով
րդեանն ։
Եւ բզմք իբրեւ
լսէին զարմանայ
ին ընդ վարդապե
տութի նր եւ ասէ
ին ։ ուստի է սմա
այս . կամ զինչ իցէ
իմաստութիւ որ
տուեալ է սմա ։ զի
զօրութիւք այսպիս
իք ի ձեռաց սորա
լինիցին ։ ոչ սա՞ է
մանուկ հիւսանն .
եւ որդին մարեմայ՝
եղբայր յակոբայ՝
եւ յովսեփայ . եւ յու
դայի՝ եւ սիմոնի ։
եւ չիցեն քորք դո
րա աստ առ մեզ ։

Մկ Ծ
Ղ ԾԷ
Յ ԾԹ
Մ ՃԽԱ

ծա Եւ գայթագղէին ի նա:
Եւ ասէ ցնոսա յս. թէ ոչ է մարգարէ անարգ. բայց եթէ ի գաւառի իւրում. և յազգատոհմի և ի տան իւրում:
Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ մի ինչ զաւրութիւն առնել:
Բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ բժշկէր զնոսա:
Եւ զարմանայր վասն անհաւատութեանն նոցա:

ղէ Եւ շրջէր շուրջ զգաւառաւքն. և ուսուցանէր:

ծբ Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն. և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս երկուս: և տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղծոց:

ծգ Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի ինչ բարձցեն ի ճանապարհ բայց միայն գաւազան: մի պարկ. մի հաց. մի պղինձ ի գաւտիս: այլ ագանել հողաթափս: և մի զգենուցուք ասէ երկուս պարեգաւտս:

մր	ղ	Յ	մ	Ը	մր	ղ	մ
ծա	ի	լէ	ձու		ծգ	ձէ ձծ	ձբ
ծբ	ձկթ		հզ				

ծդ Եւ ասէր ցնոսա՝
յոր տուն մտա
նիցէք անդէն մն
Թէ վանս կալջիք
մինչ և ելանիցէք
անտի ։
ծե Եւ որոց ոչ ընկալ
ցին զձեզ՝ յորժամ
ելանիցէք անտի
թօթափեսջիք զը
փոշի ոտիցձերոց
ի վկայութի նց ։
ծզ Եւ ելեալ քարո
զեցին զի ապաշխա
րհեսցեն ․ և դևս
բազումս հանէին ․ և
օծանէին իւղով
զբզմ հիւա
նդս և բժշկէ
ին զնս ։

ծէ Եւ լուաւ ար
քայ հերով
դէս՝ քանզի յայտ
նի եղև անուն նր ։
և ասէր՝ թէ յով
հաննէս մկրտիչ
յարեաւ ի մեռել
ոց՝ և վասն այնորիկ
զաւրութիւնք լինին
նովաւ ։
ծը Այլք ասէին եթէ
եղիայ է ։
Եւ այլքն թէ
մարգարէ է կամ
թէ իբրև զմի ի մա
րգարէից ։
Իբրև լուաւ հե
րովդէս ասէ՝ զո
րոյես զգլուխն
հատի զյովհան
նու ․ սա է նա յա

մր ղ մ
ծդ ձէ-ձժա ձդ Թ մր ղ
ծե ձթ ճկդ ծե ղ
ծզ ծը

րեաւ ի մեռելոց։

ծթ Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս և կապեաց զնա և եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր իւրոյ. զի զնա կին արար զնա։

կ Քանզի ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս. թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո։

Եւ Հերովդիա ոխացեալ էր ընդ նմա. և կամէր սպանանել զնա և ոչ կարէր։

մր	ղ	մ
ծթ	ժբ	ճխդ
կ		ճխե

Զի Հերովդէս երկնչէր ի Յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա այր արդար և սուրբ։ և սպասէր նմա։ և լուեալ ի նմանէ բազում ինչ առնէր. և քաղցրութեամբ լսէր նմ։

Եւ եղև աւուրն մե ներ պարապոյ յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց նախարարաց իւրոց և հազարապետաց և մեծամեծաց գալիլեացւոց։ և ի մտանել դստերն Հերովդիայ և ի կա

քաւելին. հաճոյ
եղև հերովդի և
բազմականացն:
Ասէ թագաւ
որն ցաղջիկն.
խնդրեա յինէն
զորինչ կամիս և
տաց քեզ. և երդ
ուաւ նմա բազում
անգամ. թէ զոր
ինչ խնդրեսցես
դու յինէն
տաց քեզ մինչև
ցկէս թագաւոր
ութե իմոյ:
Նա ելեալ ասէ
ցմայրիւր. զինչ
խնդրեցից:
Եւ նա ասէ զգը
լուխն յովհան
նու մկրտչին:

Եւ տրտմեցաւ
յոյժ թագաւորն
այլ վասն երդմանցն
և կոչնականացն
ոչ կամեցաւ եցաւ
անարգել զնա: և
առաքեաց վաղվա
ղակի թագաւորն
դահիճ. և հրա
մայեաց բերել զը
գլուխն նր:
Եւ չոգաւ գլխա
տեաց զնա ի բան
տին. և եբեր զգը
լուխն նր սկտեղբ
և ետ ցաղջիկն
և աղջիկն. տար
աւ ետ մօր իւրում:
Իբրև լուան ա
շակերտքն նորա
եկին բարձին զը

մարմինն և եդին
ի գերեզմանի·
Ժողովեցան
առաքեալ
քն առ յս· և պատ
մեցին նմ զամենայն
զոր արարին և զոր
ուսուցին:
ԿԲ Եւ ասէ ցնսա յս
եկայք դուք առ
անձինն յանապատ
տեղի և հանգի
ջիք սակաւիկ մի:
Զի էին բազումք
որ երթային և
գային· և հացն
զամ չժամանէին
ուտել:
ԿԳ Եւ գնացին նաւ
ու յանապատ տե
ղի առանձինն:

Տեսեալ զնոսա
զի երթային· և զ
գացին բզմք: և
հետի յամ քաղաք
աց խուռն ընթա
նային անդր՝ և մեր
ձենային առ նոսա:
Եւ ելեալ ետես
ամբոխ բզմ և գթ
թացաւ ի նոսա՝ զի
էին իբր և ոչխարք
որոց ոչ իցէ հովիւ:
Սկսաւ ուսու
ցանել զնոսա յոյժ:
ԿԴ Եւ իբրև բզմ
ժամ եղև· մատու
ցեալ աշակերտքն
ասէին: տեղիս ա
նապատ է· մինչ
դեռ աւուր կայ
արձակեա զժող

մր	ղ	յ	մ
կա	ղա		
կբ			
կգ	ղբ	խէ	հէ

մր	ղ	յ	մ
կդ	ղդ	խթ	ճխէ

ովուրդդ՝ զի եր
թեալ շուրջ յա-
գարակս եւ ի գեօ
ղս՝ գնեսցեն իւր
եանց զինչ ուտի
ցեն. զի աստ ուտ
ել ինչ ոչ ունին:
Պատասխա-
նի ետ եւ ասէ ցնս
դուք տուք դոցա
ուտել:
Ասեն ցնա. եր
թիցուք գնեսցուք
երկերիւր դահե-
կանի հաց եւ տա
ցուք դոցա ուտել:
Ասէ ցնս՝ քանի
նկանակ ունիք՝
երթայք տեսէք:
Իբրեւ գիտացին
ասեն ցնա՝ հինգ
եւ երկուս ձկունս:
Եւ հրամայեաց
նց բազմել երախ
անս երախանս ի
վր դալար խոտոյ:
Եւ բազմեցան դասք
դասք ըստ հարիւր
եւ ըստ յիսուն
Եւ առեալ զհի
նգ նկանակսն. եւ
զերկուս ձկունս
հայեցաւ յերկինս
օհնեաց՝ մանրե-
աց զնկանակսն
եւ ետ ցաշակերտ
սն զի արկցեն նց
եւ զերկուս ձկու-
նս բաշխեաց ա-
մենեցուն:
Կերան եւ յագե-
ցան. եւ բարձին

զնչխարան երկո
տասան սակառի
լի · և ի ձկանց ան
տի · և էին որ կեր
րանն իբրև արք
հինգ հա
զարք:

կէ Եւ նոյն ժա
մայն հարկե
աց զաշակերտ
սն մտանել ի նա
ւն յառաջագոյն
քան զնա եր
թալ յայն կոյս ի
բեթսայիդա մինչ
ինքն զժողովու
րդն արձակեսցէ:
Եւ հրաժարե
ալ ի նոցանէ ել ի
լեառն · և կալ
յաղօթս:

Եւ իբրև երեկոյ
եղև էր նաւն ի
մէջ ծովուն՝ և
ինքն ի ցամաքի:
Եւ ետես զնոսա
հողմակոծեալս
ի վարելն զի էր
հողմն ընդդիմոց
և զ չորրորդ պա
հու գիշերոյն գայ
առ նոսա գնալով
ի վր ծովուն · և
կամէր զանց առ
նել զնոքօք:
Եւ նոքա իբրև տե
սին զնա գնայր ի վր
ծովուն · համարե
ցան թէ առ ա
չաւրինչ. լինիցի
և աղաղակ բար
ձին : քանզի ամե

նեքեան տեսին
զնա և խռովեցան:
ւ նա անդէն
վաղվաղակի խօ
սեցաւ ընդ նոսա
և ասէ. քաջալե
րացարուք. ես եմ
մի երկնչիք:
ւ ել ի նաւն առ
նոսա. և դադարեց
հողմն:
ւ առաւել ևս
յիմարեալ էին ի
միտս իւրեանց և
զարմանային յոյժ
քանզի ի վեր հա
ցին ոչ իմացան
զի էր սիրտ նոցա
թմբրեալ:
ւ իբրև անց
յայն կոյս՝ եկին

յերկիրն գեննե
սարեթ:
ւ իբրև ելին ի
նաւէ անտի՝ իսկ
և իսկ ծանեան զն
նա արք տեղւոյն
այնորիկ. և ընթա
ցեալ այսր՝ անդր
ընդ ամ գաւառն՝
սկսան մահճաւք
բերել զհիւանդս
ուր լսէին թէ անդ
իցէ:
ւ ուր մտանէր
ի գեօղս՝ կամ ի քա
ղաքս. կամ յագա
րակս. ի հրապա
րակս դնէին զախ
տաժէտս. և աղա
չէին զնա զի գոնէ
ի քղանցս հանդե

րձին նր մերձենայ
ցեն. և որ միան
գամ մերձե
ցանն փրկե
ցան:
կը Եւ ժողովեցան
առ նա փարիսա
ցեցքն. և ոմանք
ի դպրացն որ եկե
ալ էին յէմէ. և
տեսեալ զոմանս
յաշակերտաց նո
րա. զի խառնակ
ձեռօք այսինքն
անլուայ ուտէին
հաց՝ բամբասեցին:
Զի փարիսեցիքն
և ամ Հրեայք. ե
թէ ոչ բռնալիր
լուանան զձեռս
հաց ոչ ուտեն:

բանդն ունելով զա
ւանդութիւն ծերոցն
և ի հրապարակէ
մտեալ. եթէ ոչ
նախ մկրտիցեն.
ոչ ուտեն:
Եւ այլ բազում է
զոր ընկալան ու
նել՝ մկրտութիւնս
բաժակաց. և ում
պոց. և պղ
ընձեաց և մահ
ճաց:
կթ Ապա հարցան
էին ցնա փարիսե
ցիքն և դպիրք.
եթէ ընդէր աշա
կերտքն քո ոչ գն
ան ըստ աւան
դութեան ծերոցն:
այլ խառնակ ձե

մբ
կը

մ
կթ

մ
ճծգ

ուրք հայցուածն։
Վ, ապաստանսա
նի ես եւ սաէ ցնծ
թէ բարիւք մար
գարէացն եւայ
ի վանձեր կեղ
ծաւորաց՝ որդո
սատաց։ ժողովո
վրդս այս շրթա
մբք մեծարէ զիս
եւ սիրտք նց հե
ռացեալ ի բացեա
են յինէն. զուր
պաշտեն զիս՝ ու
սուցանեն վար
դապետութիւն
զմարդկան պատ
ուիրեալս։
Մոռացան զպատ
ուիրանն այ. ու
նիք զմարդկան

աւանդութիւն։
Եւ ասէ ցնս՝ բա
րւոք խոտէք զը
պատուիրանն այ
զի զձեր աւանդու
թիւն հաստատես
ցէք։
Քի մովսէս ասէ
պատուեա զհայր
քո եւ զմայր։ եւ որ
չարախօսեսցէ զը
հաւրէ կամ զմաւ
րէ՝ մահու վախ
ճանեսցի։
Այլ դուք ասէք՝
եթէ ոք ասիցէ
ցհայր կամ ցմայր
կորբան. որ է պա
տարագ զոր յինէն
աւգտեսցիս։ եւ ոչ
եւս տայք թոյլ նմ։

չառնել ինչ հօրն
կամ մօրն = և ա-
նարգէք զբանն այ
ձերով աւանդու-
թեամբն ՝ զոր աւանդէ-
ցէք = և բազում ինչ այս-
պիսի նմանս
առնէք =
Կոչեցեալ առ
ինքն զամ ժողով-
ուրդն ՝ ասէ ցնո-
սա լուարուք ինձ ա-
մենեքեան և ի-
մացարուք = ոչ ինչ
արտաքուստ ի
մարդ մտեալ է
թէ կարիցէ պղծ-
ել զնա =
այլ որ ելանէ ի
նմանէ ՝ այն է որ
պղծէ զմարդն =

որ ունիցի ակա-
նջս լսելոյ
լուիցէ =
Է Եւ իբրև ե-
մուտ ի տուն
յամբոխէ անտի
հարցանէին ցնա
աշակերտքն վա
առակին =
Ասէ ցնոսա
այդպէս և դուք
անմիտք էք = ոչ
իմանայք եթէ
ամ որ արտաքս-
ուստ ի ներքս մտա-
նէ ի մարդ ՝ ոչ կա-
րէ զնա պղծել =
զի ոչ եթէ ի սիրտ
նր մտանէ ՝ այլ
յորովայն = և ար-
տաքս ելանէ ՝ և

մր
հ

և սրբէ զամ̃ կե
րակուրսն։
Եւ ասէր՝ թէ որ
ինչ ի մարդոյն ե
լանէ՝ այն պղծէ
զմարդ։ զի ի ներ
քուստ ի սրտէ
մարդկան խոր
հուրդք չարութե
ելանեն։ Շնութիւ̃ք
պոռնկութիւ̃ք։
գողութիւ̃ք։ սպա
նութիւ̃ք։ ագահ
ութիւ̃ք։ չարու
թիւ̃ք։ նենգութիւ̃ք
գիջութիւ̃ք։ չար
ակնութի̃։ հայ
հոյութի̃։ ամբար
տաւանութի̃։
անզգամութի̃։
այս ամ̃ չարիք ի
ներքուստ ելանեն
և պղծեն զմարդ։
Եւ անտի յարու
ցեալ էկն ի սահ
մանս տիւրոսի և
սիդոնի։ և մտեալ
ի տուն ոչ ումեք
կամէր յայտնել։
Եւ ոչ կարաց ծա
ծկել։
Լուաւ կին մի
զնմանէ որոյ դու
ստրն իւր նեղեալ
էր յայսոյ պղծոյ։
եկն անկաւ առա
ջի նր̃։ և կինն էր
հեթանոս փիւն
իկ ասորի յազգէ
և աղաչէր զնա
զի զդեւն հանցէ
ի դստերէ նորա։

Եւ յս̃ ասէ ցնա
թոյլ տուր · նախ
յագեսցին ման
կունք ։ զի ոչ է բա
րւոք առնուլ զհ
աց մանկանց եւ
արկանել շանց ։
Նա պատասխա
նի ետ եւ ասէ ։ տր̃
եւ շունք ի փշրա
նաց սեղանոյ ման
կանցն կերակրին
Եւ ասէ ցնա վս̃
այդր բանի երթ
ել դեւն ի դստերէ
քումմէ ։
Գնաց ի տուն
իւր̃ եւ եգիտ ել
եալ զդեւն եւ զդու
ստրն զի անկեալ
դնէր ի մահիճս ։

մր
հա

մ
ճծթ

Հ Եւ ելեալ միւս
անգամ ի
սահմանացն
տիւրոսի եւ սիդով
նի · եւ եկն ի ծով
եզրն գալիլեաց
ւոց ի մէջ սահմա
նացն ի դեկապօ
լիս ։
Ի Եւ բերէին առաջի
նր̃ խուլ մի եւ հա
մր ։ եւ աղաչէին
զի ձեռն դիցէ ի
վր̃ նորա ։
Եւ առեալ զնա
մեկուսի յամբո
խէ անտի · արկ
զմատունս իւր
ընդ ականջս նր̃ ։
եւ եթուք անդր ։ եւ
կալաւ զլեզուն

մր
հբ

նորա հայեցեալ
յերկինս հոգւոց
եհան եւ ասէ՝ էփ
փաթա՝ որ է բա
ցիր։ Եւ նոյն ժամ
այն բացան լսել
իքն նր։ եւ լուծան
կապանք լեզուի
նր եւ խօսէր
ուղիղ։
Պատուիրեաց
նց զի մի ումեք
ասիցեն։
հգ Որչափ նա
պատուիրէր նոց.
նքա եւս առաւել
քարոզէին։ Եւ եւս
քան զեւս զարմա
նային եւ ասէին։
Զամ ինչ բարւ
ոք գործեաց սա։

մբ
հգ

շ
ճ

զի խուլս լսել տայ
եւ համերս խօ
սել։
Յաւուրսն
յայնոսիկ
դարձեալ ժողո
վուրդ բազմէր։ եւ
ոչ ինչ ունէին ու
տել։ կոչեաց զա
շակերտսն իւր եւ
ասէ ցնս. գթամ
ես ի վր ժողովրդ
եանդ՝ զի արդ է
րեք աւուրք են
մինչ առ իս են. եւ
ոչ ունին զինչ ու
տիցեն։ Եւ եթէ
արձակեմ զդոսա
նօթիս ՚ի տունս
իւրեանց, նքթի
ցեն ՚ի ճանապար

մբ
հդ

մ
ճկ

հի ։ զի ոմանք ի
դոցանէ ի հեռաս
տանէ եկեալ են ։
Պատասխանի
ետուն նմա աշա
կերտքն նր ։ ուս
տի կարէ յագե
ցուցանել զդոսա
հացիւ յանապա
տի աստ ։

Եւ հարցանէր
զնոսա ։ քանի նկա
նակ հաց ունիք
և նք ասեն եօթն ։
Եւ հրամայեաց
ժողովրդեանն բա
զմել ի վր երկրի ։
և առեալ զեօթն
նկանակն ։ գոհա
ցաւ եբեկ և տայր
աշակերտացն ։ զի

արկցեն ։ և ար
կին առաջի ժող
ովրդեանն ։ և ձկ
կունս սակաւ ու
նէին ։ և զայն ևս
օրհնեաց և հրա
մայեաց արկանել ։
Կերան և յագե
ցան ։ և բարձին
զնշխարս կոտորո
ցն եօթն զամ
բիղ ։
Եւ էին որք կե
րանն իբրև չորք
հազարք ։ և ար
ձակեաց զն
նոսա ։
Եւ նոյն ժա
մայն մտեալ
ի նաւ ։ հանդերձ
աշակերտօքն

եկն ի սահ. մանս
դաղմանութեա։
ՀԵ Ելին փարիսե-
ցիքն և սկսան
վիճել ընդ նմա
և խնդրէին ի նմա-
նէ նշան յերկն-
ից. փորձելով զն
նա։ —
ՀԶ Հառաչեաց ի հո-
գի իւր և ասէ՝
զի՞է զի ազգս այս
նշան խնդրէ։ ա-
մէն ասեմ ձեզ.
թէ տացի նշան
ազգիս այսմիկ։
Թողեալ զնս դար-
ձեալ եմուտ ի նաւն.
Եւ գնաց յայնկոյս։
Եւ մոռացան
հաց բառնալ։ —

բայց միայն մի նը-
կանակ ունէին
ընդ ինքեանս ի
նաւին։
ՀԷ Եւ պատուիրէր
նց և ասէր զգուշ
լերուք ի խմորոյ
անտի փարիսեցւո
ց. և ի խմորոյ հե-
րովդիանոսաց։
ՀԸ Եւ խորհէին ընդ
միմեանս և ասէին
թէ զի հաց ոչ ու-
նիմք։
Իմացաւ յս և ա-
սէ ցնս. զի՞ խոր-
հիք ի միտս ձեր
թէ հաց ոչ ունիմք.
տակաւին չիմա-
նայք և ոչ յիշէք

մր ՀԵ ՀԶ — մ ԻԳ. ԾԳ — մ ՃԿԱ ՃԿԲ ՃԿԳ.

մր ՀԷ ՀԸ — ղ ՃԽԴ . — մ ՃԿԴ ՃԿԵ.

ապ։ Շուրթի ունի
զսիրտս ձեր։ աչք
գոն՝ և ոչ տեսա
նէք։ ականջք են
և ոչ լսէք. և ոչ
իմանայք տակա
ին և ոչ յիշէք՝ յոր
ժամ զհինգ նկա
նակն ի հինգ հա
զարսն. և քանի
սակառի բարձէք
զկոտորոցն լի։
Ասեն երկոտա
սան։
Յորժամ զեւ
թն նկանակն ի
չորս հազարսն.
և քանի զամբիղ լի
բարձէք զկոտո
րոցն։
Նոքա ասեն՝
եւթն
Ասէ ցնոսա
իսկ զի արդ ոչ ի
մանայք։
ՃԹ ԻԳ Գան ի Բեթսայի
դայ. և ածեն ա
ռաջի նր կոյր մի
և աղաչէին զնա՝
զի մերձեսցի ի նա
Կալեալ զձե
ռանէ կուրին. ե
հան արտաքոյ
շինին. եթուք
յաչս նր. և ձեռն
եդ ի վր նր։ և հար
ցանէր զնա՝ թէ
տեսանիցէ ինչ։
Հայեցա և ասէր
տեսանեմ զմար
դիկ զի շրջին
իբրև զծառս։

Մր
ՃԹ

Դարձեալ եդ
ձեռս ի վ(երայ) աչաց
նր(ա). եբաց եւ տե
սանէր. ողջա
ցաւ եւ տեսանէր
զամ(ենայն) համարձակ:
Արձակեաց զն
նա ի տուն իւր եւ
ասէ. ի շէնս մի
մտանիցես. այլ
երթ ի տուն քո: եւ
յորժամ ի շէնն
մտանիցես. մի ու
մեքասա
ցես ի շէ
նին:
Եւ ել յ(ի)ս(ու)ս ա
շակերտօքն հան
դերձ ի շէնս կեսա
րեա փիլիպպեա:
իդ Եւ ի ճանապար
հին հարցանէր
զաշակերտսն եւ ա
սէր. զո՞ ուստէքա
սեն զինէն մարդիկ
թէ իցեմ:
Նոքա ետուն պա
տասխանի եւ ասեն
զյովհաննէս մկր
տիչ. եւ այլք զե
ղիա. եւ այլք զմիոք
ի մարգարէիցանտի:
Ասէ ցն(ո)ս(ա). իսկ
դուք զո՞ ուստէք
ասէք զինէն թէ
իցեմ:
Պատասխանի
ետ պետրոս եւ
ասէ ցնա. դու ես
ք(րիստո)ս:
Եւ սաստեաց ի
ն(ո)ս(ա) զի մի ումեք

մր ձ	ղ ղէ	յ ժե·հդ	մ ձկղ	մր ձա	ղ ղէ·մղ	մ ձկը

ասիցեն զնմանէ։
Եւ սկսաւ ուսու-
ցանել զնս. թէ
պարտ է որդւոյ
մարդոյ բազմչար
չարանս ընդունել
եւ անարգել յերի-
ցանց՝ եւ ի քահա-
նայապետից եւ ի
դպրաց։ եւ մեռա-
նել. եւ յետ երից աւ-
ուր յառնել։
Եւ համարձակ
զբանն խօսէր։
ձբ Եւ առեալ զնա
մեկուսի պետրոս
ի սկսաւ սաստել
նմա։
Եւ նա դարձաւ
եւ ետես զաշակեր
տսն. սաստեաց
պետրոսի եւ ասէ
երթ յետս իմ սա-
տանայ. զի ոչ խո-
րհիս դու զաստուծ
այլ զմարդկանս։
ձգ Եւ կոչեցեալ
առ ինքն զժողով
ուրդն աշակերտ
օքն հանդերձ
ասէ ցնս. եթէ
ոք կամի գալ զկ
նի իմ. ուրասցի
զանձն իւր եւ բար
ձցէ զխաչ իւր. եւ
եկեսցէ զկնի իմ։
Զի որ կամիցի
ապրեցուցանել
զանձն իւր՝ կոր
ուսցէ զնա։
Եւ որ կորուսցէ
զանձն իւր վասն

աւետարանին·
ապրեցուսցէ զնա
Զինչ աւգուտ է
մարդոյ՝ եթէ զաշ
խարհս ամ̃ շա
հեսցի· և զանձն
իւր տուժեսցէ:
քանզի զինչ տա
ցէ մարդ փոխա
նակ անձին իւրոյ:
Զիոր կամիցի ա
պրեցուցանել զա
նձն իւր· կորու
ցէ զնա:
Եւ որ կորուսցէ
զանձն իւր վասն
ձդ Զի որոք ամօթ
համարեսցի զիս
և զբանս իմ· ի շը
նացող և ի մեղաւոր
ազգիս այսմիկ:

և զորդի մարդոյ
յամաւթ արասցէ
զնա յորժամ եկե
ցէ փառօք հօր
իւրոյ՝ և հրեշտա
կաց սրբոց:
ձե Եւ ասէ ցնոսա՝
ամէն ասեմ ձեզ՝
զի են ոմանք ի սո
ցանէ՝ որ աստ
կան՝ որք մի՛ ճա
շակեսցեն զմահ
մինչև տեսցեն
զարքայութի
այ̃ եկեալ զօ
րութբ̃:
Եւ յետ վեց
աւուր՝ առ
նու ընդ իւր յս̃ զպե
տրոս՝ և զյա
կովբոս· և զյով

Մ
ձդ
Ղ
ղէ-ճխզ
Մ
ղդ

Մր
ձե
Ղ
ղե
Մ
ճհե

հաննէս. և հա
նէ զնոսա ՚ի լեառն
մի բարձր առան
ձինն։ Եւ այլակե
րպս եղև առա
ջի նոցա։ Եւ ձորձք
նորա եղեն սպիտակ
փայլուն յոյժ՝ որ
պէս թափիչք եր
կրի ոչ կարեն այն
պէս սպիտակա
ցուցանել։
Եւ երևեցան նոցա
եղիա մովսիսիւ
հանդերձ։ Եւ խօ
սէին ընդ յի։
[Պ]ատասխանի
ետ պետրոս՝ և
ասէ ցյս։ Ռաբբի
բարւոք է մեզ աստ
լինել. և արասցուք

երիս տաղաւարս։
մի քեզ. և մի մով
սէսի՝ և մի եղիայի։
քանզի ոչ գիտէր
զինչ խօսէր՝
զի զարհուրեալ
էին։
Եւ եղև ամպ մի
հովանի ՚ի վերայ նոցա։
ձայն եղև յամպոյ
անտի և ասէ՝ դա
է որդի իմ սիրե
լի՝ դմա լուարուք։
Յանկարծա
կի հայեցեալ այ
ար՝ անդր. ոչ ևս
ումեք զոք տեսին
բայց միայն զյս
ընդ իւրեանս։
Եւ մինչ դեռ
իջանէին ՚ի լեռ

նէ անտի․ պատու
իրեաց նց̅ եւ ասէ․
եղիա նախ ։ զի մի
ումեք պատմես
ցեն զոր տեսինն
մինչեւ որդի մար
դոյ ի մեռելոց յա
րիցէ ։
ճգ Եւ նք̅ զբանն ի
միտ ունէին․ եւ
խնդրէին ընդ մի
մեանս թէ զինչ
իցէ ի մեռելոցն
յառնել ։
ճէ Եւ հարցին զնա եւ
ասեն ։ զինչ է
այն զոր դպիրքն
ասեն․ թէ նախ
եղիայի պարտ է
գալ ։
Նա պատասխա
նի ետ նց̅ եւ ասէ
եղիա նախ եկեալ
յարդարեսցէ զամ̅
իսկ զիարդ գրեալ է
զորդւոյ մարդոյ․
զի բզմ̅ ինչ չար
չարեսցի եւ անարգո
նեսցի ։
Այլ ես ասեմ ձեզ
եթէ եղիա եկն․ եւ
արարին ընդ նմա
զինչ եւ կամեցան
որպս̅ եւ գրեալ
է վասն
նորա ։
ճը Եւ եկեալ առ
աշակերտսն․ ետ
եսն ամբոխ շուրջ
զնոքօք․ եւ զդպ
պիրսն զի վիճէին
ընդ նոսա ։

մը
ճգ
ճէ

մ
ճհգ

մը
ճը

Եւ վաղվաղվակի
ամ՛ ժողովուրդն
իբրև տեսին զնա
զարմացան։ և
ընդ յառաջ ընթա
ցեալ ողջոյն տայ
ին նմա։
Եւ եհարց ցնոսա
թէ զինչ վիճէիք
ընդ նոսա։
ՃԹ Պատասխանի
ետ մի ոմն ի ժո
ղովրդենէն և ասէ
վարդապետ․ ա
ծի զորդի իմ առ
քեզ զոր ունի այս
համր․ և ուր հա
սանէ զարկուցա
նէ զնա և փրփրէ
և կրճտէ զատա
մունս իւր և ցամա
քի։ Եւ ասացի ցա
շակերտանդ քո զի
հանցեն․ և ոչ կա
րացին հանել զնա։
Պատասխանի
ետ նոցա և ասէ․
ով ազգ անհա
ւատ՝ մինչև յերբ
իցեմ ընդ ձեզ․
մինչև ցերբ ան
սայցեմ ձեզ։ ա
ծէք զնա առ իս։
Եւ ածին զնա
առ նա։
Իբրև ետես զնա
այսն վաղվաղա
կի շարժեաց զն
նա․ և անկեալ յեր
կիր թաւալէր
և փրփրէր։
Եհարց ցհայրն

մտ ՃԹ   ղ ՃՂԹ   մ ՃՀԴ

նր և ասէ՝ քանի՛
ժամանակք են յոր
մէ հետէ այդ ե
ղև դմա:
Եւ նա ասէ. ի
մանկութենէ.
բազում անգամ
ի հուր արկանէ
զդա և ի ջուր.
զի կորուսցէ զդ
դա: այլ եթէ
կարող ինչ ես՝ օգ
նեա մեզ տր. գը
թացեալ ի վերայ
մեր:
Եւ յս ասէ ցնա
ասացեր թէ կա
րող ես: ամ ինչ
հնարաւոր է այնմ
որ հաւատայ:
Եւ վաղվաղակի

աղաղակեաց հյր
մանկանն և ասէ
հաւատամ. օգ
նեա անհաւատու
թեան իմում:
Իբրև ետես յս
թէ կուտի ժողո
վուրդն ի վր: սաս
տեաց այսոյն և
ասէ. համր և
խուլ այս՝ ես տամ
քեզ հրաման ել ի
դմանէ: և այլ ևս
մի մտանիցես ի
դա:
Եւ աղաղակեաց
յոյժ. և զրկեաց
զնա և ել: և եղև
պատանեակն իբ
րև զմեռեալ. մինչ
չև բազմացն ասել

սել թէ մեռաւ ։
Եւ յս կալաւ զձ
ձեռանէ նր. յա
րոյց զնա և կանգ
նեցաւ ։
Ղ Եւ իբրև եմուտ
նա ի տուն՝ աշա
կերտքն առան
ձինն հարցին զն
նա՝ մեք ընդէր ոչ
կարացաք հանել
զնա ։
Ղա Եւ ասէ ցնոսա՝
այդ ազգ ոչ իւիք
ելանէ եթէ ոչ
պահովք և
աղօթ
իւք ։
Ղգ Եւ անտի ելե
ալ անցանէին՝ առ
գալիլեացովք ։ և
ոչ կամէր եթէ ոք
գիտասցէ ։ Քանզի
զի ուսուցանէր
զաշակերտսն իւր
և ասէր ցնոսա.
թէ որդի մարդոյ
մատնելոց է ի ձե
ռս մարդկան. և
սպանցեն զնա.
և իբրև սպանցի
յերրորդ աւուր յա
րիցէ ։
Եւ նոքա ոչ գիտէ
ին զբանն. և երկն
չէին հարցանել
զնա ։
Ղբ Եւ եկն ի կափառ
նայում ։ Եւ իբրև
եմուտ ի տուն հար
ցանէր զնոսա զինչ
վիճէիք ընդ ճանա

Մր Ղ Ղա Ղէ · Ղ ճա · Մ ճհղ · Թ · Մր Ղգ

պարհ այն ընդ
մի մեանս ։
Եւ նոքա լուռ լի
նէին ։
ղգ իէ Զանզի ընդ մի
մեանս վիճէին
ի ճանապարհին
թէ ո՞վ մեծ իցէ ։
Եւ նստաւ
կոչեաց զերկոտա
սանսն եւ ասէ․
ցնոսա ։ Եթէ ոք կա
մի առաջին լինել
եղիցի ամենեցուն
կրտսեր․ եւ ամե
նեցուն պաշտօ
նեա ։
Եւ առեալ մա
նուկ մի կացոյց
ի մէջ նոցա․ եւ ընկա
լեալ զնա ի գիրկս
իւր ասէ ցնոսա ։
որ մի անգամ յայս
պիսի մանկտոյ
ընկալցի յանուն
իմ․ զիս ընդունի ։
ղէ Եւ որ զիս ընդու
նիցի․ ոչ զիս ընդու
նի․ այլ զայն որ
առաքեացն զիս ։
ղզ Պատասխանի
ետ նմա յովհան
նէս եւ ասէ․ վար
դապետ․ տեսաք
զոմն զի յանուն
քո դեւս հանէր
եւ զմեր կնի ոչ շըր
ջէր եւ արգելաք
զնա ։
Եւ նա ասէ․ մի
արգելուք զնա․ զի
ոչ ոք է որ առնէ

մր ղգ | ղ ճբ․ մհը ժէ | մ ճհը | ժ | մր ղէ ղզ | ղ ճժզ ճզ | յ ճժա | մ ղզ

զաւրութիւն յան
ունիմ. և կարի
ցէ հայհոյել զիս
զի որ ոչն է ընդ մեզ
հակառակ ի մեր
կողմն է:
ՂԷ Եւ որ արբուս
ցէ ձեզ ջուր բա
ժակաւ յանուն ունս
յայս եթէ դուք
Քի էք. ամէն ա
մէն ասեմ ձեզ մի
կորուսցէ զվար
ձս իւր:
ՂԸ Եւ որ գայթա
գղեցուսցէ զմի ի
փոքրկանց յայս
ցանէ որ հաւա
տան յիս: լաւ էր
նմա առաւել. ե
թէ արկանէր ընդ
պարանոց նորա
երկան իշոյ և ըն
կեցեալ ի ծով:
ՂԹ Եւ եթէ գայթագ
ղեցուսցէ զքեզ
ձեռն քո. հատ.
ընկեա ի քէն. զի
լաւ է քեզ խեղ
ի կեանսն յաւի
տենից մտանել
քան երկուս ձե
ռս ունել և երթ
ալ ի գեհեն ի
հուրն անշէջ:
Ճ Եւ եթէ ոտն քո
գայթագղեցուս
ցէ զքեզ. հատ
ընկեա ի քէն. լաւ
է քեզ կաղ մտա
նել ի կեանսն.
քան երկուս ոտս

Մր ՂԷ ՂԸ — Ղ ՃՂԷ — Մ Ճ ՃՀԹ

Մր ՂԹ Ճ — Մ ՃԾ ՃԾ

ունել՝ և անկան
ել ի՛ գէհեն։
ճա Եւ եթէ ա՛կն քո
գայթագղեցու
ցէ զքեզ. հան
զնա ի բաց՝ լա՛ւ
է քեզ միով
ականբ մտանել
յարքայութի̃ այ̃
քան երկուս ա՛չս
ունել՝ և անկան
ել ի՛ գէհեն։
Ո՛ւր որդն նոցա ո՛չ
մեռանի. և հո՛ւրն
ո՛չ շիջանի։ զի
ամ̃ ի՛նչ հրով
յաղեսցի։
ճբ Բարի՛ է աղ՝
և եթէ ա՛ղն ան
համեսցի. ի՛ւ
համեսցի։

մր ճա ճբ — ղ ճձէ — մ ճձ

Արդ դո՛ւք կալա
րուք յանձինս
ձեր զա՛ղն. և խա
ղաղութի ա
րարէք ընդ
միմեանս։
ճգ Եւ անտի յա
րուցեալ գայ ի սահ
մանս հրէաստա
նի յայնկոյս յոր
դանանու։
Եւ երթայր դար
ձեալ խռնեալ ժո
ղովուրդն առ նա։
և որպէս սովոր էր
միւս անգամ ու
սուցանէր զնոսա։
ակ փարիսեցի
քն մատուցեալ
փորձելով հար
ցանէին զնա և

մր ճգ — մ ճձթ

ասէին՝ եթէ ար
ժա՞ն իցէ առն զ
կին իւր արձակել։
Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնս
զի՞նչ պատուիրե
աց ձեզ մովսէս։
Նոք ասէին՝ մով
սէս հրամա՛ն ետ
գիր մեկնելոյ գր
ել եւ արձակել։
Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ
ցնս վս խստա
սրտութե ձերոյ
գրեա՛ց զպատուի
րանն զայն։
Այլ ի սկզբանէ
արարածոց՝ ար
ու եւ է՛գ արար
զնս ած եւ ասէ
վասն այսորիկ
թողցէ այր զ
հայր իւր՝ եւ զմայր
իւր. եւ երթիցէ
զհետ կնոջ իւրոյ
եւ եղիցին երկո՛քին
ի մարմի՛ն մի։ եւ
այնուհետեւ ո՛չ
են երկու՝ այլ մար
մին մի։ արդ զոր
ած զուգեաց՝
մարդ մի մեկնեսցէ։
ձդ Ի տան դար
ձեալ աշակերտ
քն զնոյն հարցի՛ն
ցնա։
Եւ ասէ՛ ցնոսա։
ձե Թէ այր արձա
կեսցէ զկին իւր
եւ առասցէ այլ
շնա՛յ։ եւ կի՛ն եթէ

մր ղ մ
ձդ ձղե ձղ
ձե

եղցէ յառնէ իւր
մէ· և եղիցի առն
ճգ այլում
շնայ։

ւ մատու-
ցանէին առ նա
մանկունս· զի ձեռն
դիցէ նոցա· իսկ ա-
շակերտքն սաս-
տէին այնոցիկ
որ մատուցանէին։
բրև ետես յս̃։
բարկացեալ սաս-
տեաց նոցա և ասէ·
Թոյլ տուք մանկ
տոյդ գալ առ իս
և մի արգելուք զդ
ոսա· զի այդպի
սեացդ է արքայ
ութիւն այ̃։
մէն ասեմ ձեզ

որ ոչ ընկալցի
զարքայութիւն այ̃
իբրև զմանուկ
ոչ մտցէ ի նա։
ւ առեալ զնոսա
ի գիրկս· ձեռն
եդ ի վր̃ և օրհնեաց
զնոսա։
ճէ իթ ւ ընդ ելանելն
նր̃ անտի ի ճանա-
պարհ· ահա
սիկ ոմն մեծա-
տուն ընթացեալ
ի ծունր իջանէր
հարցանէր ցնա և
ասէր· վարդապե
տ̃ բարի· զի՞նչ ա-
րարից զի զկեան
ս յաւիտենակա-
նս ժառանգեցից։
ւ ասէ յս̃ ցնա՝

մր ճգ · ղ մխզ · մ ճղէ
մր ճէ · ղ ճխա· մխը · մ ճղզ

զի ասես զիս բարի
չիք ոք բարի՝ բայց
մի ա͞ծ: զպատուի
րանս գիտես: մի
շնար: մի սպանա
ներ: մի գողանայ
ր: մի սուտ վկայեր:
պատուեա զհայր
քո եւ զմայր:
Պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնա
զայդ ամ արարի:
ի մանկութենէ
իմմէ՝ արդ զինչ
եւս պակասեցեմ
ճը Եւ յ͞ս հայեցեալ
ի նա սիրեաց զնա:
Եւ ասէ ցնա. մի
ինչ պակասէ քեզ:
եթէ կամիս կա
տարեալ լինել՝

երթ զոր ինչ ու
նիս վաճառեա
եւ տուր աղքատ
աց: եւ ունիցիս
գանձ յերկինս.
եւ առ զխաչն եւ
եկ զկնի իմ:
ճթ Նա խոժոռեալ
ընդ բանն՝ գնաց
տրտում զի ունէր
ինչս բազումս:
Եւ հայեցեալ
յայս կոյս յայն
կոյս յ͞ս ասէ ցա
շակերտսն. զի
արդ դժուարին
է որ զինչս ուն
ին մտանել յար
քայութիւն ա͞յ
Եւ աշակերտքն
զարմացեալ էին:

մը ճը | ղ մհթ | մ ճղգ
մը ճթ | մ մի | մ ճղէ

ի վր̄ բանիցն նր̄:
սկ յս̄· դարձե
ալ պատասխա
նի՛ ետ նց̄ և ասէ:
որդեակք: որչափ
դժուարին է յու
սացելոց յինչս մտ
անել յարքայ
ութե այ̄: դիւրին է: ճէ
մալխոյ ընդ ծակ
ասղան անցանել
քան մեծատան
յարքայութեան այ̄
մտանել:
Նք̄ առաւել
ևս զարմանային
և ասէին ընդ մի
մեանս: եւ ո՞ կա
րասցէ ապրել:
Հայեցեալ ընդ
նոսա յս̄· ասէ: առ

ի մարդկանէ այդ
ան հնարին է: այլ
ոչ առ այ̄:

Սկսաւ ասել
ցնա պետ
րոս: ահաւասիկ
մեք թողաք զամ̄
և եկաք զկնի քո:
ճէ Պատասխանի
ետ յս̄ և ասէ:
ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ ոք է որ եթող·
զտուն· կամ զեղ
բարս· կամ զքորս՝
կամ զհայր· կամ
զմայր՝ կամ զորդիս
կամ զագարակս՝
վասն իմ կամ վասն
աւետարանին·
եթէ ոչ առնուցու
հարիւրապատիկ

մր ճէ · ղ միա · մ ճղբ

այժմ յայսմ ժա-
մանակի՝ տունս
և եղբարս՝ և քոյ
րս՝ և մայրս՝ և
որդիս՝ և ագարակս
հալածանօք
հանդերձ՝ և յաշ
խարհին որ գա-
լոցն է զկեանսն
յաւիտենականս

ճժա Բ ի բզմք եղիցին
առաջինք յետինք
և յետինք առա-
ջինք:

ճժբ Եւ էին ի ճանա-
պարհին մինչ ելա-
նէին յէմ: և
երթայր յս առա-
ջի քան զնոսա: և
զարմացեալ էին և
որ զհետն երթայ

ինն երկնիցէ
ինն:
Եւ առեալ
միւսանգամ
զերկոտասանսն
առանձինն. սկսաւ
ասել ցնոսա զինչ
անցք անցանե-
լոցեցեն ընդ նմա:
Թէ ահաւասիկ
ելանեմք յէմ: և
որդի մարդոյ մատ
նեսցի քահանայ
ապետից և դպ
րաց՝ և դատեսց
են զնա ի մահ և
մատնեսցեն զնա
հեթանոսաց՝ և
կատակեսցեն զնա
զնա: և հարկա
նիցեն զնա՝ և թք

մր
ճժա
ճժբ

ղ
ճհգ
միբ

մ
ճղթ
մա

փանիցեն ինա և
սպանցեն՝ և յեր
իր աւուր յարիցէ:
ձժգ Եւ երթայն առ
Ը նովա՛՝ յակոբոս
և յովհաննէս որ
դիքն զեբեդեա՛·
և ասեն ցնա՝ վար
դապետ՛· կամիմք
զի զորինչ խնդ
րեսցուք ի քէն՝
արասցես մեզ:
Եւ նա ասէ ցնս̅·
զինչ կամիք՝ յին
էն զի արարից ձեզ:
Նոք̅ ասեն ցնա՛
տուր մեզ՝ զի նստ
ցուք մի յաջմէ
քումմէ՝ և մի՛ ի
յահեկէ ի փառա
ան՛ քում :

Պատասխանի
ետ յս̅ և ասէ ցնս̅
ո՛չ գիտէք զինչ
խնդրէք : կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն
զոր ես ըմպելոցեմ
կամ զմկրտութի̅ն
մկրտել զոր ես մը
կրտելոցեմ :
Նոք̅ ասեն ցնա՛
կարող եմք :
Եւ յս̅ ասէ ցնս̅
զբաժակն զոր ես
ըմպելոցեմ· ըմպի
ջիք : և զմկրտու
թի̅ն զոր ես մկրտե
լոցեմ մկրտիջի՛ք :
Այլ նստուցանել
ընդ աջմէ իմմէ
և ընդ ահեկէ· ո՛չ
է իմ տալ՝ այլ որոց

մը
ձժգ
ձժ.

մ
մը

պատրաստեալ
էջէ ։
Եւ լուեալ զայն
տասանցն սկսան
բարկանալ յակ
ովբայ եւ յովհան
նու ։
Եւ յիսուս կոչեաց զնո
նոսա առ ինքն եւ ա
սէ ցնոսա ։
Գիտէք զի որ
յ անուանեալ իշ
խանքն են հեթա
նոսաց տիրեն նոցա ։
եւ մեծամեծք նոցա
իշխեն նոցա ։
Ոչ նոյնպէս իցէ
ի ձերում միջի ։
այլ որ կամիցի ի
ձէնջ մեծ լինել ։
եղիցի ձեր պաշ

տօնեայ ։
Եւ որ կամիցի ի
ձէնջ առաջին լի
նել ։ եղիցի ձեր
ամենեցուն ծառայ ։
Զանզի եւ որդի
մարդոյ ոչ եկն
պաշտօն առնուլ
այլ պաշտել ։ եւ
տալ զանձն իւր
փրկանս բազ
մաց
Եւ գան յերի
քով եւ ընդ
ելանելն նորա յերի
քովէ աշակեր
տաւքն. եւ բազմ
ժողովրդով ։ որ
դի տիմէի բար
տիմէոս կոյր նս
տէր մուրացիկ ։

յանցս ճանապա
րհի։ երբ լուաւ
Թէ յս նազովրեցի
է։ սկսաւ աղա
ղակել. որդի դաւ
Թի յս ողորմեաց
ինձ։
Եւ սաստէին նմ
ա բազմքն զի լռես
ցէ։
Եւ նա առաւել
ևս աղաղակէր որ
դի դաւԹի ողոր
մեաց ինձ։
Եւ տեղի առ յս
և հրամայեաց
կոչել զնա։
Կոչեն զկոյրն
և ասեն ցնա.
քաջալերեաց. ա
րի կոչէ զքեզ։

Եւ նա ընկեցեալ
զձորձս իւր յա
րեաւ եկն առ յս։
Պատասխանի
ետ նմա յս և ասէ
զինչ կամիս Թէ
արարից քեզ։ ա
սէ ցնա կոյրն
րաբունի զի բա
ցայց։
Եւ յս ասէ ցնա
երԹ հաւատքքո
կեցուցին զքեզ։
Եւ վաղվաղակի
բացաւ. և երԹայր
զհետ նր ի ճանա
պարհին։
Եւ յորժամ մերձ
եղեն յեմ ի բեԹ
փագէ և ի բեԹա
նիա մօտ ի լեառն

Ձիթենեաց ։ առա
քէ երկուս յա
շակերտաց անտի
և ասէ ցնոսա ։ եր
թայք դու՛ք ի գեօ
ղդ որ ընդդէմ
ձեր կայ ։ և նոյն
ժամայն իբրև մ
տանիցէք ի նա
գտանիցէք յաւա
նակ մի կապեալ
յորոյ վր̅ ոչ ոք ի
մարդկանէ նստա
լուծէք զնա և ա
ծէք ։ և եթէ ոք ա
սացէ ձեզ ․ եթէ
զի՛ լուծանէք զդ
յաւանակդ ։ ասաս
ջիք եթէ տն̅ իւր
ում պիտոյ է ։ և
վաղվաղակի ․ ա

ռաքեսցէ զնա
այսր ։
ձէ Չոգան և գտին
զյաւանակն կա
պեալ առ դրա
արտաքոյ ի փողո
ցի անդ ․ և լուծին
զնա ։
Եւ ոմանք յորոց
անդն կային ա
սեն ցնոսա ․ զի՞ գոր
ծէք զի լուծանէք
զյաւանակդ ։
Եւ նոքա ասեն
ցնոսա որպէս ասաց
յս̅ ․ և թոյլ ետուն
նոցա ։
Ածին զյաւա
նակն առ յս̅ ։ և
արկանեն ի վր̅ նր̅
զհանդերձս ։ և

մր
ձժր

Նստաւ ի վր նր ։
ւ բզմք զհան
դերձս իւրեանց
տարածանէին
ի ճնպհ ին ։
ւ այլք ոստս
ի ծառոց հատա
նէին եւ արկանէ
ին զճանապար
հաւն ։
ՃԹ որ առաջին
եւ զկնի երթային.
աղաղակէին եւ
ասէին ։ ովսան
նայ բարձրելոյն
օհնեալ որ գալոց
յանուն տն ։ օհ
նեալ թագաւոր
ութիւն եկեալ
հաւր մերոյ դաւ
թի ։ Խաղաղու

թի յերկինս եւ
փառք ի բարձ
ունս ։
ւ եմուտ յեմ
ի տաճարն յս ։ եւ
հայեցաւ շուրջ
զամենեքումբք ։
եւ զի էր երեկոյա
ցեալ ժամն ։ ել ի
բեթանիա էր
կոտասանեւքն
հանդերձ ։

ւ ի վաղիւ
անդր մինչ
դեռ ելանէին ի
բեթանիա քաղ
ցեաւ ։ եւ ետես
թզենի մի ի բաց
ուստ տերեւալից
եւ եկն թէ գտանի
ցէ ինչ ի նմ ։ եւ

մր ՃԺԹ   ղ մէ   յ Ճ՛   մ ՃԹ   մր ՃԻ

ներքս եկն ի նա
ոչ ինչ եգիտ բայց
միայն տերեւ. զի
ոչ էր ժամանա
նակ թզոյ.
Պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնա.
մի եւս յաւիտե
ան ի քէն պտուղ
կերիցէ.
Եւ լուան աշա
կերտքն նր.
ճիա Գան յէմ եւ մտ
եալ ի տաճարն
սկսաւ հանել զո(ր)
վաճառէին
եւ գնէին որ
էին ի տաճարին
եւ զսեղանս հատա
վաճառացն գրու
եաց. եւ զաթոռս

աղաւնեվաճառա
ցն կործանեաց.
եւ ոչ թողոյր
եթէ ոք անօթ
ինչ անցուցանի
ցէ ընդ տաճարն.
Ուսուցանէր եւ
ասէր. գրեալ է
թէ տուն իմ տու
ն աղօթից կո
չեսցի ամ հեթա
նոսաց. եւ դուք
արարէք զդա
այր աւազակաց.
ճիբ Լուան քահան
այապետքն եւ դպ
իրք. եւ խնդրէ
ին թէ որպէս կո
րուսցեն զնա.
բայց երկնչէին
ի նմանէ. զի ամ

մր ճիա ղ մլը յ իա մ մժա

մր ճիբ ղ մլթ. միբ. մկա յ մ մի

ժողովուրդն զար
մացեալ էր ընդ
ուսումն նր:
ճիգ Եւ իբրեւ երեկոյ
լինէր, արտաքոյ
քան զքաղաքն
ելանէին:
Մինչ դեռ այ
գուցն առանձնա
անցանէին, տե
սին զթզենին ցա
մաքեալ յարմա
տոյ:
Յիշեաց պետր
ոս եւ ասէ ցնա:
ռաբբի՝ ահաւա
սիկ թզենին զոր
անիծեր ցամաքե
ցաւ:
ճիդ Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ

մր
ճիգ
ճիդ

ցնսա: Եթէ ունից
եք զհաւատն այ
ամէն ասեմ ձեզ
որոք ասիցէ լեր
ինս այսմիկ՝ բար
ձիր եւ անկիր ի ծով
եւ ոչ երկմտիցէ ի
սրտի իւրում. այլ
հաւատայցէ թէ
զոր ասէն լինի՝ ե
ղիցի նմ զոր ինչ
ասիցէ:
ճիե Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ՝ զամ
ինչ վսորոյ աղօ
թս արարեալ խնդ
րիցէք՝ եւ հաւա
տայցէք. թէ առ
նուցուք՝ եղիցի
ձեզ:
ճիզ Յորժամ յա

մր
ճիե

ղաւթս կայցէք
թողուցուք եթէ
ունիցէք ինչ զու
մեքէ. զի և Հայր
ձեր որ յերկինսն է
թողցէ ձեզ զյ
անցանս
ձեր։

Գան միւս
անգամ ի
յէմ. և մինչդեռ
ի տաճարի անդ
զգնայր։ գան առ
նա քահանայա
պետք և դպիրք
և ծերք և ասեն
ցնա։ որով իշխա
նութբ առնես
զայդ. և ով ետ
քեզ զիշխանու
թիդ զայդ։

մր
ջիէ
ղ
ջծ
մծ

Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնոսա. Հարցից և
ես զձեզ բանս մի
տուք ինձ պատաս
խանի։ Եւ ես ա
սացից ձեզ որով
իշխանութբ առ
նեմ զայս։ —
Մկրտութին յով
հաննու յերկնից
էր. թէ ի մարդ
կանէ. տուք ինձ
պատասխանի։
Խորհէին ընդ
միմեանս և ասէ
ին. եթէ ասեմք
եթէ յերկնից. ա
սէ ցմեզ. իսկ ընդ
էր ոչ հաւատա
ցէք նմա։ այլ

Եւ եթէ ասեմք ի մա
րդկանէ երկնչիմք
ի ժողովրդենէն․
զի ամենեքեին զի
տէին զյովհան
նէս եթէ մարգա
րէ էր ։

Պատասխանի
ետուն եւ ասեն
ցյս ոչ գիտեմք ։

Եւ յս ետ նց պա
տասխանի եւ ասէ
եւ ոչ ես ասեմ ձեզ
որով իշխանութբ
առնեմ զայս ։

ճիէ Եւ սկսաւ խօս
ել ընդ նոսա առա
կօք եւ ասել ։

Ա Այր մի տնկեաց
այգի ․ եւ ած շուրջ
զնովաւ ցանկ ․ եւ

մր
ղ
մխա
մ
մթ

զուբ հնձան փո
րեաց ի նմա ․ եւ շի
նեաց աշտարակ
եւ ետ զնա ցմշակս
եւ գնաց ի տար աշ
խարհ ։

Եւ առաքեաց առ
մշակսն ի ժամանա
կի ծառայ մի ․ զի
ի մշակաց անտի
առցէ ի պտղոյ այ
գւոյն ։ Եւ նքա կա
լեալ ․ զնա հարին
զնա եւ արձակե
ցին ունայն ։

Դարձեալ առա
քեաց այլ ծառայ
եւ զնա կառափնա
տեցին եւ արձակե
ցին անարգեալ ։

Եւ դարձեալ այլ

առաքեաց և զնա
սպանին =
Եւ բզմս այլս
զոմանս հարկա
նէին. և զոմանս
սպանանէին =
Ապա որդի մի էր
նր սիրելի. զնա
առաքեաց առ նս
յետոյ և ասէ =
Թերևս ամաչես
ցեն յորդւոյ աս
տի իմմէ =
Իսկ մշակքն իբ
րև տեսին զնա
թէ գայ՝ ասեն ցմի
մեանս՝ սա է ժա
ռանգն. եկայք
սպանցուք զսա
և մեր լիցի ժառան
գութին = Եւ կա

լեալ զնա սպան
ին և հանին ար
տաքոյ այգւոյն =
Արդ՝ զինչ արաս
ցէ տր այգւոյն.
եկեսցէ և կորուս
ցէ զմշակսն. և
տացէ զայգին ի
ձեռս այլոց =
Եւ ոչ զգիրն զայ
ն ընթերցեալ
էք. թէ զվէմն
զոր անարգեցին
շինողքն. նա
եղև ի գլուխ ան
կեան = ի տէ եղև
այս. և է սքանչե
լի յաչս մեր =
ճիթ Եւ խնդրէին զն
նա ունել. և եր
կեան ի ժողովրդէ

մր	ղ	յ	մ
ճիթ	բճկա	հէ	մի

նէ անուն · զի գի
տացէն թէ
առ նս ասաց
զառակն։
ՃԼ Եւ առաքէն
առ նա զոմանս ի
փարիսեցոցանէ
և՛ի հերովդիանո
սաց՝ զի զնա որ
սայցեն բանիւք։
Է Նոքա եկեալ
հարցանէին զնա
նենգութբ և ա
սէին․ վարդապե
տ· գիտեմք զի ճշ
մարիտ ես․ և ոչ
ինչ փոյթ է քեզ
զումեքէ։ զի ոչ
հայիս յերեսս
մարդկան։ այլ
ճշմարտութբ

զճանապարհն
այ ուսուցանես։
արդ· ասա՛ մեզ՝ զ
արժանն է հարկ
տալ կայսեր· թէ
ոչ։ տացուք եթէ
ո՛չ տացուք։
Եւ յս գիտաց զնո
կեղծաւորութի
նս։ ասէ ցնս՝ զի՛
փորձէք զիս կեղ
ծաւորք· բերէք
ինձ դահեկան մի
զի տեսից։
Նոքա բերին։
Եւ ասէ ցնս՝ ո՞յր
է պատկերս այս
կամ գիր։
Նոքա ասեն ցն
նա՝ կայսեր։
Պատասխանի

ետ յս և ասէ ցնս
երթայք տուք զկր
կայսեր. կայսեր՝
և զայ այ ։
Եւ զարմացան
ընդ նա ։
Գան առ նա
սա դուկեցիքն
որ ասեն թէ չիք
յար ութի ։ Հար
ցանէին զնա և ա
սեն ։ Վարդապետ
Մովսէս գրեաց մեզ
եթէ ուրուք եղբա
յր մեռանիցի և
թողուցու կին. և
որդի ոչ թողուցու
զի առցէ եղբայր
նր զկին նր. և յա
րուսցէ զաւակ
եղբօր իւրում

Արդ՝ եղբարք
եօթնէին առ մեզ
առաջինն առ կին
և մեռաւ. և ոչ ե
թող զաւակ. և
երկրորդն առ զկն
նոյն և մեռաւ. և
ոչ նա եթող զաւա
կ ։ Նոյնպէս և
երրորդն առ զնոյն
և եօթնեքեանն իսկ
և ոչ թողին զաւա
կ ։ յետ ամենե
ցուն. մեռաւ և
կինն ։ Արդ՝ ի յա
րութեան յոր ժամ
յառնիցեն. ո՞յր
ի նոցանէ լինիցի
կինն ։ զի եօթնե
քեան կալան զնա
կին ։

Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցն
նոսա. ոչ վասն այդո
րիկ իսկ մոլորեալ
էք: զի ոչ գիտէք
զգիրս եւ ոչ զզօ
րութիւն այ:
Զի յորժամ ի մե
ռելոց յարիցեն.
ոչ արք կանայս
առնեն. եւ ոչ կա
նայք արանց լի
նին. այլ իբրեւ զհ
րեշտակս իցեն
որ յերկինսն են:
Իսկ վասն յարու
թե մեռելոց զի
յառնեն. ոչ իցէ
ընթերցեալ ձեր
ի գիրսն մովսէսի
ի մորենւոյն որպ
ասաց ցնա ած:
Ես եմ ած Աբ
րահամու: եւ ած
իսահակայ. եւ
ած յակոբայ. եւ
ոչ է ած մեռելոց
այլ կենդանեաց:
Եւ արդ՝ դուք յոյժ
մոլորեալ էք:
ճլա Ը Մատուցեալ
մի ոմն ի դպրացն
լուեալ նց մինչ վի
ճէին. իբրեւ ե
տես թէ բարւոք
ետ նց զպատաս
խանին. եհարց
ցնա եւ ասէ. որ՞
պատուիրան է ա
ռաջին:
Յս ասէ ցնա:
առաջին քան

մր ճլա

մ մրդ

զած ։ լուր իէղ
տրած մեր · տրմի
է ։ և սիրեսցես
զտր ածքո յամ
սրտէ քումմէ ։ և
յամ անձնէ քում
մէ ։ և յամ մտաց
քոց ։ և յամ զօրու
թենէ քումմէ
այս է առաջին
պատուիրան ։
Եւ երկրորդն նմ
ման սմին · սիրես
ցես զընկեր քո իբ
րև զանձն քո ։
Մեծ քան զսոսա
այլ պատուիրան
ոչ գոյ ։
ՃԼԲ Ասէ ցնա դը
պիրն ։ բարւոք
վարդապետ ճշմ
մարտութբ ասա
ցեր թէ մի է ած ․
և ոչ գոյ այլ ած
բայց ի նմանէ ։
և սիրելն զնա
յամ սրտէ · և յամ
զօրութենէ · և
յամ մտաց ։ և
սիրելն զընկերն
իբրև զանձն · ա
ռաւելէ քան զող
ջակէզս · և զզոհս ։
Տեսեալ յի
թէ իմաստութբ
ետ զպատասխա
նին ։ ասէ ցնա
չես հեռի յարքայ
ութէ այ ։
ՃԼԳ Եւ ոչ ոք իշ
խէր ինչ հարցա
նել զնա ։

ճզ Պատասխանի
ետ յիս
և ասէ մինչ
ուսուցանէր
ի տաճարին. զի
ա՞րդ ասեն դպ
իրքն թէ քսն
որդի դաւթի է.
և ինքն դաւիթ
հոգւովն սրբով
ասէ. ասաց տր
ցտր իմ նիստ ընդ
աջմէ իմմէ մին
չև եդից զթշնա
միս քո պատուա
նդան ոտից քոց.
արդ. եթէ ինքն
իսկ դաւիթ զնա
տր կոչէ. զիա՞րդ
որդի նորա իցէ.
և բազում ժողով
ուրդ լսէր նմա
քաղցրութբ.
ճէ և ասէր ուսու
ցանելով ի վար
դապետութե իւր
ում. զգուշ լերուք
ի դպրաց անտի.
որ կամին ի հան
դերձս երկայնս
շրջել. զնախ ող
ջոյնս խնդրել ի
հրապարակս. և
զնախ աթոռս ի
ժողովուրդս. և
զգահ ագլուխս
յընթրիս. որ ու
տեն զտունս այր
եաց պատճառա
նաւք յերկարել
զաղաւթս. զի ա
ելի ևս դատաս

տանս ընկալցին։
ճկզ այր յս ընդդէմ
տ եսանէր զխառն
ժողովուրդն արկա
նէր պղինձ ի գան
ձանակն. եւ բազում
մեծատունք ար
կին բազում ինչ։ Եկն
այրի մի եւ արկ
երկուս լումայս
որ է նաքարակիտ
մի։
ւ կոչեցեալ
առ ինքն զաշա
կերտսն. ասէ ցնոսա.
ամէն ասեմ ձեզ՝
զի այրին այն տա
ռապեալ՝ առաւել
քան զամենեսեան
արկ ի գանձանակն
զի ամենեքեան յա

ելորդաց իւրեանց
արկին. այլ նա ի
չքաւորութենէ
իւրմէ զամ ինչ
զոր ունէր արկ
գոյն չափ
զկեանս
իւր։

ճլէ յելանելն
նր ի տաճարէ
անտի. ասէ ցնա
մի յաշակերտացն
նր. վարդապետ
տես որ պիսի են
քարինքս եւ որ
պիսի շինուածք։
ատասխանի
ետ նմա յս եւ ասէ
տեսանես զայդ
մծ շինուածս։
ամէն ասեմ ձեզ

մր
ճկզ

Ժ

մր
ճկզ

ղ
մրկ

եթէ ոչ թողցի
այդր քար ի քա-
րի վր̅ որ ոչ քակ-
տեսցի ։
Եւ մինչ նստէր
նա ի լերինն ձի-
թենեաց յանդի-
ման տաճարին
հարցանէին զնա
առանձինն՝ պետ-
րոս՝ յակոբոս՝
յոհաննէս ։ և
անդրէաս ։ ասա՛
մեզ․ երբ լինիցի
այդ՝ և զինչ նշա-
նէ յորժամ կա-
տարելոց իցէ այդ
ամենայն ։
Պատասխանի
ետ յս̅ և ասէ ցն̅ս̅
զգոյշ կացէք մի՛ ոք
զձեզ խաբեսցէ՝
զի բզմք եկեսցեն
յանուն իմ և աս-
ցեն թէ ես եմ ք̅ս̅ն
և զբզմս մոլորե-
ցուցանիցեն ։
Յայնժամ լու
սիցէք պատերազ-
մունս և համբաւս
պատերազմաց ․
մի՛ խռովիցիք՝ զի
պա՛րտ է լինել՝ այլ
չև՛ է կատարած ։
Զի յարիցէ ազգ
յազգի վր̅ ․ և թա-
գաւորութի ի թա-
գաւորութն վր̅ ։
և եղիցին շարժմու
նք ի տեղիս տեղիս
սովք և սրածու-
թիք ․ և խռովու-

թիւք ։ այլ այն ամ՟
սկիզբն են երկանց։
ճլթ Եւ զձեզ իսկ մատ
նեսցեն յատեանս
եւ ի ժողովուրդս ։
տանջեսցեք եւ ա
ռաջի դատաւոր
աց եւ թագաւոր
աց կայցէք վն՟ իմ
ի վկայութիւն նց՟ ։ եւ
ամ՟ հեթանոսաց։
ճխ Բայց նախ պար
տէ աւետարանն
իս քարոզել ։
ճխա Եւ յորժամ տա
նիցեն զձեզ մատ
նել ։ մի յառաջա
գոյն հոգայցէք
եւ մի զմտաւ ածի
ցէք թէ զինչ խօ
սիցէք ։ այլ որ ինչ

մր
ճլթ
ճխա

տացի ձեզ ի ժա
մուն յայնմիկ զա
յն խօսիցիք ։ զի
ոչ դուք էք որ խօ
սիցէքն ։ այլ հո
գին սբ՟ ։
Մատնեսցէ եղ
բայր զեղբայր ի
մահ, եւ հայր
զորդի ։ եւ յարիցեն
որդիք ի վր՟ հարց
եւ սպանանիցեն
զնս՟ ։ եւ եղիջիք
ատեցեալք յա
մենեցունց վասն
անուան իմոյ ։
Այլ որ համբե
րեսցէ ի սպառ
նա կեց ցէ ։
ճխբ Եւ յորժամ տե
սանիցէք զպղծու

մր
ճխբ

ճկգ

թե՛ աւերածին
զի կայցէ ի տե
ղւոջ ուր չիցէ ար
ժան. որ ընթեռ
նուն իմասցէ
Յայնժամ որք
հրէաստանի իցեն
փախիցեն ի լերի
նս. և որ ի վր տա
նեացն իցէ. մի իջ
ցէ ի տուն. և մի
մտցէ բառնալ ի
ինչ ի տանէ իւր
մէ. և որ յագա
րակին իցէ. մի
դարձցի յետս
առնուլ զձորձս
իւր ։

ճկդ

Վայց վայիցէ
յղեաց և ստըն
դուաց յաւուրսն
յայնոսիկ ։

ճկե

Աղաւթս կա
ցէք. զի մի ձմե
րանի լինիցի այն ։

ճկզ

Եղիցին աւուրքն
այնոքիկ նեղութ
որպիսի ոչ եղեն
երբեք այնպիսիք
իսկզբանէ արա
րածոց մինչև ցա
յժմ. և ոչ այլ լիցի ։
Եթէ ոչ էր կար
ճեալ տր զաւուր
սըն զայնոսիկ վս
ընտրելոց իւրոց
ոչ ապրէր ամ մար
մին. այլ վսն ընտ
րելոցն զորս ընտ
րեաց կարճեաց
զաւուրսն զայնո
սիկ ։

մր
ճկգ
ճկդ

մր
ճկե
ճկզ

ճխը Յայն ժամ եթէ
ոք ասասցէ ձեզ . ե
թէ ահաւասիկ է
քսն . կամ ահաւանիկ
մի՛ հաւատայցէք
ճխթ Զի յարիցեն
սուտ քրիստոսք .
և սուտ մարգա
րէք . և տացեն ն
շանս և արուես
տս . առ ի մոլորե
ցուցանելոյ եթէ
հնար ինչ իցէ և
զընտրեալսն :
Այլ դուք զգուշ
եղերուք . ահա
ասիկ յառաջա
գոյն ասացի ձեզ
զամենայն :
ճծ Այլ յաւուրսն
յայնոսիկ . յետ

նեղութեանն այնո
րիկ . արեգակն
խաւարեսցի . և
լուսին ոչ տացէ
զլոյս իւր . և աս
տեղք յերկնից
թօթափեսցին . և
զօրութիւնք յերկի
նս շարժեսցին :
ճծա Յայն ժամ տես
ցեն զորդի մարդոյ
եկեալ ամպովք
և զօրութեամբ և փա
ռօք բազմօք :
Յայն ժամ առա
քեսցէ զհրեշտ
ակս իւր և ժողով
եսցէ զընտրեալս
իւր ի չորից հող
մոց ի ծագաց երկ
րի մինչև ի ծագս

Մր
ճխը
ճխթ
ճծ

Ղ
Մտ

Մր
ճծա

երկնից ։
Այլ դուք ի
թզենւոյ անտի
ուսջիք զառակն՝
յորժամ ոստք
նորա կակ
ղանայցեն. և տե
րև արձակիցի
ն. գիտէք թէ
մերձ է ամառն ։
Նոյնպէս և դուք
յորժամ տեսա
նիցէք՝ զայս ամ
եղեալ՝ գիտաս
ջիք թէ մերձ է
առ դուրս ։
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ անցցէ ազգ
այս մինչև այս
ամ եղիցի ։
Երկինք և երկիր
անցցեն. և բանք
իմ ոչ անցանիցեն ։
ՃԾԲ Այլ վասն աւուրն
այնորիկ և ժամու
ոչ ոք գիտէ. ոչ
հրեշտակք յեր
կինս և ոչ որդի.
բայց միայն հայր ։
ՃԾԳ Զգոյշ եղերուք
սկեցէք և կացէք
յաղօթս, զի ոչ
գիտէք երբ ժամա
նակն իցէ ։
Որպէս այր մի գնա
ցեալ ի տանէ՝ աշ
խարհ. թողուցու
զտուն իւր՝ և տա
ցէ ծառայից իւր
ոց իշխանութի
և իւրաքանչ իւր
զգործ իւր. և դռ

մր	ղ	մ
ՃԾԲ	մբը	մկ
ՃԾԳ	մի	մդ
ՃԾԴ		

նապանին պատ
ուէր տայցէ զի
արթուն լինիցի:
ճձե Արդ արթուն
կացէք զի ոչ գի-
տէք երբ տէր տան
գայցէ. յերեկոյ
եայ. եթէ ի մէջ
գիշերի. եթէ ի
հաւախօսի. ե-
թէ ընդ առաւօտս
գուցէ եկեալ յան
կարծակի գտանի
ցէ զձեզ ի քուն:
Այս զոր ձեզդ
ասեմ. ամենե-
ցուն ասեմ
արթուն կա
ցէք:

ճձզ Եւ էր զատի
կն և բաղարջ

ջակերքն յետ եր
կուց աւուրց:
ճձէ Խնդրէին քա
հանայապետքն
և դպիրք. եթէ զի
արդ զնա նենգա-
ւ կալեալ սպանա
նիցեն.․ բայց ասէ
ին. թէ մի ի տօ-
նի աստ զի մի խռ
ովութիւն լինիցի
ժողովրդեանն:
ճձը իզ Եւ մինչ էր ի բե
թանիայ. ի տան
սիմովնի բորոտի
բազմեալ: եկն
կին մի որ ունէր
շիշ իւղոյ նարդ
եան ազնուի մե
ծագնոյ: եբեկ
զշիշն եհեղ ի վե

մր
ճձե
ճձզ

մր
ճձէ
ճձը

զլխոյ նորա։
Եւ աշակերտ
քն զչարէին և
ասէին. ընդէ՞ր է
զև կորուսա̃ իւղ
ոյդորիկ՝ մարթ
էր զայ̃դ եղ վա
ճառել ա̂ւելի
քան երեք արիւր
դահեկանի և
տալ աղքատաց
և զայ̃րանայէին
լոյծ։
Եւ յս̃ ասէ ցնոս̃ա՝
թոյլ տուք զմա̃՝
զի աշխատ առ
նէք զի գործ մի
բարի գործեաց
դա յիս։ յամ̃ ժամ
զաղքատս ընդ
ձեզ ունիք՝ և յոր
ժամ. կամիք՝ կար
ողէք առնել նոց̃
բարիս՝ այլ զիս ոչ
յամ̃ ժամ ընդ ձեզ
ունիք։
ճժթ Սա զոր ունէր
արար՝ յառաջա
գոյն ինձգեաց զը̃
մարմին իմ ի նշան
պատանաց։
Ամէ̃ն ասեմ ձեզ
ուր և քարոզեսցի
աւետարանս այ̃ս
ընդ ամ̃ աշխար̃հ
և զոր արար դա
խօ̃սեսցի վա̃ յի
շատակի դորին։
ճկ Եւ յուդա̃ սկարի
ովտացի մի յերկո
տասանից անուն
գնաց առ̃ քահանա

նայապետսն զի
մատնեսցէ զնա
նոցա:
Նոքա իբրեւ լու
ան խնդացին եւ
խոստացան նմա
տալ արծաթ: եւ
խնդրէր թէ զիարդ
պարապով
մատնեսցէ
զնա:
Եւ յառաջնում
աւուր
բաղարջակերա
ցն յորժամ զզա
տիկն զենուին
ասեն ցնա աշա
կերտքն: ուր կա
միս երթիցուք պա
տրաստեսցուք
զի կերիցես զզա
տիկն:
Եւ առաքէ եր
կուս յաշակերտ
ացն իւր: եւ ա
սէ ցնոսա. երթայք
ի քաղաքն. եւ իբրեւ
մտանիցէք ի քա
ղաքն. պատահես
ցէ ձեզ այր մի որ
սափոր ջրոյ յուսն
ունիցի. երթայք
զհետ նորա. եւ յոր
տուն մտանիցէ
ասասջիք ցտա
նուտէրն: վար
դապետ ասէ ուր
է իջեւանն ուր
աշակերտօքս
ուտիցեմ զզա
տիկն: Եւ նա ցուց
ցէ ձեզ վերնատուն

ւն մի մեծ զար
դարեալ՝ անդ պա
տրաստեսջիք մեզ:
Եւ գնացին պատ
րաստել աշակե
րտքն: եկին ի
քաղաքն՝ եւ գտին
որպէս ասացն նոց̄
եւ պատրաստեցին
զ զատիկն:
ճկա Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ գայ երկոտա
սանիւքն հանդ̄րձ:
խզ Եւ իբրեւ բազմե
ցան՝ եւ դեռ ուտէ
ին: ասէ յս̄: ամէն
ասեմ ձեզ՝ զի մի
ոմն ի ձէնջ մատ
նեսցէ զիս որ ու
տէ իսկ ընդ իս:
ճկբ Եւ նք̄ սկսան տր

մել եւ ասել մի ըստ
միոջէ՝ մի թէ ես
իցեմ՝ եւ միւսն մի
թէ ես իցեմ:
ճկգ Նա պատասխա
նի ետ եւ ասէ ցնս̄.
մի յերկոտասա
նից այդի որ մը̄
խեաց ընդ իս ի
սկուտառակդ:
Այլ որդի մարդոյ
երթայ որպ̄ս եւ գր
եալէ վս̄ նր̄. բայց
վայ իցէ մարդոյն
այնմիկ յոր ձեռս
որդին մարդոյ մա
տնեսցի:
ճկդ Լաւ էր նմ̄ եթէ
չէր իսկ ծնեալ
մարդն այն:
Եւ մինչ դեռ ու

մր ճկա ճկբ — ղ մկթ — յ ճբ · ճիա ճիբ — մ մհթ մձ

մր ճկգ ճկդ — ղ մկը — յ — մ մձա մձբ

ուտէին · առեալ յի
հաց · աւրհնեց
եբեկ · ետ նց և ա
սէ · առէք · այդ է
մարմին իմ ։
ճկդ Եւ առեալ բա
ժակ գոհացաւ և
ետ նց · և արբին
ի նմանէ ամենե
քեան · և ասէ ցն
նոա · այս է արիւն
իմ նորոյ ուխտի
որ փոխանակ բազ
մաց հեղու ։
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ ևս յարբեից
ըմպել ի բերոյ որ
թոյ · մինչև ցաւրն
ցայն · յորժամ ար
բից զնա յարքայ
ութեն այ ։~

ճկե Եւ գոհացեալ
ելին ի լեառն
Ձիթենե
աց ։
ճկը Եւ ասէ ցնոա
յս ամենե
քեան գայթագ
ղեսջիք յինէն
յայսմ գիշերի ։
ճկթ Զի գրեալ է թէ
հարից զհովիւն
և ոչ խարքն ցրու
եսցին ։
Այլ յետ յարու
թեն իմոյ յառա
ջեցից քան զձեզ
ի գալիլեա ։
ճհ Պատասխանի
ետ պետրոս և
ասէ ցնա · թէպէտ
և ամենեքին գայ

մր
ճկդ

մր
ճկե
ճկը
ճկթ
ճհ

յ
ճծէ

մ
մձգ
մձե
մձը

թագղեսցին. այլ
ես ոչ:
Ասէ ցնա յս. ամէն ասեմ քեզ
թէ դու իսկ յայս
մ գիշերի մինչ
չև հաւու խօ
սեալ իցէ երիցս
ուրասցիս զիս:
ճհա Եւ պետրոս՝
առաւել ևս պըն
դէր և ասէր. ե
թէ մեռանել ևս
հասանիցէ ընդ
քեզ՝ զքեզ ոչ ու
րացայց:
Նոյնպէս և ամէ
նեքեան ասէին:
ճհբ Գան ի գեօղն
որում անուն էր
գեսամանի. և աս

ասէ ցաշակերտսն:
ճհգ Նստարուք աստ
մինչ ես յաղօթս
կացից:
Եւ առնու ընդ
իւր զպետրոս. և
զյակոբոս. և զ
յովհաննէս. սկ
սաւ տխրել և
հոգալ:
ճհդ Յայնժամ ասէ
ցնոսա. տրտում է
անձն իմ մինչև
ի մահ: մնացէք
աստ և արթուն
կացէք:
ճհե Եւ մատուցեալ
սակաւիկ մի յա
ռաջ. անկանէր ի վր
երեսաց իւրոց յեր
կիր՝ և կայր յա

Մր ճհա
Մր ճհբ
Մր ճհգ
ճհդ
ճհե

ղաւթս զի եթէ
հնար ինչ իցէ անց
ցէ ի նմանէ ժամն ։
Եւ ասէ՝ աբբա
հայր՝ ամ ինչ քեզ
հնարաւոր է . ան
ցո զբաժակս զայ
յինէն ։
ճհզ Բայց ոչ որպէս
կամիմ . այլ որպէս
դու կամիս ։
Եւ գայ գտանէ
զնոսա զի ննջէին ։
եւ ասէ ցպետրոս
սիմովն ննջես ։
ոչ կարացեր ժամ
մի արթուն կալ ։
ճհէ Արթուն կացէք
եւ յաղաւթս կացէք
զի մի մտջէք ի փոր
ձութէ ։

ճհը Ոգիս յաւժարէ
բայց մարմինս
տկար ։
ճհթ Եւ դարձեալ չո
գաւ եկաց յաղ
աւթս եւ զնոյն
բանս ասաց ։
Դարձեալ միւս
անգամ անդրէն
եւ եգիտ զնս ննջեալս
քանզի էին աչք
իւրեանց ծանրա
ցեալ . եւ ոչ գիտէ
ին թէ զինչ պա
տասխանի տաց
են նմա ։
Գայ երրորդ ան
գամ եւ ասէ ցնս
ննջեցէք այսու
հետեւ եւ հանգէ
րուք զի հասեալ է

մր
ճհզ
ճհէ

մր
ճհը
ճթ

վախճան ։
ՃՃ Եկն ժամ և ահա
մատնի որդի մար-
դոյ ի ձեռս մեղա-
ւորաց ։ ա͠ւն արիք
գնասցուք զի ա-
հաւասիկ մերձե-
ցաւ որ մատնել
ոցէ զիս ։
ՃՃա Մինչ դեռ նա
զայն խօսէր՝
գայ յուդայ սկա-
րիովտացի մի յեր-
կոտասանիցն ան-
տի ։ Եւ ընդ նմա
ամբոխ սուսերօք
և բրօք ․ ի քահա-
նայապետիցն՝ և
ի դպրաց և ի ծե-
րոց ։
ՃՃբ Տուեալ էր նշան
մատնչին և ասէր՝
ընդ որում եմ համ-
բուրեցից՝ նա է
կալջիք զնա և
տարջիք զգուշու-
թեամբ ։
Եւ մատուցեալ
վաղվաղակի ասէ
ցնա․ ռաբբի․ ռաբ-
բի․ և համբուրե-
աց զնա ։
Եւ նք արկին ի
նա ձեռս ․ և կա-
լան զնա ։
ՃՃգ Եւ մի ոմն յայն
ցանէ որ զնով
ա͠ւն կային ․ ձգեց
սուր՝ և եհար զք͠հ
ծառայ քահանայ-
ապետին․ և ի բաց
եհան զունկն նորա ։

մր
ՃՃ
ՃՃա

ՃՃբ

մր
ՃՃգ

ճձդ Պատասխանի
ետ յս̅ և ասէ ցն
նոսա. իբրև ի վր
աւազակի ելէք.
սուսերաւք և բը
րաւք ունել զիս ։
Համայն աւր. առ
ձեզ էի. և ուսու
ցանէի ի տաճա
րին. և ոչ կալար
ուք զիս. այլ զի
լցցին գիրք մար
գարէիցն ։
ճձե Յայնժամ թո
ղին զնա աշակե
րտքն ամենեքին
և փախեան ։
ճձզ Եւ ամն երիտա
սարդ զհետ եր
թայր նր. արկեալ
զիւրեաւ կտաւ

մն ի մերկոյ ։ ու
նէին զնա երիտա
սարդքն ։ և նր թո
ղեալ զկտաւն.
փախեաւ մերկ
ի նոցանէ ։
ճձէ Տարան զյս̅
առ քահանայա
պետն կայիափա
և գային ընդ նմ
ամ քահանայա
պետքն և դպիրք
և ծերք ։
ճձը Եւ պետրոս եր
թայր ի հեռաս
տանէ զհետ նր.
մինչև ի ներքս
ի գաւիթ քա
հանայապետին.
և նստէր ընդ սը
պասաւորսն. և

մր
ճձդ ճձե ճձզ

մր
ճձէ ճձը

Ջեռնոյր առ լու
սոյն ։
ճհթ Իսկ քահանայ
ապետքն եւ ամ
ատեանն՝ խնդրէ
ին հակառակ Յի
վկայութի ինչ զի
սպանանիցեն զնա
եւ ոչ գտանէին ։
Զի բազմք սուտ
վկայութի վկայ
էին զնմանէ ։ եւ
նման միմեանց ոչ
էին վկայութիւնք ։
ճղ Այլք յարուցե
ալ վկայէին սուտ
զնմանէ եւ ասէին
թէ մեք լուաք ի
դմանէ զի ասէր
ես քակեցից զտա
ճարդ զայդ ձեռա

գործ՝ եւ զերիս աւու
ուրս շինեցից այլ
առանց ձեռագո
րծի ։
Սակայն եւ այն
պէս չէր նման վկ
կայութիւն նց ։
Ապա յարուցեալ
քահանայապետն
ի մէջ՝ հարցանէր
զՅս եւ ասէր ։ ոչ
ինչ տաս պատաս
խանի զինչ դոքա
զքէն վկայեն ։
Եւ նա լուռ եւեթ
կայր․ եւ ոչ տայր ինչ
պատասխանի ։
Դարձեալ քա
հանայապետն
հարցանէր զնա
կրկին անգամ եւ

մր
ճհթ ճղ

մր
ճ․

ասէ դու ես քս
որդի աւհնելոյն:
Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնա՝ դու ասացեր
թէ ես եմ:
ճղա Բայց տեսանի
ցէք զորդի մար
դոյ նստեալ ընդ
աջմէ զաւրութեն
և եկեալ ընդ ամպս
երկնից:
ճղբ Եւ քահանայա
պետն պատառե
աց վաղվաղակի
զպատմուճանս
իւր և ասէ:
ճղգ Զինչ ևս պիտոյ
են մեզ վկայք: ա
հա լուայք ամենե
քեան զհայհոյու
թի ի բերանոյ դո
րա: զի արդ թու
ի ձեզ:
Եւ ամենեքեան
դատապարտեցին
թէ մահապարտ է:
ճղդ Եւ ոմանք սկսան
թքանել ընդերես
նր. ձորձ զգլխով
արկանել կոփել
և ասել՝ մարգարէ
աց մեզ քս՝ ով է
այն որ էհար զքեզ
և ապտակս հանէ
ին նմա:
ճղե Եւ պետրոս մինչ
դեռ էր ի խոնարհ
ի գաւթին. գայ ա
ղախին մի քահա
նայապետին. և

մր
ճղա ճղբ ճղգ

մր
ճղդ ճղե

տեսանէր զնա զի
ջեռնոյր։ Հայե
ցաւ ընդ նա և ա
սէ. և դու ընդ Յ̄ի
նազովրեցւոյ էիր։
խե Նա ուրացաւ և
ասէ. ոչ ճանաչեմ
և ոչ գիտեմ զինչ
դուդ ասես։
ճղդ Եւ ելեալ էր յար
տաքին գաւիթն
և հաւն խօսեցաւ
Դարձեալ ետես
զնա աղախինն
և սկսաւ ասել ցայ
նոսիկ որ շուրջն
կային թէ և սա
ի նոցանէ է։
Նա դարձեալ
ուրացաւ։
Եւ յետ սակաւ
միոյ դարձեալ որ
շուրջն կային ա
սէին ցպետրոս. ար
դարեւ դու ի նոցա
նէ ես։ և խօ̄սքդ
իսկ քո նմանեն։
քանզի գալիլեա
ցի ես։
Նա սկսաւ նզովլ
էլ և երդնուլ և ա
սել. թէ ոչ գիտեմ
զայրն զորմէ դու̄ք
ասէք։
Եւ նոյն ժամայն
կրկին հաւ խօ̄
սեր սեցաւ։
ճղէ Եւ յիշեաց պետ
րոս զբանն զորա
սաց ցնա յս̄. թէ
չև իցէ հաւու
երիցս խօսեցեալ

մր ճղդ

մր ճղէ

զի· ւխաւսել երկիցս ու-
րացցես զիս
և սկսաւ
լալ:

ճղը Եւ վաղվաղակի ընդ
առաւաւտն խո
րհուրդ արարեալ
քահանայապե
տիցն հանդերձ
դպրաւքն և ծեր
ովք՝ և ամ ա
տենին:
ճղթ Կապեցին զյս
և տարան մատնե
ցին պիղատոսի:
մ Եհարց զնա պի
ղատոս և ասէ.
դու ես թագաւոր
հրէից:
Նա պատասխա

նի ետ և ասէ.
դու ասեր:
մա Եւ չարախաւսէ
ին զնմանէ յոյժ
քահանայապե
տքն. և նա ոչ ինչ
տայր պատաս
խանի:
Իսկ պիղատոս
դարձեալ հար
ցանէր զնա՝ ոչ
ինչ տաս պատա
խանի. տես քա
նի ամբաստանեն
զքէն:
Եւ յս այնուհե
տև ոչ ինչ ետ պա
տասխանի. մինչ
չև զարմանալ
յոյժ պիղատոսի:
մբ Բայց ըստ տաւնի

մը չը չթ մ

մր մա մբ

նի արձակէր նշ̃
զի մինչ զկապե֊
ալ զոր ինքեանք
խնդրէին ։
մգ Եւէր որում ա֊
նուանէր բարաբբա՛
կապեալ ընդ խռ֊
ռովիչսն · որոց ի
խռովելն այր մի
սպանեալ էր ։
Իձայն բարձր
սկսան աղաղա֊
կել ամբոխն եւ խն֊
դրել որպէս սովոր
էր զի արձակեսցէ
նշ̃ զբարաբբայն ։
Պատասխանի
ետ պիղատոս ե֊
ւ ասէ ցնս̃ · կամիք
զի արձակեցից
ձեզ զարքայն հր̃

րէից ։
Քանզի գիտէր
թէ առ նախան֊
ձու մատնեցին զնա
քահանայապետք̃ ։
մդ Որք եւ զամբոխն
հաւանեցուցին
զի արձակեսցէ նշ̃
զբարաբբայն ։
մե Պարձեալ պա֊
տասխանի ետ
պիղատոս եւ ասէ
ցնս̃ ։ Իսկ զինչ կա֊
միք թէ արարից
զարքայն հրէից ։
Եւնք դարձեալ
աղաղակէին յու֊
զեալք ի քահա֊
նայապետացն ի
խաչ հան զդա ։
Ասէ ցնս̃ պիղա֊

մր մգ

մր մդ մե

տու՝ զի՞նչ ի՞նչ չար
արարեալ իցէ դո
րա :
Եւ նոքա առաւ
ելեւս աղաղակէ
ին և ասէին. ի խաչ
հան զդա :
մզ Եւ պիղատոս
իբրև զմիտս կա
մեցաւ հաճել զա
մբոխին՝ արձակէ
աց նց զբարաբ
բայն : և զյիսուս
հարեալ եռ ի ձեռս
զի ի խաչ ելանիցէ :
մէ Եւ զինուորքն
տարան զնա ի ներ
քս ի գաւիթն որ
հրապարակն էր :
և կոչեն միանգամ
այն զամ գունդն

և զգեցուցանէին
նմ քղամիդ կար
միր և ծիրանիս :
Եւ եդին ի գլուխ
նր՝ պսակ արա
րեալ ի փշոց : և
սկսան ողջոյն
տալ նմ և ասել՝
ողջ լեր արքայդ
հրէից : և ծեծէ
ին զգլուխն եղէ
գամբ : և թքանէ
ին ընդ երեսս : և ի
ծունր իջեալ եր
կիր պագանէին
նմա :
մը Եւ իբրև կատա
կեցին զնա. մեր
կացուցին զքղա
միդն և զծիրանիս
և զգեցուցին նմ

մկ
մզ
մէ
մկ
մը

զիւր հանդերձն
ՄԹ Եւ ածին արտա
քս զի խաչ հա
նիցեն զնա:
Եւ տանէին պա
հակ զսիմովն
կիւրենացի որ ընդ
այն անցանէր է
կեալ յագարակէ
զհայրն աղեքսա
նդրի և ռուփայ
զի բարձցէ զխա
չափայտն նոր:
ՄԺ Եւ ածէն զնա ի
գողգոթայ տեղի
մի որ թարգմանի
տեղի կառափելոյ:
ՄԺԱ Եւ տային նմա գի
նի զմուռսեալ՝ և
նա ոչ առ. և հա
նեն զնա ի խաչ:

ՄԺԲ Եւ բաժանեցին
զհանդերձս նորա:
արկեալ վիճակս
ի վերայ թէ ո զինչ առ
նուցու:
ՄԺԳ Եւ էր ժամ երրորդ
և հանին զնա ի խաչ:
ՄԺԴ Եւ էր գիր վնասու
նորա գրեալ՝ թէ թա
գաւորէ հրէից:
ՄԺԵ Եւ ընդ նմա հանին
ի խաչ երկուս աւ
ազակս՝ մի ընդ աջ
մէ. և մի ընդ ահե
կէ նորա:
ՄԺԶ Եւ լցաւ գիրն որ
ասէ. թէ ընդ ա
նօրէնս համարե
ցաւ:
ՄԺԷ Եւ որք անցանէ
ին. հայհոյէին

ՄԿ
ՄԺ ՄԺԳ ՄԺԴ ՄԺԵ ՄԺԶ ՄԺԷ

զնա՝ շարժեալ զգ-
լուխս իւրեանց
և ասէին· վա՛հ
որ քակէիր զտա-
ճարն և զերիս ա-
ւուրս շինէիր· ապ-
րեցո զանձն քո և
էջ ի խաչէդ ։
մժը Նոյնպէս և քա-
հանայապետքն
այպն արարեալ
ընդ միմեանս հան-
դերձ դպրօքն և
ասէին՝ զայլս ապ-
րեցոյց՝ զանձն ոչ
կարէ ապրեցու-
ցանել· քս ար-
քայ իղի՝ իջցէ
այժմ ի խաչէ անտի
զի տեսցուք և հա-
ւատասցուք դմա ։

մր
մժը

մժթ Եւ որ ընդ նմա՛յ
խաչն ելեալ էին
նախատէին զնա
մի Եւ իբրև վեց ժամ
եղև· խաւար կա-
լաւ զամ երկիր
մինչև ցիններորդ ժամն
միա Եւ յիններորդ
ժամուն աղաղա-
կեաց յս ի ձայն
մեծ և ասէ· էլի
էլի· լամասաբաք-
թանի· որ թարգ-
մանի· ած իմ ած
իմ· ընդէր թողեր
զիս ։
Եւ ոմանք ի նոցա-
նէ որ շուրջն կայ-
ին զնովաւ· իբրև
լուան, ասէին՝ թէ
զէլիա կարդայ ։

մր
մժթ մի միա

միբ Ընթացեալ
մի ոմն ելից սպու
նգ մի քացախով.
և հարեալ յեղէ
գան տայր ըմպել
նմա։ Եւ ասէ՝
թոյլ տուք տես
ցուք գայ Եղիա
իջուցանել զդա։
միգ Յս̄ արձակեաց̄
ձայն մեծ. և ե
հան զոգի։
միդ Եւ վարագոյրն տա
ճարին պատառե
ցաւ յերկուս ի վեր
ուստ մինչև ի
խոնարհ։
միե Եւ տեսեալ հա
րիւրապետին որ
կայր անդ էթէ
աղաղակեաց և
եհան զոգի։ և ա
սէ՝ արդարև այրս
այս որդի այ̄ էր։
միզ Էին և կանայք
որ հայէին ի հե
ռաստանէ։ յորս
էր Մարիամ Մագ
դաղենացի. և Մա
րիամ Յակովբու
փոքու կան։ և Յով
սեայ մայրն։ և
Սաղովմէ։ որք յոր
ժամ էին ի Գալի
լեա զհետ երթայ
ին նր̄. և պաշտէ
ին զնա։ և այլ կա
նայք բազումք որք
ընդ նմա ել
ելեալ էին
յԵրմ̄։

մր
միբ միգ միդ միե

մր
միզ

Եւ իբրեւ երե
կոյ եղեւ
քանզի ուրբաթէր
որ է շաբաթմն մը
տանէր` եկեալ յով
սէփ որյարիմա
թեայնէր : այրպար
կեշտ` նախարար
որ եւ ինքն ակն
ունէր արքայու
թեանն այ : համար
ձակեցաւ եմուտ
առ պիղատոս եւ
խնդրեաց զմար
մինն յի :
Եւ պիղատոս զար
մացաւ թէ այն
չափ վաղ մեռաւ :
եւ կոչեցեալ առ
ինքն զհարիւրա
պետն` եհարց զը

նա եւ ասէ` թէար
դարեւ այնչափ
վաղ մեռաւ :
եւ իբրեւ ստու
գեաց ի հարիւրա
պետէ անտի շնոր
հեաց զմար
մինն յովսեփայ :
միը Եւ յովսէփ գնե
ալ կտաւ : եւ իջու
ցեալ զնա պատե
ալ կտաւովն եւ
եդ ի գերեզմանի
զորէր փորեալ ի
վիմէ : եւ թաւալե
ցոյց վէմ մի դրան
գերեզմանին :
միթ Եւ մարիամ
մագդաղենացի
եւ մարիամ յակո
վբայ եւ յովսեայ

մր
միէ

ծա միը
միը

միթ

տեսին զտեղին
ուր եդաւ։
Եւ իբրև անց
շաբաթն։ մարի
ամ մագդաղէ
նացի. և մարիամ
յակոբեայ և սա
ղովմէ ։ գնան
պատրաստեցին
խունկս զի եկես
ցեն օծ
ցեն զնա։
Եւ ընդ առ
աւաւտս միաշա
բաթուն. գան ի
գերեզմանն ընդ
արևագալն ։ և
ասէին ցմիմեանս
ով թաւալեցու
ցէ մեզ զվէմն ի
դրանց գերեզմանին.

Եւ հայեցեալ ի
տեսին զի թաւա
լեցուցեալ էր զվէ
մն ի գերեզմանէն
քանզի մեծ էր յոյժ։
Եւ մտեալ ի ներքս
ի գերեզմանն՝ տե
սին երիտասարդ
մի զի նստէր ընդ
աջմէ կողմանէ
զգեցեալ պատմու
ճան սպիտակ և
զարհուրեցան։
Եւ նա ասէ ցնոսա
մի երկնչիք՝ զյս
խնդրէք զնազով
րեցի զխաչեալն
յարեաւ չէ աստ
ահաւասիկ տե
ղին ուր եդին զնա։
Ալէլուայք ա.

ասացէք ցաշակերտ
սն նր՝ և ցպետ
րոս. եթէ ահա
յառաջագոյն եր
թայ քան զձեզ ի
գալիլեա. անդ տե
սանիցէք զնա որ
պէս ասացն ձեզ:
Եւ իբրև լուան՝
ելին և փախեան
ի գերեզմանէն:
քանզի զահի հա
րեալ էին. և ոչ ու
մեք ինչ ասացին զի
երկնչէին:

Յարուցեալ
ընդ առաւօ
տուն: առաջին
միաշաբաթուն
երևեցաւ մարի
ամու մագդաղէ

նացւոյ յորմէ հա
նեալ էր զեւթն
դեւսն:
Եւ նա երթեալ
պատմեաց այնո
ցիկ որ ընդ նմայն
էին՝ մինչ դեռ
լային և սգային:
Նոքա իբրև լու
ան թէ կենդանի
է և երևեցաւ նմ
ոչ հաւատացին:
Յետոյ երևեցա
նց այլով կերպա
րանաւ. որք եր
թային յանդաստա
տան: Նք չոգան
պատմեցին այլոց:
և ոչ նք հաւատացին.
Յետոյ մինչ դեռ
բազմեալ էին մե

մետասանքն է
րևեցաւ նց և
Թշնամանեաց զան
հաւատութին նց
և զխստասրտու
թի՝ զի որ երևե
ցաւ նց յարու
ցեալ ի մեռելոց
և ոչ նքա հաւատա
ցին ։
Եւ ասէ ցնս՝ եր
թայք յաշխարհ
ամ ։ և քարոզեցէք
զաւետարանն
ամ արարածոց ։
որ հաւատայ և
մկրտի՝ կեցցէ ։
և որ ոչ հաւատայ
դատապարտեսցի ։
Նշանք այնոցիկ
որ հաւատանն եր
թիցեն զհետ այսո
ցիկ ։ յանուն իմ դեւս
հանցեն ։ լեզուս
խաւսեսցին ։ ի
ձեռս իւրց օձս բա
ձցեն ։ և եթէ մա
հացու դեղ ինչ արբ
ցեն․ նց ոչ ինչ վն
նասեսցեն ի վր հիւ
անդաց ձեռս դից
են և բժշկեսցեն ։
Եւ ինքն տր յետ
խաւսելոյ ընդ նոսա
համբարձաւ յեր
կինս՝ և նստաւ
ընդաջմէ հաւր ։
Նք ելեալ քա
րոզեցին ընդ ամ
երկիր. տն գործակ
ցութբ ։ և զբանն
հաստատեցին ամ

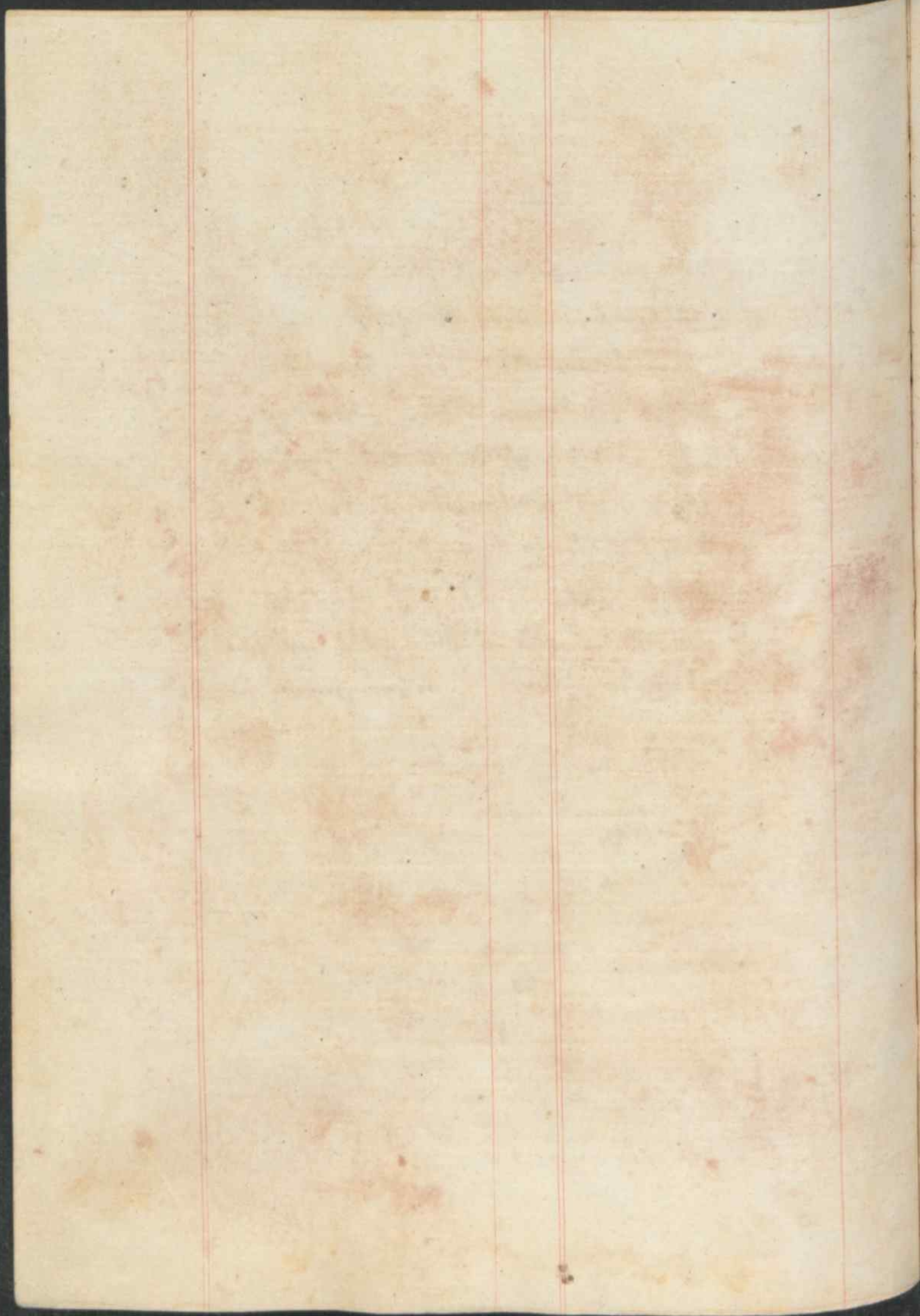
նշանաւք որ երթ
այր զհետ նոցա:

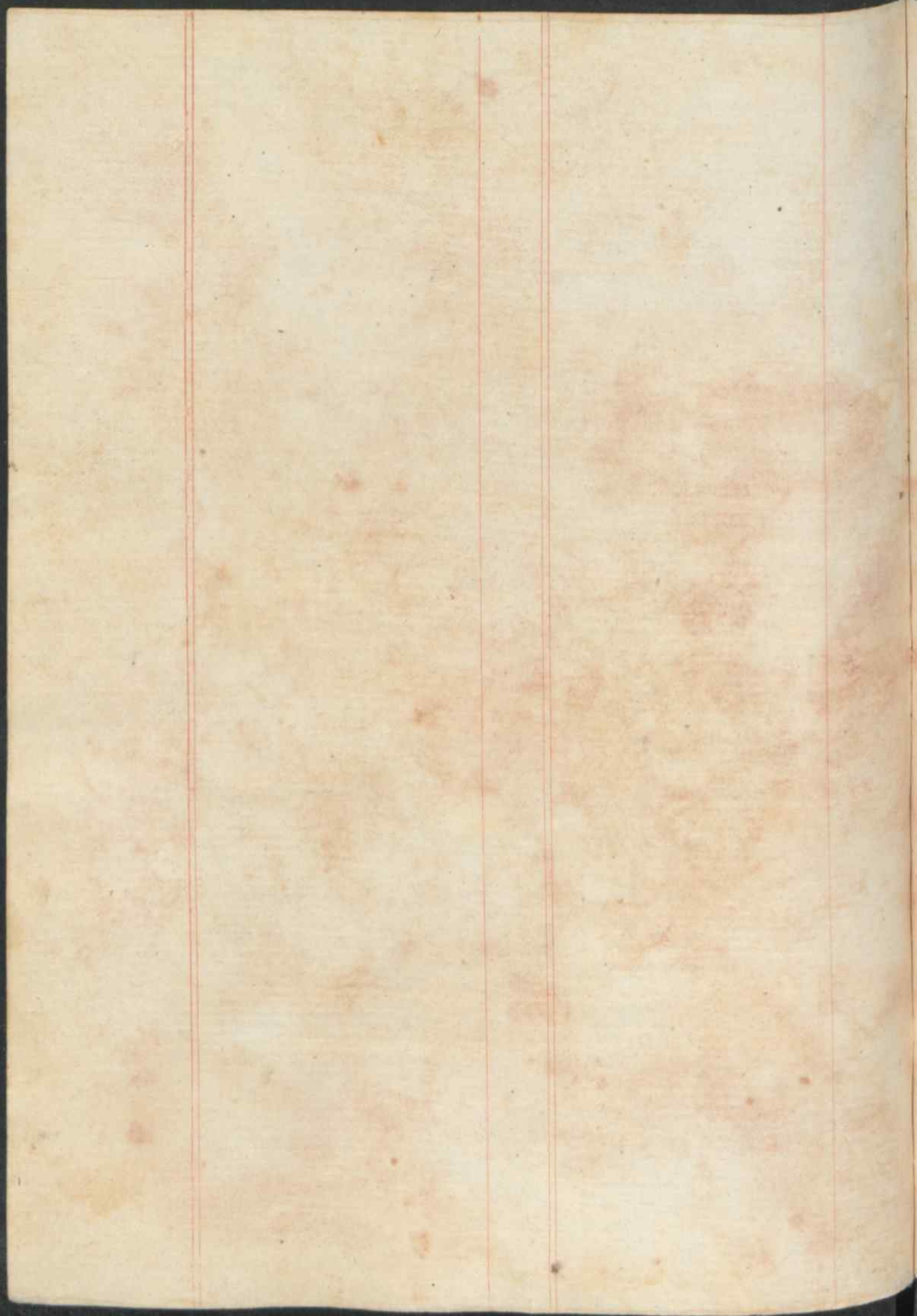
Աւետարան ըստ Մարկոսի ::

Նախադրութիւն ղուկասու աւետարանի:

Աւետարանս որ ըստ ղուկասու գրեալ է: Նոյն
ինքն ղուկաս աշակերտ պետրոսի. եւ ձեռնադրեցաւ
ընթացակից պօղոսի. եւ վկայեցաւ ի նմանէ: Սա
գրեաց զաւետարանս զայս. սկիզբն առնէ ի ծննդէ
նէն յովհաննու. եւ զոր ըստ նմին. պատմէ եւ զմարմ
նանալ փրկչին. ազգաթիւ առնէ. եւ եղանէ յովսէ
փայ ի դաւիթ. եւ ի դաւթայ մինչեւ յադամ: պատմ
է եւ զմկրտութիւն յովհաննու. եւ լինելով ի լեառն
զփորձելն ի սատանայէ. եւ զընտրութիւն աշակեր
տացն. եւ այլ եւթանասնիցն: Եցոյց նշանս եւ արու
եստս բազումս եղելոց: եւ զխաչ մատնութեն: եւ զկա
տարածն որ մատնեցաւ պիղատոսի պոնտացւոյ
եւ խաչեցաւ մարմնով: զի զինուորքն բաժանեցին
զհանդերձս նր: եւ որք խաչեցան յերկուց աւազա
կացն. մին ապաշխարեաց խոստովանութբ. եւ զի
մարմինն եդաւ ի գերեզման. եւ յարեաւ յերրորդ

աւուր ․ նշեա այսօրէն համբարձման յերկինս
տեսանելով հրեշտակացն ։ Ղուկաս՝ արուեստաւոր
բժիշկ գոլով ։ սմա աշակերտեցաւ փրկչին ․ և հա
մարեցաւ կոչեցաւ ի թիւս եւթանասնիցն ։ Եւ
յետոյ աշակերտեցաւ պօղոսի ․ վասն որոյ ասի գոլ
ուղթէ սորա աւետարանին ։ Նա հրամանաւ
պօղոսի գրեաց զաւետարանս իւր ։ յանտիոք քա
ղաքի ․ ի լեզու ասորի ․ զկնի ․ ԺԵ ․ ամի համբառ
նալոյ փրկչին ։ Ունի գլուխս ․ ՅԽԲ ։ Վկայութիւն ․ ԺԵ
Տունս ․ Բ ․ Պ ։ Աւետարանս գլխաւորս ․ Հա ․ ․․
Հեծոս ․ Ոծա ։ Մն ․ ԼԳ ։ Այ ․ Հդ ։ Ի ․ Ղէ ․ Ժ ․ Որկդ ․ ԱԾ ղա
Ի տէ ․ Մա ։ Յա ․ Հ ։ Եմ ․ Լա ։ Ռե ․ Ծա ։ Փի ․ Ե ։ Յա ․ Գ ․ Յէ ․ Բ
Տէրունական հրամանս ։ Ղուկաս յարութէ ։

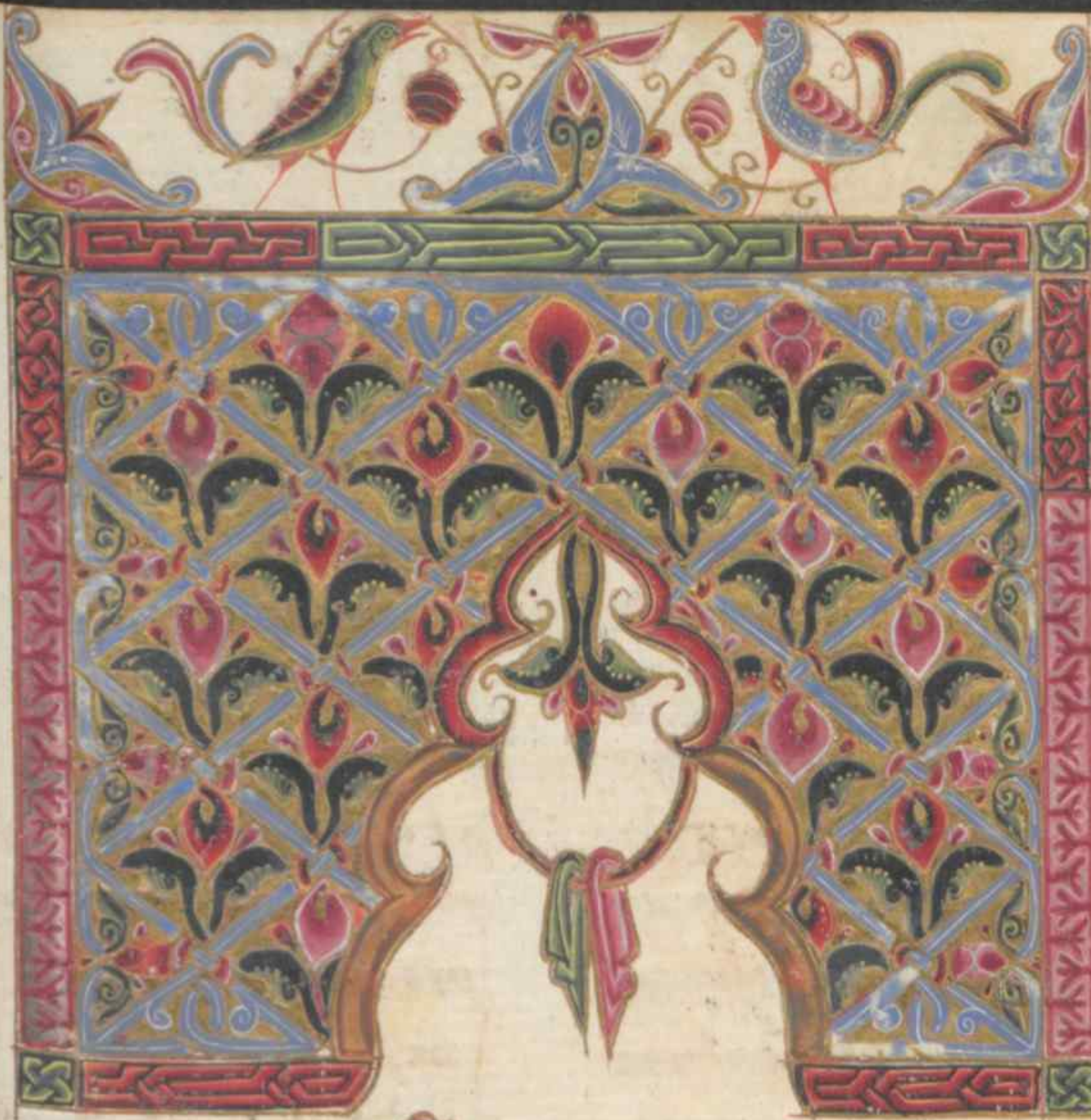

	Ղուկաս	Յոհաննու	Մատթէոս	Մարկոս
Կիզքն գլխոց Աւետարանին Ղուկասու				
Աշխարհագրին :	ա			
Բաց օթեայ հովուացն :	բ			
Սիմէովնին :	գ			
Մարգարէին աննայի :	դ			
Ընկելոյ բանին առ յովհաննէս :	ե		դ	
Որոց հարցանէին զյովհաննէս :	զ			
Փորձութեանց փրկչին :	է			
Որում էր զհոգին դիւական :	ը			
Զպականչին պետրոսի :	թ		ը	բ
Որոց բժշկեցին ի պէսպէս հիւանդութեանց	ժ		թ	գ
Որսոյ ձկանցն :	ժա			
Բորոտին :	ժբ		զ	դ
Անդամալուծին :	ժգ	ժգ	ժգ	ե
Ղեւեայ մաքսաւորին :	ժդ		ժդ	զ
Գօսացեալ ձեռինն	ժե		իա	է
Առաքելոցն համարոյ :	ժզ		ժթը	ժդ
Երանութեանց :	ժէ		է	
Հարիւրապետին :	ժը	զ	է	
Որդւոյ այրւոյն :	ժթ			

	ղու-կաս	յով-հան-նէս	մատ-թէ-ոս	մար-կոս
Որոց առաքեցան իւղամանէն :	ի		ի	
Աւետելոյ զծնունդ մեր մաւրնան :	իա	ժբ	կբ	իգ
Առաւելի սերմանցանին :	իբ		իդ	Թ
Սաստելոյ ջուրցն :	իգ		ժա	ժ
Որոյներ զլեգէոնն :	իդ		ժբ	ժա
Դստեր ժողովրդապետին :	իե		ժէ	ժբ
Արեանահոս կնոջն :	իզ		ժզ	ժգ
Առաքելոյ զբժշկանսն :	իէ		ժԹ	ժդ
Հինգ հացին և բ. ձկանցն :	իը	ժէ	իզ	ժզ
Յաշակերտսն հարցանելոյ :	իԹ		լգ	իդ
Աշակերտութեան Յի :	լ		լգ	իե
Լուսնահարին :	լա		լէ	իզ
Խորհելոյն թէ ով մեծիցէ :	լբ		լէ	իէ
Զաւալոյն հրաման զկնի երթալ :	լգ		ժ	
Երեւեցուցանելոյ զեւթանասունսն :	լդ			
Հարցանելոյ աւրինականին :	լե			
Անկանելոյն ի ձեռս աւազակաց :	լզ			
Մարիամու և Մարթայի :	լէ			
Յաղօթս կալոյն :	լը			
Խուլ դիւին :	լԹ		իբ	
Որ կինն ձայն եբարձ ի ժողովրդենէն :	խ			

	ողորմ	յորդ հանդէս	մանկունք	մարհնեց
Ընկալաւ ծննդեանն պատրաստեալ :	կա			
փարիսեցւոյն և մաքսաւորին :	կբ			
Հարցանելոյ մեծատանն զՔս	կգ		խա	խթ
Կոյրին :	կդ			
Զակքէոսին :	կե			
գնալոյն առնուլ իւր թագաւորութիւն :	կզ			
Ընծելոյ զտաղանդն միւսանն :	կէ			
Յաւանակին :	կը	իզ	իէ	լը
Հարցանելոյ քահանայիցն զօրէն :	կթ		իը	լե
Ըստակի այգւոյն :	հ		ծ	լգ
Դահեկանին :	հա		ծբ	լե
Սադուկեցւոցն :	հբ		ծգ	լը
Թէ զիարդ է որդի դաւթի Քս :	հգ		ծէ	խ
Երկու լումայի այրւոյն :	հդ			խա
Հարցման կատարածին :	հե		ծէ	խբ
Զատկին :	հզ		խզ	խէ
Վիճելոյն թէ ով մեծ իցէ	հէ		լէ	իէ
Խնդրելոյն սատանայի :	հը			
Նախատանաց հերովդի զօրին :	հթ			
Կոծելոյ կանանցն :	ձ			
Ապաշխարելոյ աւազակին :	ձա			
Խնդրելոյ զտէրունական մարմինն :	ձբ	լգ	կը	իը
Կղէոպեանցն :	ձգ			
Համբառնալոյն :	ձդ			

Եւ արդ աղաչեմ զձեզ ով հարք և եղբարք որք հանդիպիք սմա
սուրբ աւետարանիս. յիշեցէք ի Քս [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ով եղբարք որք հանդիպիք. յիշեցէք ի Քս. [illegible]
[illegible]
[illegible]. յիշեցէք [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ցին մեզ որք ի սկզբա-
նէ ականատեսք եւ զ
պաշտօնեայք եղեն բա-
նին:
Կամ եղեւ եւ ինձ
որ ի սկզբանէ զհե-
տ երթեալ էի ամ ճշ-
մարտութբ կար-
գաւ գրել քեզ քաջդ
Թէոփիլէ: զի ծա-
նիցես զբանիցն ո-
րոց աշակերտեցար
զճշմարտութիւնն:
Եղեւ յաւուրս
Հերովդի արքայի քա-
հանայ ոմն անուն
զաքարիայ ի դասա-
կարգէ աբիայ:
Եւ կին նորա ի դս-
տերաց ահարոնի.
եւ անուն նորա եղի-
սաբեթ:
Էին արդարք
երկոքեին առաջի այ
գնային յամենայն
պատուիրանս եւ յի-
րաւունս տն անա-
րատք:
Եւ ոչ գոյր նոցա որ-
դեակ: քան զի եղիսա-
բեթ ամուլ էր. եւ երկո-
քին անցեալ էին զա-
ւուրբք իւրեանց:
Եղեւ ի քահանայ-
անալն նր. ըստ կար-
գի աւուրցն հասանե-
լոյ առաջի այ. ըստ օ-
րինի քահանայութեն
եհաս նմա խունկ ար-
կանել մտեալ ի տա-
ճարն տն. եւ ամ բազմ-
ութի ժողովրդեանն

կայեն յաղօթս առ
աստուած ի ժամ ու
խնկոցն:
երևեցաւ նմա
հրեշտակ տն․ զի կա
յր ընդ աջմէ սեղանոյ
խնկոցն․ և խռովե
ցաւ զաքարիայ ի
րև ետես․ և անկա
ահ ի վերայ նորա:
Ասէ ցնա հրեշտա
կն տն․ մի երկնչիր
զաքար զի լսելի
եղեն աղաւթք քո
և կին քո եղիսաբեթ
ծնցի քեզ որդի․ և կո
չեսցես զանուն նորա
յովհաննէս․ և եղիցի
քեզ ուրախութի և
ցնծութի․ և բազում
քն ի ծննդեան նր խ

նդասցեն․ զի եղիցի ի
մեծ առաջի տն․ և գի
նի և ցքի մի արբցէ
և հոգւով սրբով լցցի
անդստին յորովայնէ
մօր իւրոյ․ և զբազու
մս յորդւոցն իէլի դար
ձուսցէ ի տր այծ իւ
րեանց:
Եւ ինքն եկեսցէ ա
ռաջի նորա հոգւով
զօրութբ եղիայի դա
րձուցանել զսիրտս
հարց յորդիս․ և զան
հաւանս յիմաստութի
արդարոց պատրաս
տել տն ժողովուրդ
կազմեալ:
Եւ ասէ զաքարիայ
ցհրեշտակն․ ըստէ՞ գի
տացից զայդ․ զի ես

ծերեմ և կենեմ անցէ
այլ է զանօրութքն ի-
րովք:
Պատասխանի ետ
հրեշտակն և ասէ ցն
նա. ես եմ գաբրիէլ որ
կամ առաջի այ. և առա-
քեցայ խօսել ընդ-
քեզ և աւետարանել
քեզ զայդ. և ահա ե-
ղիցես համր. և մի կա-
րասցես խօսել մինչև
ցօրն յորում այդ լինի-
ցի. փոխանակ զի ոչ
հաւատացեր բանից
իմոց. որք լցցին ժա-
մանակի իւրեանց:
Եւ ժողովուրդն ա-
կն ունէր զաքարիայ
և զարմանային ընդ
յամելն նր ի տաճարին

և իբրև ել ոչ կարէր
խօսել ընդ նս. և իմա-
ցան եթէ տեսիլ ետես
ի տաճարին. և նա նշ
անացի խօսէր ընդ նս
և կայր պապանձեալ:
Եւ եղև իբրև լցան
աւուրք պաշտաման
նր գնաց ի տուն իւր:
Յետ աւուրցն այ-
նոցիկ յղացաւ եղիսա-
բեթ կին նր. և
թաքուցանէր զանձն
ամիսս հինգ: և ասէր
զինչ գործ գործեաց
ընդ իս տր. յաւուրս յո-
րս հայեցաւ յիս բառ-
նալ զնախատինս իմ
ի մարդ-
կա
նէ:

ւ յամսե
անն վեցեր
որդի առաքեցաւ գա
բրիէլ հրեշտակն ի
քաղաքն գալիլեաց
ւոց. որում անուն էրնա
զարէթ. առ կոյս խօսե
ցեալ առն՝ որում անու
ն էր յովսէփ. ի տանէ
դւթի և անուն կու
սին մարիամ: ~ :-
Ե ւ եկեալ առ նա ասա
է. ուրախ լեր բերկ
րեալդ տր ընդ քեզ:
Եւ նա ընդ բանսն
խռովեցաւ. և խորհէր
ընդ միտս. թէ որպիսի
ինչ իցէ ողջոյնս այս:
Ե ւ ասէ ցնա հրեշ
տակն. մի երկնչիր մա
րիամ. զի գտեր շնորհ

հս յայ. և ահա յղասցիս
և ծնցես որդի. և կոչե
սցես զանուն նորա յս
Նա եղիցի մեծ. և որդի
բարձրելոյ կոչեսցի.
և տացէ նմա տր ած
զաթոռն դւթի հօ
րն նորա. և թագաւո
րեսցէ ի վերայ տանն
յակոբայ ի յաւիտե
ան. և թագաւորութե
նորա վախճան մի լի
ցի: Եւ ասէ մարիամ
ցհրեշտակն. զի՞ արդ
լինիցի ինձ այդ. քան
զի զայր ոչ գիտեմ:
պատասխանի ետ
հրեշտակն և ասէ ցնա
հոգի սուրբ եկեսցէ ի քեզ
և զօրութի բարձրելո
հովանի լիցի ի վերայ քո

քանզի եւ որ ծնանելո-
ցն է ի քէն սբ է եւ որդի
այ կոչեսցի:
Եւ ահա եղիսաբեթ
ազգականքո· եւ նա յղի է
ի ծերութեան իւրում· եւ
այս վեցերորդ ամիս է
նորա· որ ամուլն կո-
չեցեալ էր· զի ոչ տկա-
րասցի առ յայ ամ բան:
Եւ ասէ մարիամ
աւասիկ կամ աղախին տն
եղիցի ինձ ըստ բա-
նի քում:
Եւ գնաց ի նմանէ
հրեշտակն:
Յարուցեալ
մարիամ ի յա
ւուրսն յայնոսիկ գնաց
ի լեռնակողմն փու-
թանակի ի քաղաքն յու-
դայ· եւ եմուտ ի տուն
զաքարիայ· եւ ետ ողջո
յն եղիսաբեթի:
Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ
զողջոյնն մարիամու
եղիսաբեթ խաղաց
մանուկն յորովայնի
նորա:
Եւ լցաւ եղիսաբե-
թ հոգւով սրբով· եւ
ձայն բարձրաղաղա-
կեաց եւ ասէ:
Օրհնեալ ես դու
ի կանայս· եւ օրհնեալ
է պտուղ որովա-
յնի քո· եւ ուստի ինձ
այս· զի եկեսցէ մայր
տն իմոյ առ իս:
Զի ահաւասիկ իբ-
րեւ եղեւ ձայն ողջու-
նի քո յականջս իմ

խաղաց ցնծալով
մանուկն յորովայնի
իմում։ Եւ երանի որ հաւա
տայցէ. եւ թէ եղիցի
կատարումն ասացե
լոցս նմա ի տեառնէ։
Եւ ասէ մարիամ
մեծացուսցէ անձն
իմ զտէր. եւ ցնծացաւ
հոգի իմ յած փրկի
չիմ։ զի հայեցաւ ի
խոնարհութի աղա
խնոյ իւրոյ։
Զի ահա յայսմ հե
տէ երանեսցեն ինձ
ամենայն ազգք։ զի
արար ինձ մեծա մե
ծս հզօրն. եւ սուրբ ա
նուն նորա. եւ ողոր
մութի նորա ազգաց
յազգս երկիւղածաց

իւրոց։
Արար զօրութի
բազկաւ իւրով ցր
ուեաց զամբարտա
ւանս մտօք սրտից
իւրեանց. քակեաց զհզօ
րս յաթոռոց. եւ բարձ
րացոյց զխոնարհս։
Զքաղցեալս լցոյց
բարութեամբ. եւ զմեծա
տունս արձակեաց
ունայնս։
Պաշտպանեաց իսրէլի
ծառայի իւրում յի
շել զողորմութիւնս.
որպէս խօսեցաւ առ
հարս մեր աբրահա
մու եւ զաւակի նորա ի
յաւիտեան։
Կաց մարիամ առ
նմա իբրեւ ամիսս ե

րիս եւ դարձաւ ի
տուն իւր։
Եւ Եղիսաբեթի լը
ցան ժամանակք ծը
նանելոյ եւ ծնաւ որ
դի։
Եւ լուան որ շուրջ
զնովաւն էին եւ ազգա
տոհմ նորա զի մեծ
արարար տր̃ զողորմու
թի̃ւ իւր ընդ նմա եւ
խնդացին ընդ նմա։
Եւ եղեւ յաւուրն ութ
երորդի եկին թլփա
տել զմանուկն եւ կո
չէին զնա յանուն հօր
իւրոյ զաքարիայ։
Պատասխանի ետ
մայր նր̃ եւ ասէ ոչ այլ
կոչեսցի յովհաննէս։
Եւ ասեն ցնա քանզի
ոչ ոք է յազգէ քումմ ո
րոյ կոչի անուամբն յով
հաննէս։ Ակնարկէ
ին հօրն նր̃ թէ զինչ
կամիցի կոչել զնա։
Եւ խնդրեաց տախ
տակ եւ գրեաց եւ ասէ
յովհաննէս է անուն
դորա։
Եւ զարմացան ա
մենեքեան։
Եւ բացաւ բերան
նորա վաղվաղակի
եւ լեզու նորա եւ խօսէ
ր եւ օրհնէր զա̃ծ։
Եւ եղեւ ահ ի վերայ ամե
նեցուն որ լսէին զայս
եւ որ շուրջ բնակեա
լն էին զնոքօք եւ ընդ
ամ̃ լեռնակողմն
հրէ̃ աստանի պատ

սէին ամենայն բան
քս այս. և եդին
ամենեքեան որ լսէ
ին ի սիրտս իւրեանց. և
ասէին. զինչ լիցի
մանուկս այս. և ձեռ
ն տն էր ընդ նմա:
ւ զաքարիայ հա
յր նորա լցաւ հոգւով սր
բով. մարգարէացա
և ասէ:~
րհնեալ տր ած
իղի զի այցել մեզ եւ ա
րար փրկութի ժողո
վրդեան իւրում. և յ
արոյց եղջիւր փրկ
ութե մեզ ի տանն դ
աւթի ծառայի իւր
ոյ. ոպս խաւսեցաւ բե
րանով սրբոց որյա
ւիտենից մարգարէ

ից նորա էին. փրկու
թի ի թշնամեաց մեր
ոց և ի ձեռաց ամե
նայն ատելեաց մերոց
առնել ողորմութի
ընդ հարս մեր. և յիշ
ել զուխտն սրբոյ. զ
երդումն զոր երդ
ուաւ աբրահամու
հաւր մերում տալ մեզ
առանց երկիւղի. ի
ձեռաց թշնամեա
ց փրկեալս պաշտ
ել զնա սրբութ. և
արդարութ առ
աջի նր. զամենայն
աւուրս կենաց մեր
ոց: ւ դու ման
ուկ մարգարէ բար
ձրելոյ կոչեսցիս.
զի երթիցես առաջի

երեւեաց նմա պատրա-
ստել զճանապարհս
նորա· տալ զգիտու-
թիւն փրկութեան ժողո-
վրդեան նորա ի
թողութիւն մեղաց նոցա
վասն գթութեանց ողո-
րմութեան այ մերոյ ո-
րովք այց արարեալ է
մեզ արեգակն ի բար-
ձանց երեւել որոց ի
խաւարի· եւ ի ստուերս
մահու նստէին· ուղ-
ղել զոտս մեր ի ճա-
նապարհս խաղաղու-
թեան:

Եւ մանուկն աճէր
եւ զօրանայր հոգւով
եւ էր յանապատս մի-
նչեւ յօր երեւելոյ նորա
իսրայէլի:

ւ եղեւ յաւ
ուրսն յ
այնոսիկ ել հրաման
յօգոստոս կայսերէ
աշխարհագիր առնել
ընդ ամ տիեզերս· այս
առաջին աշխարհա-
գիր եղեւ ի դատաւո-
րութեան ասորւոց կիւ-
րենեայ:
Եւ երթային ամե-
նեքեան մտանել աշ-
խարհագիր իւրաքան-
չիւր ի քաղաքի:
Ել եւ յովսէփ ի գա-
լիլեէ· ի քաղաքէն նա-
զարեթէ ի հրէաս-
տան ի քաղաքն դաւ-
թի· որ կոչի բեթղա-
հեմ· վասն լինելոյ
նորա ի տանէ եւ յազ-

գէ դաւթի մտանել
յաշխարհագիր մարէ
մաւ հանդերձ զոր
խօսեալն էր նմա և
էր յղի:
Եւ եղև ի հասանե
լ նոցա անդր լցան
աւուրք ծնանելոյ նր
և ծնաւ զորդին իւր
զանդրանիկն. և պատե
աց զնա ի խանձա ր
րուրս. և եդ զնա ի մ
սուր. զի ոչ գոյր նոցա
տեղի ի իջաւ ան
ին:

ւ հովիւ
ք էին ի տե
ղւոջն յայնմիկ բաց
օթեայք. որ պահէ
ին զպահպանութիւն
գիշերոյ հօտից իւրեանց

Եւ հրեշտակ տն
երևեցաւ նոցա և
փառք տն ծագեցին
առ նոսա և երկեան
երկիւղ մեծ:
Եւ ասէ ցնոսա հրեշ
տակն. մի երկնչիք
զի ահաւասիկ աւե
տարանեմ ձեզ ու
րախութիւն մեծ որ
եղիցի ամն ժողովրդե
անն. զի ծնաւ ձեզ
այսաւր փրկիչ. որ է
քս օծեալ տր ի քաղա
քի դաւթի. և այս նշ
շանակ ձեզ. գտանի
ցէք մանուկ պատեա
լ ի խանձարուրս. և եդե
ալ ի մսուր:
Եւ յանկարծակի ե
ընդ հրեշտակին ընդ

այն մեկ բազմութեն
զաւրաց երկնաւոր ո-
րաց · որ աւրհնէին
զած և ասէին · փառք
ի բարձունս այ յեր-
կիր խաղաղութի ի
մարդիկ հաճութեան:
ւ եղև իբրև մեկնե-
ցան ի նոցանէ հրեշ-
տակքն յերկինս ա-
սէին ցմիմեանս հով-
իւքն · եկայք երթի-
ցուք մինչև ցբեթղե-
եմ · և տեսցուք զինչ
բանս այս որ եղև զոր
տր եցոյց մեզ:

կին փութանակի
և գտին զմարիամ և-
զյովսէփ · և զմանու-
կն եդեալ ի մսուր · և-
ծանեան վս բանին որ
ասացաւ նց զմանկա-
նէն:
ամէքն որ լսէին
զարմանային վասն բա-
նիցն զոր խօսեցան ընդ
նոսա հովիւքն:
մարիամ զամ զբ-
բանս զայնոսիկ պա-
հէր և խելամուտ լի-
նէր ի սիրտ իւրում:
ւ դարձան հովիւ-
քն փառաւոր առնէին
և աւհնէին զած · վս ամի
զոր լուան և տեսին ո-
րպէս պատմեցա-
նոցա:

ւիբրև լց
ցան աւուրքն
ութ թլփատել զն-
նա և կոչեցաւ անուն
յն որ կոչեցաւ ի հրեշ

տակէն մինչ չև յղացեալ
էր զնա յորովայնի:

Եւ իբրև
լցան աւ
ուրք սրբութեան նոցա
ըստ օրինացն մովսէ
սի · ածին զնա յերուսաղէմ
յանդիման առնել տեառն
որպէս և գրեալ է յօ
րէնս տեառն · թէ ամենայն արու
որ բանայ զարգանդ
սուրբ տեառն կոչեսցի:

Եւ տալ պատարագ
ըստ ասացելոյն յօ
րէնս տեառն զոյգս տատ
րակաց · կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց:

Եւ ահա էր այր մի
յերուսաղէմ · որոյ անուն էր
սիմէոն · և այրն
այն արդար · և երկիւ
ղած · և ակն ունէր
մխիթարութեան իսրայէլի
և հոգի սուրբ էր ի նմա · և
էր նորա հրաման ի
առեալ ի հոգւոյն
սրբոյ մի տեսանել
զմահ մինչև տեսցէ
զօծեալն տեառն:

Եւ եկն հոգւովն
ի տաճարն · և իբրև
ածին ծնօղքն զմ
անուկն յիսուս առնել
նոցա ըստ սովորութ
եան օրինացն ի վերա
նորա · և նա առ ըն
կալաւ զնա ի գիրկս
իւր · օրհնեաց զաստուած
և ասէ:

Արդ արձակես
զծառայս քո տէր ըստ
բանի քում ի խաղա

ղութն զի տեսին ա
չքիմ զփրկութիւնքո
զոր պատրաստեցեր
առաջի ամ ժողովրդ
ոց։ Լոյս ի յայտ
նութն հեթանոսաց
և փառք ժողովրդեան
քում իղի։
Եւ էին հայրն և
մայր նորա զարմա
ցեալ ի վերայ բանի
ցն զոր խօսէին զն
մանէ։ ~։~։~
Եւ աւրհնեաց զնս
սիմէոն. և ասէ ցմ
մարիամ մայր նորա
ահա սա կայ ի գլորու
մն. և ի կանգնումն
բազմաց ի մէջ իղի
և ի նշան հակառակու
թն. և ընդ քո իսկ զան
ձն անցցէ սուր զի
յայտնեսցին ի բազ
ում սրտից խորհու
րդք։
Եւ անդ էր աննայ
մարգարէ դուստր
փանուելի. յազգէ ա
սերայ. սա ինքն անցեա
լէր զաւուրբք բազմ
աւք. կեցեալ ընդ ա
ռն ամս եւթն. ի կու
սութենէ իւրմէ. և
էր այրի ամաց իբրև
ութսուն և չորից որ
ոչ մեկնէր ի տաճա
րէն. այլ պաշօք և
աղօթիւք պաշտէր
զ ցայգ և զ ցերեկ. և
սա ի նմին ժամու յա
րուցեալ գոհանայր
զտնէ. և խօսէր ընդ

ամենեսեան որ ակնու-
նէին փրկութեանն Երուսաղէմի:
Եւ իբրեւ կատարե-
ցին զամ ըստ օրինա-
ցն Տն դարձան անդ-
րէն ի Գալիլեա ի քա-
ղաքն իւրեանց Նա-
զարեթ:
Եւ մանուկն աճէր
եւ զօրանայր լի իմաս-
տութբ. եւ շնորհք Այ
էին ի վերայ
նր:
Եւ երթայ
ին ծնաւղք
նորա ամի ամի յԵմ
ի տօնի զատկին:
Եւ իբրեւ եղեն նր
ամք երկոտասան յե-
լանէին նոցա յԵմ
ըստ սովորութեանն տօ-

նին. եւ կատարեալ
զաւուրսն ի դառնալն
անդրէն. մնաց Յս
մանուկն յԵմ. եւ
ոչ գիտացին ծնո-
ղքն նր: Կարծէին
զնմանէ. թէ ընդ
ուղեկիցսն իցէ: Ե-
կին իբրեւ աւուր մի
ոյ ճանապարհ. եւ
խնդրէին զնա ընդ
ազգականս. եւ ընդ ծա
նօթս. եւ իբրեւ ոչ
գտին դարձան
անդրէն յԵմ խնդ
րել զնա:
Եւ եղեւ յետ երից
աւուրց գտին զնա
ի տաճարին, զի նստ
էր ընդ վարդա
պետսն. լսէր ի նոցա

նէ և հարցմանէր զնմա:

[Զ]արմանային ամենքն
որ լսէին ի նմանէ.
ընդ իմաստութիւն և
ընդ պատասխանիսն
նորայ. և իբրև տեսին
զնա զարմացան:

[Ե]ւ ասէ ցնա մայրն
իւր. որդեակ զի՞նչ գո
րծ գործեցեր դու ընդ
մեզ ահաւասիկ հա
յր քո և ես տառապեալ
ք խնդրեաք զքեզ:

[Ե]ւ ասէ ցնոսա զի
խնդրէիք զիս ոչ գի
տէիք եթէ ի տան հօր
իմոյ պարտ է ինձ
լինել:

[Ե]ւ նոքա ոչ իմացան
զբանն զոր խօսեցաւ
ընդ նոսա:

[Ե]ւ էջ ընդ նոսա և
գնաց ի նազարէթ. և
էր նոցա հնազանդ:

[Ե]ւ մայրն նորա
պահէր զամենայն զբ
անսն ի սրտի իւրում:

[Ե]ւ յս զարգանայր ի
մաստութբ և հասա
կաւ և շնորհօք այ և
ի մարդկանէ:

[Յ] հնգետասա
աներ
որդի տէ
րութեան տիբերեա
կայսեր ի դատաւորու
թեան հրէաստանի
պիղատոսի պոնտա
ցւոյ. և ի չորրորդապե
տութեան գալիլեաց
ւոց հերովդի. և ի փի
լիպպոսի եղբօրն

չորրորդապետութե
իտուրեացւոց և ի
տրաքոնացւոց աշ
խարհին. և ի չորրորդ
պետութեն. լուսա
նեայ աբիլենացւոց. և
ի քահանայապետու
թեն աննայի և կայի
ափայ:
Եղեւ բանն այ ի վե
յովհաննու որդւոյ
զաքարիայ յանապա
տին:
Եկն յամ կողմն
յորդանանու քարո
զել մկրտութն ա
պաշխարութե ի
թողութե մեղաց:
Որպէս և գրեալ է ի
գիրս պատգամացն ե
սայայ մարգարէի:
Ձայն բարբառոյ յա
նապատի պատրա
ստ արարէք զճանա
պարհ տն. և ուղիղ ա
րարէք զշաւիղս նո
րա. ամենայն ձորք
լցցին. և ամենայն
լերինք և բլուրք խո
նարհեսցին. և եղիցի
ն ամ դժուարինք ի
դիւրինս. և առապա
րքն. ի հարթ ճանա
պարհս. և տեսցէ ամ
մարմին զփրկու
թիւն այ:
Ասէր ց ժողով
ուրդսն ելեալ մկրտել
ել ի նմանէ. ծնու
նդք իժից. ո՞ ցոյց
ձեզ փախչել ի բարկ
ութենէն որ գալոցն է:

առաքելովք այսուհետև
պտուղ արժանիս ա-
պաշխարութե̃:
ւ մխիթարանեցէք
ասել· Թէոչնիմ ք
հայր զարքայական· զա-
յաւիտեան ձեզ, եթէ
կարօտեալ էած ի քա-
րանցս յայսցանէ յա-
րուցանել ողորմութ ար-
քահանան:
Բոյց ահաւասիկ
տապար առ արմատն
ծառոց կայ:
Ամենայն ծառ որ ոչ
առնէ զպտուղ բարու-
ք· հատանի և ի հուր
արկանի:
Հարցանէին զնա
ժողովուրդքն և ասէ-
ին իսկ այժմ զինչ գոր-
ծեսցուք:
Պատասխանի ետ
և ասէ ցնոսա ոյր իցեն
երկու հանդերձ,
տացէ զմին այնմ
որոյ ոչն գուցէ· և ոյր
կայցէ կերակուր նո-
յնպէս արասցէ:
Եկին և մաքսաւո-
րք մկրտել· և ասէին
ցնա վարդապետ զի-
նչ գործեսցուք:
Եւ նա ասէ ցնոսա
մի ինչ աւել. քան զ
հրամայեալն ձեզ առ-
նիցէք:
Հարցանէին զնա
և զինուորքն և ասէ
ին· և մեք զինչ գոր
ծեսցուք:
ասէ ցնոսա մի զոք

խուէսցէք. եւ մի զըր-
պարտեսցէք. շատ
լիցին ձեզ թոշակ
քն ձեր:
Մինչ ակն ունէր
ժողովուրդն. եւ խոր
հէին ամենեքեան ի
սիրտս իւրեանց վ(ասն)
յովհաննու. մի թէ
սա իցէ ք(րիստո)սն:
Պատասխանի ետ
ա մենեցուն եւ ասէ.
ես մկրտեմ զձեզ ջր(ո)
վ. բայց գայ զաւ
րագոյնն քան զիս. զո
րոյ չեմ բաւական ն
բառնալ զկաւշիկս
նա մկրտեսցէ զձեզ
հոգւով սրբով եւ
հրով:
Որոյ հեծանոցն ի
ձեռին իւրում սրբել
զկալ իւր. եւ ժողովել
զ ցորեանն ի շտեմա
րանս իւր. եւ զ յարդն
այրեսցէ անշէջ հը
րով:
Բազում եւ այլ ինչ
մխիթարէր. եւ
աւետարանէր ժո
ղովրդեանն:
Բայց հերովդէս
չորրորդապետն.
յանդիմանեալ ի նմ
մանէ. վասն հերով
դիայ կնոջ փիլիպպ
ոսի եղբաւր իւրոյ.
եւ վասն ամենայն չա-
րեացն զոր գործեա
ցն հերովդէս. յաւել
եւ զայն եւ ի վերայ ա
մենայնի. եւ եդ ի բան

տի զյովհաննէս:
Եղև ի մկրտել ա-
մենայն ժողովրդեա-
նն. և ընդ յսի մկրտելն
և կալ յաղօթս բա-
նալ յերկնից և իջա-
նել հոգւոյն սրբոյ,
մարմնաւոր տեսլե-
ամբ. իբրև զաղաւ-
նի ի վերայ նորա:
Եւ գալ ձայնի յեր-
կնից որ ասէր. դու
ես որդի իմ սիրելի. ի
ընդ քեզ հաճե-
ցայ:
Եւ ինքն յս էր
ամաց իբրև երեսու-
նից. սկսեալ յորոց
որպէս և կարծ-
ծէր որդի յովսե-
փայ:

յակոբեա յն:
հեղեա յն:
մատաթեայ ն:
ղևեա յն:
մելքեա յն:
յաննեա յն:
յովսեփեա յն:
մատաթեա յն:
ամովսա յն:
նաւումա յն:
եսղեա յն:
նանգեա յն:
մաաթա յն:
մատատաթեայն:
սեմեա յն:
յովսեքեայ ն
յուդա յն:
յովհանա յն:
ռեսայ ն:
զօրաբաբելի ն:
սաղաթիելի ն:

Ներեա յն:
Մեղքեա յն:
Ադդեա յն:
Կովսամա յն:
Եղմովդադայն:
Էր ա յն:
Յեսուա յն:
Եղիազարա յն:
Յովրամա յն:
Մատթա յն:
Ղեւայ յն:
Սիմէովնի ն:
Յուդայ ի ն:
Յովսեփա յն:
Յովնանա յն:
Եղիակիմա յն:
Մեղեա յն:
Մեննա ա յն:
Մատտաթա յն:
Նաթանա յն:
Դաւթի ն:

Յեսսա յն:
Յովբեդա յն:
Բոոս ա յն:
Սաղմանա յն:
Նաասովնի ն:
Ամինադաբա յն:
Արամա յն:
Ադամեա յն:
Առնեա յն:
Եսրովմա յն:
Փարեսի ն:
Յուդայի ն:
Յակովբա յն:
Իսահակա յն:
Աբրահամու ն:
Թարայի ն:
Նաքովրա յն:
Սերուքայ ն:
Ռագաւա յն:
Փաղեկ ա յն:
Եբեր ա յն:

սաղ այ ի Ն:
կանանա յՆ:
արփաքսադայՆ:
սեմ ա յՆ:
նոյի Ն:
ղամեքա յՆ:
մաթուսաղայէՆ:
ենովքա յՆ:
յարեդի Ն:
մաղաղիել ի Ն:
կայնանա ա յՆ:
ենովսայն :
սեթ ա յՆ:
ադամա յՆ:
այ Ն:
ւյս լի հոգւով
սրբով դարձաւ ի
յորդանանէ. եւ վարէր
հոգւովն յանապատ
աւուրս քառասուն
փորձել ի սատանա
նայէ:
ւ ոչ եկեր. եւ ոչ ա
րբ յաւուրսն յայ
նոսիկ:
ւ ի կատարել ն
նոցա քաղցեաւ:
ւ ասէ ցնա սա
տանայ եթէ որդի ես
այ ասա քարիդ այդ
միկ. զի հաց լիցի:
ատասխանի ի
է նմա յս եւ ասէ
գրեալ է. եթէ ոչ հա
ցիւ միայն կեցցէ
մարդ այլ ամենայն
բանիւ այ:
ւ հանեալ զնա ի
լեառն մի բարձր ե
ցոյց նմա զամենայն
թագաւորութիւնս աշ
խարհի ի վայրկեան

ժամանակի. և աս
է ցնա սատանայ
քեզ տաց զայսամ
ե իշխանութի և զ
փառս սոցա. զի
ինձ տուեալ է. և
ում կամիմ տամ
զսա:
Արդ: դու եթէ
անկեալ երկիր պա
գանիցես առաջի
իմ. քեզ եղիցի ամ:
Պատասխանի
ետ նմա յս և ասէ:
գրեալ է երկիր պա
գցես տն այ. քում
և զնա միայն պաշ
տեսցես:
Ած զնա յէմ.
և կացոյց ի վր աշ
տարակի տաճարին
և ասէ ցնա եթէ
որդի ես այ. արկ
զքեզ աստի ի վայր
զի գրեալ է. թէ
հրեշտակաց իւ
րոց պատուիրեսցէ
վս քո. պահել զ
քեզ զի ի վր ձեռաց
բարձցեն զքեզ
մի երբեք հարցես
զքարի զոտն քո:
Պատասխանի
ետ նմա յս և ասէ
ասացեալ է թէ ոչ
փորձեսցես զտր
ած քո. և կատա
րեալ զամ փոր
ձութիւն սատա
նայի. ի բաց եկաց
ի նմանէ
առ ժամանակ մի

ւդարձաւ
յս զօրու-
թբ հոգւոյն ի Գա-
լիլեայ: Եւ ել համ-
բաւ զնմանէ ընդ
ամ կողմանս գա-
ւառին: Եւ նա ու-
սուցանէր ի ժող-
ովուրդս նց փա-
ռաւորեալ յամե-
նեցունց:
ժը Եւ եկն ի Նազա-
րեթ ուր սնեալն
էր: Եւ եմուտ ըստ
սովորութե իւր-
ում յաւուր շաբա-
թուն ի ժողովուրդն:
Ետուն նմա
գիրս զԷսայեայ մար-
գարէի: Եւ յարե-
աւ ընթեռնուլ

Եւ իբրեւ եբաց զգի-
րսն: եգիտ զայն
տեղի յորում գր-
եալ էր: Հոգի
Տն ի վր իմ: վս որ-
ոյ եւ օծ իսկ զիս:
աւետարանել աղ-
քատաց առաքե-
աց զիս: քարոզել
գերեաց զթողու-
թի: եւ կուրաց տե-
սանել: արձակել
զվիրաւորս ի թո-
ղութի: քարոզել
զտարեկան Տն ըն-
դունելի:
Եւ խափեաց զգիր
սն ետ ցպաշտօն-
եայն եւ նստաւ:
Եւ ամենեցուն
որ ի ժողովրդեան

Ղ
ժէ ժը

էին աչք ի նա հայ
էին ։
[Ս]կսաւ ասել
ցն՟ս · այսաւր լ
ցան գիրքս այս
յականջս ձեր ։
ԺԹ [Ե]ւ ամենեքին վկ՟
յէին նմ՟ · և զար
մանային ընդ բան՟
շնորհացն որ ելա
նէին ի բերանոյ
նորա ։
[Ա]սէին · ո՞չ
այս է որդին յով
սեփայ ։
Ի [Ա]սէ ցն՟ս · ա
պաքէն ասիցէք
առ իս զառակս
զայս · բժիշկ բժշ
կեա զանձն քո ·
որչափ լուաք
զոր արարեր ի կա
փառնայում · ա
րա և աստ ի քում
գաւառի ։
Իա [Ա]սէ · ամէն
ասեմ ձեզ · թէ չէ
մարգարէ ընդու
նելի ի քաղաքի
իւրում ։
ԻԲ [Ա]րդարև ասեմ
ձեզ · զի բազում
այրիք էին յաւ
ուրս եղիայի ի մէջ
ի՟ղ՟ի յորժամ փակե
ցան երկինք զե
րիս ամս և զվեց
ամիս ։ և եղև սով
մեծ ընդ ամ՟ն երկիր ։
և ոչ առ մի ի նոցա
նէ առաքեցաւ ե
ղիա · բայց միայն

ի սարեփթայ սի-
դովնացոց առ
կին մի այրի։
Եւ բազում բորոտք
էին յիղի առ եղի-
սէիւ մարգարէիւ
և ոչ ոք ի նոցանէ
սրբեցաւ. բայց մի-
այն նեեման ասորի
Եւ լցան ամենե-
քին բարկութբ
ի ժողովրդեանն։
իբրև լուին զայս
և յարուցեալ հա-
նին զնա արտաքո
քաղաքին։ և ածին
զնա մինչև յառաւ-
ելն լերինն յոր
ոյ վր քաղաքն նց
շինեալ էր գահա-
վէժ առնել զնա։

Եւ նա անցեալ
ընդ մէջ նոցա
գնայր։
Եւ էջ ի կափա-
ռնաում
ի քաղաք գալիլեա-
ցոց. և ուսուցա-
նէր զնոսա ի շա-
բաթուն։
Եւ զարմանային
ընդ վարդապետ-
ութեն նր զի իշ-
խանութբ էր
բանն նորա։
Եւ էր ի ժողովրդ-
եանն այր մի. զոր
ունէր այս դև ի
պղծոյ. և աղաղա-
կեալ ի ձայն մեծ.
ասէ. թողացո
զի՞ կայ մեր և քո

նազովրեցի : Ե
կիր կորուսանել
զմեզ՝ գիտեմ զ
քեզ ով ես սբ այ :
Սաստեաց նմա
յս և ասէ՝ պապան
ձեաց և ել ի դմանէ :
Զգետնեաց զնա
դևն ի մէջ անդ
և ել ի նմանէ՝ և ոչ
ինչ վնասեաց նմ
Եւ եղեն զարմա
նալիք ի վր ամենե
ցուն : խօսէին ին
ընդ միմեանս և ա
սէին : զինչ է բա
նս այս զի իշխա
նութբ · և զօրու
թբ սաստէ այսոց
պղծոց և ելանեն :
Եւ ելանէր համ
բաւ զնմանէ յամն
տեղիս շուրջ զգա
ւառաւն :
Յարուցեալ ի
ժողովրդենէն ան
տի եմուտ ի տուն
սիմովնի : զոքանչ
սիմովնի տագնա
պէր ջերմամբ մե
ծաւ · և աղաչեց
ին զնա վասն նր · ե
կաց առնմ · սաս
տեաց ջերմանն և
եթող զնա :
Եւ վաղվաղակի
յարեաւ և պաշ
տէր զնոսա :
վաղվաղակի
յարեաւ .
Ընդ արեւմ
տանել · ամենե

ցուն որոց էին հիւ-
անդք ՚ի պէսպէս
ցաւս բերէին զնս
առ նա:

Նա իւրաքանչ
իւրումեք ՚ի նոցա
նէ դնէր ձեռն և
բժշկէր զնս:

Ելանէին դևք ՚ի
բազմաց. աղաղա
կէին և ասէին է
թէ դու ես որդի այ

Նա սաստէր
և ոչ տայր թոյլ նց
խաւսել զի գիտէ
ին զնա թէ
քսնէ:

Եւ իբրև
առու եղև. ելգնաց
յանապատ տեղի
և ժողովուրդն.

խնդրէին զնա:
եկին մինչև առ
նա և արգելուին
զնա զի մի գնասցէ
՚ի նոցանէ:

Նա ասէ ցնս
և այլոց քաղաքաց
պարտ է ինձ աւե
տարանել զարք
այութի այ: զի յա
յն իսկ առաքեցայ:

Եւ քարոզէր ՚ի
ժողովուրդսն գա
լիլեացոց: —

Եւ եղև ՚ի խռնել
զնովաւ ժողով
րդեանն. և լսել
զբանն այ: և ինքն
կայր առ ծովակին
գեննեսարեթայ:
և ետես երկու

նաւս զի կային
առ ծովակին ։ և
ձկնորսքն ելեալ
ի նոցանէ լուանա
յին զգործիսն ։
Եւ նա ի մի՛ աւու
րցն որէր սիմով
նի ։ և աղաչեաց
զնա՝ սակաւիկմի
տանել ի ներքս ի
ցամաքէն ։ նստա
աւ և ուսուցա
նէր ի նաւէ ան
տի զժողովուրդ
սն ։
Եւ իբրև լռեաց
ի խաւսիցն ։ ասէ
ցսիմովն ․ խաղա
ցոյ ի խորն ․ և ար
կէք զգործիս ձեր
յորս ։

Պատասխանի
ետ սիմովն և ա
սէ ցնա ։ վարդա
պետ ․ զա̃մ գիշերս
աշխատեցաք և
ոչ ինչ կալաք ․ բայց
վ̃քո բանիդ արկ
ցուք զգործիսս ։
Եւ այս իբրև արա
րին ․ փակեցին ի
ներքս բազմութի̃
ձկանց յոյժ ։ մին
չև պարպատէին
ուռկանքն նց̃ ։ և
ակն արկէին որ
սակցացն ի միւս
նաւն գալ օգնել
նոցա ։
Եւ եկին և լցան
երկոքին նաւքն ․
մինչև մերձ յըն

կղմել նոցա:
ԼԲ Իբրև ետես սի
մովն պետրոս:
անկաւ առ ծու
նկսն յի և ասէ:
Ել ի բաց գնա յինէն
տր. զի այր մեղա
որ եմ. քանզի զի
ահ պատեալ էր զն
նա և զամենեսին
որ ընդ նմայն էին
վսն որսոյ ձկանցն
զոր ըմբռնեցին:
Նոյնպէս և զ
յակովբոս և զյով
հաննէս զորդիսն
զեբեդեայ որ էին
հաղորդք սի
մովնի:
ԼԳ Ասէ ցսիմովն
յս. մի երկնչիր.

յայսմ հետէ զմ
մարդիկ որսայցե
ս կենդանիս:
Եւ հանեալ զնա
ւսն ի ցամաք
թողին զամ և գը
նացին զհետ
նո
րա:

ԼԴ Եւ եղև ի
հասանելն
նր ի մի ի քաղաք
ացն. ահա այր մի
լի բորոտութբ:
Իբրև ետես զյս
անկեալ ի վր երե
սաց աղաչէր զնա
և ասէ. Տր
եթէ կամիս կա
րող ես զիս սրբել:
Ձգեաց զձեռն

Ղ ԼԱ ԼԵ Հ ԼԴ

իւր · հասոյց ի նմա
և ասէ ։ կամիմ
սրբեա՛ց ։
Եւ վաղվաղա
կի գնաց ի նմանէ
բորոտութիւն ։
Եւ նա պատու
իրեաց նմա մի ում
էք ասել ։ այլ թէ
երթ ցոյց զանձն
քո քահանային
և մատո պատա
րագ վասն սրբու
թեան քո որպէս և
հրամայեաց մով
սէս ի վկայութի
ւն նոցա ։
ԺԵ Եւ շրջէր ա
ռաւել բանն զն
մանէ ։ և ժո
ղովէին ժողով

Ղ
Գ

ուրդք բզմք լսել
և բժշկել ի հիւան
դութէնց իւրց ։
ԺԶ Եւ նա խոյս տայր
յանապատ տեղիս
և կայր յաղօթս ։

Եւ եղև ի
միում աւ
ուրց · և ինքն ու
սուցանէր ։ և փա
րիսեցիքն և օ
րինացն վարդա
պետք նստէին որ
ժողովեալ էին յամ
քաղաքաց գալիլ
եացւոց ։ և հրէաս
տանի ։ և երսղմի ։ և
զօրութի տն էր ի
բժշկել զնոսա ։
ԺԸ Եւ ահա արք բե

Ղ
Է

Գ Է

րէին մահճաւք
զայր մի որ էր ան
դամալոյծ: եւ խնդ
րէին զնա մուծա
նել ի ներքս եւ դը
նել առաջի նորա
եւ իբրեւ ոչ գտա
նէին թէ ընդ որ
մուծանիցեն զնա
ի ներքս վասն ամբո
խին: ելին ի տան
իս եւ ի ցուոցն կա
խեցին զնա: եւ ի
ջուցին մահճօքն
հանդերձ ի մէջ
առաջի յի:
Եւ տեսեալ զը
հաւատսն նցա: ա
սէ ցնա՝ այր դու
թողեալ լիցին քեզ
մեղք քո:

Սկսան խորհել
դպիրքն եւ փարի
սեցիքն եւ ասէին:
ով է սա որ խօսի
զհայհոյութիւս:
ով կարէ թողուլ
զմեղս բայց միայն ած
Իբրեւ գիտաց յս
զխորհուրդս նց
պատասխանի ետ
եւ ասէ ցնս: զի
խորհիք ի սիրտս
ձեր՝ զինչ դիւրա
գոյն է. ասել ցան
դամալոյծն. թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո. եթէ
ասել արի եւ գնա:
Այլ զի գիտաս
ջիք եթէ իշխա
նութիւն ունի որդի

մարդոյ յերկրի
թող զմեղս ։ ասէ
ցանդամալոյծն ։
քեզ ասեմ՝ արի
առ զմահիճս քո
և երթ ի տուն քո ։
Եւ առժամայն
յարուցեալ առա
ջի ամենեցուն առ
զոր և յորոյ վե
անկեալ դնէր ՝ գը
նաց ի տուն իւր և
փառաւոր առ
նէր զած ։
Եւ զարմանք կալան
զամենեսին՝ և փա
ռաւոր առնէին
զած ։ լցեալ ա
հիւ և ասէին
թէ տեսաք
այսաւր նորանշանս ։

Եւ յետ այնոր
իկ ելանէր
և ետես մաքսաւ
որ մի որում անուն
էր ղևի ՝ զի նստէր
ի մաքսաւորութե ։
և ասէ ցնա՝ եկ
զկնի իմ ։
Եւ թողեալ զամ
յարեաւ գնաց զը
կնի նորա ։
Եւ արար ընդու
նելութի մեծ նմ
ղևի ի տան իւրում ։
Եւ էր ժողով բա
զում մաքսաւորաց
և այլոց որ էին
բազմեալ ընդ նոսա ։
Եւ տրտնջէին
փարիսեցիքն և
դպիրքն նոցա զնմա

նէ առ աշակեր
տսն նր եւ ասէին:
ընդէ՞ր ընդ մաք
սաւորս եւ ընդ մե
ղաւորս ուտէք եւ
ըմպէք:
Խա Պատասխանի ե
տ յս եւ ասէ՛ ցնս.
ոչ են պիտոյ բժիշկ
ողջոց՝ այլ հիւան
դաց: ո՛չ եկի կոչել
զարդարս՝ այլ զմե
ղաւորս յապաշ
խարութի՛:
Եւ նք ասեն ցնա՛
ընդէ՞ր աշակերտք
քն յովհաննու
պահեն ստէպ՝
եւ խնդրուածս
առնեն: նոյնպէս
եւ փարիսեցւոցն

Ղա

եւ քոյդ ուտեն եւ
ըմպեն: Նա
ասէ ցնս. միթէ
կարող էք մանկա
նց առագաստի՝
մինչ փեսայն ընդ
նսիցէ. հրաման
տալ պահել: Եկես
ցեն աւուրք յոր
ժամ բարձցի ի
նոցանէ փեսայն
ապա պահեսցեն
յաւուրսն յայնո
սիկ:
Ասաց եւ առակ
մի առնս. թէ ոչ ոք
արկանէ ի նոր
հանդերձէ ի վր
հնացեալ հանդերձոյ:
ապա թէ ոչ՝ եւ զ
նորն պատառէ.

ւընդ հնոյն չմիա խա
ցանի կապերտն
որ ի նորոյն ։
(Ո)չ ոք արկա
նէ գինի նոր՝ ի
տիկս հին ։ ապա
թէ ոչ պայթուցա
նէ գինին նոր զը
տիկսն հինս ։ ինքն
հեղու ։ և տիկքն
կորնչին ։ այլ գի
նի նոր ի տիկս նո
րս արկանելի է ։
և երկոքին պահ
ին ։ և ոչ ոք ըմպէ
զ հինն և կա
միցի զնորն ։
քանզի ասէ ։
թէ հինն
քաղցրա
գոյն է ։

(Ե)ղև ի շա
բաթու յեր
կրորդում առաջ
նում անցանել նմ
ընդ արտորայսն՝
և աշակերտքն նր
կորզէին հասկ շը
փէին ընդ ափ և
ուտէին ։
(Ո)մանք ի փարի
սեցւոցն ասէին ցնս
զինչ գործէք որ
չէ արժն ի շաբա
թու ։
(Պ)ատասխանի
ետ նոցա յս և ասէ
չիցէ ընթերցեալ
ձեր զոր արարն
դաւիթ յորժամ
քաղցեաւն ինքն
և որ ընդ նմայն

Հ
խա

էին · զիարդ եմու
տ ի տունն այ · և
զհացն զառաջաւո
րութեն եկեր՝ և
ետ այնոցիկ որ ընդ
նմայն էին՝ զոր ոչ
էր աւրէն ուտել
բայց միայն քահա
նայապետացն :
Եւ ասէ ցնս՝ տրէ
որդի մարդոյ և շա
բաթու :
ԽԲ Եւ եղև ի միւսում
շաբաթուն մտա
նել նմա ի ժողով
ուրդն ուսուցա
նել :
ԺԵ Եւ էր անդ այր մի
և ձեռն իւր աջ գօս
ացեալ էր :
Եւ սպասէին նմա
դպիրքն և փարի
սեցիք թէ ի շա
բաթուն բժշկեսցէ
զի գտանիցեն չա
րախաւսութե
զնմանէ :
Եւ նա գիտէր զխո
րհուրդս նց :
Ասէ ցայրն որոյ
ձեռն գօսացեալ
էր · արի կանգ ի մէջ :
Եւ նա յարուցե
ալ եկաց :
Ասէ ցնս յս · հար
ցից ինչ զձեզ :
զինչ արժան է ի
շաբաթու · բարի
ինչ առնել՝ եթէ
չար գործել · ոգի
մի ապրեցուցան
ել թէ կորուսանել :

Հ
ԽԲ

Եւ հայեցեալ
շուրջ զամենեք
ումբք զայրագին.
ասէ ցնա. ձգեա
զձեռն քո։
Եւ նա ձգեաց. և
հաստատեցաւ
ձեռն նորա իբրև զմ
իւսն։
Եւ նոքա լցան ան
մտութեամբ. և խօ
սէին ընդ միմեանս
եթէ զինչ առ
նիցեն Յի։
խդ Եւ եղև ընդ
աւուրսն
ընդ այնոսիկ ել ի
լեառն կալ յաղ
օթս. և հանէր
զգիշերն ի յաղօթս
Աստուծոյ։

Է
խգ

խգ Եւ իբրև այգ եղև
կոչեաց զաշակեր
տսն իւր. և ընտ
րեաց ի նոցանէ
երկոտասանս զո
րս և առաքեալս
անուանեաց. զՍի
մովն զոր և
Պետրոս անուա
նեաց. և զԱնդրէ
աս եղբայր նորա. և
զՅակոբոս. և
զՅովհաննէս. և
զՓիլիպպոս. և զ
Բարթողիմէոս։
և զՄատթէոս. և
զԹովմաս. և զՅա
կոբոս Ալփեայ։
և զՍիմովն զկոչ
ցեցեալն Նախան
ձայոյզ. և զՅու

Է
խգ

դա յակովբայ ։ և
զյուդա իսկարի
ովտացի որ եղև
իսկ մատնիչ ։
խե Եւ իջեալ նոքօք
համօրէն․ ի տեղի
մի տափարակ ։ և
ժողով աշակերտա
ցն նր․ և բազմու
թի յոյժ ժողովրդ
եանն․ յամ հրէաս
տանէ․ և յեմէ ։
և յայնկոյս կողմանէ։
և ի ծովեզերեայն տիւ
րոսի և սիդոնի․
որք եկին լսել ի
նմանէ և բժշկել
ի հիւանդութե
նէ իւրեանց ։ և
նեղեալքն յայսոց
պղծոց բժշկէին

և ամ ժողովուրդն
խնդրէր մերձե
ալ ի նա ։ զի զօրու
թի բղխ ելա
նէր ի նմանէ ։ և
բժշկէր զամենե
սեան ։
խզ Եւ նա ամբարձ
զաչս իւր յաշակե
րտսն իւր և ասէ։
ժէ Երանի է․ աղքա
տաց հոգւով․
զի նոցա է արքայ
ութի այ ։
խէ Երանի որ քաղ
ցեալ են այժմ․ զի
յագեսցին ։
խը Երանի որ լան
այժմ․ զի ծիծա
ղեսցին ։
խթ Երանի է ձեզ յոր

Հ
խե

Հ
խզ խէ խը խթ

ժամ նախատեսցեն
զձեզ մարդիկ. և
յորժամ որոշի
ցեն զձեզ և նախ
ատեսցեն. և հա
նիցեն անուն չար
զձէջ վասն որդւոյ
մարդոյ. ուրախ
լերուք յաւուր յայն
միկ. և ցնծասջիք
զի ահա վարձք
ձեր բազում են յերկինս
ըստ նմին օրինա
կի առնէին մար
գարէիցն հարք
իւրեանց.
ծ Բայց վայ է ձեզ
մեծատանցդ.
զի ընկալայք զմխ
իթարութիւն ձեր.
Վայ ձեզ որ յա
գեալ էք այժմ. զի
քաղցիցէք.
Վայ ձեզ որ ծի
ծաղէք այժմ. զի
սգայցէք և լայցէք.
ծա Վայ ձեզ յորժամ
բարի ասիցեն զձե
նջ ամ մարդիկ. զի
այդպէս առնէին
սուտ մարգարէ
իցն հարքն նց.
ծբ Այլ ձեզ ասեմ որ
լսէքդ. սիրեցէք
զթշնամիս ձեր.
բարի արարէք ա
տելեաց ձերոց.
օհնեցէք զանի
ծիչս ձեր. աղօթս
արարէք ի վր նեղ
չաց ձերոց.
ծգ Որ հարկանէ զքեզ

Հ
ծ

Հ
ծա

ծբ ծգ

ծնաւտն մատո
նմա և զմիւսն.
և որ հանէ իւրէն
զբաճկոնս քո մի
արգելուր ինմանէ
և զ շապիկս. ամ
որ խնդրէ իւրէն
տուր. և զոր ինչ
հանէ որ իւրէն մի
պահանջեր.
ծդ Եւ որպէս կամիք
թէ արասցեն ձեզ
մարդիկ այնպէս
արասջիք և դուք
նոցա.
ծե Եւ եթէ սիրէք
դուք զսիրելիս ձեր
զինչ շնորհ է ձեր
զի և մեղաւորք սի
րեն զսիրելիս իւր
եանց. և եթէ բա
րի առնէք բարե
րարաց ձերոց որ
շնորհ է ձեր. զի
և մեղաւորք զնո
յն գործեն. և եթէ
տայք փոխ այնո
ցիկ յորոց ակն
ունիցիք առնուլ.
որ շնորհ է ձեր.
քանզի և մեղաւ
որք մեղաւորաց
փոխ տան. զի առ
ցեն անտի զկշ
իռն.
Բայց սիրեցէք
զթշնամիս ձեր.
և բարի արարէք
ատելեաց ձերոց.
և տայք փոխ ուս
տի ոչ ակն ունի
ցիք առնուլ. և

Հ
ծդ ծե

եղիցին վարձք
ձեր բազում. և եղի
ջիք որդիք բարձ
րելոյ. զի նա քաղ
ցր է ի վերայ չարաց
և ապաշնորհաց.
Եղերուք գթա
ծք որպէս և Հայր
ձեր երկնաւոր
գթած է.
ձզ Մի դատիք՝ և ոչ
դատիցիք. մի պարտաւորէք
՝ և ոչ պարտ
ւորիցիք. արձակե
ցէք՝ և արձակի
ցիք. տուք՝ և
տացի ձեզ. չափ
բարի թաթաղ
ուն. շարժուն
զեղուն տացեն ի
գոգս ձեր. նովին
չափով որով չա
փէք՝ չափեսցի
ձէ ձեզ. Ասաց և ա
ռակ մի առ նոսա. մի
թէ կարիցէ կոյր
կուրի առաջնոր
դել. ո՞չ ապաքէն
երկոքին ի խոր
խորասուն անկան
իցին.
ձը Չէ աշակերտ
լաւ քան զվարդա
պետս իւր. ամենայն կա
տարեալն եղիցի
իբրև զվարդապետ
իւր.
Զի տեսանես զշ
շիւղ յական եղ
բաւր քո. և ի քում
ական զգերանդ
ոչ նշմարես.

Հ
ճձզ

Հ
ճձէ ձը

Կամ զիա՞րդ կա-
րեսասել ցեղբա-
յրքո. եղբա՛յր թո-
ղ հանից զ'շիւղդ
յականէ քումմէ:
եւ դու ի քում ա-
կանդ զգերանդ
ոչ տեսանես:
Կեղծաւո՛ր հան
նախ զգերանդ
յականէ քումմէ
եւ ապա հայեսջիր
հանել զշիւղ յա-
կանէ եղբօր քո:
Կ Ո՛չ է ծառ բա-
րի որ առնէ պտո-
ւղ չար: եւ ոչ դար
ձեալ ծառ չար.
որ առնէ պտուղ
բարի: զի իւրաք-
անչիւր ծառ ի
պտղոյ իւրմէ ճա-
նաչի:
ԿԱ Ո՛չ իսկ եթէ ի փշ-
ոց քաղեն թուզ.
եւ ոչ ի մորենւոյ կթ̊
թեն խաղող:
ԿԲ Մարդ բարի ի
բարի գանձուց
սրտի իւրոյ բղխէ
զբարի: եւ մարդ
չար. ի չարէն բը
ղխէ զ չար: քան
զի յաւելուածոյ
սրտին խօ՟սի
բերան նորա:
ԿԳ Ոիկոչէք զիս տ՟ր
տ՟ր. եւ զոր ասեմն
ոչ առնէք:
ԿԴ Ամենայն որ գայ
առ իս. եւ լսէ զբ̊
բանսիմ եւ առնէ

Ե
Կ

Ե
ԿԱ ԿԲ ԿԳ ԿԴ

զնոսա: ցուցից ձե
զում նմանէ:
նմանէ առն որ
շինիցէ տուն: որ
փորեաց եւ խորէ
աց եւ եդ հիմն ի
վր̃ վիմի: ի յառ
նել հեղեղաց բա
խեաց գետ զտու
նն. եւ ոչ կարաց
շարժել զնա: զի
հաստատեալ էր
հիմն ի վր̃ վիմի:
Եւ որ լսէ զբ
բանս իմ եւ ոչ առ
նէ նմանէ առն
որ շինիցէ տուն
ի վր̃ հողոյ առ
անց հիման: զոր
բախեաց գետ եւ
վաղվաղակի ան
կաւ. եւ եղեւ կոր
ծանումն տանն
այնորիկ մեծ
յոյժ:
կէ Եւ իբրեւ կա
տարեաց զամ
բանս իւր ի լսելիս
ժողովրդեանն. ե
մուտ ի կափառ
նայում: —
ձը Հարիւրապետի
ուրումն ծառայ
չարաչար հիւան
դացեալ մեռանէր
ի վախճանել. որ
էր նմա պատուա
կան: եւ իբրեւ լու
աւ զՅս̃. առաքե
աց զծերսն ի հր
էից աղաչել զն

Հ
կէ

նա զի եկեսցէ
ապրեցուսցէ զ
ծառայն նորա։
Եւ նոքա եկեալ առ
յս̅ · աղաչէին զնա
ստէպ և ասէին։
թէ արժանի է որ
ում զշնորհս զայ̈
առնել։ զի սիրէ
զազգս մեր, և զ
ժողովրդանոցն
նա շինեաց մեզ։
Եւ յս̅ գնաց ընդ
նոսա։ իբրև ոչ ինչ
կարի հեռի էր ի
տանէն. յղեաց
առ նա հարիւրա
պետն բարեկամս
և ասէ ցնա. տր̅
մի ինչ աշխատ
լինիր · զի չեմ բա

ւական եթէ ընդ
յարկաւ իմով մը
տանիցես՝ վասն որո
և ոչ զանձն հա
մարեցայ արժա
նի առ քեզ գալոյ։
այլ ասա բանիւ
և բժշկեսցի մա
նուկս իմ։ քանզի
և ես այր մի եմ
կարգեալ ընդ իշ
խանութ̅բ · ու
նիմ ընդ իմև զին
ուորս։ և ասեմ
սմա երթ և երթայ
և այլում թէ եկ
և գայ։ և ծառայ
ի իմում թէ արա
զայս և առնէ։
Իբրև լուաւ
զայս յս̅ · զարմա

ցաւ: դարձաւ
առ ժողովուրդն
որ երթային զհե
տ նորա և ասէ: ա
մէն ասեմ ձեզ.
թէ և ոչ յի̃ղի այս
չափ հաւատս
գտի :
կզ Եւ դարձան անդ
րէն պատգամաւո
րքն ի տուն : և
գտին զծառա
յն հիւանդ
բժշկեալ:
կէ Եւ եղև ի
ձթ վաղիւն՝ և երթայր
ի քաղաք մի որ
անուանեալ էր Նայ
ին. երթային ընդ
նմա և աշակերտ
քն նր̃ և ժողովու
րդ բզմ̃ : Իբրև
մերձ եղև ի դրուն
քաղաքին : և ա
հա եհանէր մեռե
ալ մի որդի մա
մաւր մաւր իւրոյ
և նա էր այրի : և
ժողովուրդ բզմ̃
քաղաքին էր ընդ
նմա :
Իբրև ետես զնա
տր̃. գթացաւ ի
նա և ասէ մի լար:
Եւ մատուցեալ
մերձեցաւ ի դա
գաղն. և որ բար
ձեալն տանէին զը
տեղի առ ին :
Եւ ասէ՝ պատա
նի քեզ ասեմ
արի :

Հ
կզ
կէ

Կանգնեցաւ և
նստաւ մեռեալն
և սկսաւ խօսել
և ետ զնա ցմայր
իւր :
Եւ ահ կալաւ
զամենեսեան և փառա
ւոր առնէին
զած և ասէին ·
թէ մարգարէ ոմն
մեծ յարուցեալ է
ի միջի մերում · և
թէ այց արար ած
ժողովրդեան իւր
ում ի բարութի :
կը Ել զրոյցս այս
ընդ ամ հրէաս
տան վն նր · և ընդ
ամ կողմանս աշ
խարհին :
կթ Պատմեցին ·

յովհաննու աշա
կերտքն · վն ամե
այսորիկ :
Կոչեաց առ
ինքն երկուս ոմա
նս յաշակերտացն
իւրոց յովհան
նէս · առաքեաց
առ տր և ասէ ·
դու ես որ գալոցդն
ես · եթէ այլում
ակն կալցուք :
Եկեալ առն առ նա
ասեն · յով
հաննէս մկրտիչ
առաքեաց զմեզ
առ քեզ և ասէ ·
դու ես որ գալոցդն
ես · եթէ այլում
ակն կալցուք :
Եւ ի նմին ժամու

Է
կը   կթ

ժդ

բժշկեա՛ց զը̃զմս
՚ի հիւանդութեանց
և՚ի հարուածոց·
եւ յայլոց չարաց։
եւ կորուսաց բազմ̃ց
Շնորհեաց ինեաս,
նեղ ։
[Պ]ատասխանի՛
ետ ն̃ց եւ ասէ
երթա̃յք պատմե
ցէք յովհաննու
զոր լուայքդ եւ
տեսէք· զի կոյրք
տեսանեն· կաղք
գնան· բորոտք՝
խուլք՝ լսեն· մե
ռեալք՝ յառնեն·
աղքատք՝ աւետա
րանին· եւ երանի՛
իցէ՝ որո՛չ գայթ
ագղեցի յիս ։

[Ե]ւ իբրեւ գնաց
ին հրեշտակքն
յովհաննու· սկս
ա՛ւ խօսել ընդ
հրեշտակքն
ժողովուրդսն վ̃ն
յովհաննու· զի
ելէք յանապատն
տեսանել· եղէգն
՚ի հողմոյ շարժ
ուն ։
Է [Ա]յլ զինչ ելէք
տեսանել· այր ՚ի
հանդերձս փափ
կութ̃ զարդարել·
ահա՛ւասիկ որ՚ի
հանդերձս երե
ելս եւ՚ի փափ
կութ̃ են յար
քունիսէն ։
[Ա]յլ զինչ ելէք

ԺԿ Ղ
Հ

տեսանել · մար
գարէ. այո ասեմ
ձեզ եւ առաւել
եւս քան զմարգա
րէ : զի նա է վն
որոյ գրեալ է. թէ
ահաւասիկ ես
առաքեմ զհրեշ
տակ իմ առաջի
քո՝ որ յարդարես
ցէ զճանապար
հս քո առաջի քո:
հա Ամէն ասեմ ձեզ
մեծ ի ծնունդս
կանանց մարգա
րէ քան զյով
հաննէս ոչ ոք է:
բայց փոքրիկն
յարքայութեն
այ · մեծ է քան
զնա :

հբ Եւ ամ ժողովու
րդն իբրեւ լուաւ
եւ մաքսաւորքն
արդարացուցին
զած զի մկրտե
ցան ի մկրտութիւն
յովհաննու :
Իսկ փարիսեց
իքն · եւ օրինակա
նք զխորհուրդն
այ անարգեցին
յանձինս իւրեանց
զի ոչ մկրտեցան
ի նմանէ :
հգ Որում նմա
նեցուցից զմար
դիկ ազգիս այս
որիկ · եւ ում իցեն
նմանողք : նման
են մանկտոյ որ ի
հրապարակս նստ

Հ
հա

Հ
հբ

տիցէն. կարդայ
ցեն զմիմեանս
և ասիցեն. փողս
հարաք ձեզ՝ և ոչ
կաքաւեցէք. ող
բացաք և ոչ լացէք
Եկն յովհաննէս
մկրտիչ ոչ ուտէր
և ոչ ըմպէր. և ա
սէիք՝ դև գոյ ի
նմա.
Եկն որդի մարդոյ
ուտէ և ըմպէ.
և ասէք՝ ահա
այր կերող և ար
բեցող բարեկամ
մաքսաւորաց և
մեղաւորաց. և
արդարացաւ ի
մաստութն յորդ
ւոց իւրոց.

հգ ղաչէր ոմն
զնա ի
փարիսե
ցւոցն. զի կերիցէ
հաց ընդ նմա.
Եւ մտեալ ի տունն
փարիսեցւոյն բա
զմեցաւ.
խա Եւ կին մի էր ի
քաղաքին մեղա
որ. իբրև գիտաց
թէ բազմեալ է ի
տան փարիսեցւո
յն. բերեալ շիշ
մի իւղոյ ազնուի.
կայր յետոյ առ
ոտս նր լայր. և
արտասուօքն սկ
սաւ թանալ զո
տս նր. և հերով
գլխոյ իւրոյ ջնջէր

և համբուրէր
զոտս նր. և օ-
ծանէր իւղովն =
Տեսեալ փա-
րիսեցւոյն որ կո-
չեացն զնա. ասէր
ընդ միտս իւր. սա
թէ մարգարէ ոք
էր. ապա գիտէր
թէ ով. և որպի-
սի ոք կին մերձե-
նայ ի նա զի մե-
ղաւոր է =
Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնա. սիմովն.
ունիմ ինչ ասել
քեզ =
Նա ասէ՝ ա-
սա՛ վարդապետ =
Եւ ասէ. երկու
պարտապանք է-
ին ուրումն փո-
խատուի = մինն պա-
րտէր հինգ հա-
րիւր դահեկան.
և միւսն յիսուն =
և իբրև ոչ գոյր
նց. հատուցանել.
երկոցունց շնոր-
հեաց = արդ ասա՛
ո առաւել սիրես-
ցէ զնա =
Ասէ սիմովն ինձ
այսպէս թուի ինձ
որում զառաւելն շնոր-
հեաց =
Եւ նա ասէ ցնա
ուղիղ դատեցար =
Դարձեալ ի
կինն կողմն ասէ
ցսիմովն = տեսա

նե՛ս զայսկին. մը
տի ՚ի տուն քո՛ ջուր
ոտից իմոց ոչ ե
տուր. Իսկ սա՛ ար
տասուօք իւրովք
եթաց զոտս իմ. և
հերովք իւրովք ընջ
ջեաց. Համբոյր
մի դու ոչ ետուր
ինձ սա մ՛տանիկ
յորմէ հետէ մը
տեալ եմ. ոչ դադա
րեաց ՚ի համբուրե
լոյ զոտս իմ. իւղ
ով զգլուխ իմ ոչ
օծեր. սա իւղով
անուշիւ օծ :
վասն որոյ ասեմ քեզ
չէ թողեա՛լ լիցին սը
րա մեղք իւր բզմք
զի յոյժ սիրեաց :

Որում շա՛տ
թողուցու. շա՛տ
սիրէ. և որում
սակա՛ւ. սակա՛ւ.
Եւ ասէ ցնա թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո :
Եւ սկսան որք բա
զմեալն էին ընդ
նմա ասել ընդ
միտս իւրեանց :
Ո՞վ է սա՝ որ և զմե
ղս թողու :
Եւ նա ասէ ցկին՝
հաւատք քո կե
ցուցին զքեզ՝
երթ ՚ի խաղա
ղութի.

Եւ եղև յետ
այնորիկ
և ինքն շրջէր զէ

Ղ
չէ

ընդ քաղաքս և
ընդ գեօղս քա
ղաքէր և աւերա
ւանէր զարքայ
ութիւնս: Եւ եր
կոտասանքն ընդ
նմ: և կանայք ո
մանք որք բժշկեալ
էին յայսոց չար
եաց և ի հիւանդ
ութեանց: մարիամ
որ կոչէր մագդա
ղենացի. յոր մէ
եւթն դևն ելեալ
էր: և յոհան կանն
կին քուզայ հա
զարապետին հե
րովդի. և շուշան
և այլք բազումք
որք պաշտէին զնա
յընչից իւրեանց:

հզ Եւ ի ժողովել բա
զում ժողովրդոց
և որոց քաղաքաց
քաղաքաց եկեղ
ոցն առնա: Եւ ա
սէ առակաւ:

իբ Ել սերմանացան
սերմանել զսեր
մանս իւր: Եւ ի սեր
մանելն իւրում
էր որ անկաւ առ
ճանապարհաւ:
և եղև կոխան. և
թռչունք երկնից
կերան զնա:
Եւ այլն անկաւ
յապառաժի. և
ընդ բուսանելն
չորացաւ առ ի
չգոյէ հիւթոյն
Եւ այլն անկաւ

ի մէջ փշոց՝ և ընդ
նմին բուսեալ
փշոցն հեղձու-
ցին զնա ։
Եւ այլն անկա
յերկիր բարի. և
պտուղ տայր ։ և բու-
սեալ արար պտուղ
հարիւրապատիկ ։
Զայս ինչ և խօսե-
ցեալ ասէ՝ որ
ունիցի ականջս
լսելոյ լուիցէ ։
Հարցին զնա ա-
շակերտքն՝ թէ
զինչ իցէ առակն ։
Եւ նա ասէ ։ Ձեզ
տուեալ է գիտել
զխորհուրդ արքա
յութեանն այ ։
ՃԷ Բայց այլոցն ա-

ռակաւք ։ զի տեսա
ցեն՝ և մի տեսցեն ։
և լուիցեն՝ և մի ի-
մասցին ։
ՃԸ Բայց առակն՝
այս ինչ է ։
Սերմն՝ բանն
այ է ։ և որք առ
ճանապարհ հանն
այնոքիկ են՝ որ լը
սեն՝ և ապա գայ
սատանայ հանէ
զբանն ի սրտից նոց
զի մի հաւատա
ցեն. և ապրեսցեն ։
Եւ որք յապառա
ժին ։ որք յորժամ
լսիցեն՝ խնդութե
ընդունին զբանն ։
և արմատս ոչ ու-
նիցին ։ որք առ-

Հ
ՃԷ

Հ
ՃԸ

Ժամանակ մի հաւա-
տան: Եւ ի ժամա-
նակի փորձութե
հեռանան:

Եւ որ ի մէջ փը-
շոցն անկանէ՝ նո-
քա են որք երբ
լսեն զբանն: Եւ ի
հոգս եւ ի մեծութի
եւ ի ցանկութի՛ աշ-
խարհիս զբաղե-
ալ հեղձնուն եւ
անպտուղ լինին:

Եւ որ յերկիրն
պարարտ՝ որո՛ց
բարւոք եւ զու-
արթագին սրտիւ
լուեա՛լ զբանն
ընդունին. եւ տան
պտուղ համբերու-
թեամբ:

ՀԹ Ոչ ոք լուցանէ
ճրագ եւ թագու-
ցանէ ընդ կարա-
սեաւ. կամ դնէ
ընդ մահճօք:
այլ ի վր̃ աշտանա-
կի դնէ. զի որ մը-
տանեն զլոյս տես-
ցեն:

Ձ Զինչ ինչ ծած-
ուկ որ ո՛չ յայտ լի-
ցի: եւ ո՛չ գաղտնի
որ ո՛չ ծանիցի եւ
եկեսցէ ՚ի յայտ

Ձա Տեսէք այսու հե-
տեւ զիա՛րդ լսէ՛ք
զի ոյր գուցէ տա-
ցի նմա: եւ ոյր ո՛չն
գուցէ՝ եւ զոր կար-
ծեն թէ ունիցի՝
բարձցի ՚ի նմանէ:

Հ
ՀԹ Ձ Ձա

ՃԵ Եկին առնա մա
յրն և եղբարք իւր
և ոչ կարէին հա
սանել ի նա վասն
բազմութեն:
Ազդ եղև նմա և ա
սեն. մայրն քո և եղ
բարք քո՝ կան ար
տաքոյ և կամին
զքեզ տեսանել:
Նա ասէ ցնոսա՝ մայր
իմ և եղբարք իմ
սոքա են որ զբա
նն այ լսեն և
առնեն:

ՃԶ Եւ եղև ի
միում յաւ
ուրց՝ ինքն էլ ի նաւ
և աշակերտք նր:
և ասէ ցնոսա. եկ
այք անցցուք
յայնկոյս ծովա
կիս:
Եւ գնացին:
Եւ մինչ դեռ
նաւէին՝ ի քուն
եմուտ: և էջ մրր
իկ հողմոյ ի ծով
ակն: և ուռնոյր
և վտանգէին:
Մատուցեալ զար
թուցին զնա և աս
են. վարդապետ
կորնչիմք աւասիկ:
ԻԶ Եւ նա յարուցե
ալ սաստեաց հող
մոյն և խռովութե
ջուրցն. և հան
դարտեցին. և ե
ղև խաղաղութի:
Ասէ ցնոսա. ու՞ր
են հաւատք ձեր:

Դ
ՃԵ ՃԶ

և զահի հարեալ
զարմացան և աս
էին ցմիմեանս ։
Ո՞ արդեօք իցէ
սա ։ զի և հողմ
ոց և ջրոց հրա
մանտայ և հնա
զանդին սմա ։
Նաւեցին ի
ջին յաշխարհն
գերգեսացոց յա
յն կոյս յանդէպ
գալիլեայ ։
իդ Եւ ընդ ելանելն
նր ի ցամաք՝ պա
տահեաց այր մի
ի քաղաքէն յոր
ում էին դևք ։ և
բզմ ժմնկս չէր
հանդերձ զգեցեալ
և ոչ ի տան բնակէր

այլ ի գերեզմանս
Եւ տեսեալ զյս
աղաղակեաց և
անկաւ առաջի
նր և ասէ մեծա
ձայն ։ զի կայ իմ և
քո յս որդի այ բա
րձրելոյ աղաչեմ
զքեզ մի տանջեր
զիս՝ քանզի հ
րամն տայր այս
ոյն պղծոյ ելան
ել ի մարդոյ անտի
զի բզմ ժամանա
կս յափշտակե
ալ էր զնա ։ և կա
պէին ի շղթայս և
պահէին յերկաթս ։
և խզէր զկապա
նսն ։ և վարէր
ի դիւէն յանա

պատս ։
Եհարց զնա յս̃
և ասէ ։ զի՞նչ ա-
նուն է քո ։
Եւ նա ասէ լէ-
գէովն է անունէ՝
զի դևք բազումք մ-
տեալ էին ի նա ։ և
աղաչէին զնա՝ զի
մի հրաման տացէ
նց երթալ յան
դունդս ։
Եւ անդ էր երա-
մակ մի խոզից բա-
զմաց արօտական
ի լերինն ։ և աղա-
չէին զնա զի հր-
րաման տացէ նց
մտանել ի նոսա
և հրամայ եաց
նց ։ նոցա ։

Ելեալ դևքն
յառնէն՝ մտին
ի խոզեանն ։ և
դիմեաց երամակն
ի դարէ անտի
ի ծովակն՝ և
հեղձաւ ։
Իբրև տեսին
խոզարածքն զի
բան որ եղէն՝ փա-
խեան՝ և պատմե-
ցին ի քաղաքին
և յագարակսն ։
Իբրև ելին
տեսանել զգործ-
ն ։ և եկին առ յս̃
և գտին զայրն ու-
ստի դևքն ելեալ է-
ին ։ զգեցեալ՝ և զ-
գաստացեալ նըս-
տէր առ ոտսն յի

եւ երկեան ։
Պատմեցին
նց որոց տեսեալն
էր · թէ զիարդ
փրկեցաւ դիւա
հարն ։
Եւ աղաչէր զնա
ամ բազմութիւն
շուրջ զկողմամբ
քն գերգեսացոց ։
գնալ ի սահմանա
ցն նց ։ քանզի ա
հիւ մեծաւ տագ
նապէին ։
ՃԴ Եւ նա մտեալ ի
նաւ՝ դարձաւ
անդրէն ։
Աղաչէր զնա
այրն ուստի դեւքն
ելեալ էին շրջել
ընդ նմա ։

Ը
ՃԴ

Արձակեաց զն
նա եւ ասէ · դարձ
ի տուն քո՝ եւ պատ
մեա զոր միանգամ
արար քեզ ած ։
Գնաց ի քաղաքն
եւ քարոզէր զոր
ինչ արարն նմա յս ։
ՃԵ Եւ իբրեւ դարձաւ
անդրէն յս · ընկա
լաւ զնա ժողով
ուրդն ։ քանզի
ամենեքեան ակն
ունէին նմա ։
ԻԵ Եւ ահա եկն այր
մի որում անուն էր
յայրոս ։ եւ նա էր
իշխան ժողովրդ
եան · անկեալ
առ ոտսն յի · աղա
չէր զնա մտանել

Ը
ՃԵ

ի տուն նր · զի դու
ստր միամաւր
էր նր ամաց երբև
երկոտասանից և
էր մերձ ի մահ ։
Եւ ընդ երթալն
նր ժողովուրդքն
նեղէին զնա ։
իզ Եւ կին մի էր ի
տեռատեսութե
արեան յամաց եր
կոտասանից ։ որ
ում ոչ էր լեալ հն
նար յումեքէ բժշ
կել ։ մատուցեալ
յետոյ մերձեցաւ
ի քղանցս հան
դերձի նր ։ և նոյն
ժամայն եկաց բղխ
ումն արեանն
նորա ։

Եւ ասէ յս · ով
է որ մերձեցաւն
յիս ։
Իբրև ամենեքե
ան ուրանային
ասէ պետրոս և
որ ընդ նմայն էին
վարդապետ. ժո
ղովուրդք պնդեն
և նեղեն զքեզ ։
Եւ ասէ յս · ոմն
մերձեցաւ յիս ։
քանզի գիտացի ի
եթէ զաւրութի
ել յինէն ։
Իբրև ետես կինն
եթէ ոչ ծածկե
ցաւ ի նմանէ · եկն
դողալով և անկաւ
առաջի նր · թէ վս
որոյ իրաց մերձե

ցաւ ինա · պատ
մեաց առաջի ժո
ղովրդեանն · և
թէ որպէս բժշկե
ցաւ առ ժամայն:
Եւ ասէ ցնա՛ քա
ջալերեաց դուստր
հաւատքքո կե
ցուցին զքեզ երթ
ի խաղաղութի:
Մինչ դեռ
նա խօսէր՝ գայ
ոմն ի տանէ ժող
ովրդապետին և
ասէ ցնա · մեռա
դուստրն քո՝ մի
ինչ աշխատ առ
ներ զդա :
Իսկ յս իբրև լու
աւ պատասխա
նի ետ նմ և ասէ
մի երկնչիր · մի
այն հաւատա՛ ·
և կեցցէ :
Եւ մտեալ ի տունն
ոչ զոք եթող մը
տանել : բայց մի
այն զպետրոս՝ և
զյակոբոս · և
զյովհաննէս :
և զհայր մանկա
նն և զմայր նոր :
Լային ամենե
քեան · և կոծէին
զնա : և նա ասէ՝
մի լայք · զի չէ
մեռեալ այլ
ննջէ :
Եւ ծաղր
առնէին զնա՛ զի
գիտէին թէ
մեռաւ :

Եւ նր հանեալ
զամենեսեան ար
տաքս ։ կալեալ
զձեռանէ նր ·
բարբառեցաւ
եւ ասէ ։ արի
կաց մանուկ
դու ։
Եւ դարձաւ ո
գի նր եւ կանգնե
ցաւ վաղվաղա
կի ։ եւ հրամայե
աց տալ նմ ուտել
եւ զարմացան ծը
նողքն նր ։ եւ
նա պատուիրէր
մի ումեք ասել
որ ինչ ե
ղեն ։
ճզ բ Եւ կոչեցե
ցեալ զեր
կոտասան առա
քեալսն ։ Ետ նց
զօրութիւն եւ իշ
խանութիւն ի վր
ամ դիւաց՝ եւ բժշ
կել զհիւանդու
թիւս ։
Եւ առաքեաց
զնս քարոզել զա
րքայութիւնն այ · եւ
բժշկել զախտա
ժետս ։
ճե Եւ ասէ ցնս
մի ինչ բառնայք
ի ճանապարհ հս ։
մի գաւազան ·
եւ մի մախաղ ։
մի հաց · եւ մի
արծաթ ։ մի եր
կու հանդերձս
ունիցիք ։

Դ ճզ

Դ ճե

Յոր տուն մը
տանիցէք՝ անդ
ագջիք. և անտի
գնասջիք։
ձը Եւ որք ոչ ընդ
ունիցին զձեզ
յորժամ ելանի
ցէք ի քաղաքէն
յայնմանէ, զփո
շի ոտից ձերոց
թաւթափեսջիք
ի վկայութիւն նոցա։
ձթ Ելեալ շրջէ
ին ընդ քաղաքս
և ընդ գեաւղս.
աւետարանէին
և բժշկէին ընդ
ամ[ենայն] տեղիս։
Ղ Լուաւ Հերովդէս
չորրորդա
պետ զգործսն
ամ[ենայն] և զարմանայր
վասն ասելոյ յոմ
անց եթէ յով[հան]
նէս յարեաւ ի մե
ռելոց. և յոմանց
եթէ եղիա յայտ
նեցաւ. և այլոց
եթէ մարգարէ
ոմն յառաջնոցն
յարեաւ։
Ասէ Հերովդէս
զյովհաննէս ես
գլխատեցի. իսկ
սա ո՞վ իցէ՝ զոր
մէ զայսպիսի իրս
լսեմ։
Եւ խնդրէր տե
սանել զնա։
Ղա Դարձեալ առա
քեալքն պատ
մեցին նմա զամ[ենայն]

Ղ
ձը ձթ Ղ

Է
Ղա

զոր արարին։
ԺԵ Առեալ զնս
խուսեաց առան
ձինն ի տեղի անա
պատ քաղաքի մի
ոյ՝ որում անուն
էր Բեթսայիդա։
Եւ ժողովուրդքն
իբրև գիտացին՝
գնացին զհետ
նր։ Եւ ընկալեալ
զնս խօսէր
ընդ նս վասն արքայ
ութեանն այ՝ և որոց
պիտոյ էին բժշկու
թն բժշկէր։
ԺԶ Իսկ աւուրն սկսա
տարաժամել։ Մա
տեան երկոտա
սանքն և ասեն
ցնա։ Արձակեա

Հ
ԺԵ ԺԶ

զժողովուրդդ՝
զի երթեալ շուրջ
ի գեօղսն և յա
գարակսն հանգի
ցեն՝ և գտցեն կե
րակուր՝ զի աստ
յանապատի տե
ղւոջ եմք։
Ասէ ցնս՝ դուք
տուք դոցա ուտել
ԻԸ Եւ նք ասեն ոչ
գոյ մեզ աւելի
քան զհինգ նկ
կանակ՝ և զերկ
ուս ձկունս։ բայց
եթէ երթիցուք
գնեսցուք բոլո
րից ժողովրդեանս
կերակուր։ Քանզի
էին արք իբրև
հինգ հազար։

Ասէ ցաշակերտ
սն. բազմեցուցէք
զդոսա՝ դասս դաս ձդ
սս յիսուն յիսուն:
Արարին այն
պէս. եւ բազմեցու
ցին զամենեսե
ան:
Առեալ զհի
նգ նկանակն եւ
զերկուս ձկունսն
հայեցաւ յերկինս
օրհնեաց. եւ եբեկ
եւ տայր ցաշակե
րտսն արկանել
ժողովրդեանն:
Առեալ :
Կերան եւ յագե
ցան ամենեքեան. եւ
բարձին զնշխարս
կոտորոցն երկո

տասան սակա
ռի:
Եւ եղեւ ի
կալն նր
յաղօթս առան
ձինն. էին ընդ
նմա եւ աշակերտ
քն նորա:
ԻԹ Եհարց զնս եւ
ասէ. զո՞վ ասեն
զինէն ժողովու
րդքն թէ իցեմ:
Նոցա պատաս
խանի տուեալ ա
սեն. զՅովհան
նէս Մկրտիչ. եւ
այլք զԵղիա. եւ
այլք թէ մարգա
րէ ոք յառաջնո
ցն յարեաւ:
Ասէ ցնս. դուք

Հ
ձդ

զո՞վ ասէք զի
նէն թէ իցեմ։
ձէ Պատասխանի
ետ պետրոս՝ զը
քրիստոսն ա͞յ ։
Սաստեաց
ի նոսա· եւ պատուի
րեաց մի ումեք
ասել զայն։ եւ ա
սէ՝ թէ պարտ է
որդւոյ մարդոյ՝
բազում չարչարանս
եւ անարգել ի քա
հանայապետաց
եւ ի ծերոց եւ ի
դպրաց։ եւ սպա
նանել· եւ յերիր
աւուր յառնել։
ձը Ասէր առ ա
մենեսեան, եթէ որ
կամի զկնի իմ գալ

Ղ
ձէ
ձզ

ուրասցի զանձն
եւ առցէ զխաչ
իւր հանապազ՝
եւ եկեսցէ զհետ
իմ։
Որ կամիցի
զանձն իւր կեցու
ցանել՝ կորուսցէ
զնա։ եւ որ կորու
ցէ զանձն իւր վա͞ս
իմ· կեցուսցէ
զնա ։
Զինչ օգուտ է
մարդոյ եթէ զաշ
խարհ շահեսցի
եւ զանձն իւր կո
րուսցէ· կամ
տուժեսցի։
ձթ Զի որ ամօթ
համարեսցի զիս
եւ զբանս իմ։ զնա
եւ որդի մարդոյ

Ղ
ձէ

յամաւթ արաս
ցէ յորժամ գայ
ցէ փառաւք իւր
ովք և հաւր և հր
եշտակաց սրբոց։
ԻԵ Բայց արդարև
ասեմ ձեզ՝ եթէ
են ոմանք ի դոցա
նէ որ այստ կան
որք մի ճաշակես
ցեն զմահ մին
չև տեսցեն
զարքայու
թիւնն այ։

Լ Եւ եղև յետ
բանիցն
այնոցիկ իբրև աւուրք ութ
առեալ զպետրոս
և զյակոբոս և
զյովհաննէս.
ել ի լեառն կալ
յաղաւթս։
Եւ եղև ի կալ նմա յա
ղաւթս։ Եղև տե
սիլ երեսաց նորա
այլակերպ։ և փո
խեցան հանդերձ
նր․ և եղև սպի
տակ փայլուն։ և
ահա արք երկու
խաւսէին ընդ նմ
որք էին մովսէս և
եղիա երևեալ
փառաւք։ և ասէ
ին զելսն նր զոր
կատարելոց էր ի
յէմ։
Բայց պետրոս և
որ ընդ նմայնն էին
ծանրացեալք էին ի
քնոյ։ զարթեան
տեսին զփառս

Գ
ԻԵ

նր․ և զերկուս
տուն որ կային
առ նմա ։
Եւ եղև ի մէկն
ելն նց ի նմանէ ։
ասէ պետրոս
ցյս ։ վարդապետ
բարւոք է մեզ
աստ լինել ։ և ա-
րասցուք երիս
տաղաւարս ․ մի
քեզ՝ և մի մովսէ-
սի ․ և մի եղիայի ․
և ոչ գիտէր՝ զինչ
խօսէր ։
Մինչդեռ զայս
ասաց՝ եղև ամպ
և հովանի եղև
ի վր նց ։ և երկե-
ան ի մտանելն նց
ընդ ամպովն ։

Ձայն եղև յամ
պոյն և ասէ՝ դա
է որդի իմ ընտր
ել դմա լուարուք ։
Եւ ընդ լինել բար
բառոյն՝ գտաւ
յս միայն ․ —
Եւ ինքնեանք
լռեցին ․ և ոչ ում
եք պատմեցին
յաւուրսն յայն
ոսիկ ։ և ոչ ինչ
յորոց տեսինն ։

ղթ Եւ եղև ի
վաղիւն
մինչ իջանէին նց
ի լեռնէ անտի՝
ընդ առաջ եղև
նմա ժողովուրդ
բազում ։

Ղա Եւ ահա այր մի
՚ի ժողովրդենէ
անտի. աղաղակ
եաց և ասէ. վար
դապետ. աղաչեմ
զքեզ: հայեաց
յորդի իմ. զի միա
մօրէ ինձ: և ա
հա այս հարկա
նի ՚ի նմա: և յան
կարծ գոչէ. և
զարկուցանէ և
Թաւալեցուցանէ
զնա. և փրփրե
ցուցանէ: և հա
զիւ. մեկնի ՚ի նմա
նէ խորտակեալ
զնա. և աղաչեցի
զաշակերտսն քո
զի հանցեն զնա
և ոչ կարացին:

Պատասխանի
ետ յս և ասէ.
ով ազգ ան հաւա
տ և թիւր. մինչ
չև յերբ եղէց ընդ
ձեզ. և անսայցեմ
ձեզ. մատո այսր
զորդին քո:
Եւ մինչ դեռ մատ
չէր՝ զարկոյց զնա
դևն՝ և շարժեաց
Սաստեաց յս
այսոյն պղծոյ՝ և
բժշկեաց զմանու
կն՝ և ետ զնա ցհօ
ր իւր:
Ճ Եւ զարմանային
ամենեքեան ՚ի մե
ծամեծացն այ:
Ճա Եւ ՚ի զարմանա
լն ամենեցուն ՚ի մե

Ղ
Ճ
Ճա

ամի զոր առնէր՝
ասէ ցաշակերտ
սն իւր։ Դի՛ք դուք
ի լսելիս ձեր զբա
նս զայսոսիկ՝ զի
որդի մարդոյ մատ
նելոց է ի ձեռս մար
դկան։
[Ն]ոքա ոչ գիտէ
ին զբանն. և էր
ծածկեալ ի նոցա
նէ՝ զի մի գիտաս
ցեն։ Եւ երկնչէ
ին հարցանել
զնա վասն բանին.
այնորիկ։
ՃԲ [Մ]տեմուտ խոր
ԼԲ հուրդ ի նոսա թէ ո՛
արդեօք մեծ իցէ
ի նոցանէ։
[Ի]բրև ծանե
աւ զխորհուրդս
սրտից նց։ Առ
եալ մանուկ մի կա
ցոյց ի մէջ նց առ
իւր և ասէ ցնս։
Որ ոք ընկալցի զմի
մանուկս զայս յա
նուն իմ զիս ընդու
նի։ Եւ որ զիս ըն
դունիցի. ընդու
նի զառաքիչն իմ
[Զ]ի որ փոքրիկն
է յամենեսին ի
ձէնջ, նա եղիցի
մեծ։
ՃԳ [Պ]ատասխանի
էտ յովհաննէս
և ասէ. վարդա
պետ. տեսաք զոմն
որ յանուն քո դևս
հանէր. և արգել

Է
ՃԲ

Է
ՃԳ

լայր զնա՝ զի ոչ
շրջի ընդ մեզ։
Ասէ ցնոսա յս․ մի
արգելուք։ զի որ
ոչն է ձեր թշ
նամի ի ձեր
կողմն է։
ծդ
Եւ եղեւ ի կա
տարել աւ
ուրց վերանալոյ
նր․ եւ ինքն զերեսս
հաստատեաց եր
թալ յԵմ։
Եւ առաքեաց հրշ
տակս առաջի
երեսաց իւրոց։
Իբրեւ չոգան մտ
ին ի գեաւղմի սա
մարացւոց պատ
րաստել իւրն նմա։
ծե
Ժ
Եւ ոչ ընկալան զնա
զի դէմ երեսաւէր
նր երթալ յԵմ։
Իբրեւ տեսին ա
շակերտքն յակ
ովբոս եւ յովհան
նէս՝ ասեն՝ տր կա
միս՝ զի ասասցուք
եւ իջցէ հուր եւ
սատակեսցէ զնս։
Դարձաւ սաս
տեաց նոցա եւ
ասէ՝ ոչ գիտէք որ
ոյ հոգւոյ էք դուք
զի որդի մարդոյ
ոչ եկն զոգիս մա
րդկան կորուսա
նել այլ կեցու
ցանել։
Եւ գնացին յայլ
գեւղ։
Եւ մինչդեռ եր

ԺԵ դ ծե

թային նոքա ՚ի ճա-
նապարհի։ ասէ
ոմն ցնա՝ եկից զկ-
կնի քո յորվայր եւ
երթիցես։
Ասէ ցնա յս. ա-
ղուեսուց որջք
գոն. եւ թռչնոց
երկնից դադարք
եւ որդւոյ մարդոյ
ոչ գոյ ուր դիցէ
զգլուխ իւր։
Ասէ ցմիւս եւս
եկ զկնի իմ։ եւ նա
ասէ. տր. հրաման
տուր ինձ երթալ
նախ թաղել զհ-
հայր իմ։
Ասէ ցնա յս թող
զմեռեալսն. թա-
ղել զմեռեալս իւ-
րեանց։ եւ դու
երթ պատմեա
զարքայութիւն այ
ձգ Ասէ եւ այլ ոմն.
եկից զկնի քո տր.
բայց նախ հրա-
ման տուր ինձ հր-
աժարել ՚ի տանէ
իմ մէ։
Ասէ ցնա յս. ոչ
ոք արկանէ զձեռն
զմաճ հերկ. եւ հայի
ցի յետս եթէ յա
ջողակ իցէ ար
քայութեան այ։
ձէ Յետ այսորիկ
Է երեւեցոյց
տր. եւ այլս եօթա
նասուն եւ երկուս։
եւ առաքեաց զնո
երկուս երկուս

ժգ Ղ
ձգ
ձէ

առաջի իւր յամ՟
քաղաքս և ի տեղ
իս ուր ինքն երթա
լոց էր ։
Ասաց ցնոսա ։
ՃԸ Հունձք բզմ՟ են
և մշակք սակաւ
արդ աղաչեցէք
զՏ՟ր հնձոց զի
հանիցէ մշակս ի
հունձս իւր ։
ՃԹ Երթայք՝ ահա
առաքեմ զձեզ
իբրև զգառինս
ի մէջ գայլոց ։
Մի բառնայք քս
ակ՝ և մի մախաղ
մի կօշիկս ։
ՃԺ Եւ ի ճանապար
հի ումեք ողջոյն
մի տայցէք ։

ՃԺԱ Յոր տուն մտա
նիցէք՝ նախ ասաս
ջիք՝ ողջոյն տանս
այսմիկ ։ և եթէ իցէ
անդ որդի ողջու
նի՝ հանգիցէ ի վր՟
նր՟ ողջոյն ձեր ։ ա
պա թէ ոչ՝ ի ձեզ
դարձցի ։
ՃԺԲ Ի նմին տան ա
գջիք՝ ուտի
ջիք՝ և ըմպիջիք
ի նոցանէ ։ զի ար
ժանի է մշակն վար
ձու իւրոյ ։
Մի փոխիցիք տա
նէ ի տուն ։
ՃԺԳ Յոր քաղաք մը
տանիցէք և ընդու
նիցին զձեզ ։ ուտի
ջիք զինչ առաջի

Ղ ՃԸ ՃԹ ՃԺ
Ղ ՃԺԱ ՃԺԲ ՃԺԳ

ձեր զնիցէն ։ և բը
ժշկեսջիք որ ի նմ
հիւանդք իցեն ։ և
ասասջիք նոցա ․ մեր
ձեռաւ է ՚ի վր ձեր
արքայութիւն այ ։
ձձդ Եւ յոր քաղաք
մտանիցէք և ոչ
ընդունիցին զձեզ
իբրև ելանիցէք
՚ի հրապարակս նր
ասասջիք և զփո
շին որ կցեալ է
՚ի քաղաքէս ձերմէ
յոտս մեր թօ
թափեսցուք ՚ի ձեզ
բայց զայս գիտա
ջիք զի մերձեալ է
արքայութիւն այ ։
Ասեմ ձեզ՝ զի սո
դոմայեցոց ընդ

ղ
ձձդ ձձե

արձակագոյն լի
ցի յաւուրն յայն
միկ ․ քան քաղա
քին յայնմիկ ։
ձձե Վայ ձեզ քորա
զին ․ վայ քեզ բեթ
սայիդայ՝ զի եթե
՚ի տիւրոս և ՚ի սի
դովն եղեալ էին
զաւրութիւնքն որ
եղեն ՚ի ձեզ՝ վաղո
ւց և ս արդեօք ՚ի
խորգ և ՚ի մոխիր
նստեալ և ապաշ
խարեալ էր ։
Բայց տիւրոսի
և սիդովնի ընդ
արձակագոյն լի
ցի ՚ի դատաստանի
քան ձեր ։
Եւ դու կափառ

ղ
ձձե

նայում. որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես. մինչև ի դժոխս իջցես:

ՃԺԴ Որ ձեզ լսէ. ինձ լսէ: և որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ: և որ զիս անարգէ. զառաքիչն իմ անարգէ: Եւ որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ որ զիս առաքեաց:

ՃԺԵ Դարձան եւթանասուն և երկուքն խնդութբ և ասեն. տր. և դևք հնազանդին մեզ յանուն քո:

Ասէ ցնս. տեսանէի զսատանա անկեալ յերկնից իբրև զփայլակն:

Ահաւասիկ ետու ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս և զամ զօրութիւն թշնամոյն և ձեզ ինչ ոչ մեղանչիցէ:

Բայց ընդ այն մի խնդայք եթէ այսք հնազանդին ձեզ. այլ խնդացէք զի անուանք ձեր գրեցան յերկինս:

ՃԺԶ Նմին ժամու ցնծացաւ յոգին սրբով և ասէ. գոհանամ զքէն հայր տր երկնից և երկրի. զի ծածկեցեր զայս

ժամանակաց եւ ի
գիտնոց։ Եւ յայտ
նեցեր տղայոց։ Այ
ո՛ Հայր՝ զի այսպէս
հաճոյ եղեւ առա
ջի քո։
ՃԺԹ Ամենայն տուաւ
ինձ ի Հօրէ իմ
մէ։ Եւ ոչ ոք գիտէ
եթէ ո՞վ է որդի՝ բ
թէ ոչ Հայր։ Եւ ո՞
է Հայր՝ եթէ ոչ
որդի։ Եւ ում կամի
ցի որդին յայտնել։
ՃԻ Եւ դարձեալ ա
ռանձինն առ աշա
կերտսն ասէ։ Ե
րանի աչաց որ տե
սանիցեն զոր տե
սանիցէք։ Ասեմ
ձեզ՝ զի բազում մար
գարէք եւ թագաւո
րք կամեցան տե
սանել զոր դուք
տեսանէք՝ եւ ոչ
տեսին։ Եւ լսել զոր
լսէք՝ եւ ոչ
լուան։

ՃԻԱ Է Եւ ահա օ
րէնսգէտ
ոմն յարեաւ փոր
ձել զնա եւ ասէր
վարդապետ՝ զի՞նչ
գործեցից՝ զի զկե
անսն յաւիտենա
կանս ժառանգեցից։
Եւ նա ասէ ցնա
յօրէնսն զի՞նչ գրե
ալ է՝ որպէս ըն
թեռնուս։
Նա պատասխա
նի ետ եւ ասէ։ Սի

ռեսցես զտր ածքո
յամ սրտէ քումմէ
և յամ անձնէ քում
մէ : և յամ զօրու
թենէ քումմէ . և
յամ մտացքոց : և
զընկեր քո իբրև
զանձն քո :
Ասաց ցնա ու
ղիղ ետուր զպա
տասխանի զայդ
արա և կեցցես :
Նա իբրև կամե
ցաւ զանձն արդա
րացուցանել : ա
սէ ցյս . և ո՞ է իմ
ընկեր :
ՃԺԵ ԼԴ Պատասխանի
ետ յս և ասէ :
այր մի իջանէր
յէմէ յերիքով և

անկաւ ի ձեռս
աւազակաց : որք
մերկացուցին զնա
և վէրս ի վր եդեալ
թողին կիսամահ
և գնացին :
Դէպ եղև քահա
նայ մի իջա
նէր ընդ նոյն ճա
նապարհ : և տես
եալ զնա զանց ա
րար : նոյնպէս և
ղևտացի մի եկեալ
ընդ նոյն տեղի . ե
տես և զանց արար :
Սամարացի ոմն .
ճանապարհորդե
ալ . եկն ընդ նոյն
առ նովաւ : և տես
եալ զնա գթացաւ
և մատուցեալ պա

Ի
ՃԺԵ

տեաց զվէրս նր̅
արկեալ ի վր̅ ձէթ
և գինի ։
Եւ եհեան ի վր̅ գր
աստու իւրոյ ած
զնա ի պանդոկ իմի·
և դարմանեաց զը̊
զնա ։ և ի վաղիւ
անդր իբրև ելան
էր անտի· հանէ̅
ետ ցպանդոկապե
տին երկուս դահե
կանս ։ և ասէ՝ դար
մանեա զդա ։ և
զոր ինչ ծախես
ցես ի դա՝ ի միւս
անգամ գալստեա
ն իմում հատու
ցից քեզ ։
Ար̃դ ո՞յ երիցո́ւնց
ի նոցանէ թուի
քեզ մերձաւոր
լեալ անկելոյն ի
ձեռս աւազակաց ։
Եւ նա ասէ՝ որ
արար զողորմու
թիւն ի վր̅ նր̅ ։
Ասէ ցնա յս̅՝ երթ
և դու արա նոյնպս̅ ։
Լէ Եւ եղև ի գնալն
նց̅· և ինքն եմուտ
ի գեաւղ մի ։ և կին
մի անուն՝ մար
թա ընկալաւ զնա
ի տուն իւրում· և նր̅
էր քոյր մի որում
անուն էր մարիամ ։
որ և եկն նստաւ
առ ոտսն տն̅ն և
լսէր զբանս նր̅ ։
Եւ մարթայ զբա
ղեալ էր ի բզմ̅ սպա

սու։ եկն եկաց
առ նմ և ասէ. տր
ոչինչ է փոյթ քեզ
զի քոյրդ իմ միայն
եթող զիս ի սպա
սու։ արդ ասա
դմա՝ զի օգնես
ցէ ինձ։
Պատասխանի
ետ նմ յս և ասէ
մարթա մարթա։
դու հոգաս և զը
բզմ իւիք զբաղե
ալես։ բայց այսու
սակաւ ինչ պիտոյ
է. մարիամ մասն
բարի ընտրեաց՝ որ
ոչ բարձցի ի
նմանէ։
Եւ եղև ի տե
ղւոջ ուր կալ
ԼԵ

Հ
ճիգ

յաղօթս։ և իբրև
դադարեաց. ասէ
ցնա ոմն յաշակեր
տացն իւրոց. տր
ուսո մեզ յաղօ
թս կալ. որպէս և
յովհաննէս ուս
ոյց աշակերտացն
իւրոց։
Ասէ ցնս. յոր
ժամ կայցէք յա
ղօթս. ասասջիք
հայր մեր՝ սբ եղի
ցի անուն քո. եկես
ցէ արքայութիւն քո։
զհաց մեր հանա
պազորդ՝ տուր մեզ
զաւրըստաւրէն.
և թող մեզ զմեղս
մեր. զի և մեք թո
ղումք ամի որպար

տեցեն մեզ։ Եւ մի՛
տաներ զմեզ ի փոր
ձութի։
ճիդ Եւ ասէ ցնս. ով
է ի ձէնջ որոյ իցէ
բարեկամ. և եր
թիցէ առ նա ի
մէջ գիշերի. և ասի
ցէ ցնա. բարեկամ
տուր ինձ փոխ ե
րիս նկանակս. զի
բարեկամն իմ եկն
առ իս յուղղոյ. և
ոչ ինչ ունիմ դնել
առաջի նր. Եւ նա
ի ներքուստ տայ
ցէ պատասխանի
և ասիցէ. մի՛ աշ
խատ առներ զիս.
զի դուռն փակեալ.
այէն և մանկունքս

ընդ ինև կան յան
կողնի. ոչ կարեմ
յառնել և տալ
քեզ։
Ասեմ ձեզ եթէ
ոչ յարուցեալ տայ
ցէ նմա զինչ և պէտ
տոյ իցէ։
ճիե Եւ ես ասեմ ձեզ.
խնդրեցէք և տա
ցի ձեզ. հայցեցէք
և գտջիք. բախե
ցէք. և բացցի ձեզ
զի ամ որ խնդրէ
առնու. և որ հայ
ցէ գտանէ. և որ
բախէ բացցի նմ։
Ո՞ ոք ի ձէնջ
հայր. խնդրեցէ
որդի իւր ձուկն.
մի թէ փոխանակ

Ղ
ճիդ

Ղ
ճիե

ձըկանն, աւձ տայ
ցէ նմ : և կամ խն
դրեսցէ ձու. միթէ
կարիճ տայցէ նմ
իսկ եթէ դուք որ
չարք էք' գիտէք
պարգևս տալ որդ
ւոց ձերոց : որչափ
ևս առաւել հայր
ձեր յերկնից տա
ցէ բարիս այնոց
ոյք որ խնդրեն
ի նմանէ :
Եւ հանէր դև
մի համր : և
եղև յելանել դևի
ն խօսեցաւ
համրն : և զար
մացան ամ ժո
ղովուրդքն :
ՃԺԷ Ոմանք ի նոցա
նէ ասէին. բէեղ
զեբուղաւ իշխա
նաւն դևաց հա
նէ դա զդևս :
ՃԺԸ Եւ այլք փորձէ
ին. և նշան յերկ
նից խնդրէին ի
նմանէ :
ՃԺԹ Եւ ինքն գիտացե
ալ զխորհուրդս
նց. ասէ ցնս : ամ
թագաւորութի
բաժանեալ յանձն
աւերի : և տուն
բաժանեալ յանձն
կործանի :
Ապա եթէ և սա
տանայ բաժանե
ցաւ յանձն իւր. զի
արդ կացցէ թա
գաւորութիւն նր.

Դ
ՃԺԴ ՃԺԷ

Դ
ՃԺԸ ՃԺԹ

զի ասէք յինէն
եթէ բեեղզեբուղ
աւ իշխանաւն հա
նէ դա զդեւս :
Եթէ ես բեեղզե
բուղաւ հանեմ
զդեւս՝ որդիքն ձեր
իւ հանիցեն :
Վասն այդորիկ
նոքա՝ եղիցին ձեր
դատաւորք :
Ապա եթէ մատա
մբ այ հանեմ զդե
ւս՝ ապա հասե
ալ է ի վերայ ձեր ար
քայութիւն այ :
Յորժամ հզօր
վառեալ պահիցէ
զտունն իւր՝ ի խա
ղաղութեէն ինչք
նր : բայց եթէ հզօ

զաւրագոյն քան
զնա ի վերայ եկեալ
յաղթեսցէ նմա
զսպառազինութի
նր հանէ յոր յու
սացեալն էր : և
զաւար նր բաշխես
ցէ :
Որ ոչ է ընդ իս հա
կառակ իմ է : և որ
ոչ ժողովէ ընդ իս
ցրուէ :
ՃԼ Յորժամ այսն
ելանիցէ ի մարդոյ
շրջի ընդ անջրդին
տեղիս խնդրէ
հանգիստ : և իբրև
ոչ գտանէ : ասէ
դարձայց անդրէն
ի տունն իմ ուստի
ելի : և գայ գտա

Հ
ՃԼ

նէ մաքրեալ և յար
դարեալ : Յայնժամ
երթայ և առնու
եւթն այլ այսս չար
ևս քան զինքն : և
մտանէ՝ բնակէ
անդ : և լինի յետո
ննն մարդոյն այնոր
իկ չար քան զա
ռաջինն :
ՃԼա Եւ եղև մինչ դեռ
Ի խօսէր զայս՝ ձայն
եբարձ կին մի ի ժո
ղովրդենէ անտի և
ասէ : Երանի է ո
րովայնին որ կրե
ացն զքեզ . և ստ
տեանցն որ դիե
ցուցին զքեզ :
Նա ասէ . Նա
երանի այնոցիկէ

որ լսեն զբանն այ :
և պահիցեն :
ՃԼԲ Եւ ի դիմել զանեւն իւր մ
Ե նջ ժողովրդոցն .
սկսաւ ասել : Ազգս
այս՝ ազգ չար է :
նշան խնդրէ . և
նշան յերկնից ոչ
տացի նմա . բայց նշ
շանն յովնանու :
Զի որպէս եղև
յովնան նշան նի
նուէացւոց . այնպէս
եղիցի և որդի մար
դոյ ազգիս այսմիկ :
Դշխոյն հարա
ւոյ յարիցէ ի դա
տաստանի՝ ընդ
արս ազգիս այսո
րիկ . և դատապար
տեսցէ զսոսա . զի

եկն ի ծագաց երկ
րի լսել զիմաստ
ութիւն սողոմոնի։
Եւ ահա առաւ
ել քան զսողոմոն ճը
է աստ։
Արք՝ նինուէացի
ք յարիցեն ի դա
տաստանի ընդ
ազգիս ընդ այս
միկ. և դատապար
տեսցեն զսա՝ զի
ապաշխարեցին
ի քարոզութեն
յովնանու։
Եւ ահա առաւել
քան զյովնան է
աստ։

ճկ չ ոք
լուցեալ
Ճրագ դնէ ի թաք

ստեան՝ այլ ի վե
աշտանակի։ զի որ
մտանիցեն լոյս տե
սանիցեն։
Ճրագ մարմնոյ
ակն է։ յորժամ
ակնն առատ է՝ ա
մենայն մարմինն ն
լուսաւոր եղիցի։
Եւ երբ ակն չար է
և մարմինն խաւ
արին եղիցի։ արդ
զգոյշ լեր. գուցէ
լոյսդ որ ի քեզ է
խաւարեցէ։
Եթէ մարմինդ
քո ամ ի լուսաւ
որ է՝ և չ գուցէ
մասն ինչ խաւար
ին. եղիցի լուսաւ
որ ամ։ որպս յոր

ղ ճկ

ղ ճը

ժամ ճրագն նշու-
ղիւք լուսաւորես-
ցէ զքեզ:
Ժ
ՃԼԷ Մինչ խօսէր
զայս. աղաչէր զն-
նա մի փարիսե-
ցի զի ճաշ կերիցէ
առ նմա. և նա մտե-
ալ բազմեցաւ:
Իսկ փարիսե-
ցին զարմա-
ցաւ՝ զի նախ ոչ
մկրտեցաւ յա-
ռաջ քան զճաշ:
Ասէ ցնա Տէր:
Այժմ դուք փարի-
սեցիք. զարտա-
քին զբաժակին
և զպնակին սրբէք
և ներքինն ձեր լի է
յափշտակութեամբ

և չարութեամբ: Ան-
միտք՝ ոչ ապաքէն
որ զարտաքինն ա-
րար. և զներքինն
նոյն արար:
Բայց աղէ զոր
ժամն իսկ տուք
ողորմութիւն: և ա-
հա ամենայն սուրբ
ձեր: --
ՃԼԸ Այլ վայ ձեզ փա-
րիսեցւոց. զի տա-
սանորդէք զանա-
նուխ և զփեգենայ
և զամենայն բանջար: և
անցանէք զիրաւ-
ամբք և զսիրովն
Աստուծոյ: զայս արժա-
ն էր առնել՝ և զայն-
ու ոչ անցանել:
ՃԼԹ Վայ ձեզ փարի

սեցւոց. զի սիրէք
զառաջնորդականն ի
ժողովուրդս. և զ
նախողջոյնս ի հր
րապարակս:
ՃԼԸ Վայ ձեզ զի էք
դուք իբրև զգերե
զմանս անյայտս
և մարդիկ գնան ի
վր և ոչ գիտեն:
ՃԼԹ Պատասխանի
ետ ոմն յօրինա
կանացն և ասէ ցն
ա. վարդապետ.
զայդ բանս ասելով
և զմեզ թշնամանես:
Նա ասէ. և
ձեզ վայ օրինա
կանացդ. զի բառ
նայք մարդկան
բեռինս դժուարա

կիրս. և դուք մա
տամբ միով ի բե
ռինսն ոչ մերձենայք:
ՃԽ Վայ ձեզ զի շինէք
զշիրիմս մարգարէ
ից. և հարքն ձեր
սպանին զնս. ա
պա ուրեմն վկայ
էք. եթէ կամակից
էք գործոց հարցն
ձերոց. զի նք կո
տորեցին զնս. և
դուք զգերեզմանս
նց շինէք:
ՃԽԱ Վասն այսորիկ և
իմաստութիւնն այ ա
սաց. առաքեցից
ի նոսա մարգարէս
և առաքեալս. և ի
նոցանէ սպանա
նիցեն և հալածե

ցեն ։ զխնդրեսցի
արիւն ամ մարգա
րէից հեղեալ ի սկ
զբանէ աշխարհի
յազգէ յայդմանէ
յաբէլէ արեան
մինչև ցարիւնն
զաքարիայ կորու
սելոյ ընդ սեղանն
և ընդ տաճարն ։
այո ասեմ ձեզ ։
խնդրեսցի յազգէ
յայդմանէ ։
Վայ ձեզ օրինա
կանացդ՝ զի թա
քուցանէք զփա
կանս գիտութեան ։
դուք ոչ մտանէք՝
և որ մտանելոցեն
արգելուք ։
Եւ ի խօսել զայս

նմ առ նոսա առաջի
ամ ժողովրդեանն
զամաւթի հարկա
նէին ։
Եւ սկսան դպիրքն
և փարիսեցիքն՝ զօ̃
չարել և զրգռել
ընդ նմ բազում իրաց ։
և սպասել որսալ
ինչ բանս ի բերա
նոյ նր՝ զի չարա
խօսեսցեն զնմանէ ։
Որոց և ի կուտել
բիւրաւորաց ժող
ովրդեանն՝ մինչև
կոխել զմիմեանս ։
Սկսաւ ասել ցա
շակերտսն իւր ։
Նախ զգոյշ լերուք
անձանց ի խմորոյ
փարիսեցւոցն որ է

Զի ոչ ինչ է ի ծա
ծուկ որ ոչ յայտնես
ցի. և գաղտնի որ
ոչ ծանիցի:
Վասն զի զոր ա
սէք ի խաւարի.
լսելի լիցի ի լոյս.
և զոր յունկանէն
խաւսեցարուք ի
շտեմարանս քա
րոզեսցի ի վր̄ տա
նեաց:
Բայց ձեզ ասեմ
սիրելեաց իմոց.
մի զարհուրիցիք
յայնցանէ որ ս
պանանեն զմար
մին. և յետ այնոր
իկ աւելի ինչ ոչ
ունիցին առնել:
Ցուցից ձեզ
յումէ երկնչիցիք:
երկնչիջիք յայն
մանէ. որ յետ սպա
նանելոյն ունի իշ
խանութի արկա
նել ի գեհեն. այո՛
ասեմ ձեզ յայն
մանէ երկնչի
ջիք:
Ո՛չ ապաքէն հի
նգ̄ ձագ երկուց
դանգաց վաճա
ռի. և մի ի նոցա
նէ ոչ է մոռացե
ալ առաջի այ̄:
Այլ ձեր և ամ̄
իսկ հեր գլխոյ
թուեալ է: Մի եր
կնչիցիք՝ զի քան
զբզմ̄ ձագս լաւ
էք դուք:

ճխե Ասեմ ձեզ· զի ամ
որ խոստովանեսցի
յիս առաջի մարդ
կան· և որդի մար
դոյ խոստովանես
ցի զնմանէ առա
ջի հրեշտակաց
այ :
ճխզ Եւ որ ուրասցի
զիս առաջի մարդ
կան· ուրացեալ լի
ժէ ցի առաջի հրեշ
տակաց այ :
ճխէ Եւ ամենայն որ ասէ
բան զորդւոյ մար
դոյ թողցի նմա·
բայց որ զհոգին
սբ· հայհոյեսցէ
մի թողցի նմա :
ճխը Այլ յորժամ տա
նիցեն զձեզ ի ժո
ղովուրդս և իշխա
նութիւնս· մի հոգայ
ցէք որպէս թէ զինչ
պատասխանի տա
յցէք· կամ զինչ
ասիցէք : զի հո
գին սբ ուսուսցէ
զձեզ ի նմին ժա
մու· զինչ պարտ
իցէ խօսել :
ճխթ Ասէ ոմն ի
ժողով
րդենէն ցնա·
վարդապետ· ա
սա ցեղբայր իմ բա
ժանել ընդ իս զը
ժառանգութիւն:
Եւ նա ասէ ցնա·
այր դու· ո կացոյց
զիս դատաւոր և
բաժանարար ի վր

ձեր ։
Եւ ասէ ցնս̃ տե-
սէք. և զգոյշ լե-
րուք յամ̃ ագահ-
ութենէ. զի ոչ
եթէ ի մթերից
ընչից ուրուք իցեն
կեանք նորա ։
իզ Խաւսեցաւ առ-
նս̃ առակ մի և
ասէ. առն ուրումն
մեծատան երոյն
անդք տոհմա-
կանք. և խորհէր
ընդ միտս իւր և
ասէր. զինչ գործե-
ցից, զի ոչ գոյ տե-
ղի ուր ժողովեցից
զարդիւնս իմ։ Եւ
ասէ գիտեմ զինչ
արարից. քակեցից

զշտեմարանս իմ
և եւս մեծամեծս
շինեցից. և անդր
ժողովեցից զցոր-
եան և զամ̃ բար-
ութիւնս իմ. և աս-
ցից զանձին իմ.
ունիս. բզմ̃ բարու-
թիւնս յամբարեալ
ամաց բազմաց ։
հանգիր. կեր.
արբ. և ուրախ
լեր ։
Ասէ ցնա ած̃ ան-
միտ. յայսմ գիշե-
րի զոգիդ ի քէնէ
բաց պահանջից
են. իսկ զոր պատ-
րաստեցեր ում
լինիցի ։
Նոյնպէս և որ

զանձն անձինն և
ո՛չ յա՛ծ մեծանայ
ցէ :

Ասէ ցաշակեր
տսն իւր՝ վ՟այսո
րիկ ասեմ ձեզ՝
մի՛ հոգայք ընդ
ոգւոյ թէ զինչ ու
տիցէք՝ և մի՛ ընդ
մարմնոյ թէ զինչ
զգենուցուք : զի
ոգի առաւել է քան
զկերակուր · և
մարմին քան զը
հանդերձ :

այեցարուք
ընդ ագռաւս՝ զի
ոչ սերմանեն · և
ոչ հնձեն՝ որոց
ոչ գոն շտեմարանք
և ոչ համբարա
նոցա · և ա՛ծ կեր
ակրէ զն՟ա · որ
չափ և առաւել
զձեզ որ լաւ էք
քան զթռչունս ·
Ո՛վ ի ձէնջ առ
հոգալ կարիցէ
յաւելուլ ի հա
սակ իւր՝ կանգուն
մի : Իսկ արդ եթէ
ի փոքունն չէք բա
ւական՝ վ՟այլոցն
զի հոգայցէք :

այեցարուք
ընդ շուշանն ո՞ր
պէս աճէ · ոչ ջա
նայ՝ և ոչ նիւթէ :
ասեմ ձեզ և ոչ,
սողոմոն յամ ի
փառսն իւր զգե,
ցաւ իբրև զմի ի

նոցանէ ։
Իսկ եթէ զխոտն
որ այսաւր ի բացի
է, և վաղիւն ի հն
նոց արկանելի ։
ած այնպէս զգե
ստուցանէ. որչափ
ևս առաւել զձեզ
թերահաւատք ։
Եւ դուք մի խնդ
րեցէք՝ զինչ ու
տիցէք՝ կամ զինչ
ըմպիցէք ։ և մի
զբաղնուք ։ զի
զայն ամ հեթա
նոսք աշխարհ հն
խնդրեն ։
Այլ ձեր հայրն
գիտէ՝ զի պիտոյէ
այն ամ ։
Բայց խնդրեցէք
զարքայութի նո
և այն յաւելցի
ձեզ ։
Մի երկնչիր
հաւտ փոք
րիկ՝ զի հաճեցաւ
ած հայր ձեր տալ
ձեզ զարքայութին ։
Վաճառեցէք
զինչս ձեր և տուք
ողորմութի ։
Արարէք ձեզ
քսակս առանց
հնանալոյ՝ գանձ յերկինս
անպակաս ։ ուր
ոչ գող մերձենայ
և ոչ ցեց ապակա
նէ՝ զի ուր գանձն
ձերէ՝ անդ և սիր
տք ձեր եղիցին ։
Եղիցին գաւտիք

ձեր պնդեալ ընդ
մէջս. և ճրագու
նք լուցեալք. և
դուք նմանողք
մարդկան որ ակն
ունիցին տն̄ իւր
եանց՝ թէ երբ
դառնայցէ ի հա
րսանեաց: զի յոր
ժամ գայցէ և
բախիցէ վաղվա
ղակի բանայցեն
նմա:

Երանի իցէ ծա
ռայիցն այնոցիկ
զորս եկեալ տր̄ն
գտցէ արթուն:
Ամէն ասեմ ձեզ
զի գօտի ընդ
մէջ ածցէ և բազ
մեցուսցէ զն̄ս և
անցեալ պաշտես
ցէ զն̄ս և եթէ
յերկրորդ կամ
յերրորդ պահու
եկեսցէ և գտցէ
այնպէս երանելի
են ծառայքն այն
որիկ:

Բայց զայն գի
տասջիք. եթէ
գիտէր տանուտէ
րն յորում ժամու
գողն գայ՝ չ տայր
թոյլ՝ ական հատա
նել՝ տան իւրում:
Եւ դուք եղերուք
պատրաստք՝ զի
յորում ժամու
ոչ կարծիցէք
գայ որդի մարդոյ:
Ասէ պետրոս

տր. առ մեզ ասա
ցեր զառակդ զայդ
եթէ առ ամենեսե
ան:
Ասէ տր՝ ով
իցէ հաւատարիմ
տնտես և իմաս
տուն. զոր կա
ցուսցէ տր ի վր
գերդաստանի իւր
ոյ տալ ի ժամու
զկերակուրս:
Երանի իցէ ծա
ռային այնմիկ զոր
եկեալ տր իւր գը
տանիցէ արարե
այնպէս:
Ճշմարիտ ասեմ
ձեզ՝ զի ի վր ամ
ենայն ընչից իւրոց կա
ցուսցէ զնա:

Ապա թէ ասիցէ
ծառայն այն ի սըր
տի իւրում. յամե
տր իմ ի գալ. և սկը
սանիցէ հարկա
նել զծառայսն.
ուտել. և ըմպել.
և արբենալ. եկես
ցէ տր ծառային
այնորիկ յաւուր
յորում ակն ոչ ու
նիցի. և ի ժամու
յորում ոչ գիտիցէ
ընդ մէջ կտրեսցէ
զնա. և զբաժին նր
ընդ անհաւատս
դիցէ:
Եւ ծառայ որ գի
տիցէ զկամս տն
իւրոյ. և ոչ պատ
րաստեսցէ՝ ըստ կա

մաց նր՝ արբցէ
գան բզմ:
Եւ որ ոչն գիտիցէ
և արժանիս գան
ինչ գործիցէ արբ
ցէ գան սակաւ:
Ամենայնի որում
շատ տուեալ՝ շատ
խնդրեսցի ի նմա
նէ: և որում բզմ
աւանդեցին՝ ա
ռաւել ևս պահան
ջեսցեն ի նմանէ:

Հուր եկի ար
կանել յեր
կիր և զինչ կա
միմ թէ արդէն
իսկ բորբոքէր: և
մկրտութիւն մի ուն
իմ մկրտել: և զի

արդ փութամ մինչև
կատարեսցի:
Համարիք եթէ
խաղաղութիւն եկի
տալ յերկիր: ոչ ա
սեմ ձեզ: այլ
բաժինս:
Զի եղիցին յայսմ
հետէ հինգ ի տան
միում բաժանեալք
երեքն յերկուց. և
երկուքն յերեց:
Բաժանեսցի
հայր յորդւոյ. և
որդի ի հաւրէ:
մայր ի դստերէ.
և դուստր ի մօրէ:
սկեսուր ի հարսնէ.
և հարսն ի սկեսրէ
իւրմէ:
ճկա
Ասաց և ժողովրդ

ժգ

ուրդան՝ յորժամ
տեսանիցէք ամպ
ծագեալ յարև
մտից. իսկոյն ա-
սէք թէ անձրև
գայ՝ և լինի այն
պէս. և յորժամ
հարաւ շնչեալ՝
ասէք՝ եթէ խոր
շակ լինի. և լինի
այնպէս ։
Կեղծաւորք՝ զե-
րեսս երկնի և եր
կրի գիտէք փորձ
ել. իսկ զժամա
նակս զայս զիարդ
ոչ փորձէք ։
Ընդէր և յանձա
նց իսկ ոչ ընտրէք
զարժանն ։
Յորժամ երթայ
ցես ընդ ոսոխի
քում առ իշխանն
ի ճանապարհի
տուր զհաշիւն
զերծանել ի նմա
նէ. զի գուցէ քար
շիցէ զքեզ առ դա
տաւորն. և դատա
ւորն մատնիցէ
դահճի. և դահճ
ին արկանիցէ
ի բանտ. ասեմ քեզ
ոչ ելանիցես անտի
մինչև հատուցա
նիցես զյետին
բնիոնն ։
Եկին ոմանք ի
նմին ժամանակի
և պատմեցին նմա
վասն գալիլեացւոցն
որոց զարիւնն պի-

ղատոսի խառն
եաց ընդ զո՛հսն
նց։

Պատասխանի
ետ և ասէ ցնս։
համարիք եթէ
այն գալիլեացիք
էին մեղաւորք
քան զամ գալիլե
ացիս՝ զի զայդպի
սն անցս կրեցին։
ոչ՝ ասեմ ձեզ։
այլ եթէ ոչ ապաշ
խարիցէք՝ ամենե
քին նոյնպէս կո
րնչիջիք։

Կամ նոքա ութ
ուտասանքն յո
րոց վր անկաւ աշ
տարակն ի սիլով
ամ և սպան զնս։

համարիք եթէ նո
քա պարտապանք
էին քան զամ
մարդիկ որ բնակեալ
են յերմ։ ոչ՝ ասեմ
ձեզ։ այլ եթէ ոչ
ապաշխարիցէք
ամենեքեան յորմէ
հետէ գամ խնդր
ել պտուղ ի թզ
ենւոջ։ և ոչ գտա
նեմ։ արդ կոտեա
զդա՝ ընդէ՞ր և
զերկիրդ խափա
նէ։

Պատասխանի
ետ և ասէ՝ տէ՛ր
թող զդա այս ամ
ևս՝ մինչև շուրջ
զդովաւ բրեցից
և արկից աղ՝ թեր

և ս արասցէ պտ
ուղ՝ ապա թէ ոչ
յամէ՛ և ս
հատցէ ս
զդա։

Եւ էր ուսուցա
նէր միում
ի ժողովրդանոցացն
ի շաբաթս։ և ահա
կին՝ զոր ունէր այս
հիւանդութե
ամս, ութուտասն
և էր կարկամեալ.
և ոչ կարէր ամե
նևին ի վեր հայել։
Իբրև ետես զնա
յս կոչեաց առ
ինքն և ասէ ցնա։
կին դու արձա
կեալ ես ի հիւան
դութենէ։ քում
մէ։ Եւ եդ ի վր
նր ձեռն. և առ
ժամայն ուղղեցաւ
և փառաւոր առ
նէր զած։

Պատասխանի
ետ ժողովրդա
պետն ցասուցեալ
թէ ընդէր ի շա
բաթու բժշկեաց
յս։ և ասէ ցժո
ղովուրդն։ վեց
աւուրք յորս ար
ժան է գործել.
յայնս եկայք
բժշկեցարուք՝ և
մի՛ ի յաւուր շա
բաթու։

Պատասխանի
ետ նմա տր և
ասէ՝ կեղծաւ

որք՝ իւրաքանչ
իւրոք ՝ի ձեռն ՝ի շա
բաթու ոչ արձա
կէ զեզն իւր կամ
զէշ ՝ի մսրոյ եւ տա
նի տալ ջուր։ Իսկ
այս դուստր աբ
րահամու է զոր
կապեաց սատա
նայ՝ ահաւասիկ
ութուտասնամ
ոչ էր արժան ար
ձակել ՝ի կապա
նացանտի ՝ի շա
բաթու։
ճկզ Եւ զայս իբրեւ
ասաց յամօթ
լինէին ամենեքե
ան որ հակառակն
կային նմա։
Եւ ամ ժողովու
րդն ուրախ լինէր
՝ի վր ամ փառա
ւորութեանցն. որ գոր
ծէին ՝ի նմանէ։
ճկէ Եւ ասէր՝ ում նը
մանէ արքայու
թի այ. եւ որում
նմանութի նմանե
ցուցից զնա։ նը
մանէ հատոյ մա
նանխոյ զոր առ
եալ մարդոյ արկ
՝ի պարտէզ իւր։
աճեաց եւ եղեւ
ծառ. եւ թռչունք
երկնից բնակեալ
էին յոստս նորա։
ճկը Եւ դարձեալ ա
սէ. ում նմանե
ցուցից զարքայ
ութի այ։ նմանէ

Դ
ճկզ

Դ
ճկէ ճկը

խմորոյ զոր առե
ալ կնոջ Թաքոյց
յալեր երից գրու
աց՝ մինչ խմո
ձկթ րեցաւ ամ:
Եւ շրջէր
ընդ քաղաքս
և ընդ գեօղս · ուս
ուցանէր: և ճա
նապարհ արարե
ալ յԵրուսաղէմ:
ձհ Ասէ ոմն ցնա Տէր
եթէ սակաւք իցեն
որ ապրելոցն իցեն:
Եւ նա ասէ ցնոսա:
Ջանացարուք մ
տանել ընդ դուռն
նեղ: ասեմ ձեզ՝
զի բազումք խնդ
րեսցեն մտանել՝ և
ոչ կարասցեն:

ձհա Յորմէ հետէ·
մտցէ տանուտէրն
և փակեսցէ զդու
ռնն: և սկսանիցէք
կալ արտաքոյ և
բախել զդուռնն
և ասել: Տէր Տէր՝
բաց մեզ: և պատա
սխանի տուեալ
ասիցէ ձեզ: ոչ
գիտեմ զձեզ ուս
տի էք:
Յայնժամ սկսա
նիցիք ասել· կե
րաք առաջի քո և
արբաք: և ի հրա
պարակս մեր ու
սուցեր:
Եւ ասիցէ՝ ասեմ
ձեզ· ոչ գիտեմ զը
ձեզ ուստի էք: Ի

Ղ
ձկթ ձհ

Ղ
ձհա

բաց կացէք յինէն
ամ մշակք անօր
ութե։

ճհբ Անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց
յորժամ տեսանի
ցէք զաբրահամ
և զսահակ. և զյա
կոբ. և զամ մար
գարէս յարքայու
թե այ. և զձեզ հա
նեալ արտաքս։
Եւ եկեսցեն յա
րեւելից. և յարև
մտից. և ի հիւսիսո
յ. և ի հարաւո
յ և բազմեսցին յար
քայութե այ։
ճհգ Եւ ահաւասիկ են յե
տինք որ եղիցին
առաջինք. և իցեն
առաջինք որ եղի
ցին յետինք։
ճհդ Նոյն աւուր մա
տեան ոմանք փա
րիսեցիք և ասեն
ցնա. Ել և գնա աս
տի. զի հերովդէս
կամի սպանանել
զքեզ։
Եւ ասէ ցնս եր
թայք ասացէք ա
ղուեսուդ այդմիկ
ահաւասիկ հա
նեմ դևս. և բժշկու
թիս կատարեմ
այսաւր և վաղիւ.
և յերիրաւուր կա
տարիմ։
Բայց պարտ է
այսաւր և վաղիւ
և ի միւսում աւուր

Ժ
ճհբ ճհգ

Ժ
ճհդ

գնալ՝ զի ոչ է մարթ
մարգարէի կորն
չել արտաքոյ երուսա ճհը
ղեմ։
ճհէ Երմ. երմ որ կո
տորեիր զմարգա
րէսն. եւ քարկոծ
առնէիր զառա
քեալսն առ քեզ։
քանիցս անգամ
կամեցայ ժողովել
զորդիս քո՝ որպէս
հաւ զձագս ընդ
թեւովք. եւ ոչ կա
մեցարուք. ահա
թողեալ լիցի ձեզ
տունդ ձեր։
Բայց ասեմ ձեզ
եթէ ոչ եւս տեսա
նիցէք զիս. մինչեւ
ասիցէք օհնեալ

եկեալն յանուն
տն։
Եւ եղեւ ի մտա
նել նր ի տուն
ուրումն ի տուն ո
իշխանացն փարի
սեցւոց ի շաբաթ
ու ուտել հաց
եւ նք սպասէին
նմա։
Եւ ահա այր մի
անդ ջրգողեալ ա
ռաջի նր։
ճհէ Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցօ
րինաւորսն եւ ցփա
րիսեցիսն. եթէ ար
ժանիցէ ի շաբա
թու բժշկել։
Եւ նք լռեցին։
Բուռն հարե

Է
ճհէ

Է
ճհը
ճհէ

զնմանէ բժշկեաց
զնա և արձակեաց։
Ասէ ցնս ոյր
ուրուք ի ձէնջ էշ
կամ եզն անկանի
ցի ի ջրհոր. և ոչ
վաղվաղակի հա
նիցէ զնա յաւուր
շաբաթու։
Եւ ոչ կարացին
տալ նմա պատաս
խանի առ այն։
Ասաց և առ կոչ
նականսն առակ
մի հայեցեալ թէ
զիարդ բարձընտ
իր լինէին. ասէ
ցնսա. յորժամ
կոչիցէ ոք զքեզ
ի հարսանիս կամ
ի կոչունս մի բազ
միցես յառաջին
բարձին. գուցէ
պատուականա
գոյն ևս քան զքեզ
իցէ կոչեցեալն
ի նմանէ. և եկեալ
որ զքեզ և զնա
կոչեաց՝ ասիցէ
ցքեզ. տուր սմա
տեղի. և ապա սկ
սանիցես ամօթ
ով զյետին տե
ղին ունել։
Այլ յորժամ կո
չիցիս. երթիջիր
բազմեջիր ի յետին
տեղւոջ. զի յոր
ժամ գայցէ որ կո
չեացն զքեզ՝ ասա
ցէ ցքեզ. բարե
կամ ի վեր մատիր

յայնժամ եղիցին
քեզ փառք առա-
ջի բազմականացն
քոց ։
Զի ամն որ բարձ-
րացուցանէ զան-
ձն խոնարհեսցի
և որ խոնարհեց
ուցանէ զանձն
բարձրասցի ։
Ասէ և ցկոչնա
տէրն . յորժամ
առնիցես ճաշ կամ
ընթրիս ։ մի կոչեր
զբարեկամս քո .
և մի զեղբարս քո
և մի զազգականս
քո ։ և մի զդրաց
իս քո ։ և մի զմեծա
մեծս . զի մի նք
փոխարէն կոչես

ցեն զքեզ . և լինի
ցի քեզ հատուց
ումն ։
Այլ յորժամ առ
նիցես ընդունելու
թի . կոչեա զաղ
քատս . զխեղս .
զկաղս . զկոյրս
և երանելի լինիցիս
զի ոչ ունին փոխա
րէն հատուցա
նել քեզ . և հա
տուսցի քեզ փո
խարէն ՚ի յարքայ
ութե արդարոց ։
Իբրև լուաւ զայս
ոմն ի բազմակա
նացն . ասէ ցնա
երանի որ կերիցէ
ճաշ յարքայու
թե այ ։

ճհ
ա
ծդ
Եւ նա ասէ՝ այր
ոմն գործեաց ընթ
րիս. և հրաւիր
եաց զբազումս:
Եւ առաքեաց զծ
առայս իւր ի ժա
մու ընթրեացն
կոչել զհրաւիր
եալսն թէ եկայք
զի ահաւասիկ
պատրաստ է ամ
ենայն ինչ:
Եւ սկսան միաբան
միօրէն ամենեքեա
ն հրաժարել:
Առաջինն ասէ՝
ագարակ գնեցի·
և հարկ է ելանել
տեսանել զնա՝ ա
ղաչեմ զքեզ կալ
զիս հրաժարեալ:
Եւ միւսն ասէ
լուծս հինգ եզանց
գնեցի. և երթամ
փորձել զնոսա՝ ա
ղաչեմ զքեզ կալ
զիս հրաժարեալ
Եւ միւսն ասէ՝
կին ածի· և վասն
այնորիկ ոչ կա
րեմ գալ:
Եւ եկեալ ծառա
յն՝ պատմեաց
զայս տեառն իւրում:
Յայնժամ բար
կացեալ տանու
տէրն. ասէ ցծա
ռայն իւր. ել վաղ
վաղակի ի հրա
պարակս և ի փո
ղոցս քաղաքիդ:
և զաղքատս. և

Հ
ձձա

զխեղս. և զկաղս
և զկոյրս մոյծ
այսր ։

Եւ ասէ ծառայն
տէր. եղև զոր հրա
մայեցեր ։ և կայ
և ևս տեղի ։

Եւ ասէ տէրն ցծա
ռայն. ել ի ճա
նապարհս. և ի
ցանկս, և արա՛
այսր մտանել. զի
լցցի տունս իմ։
ասեմ ձեզ. զի ոչ
ոք յայնց կոչեցե
լոց ճաշակեսցէ
յընթրեաց իմ
ոց ։

ՃՁԲ Երթային
ընդ նմա
ժողովուրդք՝ բազումք ։

դարձաւ և ասէ
ցնոսա. եթէ ոք գայ
առ իս՝ և ոչ ատեա՛
զհայր իւր և զմայր
և զկին իւր, և զոր
դիս, և զեղբարս ։
և զքորս ։ Նա և
զանձն ևս իւր՝
ոչ կարէ իմ աշա
կերտ լինել ։

ՃՁԳ ԺԷ Ո՞վ ոք ի ձէնջ
կամիցի շինել աշ
տարակ ։ և ոչ նախ
նստեալ համարի
ցի զծախսն. եթէ
ունիցի բաւական
ի կատարումն ։ զի
գուցէ իբրև ար
կանիցէ հիմն և
չկարիցէ կատարել ։
ամենեքեան որ տե

Ղ ՃՁԲ

Ղ ՃՁԳ

տանիցեն սկսանի
ցեն ծաղր առնել
զնա ։ և ասիցեն
թէ այս այր սկսաւ
շինել և ոչ կարաց
կատարել ։
Կամ որ թագաւոր
երթեալ տայցէ
պատերազմ ընդ
այլում թագաւորի ։ և
ոչ նստեալ նախ
խորհիցի ։ եթէ
կարող իցէ տասն
հազարաւ զդէմ
ունել զայնորիկ
որ գայցէ ի վերայ նորա
քսան հազարաւ
ապա թէ ոչ մինչ
դեռ հեռագոյն
իցէ ։ հրեշտակու
թիւն առաքեալ աղա
չեսցէ ի խաղաղու
թիւն ։
ՃՁԴ Դ Այսպէս ամենայն
որ ի ձէնջ որ ոչ հր
ժարեսցէ յամենայն
ընչից իւրոց ։ ոչ
կարէ իմ աշակերտ
լինել ։
ՃՁԵ Ե Բարւոք է աղն
ապա թէ աղն ան
համեսցի ։ իւ համ
եմեսցի ։ ոչ յեր
կիր ։ և ոչ յաղբիս
պիտանի իցէ ։ այլ
ընկենուլ զնա ար
տաքս ։ որ ունիցի
ականջս լսելոյ
լուիցէ ։

ՃՁԶ Բ Եւ էին մերձ
առ նա ամենայն
մաքսաւորք եւ մե

ղաւորք լսել ի նմա
գ նէ ։

Տրտնջէին փարիսեցիքն եւ դպիրք եւ ասէին ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի եւ ուտէ ընդ նոսա ։

ճձզ
ե Ասաց առ նոսա զառակս զայս ։ ով ոք ի ձէնջ մարդ որոյ իցէ հարիւր ոչխար ։ եւ կորուսանիցէ մի ի նոցանէ ոչ թողուցու զիննսուն եւ զինն յանապատի ․ եւ երթայ ցէ զհետ կորուսելոյն մինչեւ գտանիցէ զնա ։ Եւ իբրեւ գտանէ դնէ ի վերայ ուսոց իւրոց. խնդալով եւ երթայ ի տուն ․ կոչէ զբարեկամս եւ զդրացիս եւ ասէ ցնոսա ուրախ լերուք ընդ իս ․ զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ ։

Ասեմ ձեզ ․ զի այսպէս ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ քան վասն իննսուն եւ ինն արդարոց որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն ։

ճձէ
ը Կամ ո՞ր կին որոյ իցեն դրամք տասն ։ եւ եթէ կո-

Հ
ճձէ

Հ
ճձը

բուսանիցէ դրամ
մի․ ոչ լուցանէ
ճրագ․ և ածիցէ
աւել ի տան ։ և
խնդրիցէ ստէպ
մինչ գտանիցէ ։
և իբրև գտանէ․
կոչէ զբարեկամս
և զդրացիս և ասէ
ուրախ եղերուք
ընդիս՝ զի գտի զդ
րամն իմ զոր կոր
ուսի ։
ՃԶ Թ Այնպէս ասեմ
ձեզ․ ուրախութի
եղիցի առաջի հր
եշտակաց այ ի
վր միոյ մեղաւոր
որ ապաշխարիցէ ։
ՃԷ Ասէ․ մարդ
միոյ էին երկու

որդիք ։ ասէ կրսե
րն ի նոցանէ ցհ
այրն ։ հայր ․
տուր ինձ բաժին
որ անկանի յընչ
ից ։
Եւ նա բաժանեաց
նոցա զկեանսն ։
Եւ յետ ոչ բազմ ՃԷ
աւուրց ժողովեալ զա
կրսեր որդւոյն՝
գնաց յաշխարհ հ
եռի ։ և անդ վատ
նեաց զինչս իւր․
զի կեայր անառա
կութբ ։
Եւ իբրև սպառե
աց զամ․ եղև սով
սաստիկ յաշխար
հին յայնմիկ․ և
սկսաւ ինքն չքաւ

Հ
ՃԶԹ ՃԷ

որել. և գնացեալ
յարեցաւ ի միում
քաղաքացւոց աշ
խարհին այնորիկ
և յղեաց զնա յա
գարակ իւր արա
ծել խոզս: և ցան
կայր լնուլ զորով
այն իւր յեղջիւրեն
զոր խոզքն ուտէ
ին. և ոչ ոք տայր
նմա:
Եկեալ ի միտս
իւր ասէ. քանի
վարձկանք իցեն
ի տան հաւր իմոյ
հացալիցք. և ես
աստ սովամահ
կորնչիմ: յարու
ցեալ գնացից առ
հայր իմ. և ասաց

ից ցնա: Հայր.
մեղայ յերկինս և
առաջի քո. ոչ ևս
եմ արժանի կոչել
որդի քո:
Ասէ հայրն ցծա
ռայս իւր. վաղվա
ղակի հանէք զճ
պատմուճանն ա
ռաջին և ագուցէք
նմ: և տուք զմա
տանին ի ձեռն նր.
և կաւշիկս յոտս
նր: և ածէք զեզն
պարարակ զենէք:
կերիցուք և ուրախ
լիցուք: զի այս որ
դիս իմ մեռեալ էր
և եկաց. կորուսե
ալ էր և գտաւ: և
սկսան ուրախ լի

արա զիս իբրև զմի ի վարձկանաց քոց: Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր:
Եւ մինչ դեռ հեռագոյն էր ետես զնա հայրն և գթացաւ յար
եաւ ընթացեալ ընդ յառաջ նր անկաւ զպարանոցաւն նր և
և համբուրեաց զնա: Եւ ասէ ցնա որդին. հայր մեղայ յերկ
ինս և առաջի քո ոչ ևս եմ արժանի կոչել որդի քո ....

նել ։
Եւ էր երէց որդի
նր յագարակի ․ և
մինչ դեռ գայր՝ և
մերձ եղև ի տունն
լուաւ զձայն եր
գոց և զպարուց ։
և կոչեաց առ
ինքն զմի ի ծառայ
իցն հարցանէր
թէ զինչ իցեն այն ։
Եւ նա ասէ ցնա
զի եղբայր քո ե
կեալ է ։ և եզեն
հայր քո զեզն
պարարակ զի ող
ջամբ ընկալաւ
զնա ։
Բարկացաւ ․ և
ոչ կամէր մտա
նել ։

Եւ հայրն ելեալ
արտաքս աղաչէր
զնա ։
Պատասխանի
ետ և ասէ ցհայ
րն ։ այս քանի
ամք են զի ծառայ
եմ քեզ ։ և երբէք
զպատուիրանաւ
քով ոչ անցի՝ ու
մի երբէք ոչ ետուր
ինձ զի ուրախ ե
ղէց ընդ բարեկամս
յորժամ եկն որդ
իդ քո այդ որ եկեր
զկեանս քո ընդ
պոռնիկս զենէր
դմա զեզն պարա
րակ ։
Եւ ասէ ցնա՝ որ
դեակ՝ դու հանա

պազ ընդ իս ես և
ամ որ ինչ իմ է՝ քո
է։ այլ ուրախ լի
նել և խնդալ պար
տէր։ զի եղբայրս
քո այս՝ մեռեալ էր
և եկաց. և կորուս
եալ էր և գը
տաւ։
ճը Եւ ասէ առ
աշակերտսն։ այր
մի էր մեծատուն
որոյ էր տնտես. և
եղև զնմանէ առ
բամբասանութի՛ւն որ
պէս թէ վատնիցէ
զինչս նր։ կոչեց
և ասէ ցնա՝ զինչ
է այս զոր լսեմս զը
քէն։ տուր զհա
մար տնտեսութե

քո զի ոչ եւս կարես
լինել տնտես։
Ասէ ընդ միտս
իւր տնտեսն. զինչ
գործեցից՝ զի տր
իմ հանէ զտնտե
սութիւս։ գործել
ոչ կարեմ. մուրա
նալ ամաչեմ։ գի
տեմ զինչ արարից
զի յորժամ ի բաց
լինիցիմ՝ ի տնտե
սութենէս ընկալցին
զիս ի տունս իւր
եանց։
Կոչեցեալ առ
ինքն մի ըստ միո
ջէ ի պարտապան
աց տն իւրոյ։ ասէ
ցառաջինն. քան
ի ինչ պարտիս տն

իմում ։
Եւ նա ասէ՝ հա
րիւր մար ձիթոյ ։
Ասէ ցնա՝ կալ
զգիրքդ՝ և նիստ
գրեա՛ վաղվաղա
կի յիսուն ։
Դարձեալ ասէ
ցմիւսն՝ դու
քանի՞ ինչ պար
տիս ։
Եւ նա ասէ՝ հա
րիւր քոռ ցորենոյ ։
Եւ ասէ ցնա՝ կալ
զգիրքդ՝ և նիստ
գրեա՛ ութսուն ։
Եւ գովեաց տրն
զտնտեսն անիրաւ
ութե՝ զի իմաստ
ութբ արար ։
Զի որդիք աշխա
րհիս այսորիկ իմաստ
նագոյնք են քան
զորդիս լուսոյ յա
զգս իւրեանց ։
Եւ ես ձեզ ասեմ
արարէք ձեզ բա
րեկամս ի մամոնան
այէ անիրաւութե
զի յորժամ պակա
սիցէ այն՝ ընկալ
ցին զձեզ ՚ի յարկսն
յաւիտենականս ։
Որ ի փոքրուն հաւա
տարիմ է․ և ի
բազմին հաւատար
իմ է ։ և որ ի փոք
րուն անիրաւ է․ և ի
բազմին անիրաւ է․
Իսկ արդ՝ եթէ
յանիրաւ մամո
նային ոչ եղէք հաւա

աւատարիմք զճշմա
րիտն ձեզ ո՞ հաւա
տասցէ :
Եւ եթէ յօտա
րի չեղէք հաւա
տարիմք, զձերն
ո՞ տացէ ձեզ :
Ճղա Ոչ կարէ եր
կուց տերանց ծա
ռայել : զի եթէ
զմին ատեսցէ՝ և
զմիւսն սիրեսցէ :
կամ զմին մեծա
րեսցէ, և զմիւսն
արհամարհեսցէ :
Ոչ կարէք ա͞յ ծա
ռայել և մամոնայի
Ճղբ Իբրև լսէին զայս
ա͞մ փարիսեցիքն
քանզի արծաթա
սէրք էին անգոս
նէին զնա :
Եւ ասէ ցն͞ս՝ դուք
էք որ արդարացու
ցանէք զանձինս
առաջի մարդկան
այլ ա͞ծ գիտէ
զսիրտս ձեր : զի
որ առաջի մարդ
կան բարձր է՝ պիղ
ծ է առաջի ա͞յ :
Ճղգ Օրէնքն և մար
գարէք մինչև ցՅո
վհաննէս՝ յայնմ
հետէ արքայութի
ա͞յ աւետարանի.
և ա͞մն ոք զնա բռ
նաբարէ :
Ճղդ Դիւրին է երկ
նից և երկրի ան
ցանել. քան յօր
ինացն միոյ նշանա

Հ
Ճղա Ճղբ

Հ
Ճղգ Ճղդ

խեցի անկանել։
Ամենայն որ ար
ձակէ զկին իւր
և առնէ այլ՝ շնայ.
և որ զարձակեալն
առնէ շնայ։
ճղզ Այր ոմն էր մե
ծբ ծատուն. և ագա
նէր բեհեզս և ծի
րանիս՝ և ուրախ
լինէր հանապազ
առատապէս։
Եւ աղքատ ոմն
անուն ղազարոս
անկեալ դնէր առ
դրան նր՟ վիրաւոր
եալ և ցանկայր յա
գել ի փշրանացն
որ անկանէին ի սե
ղանոյ մեծատանն
այլ և շունքն գայ

ին և լզէին զվէ
վէրս նր՟։
Եղև մեռանել
աղքատին. և տա
նել հրեշտակաց
զնա ի գոգն Աբ
րահամու։
Մեռաւ մեծա
տունն. և թաղեցա
ւ ի դժոխսն ամբարձ
զաչս իւր մինչ ի
տանջանսն էր. և
տես զաբրահամ
ի հեռաստանէ
և զղազարոս ի գոգ
նր՟ հանգուցեալ։
Եւ նա աղաղա
կեաց և ասէ։
Հայր աբրահամ
ողորմեաց ինձ. և
առաքեա զղազա

Ղ
ճղզ

րոս՝ զի թացցէ
զծագ մատին իւր
ի ջուր․ և զովաց
ուսցէ զլեզու իմ
զի պապակեալ եմ ի
տապոյ աստի։
Եւ ասէ ցնա աբ-
րահամ․ որդեակ
յիշեա զի ընկալ
ար անդէն զբարիս
քո ի կեանսն քում․
և ղազարոս նոյնպէս
զ չարչարանս։
արդ՝ սա աստ մխի
թարի․ և դու այդր
պապակիս։ Եւ ի
վր̃ այսր ամենայնի վիհ
մեծ է ընդ մեզ և
ընդ ձեզ։ եթէ կա-
միցին աստի առ
ձեզ անցանել՝ ոչ
կարէին․ և ոչ այտի ոք
առ մեզ անցանել։

Եւ ասէ՝ արդ ա-
ղաչեմ զքեզ հա՛
յր զի առաքես
ցես զդա ի տուն
հաւր իմոյ։ Ունիմ
անդ եղբարս հինգ՝
որպէս զի տացէ
նց վկայութիւն․ զի
մի և նք գայցեն
յայս տեղի տան
ջանաց։
Եւ ասէ աբրա
համ․ ունին զմով
սէս և զմարգար
էս նոցա լուի
ցեն։
Եւ նա ասէ․ ոչ
հայր աբրահամ
բայց եթէ ի մեռե
լոց ոք երթիցէ
առ նս ապաշ

խարեսցեն ։
Եւ ասէ ցնա. ե
թէ մովսէսի եւ մար
գարէիցն ոչ լսեն
եւ ոչ թէ ի մեռելոց
ոք յառնիցէ հաւա
նեսցին ։
Ասաց եւ առ
աշակերտս
ան կար։ ոչ է մար
թ չգալ գայթագ
ղութե. բայց վայ
այնմիկ յորոյ ձեռն
գայցէ։ լաւ էր նմ
եթէ վէմ երկանա
քար կախէր զպա
րանոցէ նր. եւ ան
կանէր ի ծով քան
թէ գայթագղեցու
ցանիցէ զմի ոք ի
փոքրկանցս յայս

ցանէ ։
ճղը Զգոյշ կացէք
անձանց. եթէ
մեղիցէ եղբայրն քո
սաստեա նմա.
ճղթ Եւ եթէ ապաշ
խարեսցէ. թող նմ
Եւ եթէ եւթն ան
գամ մեղիցէ քեզ
եւ եւթն անգամ
դարձցի ի քեզ եւ
ասիցէ ապաշխար
եմ թողցես նմա։
մ Եւ ասեն առաքե
ալքն ցտր. յաւել
մեզ հաւատս ։
ճմ Եւ ասէ տր թէ
ունիցիք հաւատս
քան զհատ մանան
խոյ. եւ ասիցէք թէ
թենոյս այսմիկ խը

լեաց և տնկեաց
ի ծովու. և հնա
զանդեսցի ձեզ։
ձա Ով ոք ի ձէնջ
որ ունիցի ծառայ
հողագործ. կամ
հովիւ. որ իբրև
մտանիցէ յագա
րակէ. ասիցէ
ցնա վաղվաղակի
եթէ անց բազմեաց։
այլ ո՞չ ասիցէ ցնա
եթէ պատրաստեա
զինչ ընթրեցից
եմ։ և գօտի ա
ծեալ պաշտեա զիս
մինչև կերայց և
արբից. և ապա կե
րիցես և արբցես
դու։ Մի՞թէ շնորհ
ինչ ունիցի ծառայ

ղ
ձա

ին այնմիկ՝ զի ար
ար զամ հրամանսն։
Նոյնպէս և դուք
յոր ժամ առնիցէք
զամ հրամայեալսն
ձեզ. ասասջիք ե
թէ ծառայք ան
պիտանք եմք՝ զոր
պարտէաքն առնել
արարաք։
Եւ եղև մինչև
երթայր նա յեէմ
և ինքն անցանէր
ընդ մէջ սամարեա
և գալիլեացւոց։
է Եւ մինչ դեռ մտա
նէր ի գեօղ ուրեմն
պատահեցան նմ
մա տասն այր բորոտ
որք կացին ի հեռաս
բարձին զձայնս

և ասէին․ Յիսուս վար
դապետ ողորմեաց
մեզ ։
Իբրև ետես
զնոսա ասէ ցնոսա․ եր
թայք ցուցէք զան
ձինս քահանայից ։
Եւ եղև իբրև գը
նային․ անդ ժա
մայն սրբեցան ։
Մի ոմն ի նոցանէ
իբրև ետես թէ
բժշկեցաւ․ դար
ձաւ անդրէն ի
ձայն մեծ փառաւ
որ առնէր զԱստուած ։
անկանէր ի վերայ երե
սաց իւրոց առ
ոտս նորա․ և գոհա
նայր զնմանէ․ և
ինքն էր սամարացի

Պատասխանի ետ
Յիսուս և ասէ․ ոչ տա
սն սոքա սրբեցան
իսկ արդ ինն ու՞ր
ուրեն․ զի ոչ գտան
դառնալ տալ փա
ռս Աստուծոյ ։ բայց միայն
այլազգիս այս ։ և
ասէ ցնա․ արի և
գնա զի հաւատք
քո կեցուցին
զքեզ ։
Իբրև հար
ցան ի փարի
սեցւոցն եթէ
երբ գայցէ ար
քայութիւն Աստուծոյ ։
Պատասխանի
ետ Յիսուս և ասէ․ ոչ
գայն արքայութի
Աստուծոյ խորամանկութ

և ոչ ասիցեն թէ ա-
հաւասիկ աստ է
կամ անդ․ զի ահա ա-
րքայութիւնն ՚ի
ներքս ՚ի ձեզ է․
մգ Ասաց և առ աշա
կերտսն․ եկեսցեն
աւուրք ցանկանա
լոյ ձեզ․ զմի յա-
ւուրցն որդւոյ մար
դոյ տեսանել և ոչ
տեսանիցէք․
մդ Եւ եթէ ասիցեն
ձեզ․ եթէ ահա-
ւասիկ․ կամ անդ
մի երթայցէք զհե
տ․
մե Զի որպէս փայլակն
փայլատակեալ ՚ի
ներքոյ երկնից
ընդ երկնիւք ծա-

գիցէ․ նոյնպէս և
որդի մարդոյ յա-
ւուրն իւրում․
մզ Այլ նախ պար
տ է նմա բազում չար
չարել․ և խոտել
յազգէս յայսմա
նէ․
մէ Որպէս եղև յա-
ւուրս նոյի․ նոյնպ
եղիցի յաւուրս որ
դւոյ մարդոյ․ ու-
տէին․ ըմպէին․
կանայս առնէին
և արանց լինէին
մինչև յաւուրն յոր
ում եմուտ նոյ ՚ի
տապանն․ և եկն
ջրհեղեղն և կոր
ոյս զամենեսեան․
մը Նոյնպէս որպ

Ղ մգ մդ մե

մը

Ղ մզ մէ մը

յաւուրսն ղովտա
եղև : ուտէին ըմ
պէին · գնէին · վա
ճառէին · տնկէին
շինէին : եւ յորում
աւուր ել ղովտ ի
սոդոմայ տեղեաց
հուր և ծծումբ
յերկնից և կորոյս
զամենեսեան ին :
Ըստ նմին աւրի
նակի եղիցի եւ յա
ւուրն յորում որդի
մարդոյ յայտնելոց է :
ճը Յայնմ աւուր որ
կայցէ ի տանիս՝
և կարասի իւր ի
տան · մի իջցէ
առնուլ զայն :
Որ յանդի իցէ
նոյնպէս մի դարձցի
յետս :
ճզ Յիշեցէք զկինն
ղովտայ :
ճէ Որ խնդրիցէ զան
ձն իւր ապրեցու
ցանել՝ կորուսցէ
զնա : և որ կորու
սցէ · ապրեցուսցէ
զնա :
ճէ Ասեմ ձեզ՝ յայնմ
գիշերի · երկու եղի
ցին երկու ի մի մա
հիճս · մին առցի
և միւսն թողցի :
ճթ Պատասխանի
ետուն և ասեն
ցնա · յո՞ տէր :
Եւ նա ասէ՝ ուր
մարմինն է · անդ
և արծուիք ժողով
եսցին :

Ղ
ճթ

Ղ ճա ճդ ճդ

Ճդ ասաց և առ
ակ մի նց=
առ այն թէ պա
րտէ յամ ժամ կալ
նց յաղօթս և մի
ձանձրանալ ասէ

կա ատաւոր մի էր
ի քաղաքի ուրեմն
յայ ոչ երկնչէր.
և ի մարդկանէ ոչ
ամաչէր:

այրի մի էր ի
նմին քաղաքի գայր
առ նա և ասէր.
դատաստան ինձ յո
սոխէ իմմէ: և ոչ
կամէր ի բզմ ժա
մանակս:

ետ այնորիկ
ասէ ի միտս իւրու
մ. թէ և յայ ոչ էր

Ղ
Ճժգ

կընչիմ. և մարդ
կանէ ոչ ամաչեմ
գոնէ վսն աշխատ
առնելոյ զիս այրոյն
արարից նմա դատ
զիմի խսպառ եկե
ալ թախանձիցէ
զիս:

ասէ տր. լու
արուք զինչ դա
տաւորն անիրաւ
ութն ասէր: իսկ
ած ոչ առնիցէ վր
էժ խնդրութն
ծառայից իւրոց
որ աղաղակեն առ
նա ի տուէ. և ի
գիշերի. և երկայն
ամիտ միայն լինի
ցի առ նա: այո
ասեմ ձեզ. զի ա

րաացէ վրէ ժինդ
րութ̄ինց վաղվա
ղակի ։
Իսկ որդի մար
դոյ եկեալ գտա
նիցէ արդեօք
հաւատս յերկրի ։
Ասաց և առ ո
մանս պանձացե
ալս յանձինս թէ
արդարք իցեն և
խոտէին զըն̄կերս
զառակս զայս
կէ Արք երկու ելին
ի տաճարն կալ յա
ղօթս՝ մին փարի
սեցի․ և միւսն մաք
սաւոր ։ փարիսեց
ին կայր մեկուսի․
և զայս առանձին
աղօթս մատու-
ցանէր ։ Աստուած գո
հանամ զքէն զի
ոչ եմ իբրև զայլս
ի մարդկանէ․ զյա
փշտակողս և զան
իրաւս․ և զշնացողս
կամ իբրև զայս
մաքսաւոր ։ այլ
պահեմ երկիցս ի
շաբաթու․ և տամ
տասանորդս յամ
ստացուածոց
իմոց ։
Եւ մաքսաւորն
կայր մեկուսի․ և
ոչ կամէր՝ և ոչ
զաչս ի յերկինս
ամբառնալ ։ այլ
կոծէր զկուրծս
իւր և ասէր ։ Աստուած
քաւեա զիս զմե-

ղաւորս ։
Ասեմ ձեզ՝ էջ
սա արդարացեալ
ի տուն իւր քան զնա
ձե Զի ամ որ բարձրա
ցուցանէ զանձն
իւր խոնարհեսցի․
եւ որ խոնարհեցու
ցանէ զանձն իւր բա
րձրասցի ։
ձզ Մատուցա
նէին առ
նա մանկտի զի
մերձենայցէ ի նա ։
Իբրեւ տեսին ա
շակերտքն՝ սաս
տէին նց ։
Իսկ յս կոչեցեալ
զնս առ ինքն ասէ
թոյլ տուք մանկ
տւոյդ գալ առ իս

եւ մի՛ արգելուք զը
դոսա՝ զի այդպիսե
եացդ է արքայու
թն այ ։
ձէ Ամէն ասեմ ձեզ
որ ոչ ընդունիցի
զարքայ ութն այ
իբրեւ զմանուկ՝ ոչ
մտցէ ի նա ։
ձը Եւ հարց զնա
ոմն իշխան եւ ասէ
վարդապետ բարի՝
զի՞նչ գործեցից զի
զկեանսն յաւիտե
նականս ժառանգե
ցից ։
Ասէ ցնա յս․ զի՞
ասես բարի ։ չէ
ոք բարի ․ բաց մի ած ։
զպատուիրանս գի
տես ։ մի՛ շնար ․ մի՛

սպանանէր․ մի՛ գո-
ղանար՝ մի՛ սու-
տ վկայէր։ պատուեա
զՀայր քո և զ
մայր։
Նա ասէ՝ զայդ
ամ͞ պահեցի ի ման-
կութենէ իմմէ։
ՃԹ Իբրև լուաւ զայս
Յ͞ս․ ասէ ցնա։ մի՛
ն ևս պակասէ
քեզ․ զամ͞ ինչ զոր
ունիս վաճառեա․
և տուր աղքատաց
և ունիցիս գանձ
յերկինս։ և եկ զ
կնի իմ։
ՃԺ Նա իբրև լուաւ
զայս․ տրտմեցաւ․
քանզի էր մեծա
տուն յոյժ։

Հ
ՓԹ ՃԺ·

Իբրև ետես զնա
Յ͞ս տրտմեալ՝ ասէ։
որ͞չ դժուարաւ
մտանիցեն որ զինչս
ունիցին յարքայու-
թիւն ա͞յ։ դիւրագոյն
է ուղտոյ ընդ
ծակ ասղան անցա-
նել՝ քան մեծատան
յարքայութիւն ա͞յ
մտանել։
Որ լուանն ա-
սէին․ և ո՞վ կարի
ցէ ապրել։
Նա ասէ․ ան-
հնարինք առ ի մարդ-
կանէ՝ հնարաւորք
են յա͞յ։
Ասէ պետրոս․
ահա մեք
թողաք զամ͞ ինչ

մեր եւ եկայք զկնի
քո։
ճիա Նա ասէ ցնոսա
ամէն ասեմ ձեզ. է
թէ ոչ ոք է որ եթող
զտունս. կամ զծը
նողս. կամ զեղբա
րս. կամ զկին. կամ
զորդիս. վասն արքայ
ութե. եթէ ոչ առ
նուցու բազմապա
տիկ ի ժամանակիս
յայսմիկ. եւ յաշ
խարհին որ գալոցն
է զկեանսն յաւի
տենականս ժառան
գեսցէ։
ճիբ Առեալ զերկո
տասանսն առ ին
քն. ասէ ցնոսա.
հաւասիկ ելանեմք

յէրուսաղէմ. եւ կատա
րեսցին ամ գրեալ
քն մարգարէիւք
վասն որդւոյ մարդոյ։
զի մատնեսցի հե
թանոսաց. եւ կա
տակեսցի. եւ հայ
հոյեսցեն. եւ թքա
նիցեն. եւ յետ հար
կանելոյն. սպանա
նիցեն զնա. եւ յեր
րորդ աւուր յարիցէ։
ճիգ Նք ոչինչ իմացան
յայնցանէ. այլ էր
բանն ծածկեալ ի
նոցանէ. եւ ոչ գի
տացին զասա
ցեալսն։
ճիդ կզ Եղեւ ի մերձ
ենալն նր յե
րիքով. կոյր մի

Ղ ճիա ճիբ

Ղ ճիգ ճիդ

նստէր առ ճանա
պարհաւն մուրա
ցիկ։ Իբրև լուա
զանցանել ժողով
րդեանն։ հարցա
նէր թէ զինչ իցէ
այն։

Պատմեցին նմա
թէ յս նազովրեցի
անցանէ։

Աղաղակեաց և
ասէ։ յս որդի դա
թի ողորմեաց ինձ։

Եւ որ առաջին էին եր
թային։ սաստէին
նմա զի լռեսցէ։
Եւ նա ևս առաւել
աղաղակէր և ասէր
որդի դաթի ողոր
մեաց ինձ։

Կացեալ առ յս և
հրամայեաց ածել
զնա առ ինքն։ Եւ իբ
րև մերձ եղև առ
նա՝ եհարց զնա և
ասէ։ զինչ կամիս
զի արարից քեզ։
Եւ նա ասէ։ տր զի
բացցին աչք իմ և
տեսից։

Եւ յս ասէ ցնա։
հայեաց։ հաւատք
քո կեցուցին զքեզ։

Եւ առժամայն ե
տես։ երթայր զհե
տ նորա։ և փառաւոր
առնէր զած։ և
ամ ժողովրդեանն
տեսեալ տայր օրհ
նութի այ։

մէէ Եւ մտեալ շրջէր
ընդ Երիքով։

Ղ.
մէէ

կէ Եւ ահա այր մի
անուն կոչեցեալ
զակքէոս. և նա էր
մաքսապետ՝ և ինքն
մեծատուն: և
խնդրէր տեսանել
թէ ով իցէ յս. և ոչ
կարէր ի բազմութե
նէն զի կարճ էր
հասակաւ: և ըն
թացեալ յառաջ
ել ի ժանտաթզեն
ին. զի տեսանիցէ
զնա. քանզի ընդ
այն իսկ անցանե
լոց էր:
Իբրև եկն ի տե
ղին. հայեցաւ ի
վեր յս և ասէ ցնա
զակքէ՝ փութա
էջ այտի՝ զի այսօր
ի տանն քում արժա
նէ ինձ ագանել:
փութացաւ և էջ
և ընկալաւ զնա
ուրախութբ:
Իբրև տեսին ա
մենեքեան տրտն
ջէին և ասէին.
թէ առ այն մե
ղաւորի եմուտ
լուծանել:
Եւ եկաց զակ
քէոս և ասէ ցյս.
Տր ահա զկէս ըն
չից իմոց տաց աղ
քատաց. և եթէ
զոք զրկեցի՝ հա
տուցից չորեքկին:
Եւ ասէ ցնա յս.
այսաւր եղև փրկ
ութի տանս այս

միկ ։ քանզի և
սա որդի աբրա
համու է ։
միգ Քանզի եկն որդի մար
դոյ խնդրել և կե
ցուցանել զկոր
ուսեալն ։
միե Եւ մինչդեռ նք
զայն լսէին յաւել
առակմի և ասէ
վսն մերձենալոյ
նր յԵմ․ և համա
րելոյ նց եթէ առ
ժամայն յայտնել
ոցիցէ արքայու
թի այ ։
միը Ասէ այր ոմն ազ
կզ նուական գնաց
յաշխարհ հեռի
առնուլ իւր թագ
աւորութի և դառ

նալ ։
միթ Կոչեցեալ զժ
կէ ծառայսն իւր․ ետ
նց տասն մնաս ։ և
ասէ ցնս ։ վաճառե
ցէք զայդ մինչև
եկից ։
Եւ քաղաքացիք
նր ատէին զնա ։
առաքեցին հրեշ
տակս զկնի նր և
ասեն․ թէ ոչ կա
միմք թագաւորել
դմա ի վր մեր ։
Եւ եղև դառնալ
նորա առեալ զթա
գաւորութիւն ։ և
կոչեաց զծառայսն
որոց տուեալ էր
զարծաթն ․ զի
գիտասցէ թէ ո

Հ
միգ միե միը

Հ
միթ

զինչ շահեցաւ:
Եկն առաջինն
և ասէ. տր. մ
նասն քո տասն մ
նաս արար:
Եւ ասէ ցնա. ազ
նիւ ծառայ բա
րի. զի ի փոքուդ
հաւատարիմ ե
ղեր. լիջիր իշխա
նութի ունել ի վր
տասն քաղաքի:
Եկն երկրորդն և
ասէ. մնասն քո
արար հինգ մնաս:
Ասէ և ցնա. և
դու լիջիր ի վերայ
հինգ քաղաքաց:
Եկն միւսն. և ա
սէ. տր ահա մ
նասն քո զորունէ

ի ծրարեալ ի վար
շամակի. երկնչէ
ի ի քէն՝ զի դու ստա
մբակ ես. բառնաս
զոր ոչ եդեր. և հն
ձես զոր ոչ սերմա
նեցեր:
Եւ ասէ ցնա. ի բե
րանոյ քումմէ դա
տեցայց զքեզ: ծա
ռայ անհաւատ
գիտէիր թէ ես այր
մի ստամբակ եմ:
բառնամ զոր ոչ ե
դի. և հնձեմ զոր
ոչ սերմանեցի: և
ընդէր ոչ ետուր
զարծաթն իմ ի սե
ղանաւորս: և եկ
եալ ես տոկոսեօք
պահանջէի: և

ասէ ցապարանօքն
առէք ի դմանէ զմն
մնասն՝ և տարայք
տուք այնմ որ ու
նիցի զտասն
մնասն:
Եւ ասեն ցնա՝
տէր. ունի տասն
մնաս:
մլ Ասեմ ձեզ: ե
թէ ամի որում ունի
ցի: և յայնմանէ
որոյն ունիցի. և
զոր ունիցին բար
ձցի ի նմանէ:
մլա Բայց զթշնա
միսն իմ զայնո
սիկ. որոց ոչն կամէ
ին զիս թագաւո
րել ի վր նց. ածէք
այսր և սպանէք

Դ
մլ
մլա

առաջի իմ:
մլբ Եւ իբրև զայսա
սաց՝ գնաց յա
ռաջ ելանել
յէղմ:
կը Եւ եղև իբրև
մերձեցաւ ի
բեթ փագէ և իբէ
Թանիա մաւտ ի
լեառն որ կոչի
Ձիթենեաց: առա
քեաց երկուս աշա
կերտացն իւրոց
և ասէ: Երթայք
դուք ի գեօղն որ
հանդէպ ձեր կայ
յոր իբրև մտանի
ցէք գտանիցէք՝
յաւանակ կա
պեալ՝ յոր ոչ
ոք ի մարդկանէ

Դ
մլբ

երբեք ոչ նստաւ:
լուծէք զնա և ա
ծէք: և եթէ ոք
հարցանիցէ զձեզ՝
եթէ ընդէր լու
ծանէք. այսպէս
ասասջիք ցնա՝ ե
թէ տն իւրում
պիտոյ է:
ՃԻԴ Երթեալ չոգան
որ առաքեցանն՝
գտին որպէս ասա
ցն ցնս. կայր
յաւանակն:
Եւ մինչ դեռ լու
ծանէին զյաւա
նակն: ասեն
տեարքն նր ցնս.
զի լուծանէք զը
յաւանակդ:
Եւ նք ասեն:

Հ
ՃԻԴ

տն իւրում պի
տոյ է::
Եւ ածին զնա
առ յս:
Եւ արկին զնով
աւ՝ հանդերձս
և հեծուցին զյս:
Եւ մինչ դեռ եր
թայր՝ զհանդեր
ձս իւրեանց տա
րածանէին զճա
նապարհն:
ՃԻԵ Եւ իբրև այն ինչ
մերձ եղև ՚ի զառի
վայր լերինն ձի
թենեաց. սկսան
ամ բազմութի ա
շակերտացն ու
րախութ աւրհ
նել զած ՚ի ձայն
մեծ. վասն ամ եղե

Հ
ՃԻԵ

լոց զաւրութեցն
զոր տեսանէին: Եւ ա
սէին աւրհնեալ
որ գաս Թագաւորդ
յանուն Տն: Խաղա
ղութիւն յերկինս եւ
փառք ի բարձունս:
Եւ ոմանք ի փա
րիսեցոցն յամբոխէ
անտի ասեն ցնա՝
վարդապետ. սաստե
ա՛ աշակերտացդ
քոց:
մէ Պատասխանի
ետ նց եւ ասէ:
Ասեմ ձեզ՝ զի
թէ եւ դոքա լռես
ցեն՝ քարինքդ ա
ղաղակեսցեն:
մզ Իբրեւ մերձե
ցաւ. տեսեալ զքն

Հ
մզ մէ

քաղաքն ելաց ի
վր նր եւ ասէ: եթէ
գիտէիր դու գոնէ
յաւուրս յայսմիկ
զխաղաղութիւն քո:
բայց այժմ ծածկե
ցաւ յերեսաց քոց:
Զի եկեսցեն աւ
ուրք ի վր քո. եւ
պատեսցեն զքեւ
թշնամիքք քո պատ
նէշ: եւ պաշարես
ցեն զքեզ: եւ նեղես
ցեն զքեզ յամ կող
մանց. եւ յատակես
ցեն զքեզ. եւ զոր
դիս քո ի քեզ:
մէ Եւ ոչ թողուցուն
քար ի քարի վր յամ
ի քեզ: փոխանակ
զի ոչ ծանեար զժա

Հ
մէ

մանակ այցելու
թե քո :
մլը Եւ մտեալ ՝ի տա
ճարն . սկսաւ հա
նել զաղաւնէ վա
ճառսն . և զգնա
ղսն . և զսեղանս
հատավաճառացն
ցրուեաց : և ասէ
ցնոսա . գրեալ է տու
նիմ տուն աղօթ
ից կոչեսցի՝ և
դուք արարէք զդ
դա այր աւազա
կաց :
մլթ Եւ ուսուցանէր
զնմ հանապազ ՝ի
տաճարին :
Եւ քահանայա
պետքն և դպիրք
և գլխաւորք ժողով
րդեանն խնդրէին
զնա կորուսանել :
և ո՛չ գտանէին թէ
զի՛նչ արասցեն :
զի ժողովուրդն ամ
կախեալ կայ
ին զնմանէ ՝ի
լսել :

մխ կը Եւ եղև ՝ի մի
ում աւուր
ցն՝ յայնժամ մինչ
դեռ ուսուցանէր
զժողովուրդն ՝ի
տաճարին անդ և
աւետարանէր :
հասին ՝ի վր նր քա
հանայապետքն և
դպիրք ծերովքն
հանդերձ . և աս
են ցնա :
Ասա մեզ . որով

Ղ
մլը
մլթ

Ղ
մխ

իշխանութբ գոր
ծես դու զայդ .
կամ ո՞վ ետ քեզ
զայդ իշխանութիդ:
Պատասխանի ետ
և ասէ ցնոսա :
Հարցից և ես զձեզ
բանմի և ասացէք՝
ինձ. Մկրտութիւն
յովհաննու յերկ
նից էր. եթէ ի մարդ
կանէ :
Եւ նոքա խորհե
ցան ի միտս իւրեանց
և ասեն. եթէ ա
սեմք յերկնից : ա
սէ : ընդէր ոչ
հաւատացէք նմա:
Եւ եթէ ասեմք ի
մարդկանէ՝ ամ ժո
ղովուրդն քարկոծ

առնէն զմեզ : Զի
հաստատեալ է ի
միտս զյովհաննէ
թէ մարգարէ է :
Պատասխա
նի ետուն չգիտել
թէ ուստի իցէ :
Եւ յս ասէ ցնոսա
և ոչ ես ասեմ ձեզ
որով իշխանութբ
առնեմ զայս:
մտա Սկսաւ ա
սել առ ժո
ղովուրդն զառակս
զայս :
Այր ոմն տնկեաց
այգի՝ և ետ զնա
մշակաց : և ինքն
գնաց ճանապարհ
ժամանակս բզմ:
Եւ ի ժամու առա

Հ
մտա

քեաց առ մշակսն
ծառայ . զի ի պտղոյ
այգւոյն տացեն
նմա :
Իսկ մշակքն գան
հարին զնա՝ և ար
ձակեցին ունայն :
Յաւել միւս
ևս ծառայ յղել՝
նոքա և զնա ևս
գան հարին անար
գեցին՝ և առաքե
ցին ունայն :
Յաւել զերրոր
դն առաքել՝ նոքա
և զնա վիրաւորե
ցին . և հանին ար
տաքս :
Ասէ տէր այգւոյն :
զինչ արարից . ա
ռաքեցից զորդին իմ

սիրելի . թերևս ի
սմանէ պատկառ
եսցեն :
Իբրև տեսին
զնա մշակքն՝
խորհեցան ընդ
միմեանս և ասեն՝
սա է ժառանգն՝
սպանցուք զսա՝
զի մեր լիցի ժա
ռանգութիւն . և
հանին զնա ար
տաքս քան զայ
գին և սպանին :
Արդ զինչ արաս
ցէ ընդ նոսա տէր այգ
ւոյն : ոչ ապաքէն
կորուսանիցէ զչր
մշակսն՝ զայնոսիկ՝
և տացէ զայգին
այլ ոց

Իբրև լուան՝ ա
սեն. քաւ մի լի
ցի:
Նա հայեցեալ
ընդ նոսա ասէ:
Իսկ զինչ է այն
որ գրեալ է. եթէ
վէմն զոր անարգե
ցին շինողքն,
նա եղև գլուխ
անկեան:
Ամենայն որ հար
ցի ընդ վէմն ընդ
այս խորտակեսցի
և յորյ վէր անկցի
հոսեսցէ զնա:
ձկբ Խնդրէին դը
պիրքն և քահանայ
ապետքն արկանել
ի նա ձեռս ի նմին
ժամու: և երկեան:

ի ժողովրդենէն, զի
գիտացին առ նոսա
ասաց զառակն
զայն:
Սպասեալ այս
ուհետև առա
քեցին դաւաճանս
կեղծաւորեալս՝ զան
ձինս առ արդարս
ունել. զի բռնեսցեն
զնա բանիւք առ ի
մատնել զնա պետու
թեան և իշխանու
թեան դատաւորին:
ձկգ Հարցին զնա և
ասեն. վարդապետ
գիտեմք եթէ ուղ
իղ խաւսիս և ուսու
ցանես. և ոչ առնես
աչառ. այլ ճշմարտու
թեամբ զճանապարհն

Հ
ձկբ.

Հ
ձկգ

ա̃յ ուսուցանես ։
արժա́ն է մեզ՝ կայ
սեր հարկս տալ
Թէ ո́չ ։
հա Նայեցեալ ընդ
խորամանկու Թե̃
նո̃ց ։ ասէ ցնոսա ·
ցուցէք ինձ զդա
հեկանն ։
Նո̃ք ցուցին ։
Ասէ՝ զո̃յր
պատկեր եւ զգիր
ունի ։
Պատասխանի
ետուն եւ ասեն՝
զկայսեր ։
Ասէ՝ ցնոսա՝
արդ երԹա́յք տուք
զկայսերն կայսեր ·
եւ զա̃յն ա̃յ ։
Եւ ո́չ կարացին ն

զնա ըմբռնել բան
ի̃ք առաջի ժողով
րդեանն · եւ զարմա
ցեալ ընդ պատաս
խանին նորա լռ
եցին ։
հր Մատուցեալ
ոմանք ի սա
դուկեցւոցն հակա
ռակէին չլինել
յարութե̃ ։ հար
ցին զնա եւ ասեն՝
վարդապետ̃ · մով
սէս գրեաց մեզ ե
Թէ ուրուք եղբայր
մեռանիցի որոյ ի
ցէ կին · եւ նա ան
որդի իցէ՝ զի առ
նուցու եղբայր նր̃
զկինն · եւ յարուսցէ
զա̃ւակ եղբօր իւրում ։

Արդ եւթն եղ
բարքէին. եւ առա
ջնոյն առեալ կին
մեռաւ անորդի:
առ զնա եւ երկրոր
դն. մեռաւ եւ նա
անորդի: առ զնա
եւ երրորդն: նոյնպէս
եւ եւթանեքեան: եւ
ոչ թողին որդիս:
մեռաւ եւ կինն.
արդ ի յարութե
ան ոյր ի նոցանէ լի
նիցի կին. զի եւթա
նեքեան կալան զնա
կին:

Պատասխանի ետ
նց յս եւ ասէ. որդիք
աշխարհիս այսոր
իկ կանայս առ
նեն եւ արանց լինին

իսկոր արժանի լի
նիցին այնմ աշխար
հի հասանել եւ յա
րութեն որ ի մեռե
լոց: ոչ կանայս առ
նեն. եւ ոչ արանց
լինին: քանզի եւ ոչ
մեռանել եւս կարեն.
զի հաւասար հրեշ
տակացեն եւ որդիք
այ: քանզի յա
րութեն որդիքեն:

Բայց զի յառնեն
մեռեալք. եւ մով
սէս գուշակեաց ի
մորենոյն. որպէս
ասէ. զտր այ աբ
րահամու. եւ զայ
սահակայ: եւ զայ
յակոբայ: եւ ած
չէ մեռելոց այլ

կենդանեաց։ Զի
ամենեքին նմա կեն
դանի են։
Պատասխանի ետ
ուն ոմանք ի դպ
րացն և ասեն. վար
դապետ, բարւոք ա
սացեր։
ճիդ Եւ ոչ ևս ոք իշխէր
հարցանել զնա և
ոչ ինչ։
ճիե ժգ Ասէ և առ
նոսա. Զի
արդ ասեն զՔրիստոս
թէ որդի է Դաւթի
և ինքն Դաւիթ ա
սէ ի գիրս սաղմոս
աց. Ասաց Տէր ցՏէր
իմ նիստ ընդ աջմէ
իմմէ, մինչև եդից
զթշնամիս քո պատ

Հ
ճիդ
ճիե

ուանդան ոտից քոց
Իսկ արդ եթէ Դաւիթ
զնա Տէր կոչէ, զի
արդ որդի նորա
իցէ։
ճիզ Եւ ի լսելու ամ
ժողովրդեանն, ա
սէ ցաշակերտսն.
Զգոյշ լերուք ի դպ
րացն, որ կամիցին
պատմուճանօք շրջ
ել. և սիրեն ող
ջոյն ի հրապարակս
և զնախաթոռս ի
ժողովուրդս, և զգահ
ս երեկոց յընթրիս։
ճիէ Որ ուտեն զտունս
այրեաց. և պատճառ
անօք յերկարեն
զաղօթս։ Նոքա
ընկալցին առաւել

Հ
ճիզ
ճիէ

դատաստանս:
Հայեցեալ ե-
տես զմեծատու-
սն որ արկանէին
զտուրս իւրց ի գան-
ձանակն: Ետես եւ
զկին մի այրի աղ-
քատ որ արկանէր
երկու լումայ: Եւ
ասէ՝ արդարեւ
ասեմ ձեզ. զի այր
ին այն աղքատ ա-
ւելի արկ քան զա-
մենեսին: Ամենեքին
նոքա ի մթերից իւր
եանց արկին յընծ
այս: բայց նա
ի կարօտութենէ
իւրմէ զամ կեա
նս զոր ունէր
արկ:

մար
ձգ

Եւ իբրեւ ո
մանց զտա
ճարէն թէ գեղե-
ցիկ վիմօք եւ աշտա
րակօք զարդարեալ
ասէ զայդ զոր
տեսանէք՝ եկեսցեն
աւուրք յորս ոչ թող
ցի այդր քար ի քարի
վր որ ոչ քակտեսցի:

մար
ձէ

Հարցին զնա եւ ա-
սեն: վարդապետ.
երբ լինիցի այդ: եւ
զինչ նշանիցէ յոր
ժամ այդ լինելոց
իցէ:
Եւ նա ասէ՝ զգ
ոյշ կացէք մի խա
բիցիք. զի բազումք
գայցեն յանուն իմ
եւ ասասցեն թէ ես

Հ
մար
մաթ

եմ. եւ մերձեցաւ
ժամանակն մի՛ եր
թայցէք զկնի նց :
Յորժամ լսիցէք
պատերազմունս՝ եւ
խռովութիս. մի՛ զար
հուրիցէք՝ զի պա՛րտ է
նախ այնմ լինել՝ եւ
այլ ո՛չ առ ժամայն
կատարած :
Յայնժամ ասէ
ցնոսա : յարիցէ ազգ
յազգի վր. եւ թա
գաւորութի՛ ի թա
գաւորութե վր : եւ
շարժմունք մեծա
մեծք : եւ ի տեղիս
տեղիս սովք եւ սր
բածութիւնք եղիցին.
եւ արհաւիրք եւ
նշանք մեծամեծք

յերկնից :
ճզ Բայց յառաջ
քան զայս ամ. մի՛
նչ արկցեն զձեռս իւր
եանց ի ձեզ՝ եւ հա
լածեսցեն. մատնես
ցեն ի ժողովուրդս
եւ ի բանտս. եւ տա
նիցեն առաջի դա
տաւորաց եւ թագաւո
րաց վն անուան իմոյ
եւ լինիցի ձեզ այն ի
վկայութի :
ճէ ա Արդ դիք ի միտս
ձեր. մի յառաջա
գոյն կրթել տալ
պատասխանի : զի
ես տաց ձեզ բերան
եւ իմաստութի : որ
ում ոչ կարասցեն
կալ հակառակ կամ

Դ
ճզ
մծա

տալ պատասխանս,
նե ամ̃ հակառակ
որդքն ձեր:
Մատնեսջիք և ի
ծնողաց՝ յեղբարց՝
յազգականաց՝
և ի բարեկամաց:
և սպանանիցեն ի
ձէնջ: և եղիջիք
ատեցեալք յամե-
նեցունց վ̃ն անու-
ան իմոյ. և մազ մի
ի գլխոյ ձերմէ ոչ
կորիցէ՝ և համբե-
րութբ̃ ձերով ստ-
ասջիք զոգիս ձեր:
ՄԾԲ Այլ յորժամ տե-
սանիցէք շուրջ
պատեալ զօրօք
զեէմ: յայն ժամ
գիտասջիք թէ մեր-
ձէ աւեր նորա:
ՄԾԳ Յայնժամ որ ի
Հրէաստանի իցեն
փախիցեն ի լերինս:
և որ [illegible] իցեն
ի [illegible]ցեն: և որ
ի մէջի նր̃ իցեն խու-
սեսցեն: և որ ի գա̃-
ւառս իցեն, մի մտ-
ցեն ի նա: զի աւ-
ուրք վրէժխնդրու-
թեան այնոքիկ ան
ի կատարելոյ ամ̃
գրելոց:
ՄԾԴ Վայց վայեցէ
յղեաց և սընդ-
ոծաց յա̃ւուրսն
յայնոսիկ: զի եղի
ՄԾԵ Ի եղիցի տագ-
նապ մեծ. և բար-
կութի՛ ժողովրդեան

Հ
ՄԾԲ

ԺԸ

Հ
ՄԾԳ
ՄԾԴ
ՄԾԵ

այնմիկ։
ճծզ անկցին ի
սուր սուսերի՝ և
գերեսցին յամենայն հե
թանոսս։ և երուսաղէմ
եղիցի կոխան ազ
գաց՝ մինչև կա
տարեսցին ժամա
նակք հեթանո
սաց։
ճծէ եղիցին նշան
յարեգակն և ի
լուսին և յաստեղս
և յերկրի տագնապ
հեթանոսաց։ ի
յահէղ բարբառոյ
իբրև ծովու և
խռովութեան յեղանե
լոյ ոգւոց մարդ
կան յերկիւղէ. և
ի կարծեաց եկելոց
ի վերայ տիեզերաց։
զի զօրութիւնք երկ
նից շարժեսցին։
ճծը յայնժամ տեսա
ցեն զորդի մարդոյ
եկեալ ի վերայ ամպոց
երկնից զօրութեամբ
և փառօք բազմօք։
յորժամ սկսա
նիցի այս լինել՝ ամ
բարձէք և բարձ
րացուցէք զգլու
խս ձեր. զի մերձ է
փրկութիւն ձեր։
ասաց առակ
մինչ. տեսանէք
զթզենին և զամենայն
ծառ. յորժամ ցու
ցանիցեն զպտուղ
իւրեանց. տեսանէք.
և ինքնին ճանա

Հ
ճծզ
ճծէ

Հ
ճծը

չէք եթէ մերձ է
ամառն ։ Նոյնպէս
և դուք յորժամ տե
սանիցէք զայս ամ
եղեալ ․ գիտասջիք
թէ մերձ է արքայ
ութի այ ։
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ անցցէ ազգս
այս ․ մինչև այս
ամ եղիցի ։
Երկինք և երկիր
անցցեն ․ և բանք
իմ ոչ անցանիցեն ։
մկգ Զգոյշ լերուք
անձանց ՝ գուցէ
ծանրանայցեն սիր
տք ձեր շուայտու
թբ ․ և արբեցութբ
և հոգովք աշխար
հականօք ։ Եւ յան
կարծակի հասա
նիցէ ՝ի վր ձեր աւուրն
այն ՝ զի իբրև զորո
գայթ հասանիցէ
ի վր ամենեցուն որ
բնակեալ են ընդ ամ
երեսս երկրի ։
Արթուն կացէք
այսուհետև յամ
ժամ աղօթս արարէք
զի արժանի լինիցէք
զերծանել յայնմ
ամէ որ լինելոց են
և կալ առաջի որդ
ւոյ մարդոյ ։
Եւ էր ի տուէ ի տա
ճարին ուսուցա
նէր ․ և զգիշերն ե
լեալ ագանէր ի լեր
ինն որ կոչէր ձի
թենեաց ։

Ղ
մկթ

Եւ ամն ժողովուրդ կանխէին ընդ առաւաւտն առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ։

ՄԿ Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն որ կոչէր պասքայ։

ՄԿԱ Եւ խնդրէին քահանայապետքն և դպիրքն թէ որպէս սպանանիցեն զնա։ Բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ անտի։

ՄԿԲ Եմուտ սատանայ ի յուդայ ի կոչեցեալն իսկարիովտացի. որ էր ի թուոյ երկոտասանիցն։

ՄԿԳ Չոգաւ ետ բանս ընդ քահանայապետսն և ընդ դպիրս և ընդ իշխանս ժողովրդեանն զի մատնեսցէ զնա նոցա։ Եւ խնդացին. և խոստացան տալ նմա արծաթ. և յանձն առ։ Եւ խնդրէր պարապ մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբոխէն։ Եկն աւր բաղարջակերացն յորում արժէր զենուլ զպասեքն։ Եւ առաքեաց զպետրոս և զյովհաննէս և

Բ
ՄԿ
ՄԿԱ ՄԿԲ

Բ
ՄԿԳ

ասէ. երթայք
պատրաստեցէք
մեզ զպասեքն զի
կերիցուք։
Նոքա ասեն
ո՞ւր կամիս զի պատ
րաստեսցուք։
Եւ ասէ ցնոսա. ա
հա իբրեւ մտանի
ցէք ի քաղաքն պա
տահեսցէ ձեզ այր
մի բարձեալ սա
փոր ջրոյ` երթիջիք
զհետ նորա ի տունն
յոր մտանիցէ։ Եւ
ասասջիք ցտանուտե
տէր տանն. վար
դապետ ասէ քեզ
ո՞ւրէն վանքն իմ
յորում զպասեքն
ուտիցեմ աշակեր
տօքս հանդերձ։
Եւ նա ցուցցէ ձեզ
վերնատուն մի մեծ
զարդարեալ. եւ անդ
պատրաստեսջիք։
Եւ գնացեալ գտին
որպէս ասացն նոցա
եւ պատրաստեցին
զպասեքն։
Եւ իբրեւ ժամ եղեւ
բազմեցաւ. եւ երկո
տասան առաքեալ
քն ընդ նմա։ Եւ ասէ
ցնոսա։
մկգ Ցանկանալով ցան
կացայ զայս պաս
եք ուտել ընդ ձեզ
մինչ չեւ չարչարե
ալ իցեմ։
մկե Ասեմ ձեզ։
թէ ոչ եւս կերայց

Է
մկգ
մկե

ի խմանիք. մինչեւ
լցցի յարքայու
թե այ։
Եւ ընկալեալ բա
ժակ՝ գոհացաւ եւ
ասէ. առէք զայդ
եբաժանեցէք ի ձեզ։
Ասեմ ձեզ.. թէ
յայսմ հետէ ո՛չ
արբից ի բերոյ որ
թոյ. մինչեւ եկես
ցէ արքայու
թի այ։
մկզ Եւ առեալ հաց՝
գոհացաւ՝ եբեկ՝ եւ
ետ նց. եւ ասէ. այս
է մարմին իմ որ վն
բազմաց տուեալ։
զայս արասջիք առ
իմոյ յիշատակի։
մկէ Նոյնպէս եւ զբա
ժակն. յետ ընթրե
ացն եւ ասէ. այս
բաժակ է նոր ուխտ
իմով արեամբ. վն
ձեր հեղու։
մկը Բայց ահաւաս
իկ ձեռն
մատնչի իմոյ
ընդ իս ի սեղանս
եւ որդի մարդոյ
ըստ սահմանելոյն
երթայ. բայց վայ
մարդոյն այնմիկ
յորոյ ձեռն մատ
նեսցի։
մկթ Եւ նոքա սկսան
խնդրել ընդ միմե
անս՝ թէ ո՞ է ի նո
ցանէ որ զայն գոր
ծելոց է։
մհ Եղեւ հակառակ

Ղ
մկզ
ճւբ

Ղ
մկը
մկթ
մհ

ութի ի մէջ նոցա· թէ
ո՛ ի նոցանէ հա
մարեսցի մեծ =
Եւ նա ասէ ցնոսա·
Թագաւորք ազգաց
տիրեն նոցա · և որ իշ
խեն նոցա բարերարք
կոչին = այլ դուք
ոչ նոյնպէս · այլ որ
մեծն է ի ձեզ՝ եղիցի
իբրև զկրտսերն =
և առաջնորդն իբ
րև զպաշտօնեայն =
ճհա Զի՞ մեծ՝ բազմա
կն՝ եթէ պաշտօ
նեայն = ոչ ապաքէն
բազմականն = բայց
ես իմ ի միջի ձերում
իբրև պաշտօնեայ որ
Դուք էք որ
կացէք ընդ իս ի
փորձութիւնս իմ = և
ես ուխտեմ ձեզ
որպէս և հայրն իմ
ուխտեաց ինձ զար
քայութի = զի ուտի
ջիք և ըմպիջիք ի
սեղանն իմ յարքայու
թե իմում =
ճհբ Նստջիք յեր
կոտասան աթոռ =
դատել զերկոտասան
ազգ իսրայէլի =
ճհգ Եւ ասէ տր · սի
մովն սիմովն ա
հա սատանայ խնդ
րեաց զձեզ խար
բալել իբրև զցոր
եան · այլ ես աղա
չեցի վասն քո զի մի
պակասեսցէ հա
ւատք քո =

Ղ
ճհա

Ղ
ճհբ
ճհգ

մհդ Եւ դու երբեմն
դարձցիս և հաս
տատեսցես զեղ
բարս քո ։
մհե Եւ նա ասէ ցնա՝
տ͞ր ընդ քեզ պատ
րաստեմ ի բանտ
և ի մահ երթալ ։
Եւ նա ասէ ցնա
ասեմ քեզ պետրոս
չեղիցէ այսաւր հա͞ւ
ուխաւսեալ մինչև
երիցս ուրասցիս
զիս չգիտել ։
մհզ Եւ ասէ ցնո͞ս՝ յոր
ժամ առաքեցի զ͞
ձեզ առանց քսա
կի և մախաղի և
կաւշկաց․ մի թէ
կարաւտեցայք
ինչ ։․

Եւ նոքա ասեն և
ո՛չ ինչ ։․
Ապա ասէ՝ այլ
այժմ որ ունիցի
քսակ բարձցէ․
նոյնպէս և մախաղ
և որոյ ոչ իցէ՝
վաճառեսցէ զ͞
ձորձս իւր․ և գնես
ցէ իւր սուսեր ։
մհէ Բայց ասեմ ձեզ
զի այս ևս որ գր
եալ է պարտ է
զի կատարեսցի յիս ։
թէ ընդ անօրէնս
համարեցաւ՝ զի
որ վս͞ իմ ինչ է՝
վախճանէ ։
մհը Նոքա ասեն՝ տ͞ր
ահաւասիկ են աստ
երկու սուսերք ։

ժ
մհդ
մհե
մհզ

ժ
մհէ
մհը

Ենա ասէ ցնս
բաւական է :
ՄՀԹ Եւ ելեալ գնաց
ըստ սովորութեն
ի լեառն ձիթենե-
աց՝ գնացին զհետ
նր և աշակերտքն :
ՄՁ Իբրև եհաս ի տե-
ղին ասէ ցնոսա :
աղօթս կացէք
չմտանել ի փոր
ձութի :
ՄՁԱ Եւ ինքն մեկնեցաւ
ի նոցանէ իբրև
քարընկէց մի · եդ
ծունր կայր յաղօ
թս և ասէր :
ՄՁԲ Հայր · եթէ կա-
միս անցո զբա-
ժակս զայս յինէն :
ՄՁԳ Բայց ոչ իմ կամք

Ղ
ՄՁ
ՄՁԱ
ՄՁԲ
ՄՁԳ

այլ քո լիցին :
Երևեցաւ նմա
հրեշտակ յերկնից
և զաւրացուցանէր
զնա : Եւ էր ի տագ
նապի · և մտադիւ
րութե և կայր յա-
ղաւթս : և հոսէ
ին ի նմանէ քրտունք
իբրև զկայլակս ա-
րեան՝ ոլոռն ոլոռն
հեղեալ ի յերկիր :
ՄՁԴ Յարուցեալ յա-
ղաւթիցն եկն առ
աշակերտսն եգիտ
զնս ննջեալս ի տրտ
մութենէն և ասէ
ցնս · զի՞ ննջէք · ա-
րէք կացէք յաղաւ
թս · զի մի մտանի
ցէք ի փորձութի :

Ղ
ՄՁԴ

ՄՁԵ Մինչ դեռ խօս-
սէր. ահաւասիկ
ամբոխ. և որ կոչ-
էրն յուդա մի յեր-
կոտասանիցն ա-
ռաջնորդէր նց։
ՄՁԶ Իբրև մերձեցաւ
առ յս. համբու-
րել զնա։ քանզի զէ
զայն նշան տուեալ
էր նց։ Թէ ընդ որ-
ում ես համբուրե-
ցից նա է զնա ու-
նիցէք։
Ասէ ցնա յս. յու-
դա. համբուրելով
մատնես զորդի
մարդոյ։
ՄՁԷ Իբրև տեսին որ
զնովաւնէին որ
ինչ եղևն։ ասեն

Ղ
ՄՁԵ
ՄՁԶ
ՄՁԷ

ցնա. տր. հարցուք
զնոսա սրով։
Եւ եհար մի ոմն
ի նոցանէ զքահա-
նայապետին ծա-
ռայ. և ի բաց ե-
հան զաջոյ ունկն
նորա։
Պատասխանի
ետ յս. թոյլ տուք
մինչև ցայդ վայր։
ՄՁԸ Եւ մատուցեալ
յունկն. բժշկեաց
զնա։
ՄՁԹ Ասէ ցեկեալ-
սն ի վր նր. ցքա-
հանայապետսն
և ցիշխանս տաճա-
րին. և ցծերսն։
Իբրև ի վր աւա-
զակի ելէք սուսե-

Ղ
ՄՁԸ
ՄՁԹ

րովք և բրաւք։ Հա-
նապազ ընդ ձեզ
էի ի տաճարին և
ոչ ձգեցէք ձեռս
յիս. այլ այս է ձեր
ժամ և իշխանութի-
ւն խաւարի։
մղ [Ը]մբռնեալ զնա
ածին և մուծին
ի տուն քահանայ-
ապետին։
մղա [Պ]ետրոս եր-
թայր զհետ նորա հե-
ռագոյն։ Իբրև
լուցին կրակ ի մէջ
գաւթին և նստան
շուրջ։ Նստաւ և
Պետրոս ի մէջ նոցա։
Ետես զնա աղա-
խին մի զի նստէր
առ լոյսն. հայե-

ցաւ ընդ նա և ասէ
և սա ընդ նմա էր
որ ընդ նմայն էին։
[Ա]նկ Պետրոս ու-
րացաւ և ասէ
ոչ գիտեմ զնա կին
դու։
մղբ [Յ]ետ սակաւ
միոյ այլում ետես
զնա և ասէ։ և դու
ի նոցանէ ես։
[Ե]ւ Պետրոս ասէ
այր դու. ոչ եմ ի նո-
ցանէ։
[Ե]ւ իբրև ժամ մի
անց ի վեր. այլ ոմն
վիճէր և ասէր.
ստոյգ և սա ընդ
նմա էր քանզի գա-
լիլեացի է։
[Ա]սէ Պետրոս.

Հ
մղ
մղա

Հ
մղբ

այր դու չգիտեմ
զինչ խօսիս։
Եւ առ ժամայն
մինչ դեռ նա զայն
ասէր. խօսեցաւ
հաւ։
մղդ Դարձաւ տր՝ եւ
հայեցաւ ի
պետրոս։
Յիշեաց պետ
րոս զբանն տն զոր
ասաց ցնա՝ մինչ
չեւ հաւու խօս
եալ իցէ երիցս ու
րասցիս զիս չգիտել։
Եւ ելեալ արտաքս
եղաց դառնապէս։
մղե Արքն որ պա
հէին զնա՝ այպն
առնէին զնմա
եւ հարկանէին։

ա
մղդ
մղե

ծածկէին զերեսս
նր եւ տանջէին։
եւ հարցանէին
զնա եւ ասէին։
մարգարեաց՝ ով է
որ եհարն զքեզ։ Եւ
այլ բազում ինչ հայ
հոյութբ խօ
սէին ՚ի նա։
մղզ Եւ իբրեւ այգ
եղեւ՝ ժողով
եցաւ ծերակոյտ
ժողովրդեանն՝
քահանայապետ
քն եւ դպիրք։ Եւ
հանին ածին զնա
յատեանն իւրեանց
եւ ասեն։ Եթէ դու
ես քսն՝ ասա մեզ։
մղէ Ասէ ցնոսա՝ Եթէ

ա
մղզ
մղէ

ասացի ձեզ ոչ հաւա-
տայք ինձ։ և
եթէ հարցից ինչ
ձեզ՝ չտայք ինձ
պատասխանի կամ
արձակիցէք ։։
ՃՂԵ Բայց յայսմ հե-
տէ նստցի որդի
մարդոյ ընդ աջմէ
զօրութեանն այ ։
ՃՂԶ Ասեն ամենե-
քեան· արդ դու
ես որդին այ ։
Եւ նա ասէ· թէ
ՃՂԹ եսեմ ։։ Եւ նոքա
ասեն· զինչ և ս
պիտոյ է մեզ վկայ
ութի· զի մեզէն
իսկ լուաք ի բերա
նոյ դորա ։
Մ Եւ յարուցեալ
ամ բազմութեանն նոցա
ածին զնա առ
պիղատոս ։
ՄԱ Եւ սկսան չարա
խօս լինել զնմա
նէ և ասել· զդորա
գտաք զի թիւրէր
զազգս մեր ։ և ար
գելոյր ի տալոյ հա
րկս կայսեր ։ և ա
սէր զանձնէ եթէ
քսն իցէ թգւր ։
ՄԲ Եւ պիղատոս
եհարց զնա և ասէ
դու ես թագաւոր
հրէից ։
Նա պատասխա
նի ետ նմա և ասէ
դու ասացեր ։
ՄԳ Ասէ պիղատոս
ցքահանայապետս

Ժ
ՃՂԵ
ՃՂԶ
ՃՂԹ
Մ

Ժ
ՄԱ
ՄԲ
ՄԳ

տան՝ և ցծառայու
թեան՝ չզատանեմ ինչ
վնաս յառնայայս
մեկ :

ԾԴ Նոքա պնդէին
և ասէին : եթէ
խռովէ զժողովու
րդս՝ ուսուցանէ
ընդ ամ հրէաստան
սկսեալ ի գալիլեէ
մինչև ցայսր :
Իսկ պիղատոս
իբրև լուաւ զգա
լիլեէ : եհարց ե
թէ գալիլեացի է
այրն : և իբրև գի
տաց եթէ յիշխա
նութենէ հերովդի
է : ետ տանել զնա
առ հերովդէս :
քանզի և նա յեմ
էր յաւուրսն յայ
սոսիկ :
Եւ հերովդէս իբ
րև ետես զյս՝ ու
րախ եղև յոյժ .
զի ցանկացեալ էր ի բզմ
ժամանակաց տե
սանել զնա : քան
զի լսէր բզմ ան
գամ զնմանէ՝ և
ակն ունէր նշան
ինչ լեալ տեսանել
ի նմանէ :
Հարցանէր զնա
բանիւք բազմօք՝
և նա ոչ ինչ ետ նմ
պատասխանի :
ԾԵ Կային քահանայ
ապետքն և դպ
իրքն՝ և պնդագոյնս
չարախօսէին զնմանէ :

Հ
ԾԴ

Հ
ԾԵ

մղ Արհամարհեաց
զնա և Հերովդէս
հանդերձ իւրովք
զօրականօքն.
և այպն արարեալ
արկ զնովաւ հան
դերձս սպիտակս.
ետ տանել անդրէն
առ Պիղատոս։
Եւ եղեն բարե
կամք Պիղատոս
և Հերովդէս յաւ
ուր յայնմիկ. քան
զի յառաջ թշնամիք
էին միմեանց։
մղե Կոչեաց Պիղա
տոս զքահանայ
ապետսն և զիշխա
նսն. և զժողովուրդն
և ասէ ցնոսա. ած
էք մատուցէք ինձ
զայրս զայս իբրև
զխոտորեցուցիչ
ժողովրդեանն. և
ահա ես առաջի ձեր
քննեցի.
և վնասու ինչ ոչ գտ
ի յառնդ յայդմիկ
զոր դուքդ չարա
խօսէքդ զդմանէ։
մղզ Այլ և ոչ Հերով
դէս. քանզի ետու
տանել զդա առնա.
Եւ ահա ոչ ինչ մա
հու արժանի է գոր
ծեալ դորա։ Խր
ատեցից զդա և
արձակեցից։
մղթ Պարտ էր նմա
մի ըստ տօնի ար
ձակել նոցա։
մժ Ամբոխն աղաղա

ղ
մղ
մղե

ղ
մղզ
մղթ
մժ

կեցին ամ̃ բազմու
թ̃բն և ասէին.
բարձ զդա՝ և ար
ձակեա մեզ զբա
րաբբա. որէր վս̃
խռովութ̃ե իրիք
եղելոյ ի քաղաքին
և սպանութ̃ե մի՛
արկեալ ի բանտ :
ճժա Դարձեալ պիղա
տոս սկսաւ խօ̃
սել՝ քանզի կամէր
արձակել զյս̃ :
Նոք̃ աղաղակէին
աղաղակէին և ա
սէին ի խաչ հան
զդա :
ճժբ Նա երիցս ա
սէ ցնոսա՝ զինչ չար
արար սա : ոչ ինչ
վնաս մահու գտի

ի դմա : խրատեցից
զդա և արձակեց
ից :
ճժգ Նոք̃ տագնապէ
ին մեծաձայն՝ և
խնդրէին զնա ի
խաչ հանել : և
զօրանային բար
բառք նց̃ և քահա
նայապետացն :
ճժդ Եւ պիղատոս հաւ
անեցաւ առնել
զհայցուածս նց̃ :
Արձակեաց նոց̃
զբարաբբայն՝ զոր
վս̃ խռովութ̃ե և
սպանութ̃ե արկե
ալէր ի բանտ՝ զոր
և խնդրէինն իսկ :
և զյս̃ մատնեաց
կամացն նց̃ :

Ղ
ճժա
ճժբ
ճ…

Ղ
ճժգ
ճժդ

ճժե [Ի]բրեւ տանէին զի՛
նացեն զնա· ըմբռ
նեցին զոմն սիմոնն
կիւրենացի որ գայր
յանդէ· եդին ի վր
զխաչն բերել զհե
տն յի ։
ճժզ [Ե]րթայր զհետ
նր բազմութի ժո
ղովրդեանն ։ եւ կա
նանց որ կոծէին
եւ աշխարհէին
զնա ։
[Դ]արձաւ յս եւ ա
սէ ցնոսա ։ դստերք
երլմի ։ մի լայք ի
վր իմ ։ այլ լացէք
ի վր անձանց եւ ի
վր որդւոց ձերոց ։
[Զ]ի եկեսցեն աւ
ուրք յորս ասիցեն
թէ երանի ամլոց
եւ որովայնից որ ոչ
ծնան· եւ ստեանց
որոց ոչ դիեցուցին ։
[Յ]այնժամ սկսա
նիցին ասել լեր
անց թէ անկերուք
ի վր մեր· եւ բլրոց
թէ ծածկեցէք
զմեզ ։
[Զ]ի եթէ ընդ փայտ
դալար զայս առ
նեն· ընդ չորն զինչ
լինիցի ։
ճժէ [Ա]ծին եւ այլ եր
կուս չարագործս
սպանանել ընդ նմ ։
ճժը [Ի]բրեւ չոգան ի
տեղին կոչեցեալ
գագաթն· անդ հա
նին զնա ի խաչ ։

յժթ [Ե]ւ զչարագործ
սն՛ զոմն ընդաջմէ
և զոմն ընդ ձախմէ
խաչեցին ։

յի [Ե]ւ յս̃ ասէ՝ հայր
թող սոցա՝ զի ոչ
գիտեն զինչ գոր
ծեն ։

յիա [Ե]ւ բաժանեին զօ
հանդերձան նորա
արկեին վիճակս ։

[Ե]ւ կայր ժողովու
րդն հայեցեալ ։

յիբ [Ա]նգոսնէին զնա
իշխանքն հանդերձ
նոքօք և ասէին ։
զայլս ապրեցոյց ։
ապրեցուսցէ զան
ձն՝ եթէ դա է քս̃
որդի այ̃ ընտրեալն ։

յիգ [Ա]յպն առնէին
զնա և զինուորքն
եկեալ առաջի նմա
տուցանէին նմա
քացախ և ասէին՝
եթէ դու ես թագաւորն
հրէից փրկեա
զանձն քո ։

յիդ [Ե]ւ էր գիր գրեալ
ի վր̃ նր̃՝ յունա
րէն, և դաղմատա
րէն, և եբրայեցե
րէն գրով. եթէ սա
է արքայն հրէից ։

յիե [Մ]ի ոմն ի կա
խելոց չարագոր
ծացն հայհոյէր
զնա և ասէր ։ ոչ
դու ես քս̃. փրկե
ա՛ զանձն քո և
զմեզ ։

յիզ [Պ]ատասխանի

Եւ ընկերն՝ սաս
տելով և ասէ ։
Չերկնչիս դու յԱյ
զի ի նմին պատժի
կաս ։ և մեք յիրաւա
ի ։ զի յարժանի որ
ոց գործեցաքն առ
նումք զհատուց
ումն ․ և սա ապեր
ատ ինչ ոչ գործեց ։
Եւ ասէ ցյս ։ յի
շեա զիս տր յոր
ժամ գայցես ար
քայութբ քով ։
Եւ ասէ ցնա յս ․
ամէն ասեմ քեզ ․
այսօր ընդ իս իցես
ի դրախտին ։
խդ Եւ էր իբրև վեց
երորդ ժամ ․ և
խաւար եղև ի
վր ամ երկրի մին
չև ցինն երորդ
ժամ ․ և խաւարեց
աւ արեգակն ։
խե Հերձաւ վա
րագոյր տաճա
րին ընդ մէջ ։
խզ Աղաղակեաց յս ի
ձայն մեծ և ասէ ։
Հայր ի ձեռս քո
աւանդեմ զոգիիմ ։
Եւ այս իբրև ասաց
եհան զոգի ։
խէ Տեսեալ հա
րիւրապետին զոր
ինչ եղևն ․ փառաւո
որ արար զած ։
Եւ ասէ ․ արդարև
այրս այս արդար էր ։
խը Եւ ամ ժողովուր
դքն որ եկեալ էին ։

Ղ
խդ

Ղ
խե
խզ
խէ
խը

և տեսանէին զտե
սիլն զայն և զգոր
ծն : բախէին զիւր
կուրծս . և դառ
նային :
Կային ամ ծա
ՅԼԲ նօթքն նր ի հե
ռաստանէ : և կա
նայք որ եկեալ է
ին զհետ նր ի գա
լիլեէ : տեսա
նէին զայն :
Եւ ահա այր
մի անուն
յովսէփ որ էր նա
խարար : այր բարի
գործ և արդար :
սա՝ չէր միաբանեալ
ընդ խորհուրդս
և ընդ գործս նց
յարիմաթեայ քա

ղաքէ հրէից՝ որ և
ինքն ևս ակն ունէր
արքայութե այ :
սա մատուցեալ
առ պիղատոս խնդ
րեաց զմարմինն յի :
ՅԼԳ Եւ իջուցեալ զնա
պատեաց պատա
նակալաւ և եդ ի
կուածոյ գերեզմա
նի ուր չէր դղ ըն
նման եդեալ :
ՅԼԴ Եւ օրն էր ուրբաթ
և՛ւ շաբաթ լուսա
նայր -- և երթային
զհետ նր կանայք
որ եկեալ էին ընդ
նմա ի գալիլեէ :
տեսին զգերեզմանն
և որպէս եդան
մարմինն նորա :

Է
ՅԼԳ
ՅԼԴ

ՅԷ Դարձեալ և պատ
րաստեցին խու
նկս և իւղս՝ և ի շա
բաթուն հանդար
տեցին ըստ պատու
իրանին ։
ՅԸ Եւ ի միաշա
բաթուն՝ վաղ
վաղ ընդ առաւօ
աւտն. եկին ի գե
րեզմանն. բերէին
զխունկսն զորպատ
րաստեցին. և այլ
կանայք ընդ նոսա ։
Եւ գտին զվէմն
թաւալեցուցեալ
ի գերեզմանէ ան
տի. և մտեալ ի ներ
քս ոչ գտին զմար
մինն տն յի ։
Եւ եղև ընդ հիա
նալն նց՝ վս այնո
րիկ ։ և ահա արք
երկու հասին առ
նոսա ի հանդերձս
լուսաւորս ։
ՅԷ Եւ իբրև զահի
հարեալ. և խոնար
հեցուցին զերեսս
իւրեանց յերկիր
ասեն ցնոսա ։ զի խնդ
րէք զկենդանին
ընդ մեռեալս ։ չէ
աստ այլ յարեաւ ։
Յիշեցէք որպէս
խօսեցաւ ընդ
ձեզ մինչ էրն ի
գալիլեա և ասէր՝
թէ պարտ է որդ
ւոյ մատնել ի ձե
մարդոց մատնել
ի ձեռս մարդոց

Դ
ՅԷ
ՅԸ

Դ
ՅԷ

մեղաւորաց. և ի
խաչ ելանել և յեր
րորդ աւուր յառ
նել ։
Եւ յիշեցին զբան
սն նորա ։
յլը Եւ դարձան պատ
մեցին զայս ամ(ենայն) մե
տասանիցն և այլ
ոցն ամենեցուն ։
յլթ Էին մարեամ
մագդաղենացի և
յովհաննա. և մա
րեամ յակոբայ և
այլք ընդ նոսա որ
պատմեցին զայս
առաքելոցն ։ և ե
րևեցան առաջի
նոցա շաղփաղփու
թիւ բանքն նոցա ։ և
չհաւատային նոցա ։

Ղ
յլը
յլթ

Իսկ պետրոս
յարուցեալ ընթա
ցաւ ի գերեզմանն ։
և հայեցեալ տե
սանէ զկտաւսն
լոկ զի կային ։ և
գնաց ընդ միտս
զարմացեալ թէ
զինչ եղև ։

Եւ ահա եր
կուք ի նո
ցանէ երթային ի
նմին աւուր ի գեօղ
մի որ հեռի էր յեմ(ա)
հարիւր և վաթ
սուն ասպարիսաւ ։
և էր անուն նր(ա) եմ
մաւուս ։ և նոքա
խաւսէին ընդ մի
միեանս վասն ամ(ենայն)
անցիցն անցելոց ։

Եւ եղեւ ընդ խաւ-
սելն նց և ընդ վի-
ճել ։ և ինքն իսկ յս
մերձեցաւ և եր-
թայր ընդ նս ։ և
նց աչք կալեալ էին
առ ի չծանաչե-
լոյ զնա ։
Եւ ասէ ցնս՝
զինչ են բանքդ վն
որոց վիճիք ընդ
միմեանս՝ մինչ դեռ
գնայքդ և տրտ-
մեալ էք ։
Պատասխանի
ետ մին ի նո-
ցանէ որում անու
ն էր կղէովպաս
և ասէ ցնա ։ դու
միայն կեաս յէմ
որ ոչ գիտացեր

զինչ գործեցաւ ի
նմա յաւուրս յայ-
սոսիկ ։
Եւ ասէ ցնոսա՝
զինչ ։
Եւ նորա ասեն
զյէ նազովրեցւոյ
որ էր այր մար-
գարէ, հզաւր ար-
դեամբք և բանիւք
առաջի այ և ամն ժո-
ղովրդեանն ։ որ-
պէս մատնեցին
զնա քահանայա-
պետքն ։ և իշխան-
քն մեր ի դատաստա-
ն մահու ։ և հանին
զնա ի խաչ ։
Մեք ակն ունէաք
թէ նա է որ փրկե-
լոց իցէ զիէլ ։

[Ա]յլ և հանդերձ
այսու ամենայն. այս
երրորդ աւրէ յոր
մէ հետէ այն գոր
ծեցաւ:
[Ա]յլ և կանայք ո-
մանք ի մէնջ զար
մացուցին զմեզ.
որք կանխեալ ընդ
առաւաւտս չո-
գան ի գերեզմանն
և ոչ գտին զմարմի
նն նր. եկին և ա
սեն. թէ և տեսիլ
և ս հրեշտակաց
տեսին. որք ասէ
ին զնմանէ եթէ
կենդանի է:
[Ե]ւ գնացին ոմա
նք ի մէնջ ի գերեզ
մանն. և գտին

նոյնպէս որպէս կա
նայքն ասացին
բայց զնա ոչ տեսին:
[Ե]ւ նա ասէ ցնոսա
ով անմիտք. և հեղ
գամիտք ի հաւա
տալ. յամէ զոր
խաւսեցան մար
գարէքն. ոչ զնոյնս
պարտ էր չարչա
րել քի և մտանել
ի փառս իւր:
[Ե]ւ սկսեալ ի մով
սիսէ և յամէ մար
գարէից. մեկնէր
նց որ ինչ յամէ գիրս
գրեալ է զնմանէ:
[Ե]ւ մերձեցան
ի գեաւղն յոր եր
թային. և նա պատ
ճառէր հեռագոյն

ևս ուրեք երթալ :
Եւ բռնադատեց
ին զնա և ասեն
առ մեզ ագիր · զի
ընդ երեկս է · և տա
րաժամեալ է օրս :
Եւ եմուտ ագա
նել անդ ընդ նոսա
Եւ եղև ի բազմելն
նր ընդ նոսա · առեալ
զհացն աւրհնեաց
եբեկ և ետ նց : և նց
բացան աչք և ծա
նեան զնա : և նա
եղև ի նոցանէ ա
ներևոյթ :
Եւ ասեն ցմիմե
անս : ոչ իսկ և
սիրտք մեր ջեռեալ էին
ի մեզ մինչ խաւսէր
զճանապարհայն

և որպէս բանայր
մեզ զգիրս :
Յարուցեալ
նոյն ժամայն դար
ձան յէմ · և գտին
ժողովեալ զմետա
սանսն և զորս ընդ
նոսայն էին : և ա
սեն · թէ արդարև
յարեաւ տր · և ե
րևեցաւ սիմովնի :
Եւ նոքա պատմէին
զայն որ զճանապար
հայնն : և թէ զի
արդ եղ ծանօթ
նց ի բեկանել հա
ցին :
ձէ Մինչ դեռ զայն
խաւսէին ·
ինքն իսկ յս եկաց
ի մէջ նց և ասէ

ցնոս. խաղաղու
թի ընդ ձեզ. ես
եմ մի երկնչէք. և
զա հի հարեալ եր
կնչէին. և համա
րէին ոգի ինչ տե
սանել.
Եւ ասէ զնս. զի
խռովեալ էք. և
ընդէր խոր հուր
դք ելանեն ի սիրտ
ձեր. տեսէք զձեռս
իմ և զոտս. զի ես
նոյն եմ. շօշափե
ցէք զիս և տեսէք
զի ոգի մարմին և
ոսկերս ոչ ունի որ
պէս զիս տեսանէք
զի ունիմ.
Եւ զայս ասացեալ
եցոյց նց զձեռսն

և զոտսն։
Եւ մինչ դեռ
տակաւին ոչ հա
ատային ի խնդու
թենէն և զարմա
ցեալ էին. ասէ
ցնոս. ունիք ինչ
կերակուր աստ։
Եւ նքա ետուն նմա
ձկան խորոված
մասն և խորիսխ
մեղու։
Եւ առեալ եկեր ա
ռաջի նց. և զմնա
ցորդսն ետ նց։
Եւ ասէ զնս. այս
բանքն են զոր խօս
եցայ ընդ ձեզ.
մինչ առ ձեզն էի.
թէ պարտ է լնուլ
ամ գրեալսն յօր

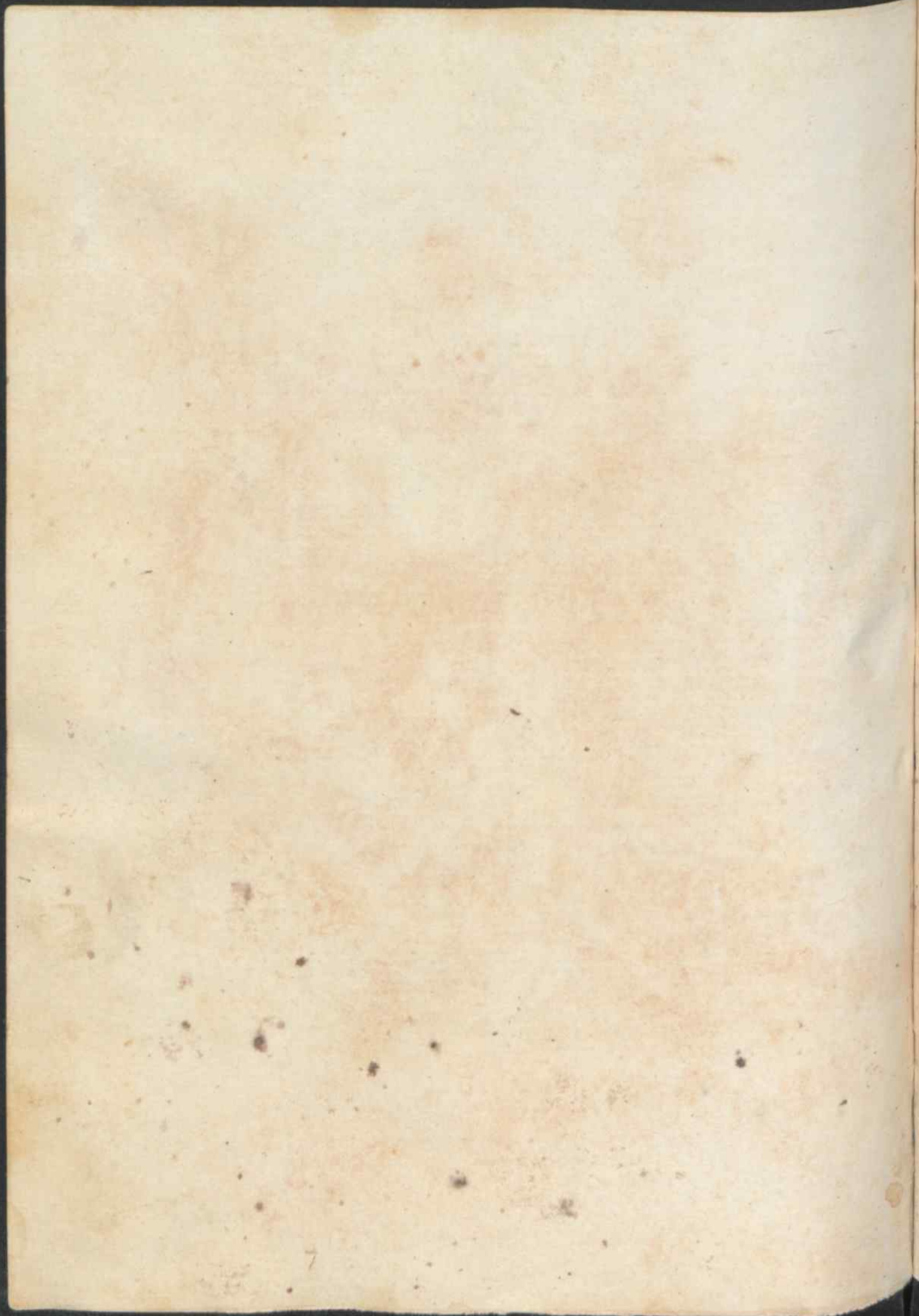
բէնս մովսիսի. և
ի մարգարէս. և ի
սաղմոսս վսն իմ։
Յայնժամ եբաց
զմիտս նց ի իմանալ
զգիրս։
Եւ ասէ ցնս. թէ
այսպէս պարտէր
չարչարել քի։ և
յառնել ի մեռելոց
յաւուր երրորդի։
Եւ քարոզել յանուն
նր ապաշխարութի
և թողութի մեղաց
յամ ազգս սկսեալ
յէմէ։ Եւ դուք
վկայք այսոցիկ։
Եւ ահա ես առա
քեմ զաւետիս
հաւրիմոյ ի ձեզ։
Եւ դուք նստարուք

ի քաղաքիս յէմ.
մինչև զգենուցուք
զաւրութի ի բար
ձանց։
Եհան զնս մին
չև ի բեթանիայ.
և համբարձեալ
զձեռս իւր աւրհնե
աց զնոսա։
Եւ եղև յաւրհնելն
նր զնս. մեկնեցաւ
ի նոցանէ և վերա
նայր յերկինս. և
նք երկրպագեալ նմ
դարձան յէմ ուրա
խութբ մեծաւ։
Եւ էին հանապազ
ի տաճարին
գովէին և
աւրհնէին
զած։

Կատարեցաւ աւետարանս Տեառն Ղուկասու
ի փառս Քի։ Նախադրութիւն
Յովհաննու Աւետարանի։

Յովհաննու աւետարանն գրեցաւ յՅովհաննու
որ եղբայրն էր Յակոբայ Զեբեդեան։ որ անկեալ ի վր
լանջաց Տն։ Նոյն առաքեաց զաւետարանս զայս։
և ակնարկէ յանձական բանիւն։ և զՏեառն մարմնոյ ծնու-
նդն յիշատակէ յառաջն։ Եւ բանն մարմին եղև
Եւ յիշատակէ զԱստուածութիւն յՈվհաննու. և զընտրելն ի
աշակերտացն. այլ և զնշանս և զարմանս գործեցն։
և զկատարածն որ մատնեցաւ պոնտացւոյ պիղատո-
սի. և խաչեցաւ. յորում և զինուորքն բաժանեցին
զհանդերձս նր. և ի վր պատմուճանին նր վիճակ ար-
կին։ և մարմինն նր եդաւ ի գերեզմանի. և յարեաւ
յերրորդ աւուր երևեցաւ աշակերտացն իւրոց։
ժ Յովհաննէս որդի որոտման զվերինն որոտալով
պատմեաց մեզ։ Սա զկնի. ծգ. ամի համբառնալոյ
փրկչին. գրեաց զաւետարանն իւր յեփեսոս քաղա-
քի. ի խնդրոյ եկեղեցւոյն. ասիա. ի լեզու յուն։ Աւէ
գլուխ. բճ. ժէ. վկայութիւն. մէ։ ստիքս. ռ. պ։
Աւետարանս գլխոց. ծբ. Հէլսոս. ն. ժա։ ած. ժէ
այ. խբ։ երէ. դ։ ամ. ա։ տր. խբ։ ըորանակն հը
բամանս. ճկէ։ Յովհաննէս հնազանդութիւն։

		Յով հան նէս	Մատ թէ ոս	Մրկ ոս	Ղու կաս
Կց	Լինելոյ նաւակատեաց յեկեղ ։	իբ			
Կց	Յարու Ղազարու ։	իգ			
Կց	Մարիամայ օծելոյ զտրն ։	իդ	կբ	իդ	իա
Կց	Որ աւուրց յուդայ զնեղոյն ։	իե	խե	լբ	կբ
Կց	Յաւանակեն ։	իզ			
Կց	Ելելոյ հեթանոսացն առ տէրն ։	իէ			
Կց	Վասն որ հատին ցորենոյն ։	իը			
Կց	Թէ լոյս յաշխարհ գալոյ	իթ			
Կց	Ընթրեացն և լուացման ոտիցն ։	լ			
Կց	Չարչարանաց տն և ազատութեան աշխտ ։	լա			
Կց	Սբ հոգւոյն գալոյ յաշակերտսն ։	լբ			
Կց	Ուրացութեն պետ. և յառաջխօսելոյ ։	լգ			
Կց	Ածելոյն զքս ի վանացն կայիափայ ։	լդ			
Կց	Տանելոյն զքս ի տեղին գողգոթայ ։	լե			
Կց	Աւանդելոյն յի զհոգին ի ձեռս հօր	լզ			
Կց	Յովսեփայ իջնելոյ զմարմինն տն ։	լէ			
Կց	Երևելոյ նիկոդիմոսի զզմուռս ։	լը	կբ	խբ	ձբ
Կց	Գալոյ իւղաբերիցն ի գերեզմանն ։	լթ			
Կց	Դրովքն փակելովք մտանելոյն յի ։	խ			
Կց	Զ թովմաս հաւատալոյն տն ։	խա			
Կց	Ուտելոյն ընտ և հրցնելոյն պետրոս ։	խբ			
Կց	Սիրելոյ աշկերտին. որ և գրեց զաւետրնն ։	խգ			

[illegible] որք հանդիպիք [illegible] աւետարանիս յիշեցէք ի քր-
[illegible]
[illegible]
[illegible] խնդրանօքս. և [illegible]
[illegible] յիշեցէք։
կատարեցաւ ի [illegible] հայոց. [illegible]
[illegible]։

մենայն ինչ նով
աւ եղև, և առանց
նր եղև և ոչ ինչ,
որ ինչ եղև նովաւ։
եանքն էր, և կեա
նքն էր լոյս մարդ
կան։ և լոյսն ի խա
ւարի անդ լուսաւո
րէ։ և խաւար
նմ ոչ եղև հասու։
Բ ղև այր մի ա
ռաքեալ յայ, ա
նուն նմ յովհան
նէս։ Սա եկն ի վը
կայութի զի վկայ
եսցէ վս լուսոյն։
զի ամենեքին հաւա
տասցեն նովաւ։
ոչ էր նա լոյսն այլ
զի վկայեսցէ վասն
լուսոյն։

Ը
Բ

Գ ր լոյսն Քս ճշմա
րիտ որ լուսաւոր
առնէ զամ մարդ
որ գալոց է յաշ
խարհ։
աշխարհի էր և
աշխարհ նովաւ
եղև։ և աշխարհ
զնա ոչ ծանեաւ։
Դ իւրսն եկն, և
իւրքն զնա ոչ ըն
կալան։
սկ որք ընկալան
զնա, ետ նոցա իշխա
նութի որդիս այ
լինել։ որոց հաւա
տացեն յանուն
նր։ որք ոչ յարե
նէ, և ոչ ի կամաց
մարմնոյ, և ոչ ի կա
մաց առն, այլ յայ

Ը
Գ
Դ

ծնան:

Ե Եւ բանն մարմին
եղեւ եւ բնակեաց
ի մեզ:
Եւ տեսաք զփա
ռս նր՝ զփառս իբ
րեւ զմիածնի առ ի
հաւրէ՝ լի շնորհօք
եւ ճշմարտութբ:
Զ Յովհաննէս վը
կայէ վսնր՝ աղա
ղակեաց եւ ասէ՝
սա է զորմէ ասէ
ի. որ զկնի իմ գա
լոցն էր՝ առաջի իմ
եղեւ զի նախքան
զիս էր:
Եւ ի լրութենէ
անտի նր. մեք ա
մենեքին առաք
շնորհս փոխանակ
շնորհաց:
Է Զի օրէնքն ի ձե
ռն մովսէսի տուան՝
շնորհքն եւ ճշմար
տութի ի ձեռն յի
քի եղեն:
Ը Զած ոչ ոք ե
տես եր
բեք. բայց միածինն
որդի որ է ի ծոց
հաւր՝ նա պատմե
աց:
Թ Եւ այս է վկայու
թիւն յովհաննու
յորժամ առաքե
ցին առ նա հրեայ
քն յերուսղմէ՝ քահա
նայս. եւ ղեւտացիս
զի հարցանիցեն
ցնա թէ դու ո՞ ես:
Եւ խոստովան է

ցաւ և ոչ ուրացաւ
խոստովանեցաւ եւ ասէ ․
եթէ ես ոչ եմ Քսն ։
Եւ հարցին զնա
իսկ ո՞վ ես դու ։
Եղիա՞յ ես ։
Եւ ասէ ոչ եմ ։
Իսկ մարգարէն
ես դու ։
Պատասխանի
ետ թէ ոչ ։
Իսկ ասա մեզ
դու ո՞ ես՝ զի պա
տասխանի տացուք
որոց առաքեցինն
զմեզ ։ զի՞ ասես վա
քո ։
Ասէ ես ձայն
բարբառոյ յանա
պատի պատրաստ
արարէք զճանա

պարհն Տն՝ որ
պէս ասաց եսայի
մարգարէ ։
Եւ որք առաքեալ
ցանն ․ ի փարիսեց
ւոց անտի էին ։
Հարցին զնա և
ասէն ․ իսկ զի մը
կրտես ․ եթէ դու
չես Քսն ․ և ոչ եղի
ա ․ և ոչ մարգարէն
Պատասխանի ետ
նցա յովհաննէս և
ասէ ։ ես մկրտեմ
զձեզ ջրով ․ ի միջի
ձերում կայ զոր
դուքն ոչ գիտէք՝
որ զկնի իմ գալոցն է
որում չեմ արժա
նի եթէ լուծից
զխրացս կօշկացն ։

ժա
ժբ
ժ
Յ
ժ
Յ
ժա
ժբ

ծգ Այս ի բեթաբրա
եղեւ. յայն կոյս յոր
դանանու ուր էր

յովհաննէս եւ
մկրտէր ։
վաղիւն անդր
տեսանէ զյս
զի գայր առ նա
եւ ասէ. ահաւասիկ
գառն այ որ բառնայ
զմեղս աշխարհի ։
ծդ Սա է վասն որոյ
ես ասէի. զկնի իմ
գայ այր. որ առաջի
իմ եղեւ. զի յառաջ
իսկ էր քան զիս ։ եւ
ոչ գիտէի զնա. այլ
զի յայտնի լիցի իղի
վասն այսորիկ եկի ես
ջրով մկրտել ։
ծե վկայեաց յովհան
նէս եւ ասէ. թէ տե
սանէի զհոգին զի
իջանէր իբրեւ զա
ղաւնի յերկնից եւ
հանգչէր ի վր նր.
եւ ես ոչ գիտէի զնա
այլ որ առաքեացն
զիս մկրտել ջրով.
նա ասաց ցիս. յոյր
վր տեսանիցես զհ
հոգին զի իջանիցէ
եւ հանգչիցէ ի վր
նր. նա է որ մկրտէ
հոգւովն սրբով ։ եւ
ես տեսի եւ վկայեցի
եթէ սա է որդին
այ ։

ծզ վաղիւն անդր
կայր յովհաննէս
նա եւ յաշակեր
տաց անտի նր եր

Յ ծգ ծդ ծե

Յ ծզ

կու ։ և նայեցեալ
ընդ յս զի գնայր ։
ասէ ահաւասիկ
քս գառն այ ։
Լուան ի նմանէ
երկու աշակերտքն
զի խաւսէր ․ և գ
նացին զհետ յի ։
Իբրև դարձաւ ։
և ետես զնոսա զի
երթային զհետ նր
ասէ ցնոսա զինչ
խնդրէք ։
Նոքա ասեն ցնա՝
ռաբբի՝ որ թարգմա
նեալ կոչի վարդա
պետ՝ ուրէն օթե
վանք քո ։
Ասէ ցնոսա՝ եկայք
և տեսէք ։
Եկին և տեսին

ուրէին օթեվանք
նր ․ և առ նմա ա
գան այնաւր ։ զի
էր ժամ իբրև
տասն երորդ ։
Էր անդրէաս եղ
բայր սիմովնի վէ
մի ․ մի յերկուցանտի
որ լուանն ի յով
հաննէ ․ և գնացին
զկնի նր ։
Գտանէ սա նախ
զեղբայրիւր զսի
մովն ․ և ասէ ցնա՝
գտաք զմեսիա որ
թարգմանի քս ։
Ա ած զնա առ յս ։
Հայեցեալ ընդ նա
յս ասէ ․ դու ես
սիմովն որդի յով
նանու ․ դու կոչես

ցես կեփաս որԹա
րգմանի պետ
րոս :

ճէ Իվաղիւ
անդր կամե
ցաւ ելանել ի
գալիլեայ՝ գտա
նէ զփիլիպպոս
և ասէ ցնա եկ
զկնի իմ :

Եւէր փիլիպպոս
ի բեԹսայիդա : ի
քաղաքէ անդրէա
և պետրոսի :

Գտանէ փիլիպ
պոս զնաԹանայ
էլ և ասէ ցնա՝ զոր
մէ գրեաց մովսէս
յաւրէնսն և մար
գարէքն : գտաք
զյ̄ս զորդի յովսէ

ճ
ձ

փայ ի նազարեԹէ :

Ասէ ցնա նաԹա
նայէլ՝ իսկ ի նա
զարեԹէ՝ մարԹ
ինչ իցէ բարւոյ
ինչ լինել :

Ասէ ցնա փիլիպ
պոս՝ եկ և տես :

Ետես յ̄ս
զնաԹանայէլ
զի գայր առ նա՝ և ա
սէ վն̄ր՝ ահա
արդարև իսրայէլացի
յորում նենգուԹի
ւն ոչ գոյ :

Ասէ ցնա նաԹա
նայէլ՝ ուստի ճա
նաչես զիս :

Պատասխանի
ետ յ̄ս և ասէ ցնա
մինչ չև էր փիլիպ

պոսի կոչեցեալ
զքեզ զի էիր ի ներ
քոյ թզենոյն տե
սի զքեզ ։
բզ Պատասխանի
ետ նմ Նաթանա
էլ և ասէ ։ Ռաբբի
դու ես որդի այ ·
դու ես թգրն իղի ։
Պատասխանի
ետ նմ յս և ասէ`
փոխանակ զի ասա
ցի քեզ · թէ տեսի
ի ներքոյ թզենոյն ։
հաւատաս · մեծա
մեծս և ս քան զայս
տեսցես ։
Եւ ասէ ցնա` ա
մէն ամէն ասեմ
ձեզ` տեսանիցէք
զերկինս բացեալ.

և զհրեշտակայ զի
ելանիցեն և իջանի
ցեն ի վր որդ
ւոյ մարդոյ ։
Եւ յաւուրն
երրորդի հա
րսանիք եղեն · ի կա
նայ գալիլեացւոց ։
և անդ էր մայրն յի
կոչեցաւ և յս աշա
կերտաւքն նր ի
հարսանիսն ։
Եւ պակասեալ
գինւոյն` ասէ մայրն
ցյս · գինի ոչ ունին ։
Ասէ ցնա յս
զի կայ իմ և քո կին
դու ։ չև է հասեալ
ժամանակ իմ ։
Ասէ մայրն նր
ցպասաւորսն որ

զինչ ասասցէ մեզ
արասցուք :
Դնէին թակոյգ
կճայք վեց ըստ
սրբութեան հրէից
տանէին մի մի ի
նոցանէ մարս եր
կուս կամ երիս :
Ասէ ցնոսա յս՝ լը
ցէք զթակոյկսդ
ջրով :
Եւ լցին զնոսա մին
չև ի վեր :
Եւ ասէ ցնս՝ արդ
առէք և բերէք
տաճարապետին :
Եւ նոքա բերին :
Իբրև ճաշա
կեաց տաճարապե
տն զջուրն գինի
եղեալ՝ և ոչ գիտէր
ուստի իցէ : բայց
սպասաւորքն գի
տէին որք արկին
զջուրն :
Ձայն ետ փե
սային տաճարա
պետն և ասէ :
ամ մարդ զանոյշ
գինին յառաջա
գոյն պաշտէ՝ և
յորժամ արբենան՝
յայնժամ զուռին :
դու պահեցեր զա
նոյշ գինիդ մինչև
ցայժմ :
Զայս արար սկիզ
բն նշանացն յս
կանա գալիլեացւոց՝
և յայտնեաց զփա
ռս իւր՝ և հաւա
տացին ինա աշկերտք
նր :

ԻԷ ՃԹ եռ այսորիկ
էջ յս ի կա
փառնայում. ինքն
և մայր իւր. և եղ
բարք իւր : և ա՛նդ
լինէր ոչ բազում
ինչ աւուրս :
Ժ [Ե]ւ մերձ էր զա
տիկն հրեից. և ել
յս յեմ :
ԺԱ [Ե]ւ եգիտ ի տաճա
րին զի վաճառէ
ին զարջառ և
զոչխարս. և զաղ
աւնիս : և զլումա
փոխսն որ նստէին :
և արար խարազան
չուանեա՛. և եհան
զամենեսին ի տաճա
րէն : զոչխարսն և
զարջառս. և զը
պղինձն հատավա
ճառացն ցրուեաց :
և զսեղանսն կոր
ծանեաց : և որ զա
ղաւնիսն վաճառէ
ին. ասէ ցնոսա. առ
էք զայդ այսուի. և
մի առնէք զտուն
հաւր իմոյ տուն
վաճառի :
ԺԲ [Ա]պա յիշեցին
աշակերտքն նր. թէ
գրեալ է՝ նախանձ
տան քո կերիցէ
զիս :
ԺԳ [Պ]ատասխանի ե
տուն հրեայքն
և ասեն. զինչ նը
շան ցուցանես
դու մեզ զի զայդ
առնես :

Ա ՃԹ Ժա

Ա ԺԲ ԺԳ

իդ Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնոսա. քակեցէք
զտաճարդ զայդ՝
և զերիս աւուրս
կանգնեցից զդա։
Ասեն ցնա հրէ
այքն. զքառասուն
և զվեց ամ շինեցաւ
տաճարս. և դու
զերիս աւուրս կա
նգնես զդա։
Այլ նա ասէր
վն տաճարի մա
րմնոյ իւրոյ։
Եւ յորժամ յա
րեաւ ի մեռելոց
յիշեցին աշակերտ
քն նր. թէ այսէ
զոր ասացն. և հա
ւատացին գրոյն. և

ճե
իդ

Բանին զոր ա
սաց յս

Եւ մինչդեռ էր
յէմ ի զատկին
ի յաւուր տաւնի
բազումք հաւա
տացին յանուն նր
զի տեսանէին զն
շանսն զոր առնէր։
Բայց ինքն յս ոչ
հաւատայր զան
ձն նց. քանզի ինքն
գիտէր զամ. և զի
ոչ էր պիտոյ եթէ
ոք վկայեսցէ վն
մարդոյ. զի ինքն
իսկ գիտէր զինչ
կայր ի մարդն։
Եւ էր այր մի ի
փարիսեցւոց անուն
Նիկոդիմոս անուն

նր իշխան հրէից :
սա եկն առ նա ի գի
շերի և ասէ ցնա
ռաբբի․ գիտեմք․
եթէ յայ եկեալ ես
վարդապետ՝ զի ոչ
ոք կարէ զայդ նշ
շանս առնել զոր
դուդ առնես՝ եթէ
ոչ ած իցէ ընդ նմա :
Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնա
ամէն ամէն ասեմ
քեզ՝ եթէ ոչ ոք
ծնցի վերստին՝ ոչ
կարէ տեսանել
զարքայութիւն այ :
Ասէ ցնա նիկո
դիմոս՝ զիարդ կա
րէ մարդ ծնանել
որ ծերն իցէ : մի

թէ մարթ ինչ իցէ
անդրէն յորովայն
մաւր իւրոյ կրկին
մտանել և ծնանել :
Պատասխանի ետ
յս և ասէ՝ ամէն
ամէն ասեմ քեզ :
եթէ ոչ ոք ծնցի ի
ջրոյ և ի հոգւոյ
ոչ կարէ մտանել
յարքայութիւն այ :
Զի ծնեալն ի մ,
ի մարմնոյ մարմին է
և ծնեալն ի հոգւոյ
հոգի է :
Մի զարմանա
նար թէ ասացի
քեզ՝ պարտ է ձեզ
ծնանել վերստին :
զի հողմ ուր կամի
շնչէ : և զձայն նր

լսես. այլ ոչ գիտես
ուստի գայ կամ յո՛
երթայ. սոյնպէս
է ամ̃ ծնեալն ի
հոգւոյն:
Պատասխանի
ետ Նիկոդիմոս և
ասէ ցնա. զի՞արդ
մարթի այդմ լի-
նել:
Պատասխանի
ետ յս̃ և ասէ ցնա.
դու ես վարդապետ
իղի. և զայդ ոչ գի-
տես:
Ամէն ամէն ա-
սեմ քեզ. զի զոր ինչ
գիտեմք խօսիմք.
և զոր տեսաք վ-
կայեմք. և վկայ-
ութի̃ մեր ոչ ըն-
դունիք:
Իսկ արդ եթէ
զերկրաւորս ա-
սացի ձեզ և ոչ հաւ-
ատայք. զի՞արդ
եթէ զերկնաւորս
ասացից հաւա-
տայցէք:

Եւ ոչ ոք ել յեր-
կինս. եթէ ոչ որ
էջն յերկնից որդի
մարդոյ որ էն յեր-
կինս:
Եւ որպէս Մովսէս
բարձրացոյց զօձն
յանապատի. նոյն-
պէս բարձրանալ
պարտ է որդւոյ
մարդոյ. զի ամ̃ որ
հաւատայ ի նա
ընկալցի զկեանս:

յաւիտենականս:

Այնպէս սի
րեաց ած զաշխարհ
մինչև զորդին իւր
միածին ետ․ զի
ամ որ հաւատայ
ի նա մի կորիցէ․
այլ ընկալցի զկե
անսն յաւիտե
նականս:

Զի ոչ առաքեաց
ած զորդին յաշ
խարհ․ թէ դատես
ցի զաշխարհ․ այլ
զի փրկեսցի աշ
խարհ նովաւ:

Որ հաւատայ ի
նա ոչ դատապարտես
ցի․ և որ ոչ հաւա
տայ ի նա․ արդէն
իսկ դատապարտեալ
է․ զի ոչ հաւա
տաց յանուն միած
նի որդւոյն այ:

Եւ այս է դա
տաստան․ զի լոյս
եկն յաշխարհ․ և
սիրեաց մարդիկ
զխաւար առաւել
քան զլոյս: զի էին
գործք իւրց չարու
թե: զի ամ որ զչար
գործէ՝ ատէ զլոյս:
և ոչ գայ առ
լոյսն զի մի յանդի
մանեսցին գործք
նր: իսկ որ առնէ
զճշմարտութիւն՝ գայ
առ լոյսն․ զի յայտ
նի լիցին գործք նր
թէ ած գործե
ցան:

Յետ այսորիկ
եկն յս և ա
շակերտքն նորա
յերկիրն հրէաս
տանի։ և անդ շըր
ջէր նոքաւք հան
դերձ և մկրտէր։
իգ Մկրտէր և յով
հաննէս ՝ի յայե
նոն մերձ առ
սաղէմ. զի ջուրք
բազում էին անդ. և
գային և մկրտէին։
իդ Քանզի չև ևս էր ար
կեալ զյովհաննէս
՝ի բանտ։
իե Եղև խնդիր յաշ
ակերտացն յովհան
նու ընդ հրէի միոջ
սրբութե։ Եկին
առ յովհաննէս և ա
սեն ցնա։ Ռաբ
բի՝ որ էրն ընդ քեզ
յայն կոյս յորդա
նանու՝ որում դու
վկայեցեր՝ ահա ա
նա նա մկրտէ՝
և ամենեքին գան
առ նա։

Պատասխանի
ետ յովհաննէս
և ասէ ոչ կարէ
մարդ առնուլ յա
նձնէ և ոչինչ. ե
թէ ոչ իցէ տուեալ
նմա յերկնից ՝ի վե
րուստ։

Դուք ձեզէն վը
կայք էք ինձ. զի
ասացի ձեզ թէ
չեմ ես քս. այլ
թէ առաքեալ եմ

իգ
իդ
իե

խա իը

առաջի նր ։
ԽԹ Որ ունի հարսն
նա է փեսայ. իսկ
բարեկամ փեսայ
ին որ կայ եւ լսէ
նմ. ուրախութբ
ուրախ լինի վս ձայ
նի փեսայ ին ։
Արդ այս ուրա
խութիւս որ իմն է
լցեալ է. նմ պար
տ է աճել. եւ ինձ
մեղմանալ ։
Որ ի վերուստն
գայ ի վերոյ է քան
զամ ։ որ ի յերկրէ
աստի է. յերկրէ է
եւ յերկրէ խօսի ։
Որ ի յերկնից
գայ զորինչ ետես
եւ զոր լուաւ վկայէ
եւ զվկայութի նր
ոչ ոք ընդունի ։
Որ ընդունի զվկ
այութի նր. կնքեաց
թէ ած ճշմարիտ է
զի զոր ած ն առա
քեաց զբանս այ խօ
սի ։ զի ոչ եթէ չա
փով տայ ած զհգին ։
Ծ Հայր սիրէ զոր
դի եւ զամ ինչ
ետ ի ձեռս նր ։
ԾԱ Որ հաւատայ
յորդի՝ ընդունի զյե
կեանսն յաւիտե
նականս ։ Եւ որ ոչ
հնազանդի որդւոյ
ոչ տեսցէ զկեանս
այլ բարկութի այ
մնայ ի վր
նորա ։

Ժ ԽԹ

Ժ ԾԱ

Իբրեւ գիտաց
յն· եթէ լու
ան փարիսե-
ցիքն եթէ յն բա
զում աշակերտս
առնէ եւ մկրտէ
քան զյովհաննէս
քանզի ոչ եթէ յն
ինքնին մկրտէր
այլ աշակերտքն
նորա ։
Թող զհրեաս
տան երկիր· եւ եկն
միւսանգամ ի գա
լիլեա ։
Եւ պէտք էին անցա
նել ընդ սամարիա ։
Գայ նա ի քաղա
քէ մի սամարաց
ւոց որում անուն
էր սիքար· մերձ ի

գեօղն զոր ետ յակ
ոբ որդւոյ իւրում
յովսեփայ ։ եւ անդ
էր աղբեւրն յա
կոբայ ։
Եւ յն վաստակե
ալ ի ճանապարհէն
նստէր ի վր աղբերն
եւ էր ժամ իբրեւ
վեցերորդ ։
Գայ կին մի սա
մարիա հանել
ջուր ։
Ասէ ցնա յն տուր
ինձ ըմպել ։ զի աշա
կերտքն նր երթե
ալ էին ի քաղաք
անդր զի կերակու
ր գնեսցեն ։
Ասէ կինն սամա
րացի· դու որ հրէ

այդ ես՝ զիարդ յի
նէն ըմպել խնդ
րես ի կնոջէ սամա
րացո՞ զի ոչ երբեք
խառնակին հրե
այք ընդ սամարա
ցիս :
Պատասխանի
ետ նմ յս̃ · եթէ
գիտեիր դու զպա
րգևն այ̃ · և ով է
որասէդ ցքեզ՝
թէ տուր ինձ ըմ
պել : դու արդեօք
խնդրեիր ի նմանէ·
և տայր քեզ զջուրն
կեն դանի :
Ասէ ցնա կինն՝
տր̃ դու քանզի և
դոյլ իսկ ոչ ունիս՝
և ջր հորս խորէ :

իսկ արդ՝ ուստի
ունիցիս զ ջուրն
կենդանի : միթէ
դու մեծ ոք իցես
քան զ հայրն մեր
յակոբ՝ որ զայս ջըր
հորս ետ մեզ : և ինքն
աստի արբ՝ և որդիք
նր̃ և խաշինք նր̃ :
Պատասխանի
ետ նմ յս̃ և ասէ·
ամ̃ որ ըմպէ ի ջրոյդ
յայդմանէ · միւս
անգամ ծարաւէ :
բայց որ ըմպէ ի ջը
րոյն զոր ես տաց
նմ · մի ծարաւես
ցէ յաւիտեան :
այլ ջուրն զոր ես
տաց նմ · եղիցի նմ
աղբիւր ջրոյ բղխե

ըղ ի կեանսն յաւիտենականս :

Ասէ ցնա կինն՝ Տէր, տուր ինձ զջուրն զայն՝ զի մի ծարաւեցայց՝ և մի եկից այսր հանել ջուր :

Ասէ ցնա Յիսուս երթ կոչեա զայրդ քո և եկ այսր :

Պատասխանի ետ կինն և ասէ՝ չիք իմ այր :

Ասէ ցնա Յիսուս բարւոք ասացեր թէ չիք իմ այր, զի հինգ այր փոխեցեր, և զոր այժմդ ունիս չէ քո այր՝ զայդ արդար ասացեր :

Ասէ ցնա կինն՝ Տէր թուի ինձ թէ մարգարէ իցես դու :

Հարքն մեր ի լերինս յայսմիկ երկիր պագին : և դուք ասէք թէ յԵրուսաղէմ է : է տեղի ուր արժանիցէ երկիր պագանել :

Ասէ ցնա Յիսուս կին հաւատա ինձ՝ զի եկեսցէ ժամանակ յորժամ ոչ ի լերինս յայսմիկ՝ և ոչ յԵրուսաղէմ երկիր պագանիցէք Հօր : դուք երկիր պագանէք որում ոչն գիտէք՝ մեք երկիր պագա-

գանեալք որում գի
տեմք զն. զի փրկու
թի ի հրէիցէ: այլ
եկեսցէ ժամանակ
և այժմ իսկ է: յոր
ժամ ճշմարիտն
երկրպագուք. եր
կիր պագանիցեն
հաւր հոգւով և
ճշմարտութբ:
քան զի և հայրայն
պիսի երկրպագուս
իւր խնդրէ:

Հոգի է ած և
երկրպագուաց
նր հոգւով և ճշր
մարտութբ պար
տէ երկրպագանել

Ասէ ցնա կինն
գիտեմ զի մեսիայ
գայ անուանեալն քս:

յորժամ եկեսցէ
նա պատմեսցէ մեզ
զամ:

Ասէ ցնա յս. ես
եմ որ խաւսիմս ընդ
քեզ:

Ի յայն բան եկին
աշակերտքն նր. և
զարմացան զի ընդ
կնոջն խաւսէր:
բայց ոչ ոք ի նոցա
նէ ասաց թէ զինչ
խնդրէք. կամ զինչ
խաւսիս ընդ դմա:

Թող կինն զսա
փորն իւր և չոգաւ
ի քաղաքն. և ասէ
ցմարդիկն. եկայք
տեսէք զայր մի որ
ասացինձ զամ որ
ինչ իմ գործեալ է:

միթէ նա իցէ քսն ։
Ելին ի քաղաքէն
և գային առ նա ։
Եւ մինչ չև եկե
ալ էին նք ։ աղա
չէին զնա աշակեր
տքն և ասէին՝ ռաբ
բի հաց կեր ։
Նա ասէ ցնոսա՝ ես
կերակուր ունիմ
ուտել զոր դուքն
ո՛չ գիտէք ։
Ասէին աշակեր
տքն ցմիմեանս՝ մի
թէ եբեր ինչ ոք դ
մա ուտել ։
Ասէ ցնսա յս իմ կե
րակուր այն է՝ զի
արարից զկամս այն
որիկ որ առաքեացն
զիս ։ և կատարեցից

զգործս նորա ։
Ո՛չ դուք ասէք
թէ այլ ևս չորք ա
միսք են և հունձք
գան ։ ամբարձէք
զա՛չս ձեր և տեսէք
զարտորայսն ։ զի սպ
իտակացեալ են
ի հունձս հասե
ալ ։ և որ հնձէն ։
վա՛րձս առնու ։ և
ժողովէ զպտուղ
ի կեանսն յաւիտե
նականս ։ զի որ սեր
մանէն ։ և որ հնձէն
հասարակ ցնծաս
ցեն ։
Յայսմ իսկ է
բանն ճշմարիտ
զի այլ է որ սերմա
նէ ։ և այլ է որ հնձէ ։

Ես առաքեցի զձեզ
հնձել · զոր ոչ
դուք վաստակեցէք
այլ վաստակեցին
և դուք ի վաստակս
նոցա մտէք :
Եւ ի քաղաքէն
յայնմանէ սամա
րացւոց բազումք հաւա
տացին ի նա վասն
բանի կնոջն վկայ
ելոյ` եթէ ասաց
ինձ զամ որ ինչ իմ
գործեալ էր :
գկ
Իսկ իբրև եկին
առ նա սամարա
ցիքն · աղաչէին
զնա լինել առ նոսա
և եղև առ նոսա աւ
ուրս երկուս :
Եւ առաւել բազմք հաւա
տացին ի նա · վասն
բանին նր · և ասէ
ին ցկինն · թէ ոչ
այսուհետև վասն քո
խօսիցդ հաւա
տամք : զի մեզէն
իսկ լուաք ի դմանէ
և գիտեմք եթէ դա
է ճշմարիտ փըր
կիչ աշխար
հաց :
ԼԲ Եւ յետ երկուց
աւուրցն ելան
տի և գնաց ի գալիլեա:
ԼԳ Զի ինքն իսկ յս
վկայեաց` եթէ մար
գարէ յիւրում գաւա
ռի պատիւ ոչ ունի:
ԼԴ Եւ յորժամ եկն
նա ի գալիլեա` ընկա
լան զնա գալիլեաց

Ձ ԼԲ ԼԳ ԼԴ

իքն· զի տեսեալ է
ին զամ նշանսն
զոր արար յերսղմ ի
տօնին։ քանզի
եւ նոքա եկեալ էին
ի տօնն։
Եկն դարձեալ ի
կանայ գալիլեացւոց
ուր արար զջուրն
գինի։ եւ անդ էր։
Է Թագաւորազն
մի· որոյ որդի նր
հիւանդ կայր ի կա-
փառնայում։
Սա իբրեւ լուաւ
թէ եկեալ է յս ի
հրէաստանէ ի գա-
լիլեա։ եկն առ նա
եւ աղաչէր զի իջցէ
եւ բժշկեսցէ զորդի
նր քանզի մերձ էր
ի մեռանել։
Ասէ ցնա յս· եթէ
ոչ նշանս ինչ եւ ա-
րուեստս տեսանէք
ոչ հաւատայք։
Ասէ ցնա թագաւո-
րազնն։ տր էջ
մինչ չեւ մեռեալ
ցէ մանուկն իմ։
Ասէ ցնա յս· երթ
որդին քո կենդա-
նի է։
Եւ հաւատաց
այրն բանին զորա-
սաց նմա յս եւ գնաց։
Եւ մինչ դեռ իջա-
նէր· ընդ առաջ ե-
ղեն նմա ծառայքն
նր· աւետիս ետուն
եւ ասեն· թէ մանու-
կն նր կենդանի է։

ԾԱ
Է

Հարցանէր ցնո
սա ժամուն յորում
ապաքինեաց ։
Ասաեն ցնա՝ ե-
րեկ յեւթներորդ
ժամու եթող զնա
ջերմն ։
Գիտաց հայրն
նր թէ յայնմ ժամու
յորում ասաց ցնա
յս թէ որդին քո
կենդանի է ։ և հաւ-
ատացինքն և տու-
նն իւր ։
Զայս դարձեալ
երկրորդ նշան ա-
րար յս եկեալ ի
հրէաստանէ ի
գալիլեա ։

Յետ այսորիկ
տօն էր հր-
էից . և ել յս յերմ ։
Էր յերմ ի պրո-
բատիկէ աւազա-
նին . որ կոչէր եբ-
րայեցերէն բեթ-
հեզդայ հինգ սրահ ։
յորս անկեալ դնէր
բազմութիւն յոյժ
հիւանդաց . կուր-
աց . կաղաց . գօ-
սացելոց . որ ակն
ունէին ջրոցն յու-
զելոյ ։
Ե . Հրեշտակ տն
ըստ ժամանակին
իջանէր յաւազանն
յուզէր զջուրսն
և որ նախ ի շարժ-
ման ջուրցն իջա-
նէր առ ժամայն
ողջանայր . ոչ ու-

ներով նշան հիւ-
անդութե ։
Լւանդէր այրմի
որոյ երեսուննեութ
ամէր ի հիւանդու-
թե խռովմ· զնա
նէրրև եռեսյս զէ
անկեալ դնէր՝ և
գիտաց էթէ բազում
ժամանակքէն՝ այ
նոր հետև ասէ
ցնա· կամիս ողջ
լինել ։
Պատասխանի
է տնմ հիւանդն
տր· ոչ զոք ունիմ
թէ յորժամ ջուրքն
յուզիցին՝ արկցէ
զիս յաւազանն·
և մինչեւ դան դա
դիմ այլոք քան զիս

յառաջագոյնինջան է ։
Մաէ ցնայյս· ա-
րի առ զմահինձս
քո և գնա ։
Լւողջացաւ այրն·
նյարուցեալ առ
զմահինձսիւր և
հրլիէր ։
Լւէր շաբաթյան
ուրն յայնմիկ ։
Մսէն հրեայքն
ցբժշկեալն՝ շա-
բաթ է, և ոչ է ար
ժան քեզ առնուլ
զմահինձսքո ։
Պատասխանի
է տնջ և ասէ ։ որ
բժշկեացն զիս՝ նա
ասաց ցիս՝ առի
առ զմահինձսքո
և գնա ։

Հարցին ցնա և
ասեն. ո՞վ է այն որ
ասացն ցքեզ արի
առ զմահիճս քո և
շրջեաց:
Եւ բժշկեալն ոչ
գիտէր թէ ո՞վ իցէ
քանզի յս խոյս ետ
վ՟ն ամբոխին ՚ի տե
ղոջէ անտի:
Յետ այսորիկ գտ
տանէ զնա յս ՚ի
տճարին և ասէ
ցնա. ահաւասիկ
ողջացար. մի՛ ևս
մեղանչեր. զի մի՛
չար ևս ինչ լինիցի
քեզ:
դկ
Գնաց այրն և
պատմեաց հր
էիցն. թէ յս էր
որ բժշկեացն զնա:
Եւ վն այնորիկ
հալածէին զյս հր
էայքն. զի զայն
առնէր ՚ի շաբաթու:
Եւ յս պատասխա,
նի ետ նոցա. Հայր իմ
մինչև ցայժմ գոր
ծէ. և ես գործեմ
Վասն այնորիկ
առաւել խնդրէին
հրէայքն սպանա
նել զնա. զի ոչ մի
այն լուծանէր զշ
շաբաթս. այլ և
Հայր իւր կոչէր
զած. և հաւասար
առնէր զան
ձն այ:

Պատասխա
նի ետ յս և

ասէ ցնս ։ ամէն
ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ կարէ որդի մար
դոյ առնել յանձն
է և ոչ ինչ՝ եթէ ոչ
տեսանիցէ զհայրն
զի առնէ. զի զորն
նայն առնէ, զնոյն
և որդի նմին նման
գործէ ։
Ի հայր սիրէ
զորդի և զամ ինչ
ցուցանէ նմ զոր
ինքն առնէ ։
Եւ մեծամեծս
և ս քան զսոյնս ցու
ցանէ նմ զգործս
ընդոր դուք զարմա
նայք ։
Ի որպս հայր
յարուցանէ զմե

ռեալս և կենդանի
առնէ. նոյնպէս
և որդի զորս կամի
կենդանի առնէ ։
Եւ ոչ եթէ հայր
դատի զոք, այլ զա
մենայն դատաստա
նն ետ որդւոյ իւ
րում ։ զի ամենե
քեան պատուես
ցեն զորդի որպէս
պատուեն զհայրն ։
Որ ոչ պատուէ
զորդին՝ ոչ պատ
ուէ զհայր զառա
քիչն նորա ։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի որ զբանն
իմ լսէ և հաւա
տայ՝ այնմ որ առա
քեացն զիս ընդունի

զկեանսն յաւիտե
նականս և ՚ի դա.
տաստան ոչ մտա
նէ՝ այլ փոխեցաւ
՚ի մահուանէ ՚ի
կեանս ։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ․ զի գայ ժամա
նակ և արդէն իսկ է։
յորժամ մեռեալք
լսիցեն ձայնի որդ-
ւոյն այ և որք լսից
ենն կեցցեն ։-
Զի որպէս հայր
ունի կեանս յան
ձին իւրում․ նոյնպէս
ետ և որդւոյ ունել
կեանս յանձին իւր
ում․ և իշխանութի
ետ նմ դատաստան
առնել․ և զի որդի
մարդոյ է ընդ այն
զի զարմանայք ։ զի
եկեսցէ ժամանակ
յորում ամենեքեան
որ ՚ի գերեզմանս կայ
ցեն լուիցեն ձայնի
նր և ելիցեն ար
տաքս ։ որոց բարիս
գործեալ իցէ ՚ի յա.
րութի կենաց ։ և
որոց զ չար արա,
րեալ ՚ի յարութի
դատաստանաց ։
Ոչ կարեմ ես յա
նձնէ առնել և ոչ
ինչ ։ այլ որպէս լսեմ
դատիմ․ և դատաս
տան իմ արդար է ։
Զի ոչ խնդրեմ զիմ
կամս իմ, այլ զը
կամս այնորիկ որ

Ե առաքեացն
զիս :
Թէ ես վկայ
եմ վս իմ· վկ
այութիւն իմ չէ ճշ
մարիտ : այլ է որ
վկայէ վս իմ· և
դուք գիտէք եթէ
ճշմարիտ է վկայ
ութիւնն զոր վկայե
աց վասն իմ :
Դուք առաքեցէք
առ յովհաննէս
և վկայեաց ճշմար
տութեան· այլ ես ոչ
եթէ ի մարդկանէ
առնում վկայու
թի : այլ զայս աս
եմ զի դուք ապրես
ջիք :
Նա էր ճրագն որ

լուցեալ էր և լու
սաւորէր· և դուք կամե
ցարուք ցնծալ առ
ժամանակ մի ի լոյս
նր : այլ ես ունիմ վկ
այութի մեծ եւս
քան զյովհաննու
զգործսն զոր ետ
ցիս հայր զի կատա
րեցից զնոսա· նոքին
իսկ գործքն զոր
գործեմ վկայեն
վասն իմ եթէ հայր
առաքեաց զիս :
Եւ որ առաքեացն
զիս հայր՝ նա վկ
այեաց վասն իմ
Ոչ ոչ երբէք
զձայն նր լուար
ուք և ոչ զտեսիլ
նր տեսէք :

Եւ ոչ զբան նորա
ունիք ի ձեզ բնա
կեալ. զի զոր նա
առաքեաց դուք
նմ ոչ հաւատայք
Քննեցէք զգիրս
զի դուք համարիք
նոքաւք ունել զի
կեանսն յաւիտեն
նականս. և նոքին
իսկ են որ վկայեն
վասն իմ. որովք հա
մարիք ունել կեանս
և դուք ոչ կամիք
գալ առ իս. զի զկեա
նս ունիցիք.
Զփառս ի մարդ
կանէ ոչ առնում.
այլ գիտեմ զձեզ
զի զսէրն այ ոչ ու
նիք յանձինս.

Ես եկի յանուն
հաւր իմոյ և ոչ ըն
դունիք զիս. եթէ
այլ ոք եկեսցէ յիւր
անուն զնա ընդու
նիցիք. զիարդ կա
րէք դուք հաւա
տալ. զի զփառս ի
միմեանց առնուք.
և զփառս զառ ի
միոյն այ ոչ խնդրէք.
Մի համարիք
եթէ ես չարախօս
ինչ լինիմ զձէնջ առ
հայր. գոյ որ չա
րախօսէ զձէնջ
մովսէս յոր դուք
յուսացեալ էք. զի
թէ հաւատայիք
դուք մովսէսի.
հաւատայիք ար

դեօք և ինձ · զի նա
վա̃ն իմ իսկ գրեաց:
Եւ եթէ նր̃ գրոցն
ոչ հաւատայք՝ զի
արդ իմոց բանիցս
հաւատայցէք:
Յետ այսորիկ
գնաց յս̃ յայն
կոյս ծովուն գալի
լէացւոց տիբերեա
և զհետ երթայր նր̃
ժողովուրդ բզ̃ում
զի տեսանէին զն
շանս զոր առնէր
ի վր̃ հիւանդաց:
Ել լեառն յս̃ · և
անդ նստէր աշա
կերտօքն հանդերձ:
Եւ էր մերձ զա
տիկ տօնն հրէից
Ամբարձ ի վեր յս̃

զաչս իւր և ետես
զի ժողովուրդ բզ̃մ
գայր առ նա : ասէ
ցփիլիպպոս՝ ուս
տի գնեսցուք հաց
զի կերիցեն դոքա:
Զայս ասէր փոր ԿԴ
ձելով զնա՝ այլ
ինքն գիտէր զինչ
առնելոցն էր :
Պատասխանի ետ
նմ̃ փիլիպպոս՝
երկերիւր դահեկա
նի հաց՝ չէ դոցա
բաւական՝ թէ պտ̃
և իւրաքանչիւր ոք
սակաւ ինչ առ
նուցու :
Ասէ ցնա մի յա
շակերտացն նր̃ ·
անդրէաս եղբայր

սիմոնի վիմի:
Է աստ պատա-
նեակ մի որ ունի
հինգ նկանակ գա-
րեղէն և երկուս
ձկունս: այլ այն
զինչ է առ այդչափ
մարդիկ:
Ասէ յիսուս բազմեցու-
ցէք զմարդիկդ:
Եւ էր խոտ յոյժ
ի տեղւոջն: և բազ-
մեցան մարդիկն
թուով իբրև հինգ
հազար:
Էառ զհացսն յիսուս
և գոհացաւ. և
բաշխեաց բազմա-
կանացն. նոյնպէս
և ի ձկանցն որչափ
և կամեցան:

Եւ իբրև յագեցան
ասէ ցաշակերտսն
ժողովեցէք զնշ-
խարս կոտորոց
զի մի ինչ կորիցէ:
Ժողովեցին և լը-
ցին երկոտասան
սակառի զկոտո-
րոցն. ի հինգ գա-
րեղէն նկանակէն.
մնաց որ յոլով եղեն
ի կերողացն:
Եւ մարդիկն իբ-
րև տեսին զնշան
զոր արար ասէ-
ին եթէ սա է ճշ-
մարիտ մարգարէն
որ գալոցն էր յաշ-
խարհ:
Յիսուս իբրև գիտաց
եթէ գալոց

են յափշտակել զնա
զի արասցեն զնա
թագաւոր ։
ծա Գնաց դարձեալ
ի լեառն միայն ։
Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ իջին աշակեր
տքն ի ծովեզրն ։
Եւ մտեալ ի նաւ՝ գա
յին յայնկոյս
ծովուն ի կափառ
նաում ։ և իբրեւ նսեմացաւ
և չև ևս եկեալ էր
առ նոսա Յս ։ և ծովն
ի սաստիկ հողմոյ
շնչելոյ յուզէր ։
Վարեալ իբրեւ
ասպարէզս քսան
և հինգ․ և կամ ե
րեսուն ։ տեսանե
ին զՅս զի գնայր ի

վերայ ծովուն ։ և մեր
ձեր ի նաւն՝ զար
հուրեցան յոյժ ։
Նա ասէ ցնոսա․ ե
սեմ, մի երկնչիք ։
Կամէին ընդու
նել զնա ի նաւն ։
Եւ վաղվաղակի
ե հաս նաւն յեր
կիրն յոր եր
թային ։
Ի վաղիւ անդր
ժողովուրդն
որ կայր յայնկոյս
ծովուն՝ տեսանէր
թէ այլ նաւ ոչ գոյր
անդ՝ բայց միայն ի
միոջ յոր մտին ա
շակերտքն նր ։ և
զի ոչ էր մտեալ Յս
ընդ աշակերտսն

իւր ՚ի նմա՛ն։ բայց
միայն աշակերտքն
նո՛ր գնացին։ իբրև
այլ նա՛ւք գային ՚ի
տիբերեա՛ մա՛ւտ
յայն տեղին ուր զ°ը
հացն կերան։
Ընկ իբրև ետես
ժողովո՛ւրդն թէ
յս ոչ է անդ։ և ո՛չ
աշակերտքն նո՛ր. ա
ռին նոքա զնա՛ւսն
և եկին ՚ի կափառ
նայում խնդրել
զյս։
Եւ իբրև գտին
զնա յայնկոյս ծով
ուն. ասեն ցնա ռաբ
բի. երբ եկիր այսր։
Պատասխանի ետ
նց յս և ասէ. ա
մէ՛ն ամէն ասեմ ձեզ
խնդրէք դո՛ւք զիս
իբրև ո՛չ եթէ զի
նշանս ինչ տեսէք։
այլ զի կերայք ՚ի
հացէ անտի և յա
գեցարուք։
Երթայք գործե
ցէք՝ մի զկորըստա
կան կերակո՛ւրն. այլ
զկերակուրն որ մը
նա ՚ի կենա՛նան յա՛
ւիտենականս։ զոր
որդին մարդոյ տա
ցէ ձեզ։ քանզի
զնա հայր կնքեաց
ած։
Ասեն ցնա զինչ
առնիցեմք զի զ°ը
գո՛րծսն այ գործես
ցուք։

Պատասխանի՛
ետ յս եւ ասէ ցնոսա՝
այս է գործն այ զի
հաւատասջիք յայն
որ առաքեացն զնա
ծգ Ասեն ցնա՝ զինչ
ինչ նշանս առնես
դու՝ զի տեսցուք եւ
հաւատասցուք՝ զինչ
գործեցես :
ծդ Հարքն մեր կերան
զմանանն յանապա
տի անդ որպէս եւ
գրեալ է՝ հաց յեր
կնից ետ նոցա ուտել
Ասէ ցնոսա յս ա
մէն ամէն ասեմ ձեզ
եթէ ոչ մովսէս ետ
ձեզ զհացն յերկ
նից : այլ հայրն
իմ տայ ձեզ զհացն

Ժ
ծգ
ծդ

յերկնից զճշմար
իտ զի հաց այ է
որ իջանէն երկնից
եւ կեանս տայ աշ
խարհի :
Ասեն ցնա՝ տր.
յամ ժամ տուր
մեզ զհացն զայն :
Ասէ ցնոսա յս՝ ես
եմ հացն կենաց :
ծե Որ գայ առիս՝ ոչ
քաղցիցէ՝ եւ որ
հաւատայ յիս՝ ոչ
երբեք ծարաւեսցի
Այլ ասացի ձեզ
թէ տեսէք զիս եւ
ոչ հաւատայք
Ամ զոր տայ
ինձ հայր առիս
եկեսցէ : եւ որ գայ
առիս ոչ հանից՝

Ժ
ծե

արտաքս :

ձէ Զի իջի ես յերկ
նից. ոչ զի զկամս
իմ արարից. այլ
զկամս այնորիկ որ
առաքեացն
զիս :

ձը Այս է կամք
հօր իմոյ
որ առաքե
ացն զիս. զի զամ
որ ետ ցիս հայր
ոչ կորուսից ի նմա
նէ. այլ յարու
ցից զնա յաւուրն
յետնում :

Այս է կամք հօր
իմոյ. զի ամ որ տե
սանիցէ զորդի եւ
հաւատայցէ ի նա
ընկալցի զկեանս
յաւիտենականս :
Եւ ես յարուցից զն
նա յաւուրն յետ
նում :

ձթ Տրտունջէին
զնմանէ հրեայքն
զի ասաց թէ ես եմ
հացն իջեալ յերկ
նից. եւ ասէին. ոչ
աա է յս որդին յով
սեփու. զորոյ մեք
գիտեմք զհայրն
եւ զմայր. իսկ արդ
զիարդ ասէ. եթէ
ես յերկնից իջի :

ղ Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցն
ն. մի քրթմնջէք
ընդ միմեանս : Ոչ
ոք կարէ գալ ա
ռ իս. եթէ ոչ հայրն

ձէ
ձը

ձթ
ղ

որ զիս առաքեաց
ձգեսցէ զնա. և ես
յարուցից զնա յաւու
րն յետնում:
Գրեալ է ի մար
գարէս. և եղիցին
ամենեքեան ու
սեալք յԱստուծոյ: Ամենայն
որ լուաւ ի Հօրէ
և ուսանի գայ առ իս:
կա Ոչ եթէ զՀայր
ոք տեսանէ, եթէ ոչ
որ էն յԱստուծոյ նա տեսանէ
զՀայր:
կբ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի որ հաւա
տայ ընդունի զկե
անսն յաւիտենա
կանս:
կգ Ես եմ հացն կե
նաց: Հարքն ձեր
կերան զմանանայն
յանապատին և
մեռան:
Այս է հացն որ
յերկնից իջեալ է
զի որ ուտիցէ ոք ի
նմանէ մի մեռա
նիցի:
կե Ես եմ հացն կեն
դանի որ յերկնից
իջեալ. եթէ ոք ու
տիցէ ի հացէ
յայսմանէ կեցցէ
յաւիտեան:
Եւ հացն զոր ես
տաց մարմին իմ է
զոր ես տաց վասն կե
նաց աշխարհի:
կզ Մարտնչէին ընդ
միմեանս Հրեայքն

Ը
կա
կբ
կգ

Ը
կդ
կե
կզ

նաւէին։ զիարդ
կարէ սա տալ մեզ
զմարմին իւր յուտել։
Ասէ ցնոսա յի՛ս՝ ա-
մէնայն ասեմ ձեզ
եթէ ոչ կերիջիք զմ-
մարմին որդւոյ մար-
դոյ՝ և արբջիք զա-
րիւն նր՝ ոչ ունիք
կեանս յանձինս։
Որ ուտէ զմար-
մին իմ՝ և ըմպէ զա-
րիւն իմ՝ ունի զկե-
անսն յաւիտենակա-
նս։ և ես յարու-
ցից զնա յաւուրն
յետնում։
կէ Զի մարմին իմ ճշ-
մարիտ կերակուր է։
և արիւն իմ ճշմա-
րիտ ըմպելի է։

կը Որ ուտէ զմար-
մին իմ և ըմպէ զա-
րիւն իմ՝ նա յիս բն-
ակեսցէ և ես ի նմա։
Որպէս առաքեաց
զիս կենդանին հայր
և ես կենդանի եմ վս
հօր։ և որ ուտէ
զիս՝ նա կեցցէ
վասն իմ։
Այս է հացն որ
յերկնից էջեալ։
Ոչ որպէս կերան
հարքն ձեր զմա-
նանայն և մեռան՝
որ ուտէ զհացս
զայս կեցցէ ի յաւ-
իտեան։
Զայս ասաց ի ժո-
ղովրդեանն յու-
սուցանելն ի կա-

փառնայում։
Բազումք յաշա-
կերտացն իւրե-
լուեալ ասեն. խիս-
տ է բանդ այդ. ո
կարէ լսել դմա։
Եւ գիտաց յս
յանձն իւր. եթէ
տրտնջեն վասն
այնորիկ աշակեր-
տքն նր։ ասէ ցն-
նս. այդ գայթագ-
ղեցուցանէ զձեզ։
Իսկ արդ եթէ տե-
սանիցէք զորդի
մարդոյ զի ելանի-
ցէ ուր էրն զառա-
ջինն։
Հոգին է կենդա-
նարար. մարմինն ինչ
ոչ օգնէ։

Զբանն զորս
խօսեցայ ընդ ձեզ
հոգի է եւ կեանք։
Բայց են ոմանք ի ձէնջ
որ ոչ հաւատան։
Զանզի գիտէր
յս ի սկզբանէ ով
էին այնոքիկ որ ոչն
հաւատան. եւ ով
այն է որ մատնել-
լոց է զնա։
Եւ ասէր. վասն
այնորիկ ասացի
ձեզ. թէ ոչ ոք կա-
րէ գալ առիս եթէ
ոչ իցէ տուեալ նմ
ի հօրէ իմմէ։
Յայսմանէ բա-
զումք յաշակերտ-
ացն նր չոգան յե-
տս եւ ոչ եւս շրջէին

ին ընդ նմա ։
Ասէ յս՟ ցերկնաւո
րսն աշակերտսն՝
մի՛թէ եւ դուք կա
միք երթալ ։
հդ Պատասխանի ե՛
ետ նմ՟ սիմոն պե
տրոս՝ տր՟ առ ո՛
երթիցուք՝ բա՛նս
կենաց յաւիտենա
կանաց ունիս ։ եւ
մեք հաւատացաք
եթէ դու ես ք՟ն
որդի այ՟ ։
հե Պատասխանի ե՛
ետ նցա՟ յս՟· ոչ ես
զձեզ զերկոտասա
նսդ ընտրեցի· եւ
մինդ ի ձէնջ սա
տանայ է ։
Ասէր զսիմո
նեան յուդայէ՛ իս
կարիովտացւոյ՝ զի
նա էր մատնելոց
էր զնա· եւ մի էր
յերկոտասա
նիցն ։
Եւ յետ այսոր
իկ շրջէր յս՟
ի գալիլեա· քանզի
ոչ կամէր ի հրէաս
տանի շրջել ։ զի
խնդրէին զնա հրէ
այքն սպանանել ։
Էր մերձ տօնն
հրէից տաղաւարա
հարաց ։
Ասեն ցնա եղ
բարքն նր՟· գնա
աստի եւ երթ ի հր՟
էաստան՝ զի եւ
աշակերտքն քո տես

ը
հդ
հե

ցեն զգործսդ քո
զոր գործես ։
Ոչ ոք է որ ի
ծածուկ ինչ գործէ
և խնդրէ ինքն հա-
մարձակ լինել ։ Ե-
թէ զայդ գործես՝
յայտնեա զանձն
քո աշխարհի ։
Քանզի և եղբար
քն իւր չէին հաւ-
ատացեալ ի նա ։
Ասէ ցնոսա յս՝ ժա-
մանակն իմ չև է հա-
սեալ ։ բայց ձեր
ժամանակ յամ ժա-
մու՝ պատրաստ է
ոչ կարէ աշխար
հս ատել զձեզ՝
բայց զիս ատեա ։
զի ես վկայեմ վասն
նորա՝ եթէ գործ
քն իւր չարութե
են ։ դուք երթայք
ի տաւնն յայն՝ ես
ոչ երթամ ի տաւնն
յայն ։ զի իմ ժամա-
նակ չև է լցեալ ։
Զայս իբրև ասաց
ինքն մնաց անդէն
ի գալիլեա ։ իբրև
ելին եղբարքն նորա՝
ապա և ինքն ել ի
տաւնն ։ ոչ յայտ
նի՝ այլ իբրև ի ծա-
ծուկ ։
Եւ հրեայքն խնդ-
րէին զնա ի տաւնի
անդ և ասէին՝ ուր
իցէ նա ։
Եւ քրթմնջիւն
էր զնմանէ ի ժո-

ղովուրդն ։
Ոմանքն ասէին
թէ բարուօք է ։
Այլքն ասէին՝
ոչ այլ մոլորեցու
ցանէ զժողովուրդն ։
Բայց ոչ ոք համար
ձակ խօսէր զնը
նմանէ վասն եր
կիւղին հր
էից ։
Եւ տօնին
ընդ միջեցեալ
ել յս ի տաճարն
ուսուցանէր ։
Զարմանային
հրէայքն՝ եւ ասէին
զիարդ զգիրս գի
տէ սա՝ զի ուսեալ
բնաւ չէր ։
Պատասխանի

ետ նց յս · եւ ասէ ։
Իմ վարդապետու
թիւս չէ իմ · այլ այնո
րիկ որ առաքեացն
զիս ։ Եթէ ոք կամի
զկամս նր առնել՝ գի
տասցէ վն վարդա
պետութեանս · յայ իցէ
արդեօք ։ Եթէ ես
ինչ յանձնէ իմմէ
խօսիմ ։
Որ յանձնէ իւրմէ
խօսի՝ զփառս ան
ձին իւրում խնդրէ ։
Իսկ որ խնդրէ
զփառս այնորիկ որ
առաքեացն զիս՝ նա
ճշմարիտ է եւ անիր
աւութի ոչ գոյ ի նմ
Ոչ Մովսէս ետ ձեզ
զօրէնսն · եւ ոչ ոք

առնէ ի ձէնջ զաւ͞
րէնսն՝ զի խնդրէք
զիս սպանանել ։
Պատասխանի
ետ ժողովուրդն
և ասէ ։ դև գոյ ի
քեզ՝ ո՞ խնդրէ զք͞
քեզ սպանանել ։
Պատասխանի
ետ Յ͞ս և ասէ՝
գո՛րծ մի գործեցի
և ամենեքին զարմա
ցեա՛լ էք ։ վա͞ն այնո
րիկ մովսէս ետ ձեզ
թլփատութի͞ ։ զի
ո՛չ եթէ ՛ի մովսէսէ
էր․ այլ ՛ի հարց
անտի ։ և ՛ի շաբա
թու թլփատէք զմ͞
մարդ ։ իսկ ա͞րդ
եթէ թլփատութի͞

առնու մարդ ՛ի շա
բաթու՝ զի մի աւ͞ր
էնքն մովսէսի լուծ
ցին ։ ընդէր ցասու
ցեա՛լ էք՝ զի զողջոյն
իսկ մարդ բժշկեցի
՛ի շաբաթու ։

Մի ըստ աչս
դատէ՛ք՝ այլ
ուղիղ դատաստան
արարէք ։
Ասէին ոմանք
յե͞ղմացւոց անտի՝
ո՛չ նա է սա որ խնդ
րէին սպանանել՝
և ահաւասիկ յայտ
նապէս խաւսի՝ և
չասեն ինչ ընդ նմ͞
գուցէ՛ արդեւք և
իշխանքն գիտացին
եթէ սա իցէ քս͞ն ։

Այլ զսա գիտեմք
ուստի է: Իսկ Քն
յորժամ գայցէ՝
ոչ ոք գիտէ ուստի է
Աղաղակեաց Յս
ի տաճարին ուսու
ցանէր եւ ասէր:
ձզ Եւ զիս գիտէք՝ եւ
ուստի եմ գիտէք՝
եւ յանձնէ իմմէ ոչ
եմ եկեալ. այլ է ճշ
մարիտ որ առաքե
ացն զիս: զոր դուքն
ոչ գիտէք. Ես գիտեմ
զնա. զի ի նմանէ
իցեմ. եւ նա առա
քեաց զիս:
ձէ Խնդրէին զնա
ունել. եւ ոչ ի ձե
ռացն: եւ ոչ ոք
արկ ի նա ձեռս:

Ժ
ձզ
ձէ

զի չեւ էր հասեալ
ժամ նորա:
ձը Եւ բազումք ի ժողո
վրդենէն հաւատա
ցին ի նա եւ ասէին.
Քն յորժամ գայցէ
միթէ աւելի ինչ
նշանս առնիցէ քան
զորս սա առնէ:
Լուան փարի
սեցիքն զտրտունջ
ժողովրդեանն զը
նմանէ:
ձթ Առաքեցին քա
հանայապետքն եւ
փարիսեցիք՝ սպա
սաւորս զի կալցին
զնա:
Ճ Ասէ Յս. Փոքր մի
եւս ժամանակ ընդ
ձեզ եմ. եւ երթամ

Ա
ձը
ձթ
Ճ

առայն որ առաքե-
աց զիս:
ճէ Խնդրեսջիք զիս
եւ ոչ գտանիցէք՝
եւ ուր եսն երթամ
դուք ոչ կարէք գալ:
Ասեն հրեայքն
ընդ միմեանս. իսկ
յո՞ երթայցէ դա՝
զի մեք ոչ գտանից
եմք զդա. միթէ ի ս
փիւռս հեթանոսաց
երթայցէ՝ եւ ուսու-
ցանիցէ զհեթանոսս
զինչ է բանն այն
զոր ասաց՝ խնդրե
ցէք զիս եւ ոչ գտա
նիցէք՝ զի ուր
եսն երթամ
դուք ոչ կա
րէք գալ:

Ժ
ճա

Ի վերջնումն
աւուր մեծի
տօնին՝ կայր յս
աղաղակէր եւ
ասէր՝ եթէ ոք
ծարաւի իցէ ե-
կեսցէ առ իս եւ ար
բցէ: որ հաւատա
յիս որպէս ասէ գի
րք՝ գետք յորովայ
նէ նր բղխեսցեն
ջրոց կենդանութե:
Զայս ասէր վն հոգ
ւոյն զոր ընդունե
լոցէին: որ հաւա
տային ի նա՝ զի չե-
էր հոգի. քանզի
յս չեւ էր փառաւո
րեալ:
ճբ Ոմանք ի ժողով
րդենէն իբրեւ լուե

Ժ
ճբ

ին զբանս զայս ասէ
ին. սա է ճշմարիտ
մարգարէն։
ձգ Այլքն ասէին.
սա է քսն։
Եւ կէսքն ասէ
ին. միթէ ի գալի
լեէ գալոց իցէ քսն.
ոչ գիրք ասեն. ե
թէ ի զաւակէ դաւ
թի. եւ ի բեթղեհէմ
գեղջէ ուր դաւիթն
էր գալոց է քսն։
ձդ Եւ եղեն հերձու
ած ի մէջ ժողովրդ
եանն վսն նր։
ձե Ոմանք ի նոցա
նէ կամեցան ունել
զնա. այլ ոչ ոք մ
խեաց ի նա ձեռս։
ձզ Եկին անդրէն ս
պասաւորքն առ
քահանայապետ
սն եւ փարիսեցիս
եւ ասեն նոցա.
ընդէր ոչ ածէք
զնա այսր։
Պատասխանի
ետուն սպասաւ
որքն եւ ասեն. ոչ
երբէք այնպս խօ
սեցաւ մարդ որպս
այրն այն։
Պատասխանի
ետուն նցա փարի
սեցիքն եւ ասեն. մի
թէ եւ դուք մոլորե
ցարուք. միթէ ոք
յիշխանացն հաւ
ատաց ի նա կամ ի
փարիսեցւոց. այլ
այն խաժամուժ

Ժ
ձգ
ձդ
ձե
ձզ

ամբոխ. որոնց գիտէին
զարենս և նզովէ
ալբէն:

Ասէ նիկոդիմոս
ցնոսա որ եկեալն էր
առ նա ի գիշերին
յառաջագոյն. և
մի էր ի նոցանէ:
միթէ աւրէնքն մեր
դատին զմարդ ե.
թէ ոչ լսեն ինչ
նախ ի նմանէ:
կամ գիտեն զինչ
գործէ:

Պատասխանի
ետուն նմ և ասեն:
միթէ և դու ևս ի
գալիլեէ իցես: քըն
նեա և տես զի մար
գարէ ի գալիլեէ ե
ոչ յառնէ:

Դարձեալ
խաւսեց
աւ ընդ նոսա
յս և ասէ:

Ես եմ լոյս աշ
խարհի: որ գայ
զկնի իմ ընդ խաւ
ար մի գնասցէ այլ
ընկալցի զլոյսն
կենաց:

Ասեն ցնա փարի
սեցիքն. դու վասն
անձին քո վկայես
և վկայութիւնքո չէ
ճշմարիտ:

Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնս:
թէպէտ և ես վկայ
եմ վասն անձինիմոյ
վկայութին իմ ճըշ
մարիտ է: զի գի

տեղ ուսուցի եկի և
յո՛ երթամ։ բայց
դուք ոչ գիտէք ուս
տի գամ կամ յո՛
երթամ։
Դուք ըստ մարմ
նոյ դատէք․ ես
ոչ դատիմ և ոչ
զոք։ Թէպէտ և դա
տիմ ես զոք․ դա
տաստանն իմ ճշմ
մարիտ է։
Զի չեմ միայն այլ
ես և որ առաքեացն
զիս հայր։
Եւ յօրէնսն իսկ
ձեր գրեալ է․ թէ
երկուց մարդոց
վկայութի(ւն) ճշմա
րիտ է։ Եսեմ վը
կայեմ վասն իմ․ և

վկայէ վասն իմ որ ա
ռաքեացն զիս հայր
ասէին ցնա ու՞ր
է հայրն քո։
ՃԷ Պատասխանի ետ
յիս(ու)ս․ ցնոսա ոչ
զիս գիտէք․ և ոչ
զհայրն իմ։ եթէ
զիս գիտէիք և զհա
յրն իմ թերևս գի
տէիք։
ՃԸ Զայս բանս խօս
եցաւ յիս(ու)ս ի տան
գանձին։ յոր ժամ
ուսուցանէր ի տա
ճարի անդ։ և ոչ ոք
կալաւ զնա․ զի չև
ևս հասեալ էր ժամ
նորա։
ՃԹ Ասէ դարձեալ
ցնոսա յիս(ու)ս։ Ես

Ժ
ՃԷ
ՃԸ
ՃԹ

երթամ և խնդրի
ցէք զիս. և ի մեղս
ձեր մեռանիջիք.
զի ուր ես երթամ
դուք ոչ կարէք գալ:
Ասէին հրեայքն
մի թէ ի զիւրումին
երթայցէ. զի ասէ՝
թէ ուր ես երթամ
դուք ոչ կարէք գալ:
Եւ ասէ ցնոսա՝ դուք
ի ներքուստ աստի
էք՝ ես ի վերուստ
անտի եմ. դուք յայս
աշխարհէ աստի էք՝
և ես չեմ յայսմ աշ
խարհէ. բայց ասա
ցի ձեզ թէ ի մեղս
ձեր մեռանիցէք.
զի թէ ոչ հաւատայ
ցէք թէ ես եմ. մե-
ռանիցէք ի մեղս ձեր.
Ասեն ցնա՝ դու ո՞
ես: Ասէ ցնոսա յիսուս
սկզբանն զի և խօսիմ
իսկ ընդ ձեզ. բազում
ունիմ վասն ձեր
խօսել և դատել.
այլ որ առաքեացն
զիս ճշմարիտ է.
և ես զոր լուայն
ի նմանէ՝ զայն խօ
սիմ յաշխարհի:
Եւ ոչ գիտացին
թէ զհայրն ա
սէր ցնոսա:
Ասէ ցնոսա յիսուս՝ յոր
ժամ բարձրացու
ցանիցէք զորդի
մարդոյ՝ յայնժամ
գիտասջիք թէ ես
եմ. և յանձնէ իմմէ

ինչ ոչ առնեմ. այլ
որպէս ուսոյց զիս
հայրն իմ. զայն խօ
սիմ. եւ որ առաքե
ացն զիս՝ ընդ իս է.
Ոչ եթող զիս միայն
զի ես զհաճոյսն նր
առնեմ հանապազ.
Իբրեւ զայս խօ
սեցաւ՝ բազումք
հաւատացին
ի նա.

Ասէր յիսուս առ
հրեայսն հաւա
տացեալս. եթէ
դուք կայցէք ի բա
նի իմում. ճշմար
իտ աշակերտք իմ
էք. եւ ծանիջիք զճ
շմարտութիւն. եւ
ճշմարտութիւն ա

զատեսցէ զձեզ.
Պատասխանի ե
տուն եւ ասեն.
զաւակ աբրահա
մու եմք. եւ ոչ ում
եք երբէք ծառայե
ցաք. զիարդ դու
ասես թէ ազատք
լինիցիք.
Պատասխանի ետ
նց յս. ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. թէ ամ
որ առնէ զմեղս՝ ծա
ռայ է մեղացն.
Եւ ծառայն ոչ
յաւիտեան կայ ի
տան. իսկ որդին
յաւիտեան կայ.
իսկ արդ եթէ որ
դին զձեզ ազատ
եսցէ. ճշմարիտ

ազատք լինիցիք:
Գիտեմ զի զաւ
ակ աբրահամու
էք: այլ խնդրէք սպ
անանել զիս՝ զի
բանն իմոյ չէր տե
ղի՛ ի ձեզ:
Ես զոր տեսի առ
ի հաւր իմում խաւ
սիմ. և դուք զոր լու
այք ի հաւրէն ձեր
մէ առնէք:
Պատասխանի ե
տուն նմ և ասեն
հայր մեր աբրահա
մէ:
Ասէ ցնս յս. եթէ
որդիք աբրահամու
էիք՝ զգործսն աբ
րահամու գործէ
իք: այլ այժմիկ խնդ
րէք սպանանել
զիս: զայր մի որ ձեզ
զճշմարտութի
խաւսեցայ ի հաւրէ
իմմէ: զայդ աբրա
համ ոչ արար: դուք
առնէք զգործսն
հաւրն ձերոյ:
Ասեն ցնա՝ մեք ի
պոռնկութենէ
չեմք ծնեալ. մի է
հայր մեր ած:
Ասէ ցնս յս: եթէ
ած էր հայր ձեր
սիրէիք արդեւք
զիս՝ զի ես յայ ելի
և եկի: և ոչ եթէ
յանձնէ ինչ եկի
այլ նա առաքեաց
զիս:
Ընդէ՞ր զխաւսս

իմ ոչ գիտէք դուք
վասն զի ոչ կարէք լը-
սել զբանս իմ։
Դուք ՚ի հաւրէ
՚ի սատանայէ էք։
Եւ զցանկութիւս
հաւրն ձերոյ կա-
միք առնել՝ զի նա
մարդասպան էր իսկ
զբանէ։ Եւ ՚ի ճշ-
մարտութեան ոչ ե-
կաց։ զի ոչ գոյ ճշ-
մարտութիւն ՚ի նմա։
յորժամ խաւսի
զսուտ յիւրոց
անտի խաւսի՝ զի
սուտ է եւ հայր
նորա։
Բայց ես զի զճշ-
մարտութիւն խաւ-
սիմ ոչ հաւատայք

ինձ։
Ո՞ ՚ի ձէնջ յանդի-
մանեսցէ զիս վասն
մեղաց։ եթէ զճշ-
մարտութիւն ասեմ՝ ընդ-
է՞ր ոչ հաւատայք
ինձ։ որ ՚ի յԱյ՝ զբա-
նս Այ լսէ։ եւ դուք
վասն այնորիկ ոչ լսէք
զի ոչ էք յԱյ։
Պատասխանի ե-
տուն հրեայքն
եւ ասեն։ ոչ բարւո՞ք
ասեմք եթէ սամա-
րացի ես դու եւ դեւ
գոյ ՚ի քեզ։
Պատասխանի ետ
Յս եւ ասէ՝ յիս
դեւ ոչ գոյ՝ այլ պա-
տուեմ զհայր իմ՝
եւ դուք անարգէք

զիս ։ եւ ոչ խնդրեմ
զփառս իմ · է որ խն
դրէ եւ դատէ ։
Ամէնամէն ասեմ
ձեզ · եթէ ոք զբանն
իմ պահեսցէ՝ զ
մահ մի՛ տեսցէ ՛ի
յաւիտեան ։
Ասեն ցնա Հրեայ
քն՝ արդ՝ գիտացաք
եթէ դեւ գոյ ՛ի քեզ ։
Աբրահամ մե
ռաւ եւ մարգարէքն ։
եւ դու ասես՝ եթէ
ոք զբանն իմ պա
հեսցէ՝ զմահ մի՛
ճաշակեսցէ յաւի
տեան ։
Միթէ դու մեծ
ինչ ոք իցես քան զ
հայրն մեր զաբրա
համ որ մեռաւ՝ եւ
մարգարէքն մե
ռան ։ արդ դու
զո՞վ առնես զքեզ ։
Պատասխանի ե՛
ետ յս̃ եւ ասէ, ե
թէ ես փառաւոր
եմ զանձն իմ · փա
ռքն իմ ոչ ինչ են ։
է՛ հայր որ փառաւո
րէ զիս՝ զոր դու
քն ասէք · թէ
ա̃ծ մերէ · եւ ոչ ճա
նաչէք զնա ։
Բայց ես գիտեմ
զնա՝ եւ եթէ ա
սեմ թէ ոչ գիտեմ
զնա · ձեզ նման
սուտ լինիմ ։ այլ
գիտեմ զնա՝ եւ զ
բանն նր̃ պահեմ ։

Աբրահամ հայր
ձեր՝ ցանկացաւ
տեսանել զաւուրն իմ.
ետես եւ ուրախ եղեւ։
Ասեն ցնա հրեայ
քն՝ յիսուն ամ չեւ
եւս է քո՝ եւ զաբ
րահամ տեսեր։
Ասէ ցնոսա յս. ա
մէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ յառաջ քան
զլինելն աբրահա
մու եմ ես։
Վէմս առին զի
արկցեն ի վր նր։
Եւ յս խոյս ետ՝ եւ ել
գնաց ի տաճա
րէ անտի։

Եւ մինչ դեռ
անցանէր՝ ե
տես այր մի կոյր ի
ծնէ։ եւ հարցին
զնա աշակերտքն
նր եւ ասեն. ռաբբի
ո՞յր վնասէ՝ սորա՞
թէ հաւր եւ մաւր
նորա զի կոյր ծնցի։
Պատասխանի ետ
յս. ոչ դորա վնասէ
եւ ոչ հաւր եւ մաւր
նորա. այլ զի յայտնի
լիցին գործքն այ ի
դմա։ Եւ ինձ պարտ է
գործել զգործս այն
որիկ որ առաքեացն
զիս։ մինչ աւուր
կայ՝ գայ գիշեր՝
յորժամ ոչ ոք կարէ
գործել։
Զայս իբրեւ ասաց
եթուք ի գետին. եւ
արար կաւ ի թքոյն

և ծեփեաց զկաւն
ի վր աչաց կուրին
և ասէ ցնա. երթ
լուա յաւազանին
սիլովամայ որ թա
րգմանի առաքեալ:
Չոգաւ լուացաւ
եկն և տեսանէր:
Իսկ դրացեքն և
որոց տեսեալն էր
զնա յառաջագոյն՝
թէ մուրացիկ էր:
ասէին. ոչ սա է որ
նստէրն և մուրա
նայր:
Ոմանքն ասէին
նա է. այլքն ասէ
ին ոչ. այլ նմանէ
նմա:
Եւ ինքն ասէր՝
թէ ես եմ:

Ասէն ցնա՝ իսկ
զիարդ բացան
աչք քո:
Նա ետ պատաս
խանի. այր մի որ
ում յիսն ասեն՝ կաւ
արար՝ և ծեփեաց
զաչս իմ, և ասէ
ցիս. երթ ի սիլով
ամ և լուա՝ չոգայ
լուացայ և տեսանեմ:
Ասէն ցնա ուր
է նա:
Ասէ ցնոսա՝ ոչ
գիտեմ:
Ածեն առ փարի
սեցիսն զնա որ եր
բեմն կոյրն էր:
Եւ էր շաբաթ
յորում զկաւն ա
րար յս և եբաց

զաչս կուրին ։

Դարձեալ հարցանէին զնա և փարիսեցիքն․ թէ զիարդ տեսանես ։

Նա ասէ ցնոսա՝ կաւ եդ ի վերայ աչաց իմոց․ և լուացայ և տեսանեմ ։

Ասէին ոմանք ի փարիսեցւոցն՝ ոչ է այն յԱստուծոյ․ զի զշաբաթն ոչ պահէ ։

Այլքն ասէին․ Եւ զիարդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել ։

Եւ հերձուածք ի մէջ նոցա ։

Ասեն դարձեալ ցկոյրն՝ դու զի՞ ասես վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո ։

Նա ասէ․ թէ մարգարէ է ․

Ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ թէ կոյր էր և բացաւ ։ մինչև կոչեցին զծնողսն բացելոյն ։ Հարցին ցնոսա և ասեն՝ սա է որդին ձեր՝ զորմէ դուք ասէիք թէ կոյր ծնաւ՝ արդ զիարդ տեսանէ ։

Պատասխանի ետուն ծնողքն նորա և ասեն ։ գիտեմք զի սա է որդին մեր՝ և զի կոյր ծնաւ՝

բայց զիա՛րդ այժմ
տեսանէ ոչ գիտեմք
կամ թէ ո՛ եբաց
զաչս դորա՝ մեք ոչ
գիտեմք զդա՛ իսկ
հարցէք։ ինքնին
ի չափ հասեալ է
ինքն իսկ խաւսես
ցի վասն իւր։
Զայս ասացին ծը
նօղքն նորա՝ զի եր
կընչէին ի հրէիցն՝
քանզի ուխտ եդեալ
էր հրէիցն՝ եթէ որ
խոստովանեսցի
զնա Քրիստոս՝ ի բաց կաց
ցէ ի ժողովրդենէն։
վասն այնորիկ ա
սէին ծնօղքն նորա՝
թէ ինքն ի չափ հա
սեալ է ցնա իսկ
հարցէք։
Դարձեալ կրկին
անգամ կոչեցին
զայրն որ կոյրն էր
և ասեն ցնա՝ տո՛ւր
փառս Աստուծոյ։ մեք գի
տեմք զի այրն այն
մեղաւոր է։
Նա ասէ՝ թէ
մեղաւո՛ր իցէ ես
ո՛չ գիտեմ բայց զմի՛
գիտեմ զի կոյր էի
և արդ տեսանեմ։
Դարձեալ ասեն
ցնա՝ զի՞նչ արար
քեզ՝ զիա՞րդ եբաց
զաչս քո։
Պատասխանի
ետ նոցա՝ այժմ ա
սացի ձեզ և ո՛չ լուա
րուք՝ զի կամիք

միւսանգամ լսել՝
միթէ և դուք կամ
իք աշակերտել նմ̃։
Նոքա հայհոյէին
զնա և ասէին՝ դու
լինիցիր նր̃ աշակերտ՝
մեք Մովսէսի աշա
կերտք եմք։ Մեք
գիտեմք զի ընդ
Մովսէսի խաւսե
ցաւ ա̃ծ՝ զդա ոչ
գիտեմք ուստի իցէ։
Պատասխանի ետ
այրն և ասէ ցնոսա
այդ իսկ են զարմանչե
լիք՝ զի դուք ոչ գի
տէք ուստի իցէ.
և զիմ աչսն եբաց.
գիտեմք զի ա̃ծ մե
ղաւորաց ոչ լսէ.
բայց եթէ ա̃ծպա

շտ ոք իցէ. և զկամս
նր̃ առնէ. նմ̃ լսէ։
Ի յաւիտենից ոչ ոք
լուաւ՝ եթէ եբաց
ոք զաչս կուրի ի ծնէ
կոյր ծնելոյ։ Եթէ ոչ
յա̃յ էր այրն այն՝ ոչ
կարէր առնել ինչ։
Պատասխանի ետ,
ուն և ասեն
՚ի մեղս իսկ ծնեալ
ես ամենևին. և
դու վարդապետես
լինիս մեր։
Եւ հանին զնա
արտաքս։
Լուաւ յս̃ եթէ
հանին զնա արտա
քս. և իբրև եգիտ
զնա. ասէ ցնա՝ դու
հաւատաս յորդի
ա̃յ։

Պատասխա
նի ետ և ասէ՝ տր̃
ո՞վ է զի հաւատա
ցից ի նա։
Ասէ ցնա յս̃. և
տեսեր զնա. և որ
խաւսիդ ընդ քեզ
նա է։
Եւ նա ասէ՝ հաւ
ատամ տր̃. և երկիր
եպագ նմա։
Ասէ յս̃ ի
դատաստան ե
կի յաշխարհս յայս
զի որ ոչն տեսանեն
տեսցեն. և որք տե
սանենն կուրասցին։
Լուան ոմանք ի
փարիսեցւոցն որ
ընդ նմ էին և ա
սեն ցնա՝ միթէ և

մեք կո՞յրք իցեմք։
Ասէ ցնս յս̃. եթէ
կոյրք էիք ոչ էր
ձեր մեղ. բայց ար
դ՝ ասէք եթէ տե
սանեմք. և մեղքն
ձեր ի ձեզ հաստա
տեալ են։
Ամէն ամէն աս
եմ ձեզ՝ որ ոչ մտա
նէ ընդ դուռն ի
գաւիթն ոչխար
աց. այլ ընդ այլ ե
լանէ՝ նա գող է
և աւազակ։
Իսկ որ մտանէ
ընդ դուռն հով
իւ է ոչխարաց՝
նմա դռնապանն
բանայ և ոչխարքն
զձայնի նր̃ լսեն. և

զիւր ոչխարսն կո-
չէ յանուանէ և
հանէ զնոսա ։
Յորժամ զիւրսն
զամ հանիցէ ա-
ռաջի նց երթայ և
ոչխարքն զհետ նր
երթան․ զի ճանա-
չեն զձայն նր ։ զօտ-
տարի զհետ ոչ եր-
թիցեն այլ փախի-
ցեն ի նմանէ․ զի ոչ
ճանաչեն զձայն
օտարաց ։
Զայս առակ ա-
սաց նց Յս․ և նք
ոչ գիտէին թէ
զինչ էր որ խօս-
սէրն ընդ նոսա ։
Դարձեալ ասէ
ց նոսա Յս․ ամէն

ամէն ասեմ ձեզ՝
զի ես եմ դուռն ոչ
լ խարաց ։
Ամենեքեան որ
յառաջ քան զիս ե-
կին գողք էին և
աւազակք․ այլ ոչ
լուան նց ոչխարքն
Ես եմ դուռն՝ ընդ
իս եթէ ոք մտա-
նիցէ․ կեցցէ․ մտ-
ցէ և ելցէ և ճա-
րակ գտցէ ։
Գող ոչ գայ՝ եթէ
ոչ զի գողասցի՝
և սպանցէ և կո-
րուսցէ ։ ես եկի
զի զկեանս ունի-
ցին․ և առաւ-
ել ևս
ունիցին ։

Ես եմ հովիւն
քաջ. հովիւ
քաջ զանձն իւր
դնէ ի վր ոչխարաց։
Իսկ վարձկանն որ
ոչ է հովիւ՝ որոյ ոչ
իցեն ոչխարքն։
Իբրեւ տեսանէ զը
գայլն զի գայ՝ թո-
ղու զոչխարսն եւ
փախչի. եւ գայլն
յափշտակէ զնոսա
եւ ցրուէ՝ քանզի
վարձկանն է եւ չէ
փոյթ նմա վասն ոչ-
խարացն։
Ես եմ հովիւն
քաջ եւ ճանաչեմ
[եւ ճանաչիմ ես]
զիմսն յիմոցն։
Որպս գիտէ զիմ
զիս հայր՝ գիտեմ
եւ ես զհայր։
Եւ զանձն իմ դը-
նեմ ի վր ոչխարաց։
Եւ այլ եւս ոչ-
խարք են իմ որ ոչ
են յայսմ գաւթէ.
եւ զայն եւս պարտ
է ինձ ածել այսր։ եւ
ձայնի իմում լուի-
ցեն։ եւ եղիցին մի
հօտ եւ մի հովիւ։
Վասն այնորիկ
սիրէ զիս հայրն իմ
զի ես դնեմ զանձն
իմ զի միւս անգամ
առից զնա։
Ոչ ոք հանէ զնա
յինէն. այլ ես դնեմ
զնա անձամբ իմով։
Իշխանութիւն ու-
նիմ դնել զնա եւ

իշխանութիւն ունի
իմ միւսանգամ առ
նուլ զնա: զայս պա
տուէր առի ՚ի հօ
րէ իմմէ:
Դարձեալ հերձո՛
ւած եղեւ ՚ի մէջ
հրէիցն վասն բանիցս
այսոցիկ:
Ասէին բազումք
՚ի նոցանէ, դեւ գոյ
՚ի նմա. և մոլեգնի
զի՞ լսէք նմա
Եւ այլք ասէին.
այսպիսի բանք ոչ
դիւահարի են. մի
թէ դեւ կարէ զա
չս կուրի բա
նալ::

ղդ Եւ էին յայնժմ
նաւակատիք

վն յէմ և ձմեռն էր:
Եւ շրջէր յս ՚ի տա
ճարին ՚ի սրահին
սողոմոնի:
Շուրջ եղեն զնով
աւ հրէայքն և աս
էին, մինչև յերբ
թափես զոգիս մեր
եթէ դու ես քս ա
սա համարձակ:
Պատասխանի ետ
նց յս և ասէ: ասա
ցի ձեզ և ոչ հաւա
տայք ինձ:
Զգործսն զորս
գործեմ յանուն
հօր իմոյ. նոքին
վկայեն վս իմ:
Այլ դուք ոչ հաւա
տայք զի ոչ էք յոչ
խարաց անտի իմոյ:

Ոչխարք իմ ձայ
նի իմում լսեն. և
ես ճանաչեմ զնոսա
և զկնի իմ գան և
ես տամ նոցա զկեան
ս յաւիտենականս։
Եւ մի կորիցեն ի
յաւիտեան. և մի ոք
յափշտակեսցէ զն
ոսա ի ձեռաց իմոց
Հայր իմ որ ետ ինձ
զնոսա մեծ է քան զա։
և ոչ ոք կարէ յափշ
տակել ի ձեռաց
հաւր իմոյ։ Ես և
հայր իմ մի եմք։
Եւ առին հրե
այքն զի քարկոծ
եսցեն զնա։
Պատասխանի ե
տ նոցա յս։ Բազում
գործս բարիս ցու
ցի ձեզ ի հաւրէ
իմմէ։ Վասն որոյ գոր
ծոյ ի նոցանէ քար
կոծ առնէք զիս։
Պատասխանի
ետուն նմա հրե
այքն. վասն բարւոյ
գործոյ ոչ առնեմք
զքեզ քարկոծ.
այլ վասն հայհոյու
թե. զի դու մարդ ես
և զանձն քո ած
առնես։
Պատասխանի ե
տ նոցա յս. ոչ յօ
րէնս ձեր գրեալ է։
Ես ասացի թէ աս
տուածք էք։
Իսկ եթէ զնոսա աս
տուածս ասէ առ

որս բանն այ եղե՛ւ
և ոչ է՛ մարթ եղծա
նել զգիրսն. իսկ զոր
հայր սրբեաց և ա
ռաքեաց յաշխա
րհ. դուք ասէք
թէ հայհոյես. զի
ասացի թէ որդի
այ եմ.

Եթէ ոչ գործեմ
զգործս հօր իմոյ
մի հաւատայք ինձ.
ապա թէ գործեմ
թէ և ինձ ոչ հա
ւատայք. սակայն
գործոցն հաւա
տացէք.

Զի գիտասջիք և
ծանիջիք. եթէ
հայր յիս. և ես ի
հայր.

Դարձեալ խնդրէ
ին զնա ունել. և
ել ի ձեռաց նոցա.
Եւ գնաց միւսան
գամ յայնկոյս յոր
դանանու. ի տեղին
ուր էր յովհաննէս
զառաջինն և մկր
տէր. և անդ լինէր.

Եկին բազումք առ
նա և ասէին զի յով
հաննէս նշան ինչ
ոչ արար. բայց զամ
զոր ասաց յովհան
ննէս վասն նորա ճշ
մարիտ էր. և
բազումք հաւ
ատացին ի նա
անդ.

ՂԴ

Եւ էր ոմն հի
ւանդ. ղազարոս

րոս ի բեթանիայէ·
ի գեղջէ մարեմայ
և մարթայի։ այս՝
այն մարիամէր՝ որ
օծ զտէրն իւղով։
և ջնջեաց զոտսն նր
հերովն իւրով· որոյ
եղբայրն ղազարոս
հիւանդէր։

Առաքեցին առ
նա քորքն նր և ա
սեն։ տր. ահաւա
սիկ զորդուն սիրէ
էր հիւանդացեալէ։

Իբրև լուաւ յս
ասէ՝ այն հիւան
դութիւն չէ ի մահ
այլ վասն փառացն
այ· զի փառաւոր
եսցի որդի այ այ
նուիւ։

Սիրէր յս զմ
մարթայ և զքոյր
նորա զմարիամ
և զղազար։

Իբրև լուաւ թէ
հիւանդացեալ է՝
զտեղի կալաւ ան
դէն ուր էրն աւուրս
երկուս։

Ապա յետ այնորիկ
ասէ ցշտն· եկայք
երթիցուք միւս
անգամ ի հրէաս
տան։

Ասեն ցնա աշա
կերտքն· ռաբբի
այժմ և՛ս խնդրէին
զքեզ հրեայքն
քարկոծ առնել·
և դարձեալ երթաս
անդրէն։

Պատասխանի ետ Յս. ոչ երկոտասան ժամ է յաւուր. եթէ ոք գնայ ի տուընջեան ոչ գայթագղի. զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ: Ապա թէ ոք գնայ զգիշերի գայթագղի. զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա:

Զայս իբրեւ ասաց յետ այսորիկ ասէ ցնոսա. Ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց. այլ երթամ զի զարթուցից զնա:

Ասեն ցնա աշակերտքն. Տր եթէ ննջեաց ապա ողջանայ:

Բայց Յս վն մահուն նր ասէր. նք այսպէս թըւեցաւ. եթէ վն ննջելոյ քնոյ ասէր:

Յայնժամ ասէ ցնոսա Յս յայտնապէս: Ղազարոս մեռաւ. եւ ես ուրախ եմ վն ձեր: զի հաւատասջիք ինձ զի ոչ էի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա:

Ասէ Թովմաս անուանեալն երկուորեակ ցաշակերտսն: Ասէ եկայք եւ մեք զի ընդ նմա մեռցուք:

Եկն Յս. եգիտ զնա չորեքաւրեայ է

ի գերեզմանի :
Էր բեթանիա
մերձ յեմ իբրեւ
ասպարիսաւք հն
գետասան :
Եւ բազումք ի հրէ
անտի եկեալ էին
առ մարթայ. եւ
մարիամ. զի մխի
թարեսցեն զնոսա :
վասն եղբաւրն :
Մարթա իբրեւ
լուաւ թէ յս գայ
ընդ առաջ գնաց
նր. բայց մարիամ
նստէր անդէն ի տան :
Ասէ մարթա ցյս
տր. եթէ աստ լեալ
էիր. եղբայրն իմ
չէր մեռեալ :
Այլ արդ գիտեմ

եթէ զոր ինչ խնդր
եսցես յայ տա
ցէ քեզ ած :
Ասէ ցնա յս. յա
րիցէ եղբայրն քո :
Ասէ ցնա մարթայ
գիտեմ զի յարիցէ
ի յարութեան յա
ւուրն յետնում :
Ասէ ցնա յս. ես
եմ յարութիւն եւ
կեանք. որ հաւա
տայ յիս. թէպէտ
եւ մեռանի. կեցցէ
եւ ամ որ կենդանի է
եւ հաւատայ յիս
մի մեռցի յաւի
տեան : հաւատաս
այսմիկ :
Ասէ ցնա. այո
տր. ես հաւատա

ցի թէ դու ես քրիստոսն
որդին այ՝ որ յաշ
խարհ գալոց էիր
[Ե]ւ զայս իբրեւ ա
սաց, գնաց եւ կո
չեաց զմարիամ զքո
քոյր իւր լռելեայն եւ
ասէ. վարդապետն
եկեալ է եւ կոչէ զքեզ:
[Ն]ա իբրեւ լուաւ
յարեաւ վաղվա
ղակի եւ եկն առ նա:
[Ե]ւ եւս էր եկեալ
յս ի գեօղն՝ այլ էր
անդէն ի տեղւոջն
ուր ընդ առաջն ե
ղեւ նմ մարթայ:
[Ե]ւ հրեայքն որ
էին ընդ նմ ի տան
անդ եւ մխիթարէ
ին զնա. իբրեւ տե

սին զմարիամ թէ
յարեաւ վաղվաղա
կի եւ գնաց. գնաց
ին եւ նոքա զհետ նր:
համարէին թէ ի
գերեզմանն երթայ
զի լացցէ անդ:
[Ե]ւ մարիամ իբրեւ
եկն ուր էրն յս. եւ
ետես զնա. անկա
ու առ ոտսն նր եւ ասէ:
տր. եթէ աստէն էիր
դիպեալ ոչ էր մեռ
եալ եղբայրն իմ:
[Յ]ս իբրեւ ետես
զնա զի լայր եւ որ
ընդնմա էին հրէ
այքն լային. խռով
եցաւ յոգի իւր իբ
րեւ զայրացեալ.
եւ ասէ ուր եդիք

զնա ։
Ասեն ցնա. տր
եկ և տես ։
Եւ արտասուե-
աց յս ։
Ասէին հրեայքն
տեսանէք որչափ սի
րէր զնա ։
Ոմն ի նոցանէ
ա սէին. ոչ կարէր
սա որ եբաց զաչս
կուրին՝ առնել զի
և սա մի մեռցի ։
Եւ դարձեալ զայ
րացեալ ընդ միտս
իւր գայ ի գերեզ
մանն ։
Եւ էր այր մի և
վէմ մի եդեալ ի
վր նր ։
Ասէ յս. ի բաց
արարէք զվէմդ
Ասէ ցնա մարթա
քոյր մեռելոյն. տր
արդ հոտեալ իցէ
քանզի չորեքօր
եա՛ է ։
Ասէ ցնա յս. ոչ
ասացի քեզ եթէ
հաւատասցես զք՟
տեսցես զփառսնայ ։
Իբրև ի վեր
առին զվէմն ։ յս
ամբարձ զաչս իւր
ի վեր և ասէ. հայր
գոհանամ զքէն.
զի լուարինձ. և ես
գիտէի զի յամենայն
լսես ինձ ։ այլ վսն
ժողովրդեանս որ
շուրջ կան առնեմ
զի հաւատասցեն

եթէ դու առաքե
ցեր զիս ։
Զայս իբրեւ ա
սաց՝ ի ձայն մեծ
աղաղակեաց եւ ա
սէ ։ Ղազարէ
արի եկ արտաքս ։
Եւ ել մեռեալն
ոտիւքն կապելովք
եւ ձեռօքն երիզա
պնդաւք ։ եւ երե
սաւքն վարշամա
կապատաւք ։
Ասէ ցնոսա յս․
լուծէք զնա եւ թո
ղէք երթալ ։
Բազումք ի հրէ
իցն որ եկեալն էին
առ մարեմանս․ իբ
րեւ տեսին զոր ա
րարն հաւատա
ցին ի նա ։
Եւ ոմանք ի նոցա
նէ․ գնացին առ
փարիսեցիսն եւ
պատմեցին նց
զոր արար յս ։
Ժողովեցին
քահանայապետ
քն եւ փարիսեցիքն
ատեան․ եւ ասէին՝
զինչ արասցուք զի
այրն այն բզմ նը
շանս առնէ՝ եթէ
թողումք զնա այն
պէս․ ամենեքին
հաւատան ի նա՝
եւ գայցեն հոռոմք
եւ բառնայցեն զազ
գս մեր եւ զտեղի ։
Մի ոմն ի նոցա
նէ անուն կայիա

փայ՝ որ քահանայ
ապետէր տարւոյն
այնորիկ՝ ասէ ցնս
դուք ո՛չինչ գիտէք
և ո՛չ ըմտի խոր
հել իսկ թէ լա՛ւ է
մեզ զի այր մի մե
ռանիցի ի վր ժող
ովրդեանս՝ և մի
ամէն ա՛զգս կորիցէ։
Զայս ո՛չ յանձ
նէ ինչ ասաց· այլ
քան զի քահանա
ապետէր տարւոյն
այնորիկ մարգարէ
ացաւ եթէ մեռա
նելոցէր յս ի վր ազ
գին· և ո՛չ ի վր ազ
գին միայն ։ այլ զի
և զորդիսն այ զցր
ուեալսն ժողովես

ցէ ի մի ։
ձէ Ապա յայնմանէ
խորհուրդ արար
ին զի սպանցեն զնա։
Իսկ յս այնու հե
տև ո՛չ եթէ հա
մարձակ շրջէր ի
մէջ հրէիցն՝ այլ
գնաց անտի յերկիր
մի որ մերձէր յա
նապատ · ի քաղաք
մի որում անունէր
եփրայիմ ։ և անդ
լինէր աշակե
րտօքն հան
դերձ ։
ձզ Եւէր մերձ զա
տիկն հրէից ։
Եւ բզմք ելին
յէմ ի գաւառէ
անտի յառաջագոյն

Ծ
ձէ
ձզ

քան զզատիկն՝ զի
սրբեսցեն զանձ
ինս իւրեանց։ Խնդ
րէին զՅս և ասէ
ին ընդ միմեանս
մինչ կային ի տաճա
րին։ Զի՞ արդ թու
ի ձեզ եթէ ոչ գայ
ցէ ի տօնն այսր։
Պատուէր տու
եալ էր քահանայա
պետիցն և փարի
սեցւոց. զի թէ ոք
գիտիցէ եթէ ուր
է գուշակեսցէ զն
նմանէ՝ զի կալցին
զնա։
Իսկ Յս վեց աւ
ուրբ յառաջ քան
զզատիկն եկն ի
Բեթանիա ուր էր
Ղազար մեռեալն
զոր յարոյց ի մե
ռելոց։
ՂԸ Արարին անդ
նմ ընթրիս։ և՛ ի
սպասու կայր Մար
թայ։ և Ղազար մի էր
ի բազմելոց ընդ
նմա։
Իսկ Մարեմայ ա
ռեալ լիտր մի իւղոյ
նարդեան ազնուի
մեծագնոյ՝ աւծ զո
տսն Յի. և հերով
իւրով մաքրէր զո
տս նորա։
Տունն լի եղև
ի հոտոյ իւղոյն։
Ասէ մի ոմն յաշա
կերտաց անտի Յու
դա Իսկարիովտա

Ը
ՂԸ

ցի որ մատնելոցն էր
զնա ։ Ընդէ՞ր ո՛չ իւղդ
այդ վաճառեցաւ
երեք արիւր դենա
րի եւ տուաւ աղ
քատաց ։

Զայս ասաց՝ ո՛չ
զի զաղքատաց
ինչ փոյթ էր նմա ։
այլ զի գող էր ։ եւ
զարկղն ինքն ունէր
եւ որ ինչ անկանէ՛րն
նա կրէր ։

Ասէ յիս՝ թոյլ տուք
դմա զի յաւուրն պա
տանացն իմոյ պա
հեսցէ զայդ ։

Զաղքատս յամ
ժամ ընդ ձեզ ու
նիք՝ զիս ո՛չ համա
պազ ընդ ձեզ ու
նիք ։

Իբրեւ գիտաց ժո
ղովուրդ բազում ի
հրէից թէ անդ է ։
եկին՝ ո՛չ միայն վս̃
յի՝ այլ զի եւ զղա
զար տեսցեն զոր
յարոյց ի մեռելոց ։

Խորհուրդ արա
րին քահանայա
պետքն զի եւ զղա
զար սպանցեն ՝
քանզի բազմք ի հ
րէից երթային՝ եւ
հաւատային
ի յս̃ ։

Ի վաղի՛ւ անդր
ժողովուրդ
բազում որ եկե
ալ էր տաւնն ։ իբ
րեւ լուան թէ գայ եկ

յս̃ յԵրսղմ. առին
ոստս արմաւենեաց
եւ ելին ընդ առաջ
նր̃. աղաղակեին
էին եւ ասէին. ով
սաննա օրհնեալ որ
գալոց յանուն տն̃
թագաւոր իղի :
ճա Եւ գտեալ յս̃ էշ
մի նստաւ ի վր̃ նր̃
որպէս եւ գրեալ է :
Մի երկնչիր դուստր
սիովնի. ահաւա
սիկ թագաւոր քո
գայ նստեալ ի վր̃
յաւանակի իշոյ :
Զայն ինչ ոչ գի
տացին աշակերտքն
նր̃ զառաջինն :
ճբ Այլ յորժամ փա
ռաւորեցաւ յս̃ :

ժ̃ ճա ճբ

յայն ժամ յուշեցին
աշակերտքն նր̃. թէ
այնէ որ գրեալ է
վն̃ նր̃. եւ զայն արա
րին նմա :
Եւ ժողովուրդն
վկայէր որ էր ընդ
նմա. թէ զղազար
կոչեաց ի գե
րեզմանէն. եւ յար
ոյց ի մեռելոց. եւ
վն̃ այնորիկ ընդա
ռաջ եղեւ նմ ժո
ղովուրդն. զի լու
ան եթէ զայն նշա
նս արարեալ էր
նորա :
Իսկ փարիսեցի
քն ասէին ընդ
միմեանս. տեսա
նէք զի ոչ ինչ օգտ

տիք՝ ահաւաս
իկ՝ աշխարհ ամ՟
զկնի նր՟ գնաց։
Էին անդ ոմանք
և հեթանոսք յե
լելոց անտի՝ զի եր
կիր պագանիցեն
ի տօնին։
Սոքա մատեան
առ փիլիպպոս որ
ի բեթսայիդայ գա
լիլեացւոցն էր։ աղա
չէին զնա և ասէ
ին՝ տր՟. կամիմք զՅ
ս՟ տեսանել։
Գայ փիլիպպոս
և ասէ ցանդրէաս
անդրէաս և փիլի
պպոս ասեն ցՅս՟։
ճգ Եւ Յս՟ պատաս
խանի ետ նոցա և ասէ

Եհաս ժամ զի փա
ռաւորեսցի որդի
մարդոյ։
ճդ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ
եթէ ոչ հատն ցո
րենոյ անկեալ յեր
կիր մեռանիցի ին
քն միայն կայ։
Ապա եթէ մե
ռանիցի բազում ար
դիւնս առնէ։
ճե Որ սիրէ զանձն
իւր արձակէ զնա՝
և որ ատեայ զանձն
իւր յաշխարհիս
յայսմիկ ի կեանս
յաւիտենականս
պահեսցէ զնա։
ճզ Եթէ ոք զիս պաշ
տեսցէ՝ զկնի իմ է

կեցցէ ։ և ուր եսն
եմ անդ և պաշ
տօնեայն իմ եղի
ցի ։ Եթէ որ զիս
պաշտեսցէ ՝ պատ
ուեսցէ զնա Հայրն
իմ ։

կդ

ճբ Բայց այժմ
անձն իմ խռո
վեալ է ։ և զինչ
ասացից եթէ
Հայր ապրեցո զիս
ի ժամանակէ աս
տի յայսմանէ ։
ճբ Այլ վասն այնորիկ
եկի ի ժամս յայս ։
Հայր՝ փառաւո
րեա զանուն քո ։
Եկն բարբառ ։ և
փառաւոր արարի
և դարձեալ փա
ռաւոր արարից ։
Ժողովուրդն
որ կայր և լսէր՝ ա
սէին որոտումն
լինել ։
Այլք ասէին հր
եշտակ խօսեցաւ
ընդ նմա ։
Պատասխանի
ետ Յս և ասէ ոչ
վասն իմ ինչ եկն բար
բառս այս ՝ այլ վասն
ձեր ։
Այժմիկ դատաս
տանէ աշխարհիս
այսորիկ ։
Այժմիկ իշխան
աշխարհիս այսո
րիկ ընկեցի ար
տաքս ։ և ես յոր
ժամ բարձրացայց

յերկրէ · զամենե-
սին ձգեցից առ իս ։
Զայս ասէր նը-
շանակելով՝ թէ ո-
րով մահու մեռա-
նելոց էր ։
Պատասխանի
ետ նմա ժողով-
ուրդն՝ մեք լուաք
յօրինաց՝ թէ քս
յաւիտեան կայ ·
և դու զիարդ աս-
ես՝ թէ պարտ է
բարձրանալ որդ-
ւոյ մարդոյ՝ ով է այն
որդին մարդոյ ։
Ասէ ցնոսա յս փո-
քր մի ևս ժամա-
նակ լոյս ընդ ձեզ է
գնացէք մինչ դեռ
զլոյսն ունիք՝ զի
մի խաւար զձեզ հա-
սցէ ։ զի որ գնայ
ի խաւարի · ոչ գի-
տէ յո երթայ ·
մինչ դեռ զլոյսն
ընդ ձեզ ունիք ·
հաւատացէք ի
լոյսն · զի որդիք
լուսոյ եղիջիք ։
Զայս խօսեցաւ
յս · և չոգաւ թա-
քաւ ի նոցանէ ։
Եւ այնչափ նշա-
նս արարեալ էր ա-
ռաջի նց ։ և նոքա
ոչ հաւատային
ի նա · զի լցցի բանն
եսայայ մարգարէի
› զոր ասացն ։ տր ո
› հաւատաց ի լուր
› մեր՝ և բազուկ տն

ում յայտնեցաւ ։
ճթ Վասն այնորիկ
ոչ կարէին հաւա
տալ՝ զի միւս ան
գամ ասէ Եսայի՝

Թէ կուրացոյց զա
չս նց՝ եւ ապշեցոյց
զսիրտս նց՝ զի մի
տեսցեն աչաւք՝ եւ
իմասցեն սրտիւք՝
եւ դարձցին եւ բժշ
կեցից զնոսա ։
ճժ Զայս ասաց Եսայ
ի զի ետես զփառ
սն նց՝ եւ խաւսե
ցաւ վասն նորա ։
Բայց սակայն
եւ յիշխանացն բա
զումք հաւա
տացին ի նա ։ այլ
վասն փարիսեցւոցն

ճթ
ճժ

ոչ յայտնէին ։ զի
մի՛ ի ժողովրդենէն
ելանիցեն ։ քանզի
սիրեցին զփառս
մարդկան ա
ռաւել քան զփառ
սն Այ ։

ճժա Յս աղաղա
կէր եւ ասէր
որ հաւատայ յիս
ոչ հաւատայ յիս
այլ յայն որ առա
քեացն զիս ։ եւ որ
տեսանէ զիս զայն
տեսանէ որ առա
քեացն զիս ։
ճժբ Ես լոյս յաշխարհ
եկի ։ զի ամ հաւա
տայ յիս ի խաւար
ի մի մնասցէ ։
Եւ եթէ ոք լուի

ճժա
ճժբ

ցէ բանից իմոց. և
ոչ պահեսցէ. ես
ոչ դատիմ զնա.
քանզի ոչ եկի եթէ
դատեցայց զաշ
խարհ. այլ զի փր
կեցից զաշխարհ.
Որ անարգէ զիս
և ոչ ընդունի զբ
անս իմ. գոյ որ
դատի զնա. բանն
զոր ես խօսեցայ.
նա դատի զնա յա
ւուրն յետնում.
Զի ես յանձնէ իմ
մէ ոչ խօսեցայ.
այլ որ առաքեացն
զիս հայր. նա ետ
ինձ պատուէր
զինչ ասացից և
զինչ խօսեցայց.

Եւ գիտեմ եթէ
պատուէրն այն
կեանքն են յաւի
տենականք. արդ
զոր ես խօսիմ. որ
պէս ասացէն ինձ
հայրն. այնպէս
խօսիմ.

ժէ

Յ առաջ
քան զտօնն
զատկի. գիտաց յս
եթէ հասեալ է
ժամ նր. զի փոխես
ցի յաշխարհէս աս
տի առ հայր. սի
րեաց զիւրսն որ
յաշխարհի աստ
էին. ի սպառ սիրե
աց զնոսա.
ճձգ Եւ ի լինել ընթ
րեացն, սատանայի

Ծ
ճձգ

իսկ արկեալ էր ի
սիրտ՝ զի մատնես
ցէ զնա յուդա սի
մովնի սկարիով
տացոյ ։
ճժդ Գիտացեալ յս՝ զի
զամ ինչ ետ հայրն ձեռն իւր։
ճժե ձեռս յայ ել՝ եւ
առ ած երթայ ։
յառնէ յընթրեաց
անտի եւ դնէ զհան
դերձս ։ եւ առեալ
զենջակ մի ածած
աւ ։ եւ ապա առ
եալ ջուր արկ ի
կոնքն ։ եւ սկսա
լուանալ զոտս ա
շակերտացն՝ եւ
սրբէր զենջակաւն
զոր ածեալ ունէր ։
Գայ առ սիմոնի

Ժ
ճժդ
ճժե.

պետրոս եւ նա ա
սէ ցնա՝ տր՝ դու
զիմ զոտս լուանաս՞
պատասխանի ետ
նմ յս եւ ասէ՝ զոր
ինչ ես գործեմ
դու այժմ ոչ գիտես
բայց ապա գիտաս
ջիր ։
Ասէ ցնա պետրոս
ոչ լուասցես զոտս
իմ յաւիտեան ։
Պատասխանի
ետ նմա յս՝ եթէ
ոչ լուացից զքեզ
ոչ ունիս ընդ իս
մասն ։
Ասէ ցնա սիմոն
պետրոս՝ տր՝ մի
միայն զոտս իմ՝ այլ
եւ զձեռս եւ զգլուխս ։

Ասէ ցնա յս՝ լու
ացեալն չէ ինչ
պիտոյ. բայց զի
զոտսն լուանայցէ
քանզի ամենեւին
սբ է. եւ դուք սբ էք
այլ ոչ ամենեքին.
Քի գիտէր զայն
որ մատնելոցն էր
զնա. վասն այնորիկ
ասաց. եթէ ոչ
ամենեքին սբ էք.
Իյորժամ լու
աց զոտս նց առ
զհանդերձս իւր.
եւ դարձեալ բազ
մեցաւ՝ եւ ասէ ցն
նս. գիտէք զինչ
արարի ձեզ.
ճժզ Դուք կոչէք զիս
վարդապետ եւ

ժ
ճժզ

տր՝ եւ բարւոք ա
սէք՝ քանզի եմ
իսկ.
ճժէ Իսկ արդ եթէ
ես լուացի զոտս
ձեր տէրս եւ վար
դապետս. եւ դուք
պարտիք զմիմեա
նց զոտս լուանալ
զի աւրինակ մի
ետու ձեզ. զի որ
պէս ես ձեզ ա
րարի՝ եւ դուք առ
նիջիք.
ճժը Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. ոչ է ծառայ
մեծ քան զտր իւր՝
եւ ոչ առաքեալ մեծ
քան զայն որ առ
աքեացն զնա.

ժ
ճժէ
ճժը

ճժթ Եթէ զայս գի-
տէք՝ երանելի և ս
էք. եթէ առնիցէք
զայս ։
Ոչ վս̃ ամենե-
ցուն ձեր ասեմ
զի ես գիտեմ զորս
ընտրեցի դ. այլ
զի լցցի գիրն թէ
որ ուտէր ընդ իս
հաց՝ ապար եհան
խաբէութի ։
Այսմ հետէ
իսկ ասեմ ձեզ մին
չչև եղեալ՝ զի յոր
ժամ լինիցի հա̃ւ
տասջիք թէ ես եմ
ճժթ Ամէն ամէն ա
սեմ ձեզ՝ որ ընդու
նի զոր ես առա
քեցից՝ զիս ընդու
նի ։ և որ զիս ընդու
նի՝ ընդունի զայն
որ առաքեացն զիս ։
ճիա Զայս իբրև ա
սաց յս̃՝ խռովեցա
ւ յոգի իւր՝ վկ
այեաց և ասէ ։
ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. զի մի ոմն ի
ձէնջ մատնելոց
է զիս ։
ճիբ Հայէին ընդ մի
մեանս աշակերտ
քն՝ տարակուսե
ալ՝ թէ զում ասէ
ասիցէ ։
ճիգ Էր մի ոմն յա
շակերտացն բազ
մեալ առ ծոց զոր
սիրէրն յս̃ ։ Ակն
ար կէր նմ̃ սիմոնն

ժ
ճժթ
ժ

ժ
ճիա
ճիբ
ճիգ

պետրոսի՝ հարցա
նէր՝ ո՞ իցէ վասն ո
րոյ ասէն ։
Եւ նա անկեալ
զ լանջաւքն յի̃ ա
սէ ցնա տր̃՝ ո՞ է ։
Պատասխանի
ետ յս̃ եւ ասէ՝
այնէ որում ես թա
ցից զպատառն
եւ տաց ։
ճիդ Եւ թացեալ զպա
տառն տայ յուդայ
ի սկարիովտացւոյ ։
Եւ յետ պատառոյն
ապա եմուտ ի նա
սատանայ ։
ճիե Եւ ասէ ցնա յս̃
արդ զոր ինչ առնե
լոցնես՝ արա վաղ
վաղակի ։

Յ
ճիդ
ճիե

Եւ զայս ոչ ոք ի
մացաւ՝ ի բազմա
կանացն անտի թէ
առ ինչ ասաց ցնա ։
զի ոմանք համա
րէին թէ զի զար
կղն ունէր յուդա՝
ասաց նմա յս̃. գնեա
ինչ որ պիտոյ իցէ
մեզ ի տաւնիս. և
կամ թէ զի աղքա
տաց ինչ տացէ ։
Նա ինքն առեալ
զպատառն. ել ար
տաքս վաղվաղա
կի. և էր գի
շեր ։
Յորժամ ել՝ ա
սէ յս̃ այժմ
փառաւորեցաւ
որդի մարդոյ՝ և

ած փառաւորեց
աւ ինմ․ զի եթէ
ած փառաւորե
ցաւ ինմ․ և ած
փառաւորեսցէ զնա
յանձնիւր․ և վաղ
վաղակի փառաւո
րեսցէ զնա։
Որդեակք իմ․
փոքրինչ ժամանակ
ընդ ձեզ եմ․ խնդ
րեսջիք զիս․ և որ
պէս ասացի ցհր
էայսն․ թէ ուր
ես երթամ դուք
ոչ կարէք գալ․ և
արդ ձեզ ասեմ․
Պատուիրան նոր
տամ ձեզ զի սի
րեսջիք զմիմեանս
որպէս սիրեցի ես

զձեզ․ զի և դուք
սիրեսջիք զմիմեանս։
Այսմ գիտաս
ցեն ամենեքեան
եթէ իմ աշակերտք
էք․ եթէ սիրեսջէք
զմի մեանս։
ծիզ Ասէ ցնա սիմոն
պետրոս տր, յո
երթաս։
Պատասխանի
ետ յս․ ուր ես
երթամ․ դու ոչ
կարես այժմ գալ
զկնի իմ․ բայց ա
պա եկեսցես զկնի իմ։
Ասէ ցնա պետ
րոս․ տր, ընդէր
ոչ կարեմ գալ
այժմ զկնի քո։
արդէն զանձն իմ

յ
ծիզ

իմ եդից ի վր̃ քո:
Պատասխանի ե-
ետ յս̃ · զանձն քո
դիցես ի վր̃ իմ : ա-
մէն ամէն ասեմ
քեզ : չե՛ իցէ հա՛ւ
ու խաւսեալ մինչ
դու երիցս ուրաս
ցիս զիս :
ձիէ Մ՝ի խռովեսցին
սիրտք ձեր · այլ
հաւատացէք յա̃ծ
եւ յիս հաւատացէք:
Ի տանն հաւր իմոյ
աւթեվանք բազում են:
ապա թէ ոչ ասացե
ալ էր իմ ձեզ · թէ
երթամ պատրաս
տել ձեզ տեղի : եւ
եթէ երթամ եւ
պատրաստեմ ձեզ

յ
ձիէ

տեղի · դարձեալ
գամ եւ առնում զձ̃
ձեզ առ իս : զի ուր
ես իցեմ · եւ դուք
անդ իցէք · եւ ուր
երթամն գիտէք · եւ զճանապարհն գիտէք :
Ասէ ցնա Թով
մաս · տ̃ր · ոչ գի
տեմք յո՛ երթաս
եւ զիա՛րդ զճանա
պարհն կարասց
ուք գիտել :
Ասէ ցնա յս̃ · ես
եմ ճանապարհ եւ
ճշմարտութիւն եւ
կեանք : ո՛չ ոք գայ
առ հայր եթէ ո՛չ
ինեւ :
Եթէ զիս գիտէ
իք ապա եւ զհայր
իմ գիտէիք : եւ այ

սու հետև գի
տասջէք զնա ։
Ասէ ցնա փիլիպ
պոս. տր. ցոյց մեզ
զհայր՝ և շատ է մեզ։
Ասէ ցնա յս. այս
չափ ժամանակս ս
ընդ ձեզ եմ և ոչ
ծանեար զիս փիլ
իպպէ. որետեսն
զիս ։ ետես զհայրն
և դու զի՞արդ ասես
թէ ցոյց մեզ զհայր
Ոչ հաւատաս
եթէ ես ի հայր և
ի հայր յիս է ։
Զբանս զոր ես
խօսիմ ընդ ձեզ
ոչ եթէ յանձնէ
իմմէ խօսիմ. այլ
հայրն որ յիս բնա

կեալ է. նա գործէ
զգործսն ։
Հաւատացէք ինձ
եթէ ես ի հայր՝ և
հայր յիս ։ ապա
թէ ոչ՝ գոնէ վասն
գործոցն հաւա
տացէք ինձ ։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. թէ որ հաւա
տայն յիս՝ զգործսն
զոր ես գործեմ. և
նա գործեսցէ. և
մեծամեծս և ս
քան զնոյնս գոր
ծեսցէ. զի ես առ
հայրիմ երթամ։
Եւ զորինչ խնդ
րիցէք յանուանիմ
արարից զայն զի
փառաւորեսցի հայր

յորդի :
Թէ սիրէք
զիս. զպատո-
ւիրանս իմ պա-
հեսջիք. եւ ես ա-
ղաչեցից զՀայր՝
եւ այլ մխիթարիչ
տացէ ձեզ զի ընդ
ձեզ բնակեսցէ ի
յաւիտեան. զՀո-
գին ճշմարտութեան
զոր աշխարհս ոչ
կարէ ընդունել զի
ոչ տեսանէ զնա եւ
ոչ ճանաչէ զնա :
բայց դուք ճանաչէ-
էք զնա զի առ ձեզ
բնակեսցէ եւ ընդ
ձեզ եղիցի :
Ոչ թողից զձեզ
որբս գամ առ ձեզ:

փոքր մի եւս եւ
աշխարհս ոչ տե-
սանէ զիս . բայց
դուք տեսանիցէք
զիս. զի ես կենդա-
նի եմ եւ դուք կեն-
դանի լինելոցէք:
Այնժամ դուք գի-
տասջիք դուք զի
ես ի Հօր իմում. եւ
դուք ի յիս եւ ես ի
ձեզ :
Որ ունի զպատու-
իրանս իմ եւ պա-
հէ զնոսա. նա է որ
սիրէ զիս :
Եւ որ սիրէն զիս
սիրեսցի ի Հօրէ
իմմէ. եւ ես սիրե-
ցից զնա եւ երեւե-
ցուցից նմա զիս :

ճլ Ասէ ցնա յուդա
ոչ սկարիովտացի
ն. տր, զի եղև զի
մեզ յայտնելոց ես
զքեզ և ոչ աշխրհի։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնա.
եթէ ոք սիրէ զիս
զբանն իմ պահես
ցէ. և հայրիմ սի
րեսցէ զնա՝ և առ
նա եկեսցուք. և
օթևանս առնմ
արասցուք։
Որ ոչն սիրէ
զիս զբանսիմ ոչ
պահէ։
ճլա Եւ բանն իմ զոր
լուէք ոչ է իմ, այլ
հաւրն որ առաքե
ացն զիս։

ճլե Զայս խաւսեցա
յայ ընդ
ձեզ. մինչ առ ձեզս
եմ. իսկ մխիթա
րիչն հոգին սբ զոր
առաքեսցէ հայր
յանուն իմ. նա ու
սուսցէ ձեզ զամ։
և յիշեցուսցէ ձեզ
զամ որինչ ասա
ցի ձեզ։
Խաղաղութի թո
ղում ձեզ. զխա
ղաղութի զիմ տամ
ձեզ. ոչ որպէս
աշխարհս տայ
տամ ես ձեզ։
Մի խռովեսցին
սիրտք ձեր. և մի
զանգիտասցեն։
Լուայք զի ասա

ժ
ճլ
ճլա

ժ
ճլե

ցի ձեզ եթէ եր
թամ և գամ առ
ձեզ ։ եթէ սիրէ
իք զիս՝ ապա ու
րախ լինէիք ձեր
զի ես առ հայր եր
թամ․ զի հայրն իմ
մեծ է քան զիս ։ և
այժմ ասացի ձեզ
մինչ չև եղեալ՝ զի
յորժամ լինիցի
հաւատասջէք ։
Ոչ և ս այլ շատ
խաւսեցայ ընդ
ձեզ՝ գայ իշխան
աշխարհիս այսո
րիկ և յիս ինչ ոչ
գտանէ ․ այլ զի
ծանիցէ աշխարհ
եթէ սիրեմ զհայր
և որպէս պատու

իրեաց ինձ հայրն
այնպէս առնեմ ։
Արիք
գնասցուք
աստի ։

Ես եմ որթն
ճշմարիտ և հայր
իմ մշակ է ։ զամ
ուռ որ յիս է և ոչ
բերէ պտուղ՝ հատէ
զնա ։ և զամ որ բե
րէ պտուղ՝ սրբէ
զնա՝ զի առաւել
ևս պտղաբեր լի
նիցի ։
Արդէն իսկ
դուք սբ էք վասն բա
նին զոր խաւսե
ցայ ընդ ձեզ ։
Կացէք յիս և
ես ի ձեզ ․ որպս

ուռն ոչ կարէ բե-
րել պտուղ յանձ-
նէ իւրմէ. եթէ
ոչ իցէ հաստա-
տեալ յորթն։
նոյնպէս և դուք
եթէ ոչ յիս հաս-
տատեալ իցէք։
Ես եմ որթ. և
դուք ուռ։ որ հաս-
տատեալ է յիս և
ես ի նմա՝ նա բերէ
պտուղ յոյժ. զի
առանց իմ ոչ ինչ
կարէք առնել։
Եթէ որ ոչ է հաս-
տատեալ յիս. ել-
նէ արտաքս իբրև
զուռն և ցամաք-
եսցէ. և ժողով-
են զնա և ի հուր
արկանեն և այրի։
ՃԽԳ Եթէ կայցէք յիս
և բանք իմ ի ձեզ
կայցեն։ որինչ կա-
միցիք խնդրեսջիք
և լինիցի ձեզ։
ՃԽԳ Այսմիկ փառա-
ւորեցաւ հայրիմ
զի պտուղ յոյժ բե-
րիցէք և եղիջիք
իմ աշակերտք։
Որպէս սիրեաց
զիս հայրն և ես
սիրեցի զձեզ։
հաստատուն կա-
ցէք ի սէր իմ։ եթէ
պահիցէք զպա-
տուիրանս իմ
կացջիք ի սէր
իմ. որպէս ես զպա-
տուիրանս հօր

Ժ
ՃԽԳ
ՃԽԳ

իմոյ պահեցի. և
կամ ի սէր նո
րա։

այս խօսեցայ
ընդ
ձեզ. զի ուրախու
թիւն իմ ի ձեզ եղիցի.
և ձեր ուրախու
թիւն լցեալ եղիցի։
Այս է պատուիրան
իմ զի սիրեսջիք
զմիմեանս. որպէս
և ես զձեզ սիրեցի։
ճէ Մեծ ևս քան զայս
սէր ոչ ոք ունի. եթէ
զանձն իւր դիցէ
ի վերայ բարեկամաց
իւրոց։
ճը Դուք բարեկամք
իմ էք. եթէ առ
նիցէք զոր ես պա

տուիրեմ ձեզ. ոչ
ևս կոչեմ զձեզ
ծառայս. զի ծա
ռայն ոչ գիտէ զինչ
գործէ տէր նորա։
այլ զձեզ կոչեցի
բարեկամս. զի
զամ զոր լուայ ի
հաւրէ իմմէ ծա
նուցի ձեզ։
Ոչ եթէ դուք ընտ
րեցէք զիս. այլ ես
ընտրեցի զձեզ. և
եդի զձեզ. զի դուք
երթայցէք և պտուղ
բերիցէք. լինիցէք
և պտուղն ձեր
կայցէ։
ճէ Եւ զոր ինչ խնդ
րեսջիք ի հաւրէ
իմմէ յանուն իմ։

յ
ճէ
ճը

յ
ճէ

տացէ ձեզ։
ճլը Զայս պատուէ
րեմ զի սիրեսջիք
զմիմեանս. եթէ
աշխարհ զձեզ ա
տեայ. գիտասջիք
զի նախ զիս ատեաց։
Եթէ յաշխարհէ է
աստի էիք. աշ
խարհ զիւրն սիր
էր արդեօք։ բայց
զի չէք յաշխարհ
հէ. այլ ես ընտրե
ցի զձեզ յաշխարհ
հէ. վասն այնորիկ
ատեայ զձեզ աշ
խարհ։
ճլթ Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ
եթէ ոչ է ծառայ
մեծ քան զտէր իւր։

ճխ Եթէ զիս հալա
ծեցին ապա և զձեզ
հալածեսցեն. ե
թէ զբանն իմ պա
հեցին. ապա և
զձերն պահեսցեն
ճխա Այլ զնոյնս արաս
ցեն ընդ ձեզ վասն
անուան իմոյ։
ճխբ Զի ոչ գիտեն զայն
որ առաքեացն զիս։
ճխգ Ու եթէ չէր ե
կեալ և խօսեցեալ
ընդ նոսա մեղս
ինչ ոչ գոյր նոցա։
բայց արդ չէք պատ
ճառս վասն մեղաց իւ
րեանց։
ճխդ Որ զիս ատեայ և
զհայրն իմ ատեայ։
ճխե Եթէ զգործսն

ժ
ճլը
ճլթ

ժ
ճխ
ճխա
ճխբ
ճխգ
ճխդ
ճխե

չէր գործեալ ի նս
զորոչ այլոք գոր
ծեաց՝ մեղս ինչ ոչ
գոյր նց։ բայց արդ
տեսին և ատեցին
և զիս և զՀայր իմ։
այլ զի լցցի բանն
որ յաւրէնսն նոցա
գրեալ է. թէ ատե
ցին զիս ի տարա
պարտուց։
Բայց յորժամ
եկեսցէ մխիթա
րիչն. զոր ես առա
քեցից ձեզ ի Հօրէ
զՀոգին ճշմարտու
թե որ ի Հաւրէ ե
լանէ. նա վկայես
ցէ վասն իմ։ և դուք
վկայէք՝ զի ի սկ
զբանէ ընդ իմ էք։

Զայս խաւսե
ցայ ընդ
ձեզ. զի մի գայթա
գղեսջիք։
Ի ժողովրդոց եր
եանց հանիցեն
զձեզ։
ձիգ Այլ եկեսցէ ժա
մանակ. զի ամ որ
սպանանիցէ զձեզ
և համարեսցի պաշ
տօն մատուցա
նել այ։
Եւ զայս արասցէ
ն. ընդ ձեզ վն ա
նուան իմոյ՝ քանզի
ոչ ծանեան զՀայր
և ոչ զիս։
Այլ և զայս խաւս
եցայ ընդ ձեզ՝ զի
յորժամ եկեսցէ։

Ժ
ձիգ

ճխէ

ժամանակն՝ յիշէ
ցէք թէ ես ասա
ցի ձեզ ։
Զայս ի սկզբանէ
ոչ ասացի ձեզ.
քանզի ընդ ձեզ
էի ։
Բայց արդ եր
թամ ես առ ա
ռաքիչն իմ. և ոչ
ոք ի ձէնջ հար
ցանէ ցիս թէ
յո՞ երթաս ։ այլ
զի զայս խօսե
ցայ ընդ ձեզ՝ տր
տմութի՛ ելից զսր
տս ձեր ։ այլ
ես զճշմարիտն ա
սեմ ձեզ ։ լաւ է
ձեզ եթէ ես եր
թամ ։ զի եթէ ես

ժ
ճխէ

ոչ երթայց մխի
թարիչն ոչ եկես
ցէ առ ձեզ ։ ապա
եթէ երթամ առա
քեցից զնա առ ձեզ ։
Եւ նա եկեալ յան
դիմանեսցէ զաշ
խարհ. վս̅ մեղաց
և վս̅ արդարութե̅
և վս̅ դատաստանի ։
Վս̅ մեղաց զի ոչ
հաւատան յիս ։
Վս̅ արդարութե̅
զի առ հայր իմ եր
թամ. և ոչ ևս տե
սանէք զիս ։
Վս̅ դատաստա
նի զի իշխան աշ
խարհիս այսորիկ
դատապարտեալ է ։
Եւս բազում ինչ ու

նիմ ասել ձեզ՝ այլ
ոչ կարէք համբառ
նալ այժմիկ։ Յոր
ժամ եկեսցէ նա
հոգին ճշմարտու
թե առաջնորդես
ցէ ձեզ ամ ճշմար
տութբ։ զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօս
եսցի. այլ զոր լուի
ցէ խօսեսցի եւ զ
գալոցն պատմես
ցէ ձեզ։
Նա զիս փառաւ
որեսցէ՝ զի յիմմէ
անտի առնուցու
եւ պատմեսցէ ձեզ
Ամ ինչ զոր ու
նի հայր իմ է։
Վն այնորիկ ա
սացի ձեզ. թէ յիմ

մէ անտի առնու եւ
պատմէ ձեզ։
Փոքր մի եւ ոչ տե
սանէք զիս. եւ դար
ձեալ սակաւիկ մի
եւ տեսանիցէք զիս
եւ ես երթամ առ
հայր։
Ասէին ոմանք յա
շակերտացն անտի
ցմի մեանս։ զինչ է
այս զոր ասէ ցմեզ՝
թէ փոքր մի եւ ոչ
տեսանէք զիս եւ
դարձեալ սակա
ւիկ մի եւ տեսա
նիցէք զիս։
[illegible]
սեմ ձեզ. զի յայ
[illegible]
զոր [illegible]

և եթէ ես առ
հայրիմ երթամ
և ասէին զինչէ
այն փոքր միս ևա՛ն
չգիտեմք զինչ
խօսի ։
Գիտաց յս եթէ
կամէին զնա հար
ցանել ։ և ասէ ցնս
վս այդորիկ խնդ
րէք ընդ միմեանս
զի ասացի ձեզ · ե
թէ փոքր մի և ոչ
տեսանէք զիս · և
դարձեալ սակաւ
իկ միս ևս տե
սանիցէք զիս ։
Ամենամէն աս
եմ ձեզ ։ զի լայց ջիք
և ողբասջիք դուք
և աշխարհ խնդ
ասցէ · դուք տրտմեսջիք
այլ տրտմութիւն
ձեր յուրախութի
եղիցի ։
Կին յորժամ ծն
նանիցի տրտմութի
է նմա · զի հասեալ է
ժամ նր ։ այլ յոր
ժամ ծնցի զմանու
կն · ոչ ևս յիշէ զն
նեղութեն վասն
խնդութեն զի ծն
նաւ մարդ յաշ
խարհ ։
Եւ դուք այժմ տրտ
մութի ունիք՝ և
դարձեալ տեսից
զձեզ և ուրախ լի
նիցին սիրտք ձեր՝
և զուրախութին ։
ձեր ոչ ոք հանիցէ

ի ձէնջ ։
Եւ յայնմ աւուր
զիս ինչ ոչ հարցա
նիցէք ։
ՄԶ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. զոր ինչ
խնդրիցէք ի Հօրէ
իմմէ յանուն իմ
տացէ ձեզ. մինչեւ
ցայժմ ոչ ինչ խնդ
րեցէք յանուն իմ.
խնդրեցէք. եւ առ
նուցուք. զի ուրա
խութիւն ձեր լցե
ալ իցէ ։
ՄԷ Զայս առակաւ
խօսեցայ ընդ
ձեզ. եկեսցէ ժա
մանակ յորժամ ոչ
եւս առակաւ
խօսեցայց ընդ

Ժ
ՄԶ
ՄԷ

ձեզ. այլ յայտնա
պէս զՀօրէ պատ
մեցից ձեզ ։
Յայնմ աւուր խն
դրեսջիք յանուն
իմ եւ ոչ ասեմ ձեզ.
եթէ ես հարցից
զՀայր վս ձեր. զի
ինքն իսկ Հայր սի
րէ զձեզ. զի դուք
սիր
զիսեցէք եւ հաւա
տացէք եթէ
ես յԱյ ելի ։
Ելի ի Հօրէ եւ ե
կի յաշխարհ. դար
ձեալ թողում զաշ
խարհ եւ երթամ
առ Հայր ։
Ասեն ցնա աշա
կերտքն. ահա
արդ յայտնութբ

խաւսիս և առակ
և ոչ մի ինչ ասես.
այժմիկ գիտեմք
եթէ գիտես զամ̃.
և ոչ ինչ պիտոյ է
եթէ ոք հարցանի
ցէ զքեզ. յայսմիկ
հաւատամք եթէ
յայ̃ ելեր ։

Պատասխանի
ետ նց̃ յս̃ և ասէ.
այժմ հաւատայք
ահա եկեսցէ ժամ
և եկեալ իսկ է. զի
ցրուեսջիք յիւրա
քանչիւր տեղիս. և
զիս միայն թողու
ցուք. և չեմ միայն
զի հայր ընդ իս է ։

Զայս խաւսե
ցայ ընդ ձեզ
զի ընդ իս խաղաղ
ութի̃ ունիցիք ։
յաշխարհի աստ
նեղութի̃ ունիցիք ։
այլ քաջալերեցա
րուք զի ես յաղ
թեցի աշխարհի ։

Զայս իբրև խաւ
սեցաւ յս̃. ամբարձ
զաչս իւր յերկինս
և ասէ ։

Հայր հասեալ է
ժամ. փառաւորեա
զորդի քո. զի և որ
դի քո փառաւոր
եսցէ զքեզ ։ որ
պէս ետուր նմա
իշխանութի̃ ամ̃
մարմնոյ ։ զի ամ̃
զոր ետուր նմ̃. տա
ցէ զկեանսն յաւ

խոնարհականս ։
Այսէ յաւիտե-
նական կեանքն զի
ծանիցեն զքեզ մի
այն ճշմարիտ ած
և զոր առաքեցեր
զյս քս ։
Ես զքեզ փառա
ւորեցի յերկրի՝ զգ
գործն կատարե-
ցի զոր ետուր ցիս
զի արարից ։
Եւայժմ փառա
ւորեա զիս Հայր՝
առ ի քէն փառօքն
զորս ունէի յառաջ
քան զլինելն աշ
խարհի առ ի քէն ։
Յայտնեցի զա-
նուն քո մարդկան
զորս ետուրն ինձ

յաշխարհէ ։ քոյք
էին և ինձ ետուր
զնոսա և զբանն քո
պահեցին ։ Արդ
գիտացին եթէ զամ
ինչ զոր ետուր ինձ.
ետու նց ․ և նոքա
ընկալան և ծանե-
ան ճշմարտութբ
թէ առ ի քէն ելի․
և հաւատացին ե-
թէ դու առաքե
ցեր զիս ։
Ես վն նց աղա
չեմ․ և ոչ վն աշխա
րհի աղաչեմ՝ այլ
վն նց զորս ետո
ւրն ինձ ։ զի քո են՝
և որ ինչ իմս՝ ամ
քո է ։ և որ ինչ
քոն՝ այն իմ է ։ և

փառաւորեալ եմ
ի նոսա ։
Եւ ոչ եւս եմ
յաշխարհի. եւ նք
յաշխարհի են։ եւ
ես առ քեզ գամ ։
Հայր սր պահեա
զնս յանուն քո. ո
րով ետուրն ինձ.
զի եղիցին մի որպէս
եւ մեք մի եմք ։
Մինչ էի յաշխար
հի ընդ նոսա. ես պա
հէի զնս յանուն
քո. որով ետուր
ինձ. եւ պահեցի.
եւ ոչ ոք ի նոցանէ
կորեաւ բայց որ
դին կորստեան ։
զի գիրն
լցցի ։

Բայց արդ
առ քեզ
գամ. եւ զայս խօ
սիմ յաշխարհի ։
զի ունիցին զուրա
խութիւն իմ լցեալ
յանձինս իւրեանց ։
Ես ետու նց զբ
անն քո. եւ աշխար
հս ատեաց զնս ։
զի չեն յաշխարհէ
որպէս եւ ես չեմ յաշ
խարհէ ։
Ոչ զայս աղաչեմ
զի բարձցես զնս
յաշխարհէ. այլ
զի պահեսցես զնս
ի չարէ ։
Յաշխարհէ աս
տի չեն. որպէս եւ ես
չեմ յաշխարհէ ։

Սուրբ արա զն՟ս
ճշմարտութ՟բ քո
զի քո բանդ ճշ
մարտութիւն է ։
Որպ՟ս զիս առա
քեցեր յաշխարհ
և ես առաքեցի զն՟ս
յաշխարհ ։ և ի վե՟ր
ն՟ց ես ս՟ր առնեմ
զանձն իմ ։ զի եղի
ցին և ն՟ք սրբեալք
ճշմարտութ՟բ ։
Ոչ վ՟ս ն՟ց միա
յն աղաչեմ ։ այլ և
վ՟սն հաւատա
ցելոց բանիւ ն՟ց
յիս ։ զի ամենեքին
մի եղիցեն ։ որպ՟ս դու
հայր յիս և ես ի քեզ
զի և ն՟ք ի մեզ եղիցեն
զի և աշխարհ հա
ւատասցէ ։ եթէ
դու առաքեցեր
զիս ։ և ես զփառսն
զոր ետուր ինձ ե
տու ն՟ց ։ զի եղիցեն մի
որպ՟ս և մեք մի եմք ։
Ես ի ն՟ս ։ և դու յիս
զի եղիցին կատա
րեալք ի մի ։
Եւ գիտասցէ
աշխարհ եթէ դու
առաքեցեր զիս ։
և սիրեցի զն՟ս որպ՟ս
դու զիս սիրեցեր ։
Հայր ։ զորս ե
տուր ինձ ։ կամիմ
զի ուր եմն ես և նո
քա ընդ իս իցեն ։
զի տեսանիցեն զփ
առսն զիմ զոր ե
տուր ցիս ։ զի սի

ռեցեր զիս յառաջ
քան զլինելն աշ
խարհի ։
ՃԿԴ Հայր արդար եւ
աշխարհ զքեզ ոչ
ծանեաւ. այլ ես
զքեզ ծանեայ ։
ՃԿԵ Եւ դոքա ծանեան
եթէ դու առաքե
ցեր զիս ։ Եւ ծանու
ցի նոցա զանուն քո ։
եւ ծանուցից. զի
սէրն զոր սիրեցեր
զիս ի նոսա իցէ. եւ
ես ի նոսա ։
ՃԿԶ Զայս իբրեւ ասաց
յս. ել աշակերտօ
քն հանդերձ յայն
կոյս ձորոյն կեդ
րովնի. ուր էր
պարտէզ. յոր ե

Ժ
ՃԿԴ
ՃԿԵ
ՃԿԶ

մուտ ինքն եւ աշա
կերտքն իւր ։

ՃԿԷ Գիտէր եւ յու
դայ որ զնա մատ
նելոց էր զտեղին
զի բազում անգամ
ժողովեալ էր անդր
յս աշակերտօքն
հանդերձ ։
ՃԿԸ Իսկ յուդայի առ
եալ ընդ իւր զգու
նդն. եւ ի քահանայ
ապետիցն եւ ի
փարիսեցւոց սպա
սաւորս. գայ անդր
ջահիւք եւ լապտեր
օք եւ զինուք ։
ՃԿԹ Իսկ յս իբրեւ ե
տես զայն ամ ե
կեալ ի վր նր. ել
եւ ասէ ցնոսա. զո

ՃԿԷ
ՃԿԸ
ՃԿԹ

խնդրէք ։
Պատասխանի
ետուն նմ. զյս
նազովրեցի ։
Ասէ ցնս. եսեմ ։
Կայր ընդ նոսա
և յուդաս որ մատ
նէրն զնա ։
Իբրև ասաց՝
Թէ եսեմ. յետս
յետս չոգան. և
զարկան զգետնի ։
Դարձեալ եհարց
զնոսա՝ զոխնդրէք ։
Նոքա՝ ասեն՝ զյս
նազովրեցի ։
Պատասխանի
ետ նց յս. ասացի
ձեզ՝ Թէ եսեմ ։
Արդ եթէ զիս
խնդրէք՝ Թոյլտուք

դոցա երթալ ։
Եւ լցցի բանն զոր
ասաց՝ Թէ զորս ե
տուրն ցիս՝ ոչ կո
րուսից ի նոցանէ
և ոչ զոք ։
Ճկ Իսկ սիմոն պետ
րոս քանզի ունէր
սուր. ձգեաց զնա՝
և եհար զքահանայ
ապետին ծա
ռայ. և ի բաց առ
զունկն նր զաջոյ ։
և էր անուն ծա
ռային մաղքոս ։
Ասէ յս ցպետրոս
արկ զսուրդ ան
դրէն ի պատեան
իւր ։
Ճկա Զբաժակն զոր ե
տ ինձ հայր՝ ոչ ըմ

Ժ
Ճկ
Ճկա

պիցեմ զնա ։
ճկբ [Ի]սկ գունդն և
հազարապետն
և սպասաւորքն
հրէից․ կալան զյս
և կապեցին ։
ճկգ [Ե]ւ ածին զնա նախ
առ Աննայ՝ որ էր
աներ կայիափայի
որ քահանայապե
տն էր տարոյն այ
նորիկ ։
[Ա]յն այն կայիա
փայն էր որ խրատն
ետ հրէից՝ թէ լաւ
է առն միում մե
ռանել ի վր ժողով
րդեանն ։
ճկդ [Ե]րթային զհետ
յի սիմովն պետրոս
և միւս աշակերտ ։

ճկե [Ե]ւ աշակերտն այն
քանզի ծանօթ էր
քահանայապե
տին եմուտ ընդ յի
ի գաւիթ քահանայ
ապետին ։
ճկզ [Ե]ւ պետրոս կայր
առ դրանն արտա
քոյ ։
ճկէ [Ե]լ միւս աշակերտն
որ էր ծանօթ քա
հանայապետին․
և ասաց դռնա
պանին․ և եմոյծ ի
ներքս զպետրոս
ճկը [Ա]սէ աղախինն որ
որ դռնապանն էր
ցպետրոս՝ մի թէ
և դու յաշակերտա
ցն․ և նա ասէ ․ ոչ
...ութէ ոչ

Յ
ճկբ
ճկգ
ճկդ

Յ
ճկե
ճկզ
ճկէ
ճկը

տանայնորիկ եցես։
Եւ նմա ասէ՛ ոչ
եմ։
Կային անդ ծա
ռայքն և սպասաւ
որքն խարոյկ ար
կեալ քանզի ցու
րտէր և ջեռնու
ին։ կայր ընդ նոա
պետրոս և ջեռ
նոյր։
Քահանայա
պետն եհարց զյս
վն աշակերտացն՝
և վն վարդապե
տութե նր։
Պատասխանի
ետ նմա յս։ ես յայտ
նապէս խօսեցայ
յաշխարհի. ես յամ
ժամ ուսուցի ի ժո

ղովրդեանն և ի տա
ճարին ուրամ հր
եայք ժողովեալ
էին և ի ծածուկ
ինչ ոչ խօսեցայ
Զի՞ հարցանես
զիս. հարց զայնո
սիկ որ լուանն էթէ
զինչ խօսեցայ
ընդ նոսա. ահաւա
սիկ նքա գիտեն՝
զինչ ասացի ես։
Իբրև նա զայն
ասաց՝ միոմն ի սպ
ասաւորացն՝ որ
անդ կայր՝ ած ապ
տակ յի և ասէ՝
այդպէս պատաս
խանի տաս քահա
նայապետի իդ։
Եւ յս ասէ ցնա՝ ե

թէ չար ինչ խօսե-
ցայ՝ վկայեա՛ վա՛ն
չարեն. իսկ եթէ
բարւք՝ ընդէ՞ր հար-
կանես զիս։
ճհդ Ապա առաքեաց զնա
աննաս կապեալ առ
կայիափայ քահա-
նայապետ։
ճհե Եւ սիմոն պետր-
ոս կայր անդր և ճհզ
ջեռնոյր. ասեն ցնա
միթէ և դու յաշա-
կերտաց անտի նո՞ր
իցես։
Նա ուրացաւ և աս- ճհէ
է՝ թէ չեմ։
Ասէ մի ոմն ի
ծառայից քահա-
նայապետին՝ ազ-
գական այնորիկ
զորոյ զունկնն եհատ
պետրոս։
Ո՛չ ես տեսանէի զ
քեզ ի պարտիզի
անդ ընդ նմա։
Դարձեալ ուրա-
ց ցաւ պետրոս. և
վաղվաղակի հա՛ւ
խօսե-
ցաւ։
Ածեն զյս
ի վանացն կայ
իափայ յապարա-
նս դատաւորին.
և էր այգուց։
Նոքա ոչ մտին
յապարանն զի
մի՛ պղծեսցին. այլ
զի ուտիցեն զզ
ատիկ։
Ել արտաքս պիղա-

յ
ճհդ
ճհէ

յ
ճհզ
ճհէ

տոս արտաքս և
ասէ : զինչ չարա՛
խաւսութ̅ի մատու
ցանէք զառնէն
զայն մանէ :
Պատասխանի
ետուն և ասեն՝
թէ չէր չարագո՛րծ
այրն այն՝ ապա ո՛չ
մատնեաք զնա քեզ :
Ասէ ցն̅ս պիղա
տոս : առէ՛ք զնա
դուք և ըստ ձերոց
աւրինացն դատե
ցարուք :
Ասեն ցնա հրեայ
քն · մեզ ո՛չ է օրէն
սպանանել զոք :
Զի լցցի բանն
յ̅ի · զոր ասաց ն
շանակեա՛լ թէ որ
ով մահու մեռա՛
նելոց էր :
ճհը Եմուտ միւս ան
գամ յապարանսն
պիղատոս՝ կոչեա՛ց
զյ̅ս և ասէ ցնա՝
դո՛ւ ես թագաւո՛րն
հրէից :
ճհթ Պատասխանի
ետ յ̅ս · ի՛քէն ասես
զայդ · եթէ այ՛լք ա
սացին քեզ զինէն :
Պատասխանի
ետ պիղատոս՝ մի
թէ և ես հրեայ ի
ցեմ · ազգն քո և
քահանայապետքն
մատնեցին զքեզ
ինձ : զինչ գործ
գործեցե՛ր դու :
Պատասխանի

Ծ
ճհը
ճհթ

ետ յս. իմ արքայու
թիւն չէ յայսմ աշ
խարհէ : եթէ
յաշխարհէս աստի
էր՝ արքայութիւն
իմ. սպասաւորքն
իմ մարտնչէին ար
դեօք. զի մի մատնե
ցայց հրէից : բայց
արդ թագաւորութիւն
իմ չէ աստի :
Ասէ ցնա պիղա
տոս՝ ապա թէ
այդպէս իցէ՝ թգր
ոմն ես դու :
Պատասխանի
ետ յս՝ դու ասես
թէ թգր իցեմ :
Բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ. եւ ի դոյն
իսկ եկեալ եմ յաշ

խարհ. զի վկայե
ցից ճշմարտութեան
ամ որ ի ճշմարտու
թենէ է. լսէ բար
բառոյ իմոյ :
Ասէ ցնա պիղատո
ս զինչ է ճշմարտ
ութիւն : Զայս իբ
րեւ ասաց դարձեալ
ել առ հրեայսն. և
ասէ ցնոսա : ես ոչ
մի ինչ պատճառս
գտանեմ ի սմա :
Այլ է ձեր սովո
րութի. զի մի ոք ար
ձակեցից ձեզ ի
զատկիս : արդ կա
միք զի արձակեցից
ձեզ զթագաւորն
հրէից :
Աղաղակեցին ա

մենեքեան և ասեն
մի զդա՝ այլ զբա
րաբբայ:
Եւ էր բարաբբա՛ն
այն աւազակ:
Յայնժամ առ
պիղատոս զյս. և
գան եհար:
Եւ զինուորացն
արարեալ պսակ
ի փշոց՝ եդին ի գը
լուխ նր: և զգեց
ուցին նմ հանդերձ
ծիրանի: և գային
առ նա և ասէին՝
ողջ եր արքայ հր
էից: և հարկանէին
նմա ապտակս
Ել դարձեալ պի
ղատոս արտաքս
և ասէ ցնոսա: ահա
ածեմ զնա առ ձեզ
արտաքս. զի գիտա
սջիք եթէ ես վնաս
ինչ նմա ոչ գտա
նեմ:
Ել յս արտաքս և
ունէր պսակ ի փը
շոց. և հանդերձ
ծիրանի:
Եւ ասէ ցնոսա ա
հա այրդ ցձեզ:
Իբրև տեսին զնա
քահանայապետ
քն և սպասաւորքն՝
զաղաղակ բարձին
և ասեն: ի խաչ
հան ի խաչ հան
զդա
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս՝ առէք զդայ
ի ձեզ. և ձեզէն

հանէք ի խաչ ։
Ի՛ ես ի դմա վնաս
ինչ ոչ գտանեմ
Պատասխանի ե-
տ ուն նմա հրեայ
քն. մեք աւրէնս
ունիմք եւ ըստ աւ-
րինաց մերոց պար
տի մեռանել ։ զի
զանձն իւր որդի
այ արար ։
Իբրեւ լուաւ զբա
նս զայս պիղատոս
առաւել եւս երկե
աւ ։ եմուտ դար
ձեալ անդրէն յա
պարանն եւ ասէ
ցյս ։ ուստի ես դու ։
Եւ յս ոչ ետ նմա
պատասխանի ։
Ասէ ցնա պիղա
տոս՝ ընդ իս ոչ խօ
սիս. ոչ գիտես եթէ
իշխանութիւն ու-
նիմ հանել զքեզ ի
խաչ. եւ իշխանու
թիւն ունիմ արձակ
ել զքեզ ։
Պատասխանի
ետ յս ոչ ունէիր
դու իշխանութիւն
ի վերայ իմ. եւ ոչ մի. եթէ
ոչ էր տուեալ քեզ
ի վերուստ ։ վասն
այսորիկ որ մատնե
աց զիս քեզ՝ նորա
մեծ մեղք են ։
Յայնմհետէ պի
ղատոս խնդրէր
արձակել զնա ։
Եւ հրեայքն աղա
ղակէին եւ ասէին

եթէ զդա արձա
կես չես բարեկամ
կայսեր։ ամենայն որ
թագաւոր կոչէ
զանձն իւր՝ հակա
ռակէ կայսեր։
Իսկ պիղատոս
իբրեւ լուաւ զբա
նս զայսոսիկ՝ ած
զյս արտաքս. եւ
նստաւ ի վր բեմին
ի տեղւոջն որ կոչէր
քարա հատակ։ եւ
եբրայեցերէն կապ
ղաթա։
Էր ուրբաթն
զատկին։ եւ էր իբրեւ
ժամ վեցերորդ։
եւ ասէ ցհրեայսն՝
ահա թագաւոր
ձեր ցձեզ։

Նոքա աղաղակէ
ին բարձ ի մենջ՝
բարձ ի մենջ եւ
հան զդա ի խաչ
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս. եւ զթագաւորն
ձեր ի խաչ հանիցեմ.
Պատասխանի ե
տուն քահանայ
ապետքն. չիք մեր
թագաւոր՝ բայց ի կայ
սերէ։
Յայնժամ ետ զնա
ի ձեռս նոցա զի
ի խաչ ելանիցէ։
Նոքա առ ե-
[illegible]
զնա. եւ բարձեալ
էր ինքնին զխաչա
փայտն. եւ ելանէր
ի տեղին որ անուա-

անէր գագաթն. և
կոչէր եբրայեցեր
էն գողգոթայ. ուր
և ի խաչէին հա
նեին զնա :
ՃՂԸ Ընդ նմա երկու
ս և այլս աստի և
անտի. և ի մէջ զյս:
ՃՂԹ Գրեաց և տախտ
ակ մի պիղատոս
և եդ ի վր խաչին :
Եւ էր գրեալ՝ յս
նազովրեցի թգւր
հրէից :
Մ Զայն տախտակ
ընթերցան բզմք ի
հրէից զի մօտ էր
ի քաղաքն անոր տե
ղին ուր խաչեցաւն
յս. և էր գրեալ եբ
րայեցերէն. հռոմա

յեցերէն և յունարէն:
Ասէն ցպիղատոս
քահանայապետքն
հրէից՝ մի գրեր թա
գաւոր հրէից. այլ
թէ նա ասաց թգւր
եմ հրէից :
Պատասխանի ետ
պիղատոս՝ զոր
ինչ գրեցի գրեցի :
ՄԱ Իսկ զինուորքն
երբ և հանին ի խաչ
զյս. առին զհանդ
երձս նր. և արարին
չորս մասունս. իւր
աքանչիւր զինուո
րի մասն. և զպա
տմուճանն քան զի
էր առանց կարանի
ի վերուստ փորան
կեալ ամենևին :

Ժ
ՃՂԸ
ՃՂԹ
Մ

Ժ
ՄԱ

Ասեն ցմիմեանս
մի պատառեսցուք
զդայ՝ այլ արկցուք
վիճակս ի վե̅ր դորա
ում եւ եղիցի ։
Զի լցցի գիրն որ
ասէ ։ բաժանեցան
զհանդերձս իմ իւրե-
անս ։ եւ ի վե̅ր պատ-
մուճանի իմոյ վի-
ճակ արկին ։
Զինուորքն զայս
ինչ գործեցին ։
ժէ Կային առ խա-
չին յի̅ մայրն նր̅ ։ եւ
քոյր մաւրն նր̅ մա-
րիամ կղէովպայ
եւ մարիամ մագդա-
ղենացի ։
Յս̅ իբրեւ ետես
զմայրն · եւ զաշա-
կերտն · զոր սիրէր
զի կայր մաւտ ։ ասէ
ցմայրն · կին դու
ահա որդի քո ։ ա-
պա ասէ ցաշակե-
րտն · ահա մայր քո ։
Եւ յայնմ ժամանա-
կէ՝ առ աշակերտն
զնա առ իւր ։
ժդ Յետ այնորիկ գի-
տաց յս̅ · եթէ ահա
ամ̅ ինչ կատարեալ է
զի կատարեսցի
գիրն՝ ասէ ծարա-
ւի եմ ։
Եւ անդ կայր ա-
ման ինչ լի քացա-
խով ։ Եւ նց̅ սպունգ
լցեալ քացախով
ընդ եզովբ շուրջ
եդեալ զմշտկան

յ
ժէ

յ
ժդ

զօրպայի․ մատուց
են ի բերանն Տր։ Եբ-
րեւ առ Յս զքաց
ախն․ հանդերձ լե-
ղովն առն ։ ամ
ենչ կատարեալ է․
Եւ խոնարհեցու-
ցեալ զգլուխն՝ ա-
ւանդեաց զհոգին։
Իսկ հրեայքն՝
քանզի ուրբաթ էր
զի մի անդէն ի խաչ-
չեն ագանեիցեն մա-
րմինքն մինչեւ ցշա-
բաթն․ զի էր աւր
մեծ շաբաթուն
այնորիկ․ աղաչէ-
ին զպիղատոս՝ զի
խորտակեսցեն զն
բարձանց եւ բար
ձցեն ։

Եկին զինուորքն
եւ զառաջնոյն խոր
տակեցին զբարձս՝
նոյնպէս եւ զմիւսոյն
որ ընդ նմա ի խաչն
ելեալ էր։ Բայց եբրեւ
եկին առ Յս․ եւ տես
ին զի այնինչ մեռե-
ալ էր․ ոչ խորտակե
ցին զբարձս նորա․
այլ մի ոմն ի զինու-
որացն տիգաւն խո
ցեաց զկողս նր։ եւ
ել վաղվաղակի ա-
րիւն եւ ջուր ։
Եւ որ ետեսն վկայ
եաց՝ եւ ճշմարիտ է
վկայութիւն նր։ եւ
նա գիտէ թէ ճշ
մարիտ ասէ․ զի եւ
դուք հաւատասջիք։

Այս եղեւ զի լցցի
գիրն. եթէ ոսկր
նր մի փշրեսցի։
Եւ դարձեալ միւս
գիր ասէ. եթէ հայ
եսցին ի նա յոր
խոցեցինն։

Յետ այսոր
իկ աղաչեաց
զպիղատոս յով
սէփ որ արեմաթ
եայեր՝ աշակերտ
յի ի ծածուկ վասն
ահին հրէից զի
բարձցէ զմար
մինն յի։
Եւ հրամայեաց
պիղատոս։
Եկին եւ բարձին
զնա։
Եկն եւ նիկոդիմոս
որ եկեալ էր առ յս
ի գիշերի զառաջ
ինն. եւ եբեր զմուռս
խառն ընդ հալու
էս իբրեւ լտերս
հարիւր։
Առին զմարմինն
յի եւ պատեցին
կտաւովք խնկ
ովքն հանդերձ.
որպէս աւրէն էր
հրէից պատել։
Եւ էր ի տեղւոջն
յորում խաչեցաւ
պարտէզ. եւ ի պար
տիզին անդ գերեզ
ման նոր. յորում
ոչ ոք երբէք էր եդ
եալ։
Անդ վս ուրբա
թուն հրէից՝ զի

մաւտէր գերեզմա
նն` եդին զ՟յս:
Ի միաշաբաթ
ուջն` մարիամ մագ
դաղենացի` գայ
առաւօտուն ընդ
արշալուսն ի գերեզ
մանն անդր` եւ տեսա
նէ զվէմն բարձե
ալ ի դրաց գերեզ
մանին :
Ապա ընթանայ
եւ գայ առ սիմովն
պետրոս` եւ առ միւս
աշակերտն զոր սի
րէր յս : եւ ասէ ցնա
բարձին զտր ի գե
րեզմանէ անտի եւ ոչ
գիտեմ ուր եդին
զնա :
Ել պետրոս եւ

միւս աշակերտն եւ
գային ի գերեզմանն
ընթանային երկո
քեանն ի միասին :
Եւ միւս աշակերտն
յառաջեաց ընթա
ցաւ վաղագոյն
քան զպետրոս` եւ
եկն նախ ի գերեզ
մանն : եւ խոնարհե
ալ տեսանէ զի
կային անդ կտաւքն
բայց ի ներքս ոչ ե
մուտ :
Եկն եւ սիմոն պետ
րոս որ գայրն զկնի
նր` եւ եմուտ ի գե
րեզմանն : եւ տեսա
նէ զկտաւսն զի
կային անդ : եւ վար
շամակն որ էր ի գլխ

յ
սթ
սժ

նր· ոչ ընդունայն կտաւ-
ան կայր· այլ ուրոյն
ծալեալ ի մի կողմն :
Յայնժամ եկեալ
և միւս աշակերտն՝
որ եկեալ էր յառա-
ջագոյն ի գերեզմա-
նն՝ ետես և հաւա-
տաց· զի չև ևս գի-
տէին զգիրս թէ
պարտ էր նմա ի մե-
ռելոց յառնել :
Գնացին դարձե-
ալ առ միմեանս ա-
շակերտքն :
Ձա Իսկ Մարիամ
կայր արտաքոյ գե-
րեզմանին և լայր :
Եւ մինչ դեռ լայր
խոնարհեցաւ ի
գերեզմանն· և տե-

յ
Ձա

սանէ երկուս հր-
եշտակս ի սպի-
տակս՝ զի նստէ-
ին մի ի սնարից՝
և մի յանոտից ուր
կայր մարմինն յի :
Եւ նքա ասեն ցնա՝
կին դու զի լաս :
Ասէ ցնոսա· զի
բարձին զտէրն իմ
ի գերեզմանէ ան-
տի· և ոչ գիտեմ
ուր եդին զնա :
Զայս իբրև ասաց՝
դարձաւ ի թիկուն-
կոյս՝ և տեսանէ զը
յս զի կայր՝ և ոչ
գիտէր թէ յս իցէ :
Ասէ ցնա յս՝ կին
դու՝ զի լաս՝ զո՞
խնդրես :

յ
Ձբ

Նմա այսպէս թու
եցաւ · թէ պարտ
իզպանն իցէ ասէ
ցնա՝ տր. եթէ դու
բարձեր զնա՝ ասա՛
ինձ ուր եդիր զնա
զի ես առից զնա ։

Ասէ ցնա յս մա
րիամ · եւ նա դարձե
ալ ասէ ցնա եբրայե
ցերէն · ռաբբունի
որ թարգմանի վար
դապետ ։
Ասէ ցնա յս մի
մերձենար յիս զի
չեւ ես ելեալ եմ
առ հայր իմ այլ
երթ … դու առ
եղբարսն իմ · եւ ա
սա ցնոսա ելանեմ
ես առ հայրն իմ
եւ առ հայր ձեր եւ
ած իմ եւ ած ձեր ։
Գայ մարիամ
մագդաղենացին · եւ
պատմէ աշակեր
տացն եթէ ետես
նա զտր · եւ զայս
ինչ ասաց
ցնա ։
ձգ Եւ յերեկոյի
միաշաբաթ
ոջ աւուրն · եւ դրունքն
փակեալ էին · ուր է
ին աշակերտքն ժո
ղովեալ վասն ահին
հրէից ։
Եկն յս եւ եկաց
ի մէջ նոցա եւ ասէ
ցնոսա ողջոյն ընդ
ձեզ ։
Իբրեւ զայս ասաց

յ ձդ

եցոյց նոցա զձեռն
և զկողն իւր ։
մժդ Խնդացին ա-
շակերտքն իբրև
տեսին զտր ։
Ասէ ցնոսա դարձե-
ալ ողջոյն ընդ ձեզ
որպէս առաքեաց
զիս Հայրն․ և
ես առաքեմ զձեզ։
մժէ Զայս իբրև ա-
սաց փչեաց ի նոսա
և ասէ առէք հո-
գի սբ ։
Թէ ումեք թո-
ղուցուք զմեղս
թողեալ լիցին նոցա․
և եթէ զուրուք
ունիցիք կալեալ
լիցի ։
մժզ Եւ թովմաս մի

յ
մժդ
մժէ
մժզ

յերկոտասանիցն
անուանեալն երկ
որեակ․ ոչ էր ընդ
նոսա յորժամ եկն
յս ։
Ասէին ցնա այլ
աշակերտքն․ եթէ
տեսաք զտր ։ Նա
ասէ ցնս․ եթէ ոչ
տեսից ի ձեռս նր
զնշան բևեռացն
և արկից զմատունս
իմ ի տեղիս բևե-
ռացն և մխեցից
զձեռս իմ ի կողս․
նորա ոչ հաւ-
ատամ։

մժե Եւ յետ ութ
աւուր դար
ձեալ էին ի ներքս
աշակերտքն և

յ
մժե

Թովմաս ընդ նոսա։
Գայ յս դրանցն
փակելոց եկաց
ի մէջ և ասէ ։
ողջոյն ընդ ձեզ։
Ապա ասէ ցԹով
մաս. բեր զմատու
նս քո և արկ այր.
և տես զձեռս իմ.
և բեր զձեռն քո
և մուծ ի կողս իմ.
և մի լինիր անհա
ւատ. այլ հաւատա
ցեալ։
ճկ Պատասխանի ետ
Թովմաս և ասէ
ցնա Տր իմ և Ած իմ։
Ասէ ցնա յս այդ
զի տեսեր զիս և
հաւատացեր. երա
նի որոց ոչ էցէ

տեսեալ և հաւա
տասցեն։
Բազում և այլ
նշանս արար յս ա
ռաջի աշակերտացն
իւրոց. որոց ոչ
են գրեալ ի գիրս յայս
միկ. այլ այս այնչափ
ինչ գրեցաւ. զի
հաւատայցէք է
թէ յս քս է որդի
այ. և զի հաւա
տայցէք և զկեանս
յաւիտենականս
ընդունիցիք յան
ուն նորա։
ճթ Յետ այսորիկ
դարձեալ
յայտնեաց
յս զանձն իւր. ա
շակերտացն իւրոց

յ
ճկ

յ
ճթ

առ ծովեզերն
տիբերեայ. եւ յայտ
նեաց այսպէս :
Էին ի միասին սի
մովն պետրոս. եւ
թովմաս անուա
նեալն երկուորեակ
եւ նաթանայէլ որ ի
կանայ գալիլեաց
ւոց. եւ որդիքն զե
բեդեայ. եւ այլք յա
շակերտաց նորա
երկու :
Ասէ ցնոսա սիմոն
պետրոս. երթամ
ձուկն որսալ :
Ասեն ցնա գամք
եւ մեք ընդ քեզ :
Գնացին եւ մտին
ի նաւ. եւ յայնմ զի
շերի կալան ոչինչ :

Իբրեւ այգն եղեւ
կայր յս յեզր ծով
ուն. բայց ոչ ծանե
ան աշակերտքն
թէ յս է :
Ասէ ցնոսա յս ման
կունք միթէ ունիք
ինչ ուտելոյ :
Պատասխանի ե
տուն նմա թէ ոչ :
Ասէ ցնոսա արկէք
յաջակողմն նաւ
ուդ զուռկանդ.
եւ գտանիցէք :
Արկին եւ ոչ կա
րացին ձգել ի բազ
մութենէ անտի
ձկանցն :
մի Ասէ աշակերտն
այն զոր սիրէր յս
ցպետրոս տէր է այն :

մի

Սիմոն պետրոս
իբրև լուաւ թէ
տր է արկան զիւր
եաւ զգեստածանե
ցին· քանզի մերկ էր
և ընկեց զինքն ի
ծով· և այլ աշակեր
տքն նաւաւն
եկին զայլն քանզի
քանզի չէին հե
ռի ի ցամաքէն այլ
իբր երկերիւր կան
գնաւ քարշէին զու
գործին հանդերձ
ձկամբքն:
ճիա Իբրև ելին ի ցա
մաք տեսին կրակ
եդեալ կայծականց
և ձուկն մի ի վերայ
[illegible] և հաց:
Ասէ ցնոսա յիսուս բերէք

ճիա

ի ձկանց այտի
զոր դուք կալարուք
այժմիկ:
ճիբ Ել սիմոն
պետրոս և ձգեաց
զուռկանն ի ցամաք
լի մեծամեծ ձկամբ
հարիւր յիսուն և
երիւք· և այն չափ
ինչ կայր և ոչ պա
տառեցաւ ուռկ
անն:
ճիգ Ասէ ցնոսա յիսուս:
ճիդ եկայք ճաշեցէք
և ոչ ոք յաշակեր
տացն իշխէր հար
ցանել թէ դու ո՞վ
ես· զի գիտէին թէ
տր է:
ճիե Գայ յիսուս առնու
զհացն և տայ նոցա
նոյնպէս և զձուկն:

ճիբ
ճիգ
ճիդ
ճիե

ժիզ Զ այս երիցս ան
ձամբ երեւեցաւ յա
աշակերտացն յա-
րուցեալ ի մե-
ռելոց:
ժիէ Եւ իբրեւ ճա
շեցին ասէ
ցսիմոն պետրոս յս: Սիմոն
յովնանու սիրես
զիս առաւել քան
զոսա: Ասէ ցնա
այո տր դու գի
տես զի սիրեմ զքեզ:
Ասէ ցնա արած
եա զգառինս իմ
ժիը Դարձեալ ասէ
ցնա՝ սիմովն յով
նանու՝ սիրես զիս:
Ասէ ցնա այո տր
դու գիտես զի սի
րեմ զքեզ:

յ
ժիզ
ժիէ
ժիը

Ասէ ցնա արած
եա զոչխարս իմ:
ժիթ Ասէ ցնա երիցս
անգամ սիմոն յով
նանու սիրես զիս:
ժլ Տրտմեցաւ պետ-
րոս զի ասաց ցնա
երիցս թէ սիրես
զիս:
Ասէ ցնա տր դու
զամ գիտես եւ դու
ինքն զամ ճանաչես
եւ եթէ սիրեմ զքեզ:
ժլա Ասէ ցնայս արա
ծեա զոչխարս իմ:
ժլբ Ամէն ամէն ասեմ
քեզ զի մինչ մա
նուկն էիր անձամբ
անձին գօտի ածէ
իր եւ երթայիր յոր
կամէիր: Եւ յորժամ

յ
ժիթ
ժլ
ժլա
ժլբ

ծերասցիս ձեռա՛մ
մերկալ ցիս՛ և այլք
ածցեն քեզ գօտի՛
և տարցեն ուր ո՛չն
կամիցիս ։
այսասաց նշա-
նակեալ թէ որո՛վ
մահու փառաւոր
առնիցէ զա՛ծ ։
Եւզայս իբրև ա-
սաց՝ ասէ ցնա եկ
զկնի իմ ։
Դարձաւ պետր
ոս և տեսանէ զա-
շակերտն զոր սիրէր
յս զէ երթայր զկնի
որ և անկաւ զլան
ջաւքն նր . և ասէ
տր ո՛վէ որ մատնե-
լոցնէ զքեզ ։
Զնա տեսեալ պե-
տրոսի ասէ ցյս
տր և սա զի՞ ։
Ասէ ցնա յս . եթէ
կամիմ զի կացցէ
դա մինչև ես գամ
քեզ զի փոյթ է դու
եկ զկնի իմ ։
Ել բանս այսյեղ
բայրս . և համարե-
ցան թէ աշակերտն
այն ոչ մեռանիցի ։
և ոչ ասաց նմ՛ յս
եթէ ոչ մեռանիցի
այլ թէ կամիմ ես
թէ կացցէ դա մին
չև ես գամ ։
Սա յաշակերտն
որ վկայէ վն այսոր
իկ որ և գրեացն իսկ
զայսոսիկ . և գիտե
մք եթէ ճշմարիտէ

վկայութիւն նորա։
այցէ և այլ ենց
բզմ զոր արար յս
զոր եթէ գրեսցէր
մի ըստ միոջէ։ կար
ծեմ թէ և ոչ աշ
խարհս բաւական էր
տանել զգիրսն որ
թէ գրեսցին։

Փառք ան սկզ
բանն ածյ՝ և
սկզբանն ածյ։
Անեղէն և գոյա-
ցուցչին բնութեց։
Անվախճանն՝ և
անսահման էա-
ցուցչին։ Սահմա-
նիչ՝ և կատարու-
մն՝ բոլորեցս ։
Էրեցս միակին։
եզակի և միումած-
ութեն։ Որ անշա-
րժ գոլով շարժէ
զարարածս ինքեա-
նն և ի փրկութի։
էիցս էակն՝ և կեն-
դանեաց կեանքն
որան փոփոխս գո-
լով միշտ յէութե։
Անեզր և ան վայ-
րափակն։ Լրումն
և բովանդակիչ ածյ։
Է չամենայնակ՝ և
յամէ։ ան հատակ։
Որպս ի մաստունս
և ի բոլորս՝ և ինքն
ոչ մասն և ոչ բոլոր։
որպս թէ զմասն և
զբոլոր՝ զամ ինքն
ունելով. և կրէ.
զամ բանիւ զօրու-
թե խորոյ։ գերա-
ւէր գոլով լնու զո։
Որում բան և իմաս-
տութի՝ և կեզու-
տուեալ բոլորեց։
ի բոլորեցս հան
ցուք զահնութե
և զփառս. հօր և
որդոյ և հոգոյն
սրբոյ՝ Այժմ և միշտ։

Իսկ չորից աւե-
տարանչացն խոր-
հուրդ՝ բազմօրի-
նակ իմն ցուցմամբ
տեսանի ։ Զիմ-
անք ասեն՝ թէ չո-
րից աւետարան-
չացն են օրինակ՝
չորք անկիւնք ա-
րարածոց ։ Արե-
ւելք ։ Արեւմուտք ։
Հիւսիս ։ Հա-
րաւ ։ Պարտէր
քարոզել զաւետա-
րանն ։ Իսկ ոմանց
հաճոյ թուեցաւ
Ըստ չորից մշտա-
հոս գետոցն ։ Եդե-
նական յաղբերէն
յառաջ խաղացելոյ
առ խոխեզերաց ա-
ոռոգութն ։ Փիսոն՝
որ նշանակէ ըզ-
մատթէոս ։ Տիգ-
րիս զղուկաս ։ և
Եփրատէս՝ զՅո-
հաննէս ։ Եւ այսոց
իւն գոլով նմանա-
պէս թուով՝ ոռո-
գացեալք ի կենդա-
նական աղբերէն՝
առոգանել զպապա-
քեալ միտս մարդ-
կային բնութեան ։
Նոյն օրինակ
Ըստ տեսութեն
եզեկիէլի՝ քառա-
կերպեան աթոռ-
ոյ ։ Մարդ՝ որ նը-
շանակէ զմատ-
թէոս ։ և առեւծ՝
զմարկոս ։ Եզն՝

զՂուկաս ։ և
ըծիւ զՉո՛
հաննէս՝ զանմար
նոցն ծոր տեսանե
լով բազմեալ ի
փառացն աթոռ ։
Խմանայն ցուցմա
մբ ։ զխնամս բու
որ ընութեան զակն
արկումն ։ Որ ած
ապս ։ և խրաբար
բերմամբ՝ նշանս
կէ՛ զլինելն առ
հողածինս ։ հրե
ղինացն անմահից
զմահկանացուս
առնել հաղորդս ։
Է այնս զերակս
տար հանել ի փառս ։
Քանզի փառաց
Թգրն քո՝ փառս

կից հաւր և հոգոյն
սրբոյ՝ զմէջս առն
լով ընութե յինք
եան միացող ած
ութե ։ ուսուցա
նելով՝ մի որդի զմա
անել՝ որոյս հօրէ
և որի մարմնայ
սրբոյ կուսէն՝ ան
Ճառ միութե՝ զոր
աւետարանական
ուսուցանէն ընդ
մինչ ի կատարած
հաւանութե հա
տատ՝ հաստատա
կարգաւք ։ Ի նոյն
յարելով յառա
քելական քարոզ
ութե ։ զածախօս
վարդապետութե
դրոշմեալ զանկ

տե՛ս ի՛ բազմացն ։
ատ՛ի հաւատա
ալ եթէ յայտնէ որ
դիտայ . ըստ մէ հին
Յոհաննու ։ հա
տատայ՝ հաստատ
եզկեանն ընդու
նել յանուն նոր ։
Սուրբ եւ տեսեալ
զսորայս անճառ
փրկագործութե
խորհդ՝ հեղա հո
գի եւ ածաւեր պա
րոն մարգարէն՝
որ եւ ափափայք
սիրով՝ յանձար
կամօք՝ եւ սէրտ
հաւատով՝ ցան
կացեալ եղեւ այնմ
ծաղկաւէտ եւ վար
Թափթփթ կենաց

բուխս մէ աւետա
րանից ։ Եւ սուա
ցեալ զաւ.ի յար
դալ փառատակոց
եւրոց ։ Յիշելով
զԷանն մարգարէին
որ ասաց ։ Երանի
որոմնիցի զառաւ
ի սիոն . որ է եկե
ղեցի մէ ։ Վասն
յուսոյն եւ գրել
զորոնեան աւե
տարանս՝ ասեալ
որիք . եւ զարդա
րեաց մեծամեծ
ընչիւք . ի պայծառ
ութի մէ եկեղեց
ւոյ՝ եւ ի վայելուչ
մանկանց սիոնի ։
ԱՂԱԼ յիշատակ
բարի հոգոյ իւրոյ

և ծնողաց իւրոց՝
վայլէ՝ և մօրն շա-
ղութլուէ՝ և
կողակցին իւրոյ
փէրի խանին՝ որ
յօժար սրտիւ կա-
մակից եղև ։ և որ-
դոց իւրոց՝ ղարա
խանին ․ որդանա-
նին ․ պետրոսին ․
և դստերն՝ ասլի
խանին ․ և այլ ամ
արեան մերձաւոր-
աց իւրոց ամէն ։

Ոար ձեռն յիշէ-
ցէք զխաթուն
փէրի խանն՝ և զ
ծնաւղսն իւր՝ մեր
ոքին ․ և մայրն իւր
զէնարն ․ և եղբար
քն՝ ծառուրն՝ հայ

րապետն ․ և քուրն
գուլ զէկն ։ ամէն ։

Արդ որք ջանա-
կէք յամէն աստա
սեղանոյս՝ և վայե-
լէք յածային բու-
րաստանէս ։ և
համդիպէք մր ան-
ետանիս ․ կարդա-
լով և կամ տեսա-
նելով ․ յիշեսջիք
ի մր և ի մաքրա-
փայլ յաղօթս ձեր
ասաջի ան արին
զէնմանն ․ ի ժամ
սոկալի մր պատա-
րագին ․ և ի քերա-
նով ածողորմի ա-
սացէք ։ և բոլոր
հաւատով մեղաց
թողութի հայցէ-

ցէք խաւջա՟ն հե-
զահոգի և ժրա-
ջան մահդասի
մարգարէն. և կո-
ղակցին իւրոյ փե-
րիխանին. և պա-
պին. Թումիջանին
դասատիկին. և ամ՟
վերոյ գրեա՟լ որդ-
ոց և դստերաց իւր-
ոց ււջ մէն ։..

ւարդ՟ եւ յետ-
ինս ի մէջ ընկերց.
և որոշեալս յամ՟ մա-
սանց բարեաց՝ և
անարժանս ի ընտ-
րեալ դպրաց մանկ-
անց եկեղեցոյ..
բազմամեղս և ան-
խմաստս ի գիրս գր-
չութե՟. և յանցան-

որս ամ՟ պատուիր-
անացն այլ՟ ղազար-
ոսս անուս. և ոչ
գործով ։
Խոց սրտի և լա-
լօտ աչով ըսկսա
զմե՟ մե՟նատարանս՝
ի դառն և ի դաժան
ժամանակիս ։
ի մեծ Թվականիս
հայոց.
Ռ․ՃԴ․ ամին․ ի
մայրաքաղաքս ջու-
ղայոյ ։ ի հայրա-
պետութե՟ տն՟ փի-
լիպպոս կթղկսի
ամ՟ հայոց ։ Եւ
ի յառաջնորդու-
թե՟ մերոյ աթոռ-
ոյ մե՟ ուխտիս՝ խա-
չատուր ա՟րհ եպ

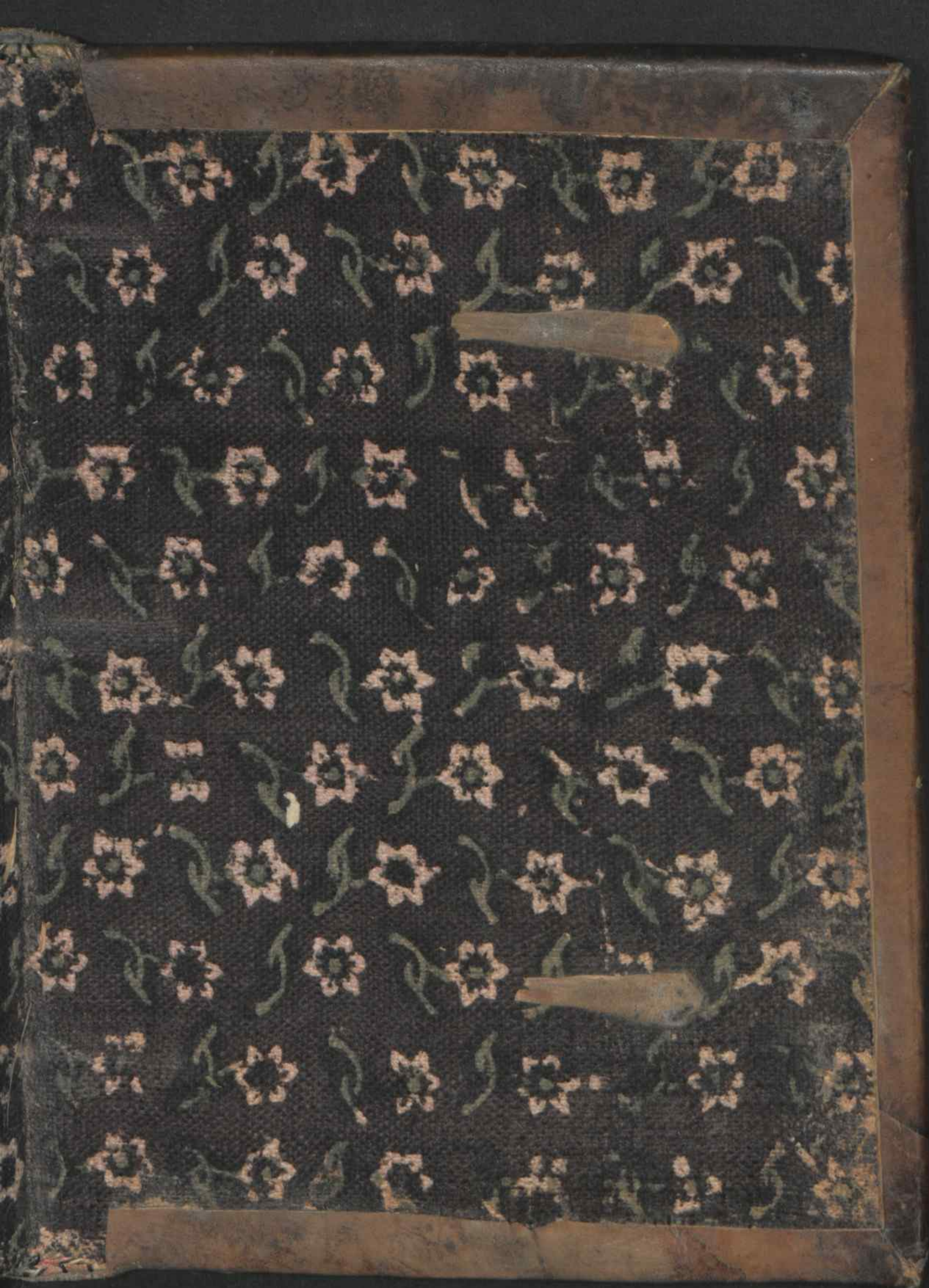
իս կոպտացս ։ ~
Եւ ի թգւրութե՟
պարուց երկրիս
շահատեքոյն ։
Եւ Որդ՟ աղաչեմ
զամենեսեան զք՟
մանկունս որք է
կեղեցոյ ․ զիսոք
համդիպիք տեսու
թե՟ որք ա՟ւ ետանիս
զաւելորդն բա
նայք ։ և զպակասն
ընոյք ․ և խոշոր
ութեն և սխալան
ացն անմեղադիր
լինել՝ զի կար մեր
այսէր ։ Եւ զանորոյ
երես ի գետին դնե
լով աղաչեմ զձեզ
զի լի սրտիւ և բո
լոր համատով ․ ա

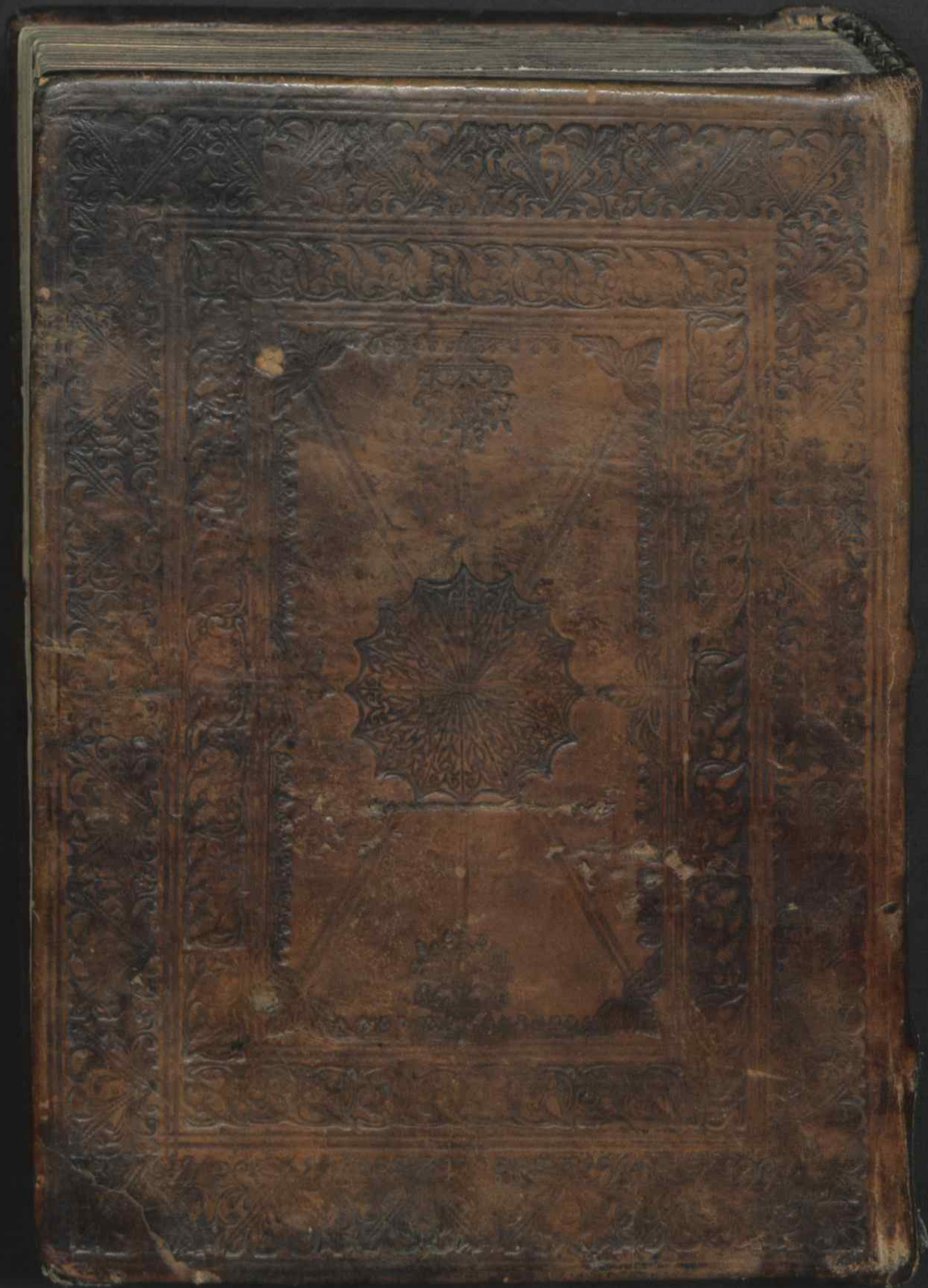
նարժանիս ա՟ծ ո
ղորմի տացէք ․ և
ծնողաց իմոց՝ յա
կոբին ․ մրութին
և եղբօրն իմոյ՝ ա՟ւե
տիսին ․ և քուերն
շուշանին ․ և ա՟մ
արեան մերձաւոր
ացիմոց ․ և ա՟ծ ող
որմի տացէք ․ և ա՟ծ
ձեզ և մեզ ողորմես
ցի ամէն ։
Դարձեալ յիշէ
ցէք զխօջա մարգ
արէն ․ և քոյրն իւր
մարիամն ։ խաչ
ամն ․ կատամն ․ յով
անէսն ։ ղարիպ
շահվարթն ։ ամէն ։

ւարդ ես մե
ղուցեալ ծառայս
այ̃ խօջայ մէրգրա-
ստացա զս̃ր աւե-
տարանս՛ ի հալա́լ
և յարդար վաս
տակոց իմոց ․ ի
Թողութ̃ի մեղաց՝
և ի փրկութ̃ի հոգ
ւոյ իմոյ ․ և ետու
զսա́ ընծայ նու
է́ր ի դուռն ս̃ր
հրեշտակապետին
և մինչ իշխեսցէ
հեռացուցանել
զսա́ ի դրանէ ս̃ր ․
ոչ ծախելով ․ և ոչ
գրաւելով ․ ոչ իմե-
րոց և ոչ յօտարաց ։

ղարձեալ յիշեցէք ․ ան
յիշատակ ա̃րէն ․ ծառ
ային ․ խանադէն ։

Armen

